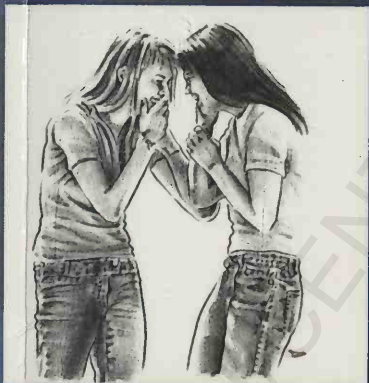
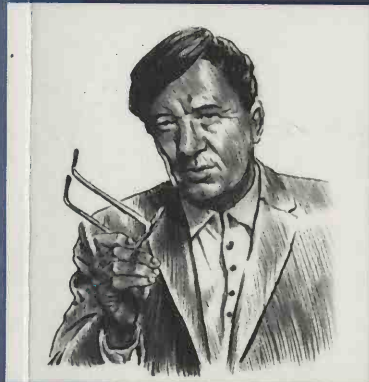

JOSEPH MESSINGER

DICȚIONAR ILUSTRAT AL GESTURILOR

Ediția a 2-a revizuită

III 311.370

Obiectul acestei cărți este limbajul gestual și îi va interesa mai ales pe aceia pentru care relația cu celălalt reprezintă temelia vieții lor profesionale: profesori, diplomați, agenți de vânzări, recrutori, psihologi, instructori, pedagogi, consultanți, avocați, medici etc. Dar prezentul dicționar se adresează, deopotrivă, și celor care trăiesc din, prîn și pentru imaginea lor publică. Acestora le va servi drept ghid în toate împrejurările vieții publice, în măsura în care vor dori să învețe să își pună în valoare gesturile și atitudinile corporale ce îi avantajează și să renunțe fără nici un regret la cele care îi descalifică în ochii publicului care îi apreciază. Gesturile seamănă cu obiectele de podoabă sau cu hainele din garderobă. Există unele gesturi ample sau unele abia perceptibile, dar din analiza lor se pot descoperi posturile eșecului sau cele ale reușitei. Alegerea vă aparține!

TR. UNIV
"SCU" IASI

1.370

DICTIONAR ILUSTRAT
AL
GESTURILOR

679297

JOSEPH MESSINGER

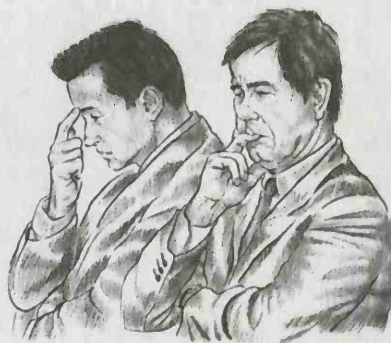
DICTIONAR ILUSTRAT
AL
GESTURILOR

BCU IASI 1017760

ACU

„Pe scurt, atunci când apar schimbări în viața noastră, gesturile pe care le facem sunt altele. Dar dacă am începe să ne modificăm gesturile pentru a ne schimba viața?”

Joseph Messinger

AVERTISMENT

Cred că nu mai este necesar să demonstrez utilitatea unui astfel de dicționar. Am scris deja numeroase lucrări pe această temă, vor urma și altele, care vor aborda subiecte din ce în ce mai precise, deoarece pasiunea mea pentru problematica gesturilor a rămas intactă. Cu puțin timp în urmă am pus la punct o gramatică gestuală, care s-a bazat pe observarea mai multor grupuri socioprofesionale și pe stabilirea ca repere de lucru a trei stereotipuri gestuale invariabile fundamentale (*Interpretarea gesturilor*).

Astăzi, viziunea mea asupra semnificației gesturilor trezește atât interesul profesioniștilor în recrutarea de personal, cât și pe cel al specialiștilor în marketing pe internet. De altfel, „jocul celor trei gesturi“ a fost preluat de mai multe site-uri, dată fiind posibilitatea de a-l adapta oricărei teme. Acest joc reușește să evidențieze compatibilitățile dintre oameni în domeniul dintre cele mai variate: iubire, sexualitate, teste de evaluare a performanțelor, relații profesionale sau amicale, preferințe în materie de sport sau de cultură. Dicționarul de față reprezintă, din acest punct de vedere, un instrument indispensabil în descifrarea sensului ascuns al tuturor acestor GPM (Gesturi, Posturi, Mimici).

Limbajul gestual face obiectul acestei lucrări și îi va interesa mai ales pe aceia pentru care relația cu celălalt reprezintă temelia vieții lor profesionale: profesori, diplomați, agenți de vânzări, recrutori, psihologi, instructori,

pedagogi, consultanți, avocați, medici etc. Dar dicționarul se adresează și celor care trăiesc din, prin și pentru imaginea lor publică. Acestora le va servi de vademecum, în măsura în care vor dori să învețe să-și pună în valoare gesturile și atitudinile corporale ce îi avantajează și să renunțe fără nici un regret la cele care îi descalifică în ochii publicului care îi apreciază. Gesturile seamănă cu obiectele de podoabă sau cu hainele care alcătuiesc garderoba unei persoane. Există gesturi ample sau abia perceptibile, dar dintre toate cele pe care vi le voi prezenta, puteți descoperi posturile eșecului sau pe cele ale reușitei. Alegerea vă aparține!

CUM ESTE STRUCTURAT?

Intrările acestui dicționar reprezintă o ordonare alfabetică a caracteristicilor psihocomportamentale sau a părților anatomice care, la sfârșitul lucrării, trimit la:

indicele corespondențelor psihoanatomice;
indicele anatomic.

Astfel, dacă doriți să căutați un anumit gest în funcție de acea parte a corpului unde se situează, puteți recurge direct la indicele anatomic. În mod paralel, dacă vreți să legați o stare sau o trăsătură psihologică (minciună, motivație, autocontrol sau stimă de sine) de o anumită parte anatomică, lista corespondențelor psihoanatomice vă va fi de mare folos.

CÂTEVA CLIȘEE GESTUALE

Orice cunoaștere profundă este concretă, practică și aproape viscerală. Toți cercetătorii ajung să aibă această impresie când, după ani întregi de practică, pot să exprime foarte simplu principiile generale ale experienței lor.

O persoană care își învârte pe deget inelul sau verigheta este genul de individ care caută mereu o schimbare, un subterfugiu sau o ieșire de siguranță.

B.C.U. „M. EMINESCU” IAȘI

Impulsivul își prinde încheietura mâinii drepte cu stânga. Nehotărâțul își prinde încheietura mâinii stângi cu dreapta.

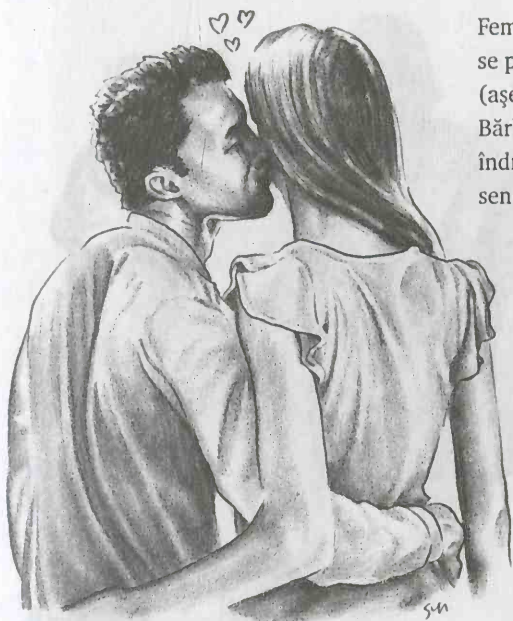

Femeile tinere își țin țigara cu vârful în sus; bărbații își țin țigara îndreptată în față sau în jos, iar simulanții o palmează.

Când își scot ochelarii de soare, bărbații îi țin adesea în mână; femeile îi așază aproape întotdeauna pe cap, ca pe o diademă.

Femeia-tribord (plasată la dreapta partenerului) se poartă ca o amantă, iar femeia-babord (așezată la stânga partenerului), ca o stăpână. Bărbatul-tribord este romantic și foarte îndrăgostit, în timp ce bărbatul-babord e sentimental și autoritar. Și tot așa...

Un bărbat care poartă un inel pe arătătorul mâinii drepte și altul pe degetul mijlociu de la aceeași mână transmite următorul mesaj subliminal: „Mă pun în evidență ca să ascund că n-am încredere în mine“.

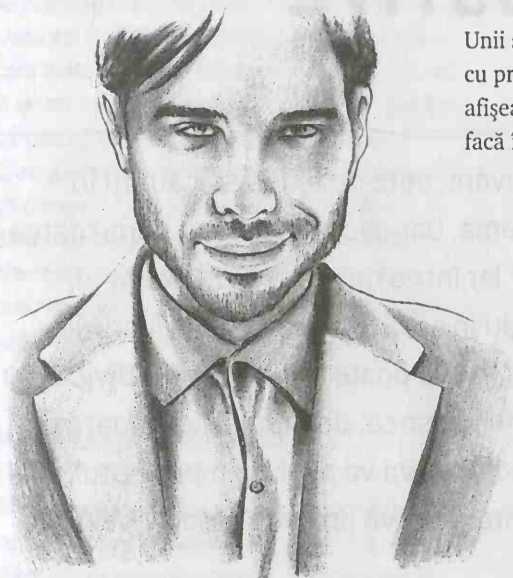
Unele femei preferă să discute în picioare, dar bărbații nu pot să facă mărturisiri decât stând jos.

Bărbații merg cu mâinile în buzunare; femeile evită să-și ascundă mâinile.

Gesturile femeilor sunt, în general, seducătoare, senzuale ori securizante; gesturile bărbaților sunt, în ansamblu, afirmative, ofensive, agresive sau tind să-i minimalizeze pe ceilalți.

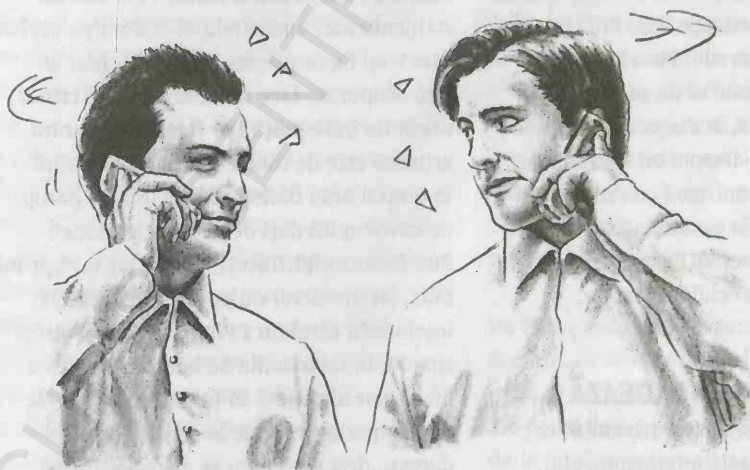
Când stă în picioare în fața unui bărbat, femeia are tendința de a-și încrucișa picioarele în X; în schimb, bărbatul va sta drept sau va pune un picior înaintea, către femeie. Să fie, oare, femeile mai timide decât bărbații?

Unii seducători își fixează prada cu privirea, fără să clipească, și afișează un zâmbet vag, ca să-și facă înțeles mesajul.

Gemețele sunt imagini în oglindă sau imagini inversate. Una este ofensivă (brațul drept domină), iar cealaltă, defensivă (domină brațul stâng). Geamănul din stânga este extravertit, iar cel din dreapta, introvertit. Evident, este vorba despre o constatare statistică.

VORBELE ROSTITE DE CORP

Când nu cunoașteți sensul unui cuvânt, este de ajuns să căutați în dicționar și gata, ați rezolvat problema. Dar dacă v-a stârnit curiozitatea un gest? Cum aflați ce înseamnă? Iar într-o negociere, de exemplu, este absolut indispensabil să simțiți în ce direcție se mișcă lucrurile înainte de a ajunge la o concluzie. Cine vă poate spune dacă individul cu un aer liniștitor, atât de simpatic, nu încearcă, de fapt, să vă adoarmă bănuielele, dacă bancherul atât de drăguț vă va acorda împrumutul după care tânjiți, dacă reprezentantul care vă promite luna de pe cer o să se și țină de cuvânt?

Ați observat, cu siguranță, ce greu vă vine să susțineți privirea insistentă a unui străin. Privirile se încrucișează, dar, ca regulă generală, evită să se înfrunte. Dialogul este verbal, foarte rar vizual, cu excepția discuțiilor dintre îndrăgostiți sau a încercărilor de seducție. Mișcărilor oculare care însoțesc un discurs sunt întotdeauna semnificative. Mincinosul se dă adesea de gol printr-o mișcare ușoară, în diagonală, a ochilor, îndreptată în jos, spre dreapta ori spre stânga. Orice individ care se confruntă cu un eșec are tendința să privească în jos. Același lucru se întâmplă și cu cei depresivi. Exasperarea se exprimă prin ridicarea ochilor către cer.

GESTURILE CARE NE TRĂDEAZĂ

După cum ați văzut deja, este riscant să te încrezi orbește în spusele interlocutorului,

căci acestea se află sub influența inteligenței sale, iar inteligența sa depinde de felul în care manipulează. Pe de altă parte, unele cuvinte vă afectează mai mult decât altele, de aceea faceți *tabula rasa* cu cele stânenitoare, amintindu-vi-le doar pe acelea care v-au făcut plăcere. O laudă, chiar și fără acoperire, face de zece ori cât o critică, oricât de îndreptățită ar fi aceasta. Latura artistică este de foarte multe ori prezentă în timpul unui dialog. Înecat într-un potop de cuvinte, nu dați deloc atenție gesticii interlocutorului. Totuși, corpul lui se exprimă fățiș, iar discursul nu poate să renunțe la înșelătorii, când nu se împotmolește, pur și simplu, în minciunile de bonton. Nu vi s-a întâmplat niciodată să interpretați vorbele unui superior ierarhic în sensul pe care-l doreați, deși acesta nu se angajase cătuși

de puțin să le și pună în practică? A lăsat să se înțeleagă că... Ar putea avea în minte să... Dacă ați fi putut să deslușiți sensul gesturilor care însoțesc acest nor de eschive verbale, ați fi evitat multe dezamăgiri. Ia te uită! Apropo, vă țineți gleznela încrucișate sub scaun. Care gleznă o susține pe cealaltă? Pun pariu că dreapta! O să aflați de ce, căutând în dicționar termenul „gleznă“. Acest refren alternativ al posturilor este un barometru mai mult decât predictiv al cursului pe care urmează să-l ia evenimentele.

MARKERI AUTOSCOPICI (NUMIȚI ȘI SOMATICI)

Să vă povestesc o întrevvedere avută de curând cu o editoare. Îi propuneam o carte care îi stârnise un mare entuziasm. Afacerea era ca și încheiată, doar că... glezna mea dreaptă o ținea prizonieră pe cea stângă. Degeaba tot schimbam poziția, reveneam în mod automat la lateralitatea dreapta peste stânga, ceea ce însemna că respectiva carte n-avea să fie publicată la acea editură. Totuși, am negociat contractul, spre satisfacția reciprocă. Peste douăzeci și patru de ore, editoarea în cauză dubla, cu toată inocența, numărul paginilor prevăzute inițial, fără să dubleze și valoarea sumei de plată. E nevoie de un timp dublu pentru a scrie dublul a două sute de pagini, iar timpul înseamnă bani, după cum știe oricine. Așa că am fost nevoit să refuz să închei afacerea cu acea editoare entuziastă și cu editura respectivă, celebră pentru chichițele contractuale. Problema care se pune este următoarea: cum de a știți inconștientul meu că acel contract nu se va materializa până la urmă, deși tot ceea ce se discuta îmi dădea verde? Răspunsul este: „markeri somatici“!

Mă refer la ei în acest dicționar, căci încrucișarea gleznelor nu este unicul marker care vă poate da informații despre atmosfera reală sau despre felul în care ar putea să se termine o negociere. Inteligența corpului se înrudește îndeaproape cu empatia, această capacitate miraculoasă de a simți ce se petrece în mintea sau în sufletul celuilalt.

O IDEE = UN GEST

Evident, există nenumărate GPM (Gesturi, Posturi și Mimici), reprezentând o traducere literală a felului în care acționează climatul mental. Limbaj involuntar, servind drept decor gândirii sau discursului, orice gest este un semn indicând adevărata stare în care se află mintea, în perpetuă mișcare. Dacă acceptați ideea că toate sentimentele care ne însuflețesc, toate ideile care ne trec prin minte au nevoie de un echivalent gestual care să le echilibreze, atunci veți privi gesturile cu alți ochi.

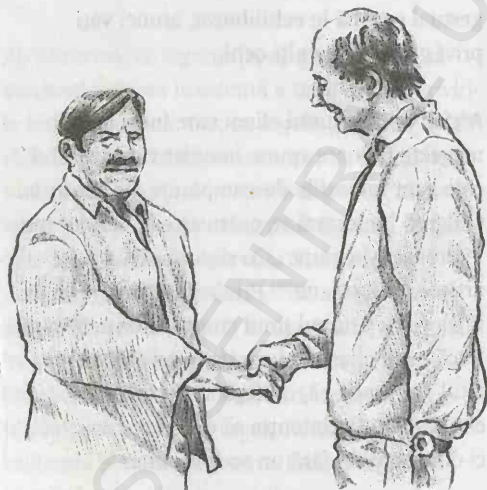
Astfel, mimica unui client care intră într-un magazin îi poate spune imediat vânzătorului care sunt intențiile de cumpărare ale acestuia. O figură închistată se potrivește cu un discurs interogativ-negativ: „Cu siguranță nu aveți articolul cutare, nu?“ Privirea care plutește în vag este semnul unui cumpărător nehotărât. Dacă ochii clientului sar de la un articol la altul înseamnă că, de fapt, acesta nu are cătuși de puțin intenția să cumpere ceva, ci doar se uită, fără un scop anume.

De la angoasă până la satisfacerea unei dorințe, de la sentimentul de culpabilitate până la frustrare, orice manifestare afectivă are parte de o traducere în limbajul corpului, de la felul cum aprindeți țigara, o fumați,

o stingeți, până la modul în care vă așezați la terasa unui bar, în care învărțiți lingurița în cafea etc. Fiecare mișcare a corpului corespunde fie atmosferei din plan mental, fie organizării fundamentale a personalității. Nici un gest pe care-l faceți nu este gratuit (nici măcar gesticulările), nici una dintre posturile corporale nu se manifestă în mod aleatoriu. Nu toate au un sens precis, ci exprimă mereu un climat mental ce reacționează față de o situație dată.

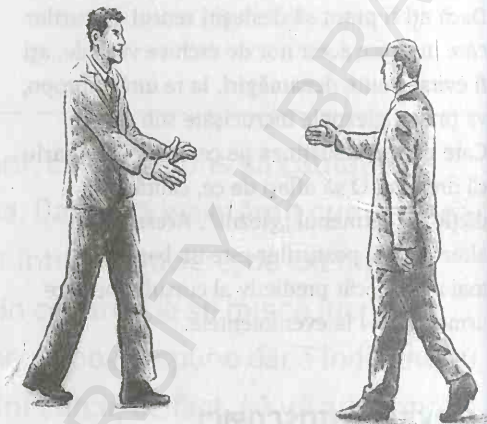
Când vă este prezentat un nou coleg, observați în ce fel vă întinde mâna.

Brațul îi rămâne cumva lipit de corp, obligându-l pe dumneavoastră să-l întindeți mai mult ca să-i puteți atinge mâna?

Înseamnă că aveți de-a face cu un individ care ține cu dinții la prerogativele sale și nu interacționează ușor cu necunoscuții.

Întinde brațul fără reținere în direcția dumneavoastră?

Atunci individul este extravertit și, dacă va fi cazul, va încerca să vă ia drept aliat.

Vă întinde mâna întorcându-vă spatele? Înseamnă că își cultivă disprețul, ca să poată păstra puterea.

După modelul organizării preconștiente a discursului verbal, există o organizare prelogică a limbajului corporal, controlată în întregime de amigdala creierului (locul unde se află câteva comenzi ale subconștientului). Fiecare mișcare traduce continuu cursul gândirii, ca și cum ar subțira ceea ce spuneți ori v-ar dezminți spusele. Gesturile care vă scapă dezvăluie mai ales atmosfera în care vi se scaldă sentimentele sau dispoziția de moment. Iar timpul de reacție de la atitudinea mentală la cea corporală este atât de scurt, încât conștiința nu are nici timpul, nici mijloacele necesare pentru a împiedica producerea gestului.

Așa cum se întâmplă în cazul fetei care se apleacă pentru a-și săruta prietenul pe obrazul drept. Proastă inspirație! Obrazul tandreței e în partea cealaltă.

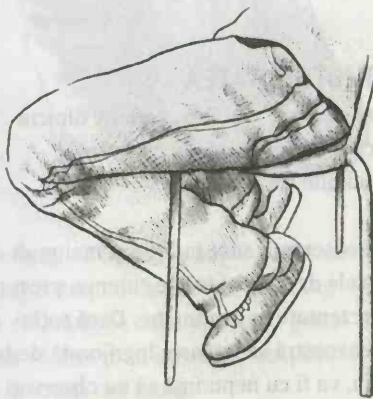
DISCURSUL GESTUAL AL SUCCESULUI

Organizarea mentală se modelează pornind de la relația pe care corpul o are cu mediul înconjurător. Dacă locuiți într-un apartament

prea întunecat, veți avea tendința să vă deprimati. În schimb, un mediu de viață luminos vă va mobiliza în permanență. În aceeași ordine de idei, cultura succesului vă alungă din minte orice idee morbidă sau posibilitate de a eșua și, în consecință, orice atitudine corporală care nu vă califică prea bine pentru imaginea pe care v-o faceți în societate. Talentul începe cu posturile în care trupul se simte în voia lui. Eșecul este confirmat de multiplicarea gesturilor decalate. Asta mă face să afirm că gesturile pe care le faceți vă vor condiționa întotdeauna șansele de succes.

CLIMATUL MENTAL

Climatul mental domină atmosfera sentimentelor pe care le aveți, obligându-vă adesea corpul să adopte atitudini inconfortabile. Observând care sunt, pe termen lung, refrenele gestuale care vă caracterizează, veți putea să faceți diferența între atitudinile bune și cele care întrețin un climat mental morbid sau, pur și simplu, negativ. Când vă așezați pe un scaun, fiți atenți la poziția picioarelor. Dacă le țineți sub scaun, pe vârfuri, ergonomia posturii trădează fie un sentiment de inferioritate, fie o nemulțumire trecătoare.

Învățați să renunțați instinctiv la acest tip de postură, în favoarea celor care vă pun în valoare. Puteți astfel să vă câștigați armonia gestuală și, prin ricoșeu, armonia minții. De exemplu, dacă observați că fumați cu țigara în mâna dreaptă (în cazul în care sunteți dreptaci), puteți deduce de aici că vă aflați momentan sub presiune, chiar și atunci, sau mai ales atunci când aveți impresia că totul merge bine. În schimb, dacă începeți în mod involuntar să țineți țigara în mâna stângă înseamnă că mintea vă este destinsă.

Dacă ne vine ușor să înțelegem că o psihoterapie bine făcută poate reechilibra un psihism greu încercat, să devii conștient de atitudinile corporale care oferă anturajului o imagine a dumneavoastră foarte favorabilă poate atinge același scop.

Autoobservarea nu este un exercițiu atât de inutil pe cât pare, dacă este consacrată îmbunătățirii limbajului trupului. Scopul ei esențial este acela de a privilegia atitudinile și posturile al căror confort va duce, în mod inevitabil, la o destindere a tensiunilor psihosomatice care ne paralizează pe toți. Dacă le impuneți picioarelor posturi de nemulțumire, declanșați, involuntar, un proces de fragilizare a articulațiilor, a gleznelor etc.

IDEOMOTRICITATEA

În mod evident, există o corelație directă între ceea ce se petrece în conștiință și atitudinile corpului.

Aceste observații sunt întărite și mai mult de exemplele de mimici foarte curențe, precum cele prezentate în continuare. Dacă soția dumneavoastră se întoarce îngrijorată de la serviciu, va fi cu neputință să nu observați

masca de încruntare pe care o va afișa. Dacă un prieten se pregătește să joace o festă urâtă unuia dintre invitații dumneavoastră, atunci va afișa un surâs viclean.

Fiecare gând sau ansamblu de gânduri își găsește instantaneu traducerea mimică pe figură sau în atitudinea întregului corp. Orice concept, orice idee, orice gând, orice imagine care este sugerată sau care se formează

spontan în creier va trezi în mod automat un ecou într-o parte sau în alta a corpului, după modelul gândurilor sau al emoțiilor dumneavoastră. Frica de lovituri provoacă o tensiune dorsală repetată la un copil maltratată. Mai târziu, acesta va dezvolta tendința de a-și vâri capul între umeri de fiecare dată când se va simți amenințat, în mod direct sau nu.

Această tensiune programată se va putea traduce și printr-o deformare de tip scoliotic a coloanei vertebrale.

REFRENELE GESTUALE

Fără intervenția gesturilor, comunicarea noastră socială și-ar pierde toată dinamica.

T. Hall, cercetător în domeniul antropologiei sociale, afirmă că 6% din procesul de comunicare este nonverbal. Un alt specialist a evaluat la 700 000 numărul de semnale fizice diferite pe care oamenii le pot produce. El estimează că numai fața poate produce 250 000 de expresii distincte și ne informează că au fost identificate circa 5 000 de gesturi ale mâinii care, după părerea lui, au un echivalent verbal. Un specialist în kinetică a catalogat 1 000 de posturi corporale diferite, precum și gesturile care le însoțesc. Toată această statistică nu ne interesează decât foarte puțin, căci nu există încă nici un dicționar exhaustiv al gesticii umane. O asemenea lucrare ar trebui să cuprindă peste 76 000 de pagini de text.

Printre toate gesturile pe care le faceți înconștient, există unele pe care le reproduceți mai des decât pe altele, deoarece le privilegiați fără să vă dați seama. Aceste expresii gestuale au fost integrate în automatismele

dumneavoastră comportamentale și aparțin organizării personalității. Ele sunt atât de vizibile, încât foarte puțini dintre oamenii cu care discutați le bagă în seamă. Sunt refrenele dumneavoastră gestuale!

Încrucișați-vă brațele o clipă! Veți observa că brațul drept îl domină pe cel stâng (sau cel stâng pe cel drept) și că gestul invers vă este total incomod, asta dacă reușiți totuși să-l faceți.

Acest refren gestual tip este cât se poate de revelator pentru identificarea cu imaginile parentale, prin felul în care vă apărați teritoriul: dacă brațul drept predomină, vă apărați teritoriul cum ar face-o tatăl sau bărbății în general, adică într-un mod mai degrabă agresiv sau autoritar. Dacă predomină brațul stâng, vă identificați cu imaginea mamei sau cu femeile, în general, în privința modului de apărare a teritoriului: reacționați într-un mod mai degrabă consensual, fie eschivându-vă din fața confruntărilor, fie fugind de ele.

În principiu, refrenul gestual este o producție punctuală de tip nevrotic. Nu se manifestă decât în situații de stres, de examen sau de excepție, în caz de conflict latent sau când individul observat este obligat să-și apere spațiul vital. Asta înseamnă că o discuție în contradictoriu nu este neapărat cel mai bun context pentru analiza gesturilor. Tot astfel, un individ izolat, preocupat de probleme personale, va produce mai multe refrene gestuale decât un om care se bucură să bea un pahar de vin la o terasă.

Însă, înainte de a încerca să aflăm sensul gesturilor, este absolut indispensabil să înțelegem atmosfera sau contextul în care se află subiectul observat.

PROBLEMA RITUALĂ

De ce oare codurile gestuale nu au făcut niciodată obiectul unor cercetări sistematice

ale specialiștilor în comunicare? Psihologia inconștientului l-a avut pe Freud, iar psihologia limbajului, pe Jacques Lacan. Desmond Morris s-a apropiat de analiza mișcărilor corpului într-un mod destul de general, dar cu preocuparea etologică de a face comparația cu mișcările primatelor, verii noștri cei mai apropiați. Descifrarea gestului își așteaptă încă pionierul și, până acum, a rămas o tehnică empirică de decodare.

Totuși, mai există un motiv care explică această „neglijență“. Ca să decodăm limbajul gesturilor, trebuie să facem sinteza mai multor criterii în paralel: contextul emoțional, cadrul social, discursul, sexul indivizilor prezenți, nivelul lor intelectual etc. Imposibil! Din acest motiv am privilegiat refrenele gestuale, principalele coduri de intenție și obiectele intime, acești prieteni falși care ne trădează cu nerușinare, și atitudinile corporale pe care le observăm reiterate în toate locurile publice, oricare ar fi originea etnică a indivizilor. Dacă ar fi trebuit să elaborez o lucrare mai complexă, dar nu exhaustivă, pentru editorul meu, aceasta ar fi depășit cinci mii de pagini și mi-ar fi luat un cincinal ca s-o termin.

Totuși, acest dicționar al gesturilor este primul de acest gen scris în limba franceză și ultimul meu dicționar generalist referitor la limbajul trupului.

VOCABULARUL PSIHOANATOMIEI

Semiotica psihoanatomică reprezintă fundamentul decriptării gesturilor. Fiecare parte a corpului corespunde unei caracteristici psihocomportamentale esențiale. Posturile complexe pe care le adoptăm se pot traduce prin combinarea semnificațiilor simbolice ale părților corpului care sunt implicate.

Dacă Jean-Édouard își pune mâna dreaptă pe bicepsul drept al lui Marjorie, iar acesta își pune mâna stângă pe șoldul stâng al prietenului ei, analiza semantică a acestei duble ancorări se decodează în felul următor: mâna timpului a lui Jean-Édouard e ancorată pe bicepsul drept al lui Marjorie (dinamism), iar mâna spațiului a lui Marjorie se odihnește pe șoldul stâng al partenerului (vanitate). Ce înseamnă asta? Că Marjorie este mândră de bărbatul ei și că simțul spațiului (al posesiei) este în alertă ca să-l păstreze. Că Jean-Édouard are nevoie de energia iubirii lui Marjorie ca să-și alimenteze eficacitatea acțiunilor.

Acest limbaj psihoanatomic este, evident, foarte folositor pentru a traduce ansamblul gesturilor semnificative. Bineînțeles, pentru asta este nevoie de aderarea *a priori* la viziunea psihoanatomică pe care o propun. Iar cele două decenii de observație, de curiozitate militantă și de cercetări empirice pe un

continent uitat abia încep să se dezvăluie curiozității publicului.

ABDOMENUL INFERIOR SEDIU AL GÂNDURILOR PARAZITE

Dacă gândurile parazite nu sunt decât flatulențe ale spiritului? Poluarea mentală este mai nocivă pentru om decât poluarea ecologică, aceasta din urmă nefiind decât o declinare obiectivă a ceea ce se petrece în mintea lui. Dacă o rezolvăm pe prima, am putea să o suspendăm pe cealaltă și chiar să o eradicăm. Din păcate, circa trei sferturi din populație este atinsă de simțul iresponsabilității, propriu omenesc. Respectul față de teritoriul ecologic începe cu respectul față de teritoriul mental: acesta este un principiu care nu le-a trecut niciodată prin minte inconștienților. Așa că dumneavoastră, cei conștienți, gândiți bine!

ANTEBRAȚELE SUPERSTIȚIE ȘI REZISTENȚĂ LA FRUSTRARE

Superstiția este chemată adesea în ajutor pentru a scăpa de frustrări, dar nu putem rezista frustrării fără o doză zilnică de rațiune. Antebrațul drept (la dreptaci) este sediul rezistenței la frustrare. Antebrațul stâng este cel al superstiției.

ANUSUL SEDIU SIMBOLIC AL RUȘINII

Din fragedă copilărie, cei mici învață să nu se murdărească cu propriile dejecții. Ceea ce iese din corp este murdar, ceea ce intră este gustos. Curios echilibru pentru un copil foarte mic, care încă nu pricepe diferența dintre curat și murdar. Ucenicia rușinii începe de la turul pantalonilor.

BARBA REPUNERE ÎN DISCUȚIE

A pune din nou lucrurile în discuție înseamnă a trasa o graniță între trecut și viitor. Repunerea în discuție este percepută de obicei ca o ruptură, asociată cu sentimentul de eșec mai degrabă decât cu un demers responsabil. Să fie oare acesta motivul pentru care bărbia trebuie adăpostită sub o masă de păr care acoperă chipul (sau imaginea de sine)? Iar femeile? Ele se tund periută sau foarte scurt, mai ales dacă au avut părul foarte lung.

BAZINUL SEDIU AL FECUNDITĂȚII

De fapt, este vorba despre partea inferioară a bazinului propriu-zis, la nivelul căreia se află rectul și organele genitale. În țările mediteraneene, femeile cu bazinul lat sunt

considerate „bune de prăsilă”. Anomiștii au constatat și ei că bazinele mai late corespund unor mușchi uterini relativ supli. Una o explică pe cealaltă! Așadar... Dacă sunteți în căutarea unei mame bune, alegeți să vă îndrăgostiți în funcție de mărimea bazinului.

BĂRBIA PROVOCARE

O viață fără provocări este o viață castrată. Ne putem imagina un upercut care să aibă altă țintă decât bărbia? Nu! Un individ care își ține bărbia ridicată adresează lumii provocarea de a o distruge.

BICEPȘII INSTINCT DE SUPRAVIEȚUIRE ȘI DINAMISM

Entuziasmul este carburantul dinamismului, iar dinamismul, cel al instinctului de supraviețuire. Dinamismul este poziționat la dreapta, iar instinctul de supraviețuire se refugiază la stânga. Bicepșii au fost mereu sinonimi cu forța masculină, de aici provenind identificarea lor cu instinctul de supraviețuire și cu dinamismul acțiunilor.

BOLTA PICIORULUI SEDIU AL SENZUALITĂȚII

Sanctuarul fetișiştilor este foarte departe de accesoriile anatomice clasice din fantasmalele erotice. Totuși, o cambrură frumoasă micșorează laba piciorului pe care chinezii o preferă mică și delicată, ca a Cenușăresei. Povestea asta le-a dat mult de furcă doamnelor cochete din secolul al XX-lea. Fără să mai punem la socoteală și varicele pe care trebuie să le îndure pulpa, pentru ca laba piciorului să rămână frumoasă și senzuală.

BOLTELE PLANTARE REALISM ȘI SENINĂTATE

Realitatea e chiar sub picioarele noastre, iar seninătatea nu este decât o problemă de miros (urât). Bolta plantară dreaptă corespunde unui realism pur. Bolta plantară stângă este sediul simbolic al seninătății.

BRAȚELE LIBERTATE DE A ACȚIONA SAU DE A GÂNDI

Omul poate să se exprime și fără ajutorul brațelor, însă nu poate să acționeze ori să se gândească la o acțiune. Brațul stâng este cel al libertății de a crede sau de a gândi. Brațul drept aparține libertății de a acționa sau de a agresa. Când brațul drept îl apucă pe cel stâng, el sancționează libertatea de a crede sau de a gândi; când mișcarea este inversă, este frânată libertatea de acțiune.

BURICUL INDIVIDUALISM

Egoist în sens peiorativ, asocial și nesolidar. Individualistul are un renume prost, deoarece este o pată urâtă într-o societate de clone.

BURTA UMOR ȘI SPERANȚĂ

Umorul este antidotul universal al disperării. Cel care refuză să râdă nu mai are nici o speranță.

BURICELE DEGETELOR EMPATIE

Sensibilitatea este prima dimensiune a inteligenței umane, constatare mult timp aruncată în uitare de către integrismul științific. Inteligență interpersonală,

emoțională ori sediu a ceea ce este resimțit, adevărul nu reprezintă ceea ce vedeți, ci ceea ce simțiți. Adevărul este relativ și puternic influențat de impresiile și de sentimentele individuale. Impresiile și sentimentele sunt îngrășămintele prejudecăților care ne conduc pașii. Nu sunt deloc obiective, însă ne liniștesc și ne vindecă de ignoranța care este, așa cum știe oricine, cea mai rea dintre pandemiile omenirii și germeul oricărei violențe.

BUSTUL STRES

Luați-o încetșor înaintea stresului care vă agresează și opuneți-i inerția atunci când simțiți că se exercită o presiune asupra dumneavoastră.

Zgomotul, orarele ce trebuie respectate, timpul care trece întotdeauna prea repede, trâncăneala fără rost, televizorul etc., iată câțiva dintre vectorii stresului, de care trebuie să învățați să vă apărați. Atitudinile bustului sunt un fel de barometru somatic, indicând nivelul de stres. Lenea organizată este un excelent mijloc antistres. Dacă vreți să ajungeți foarte bătrân, dormiți mult!

BUZELE MINCIUNĂ SAU CUPIDITATE

Buza de sus simbolizează minciuna sau mânia. Trebuie să minți ca să eviți să te înfurii ori să te înfurii ca să eviți o minciună? Aceasta-i întrebarea! Buza inferioară reprezintă domeniul cupidității. Lăcomia și invidia sunt cele două mamele ale cupidității, care nu este considerată un păcat capital, deși reprezintă motorul avariției.

CAPUL**SEDIU SIMBOLIC AL CONTESTĂRII**

Este întotdeauna mult mai ușor să contești ori să revendici decât să te gândești la soluții de schimbare. Nu trebuie decât să clatini continuu din cap.

CĂLCĂIELE**REUȘITĂ**

Adesea este nevoie să strivești eșecul sub un călcâi furios, pentru ca simțul reușitei să poată reapărea la suprafață. Schemele voluntare se află în călcâiul stâng. Călcâiul drept corespunde centrilor de decizie.

CEAFA**ÎNCREDERE ÎN SINE**

Cel care se îndoiește în mod sistematic de ceilalți nu poate să aibă încredere nici în el însuși și de aceea face un torticolis după altul.

CLITORISUL**SEDIU EVIDENT AL ORGASMULUI**

Însă a avea orgasm înseamnă și a te pune în valoare, a-ți răsplăti eul, nu numai a colecționa senzațiile foarte plăcute ale unei sexualități eliberate de tabuuri. Din nefericire, micul penis al femeii este ignorat și demonizat prin educația dată fetelor.

COAPSELE**TOLERANȚĂ SAU INTOLERANȚĂ**

Cel care tolerează nu este neapărat tolerant. Coapsa stângă este sediul toleranței, iar cea dreaptă, sediul intoleranței. Dacă mâna stângă este plasată între coapse, atunci în mod automat în discuție se află coapsa dreaptă, fapt ce sugerează că iubita nu este deloc tolerantă.

Dacă mâna dreaptă se află prinsă între coapse, atunci accentul se pune pe coapsa stângă, și toleranța este la ordinea zilei.

COATELE**EȘEC ȘI ÎNDOIALĂ**

Cotul drept este sediul realizării sau al eșecului. Cel care nu termină ce a început învață să eșueze fără să se obosească. Cotul stâng este în legătură cu credința sau cu îndoiala, credința fiind singura bogăție pe care o împărțim din toată inima cu ceilalți.

COCCISUL**ENTUZIASM**

Entuziasmul este o energie vulnerabilă, putând să se prăbușească brutal, din cauza unei motivații frauduloase. E foarte ciudat acest entuziasm aflat la capătul coloanei vertebrale! Dar este adevarat că entuziasmul este o sublimare indirectă a libidoului. O excitație bruscă, a cărei apariție elimină ultimele ezitări și îndoieli sub un potop sau un delir de exaltare. Cine trage scaunul ca să facă o glumă proastă pe seama vecinului care tocmai vrea să se așeze la masă încearcă, de fapt, să anihileze entuziasmul acestuia.

COLOANA VERTEBRALĂ**SEDIU AL ÎNȚELEPCIUNII**

Ca să devii înțelept, trebuie să trăiești o mie de ani. Și chiar mai mult! Înțelepciunea este o stare de înălțare, o promisiune făcută omului pentru o altă viață, într-un paradis mitic în care unii vor să creadă cu toată puterea. Înțelepciunea divină nu este înțelepciunea omului. Prima nu-i decât o credință religioasă, a doua este un obiectiv pe care îl vizează toți cei care au înțeles că ambiția sau puterea reprezintă o „iluzie optică“.

COMISURĂ FESIERĂ

SEDIU AL PASIUNILOR

O vale drăgălașă, mărginită de rotunjimi adipoase. Cuta dintre fese este mult mai senzuală decât cea dintre sâni. Apariția chilotului de tip string ca piesă indispensabilă în lenjeria feminină constituie o provocare, dar și o nevoie colectivă de a trezi pasiunile adormite de crizele economice care se succed. În concluzie, cu cât e mai gravă criza, cu atât mai vizibilă devine cuta dintre fese.

CRANIUL (CREȘTETUL CAPULUI)

SUPERSTIȚIE

Când simțiți că vă cade cerul în cap, prima lovitură o primește creștetul. Sinciputul (vertexul) reprezintă o graniță absolută între om și ideea pe care și-o face despre divinitate. În principiu, aici s-ar încheia tunelul sufletului.

CRANIUL (PARTEA FRONTALĂ)

> Vezi FRUNTE

CRANIUL (PARTEA OCCIPITALĂ)

ÎNDOIALĂ

Toți scepticii sunt abștinenți. Îndoiala reprezintă o frână, iar scepticismul, o religie al cărei obiectiv este să frâneze progresul conștiințelor. Marii sceptici se recunosc după mania de a se scărpinga mereu în cap.

CRANIUL (PARTEA PARIETALĂ)

DOLIU

Durerea elimină trecutul și pregătește terenul pentru un viitor care este întotdeauna deosebit de cel visat. Măinile acoperă tâmpile în cazul tuturor marilor catastrofe umanitare.

DEGETELE

CREATIVITATE

Fără degete, imaginația ar fi pură speculație. Și maimuțele au degete, însă le lipsește precizia pensetei formate de degetul mare și arătător, ca să poată egala performanțele omului.

DEGETELE ARĂTĂTOARE

VOCAȚIE ȘI AFIRMARE DE SINE

Nu există vocație fără invidie, nici afirmare de sine fără tiranizarea eului de către supraeu. Motorul vocației este gelozia, ambele aparținând degetului arătător stâng. Afirmarea ori stăpânirea de sine este asociată cu imaginea tatălui și cu degetul arătător drept.

DEGETELE DE LA PICIOARE

FRUSTRARE

Mor de plăcere să fiu frustrat, asta îmi dă un sentiment delicios de nedreptate și un chef nebun să fac o revoluție. Atunci când degetele de la picioare stau în poante sub masă, frustrarea este pe-aproape și nerăbdarea și-a făcut deja apariția. Degetele de la picioare sunt resorturile picioarelor aflate în mișcare. Ele împing corpul înainte și evaluează mereu distanța, înainte de a o parcurge.

DEGETELE INELARE

SIMBOL AL PASIUNII ȘI AL VOINȚEI

Nu există pasiune care să dureze în lipsa unei hotărâri de a o cultiva. Pasiunea se găsește la stânga, iar hotărârea și schemele voluntare, la dreapta. Cu puțină iubire și multă voință, putem reclădi lumea. Un inel pe fiecare dintre cele două inelare este o garanție a fidelității, în sensul cel mai larg al termenului.

DEGETELE MARI IMAGINAȚIE ȘI MOTIVAȚIE

Dacă nu sunt în stare să-mi imaginez implicațiile proiectului meu, cum aș putea fi motivat să-l realizez? Degetul mare de la mâna stângă este sălașul plăcerii și al imaginarului. Degetul mare de la mâna dreaptă este sediul dorinței și al motivației.

DEGETELE MICI MEMORIE ȘI AMBIȚIE

Trecutul și viitorul nu pot să facă abstracție unul de celălalt fără să se anihileze. Degetul mic al mâinii stângi este cel al memoriei, iar cel de la mâna dreaptă este simbolul ambiției. De la est la vest sau de la stânga la dreapta! Amintirea se plasează la stânga, iar viitorul își găsește locul la dreapta. Iar Pământul se învâрте în continuare de la stânga la dreapta, ca și corpul uman.

DEGETELE MIJLOCII STIMĂ DE SINE ȘI ÎNCREDERE ÎN SINE

Forța digitală a degetelor mijlocii este echivalentă cu forța psihodinamică a acestor două caracteristici esențiale pentru reușita în viață. Degetul mijlociu al mâinii stângi reprezintă stima de sine, în timp ce degetul mijlociu drept corespunde încrederii în sine.

DINȚII REZISTENȚĂ LA FRUSTRARE

Mai bine un om puternic, dar frustrat decât un frustrat incapabil să reziste ispitelor. Dinții fragili sunt semnul unei frustrări moștenite de la strămoși care nu au cunoscut fericirea succesului social și, prin urmare, nu au avut parte de o alimentație variată. Dinții cariati

sunt tot atâtea semne de imposibilitate de a rezista la frustrare înscrisă în genotipul personalității. Nu ne naștem cu toții egali. Din păcate!

DOSUL PALMELOR MALIȚIOZITATE ȘI IMPROVIZAȚIE

Prima calitate a malițioșilor este simțul improvizației. Dosul palmei stângi cuprinde simțul improvizației. Dosul palmei drepte simbolizează malițiozitatea.

FAȚA IMAGINE DE SINE

Fața corespunde foarte rar realității interioare a celui care o afișează cu o mândrie nedisimulată. Sublim *in vitro*! Atroce *in vivo*!

FAVORIȚII

UNUL DINTRE SEDIILE NARCISISMULUI SOCIAL, NUMIT ȘI IMAGINE PUBLICĂ

„Numiți-mă domnul doctor!” Favoriții dau o mină mai rotundă sau mai îngrijită feței. Pe vremuri, favoriții erau semnul burgheziei înstărite și bine hrănite. Ei au devenit o emblemă discretă a narcisismului social al tuturor celor care au reușit în carieră sau vor să lase impresia că au reușit.

FESELE PROVOCARE

Provocarea nu-i niciodată altceva decât erotism în stare brută. A-ți arăta fesele a reprezentat dintotdeauna un mod de a provoca. În plus, fesele sunt sălașul principal al fantasmelor sexuale, atât ale bărbaților, cât și ale femeilor.

FRUNTEA**PREZENTUL (SIMȚ AL)**

Există un loc în cadrul mentalului unde spațiul și timpul se întâlnesc și se confundă. Acest loc este numit prezent absolut. Nu există un mod mai bun de a-ți folosi timpul decât de a-ți-l acorda. Oamenii grăbiți să ajungă undeva sunt candidați la migrene frontale și gestionari execrabili ai timpului pe care îl au. Nu au prezent, iar viitorul lor este învârtit în spirală, ca firul de telefon. Când fruntea se odihnește în mâna dreaptă, timpul nu are timp să facă ceea ce trebuie. Când fruntea se sprijină în mâna stângă, timpul se oprește și spațiul mental se mărește, căci rezolvarea esențială se găsește în prezentul acțiunii întreprinse.

GAMBELE**SEDIU AL CULPABILITĂȚII
ȘI AL PEDEPSEI**

Gamba anterioară dreaptă corespunde pedepsei (tatăl pedepsește); gamba anterioară stângă simbolizează culpabilitatea (mama reproșează). Ambele sunt susținute de tibii, oase care se rup adesea atunci când culpabilitatea este prea greu de suportat și când persoana în cauză simte nevoia să se antepedepsească pentru a nu se mai simți vinovată.

GÂTUL**FRICĂ**

Frica este o energie fundamentală și rădăcina oricărei îndrăzneli care duce la succes. Eșarfa pe care mulți indivizi o înnoadă în jurul gâtului, chiar dacă nu au un motiv din punctul de vedere al climei, este o armură care îi apără de frică sau de angoasele iraționale.

GENELE**COMPASIUNE**

Compasiunea mă face să mă gândesc la gulerile cămășilor de odinioară. Trebuie s-o apretezi mereu, ca să nu dea impresia că este doar o afacere caritabilă. Ochii plini de milă au nevoie de gene lungi și dese, ca să poată reține lacrimile ce se adună în colțul lor.

GENUNCHII**AGRESIVITATE ORI SUPUNERE**

Genunchiul drept aparține agresivității. Aceasta reprezintă deseori curajul celor lași, atunci când este prost gestionată. Genunchiul stâng simbolizează supunerea, care nu este masca de carnaval a agresivității. Aveți grijă cu oamenii care își pleacă discret un genunchi atunci când vă salută! Sunt, pur și simplu, agresivi și răi precum mama vitregă a Cenușăresei!

GLEZNELE**MOTIVAȚIE**

Motivația este o ambiție pe termen foarte scurt. Un fel de preîncălzire a beției succesului. Spuneți-i eșecului că reușita așteaptă după linia de sosire! Glezna dreaptă reprezintă sediul eșecului. Glezna stângă este semnul anxietății. Anxietatea constituie unul dintre cele două motoare ale motivației, celălalt fiind eșecul. Orice insucces este un nou punct de plecare! Adevărata înfrângere se găsește în neîmplinire. Acest lucru face ca gleznelor, luate împreună, să fie sediul simbolic al motivației.

GRUMAZUL

> Vezi **CEAFĂ** și **GÂT**

GURA

GELOZIE

Geloșii sunt ascultători de temut, care nu aud decât ceea ce ați omis să le spuneți și nu văd decât ceea ce încercați să le ascundeți. Din acest punct de vedere, toți ghicitorii, astrologii, magicienii și alți clarvăzători sunt niște geloși, avizi să dețină cu adevărat puterile pe care nu le au decât în teorie.

ÎNCHEIETURILE MÂNILOR

DECIZIE EMOȚIONALĂ VERSUS DECIZIE RAȚIONALĂ

Încheietura mâinii drepte corespunde unei decizii emoționale, prin urmare, impulsive. Încheietura mâinii stângi corespunde unei decizii raționale, prin urmare, prudenței. Când te ții cu mâna de încheietura dreaptă, faci un gest proactiv. Când te ții cu mâna de încheietura stângă, acesta este un gest reactiv.

LABELE PICIOARELOR

ARIPI ALE LIBERTĂȚII

Libertatea este la fel ca talentul; aspirăm la ea, dar nu suntem mereu gata să ne luptăm ca s-o apărăm. Laba piciorului drept corespunde libertății, lucidității, seninătății și toleranței. Reprezintă spiritul întreprinzător și pozitiv.

Laba piciorului stâng aparține revoltei, nonconformismului, provocării și reprezintă spiritul imatur și rebel. Când călcăm întâi cu stângul...

LIMBA

INSTINCT DE CONSERVARE

Alegerea cuvintelor este mai importantă decât alegerea armelor. Cuvântul a fost dintotdeauna motorul dialogului, unica armă eficientă împotriva violenței fizice.

LOBII URECHII

FANTASME ȘI EROTISM

Lobul drept corespunde erotismului. Fără concursul erotismului, sexualitatea ar fi tot atât de atrăgătoare ca o lingură de ulei de ricin. Lobul stâng al urechii simbolizează, în mod corect, fantasmele. Fantasmele nu sunt doar o vizualizare în care câteva imagini vagi se întrepătrund, ci poartă în ele o energie amplificată de obiectul lor sexual. Fantasmele au o forță incredibilă. Ele pot reduce realitatea la rangul unei ficțiuni de prost gust și pot provoca o plăcere orgasmică a cărei existență a asigurat noblețea hedonismului cu circuit închis.

MAMELOANELE

SEDIU PRINCIPAL AL EROTISMULUI

Fără erotism, sexualitatea n-ar fi decât un mecanism biologic vivipar.

MAXILARELE

TENACITATE

Tenacitatea este cea mai frumoasă bijuterie a instinctului de supraviețuire. Maxilarul inferior este sediul mâniei, iar cel superior, al tenacității. Cei care scrâșnesc din dinți în somn sunt indivizi mai tenaci decât boxerii.

MÂNILE

COMUNICARE

Nimeni nu-și poate comunica emoțiile fără să se ajute de mișcările mâinilor. Și, fără emoții, comunicarea este de-a dreptul insignifiantă.

Mâna timpului: mâna dreaptă a dreptaciului măsoară timpul care trece.

Mâna spațiului: mâna stângă a dreptaciului evaluează spațiul util și necesar.

MUSTAȚA

SYMBOLISM AL IMPROVIZAȚIEI

A improviza înseamnă a-ți asuma riscul de a reuși acolo unde strategii eșuează cel mai des.

NASUL

FLER ȘI ISCUSINȚĂ

Poți să ai fler și iscusință, fără să fii înzestrat însă și cu simțul afacerilor. Dacă ne gândim la simbolistica semantică a nărilor, iscusința sau flerul se bazează, amândouă, pe subtilitatea și fluiditatea mecanismelor de învățare sau de înțelegere, fapt ce mi se pare destul de coerent.

NASUL (VÂRFUL)

UNUL DINTRE SEDIILE NARCISISMULUI

Ca toate excrescențele, este foarte solicitat de către cei care consideră că natura nu i-a prea răsfățat. Veți observa cu ușurință că persoanele care au un nas în armonie cu restul feței manifestă mai puțin tendința de a-l maltrata decât cele care nu au avut același noroc. Cei înzestrați cu un nas prea gros îl ciupesc adesea, ținându-l între degetul mare și arătător, în timp ce indivizii cu un nas ascuțit sau prea lung îl strivesc. În sfârșit, unele persoane foarte narcisiste au tendința de a-l arăta, distrat, cu un gest nevinovat al degetului, atunci când râd.

NĂRILE

SPIRITUALITATE ȘI ÎNVĂȚARE

Nara stângă: sediul simbolic al generozității, al subtilității și al spiritualității (în ambele

sensuri ale termenului: spirit viu, finețe și caracter amuzant sau prin raportare la suflet și la religie). Nara stângă depinde de emisfera dreaptă a creierului (afectivitate). Nara dreaptă: sediul simbolic al capacității de evoluție, prin învățare și prin fluiditatea mecanismelor înțelegerii. Nara dreaptă depinde de emisfera stângă a creierului (cognitivă).

OBRAJII

TANDREȚE

Obrajii sunt caseta de valori a sărutărilor sau a palmelor. Ca să-ți provoci adversarul, trebuie să-i întinzi obrazul. Obrazul stâng reprezintă generozitatea. De cele mai multe ori, generozitatea este mai degrabă un act de egoism decât o dovadă de bunătate. Să fii generos înseamnă, în primul rând, să-ți fletezi stima de sine.

OCHII

SIMULARE

Adică, se pot preface. Evident, este vorba despre globii oculari, considerați în afara privirii extravertite și semnificative. Privirea redevine vedere când încetează să privească ori să observe. Și ochii pot trăda minciuna când privirea este introvertită, ceea ce înseamnă că eul se privește pe sine, că este inundat de propria poluare mentală. Spiritul se află altundeva, prins în capcană între imaginile unui trecut mohorât și cele ale unui viitor aleatoriu. Ea vă vorbește despre ea, însă ochii ei nu vă văd, ci urmează derularea scenariului regizat de mintea sa. Se învârt în jurul propriului buric, dar, chiar în acel moment, ochii o trădează. De fapt, ea simulează.

OMOPLAȚII INTUIȚIE

Scopul intuiției este de a ne face să reflectăm, nu de a ne tăia apetitul pentru așa ceva.

OSUL SACRUM INSTINCT DE SUPRAVIEȚUIRE

Dacă viața este sacră, moartea este un sacrilegiu.

PALMELE TANDREȚE ȘI COMPASIUNE

Aceste calități nu sunt de origine umană, ci animală. Iar oamenii au învățat să fie tandri și miloși cu mult înainte să devină oameni. Mâna compasiunii ar putea fi dreapta, iar cea a tandreței, stânga. Însă palmele au o altă calitate uimitoare: stânga este analgezică, alinând durerile, iar dreapta dă putere și stimulează. Aviz magnetizatorilor!

PĂRȚILE LATERALE ALE CORPULUI VANITATE

Cine mă iubește să vină după mine! Și umbra lui i-o ia pe urme. Vanitatea este inutilă, orgoliul este un păcat capital. Prima se vinde întotdeauna mai bine cu reducere. Este la dispoziția primului venit. Orgoliul însă îi aparține de drept celui care își datorează reușita sudorii strămoșilor, reușită al cărui fruct îl va distruge prin orgoliu. Vanitosul se culcă pe-o ureche, după expresia consacrată.

PĂRUL NARCISISM

Televiziunea a dus la apariția civilizației imaginii, iar frumusețea a devenit un produs

banalizat de larg consum. Părul este coroana regală a anonimilor. Sănătos și strălucitor, ca în reclamele la șampon, el vorbește despre frumusețea și liniștea climatului mental al proprietarului. Dacă este plin de mătreață, tern sau cu vârfurile rupte, trădează stresul ori o carență, dar nu neapărat de ordin nutritiv. Nutrienții (orice substanță nutritivă care poate fi asimilată de organism fără să treacă prin tubul digestiv) sunt o formulă în vogă. Ei se găsesc în loțiunile capilare, în cremele magice sau în ineficiente șampoane 3 în 1. Când părul suferă, înseamnă că există un motiv de stres care tulbură conștiința. Aflați care este sursa stresului și părul își va recăpăta sănătatea, fără să mai fie nevoie să treacă prin calvarul „nutrienților“.

PENISUL ORGOLIU

Doar două mamifere zâmbesc și intră în erecție când simt mirosul unei femele: calul și omul. De ce este, oare, considerat orgoliul unul dintre cele șapte păcate capitale? Deoarece izvorul lui se află adesea în desfrâu, în practicarea fără moderație a plăcerilor sexuale, unde penisul joacă un rol deloc de neglijat.

PERINEUL PULSIUNI

Iraționale și sexuale, dar și extrem de legate de o angoasă anume, care este sursa curajului și agresivității identificate cu testiculele! Aceasta angoasă pulsională și proactivă este numită și trac. Tracul nu se resimte doar la nivelul plexului solar, ci își are sursa în perineu. Tracul îl împinge pe individ să înfrunte

pericolul ori să fugă de el. Curajul disperării nu este decât o anihilare a lașității.

PICIOARELE STĂPÂNIRE DE SINE

Stăpânirea este o artă, stăpânirea de sine, o iluzie care îi dă omului sentimentul că este făuritorul propriei existențe. Picioarul stâng simbolizează stăpânirea calităților tipic intelectuale, iar picioarul drept concentrează caracteristicile controlului emoțional. Omul care stă în picioare stăpânește lumea.

PIELEA SEDIU AL ORICĂREI SENSIBILITĂȚI

Pielea este un veșmânt a cărui sensibilitate variază dintr-un punct în altul. Însă această sensibilitate topografică are un sens. Ea poate arăta ce predispoziții ori talente au nevoie de combustibil ca să se poată exprima. Incredibil? Geografia sensibilității noastre epidermice rămâne încă un continent virgin.

PIEPTUL SIGURANȚĂ

Siguranța reprezintă un miraj pe care omul îl alege în mod voit, pentru a-și calma angoasele. Termenul „siguranță“ este întotdeauna un sinonim pentru cuvântul dragoste. El nu i-a dat numele, ci sentimentul de protecție absolută care nu este altceva decât amintirea unei vieți anterioare: cea numită și intrauterină, nu reincarnare.

PILOZITATEA INSTINCT DE SUPRAVIEȚUIRE

Cine n-ar dori să-și supraviețuiască pentru

a putea asista la propria înmormântare? Părul de pe corp este o rămășiță a blănii care acoperea trupurile strămoșilor noștri, oamenii cavernelor. Bărbații și femeile cu o pilozitate mai mare sunt, în general, mai rezistenți decât cei spâni și dispun de un sistem imunitar mai bun.

PLEOAPELE FERICIRE

În cuvântul fericire (în franceză, *bonheur*) se regăsesc termenii *bonne* („bună“) și *heur* („oră“). Ceea ce dovedește clar că acest sentiment nu poate fi consumat decât la indicativ prezent. Pleoapa dreaptă echivalează cu imaginea tatălui, iar cea stângă, cu imaginea mamei. Sentimentul fericirii vine de departe. Toți sau aproape toți l-am împărtășit în brațele alintătoare ale mamei sau ale tatălui, pe când eram atât de mici încât nu ne mai amintim nimic de atunci. Dar taina cea mai mare este că un grăunte din acea fericire protoistorică a rămas agățat de pleoape.

PLEXUL SOLAR ÎNDRĂZNEALĂ ȘI TEAMĂ

Una este reversul celeilalte. Când avem curajul să întoarcem teama pe dos, regăsim îndrăzneala împărățiată.

PLIURILE INGHINALE ÎNDOIALĂ ȘI SIMȚ CRITIC

Pliurile inghinale sunt joncțiunile care leagă picioarele de bust; ele reprezintă sediul îndoielii (partea stângă) și al simțului critic (partea dreaptă). Sunt solicitate mai ales atunci când se dorește agresarea adversarului.

PRIVIREA CHARISMĂ

Charisma este o emanație a sufletului omenesc și probabil unica dovadă a existenței sale. Ea se folosește de privire ca să se exprime și să intre în contact cu inconștientul colectiv. Ochii atrag lumina, ceea ce dă impresia că sufletul ar fi o fântână de lumină.

PUBISUL

SEDIU AL REPUNERII ÎN DISCUȚIE

Când interlocutorul dumneavoastră își sprijină pubisul sau partea inferioară a burții pe marginea mesei, el reconsideră cele discutate, înainte de a vă da, în mod politic, afară.

PULPELE

COMBATIVITATE

Femeia este combativă prin natura ei, bărbatul are nevoie de o mână de ajutor de la partenera lui ca să devină și el astfel. Nu există combativitate fără curaj, nici curaj fără combativitate. Aceste două caracteristici emoționale se completează. Când ți se taie picioarele, combativitatea ridică steagul alb.

PUPILELE

ADEVĂR ȘI AUTENTICITATE

Pupilele exprimă adevărul emoțiilor, față de minciunile cuvintelor.

SÂNII

SĂLAȘ AL IUBIRII

Sânii unei femei sunt cel mai puternic anxiozic disponibil pe piața iubirii. Ceea

ce explică în parte de ce sunt considerați un fel de dispozitive biologice de bază, cu rol de hipnotizare. Ei sunt și sediul simbolic al încrederii în sine a femeilor, care își investesc eul în această parte a corpului deosebit de sensibilă.

SEXUL

LIBIDOU

Libidoul este singura energie care alimentează atât calitățile umane, cât și barbaria omului. Orgasmul este considerat o mică moarte, iar penetrarea, un simulacru de asasinat. Însă acest fel de penetrare a trupului celuilalt nu oferă decât plăcere, atunci când aceasta (plăcerea) este împărtășită.

SPATELE

ECHILIBRU AFECTIV

Capacitatea de a iubi depinde de sensibilitate față de mângâieri a spatelui. Un spate insensibil aparține unui individ care cu greu poate fi iubit. El nu simte nimic din punct de vedere tactil, deoarece refuză atingerile. Genul acesta de persoane sunt niște ființe sterile, pentru care iubirea este o boală. Un spate plin de acnee trădează un individ care a fost respins din punct de vedere afectiv de către părinți, fără ca aceștia să-și fi exprimat vreodată în mod verbal această respingere.

SPRÂNCENELE

INSPIRAȚIE ȘI CREATIVITATE

Inspirația reprezintă o sublimare a sentimentului de iubire, iar creativitatea, o poveste de dragoste. Despre sprâncene s-ar putea spune că sunt bretelele inspirației artistice. Ele se mișcă pe frunte după bunul

plac al dispozițiilor pe care le exprimă și joacă rolul de semafor în comunicarea interpersonală. Însă rolul lor inițial rămâne acela de a declanșa inspirația. A deschide ochii mari înseamnă întotdeauna a-ți îmbunătăți viziunea asupra lucrurilor.

STERNUL

SIMȚ CRITIC, CAPACITATE DE RETRAGERE

Arta este rodul distanței, iar prudența este arta neîncrederii.

SUBSUORILE

OPTIMISM SAU PESIMISM

Paharul poate fi pe jumătate plin sau pe jumătate gol. Depinde cum privești! Optimismul se refugiază sub umărul stâng, iar pesimismul, sub cel drept. De asemenea, subsuorile sunt producătoare de feromoni, parfumurile subliminale destinate să atragă ori să respingă persoanele pe care le întâlnim. În aceste condiții, optimismul rimează cu simpatia, iar pesimismul, cu antipatia.

ȘALELE

> Vezi VERTEBRE LOMBARE

ȘOLDURILE

TRUFIE SAU NERĂBDARE?

Toți figuranții așteaptă cu nerăbdare să devină cap de afiș. Șoldul drept este al nerăbdării, în timp ce stângul aparține trufiei. Și, bineînțeles, poți să fii deopotrivă nerăbdător și vanitos. Poziția șoldurilor marilor sportivi arată că le plac atât vanitatea, cât și nerăbdarea, fără o ordine anume.

TALIA

FATALISM ȘI SUPUNERE

Din moment ce talia femeilor este adesea strangulată, pentru a reliefa sâni și a rotunji șoldurile, ea a devenit, în mod inevitabil, simbol al supunerii.

TESTICULELE

AGRESIVITATE

Cine are co(p)aiie nu e curajos, ci agresiv.

Oricum, este imposibil să fii curajos fără o doză de agresivitate sublimată.

UNGHIILE

DISCIPLINĂ,

ORDINE ȘI METODĂ

Metoda dă naștere ordinii, care fecundează disciplina. Unghiile neîngrijite sunt un semn de indisciplină, de dezordine și de neglijență.

UMERII

SIMȚ AL RESPONSABILITĂȚII

La dreapta, responsabilitatea paternă sau virilă, la stânga, responsabilitatea maternă sau feminină. Umărul drept este unul dintre sălașele ambiției. Ambiția este o trăsătură virilă, recuperată de majoritatea femeilor contemporane, femeile de acțiune. Toate cele care își poartă geanta pe umărul drept. Cât despre umărul stâng, acesta aparține afectelor sau capacității de a se investi și femeilor-„cocon“.

URECHILE

EGOISM ȘI REVENDICARE

Sunt trași de urechi netrebnicii care nu se gândesc decât la ei, care vor să aibă totul fără

să dea nimic în schimb și care nu valorează nici cât o ceapă degerată. Urechea dreaptă este sediul revendicării. Urechea stângă este sediul simbolic al egoismului. Ce-i drept, revendicatorii sunt rareori solidari.

VAGINUL MISTER

Misterul trezește curiozitatea, iar curiozitatea este o reacție totalmente libidică. Poate că misterul peșterii nu reprezintă decât un înlocuitor filosofic al acestei părți atât de misterioase a trupului feminin.

VERTEBRELE CERVICALE CREDINȚĂ

Credința fără încredere în sine nu-i decât rătăcire a eului. Artroza cervicală provoacă dureri care sunt adesea insuportabile și pe care se consideră că rugăciunea le poate calma, chiar dacă aici toți ateii vor protesta.

Partea bună a religiei este că îl învață pe om să creadă într-un zeu imaterial și atotputernic. El nu bănuiește că acest zeu nu este decât o emanație a sinelui său și a inconștientului colectiv al omenirii. Dar ce mai contează, trebuie să crezi ca să poți supraviețui. Cu cât crezi mai mult, cu atât ai mai multă încredere în sine și cu atât mai bine reușești în tot ceea ce faci, crezând că toate cele bune se datorează credinței în Dumnezeu. Și uite așa cercul se închide. La acest nivel, ne dăm seama

cât este de folositoare minciuna pentru a stimula credința!

VERTEBRELE DORSALE CULPABILITATE

Culpabilitatea este cancerul prezumției de nevinovăție. Spatele vinovat este biciuit de nuiielele inconștientului, mai ales la nivelul vertebrelor dorsale. Mușchii paravertebrali dureroși, ciocurile de papagal pe vertebre, deplasările de vertebre la acest nivel pot reprezenta, la fel de bine, și sancțiunea impusă de o culpabilitate irațională.

VERTEBRELE LOMBARE ÎNDÂRJIRE, EXASPERARE ȘI VERSATILITATE

Îndârjirea este o calitate, încăpățânarea, un defect, iar versatilitatea, o destindere. Când mâinile sunt plasate în zona șalelor, aceste trei caracteristici se îmbulzesc, în ordinea apariției. Încăpățânarea duce la exasperare, iar exasperarea derapează în versatilitate, un mijloc ideal de a o șterge fără să-ți pierzi obrazul.

VOCEA VEHICUL EXCLUSIV AL CONVINGERII

Lucrul în care cred se va realiza dacă tonul vocii mele îmi va transmite credința. Din nefericire, este infinit mai ușor să te îndoiești decât să crezi. Iar această dispoziție mentală își găsește traducerea vocală în timp real fără știrea conștiinței sigure de dreptul ei.

16 PROFILURI GESTUALE DE BAZĂ

Am realizat o nouă grilă de clasificare, în care intră 16 profiluri, dublu față de ceea ce puteți găsi în lucrarea mea fundamentală: *Interpretarea gesturilor*. Evident, este vorba despre o îmbunătățire a jocului celor trei gesturi de bază, care prelungește teoria inițială a celor opt profiluri și permite să vă identificați mai bine tipul conex, în funcție de un al patrulea refren gestual invariabil: mâinile încleștate.

CREATIVUL CREATOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul drept dominant

DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare stâng dominant

LA TELEFON: urechea stângă

MĂINI ÎNCLEȘTATE: mâna dreaptă dominantă

Ofensiv – afectiv – introvertit – datoric: aceasta este traducerea celor patru refrene gestuale care determină profilul creatorului. De la inventator la demiurg (zeul creator al lui Platon), creatorul este un creativ care își concretizează ideile în proiecte sau în obiecte. El provoacă, șochează, ofuschează, scandalizează, însă își găsește foarte repede admiratori care îi împletesc cununi de lauri, fani care îl ridică în slăvi și legături care îl fac cunoscut marelui public. Creatorul este și un relațional animator convertit. Știe să aleagă cu grijă pasajele

care îi vor permite să treacă granița dintre anonim și notorietate.

Adăugarea codului gestual numit și al „mâinilor acoperite“ ca al cincilea RGI (Refren Gestual Invariabil) duce la apariția a două tipuri de creatori:

a) Creatorul consultativ este un antreprenor. Are, în primul rând, simțul comunicării și al marketingului, două calități pe care le-a luat de la imaginea sa inversată, relaționalul animator.

b) Creatorul impulsiv este un artist sau un artizan în sensul nobil al termenului. El știe să creeze, însă reușește să întreprindă ceva ori să-și promoveze ideile în lipsa unui sfătuitor sau fără ajutorul unui relațional animator. Din fericire, creativi și relaționali se atrag fără să fie conștienți de asta și ajung, inevitabil, să se întâlnească.

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE:
brațul drept dominant

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE:
brațul stâng dominant

DEGETE ÎNCRUCIȘATE:
degetul mare drept dominant

DEGETE ÎNCRUCIȘATE:
degetul mare stâng dominant

LA TELEFON: urechea dreaptă

LA TELEFON: urechea stângă

MĂINI ÎNCLEȘTATE:
mâna dreaptă dominantă

MĂINI ÎNCLEȘTATE:
mâna stângă dominantă

CREATIVUL AUTODIDACT

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul drept dominant

DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare stâng dominant

LA TELEFON: urechea stângă

MĂINI ÎNCLEȘTATE: mâna stângă dominantă

Creativul autodidact nu a fost făcut pentru a urma mulțimea sau pentru a adera la o coterie sau alta. Este un instinctiv cu idei originale, un pionier care defrișează tărâmurile virgine. O minte iscoditoare. Un aventurier solitar. Un personaj ale cărui idei sunt adesea precum ouăle de aur. Dar nu toate! Însă unele valorează mai mult decât își închipuie el. Problema lui este că nu știe întotdeauna să-și aranjeze vitrina atât de bine încât să-l convingă pe cumpărător să intre în prăvălie. Știe să inițieze lucruri în mod maieutic, dar nu este un formator sau un pedagog care să transmită o cunoaștere bine definită de reguli. Pentru el, minciuna de ieri poate, fără probleme, să devină adevărul de azi. Orice poate fi discutat iar și iar, remodelat sau redefinit în lumina noilor postulate.

Adăugarea codului gestual al mâinilor acoperite ca al cincilea RGI (Refren Gestual Invariabil) duce la două tipuri de creativi:

- Când mâna dreaptă o acoperă pe cea stângă, avem de-a face cu un creator autodidact empiric.
- Când mâna stângă o acoperă pe cea dreaptă, avem de-a face cu un cercetător și/sau cu un dezvoltator.

NARCISICUL PROZELIT

BRAȚE

ÎNCRUCIȘATE: brațul drept dominant

DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare drept dominant

LA TELEFON: urechea stângă

MĂINI ÎNCLEȘTATE: mâna dreaptă dominantă

Prozelitul va fi mereu un promotor ideal al talentelor celorlalți, niciodată al propriului talent. El este un adept care încearcă să-și propage convingerile sau credința. Mulți actori de cinema ori de teatru sau alți artiști sunt prozeliti sau promotori. Totuși, prozelitul este mai puțin provocator din punct de vedere contestatar decât vărul său, promotorul.

NARCISICUL PROMOTOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul drept dominant

DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare drept dominant

LA TELEFON: urechea stângă

MĂINI ÎNCLEȘTATE: mâna stângă dominantă

Promotorul este propriul său prozelit sau cel al unui talent cu care se află în legătură foarte strânsă. Este fratele geamăn al idealistului provocator. Granița dintre cele două profiluri, al promovantului (narcisic) și al provocatorului (idealist), este, de altfel, destul de vagă. Cel mai fascinant exemplu aparținând acestei ultime categorii este Silvio Berlusconi, un idealist provocator cât se poate de evident.

IDEALISTUL PROVOCATOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul stâng dominant

DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare stâng dominant

LA TELEFON: urechea dreaptă

MĂINI ÎNCLEȘTATE: mâna dreaptă dominantă

Rebel, în spirit de frondă, dar și motivant, idealistul provocator poate deveni foarte periculos pentru comunitate, dacă ajunge la putere. Este un anarhist al cărui obiectiv va fi să creeze un gol în jurul lui pentru a reconstrui viziunea unei lumi mai bune sau a celei mai bune dintre lumi. Să fi fost Marat un provocator în sensul gestual al termenului? În orice caz, așa s-ar părea. Silvio Berlusconi este un idealist provocator. Vă miră? Provocatorii sunt în minoritate, în comparație cu perfecționiștii. Ei se cuplează cu imaginea lor inversă, narcisicii promotori, în privința comportamentului. Ca toți idealiștii, Berlusconi nu strălucește niciodată în afara teritoriului său (frontierele țării sale). Se observă că este chiar destul de șters în reuniunile șefilor de state, spre deosebire de Bush ori Sarkozy, care sunt extratensivi, gata de orice ca să atragă atenția camerelor. Din fericire, nu toți provocatorii sunt atât de exhibiționiști. În general, ei trezesc conștiințele, sunt revelatori care își slujesc semenii și nu se servesc de puterile lor doar pentru propriul profit. Sunt, de asemenea, foarte motivați atunci când fac propuneri în loc să se impună.

IDEALISTUL REVELATOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul stâng dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare stâng dominant

LA TELEFON: urechea dreaptă

MÂINI ÎNCELEȘTATE: mâna dreaptă dominantă

Idealistii revelatori sunt, în majoritate, sub latitudinile noastre. Ei sunt garanții libertății cuvântului și a libertății de acțiune, la care ținem atât de mult. Democrat până-n vârful unghiilor, garant al libertății de a gândi sau

de a vota după cum îi dictează sufletul și conștiința, perfecționist militant, idealistul revelator este dușmanul de moarte al limbii de lemn și al lingușelilor.

RELAȚIONALUL MEDIATOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul stâng dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare drept dominant

LA TELEFON: urechea dreaptă

MÂINI ÎNCELEȘTATE: mâna dreaptă dominantă

Este mijlocitorul ideal, cel care știe să împace contrariile. Intermediarul de geniu care va găsi mereu cheia potrivită. Agent imobiliar, avocat, moderator, PR etc., toate acestea sunt meserii care i se potrivesc. Mediatorii sunt și cei care asigură stabilitatea socială în sânul grupului.

RELAȚIONALUL COMUNICANT

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul stâng dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare drept dominant

LA TELEFON: urechea dreaptă

MÂINI ÎNCELEȘTATE: mâna stângă dominantă

Relaționalul comunicant știe foarte bine ce vrea sau ce nu vrea. El va domina grupul cu o mână de fier într-o mânășă de catifea, după cum se spune. Comunicantul este un as al marketingului. El comunică, se informează, înțelege și transmite. Înzestrat cu un simț pedagogic înnăscut, se va simți mereu mai în largul lui în rolul de profesor decât în cel de elev. Relaționalul comunicant este frate gemă cu creativul creator: ambii sunt întreprinzători. Creator de reclame, om de

marketing, politician, profesor, formator etc., acestea sunt câteva dintre profesiile în care își poate da toată măsura.

SENZITIVUL MÂNTUITOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul stâng dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare stâng dominant

LA TELEFON: urechea stângă

MÂINI ÎNCLEȘTATE: mâna dreaptă dominantă

Este un psihiatru înnăscut. Înțelege în mod instinctiv motivațiile celorlalți. Confidentul ideal, este mereu solicitat de cei aflați în suferință și caută, la rândul său, pe cineva care să-l asculte atunci când vrea să se liniștească. Este înzestrat cu o empatie ieșită din comun. Poate să se poarte și ca un salvator al grupului, ca un guru.

SENZITIVUL AUTOCRAT

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul stâng dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare stâng dominant

LA TELEFON: urechea stângă

MÂINI ÎNCLEȘTATE: mâna stângă dominantă

Personaj care cunoaște moda și curente, este înzestrat cu un bun simț al lumii înconjurătoare și se înscrie foarte des într-o mișcare socială sau politică pe care va încerca să o influențeze. Autocratul posedă o charismă naturală. El se ridică adesea cu un cap deasupra mulțimii și este ales de grupuri. Barak Obama, un stângaci, este un senzitiv/challenger (candidat la titlul de campion), un nou profet al Americii, dar și un autocrat

care nu se va lăsa dat la o parte. Îl va avea în față pe păpușarul de geniu Putin, viitorul țar al Rusiei moderne. Frate geamăn cu challengerul învingător, senzitivul autocrat știe să-și asume riscuri calculate și se pricepe atât de bine la cacialmale încât doar tribunalul îi poate face concurență. Ultimii doi președinți francezi, Mitterrand și Chirac, au fost și ei senzitivi autocrați.

TRIBALUL MILITANT

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul drept dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare stâng dominant

LA TELEFON: urechea dreaptă

MÂINI ÎNCLEȘTATE: mâna dreaptă dominantă

Înșelător, adept al limbii de lemn, politician rafinat, tribunalul militant este un agitator. Un reformist care se aliază unor teorii confortabile pentru a-și promova viziunea despre o lume mai bună. Va milita până când va urca în grad și va deveni un ales; va fi un șef până când va îndrăzni să-și pună pe roate propria afacere; va fi mereu în față, niciodată nu va încheia plutonul.

TRIBALUL UNIFICATOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul drept dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare stâng dominant

LA TELEFON: urechea dreaptă

MÂINI ÎNCLEȘTATE: mâna stângă dominantă

Șef de clan sau de trib, excelent unificator al maselor când trebuie trezite idealurile adormite sau combătută descurajarea

militarilor pe câmpul de luptă. Tribalul unificator are o armă absolută: inteligența lui socială, dublată de un uimitor simț al resurselor umane. Unicul său defect, într-un fel, este că nu are simțul anticipării, o calitate centrifugă care nu-i este dată acestui campion al forței centripete. Celui care îi adună pe oameni la un loc îi vine greu să se proiecteze în exterior sau în viitor.

CARTEZIANUL MODERATOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul stâng dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare drept dominant
LA TELEFON: urechea stângă

MĂINI ÎNCLEȘTATE: mâna dreaptă dominantă

Asigură stabilitatea grupului în cadrul căruia acționează. Moderatorul este un antialgic social. El calmează tensiunile ce pot apărea între anumiți membri ai grupului: conflicte de personalitate, putere de influență contestată, orgolii etc. Moderatorul face adesea apel la simțul umorului pentru a dezamorsa crizele. În concluzie, este un element stabilizator în cadrul grupului.

CARTEZIANUL COORDONATOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul stâng dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare drept dominant
LA TELEFON: urechea stângă

MĂINI ÎNCLEȘTATE: mâna stângă dominantă

Este lucid și dotat cu perspicacitate, observând cu ușurință umorul situațiilor. Unii cartezieni coordonatori se lansează cu succes în cariere

de umoriști de scenă. Alții se mulțumesc să-și exerseze simțul ironiei în situațiile care apar în grupul lor social sau profesional.

CHALLENGERUL ANIMATOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul drept dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare drept dominant
LA TELEFON: urechea dreaptă

MĂINI ÎNCLEȘTATE: mâna dreaptă dominantă

„Ca să știi să comanzi, trebuie să înveți să te supui“, acesta este principiul de bază al challengerului animator. Fidel patronului său, companiei, trupelor sale sau vocației proprii, challengerului animator nu-i plac provocările riscante, ca alter egoului său, challengerul învingător. El preferă să însuflețească grupul ori serviciul pe care-l are în grijă, la adăpost și dedicându-i-se în totalitate.

CHALLENGERUL ÎNVIĞĂTOR

BRAȚE ÎNCRUCIȘATE: brațul drept dominant
DEGETE

ÎNCRUCIȘATE: degetul mare drept dominant
LA TELEFON: urechea dreaptă

MĂINI ÎNCLEȘTATE: mâna stângă dominantă

Este sportivul, cel care caută aventurile extreme, cel care urmărește mereu provocările, fratele geamăn al senzitivului autocrat. Adesea este modelul sau eroul de care grupul are nevoie ca să-și consolideze coeziunea. Dar poate părea și o ființă insignifiantă, înzestrată cu un talent veritabil, dar care va trebui să treacă prin furcile caudine ale timpului până să aibă parte de recunoaștere.

DICTIONAR ILUSTRAT
AL
GESTURILOR

BCUIAS/CENTRAL

UNIVERSITY LIBRARY

A

După cum spunea un înțelept indian:
„Dacă tot trupul este cuprins în spirit,
trupul nu conține tot spiritul“.

*Însă trebuie să ținem spiritul în lesă,
pentru ca toate gesturile să se supună
inteligenței spiritului ori trebuie să știm
mai întâi ce este gestul potrivit?*

*„Trupul găsește în mod natural gestul potrivit,
dacă spiritul nu-i barează calea“, spunea
Galwey, un filosof englez contemporan.*

ABANDON (SINDROMUL)

Subsuorile sunt sediul optimismului, în opoziție cu pesimismul. Motivul: un tic gestual foarte curent, care constă în plasarea mâinii sub umăr – mâna dreaptă sub umărul stâng, mâna stângă sub umărul drept –, mai ales când fumați.

Mâinile ascunse la subsuori trădează întotdeauna frica de a fi părăsit, atât în cazul optimistului, cât și în cel al pesimistului. Palmele placate sub subsuori atunci când

un individ își încrucișează brațele reprezintă și un semn al depresiei.

„L-am părăsit de frică să nu mă părăsească.“ Logica aceluia care părăsește este cuprinsă în această mărturisire. Sindromul abandonului (în ambele sensuri) este o adevărată problemă a societății actuale, într-o perioadă în care divorțul a devenit o instituție. Charles Odier a explorat foarte bine acest sindrom, pe care l-a numit „nevroza de abandon“, într-o perioadă în care această tulburare se raporta în mod esențial la situații vechi de separare trăită cu dificultate de către pacienții săi. Sindromul a evoluat spectaculos doar într-un sfert de secol și s-a inserat în modurile de comunicare interpersonală privilegiată.

„Ne mai auzim!“ este o formulă verbală care indică un mod de abandon pe care îl intitulez: „Urmează-mă, că eu fug de tine“. „Ne“ nu se referă la nimeni. Dacă tu nu suni, cu atât mai rău pentru tine, căci nu meriți încă un telefon în plus. Așa se traduce, de fapt, expresia de abandon „Ne mai auzim!“

Sandrine povestește:

„Eram atât de obișnuită să sun eu la cei cu care aveam relații profesionale, încât, atunci când mă suna și pe mine cineva, rămâneam de-a dreptul uluită. Nimeni nu se obosea să mă sune. Fără să vreau, instituționalizasem cu toată lumea modul «Dacă fugi de mine, eu vin după tine!» și sufeream din cauza asta. Până la urmă, am început să trimit e-mailuri ca să pot comunica mai eficient și am renunțat la mobil, ca să nu mă ispitească. Încetul cu încetul, am început să devin de negăsit în direct. Cei cu care am relații mă contactează prin e-mail și eu le răspund la fel. E adevărat că în felul acesta lipsește căldura umană, însă timpul este o avere prețioasă pentru toată lumea și modul «Urmează-mă, pentru că eu fug de tine» a devenit regulă pentru mine. Mă simt frustrată că nu am contacte umane, dar ce să fac?»

Trăim într-o societate digitală, în care mesageriile vocale cu opțiuni multiple au înlocuit vocea umană a interlocutorului. Sentimentul de abandon este generalizat. Se incrustează progresiv în inconștientul colectiv al celor care muncesc. Doar adolescenții și cei care au ieșit la pensie sunt cruțați. Aceștia pot să mai petreacă ore întregi la telefon, fără grija rentabilizării timpului.

Acest sindrom al abandonului se află la originea pesimismului unei societăți care privilegiază complotul și se închide în sine, înghițind câte trei ore și jumătate de imagini televizate pe zi. Să fie oare pesimismul pe punctul de a câștiga lupta cu optimismul?

În orice caz, asta se întâmplă în detrimentul comunicării. Am ajuns să comunicăm din ce în ce mai mult prin intermediul cutiutei vocale.

Există o variantă a încrucișării brațelor, în care palmele protejează părțile laterale ale corpului.

Este o atitudine mai ales feminină și confirmă incapacitatea de a iubi a persoanei în cauză. Este un gest care-l trădează pe abandonic. Uneori, nu are rost să iubești dacă celuilalt nu-i pasă de tine. Protejarea cu palmele a părților laterale ale corpului sugerează că persoana care face acest gest nu are convingerea că este iubită la rândul ei.

ABANDONICUL

Râde, arătându-și nasul cu degetul arătător stâng sau drept.

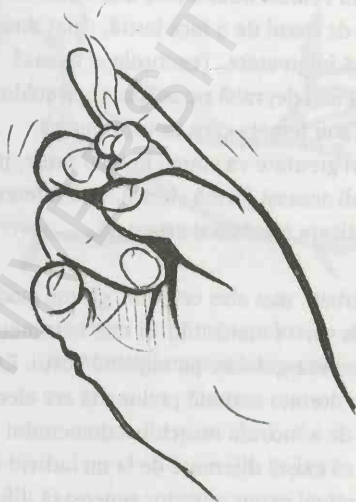
Un răs extrem de rar. Am surprins doi oameni politici care fac acest gest: Lionel Jospin și Jean-Pierre Chevènement.

Când personajul își atinge nasul cu degetul arătător și râde, este clar că avem de-a face cu o versatilitate a deciziilor. Cei doi oameni politici despre care am vorbit nu râd astfel din întâmplare. Amândoi sunt victimele unui sindrom al abandonului, sunt indivizi care-și părăsesc prietenii de frică să nu fie ei înșiși respinși. Jospin a renunțat la funcție după ce a eșuat în alegerile prezidențiale în fața lui Jacques Chirac, iar Chevènement a preferat să demisioneze din postul de ministru decât să tacă.

De ce majoritatea celor aflați într-un loc public își ascund picioarele sub scaun? Să fie victimele profilului lor de indivizi abandonici? În mare, abandonicul este o persoană care preferă să renunțe decât să piardă partida. Cu alte cuvinte, un viitor asociat care-și ascunde în mod sistematic

picioarele sub scaun atunci când se așază nu e chiar partenerul ideal care să-și asume riscuri în afaceri. Acest gest reprezintă o fugă de provocare, înainte chiar ca aceasta să fi fost lansată.

Își aprinde bricheta cu ajutorul degetului mijlociu, drept sau stâng.

Dacă acest mod de a-și aprinde țigara se repetă, gestul revelează un temperament de abandonic (care fuge ca să nu fie el cel abandonat), adică un individ pe care nu se poate pune deloc bază. *Își lasă chiștocul în scrumieră fără să-i treacă prin minte să-l și stingă.*

Aruncă jucăria care nu-l mai amuză. Evident, este vorba despre un individ abandonic.

ABDOMEN

Abdomenul este sediul motivației și al plexului abdominal, situate sub ombilic. Măinile împreunate pe pântec nu sunt întotdeauna menite să consolideze o motivație deficitară ci,

uneori, au rolul de a proteja lipsa de motivație împotriva asalturilor entuziasmului debordant al unui coleg optimist.

ABDOMEN PLAT SAU ABDOMEN ROTUND?

Iubiții au pântecelul mai degrabă plat; „burta umflată“ este, cu precădere, apanajul copiilor subalimentați și al bărbaților care mănâncă prea mult. Femeia adultă este mai ferită decât bărbatul de riscul de a face burtă, chiar dacă ea câștigă în greutate. Țesăturile ei fixează grăsimea mai degrabă pe coapse și pe șolduri. Bărbatul sau femeia care va continua să câștige în greutate va sfârși, în mod firesc, prin a dobândi aceeași formă sferică, însă diferența de repartizare a grăsimii este netă.

Mulți bărbați, mai ales cei slabi, găsesc modalitatea, la vârsta maturității și spre bătrânețe, să adune ceva grăsime pe mijlocul burții. Excitația sau dorința sexuală prelungită are efectul imediat de a încorda mușchii abdomenului. Cu rezerva că există diferențe de la un individ la altul, motivul expus anterior generează diferențele de siluetă între tineri și bătrâni. Tinerii, mai puternici din punct de vedere sexual decât bătrânii, au un corp în general mai legat și caracteristicile tipice pentru specia noastră: umeri lați, torace dezvoltat și șolduri înguste. Abdomenul plat se înscrie în procesul de dezvoltare. Umerii bărbatului care îmbătrânește se încovoiază, pieptul se aplatizează, iar șoldurile se lățesc. Abdomenul care se rotunjește face parte din acest proces. În zilele noastre, bărbații care au făcut din tinerețea și din forța lor sexuală o adevărată religie se luptă cu disperare ca să stopeze acest proces aproape inevitabil de modificare a formelor. Țin regimuri draconice, fac exerciții, uneori poartă chiar și corsete și, conștient, întind cât pot mai bine mușchii abdomenului care se lasă.

Nu a fost întotdeauna așa. Odinioară, înainte ca miracolele medicinei să prelungească durata de viață, cei mai mulți bărbați mai în vârstă dispăreau rapid sub ierburile cimitirelor. Speranța naturală de viață, dacă luăm în considerație greutatea corpului nostru de primată și diferitele trăsături ale ciclurilor noastre de viață, ar trebui să fie între 40 și 50 de ani, nu mai mult. Tot ce trece de această vârstă este un câștig.

ADAPTARE (FACULTATEA DE)

Facultatea de adaptare este o acomodare a minții cu experiențele noi, cu împrejurările sau cu evenimentele care ne bulversează lumea pe care o cunoaștem. Facultatea de adaptare face parte din aptitudinile absolut indispensabile instinctului de conservare.

O modalitate aparte de seducție, prin simularea vârstei unui copil sau printr-o regresie simbolică. E și asta o figură! În mod paradoxal, această postură pune în valoare silueta unui bărbat slab. Ea e sinonimă cu un corp gata să se destindă ca un arc, dar și cu copilul care încearcă să-i seducă pe adulți. Un individ care se ghemuiește lângă un copil sau ca să mângâie un câine este înzestrat cu o bună capacitate de adaptare. Iată o combinație gestuală care vă poziționează capacitatea de adaptare:

ÎNCRUCIȘAREA BRAȚELOR ȘI URECHEA CU CARE SE ASCULTĂ LA TELEFON

Ce se poate deduce din modul în care încrucișați brațele, combinat cu alegerea urechii la care țineți telefonul? Sunt două refrene gestuale invariabile, total vizibile, oriunde și oricând.

ÎNCRUCIȘAREA BRAȚELOR ȘI URECHEA LA CARE SE ȚINE TELEFONUL

BRAȚ DREPT DOMINANT
în postura brațelor încrucișate

BRAȚ STÂNG DOMINANT
în postura brațelor încrucișate

URECHEA DREAPTĂ la telefon

URECHEA STÂNGĂ la telefon

Dacă vom combina modul de gestionare a încrederii în sine/stimei de sine (dezvăluit de felul în care încrucișați brațele) și modul de transmitere a informației (urechea la care țineți, în general, telefonul), aceste două refrene gestuale elementare duc la o scară de integrare: facultatea de adaptare. Noțiunea de teritoriu, asociată cu cea de mod de transmitere privilegiat, discerne foarte bine această facultate esențială.

Ea este fondată pe gradul de compatibilitate interindividual în sânul unui grup sau al unui mod de adaptare. Această compatibilitate parțială se sprijină pe patru profiluri specifice:

- Individualistul
- Autonomul
- Consensualul
- Dependentalul

INDIVIDUALISTUL

Brațul drept domină în postura brațelor încrucișate, iar la telefon este folosită urechea stângă.

Individualistul „se comunică” celorlalți pentru a se afirma sau/și pentru a fi acceptat de grup. El corespunde profilurilor generice ale narcisicului sau creativului. Funcționează în mod ideal la periferia grupului. Originalitatea personalității sale îl marginalizează adeseori. Excelent în slujbe pe cont propriu, ca agent de călătorii, reprezentant al unor firme sau plasator de birouri, bun știrist, creator, artizan, artist, poate lucra și în domenii tehnice sau comerciale, poate fi consultant, actor etc.

AUTONOMUL

Brațul drept domină în postura brațelor încrucișate, iar la telefon este folosită urechea dreaptă.

Autonomul comunică cu restul lumii pentru a se afirma și/sau pentru a domina grupul. Evident, din acest model dominator fac parte profilurile tribalului și al challengerului. Autonomul nu are nici o problemă de integrare. Își găsește imediat locul, în mod natural, ca lider de grup sau al unei părți a grupului. Și, în general, tribalul îl domină pe challenger.

CONSENSUALUL

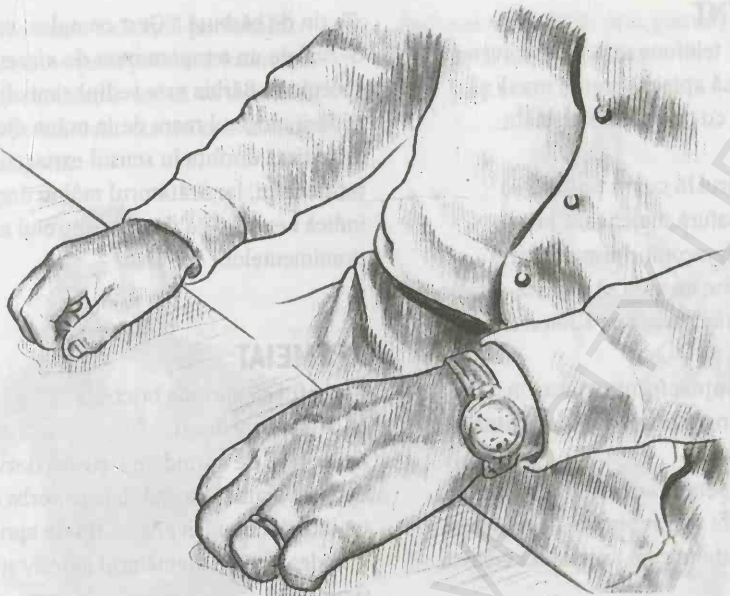
Brațul stâng domină în postura brațelor încrucișate, iar la telefon este folosită urechea dreaptă.

Consensualul comunică cu grupul pentru a se integra, supunându-se regulilor acestuia. El se va purta într-un mod consensual. Modelul consensual va fi idealist sau relațional. Excelent comunicator, consensualul este un element stabilizator în cadrul grupului, pe care îl poate anima sau chiar dirija.

DEPENDENTALUL

Brațul stâng domină în postura brațelor încrucișate, iar la telefon este folosită urechea stângă.

Dependentalul comunică pentru a fi luat în grijă sau integrat în grup, pe care, dacă e cazul, poate să-l conducă fără nici o problemă. Dependentalul va fi cartezian ori senzitiv. Dependentalii au nevoie de recunoașterea grupului, au nevoie să fie apreciați pentru calitățile lor și/sau pentru competențele profesionale. Ei se integrează în grupul care acceptă să-i primească. Sunt credincioși, iar devotamentul lor este piatra de temelie a întreprinderii sau a afacerii pe care au reușit s-o creeze cu ajutorul grupului. Însă există și dependenți care conduc grupul cu o mână de fier. Aceștia sunt mai ales senzitivi!

ADMINISTRATOR

Interlocutorul își ține mâinile sprijinite pe masă ori pe coapse.

Această atitudine, care dezvăluie un temperament obedient față de reguli sau de ierarhie este marca administratorului. Acordați mereu atenție felului în care vă sprijiniți mâinile într-o situație sau alta. Dacă simțiți că lucrurile respective nu vă privesc sau dacă sunteți nevoit să-l urmați pe cel care conduce, atunci vi se va întâmpla de multe ori să vă sprijiniți palmele pe masă.

ADOLESCENȚĂ

Atitudine puerilă adoptată de o tânără care face pe puștoaica îndrăgostită în situația unei seducții active.

Umărul stâng urcă spre bărbie, dând chipului un aer ademenitor.

ADULESCENT

„Adulescenții” telefonează adesea stând în picioare, însă aplecați peste masă și sprijinindu-se cu coatele de aceasta.

Își vopsesc părul în culori țipătoare. Acest tip de coafură marchează nevoia de revoltă, de nonconformism, proprie adolescenței care nu vrea să depună armele. De altfel, unii rămân veșnic adolescenți.

Ea merge cu brațele frânte, ținute în suspensie în unghi drept, iar încheieturile sunt lăsate moi. Postura, tipică pentru adolescentele care vor să se dea mari în fața iubitului, se regăsește la persoanele adulte care au uitat să crească.

AFACERISTĂ

Interlocutoarea, sprijinindu-se într-un cot, își prinde bărbia cu degetul mare și cu arătătorul mâinii drepte.

571

„Te țin de bărbuță.” Gest complex, care dezvăluie un temperament de afacerist, de speculant. Bărbia este sediul simbolic al sfidării, degetul mare de la mâna dreaptă reprezintă dorința în sensul extins al termenului, iar arătătorul mâinii drepte indică nevoia de a deține controlul asupra evenimentelor.

AFEMEIAȚ

Bărbatul își aprinde bricheta cu arătătorul drept. Acest mod de aprindere a țigării dezvăluie un temperament instabil. Este vorba despre un individ impulsiv! Acest tip de aprindere îl trădează și pe afemeiatul agresiv și prea sigur pe el.

AFIRMARE DE SINE

Arătătorul drept este predominant în evaluarea gradului de energie motrice, în testul cântarului.

> Vezi **CÂNTAR**.

După câte se pare, s-ar zice că vă implicați foarte mult în inițiativele pe care le luați, nu? Tot atât pe cât vă investiți în carieră. Poate chiar prea mult! Din punct de vedere profesional, sunteți deschis către multe domenii, lucru care vă salvează adesea în momente delicate. Simțiți nevoia de afirmare ca să puteți fi deasupra celorlalți, însă asta nu înseamnă că și stăpâniți foarte bine situațiile cu care vă confrunțați. „E bine să te afirmi, dar e și mai bine să fii confirmat.”

Dacă vă poziționați sub 10%, înseamnă că sunteți stăpân atât pe potențialul pe care-l

aveți, cât și pe toate calitățile personale. Dacă nu, atunci se prea poate să încercați să conduceți corabia, în loc să vă stăpâniți potențialul. Însă a controla nu este același lucru cu a stăpâni.

Atunci când mâinile iubitei se proptesc în șolduri... Degetele orientate în afară indică fie nevoia de afirmare, fie punerea în evidență a tuturor calităților ei fizice. Ea trăiește un pic și pentru public.

AGASARE

Brusc, el începe să se scarpine la baza bărbiei. Un upercut simbolic în barba interlocutorului l-ar scăpa de prezența lui, căci acesta din urmă fie a abuzat de bunăvoința sa, fie a depășit timpul care îi fusese acordat.

ȘI ȘOLDURILE?

Când mâinile sunt puse pe șolduri, cu degetele orientate spre spate, această postură este o dovadă că interlocutoarea este agasată,

însă n-o arată decât prin gesturi, plasându-și mâinile la nivelul șalelor.

Privirea se eclipsează adesea, înlocuită de o ușoară mișcare de respingere pe care o fac globii oculari.

Este mai degrabă un tic gestual decât o mișcare oculară punctuală. Persoanele stresate sau care se enervează ușor ajung să uzeze și chiar să abuzeze de acest tic. În acest mod, ele își semnaleză scepticismul, dar și limitele capacității de comunicare verbală.

AGĂTARE DE TINEREȚE

Părul lung căzând în cascadă pe umeri este o imagine tipică a tinerelor fete de altădată și un simbol al purității feciorelnice. Când izvorul tinereții a secat, nu mai avem dreptul să refuzăm sancțiunile timpului. Din păcate, totul se reduce la o problemă de generații! Pentru o fată foarte tânără, părul lung este o coafură ce poate fi modificată după bunul plac și de care ea are nevoie ca să-și transforme personalitatea încă fragilă. Majoritatea femeilor care intră în viața de cuplu își scurtează părul, ca și cum

ar ține doliu după perioada anilor lipsiți de griji. Dacă ar fi să ne luăm după psihanalisti, femeia care își lasă părul lung până la vârsta maturității încearcă, în mod inconștient, să le placă tuturor bărbaților care îi amintesc de tatăl ei. Se poate considera și că părul lung la care multe femei țin foarte mult este un mod de a-și păstra pe vecie tinerețea. Atenție! După vârsta de 50 de ani, părul lung trădează refuzul de a îmbătrâni al celor care nu vor să și-l sacrifice.

O privesc pe furis, iar ea își dă capul pe spate, ca să-și aranjeze cu grație o șuviță de păr. „Uită-te la mine!” pare că-mi spune pe tăcute.

O femeie matură care poartă părul lung aparține clanului celor care nu vor să îmbătrânească și își investesc timpul și banii pentru a se agăța de tinerețea care fuge de ei. Alegerea este dictată de contextul profesional sau de voința proprie. În ambele cazuri, vă aflați în fața unor seducătoare de mare clasă: femei care se folosesc de frumusețea lor apusă.

AGORAFOBIE

Patronul merge cu brațele încrucișate la piept.

Se apără de orice întâlnire neașteptată. Închiderea în sine este cât se poate de vizibilă și indică o teamă latentă de mulțime sau de spațiile deschise. O atitudine care frizează agorafobia.

AGRESIV

Își pune degetul arătător la gură, ca și cum și-ar da, în sinea sa, ordinul de a tăcea.

Degetul arătător drept de tip *omertá* indică o nevoie nevrotică de afirmare într-o discuție în contradictoriu. Este un deget agresiv al protagonistului, care își refulează agresivitatea pecetluindu-și buzele. Să nu vă lăsați niciodată înșelate de calitatea zâmbetelor sale. De fapt, ați pierdut deja, doar că încă nu știți.
> Vezi și **MANIPULATOR**.

Interlocutorul e așezat, are tălpile picioarelor pe podea, brațele se sprijină pe coapse, iar mâinile, întoarse [degetele mari sunt plasate către exteriorul coapselor, iar celelalte către interior], strâng coapsele. Gestul evocă o postură de detentă bruscă; ai zice că persoana respectivă nu așteaptă

altceva decât ocazia potrivită ca să se arunce asupra adversarului. Atitudinea exprimă atât opoziția, cât și dorința. Este remarcată adesea la subalternii care se află în raporturi pseudoamicale cu șefii lor.

Ministrul se sprijină de pupitru, cu brațele în poziția unor picioare de păianjen. Exprimă astfel o stare de agresivitate incipientă. Neridicându-și deloc privirea de pe textul discursului, ministrul refuză să se confrunte altfel decât prin cuvinte cu problema discutată.

Antebrațul drept se odihnește pe un suport, brațul stâng este pliat ca un picior de

păianjen, sprijinit fie pe masă, fie pe coapsă. Corpul subiectului este aplecat spre dreapta.

Postura este remarcabilă, pentru că se întâlnește foarte des și dă o falsă impresie de bună dispoziție. De fapt, este o postură agresivă, aparține cuiva care nu vrea să dea cărțile pe față și, în mod evident, anunță o conversație sterilă.

Aveți tendința să vă țineți brațul drept îndoit la spate?

Am observat că unii oameni au tendința de a-și duce la spate un singur braț, ascunzându-și astfel și palma respectivă. Această atitudine specială merită un moment de analiză, în măsura în care este exprimată atunci când subiectul observat se află la un examen sau într-o situație de excepție.

Dacă este vorba despre mâna dreaptă, atunci se teme să nu piardă controlul asupra situației. Nu-i place deloc să se simtă condus

ca o marionetă. Totuși, în anumite situații, nu putem să ne alegem armele, iar brațul-fantomă este un mod de a ascunde pumnalul pe care tare ne-ar plăcea să-l înfigem în spatele interlocutorului, fapt ilustrat de afișul unei piese pariziene numite *Îmi place mult ce faci*. Fostul prim-ministru francez Jean-Pierre Raffarin adopta adesea această postură când se afla lângă președintele Jacques Chirac. Cred că cei doi se iubeau până la genunchiul broaștei. Deși, în ceea ce privește tainele mimicii, fostul prim-ministru este un adevărat maestru.

Își aruncă la gunoi hârtiile după ce le-a rupt. Atitudine specifică pentru un individ a cărui agresivitate nu se poate exprima după cum și-ar dori.

ALARMIST

Interlocutorul își strânge bicepsul drept cu mâna stângă.

Cum bicepsul este sediul simbolic al

dinamismului, în mod paradoxal, ancorarea lui cu mâna stângă indică o lipsă a tonusului.

AMĂRĂCIUNE

Ea își umflă obrajii fără motiv.

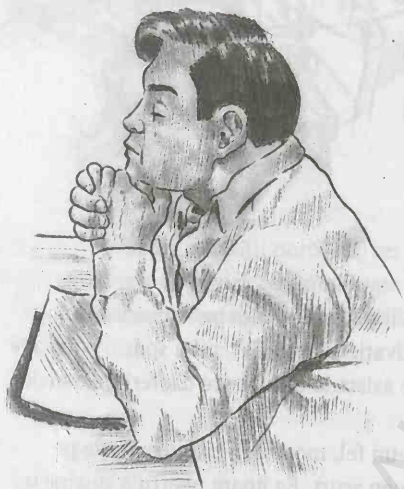
Îndoilele îi umplu gura de amărăciune, dar nu va îndrăzni niciodată să le scuipe pe masă.

AMBIGUU

Interlocutorul vă strânge mâna în mod fugitiv. Parcă ați încerca să apucați un săpun! Nici nu i-ați prins bine mâna, că v-a și scăpat și ați rămas cu brațul în aer. Dacă interlocutorul vă strânge mâna în mod fugitiv, mai bine fugiți! Ambiguitatea personajului este pe măsura temperamentului său ipocrit, pe care îl veți descoperi cât de curând. Aveți în față un om echivoc, care, la nevoie, vă va da ca bonus și un rânet fals. Ar trebui să fii orb, surd și mut ca să ai încredere într-un asemenea om. În plus, individul mai e și un zgârie-brânză de

toată frumusețea. Dacă nutriți speranța că o să-i vindeți ceva înseamnă că sunteți tare naiv.

„Unul dintre prietenii mei a remarcat că, atunci când îl tachinez, îmi ating cu limba buza de sus, aruncându-i o privire lungă, plină de promisiuni. Dar eu nu încerc deloc să-l seduc...“
Nu în mod conștient, dar, involuntar, atitudinea aceasta este cât se poate de ambiguă.

până îi veți spune tot. După care vă va arunca la gunoi, ca pe un ambalaj inutil.

Interlocutorul dumneavoastră își sprijină bărbia în partea superioară a pumnului strâns, sprijinit în coate.

Pumnul prefigurează astfel barbișonul unui profesor de altădată. O să se eschiveze imediat cum o să-i cereți să ia atitudine și o s-o facă fără să vă dea vreodată impresia că renunță.

Tânăra ține cotul pe masă, cu brațul îndoit, și își sprijină bărbia cu vârful degetelor.

Este un gest decalat, foarte inconfortabil, dar care trădează de departe o femeie ambiguă, ale cărei purtări sunt în întregime bazate pe șiretenie. O să vă prindă-n mreje folosind cuvinte cu subînțeles și zâmbete seducătoare,

Patroana, sprijinită pe coate, își apasă buricele degetelor, formând cu ele un acoperiș imobil. Gestul este la modă printre toți indivizii îmbătați de propria putere, care se prefac că pricep lucruri pe care nu le înțeleg deloc. Gestul dezvăluie o oarecare ambiguitate.

AMBIȚIOS

Combi-nația mâinilor încrucișate și încheștate este tipică persoanelor ambițioase.

Combi-nația dintre degetele încrucișate și mâinile încheștate duce la patru profiluri speciale, care sunt ușor de reperat în contextul unei conversații sau al unui interviu. Trecerea degetelor încrucișate la postura mâinilor încheștate este o secvență gestuală clasică a cărei apariție este iminentă de îndată ce un individ se simte examinat ori se află într-o situație de excepție.

Mod de încrucișare afectivă, cu degetul mare de la mâna stângă în poziție dominantă/mod de asumare a datoriei, cu degetul mare de la mâna dreaptă în poziție dominantă, prin urmare, inversare a situațiilor dominante, după cum se poate constata și din ilustrații.

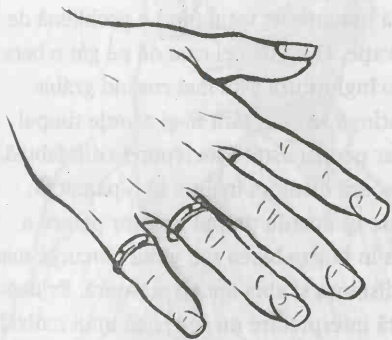
Ambițiosul are un temperament hotărât și perseverent. Posedă o bună capacitate de finalizare, dacă urmează o vocație sau o meserie care corespunde competențelor sau talentelor sale înnăscute.

„Nu înțeleg diferența pe care o faceți între motivație și ambiție“, mi-a spus o persoană care asista la una dintre conferințele mele.

Într-un fel, motivația este o ambiție pe termen scurt. Ea apare pentru a susține o argumentație, o participare la un proiect. Ambiția este o motivație pe termen lung. Ea susține cariera, proiectul de viață al unui individ. Pot fi motivat pentru a anima o conferință pe o temă pe care o stăpânesc foarte bine, însă aceasta nu este ambiția mea vitală. Ambiția este înrudită îndeaproape cu autorealizarea. Este o proiecție a sinelui în timp și în durată, o finalitate. Motivația nu are destul suflu ca să-și supraviețuiască o viață întreagă. Subiectul unei cărți mă poate motiva, însă ambiția mea nu se rezumă la scrierea acestei cărți. Motivația este o bătălie, ambiția este războiul. Cui alte cuvinte, cel care are chef este motivat, cel care vrea este ambițios, iar cel care ar vrea nu e nici motivat, nici ambițios.

Combinății de inele: inelarul și degetul mic de la mâna dreaptă.

Cel mai mult o incită bărbații norocoși, cei care par astfel sau cei mai promițători care îi ies în cale. În orice situație, ea se va considera

întotdeauna motorul reușitei sociale sau profesionale a soțului ei. Este candidata ideală pentru a ajuta la dezvoltarea carierei unui viitor președinte de companie. O știți pe Hilary Clinton? Ea este modelul tip. Din păcate, dacă ea reușește în această mișcare, poate să fie atât de entuziasmată de propria persoană, încât să confunde statutul de propulsor cu ambițiile soțului. Prin urmare, începe să se creadă la fel de competentă ca și acesta sau chiar mai mult, încercând să-l înlocuiască și să obțină, la rândul ei, rolul principal. Iar asta nu merge mai niciodată.

El își așază sistematic brațele pe spătarele scaunelor învecinate, ca și cum și-ar deschide aripile. Simte nevoia să-și mărească teritoriul. Dacă această postură se repetă frecvent, ea trădează un individ foarte ambițios, chiar arivist.

Cei care simt mereu nevoia să-și sprijine brațul pe un scaun aflat la stânga sau la dreapta lor nu fac excepție de la regulă. Ei au aceeași cantitate de ambiție, nu le lipsește decât un scaun ca să și-o poată manifesta în proporție de 100%.

Arivismul este întotdeauna o declinare nevrotică a ambiției, nu maladia patafizică a perdantului magnific. În anumite medii, cu precădere politice, ariviștii apar ca ciupercile după ploaie. Din fericire, ambițioșii îi fac aproape mereu să se retragă cu coada între picioare. Deoarece ariviștilor le lipsește suflul. În plus, profesiunea lor de credință este atât de elastică, încât nu poate ține drumul drept prea mult timp. Și orice elastic se rupe în cele din urmă, după cum se știe.

Interlocutorul se sprijină în coate și își freacă dinții cu vârful degetului arătător. Gestul trădează un individ marcat de o ambiție devorantă.

Privirea îi alunecă adesea în sus, spre dreapta.

Persoană ambițioasă, în căutarea puterii și a tuturor scurtăturilor posibile ca să se poată cățăra pe podiumul iluziilor sale. Mișcarea oculară este mai puternică decât contrariul său, acesta fiind însă mai viu. Este și mai masculină. Acest refren gestual este foarte întâlnit la carieriștii de tot soiul, care, prin definiție, vizează primele eșaloane ale puterii.

La telefon, își dă capul pe spate și se uită spre tavan ori spre cer. Atitudine tipică unui individ preocupat de cariera sa. Ridicarea capului este un mod de afirmare a nevoii de a urca în ierarhia socială și/sau profesională.

Își golește paharul de bere dintr-o înghițitură. Felul în care interlocutorul bea un pahar de vin ori trage de o ceașcă de cafea spune multe despre modul în care acesta își organizează timpul în viață. Nu există nici o clasificare precisă în materie, totul fiind o problemă de observație. Oricum, cel care dă pe gât o bere dintr-o înghițitură este mai curând grăbit să-și atingă scopul, fără să-și acorde timpul necesar pentru asta. Este iepurele din fabulă. El măsoară distanța înainte să o parcurgă. Cel care își acordă timpul necesar pentru a savura în liniște berea sau vinul parcurge mai întâi distanța și abia apoi o măsoară. Evident, această interpretare nu se aplică unui individ care își bea berea cu înghițituri mari, pe vreme de caniculă.

Frumoasa invitată își sprijină mâna dreaptă pe umărul drept, cu brațul îndoit, iar cotul i se sprijină pe dosul palmei stângi.

Ea afișează o ambiție nemăsurată care o posedă, chiar dacă nu va îndrăzni niciodată s-o mărturisească explicit. Cine să fie prada ei? Poate chiar dumneavoastră?

AMENINȚĂTOR

„Fii atent!“ Iată un avertisment care nu poate să renunțe la arătătorul amenințător. Acesta este arătat din profil, ca să-și păstreze toată credibilitatea de arătător plin de furie.

El subliniază, subtitrează, semnifică și dă greutate cuvintelor pe care le însoțește, atunci când nu le precedă. Acest arătător mai este numit și „al lui Lagardère“, „cel care pune în gardă“, moștenitorul unei săbii uitate, al cărei tăiș era prezentat în același mod. Arătătorul drept sau cel stâng? Amenințarea cu arătătorul

Scena se petrece în 1960. Marion Crane, o blondă frumoasă, cu forme apetisante, a avut o zi tare ciudată. Frântă de oboseală, ea se dezbracă și se bagă sub duș, cu fața spre jetul de apă. Pare să se destindă când, deodată, în spatele perdelei albe se întrezărește o umbră. Ochiul lui Marion se măresc, gura i se strâmbă, fata se dă în spate, urlă, se zbate... și se prăbușește.

În fața micului ecran, inima telespectatorului bate tot mai repede, are respirația întretăiată, i se usucă gura, pupilele i se dilată. Hitchcock nu l-a cruțat. Dar ce s-a petrecut în creierul lui, ca să se ajungă până aici? Din spatele altui tip de ecran, cercetătorii oferă răspunsul. Dacă spectatorul ar fi fost subiectul unui studiu în momentul în care a vizionat scena, imagistica prin rezonanță magnetică funcțională (RMN) le-ar fi arătat un spectacol la fel de fascinant: activitatea creierului său. În centrul lobului temporal a devenit foarte activă o regiune mică: amigdala. Această structură cerebrală, de forma și de mărimea unei migdale, este situată în ambele emisfere cerebrale (cea dreaptă și cea stângă). Este piesa centrală a creierului emoțional. Este legată de foarte multe alte zone ale creierului, care participă la tratarea informațiilor și care provoacă efecte fiziologice.

stâng este, evident, mai maternă decât amenințarea cu cel drept, mai autoritară.

AMIGDALĂ (UN CIRCUIT EMOȚIONAL)

Undeva în creierul nostru sunt generate ordinele care ne fac să producem o emoție, care ne fac s-o simțim, care ne fac să-i identificăm cauza exterioară. Acum începem să înțelegem unde și, de asemenea, prin ce proces se elaborează toate acestea. Surprinzător...

Atunci când pe chipul lui Marion se citea spaima, imaginea a ajuns pe retina ochiului telespectatorului. Informația a fost trimisă, prin nervul optic, către corpul geniculat lateral al talamusului, o aglomerare de materie cenușie situată în centrul creierului, sub emisferile cerebrale. Talamusul a tratat imaginea primită, apoi a comunicat anumite informații cortexului vizual, care, la rândul său, a transmis informații către diferite zone corticale, dar, de asemenea și în primul rând, către amigdala.

Aceasta a primit, pe o altă cale, și informațiile auditive ale scenei. Iar amigdala este sensibilă la coerența semnalelor.

În mod experimental, cercetătorii conduși de Richard J. Davison au demonstrat că, dacă semnalele sunt congruente, amigdala este mai activă decât în caz contrar. Prin urmare, probabil că Hitchcock a activat mai mult amigdala telespectatorului prin faptul că a inserat în scena dușului acorduri neliniștitoare de vioară decât dacă ar fi ales o melodie veselă.

Atunci, amigdala a efectuat anumite tratamente emoționale pe baza acestor informații senzoriale. Ea a activat un ansamblu de rețele neuronale în hipotalamus, în trunchiul cerebral și în numeroase regiuni corticale, declanșând un răspuns din partea sistemului nervos periferic. Acesta cuprinde sistemul nervos somatic (sau senzori-motor) și sistemul nervos vegetativ, care comandă funcțiile importante, precum respirația, circulația sângelui, salivarea... Astfel, prin intermediul noradrenalinei, sistemul ortosimpatic al telespectatorului i-a accelerat acestuia ritmul cardiac, i-a contractat mușchiul irisului... Emoția a survenit imediat. De fapt, emoția a apărut înainte chiar ca el să devină conștient de originea acesteia. Ce-ar fi o casă veche și băntuită fără vântul care șuieră prin ea și fără scârțâitul lemnului? Sunetul constituie un element major în percepția emoțională. Vederea nu este suficientă.

ANARHIST

Interlocutorul se joacă fără încetare cu bricheta.

Semn al unui adept al libertății absolute, care este și anarhist, persecutor și vanitos, complicat și inoportun.

Am remarcat adesea această manie la indivizii de ambele sexe, aflați în căutarea unei aventuri amoroase. S-ar fi zis că se jucau cu sexul, ca niște copii mici.

ANCORĂRI (PRINDERI CU MÂNA)

Este vorba despre un cod gestual reacțional atât de obișnuit, încât trece neobservat. Mâinile se ancorează pe sau în dreptul unei părți nevralgice a corpului, în funcție de situația trăită: pe glezne, pe genunchi, pe încheietură, pe antebraț, pe cot, pe biceps, pe ceafă etc.

Statistic vorbind, din 117 persoane observate în dezbateri pe posturile de televiziune franceze, am reperat o majoritate a ancorării mâinii stângi pe încheietura dreaptă, cu alte cuvinte, o majoritate de persoane reactive, dar și fataliste, a căror prudență este o frână în calea acțiunii sau a inițiativei populare.

Prinderea încheieturii mâinii la spate este un refren gestual invariabil. Cine încearcă să facă acest gest poate constata că se simte mai în largul său dacă își prinde pumnul drept decât pe cel stâng sau invers. În schimb, prinderea (ancorarea) încheieturii mâinii pe burtă poate fi alternativă, ca reacție la o situație dată.

Dacă gestul acesta nu capătă forma unui tic, nu are nici o legătură cu comportamentul general. Însă devine simptomatic pentru persoana care îl face sistematic, imediat ce se află într-o situație de examen.

De unde această nevoie de a ne prinde încheieturile?

Este un gest care apără de un sentiment de insecuritate, real sau presupus. Refren reactiv față de un afront, prinderea este la origine un gest de schimb afectiv, simbolic între imaginile parentale care se află în supraeu, centrul de control al mecanismelor psihice de apărare.

De pildă, când mâna stângă a invitatului la un talk-show se plasează pe glezna stângă, înseamnă că imaginea maternă vine în apărarea conștiinței, împotriva temerii de a nu plăcea telespectatorilor sau animatorului. În general, ancorările se fac alternativ: stânga pe dreapta sau invers.

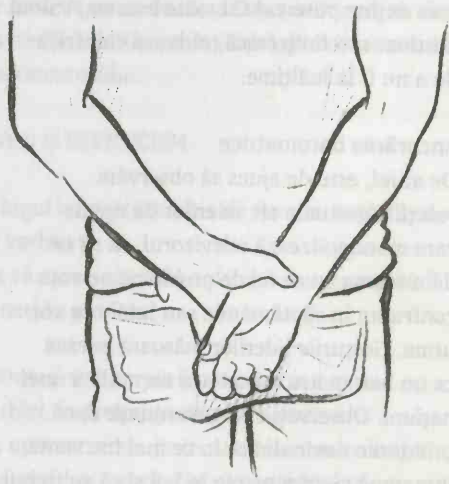
Ancorarea încheieturilor mâinii este un cod gestual cult. Încheieturile mâinii sunt sediul simbolic al sentimentului de insecuritate.

Copiii mici sunt luați întotdeauna de încheieturi, pentru a se evita o cădere sau pentru a-i aduce la ordine când se poartă urât. Reflexul care constă în prinderea ca în cătușe a încheieturii mâinii stângi cu dreapta și invers este un reflex de apărare împotriva unei intruziuni vizuale, mentale sau verbale, presupusă a fi ostilă.

Noi facem aceste gesturi de zeci de ori pe zi, fără ca măcar să ne dăm seama. Sunt răspunsuri ale corpului la situațiile stresante. Ancorarea este un gest de protecție simbolică împotriva unei nesiguranțe reale sau presupuse, a unui sentiment de instabilitate sau a nevoii de a se apăra de o agresiune verbală.

Soldații cărora li se ordonă să rămână pe loc repaus, cu picioarele ușor depărtate și o mână prinzând, la spate, încheietura celeilalte, se destind după postura rigidă de drepți.

Și fiecare cu încheietura lui: mâna stângă a celor proactivi prinde încheietura dreaptă, în timp ce dreapta celor reactivi strânge încheietura stângă.

Ministrul îi răspunde ziaristului care îi pune întrebări reproducând gestul de ancorare a încheieturii mâinii stângi.

Prinderea încheieturii mâinii stângi (ancorare reactivă) crește vulnerabilitatea emoțiilor și micșorează șansele de a convinge.

Unii dintre ei țin un stilou în mână, de care se agață în timp ce comentează la nesfârșit. Acesta este un gest-barieră tipic pentru manipulatori și pentru oamenii cu influență. Stiloul este pentru ei o armă simbolică, al cărei rol este să-i apere de hărțuiala ziaristilor sau de vorbele unui orator agresiv. Este și bagheta dirijorului, care prelungește, în mod oportun, arătătorul autoritar al celui care deține puterea! Cu toate acestea, stiloul destinat să-i liniștească trădează clar frica de a nu fi la înălțime.

Ancorările barometrice

De altfel, este de ajuns să observăm reacțiile gestuale ale liderilor de opinie care monopolizează televizorul, ca să ne dăm seama cu ce fel de probleme ne vom confrunta în săptămânile sau lunile ce vor urma. Gesturile liderilor măsoară adesea ca un barometru atitudinea mentală a unei națiuni. Observați-i pe guvernanți: dacă prinderile devin din ce în ce mai frecvente, înseamnă că țara merge în gol și că va trebui

să mai strângem puțin cureaua. Nimeni nu face gesturi de ancorare în mod obișnuit, dacă lucrurile merg perfect. Nu am surprins niciodată un câștigător în flagrant delict de ancorare gestuală.

Gesturile acestea aparțin mării familii a refrenelor gestuale alternative, atunci când sunt făcute în partea din față a corpului (pe burtă). Din acest punct de vedere, merită să le acordăm atenție, căci oferă informații despre climatul mental al celui care le face și, în același timp, și despre cel al interlocutorului său.

ANIMATOR

GRILĂ GESTUALĂ:

- Brațul drept domină în postura brațelor încrucișate;
- Degetul mare domină în postura degetelor încrucișate.

Animatorul este deseori un challenger. Are nevoie de o echipă ca să se dezvolte și să dea tot ce poate. Cursa lungă pe care narcisicul o parcurge de unul singur nu e pentru el. Marele avantaj al animatorului constă în recunoașterea instinctivă a resurselor umane ale colegilor sau ale celor din echipa lui, resurse la care poate face apel ca să-și atingă

obiectivele proprii sau pe cele ale companiei pentru care lucrează. Animatorul știe să coordoneze din instinct toate resursele de care dispun trupele lui. De asemenea, poate fi și un bun conducător. În general, animatorii sunt challengeri psihogestuali.

ANTEBRAȚ

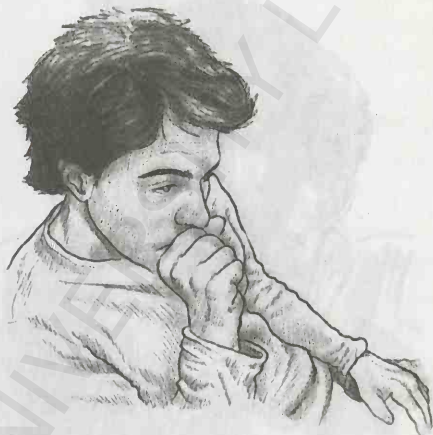
Antebrațele, adică partea cuprinsă între încheietura mâinii și cot, joacă un rol important în pozițiile așezat ce necesită un sprijin natural pe coapse ori pe un suport extern, în locul coatelor. Antebrațul drept este unul dintre sediile simbolice ale comunicării interpersonale. În Antichitate, romanii se salutau strângându-și reciproc antebrațul drept, în loc să dea mâna (vezi **STRÂNGERE DE MÂNĂ**). În ce privește antebrațul stâng, acesta simbolizează fuga și mijloacele defensive naturale. Este scutul natural al dreptaciului, în cazul unei agresiuni. Însă simbolismul mai adaugă două elemente:

SUPERSTIȚIE ȘI REZISTENȚĂ LA FRUSTRARE

Se poate face apel la superstiție pentru a scăpa de frustrări, însă nu putem rezista superstițiilor fără o doză cotidiană de simț al realității.

Cu titlu informativ, rezistența la frustrare își are sediul simbolic în brațul drept, iar superstiția, în cel stâng.

ANTIPATIE

Își consultă notițele și mă ascultă, cu mâna făcută cornet și degetele ascunzându-i gura. Mâna stângă făcută cornet este traducerea gestuală a unei antipatii vagi și nedeclarate a persoanei în cauză. Dar să fie, oare, conștientă de asta? N-aș crede. Se dă un pas înapoi ca să nu fie făcută afiș sau înghițită de entuziasmul interlocutorului.

> Vezi și SCEPTICISM

Colegul își ridică bărbia de fiecare dată când vă vorbește.

Nu vă apreciază deloc, deoarece i se pare că îl puneți în umbră.

Patronul se scarpină constant la baza bărbiei, în prezența dumneavoastră.

Un upercut simbolic în nasul dumneavoastră poate că l-ar ușura. Nu vă poate înghiți.

A strivi o parte a feței sau a corpului reprezintă un gest sinonim cu împiedicarea unei manifestări de antipatie; este cazul nasului împuns cu arătătorul fără să vă dați seama, cu o ureche plecată într-o parte sau cu un picior călcat de celălalt.

Interviu: ziaristul îmi strânge mâna. Măinile noastre intră în contact, însă palmele nu se ating. Frumoasă mărturisire de antipatie. Nici urmă de schimb de energie. Palmele sunt retractate. Nu sunteți bine-venit. Este un mod foarte subtil de a strânge mâna și este nevoie de foarte multă atenție ca să-l observeți din prima. Dacă se repetă la sfârșitul întâlnirii, prima impresie este confirmată. Amândoi interlocutorii și-au pierdut timpul.

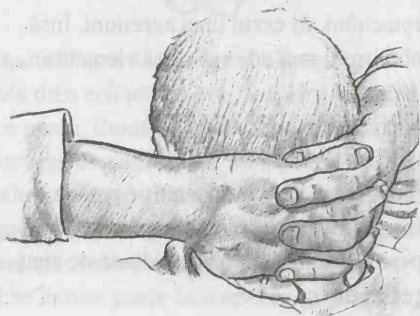
ANTISTRES

Gesturile antistres sunt atitudini naturale prin care ne destindem corpul fără să ne dăm seama ce ne-a provocat stresul. Cu alte cuvinte, corpul încearcă să compenseze cum poate pagubele cauzate de situațiile stresante. Însă, uneori, suntem obligați să ne ajutăm corpul să se decontracteze, fiind

atenți tocmai la aceste atitudini naturale, pe care le exprimăm instinctiv. Încercați să vă supravegheați mișcările picioarelor atunci când stați jos. Avem prea des tendința să ne încrucășăm picioarele sau gleznele. Aceste atitudini reactive dezvăluie un anumit grad de stres intern al atitudinii mentale. Picioarele trebuie neapărat să atingă solul cu totul. La fel, nu vă țineți niciodată degetele încrucășate, ca într-o rugă, atunci când încercați să vă convingeți interlocutorul de ceva. Această postură generică traduce un sentiment de inferioritate. Mulțumiți-vă să vă puneți mâna stângă peste dosul mâinii drepte, sprijinindu-vă în coate sau invers, dacă sunteți stângaci. Aceasta este o expresie infraverbală a siguranței de sine! Așezat într-un fotoliu, nu vă încrucășați degetele peste un genunchi, ca să vă întăriți un echilibru mental nesigur. Mai bine înfundați-vă cât mai mult în fotoliu și puneți-vă, nonșalant, mâinile pe brațele lui, fără să vă agățați, însă, de ele.

Aceste trei exemple specifice demonstrează cât de mult suferă în tăcere masa musculară din cauza stresului care tulbură climatul mental. Învățând să ne disciplinăm atitudinile corporale, vom reuși să ținem în frâu stresul pe care corpul nostru îl îndură cu stoicism.

Degetele încrucășate pe ceafă

Gestul indică dorința de a evita o confruntare, dar poate traduce și o oboseală trecătoare. E timpul să luați o pauză. Când încrederea în sine este zdruncinată, degetele se plasează pe ceafă pentru a o întări sau pentru a o apăra. Dar, din experiența mea, gestul este tipic mai ales pentru un individ care a luat o hotărâre, chiar dacă nu o comunică imediat. Nu mai are rost să încercați să-l convingeți, veți simți cum vă fuge pământul de sub picioare. El și-a format o convingere fermă, din care nu-l puteți clinti. Încrucșarea degetelor la ceafă poate indica și o atitudine de fugă. Fugă de stres, prin imitarea nevoii de destindere, sau fugă de ceilalți și de cerințele lor. La întâlnirile de lucru sau în timpul seminarelor, degetele încrucșate pe ceafă sunt la ordinea zilei, căci încrederea în sine are tendința să se prăbușească atunci când se instalează oboseala. Este doar o reacție la oboseală sau să fie un semnal că ați ajuns la capătul răbdării? Rămâne de văzut!

ANXIETATE

Tânăra își încrucșează degetele peste un genunchi.

Ea se apără de loviturile adversarilor.

În mod paradoxal, această atitudine este cât se poate de forțată, în ciuda zâmbetului larg și fals. Ea se închide, încrucșându-și degetele. Genunchiul drept este un simbol al agresivității pe care ea o blochează prin încrucșarea degetelor peste el.

Ochii îi fug spre dreapta în timp ce vorbește. Atitudinea respectivă marchează o insatisfacție sau un sentiment de anxietate.

Să te agăți de ceva reprezintă o atitudine de reacție, al cărei scop este acela de a combate un sentiment de anxietate. Te agăți de brațul soțului ca să nu îți pierzi, în mod simbolic,

În timp ce stă jos, interlocutorul își încrucșează gleznele una peste alta, lungindu-și picioarele. Această atitudine confortabilă exprimă o nevoie de destindere și reprezintă o postură antistres prin excelență.

echilibrul, te agăți de brațele fotoliului ca să te liniștești sau de balustradă ca să cobori scara.

Tipul își ronțăie creionul. Pentru că, nu-i așa, când angoasa își face apariția, fiecare își ia suzeta.

Anxiosul o ia de două sau trei ori de la capăt înainte să formeze un număr de telefon necunoscut. La telefonul mobil, ține mâna în dreptul microfonului. Dar degetele sunt încleștate în partea de jos a aparatului.

Accesoriu vestimentar cu mare valoare simbolică pentru statutul social, cravata împarte trunchiul în două părți egale. Este ca o a doua glotă pentru statutul masculin. Aranjarea cravatei face parte din registrul gesturilor asociate cu un climat mental anxios.

Subiectul își mușcă în mod regulat articulația îndoită a degetului arătător stâng sau drept. Este vorba despre un gest decalat, ce trădează un climat mental mai mult decât perturbat, chiar o stare nevrotică.

Candidatul la slujbă se întoarce cu capul băgat între umeri.

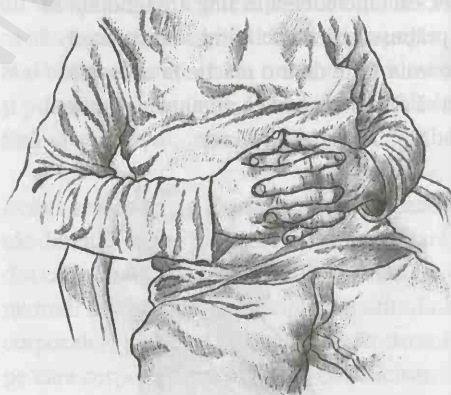
Ai tendința să-ți bagi capul între umeri când ți-e frică să nu-ți cadă cerul în cap sau când te temi de reluarea la infinit a promisiunilor imposibile de ținut.

Interlocutorul își roade unghiile sau doar buricele inelarelor.

Gestul traduce o anxietate cronică, pe care o regăsim adesea la persoane care fac parte din cupluri cu probleme.

APATIC

Își încrucieșează degetele pe burtă, degetele mari odihnindu-se unul în fața celui alt, fără ca vreunul să domine.

Degetele mari inerte semnifică o lipsă de convingere și o imaginație pasivă. Din fericire, gestul este rar. Apare la persoanele care nu mai au obiective în viață sau trec printr-o perioadă de incertitudini. Gestul indică, în consecință, o atitudine mentală demisionară, poate chiar o confuzie intelectuală. Poți să și zapezi, evident, însă este foarte greu să schimbi canalele când degetele mari sunt apatice.

APĂRARE (COMPORTAMENTE DE)

Ca orice specie, omul încearcă să se apere atunci când este amenințat de un pericol: corpul său este extrem de vulnerabil, căci nu are carapace. Singurul lucru similar din întreg corpul omenesc este cutia craniană, care acoperă encefalul, și cele cinci proeminente – arcadele sprâncenelor, pomeții și osul nasului – care protejează ochii. Pentru a consolida acest sistem de protecție, există anumite atitudini de apărare comune tuturor oamenilor, după cum observa Desmond Morris în *La Clé des gestes*.

La patru luni, copilul posedă deja un „semnal de alarmă” care se declanșează când un pericol este iminent. S-a făcut următoarea experiență: a fost filmat un individ în timp ce, fără a fi prevenit, s-a tras un foc de armă în spatele lui. Reacția sa a durat o fracțiune de secundă, dar a fost aceeași ca și în alte cazuri observate precedent: a închis ochii, gura i s-a lărgit, capul și gâtul s-au întins în față, umerii i s-au ridicat și s-au deplasat în față, brațele i s-au îndoit, pumnii s-au strâns, bustul i s-a îndoit puțin, abdomenul i s-a încordat, iar genunchii s-au flexat ușor. Este primul stadiu al unei acțiuni defensive; corpul se ghemuiește și se încordează în așteptarea loviturii, ochii fiind cei dintâi protejați, apoi capul, de către umeri și brațe. Pe stradă, în caz de revoltă, se poate vedea cum mulțimea reacționează astfel când este amenințată de diverse proiectile. Aceeași situație și în ring, unde boxerul își protejează cu precădere capul. Dacă îi veți întreba pe oameni cu privire la cele mai intense temeri ale lor, veți constata că răspunsurile lor sunt suprarealiste, departe de lumea în care trăiesc. În loc să-i enumere pe adevărații vinovați de astăzi – mașinile rapide, armele explozive, revolverele și cuțitele, otrava poluării și stresul din aglomerările urbane –, vor avea

tendința să insiste asupra unor vechi terori precum reptilele, insectele, tunetul și fulgerul, spațiile închise și înălțimile amețitoare. Ceea ce nu înseamnă că nu se tem de pericolele civilizației moderne, ci, mai degrabă, că-și ignoră temerile evidente și că încearcă să găsească, în străfundurile lor, urme dispărute ale unei panici inexplicabile, ale neplăcerii sau ale dezgustului. Acesta reprezintă materialul tuturor filmelor de groază – imagini care, în ciuda rarității lor ca amenințări reale într-o comunitate modernă, continuă să bântuie creierul omului.

Vă oferă bricheta întinzând brațul, ca să vă aprindă țigara.

„Nu depășiți distanța ce ne desparte” este cel dintâi sens al acestei atitudini.

Stând jos, interlocutorul își așază bărbia pe genunchi, cu picioarele ghemuite la piept. Atitudine regresivă tipică. Subiectul caută poziția fetală pentru a se proteja.

Dubla ancorare a bicepsului este un semnal puternic, o cerere insistentă de protecție în fața unei situații percepute ca fiind agresive. Degetul mare și arătătorul strâng bicepsul de fiecare parte. Poziția se observă mai bine când subiectul își încrucișează brațele. Femeile însărcinate optează pentru această ancorare; la fel și bărbații mai grași. Care este legătura? Încrucișarea brațelor este un model gestual de protecție a teritoriului. Persoanele supraponderale sunt amenințate de rotunjimile lor și caută să se protejeze simbolic.

APLAUDARE

Aplaudarea este, în primul rând, un mod înăscut, simplu și direct de exprimare a

aprobării sau a entuziasmului. Dacă mâna dreaptă lovește mâna stângă, acest lucru sugerează că și emisfera stângă a creierului o stimulează pe cea dreaptă. Rațiunea (emisfera stângă) controlează emoțiile (emisfera dreaptă), ceea ce, cu alte cuvinte, induce o preponderență a rațiunii asupra emoționalului. Acest tip de spectator nu este neapărat cel ideal. Invers, când mâna stângă o lovește pe cea dreaptă, emoția domină rațiunea. Entuziasmul se vede și se simte. Persoana respectivă este un spectator binevoitor și militează pentru ceea ce vede.

UN REFLEX CULTURAL ÎNNĂSCUT

Un cimpanzeu poate fi învățat să aplaude, ca să-și manifeste bucuria, fie ea reală sau falsă. Părerea mea este însă că avem de-a face cu un reflex înnăscut care intervine în mod natural, deoarece mâinile, împreună cu pensa formată de degetul mare și arătător, sunt singurele unelte opozabile ale omului, astfel încă un copil de un an poate să-și folosească arătătorul și degetul mare, fără să fi fost învățat, ca să apuce un obiect mic. La un bebeluș, nevoia de a-și exprima bucuria se manifestă prin intermediul râsetelor sau al țipetelor. Ceva mai târziu, va începe să bată din palme ca să exprime și mai puternic această nevoie. Percuția celor două mâini este un mod simbolic de a ne însuși fericirea care trece în fugă prin fața noastră, de a stimula energia foarte specifică a plăcerii, în sensul larg al termenului.

UN REFREN GESTUAL INVARIABIL

Felul în care aplaudați nu se schimbă, cu excepția momentelor când vă simțiți cuprinși de entuziasm. Doar atunci, ambele mâini se lovesc reciproc, întâlnindu-se la jumătatea drumului.

Înainte de a analiza semnificația pragmatică a modurilor de a aplauda, trebuie precizat că mâna stângă, comandată de emisfera cerebrală dreaptă, este la dreptaci și mâna emoțiilor, a creativității și a imaginației. Mâna dreaptă, comandată de emisfera cerebrală stângă, este și mâna autorității, a motricității și a îndemânării.

MILITANT VERSUS CRITIC

Cu timpul, pe măsură ce se mărea numărul observațiilor făcute pe sute de necunoscuți, dar și pe zeci de subiecți pe care îi cunoșteam, am ajuns la concluzia că lovirea mâinii drepte cu stânga dezvăluie o atitudine demonstrativă, militantă și o adeziune apriorică. În ceea ce privește lovirea mâinii stângi cu cea dreaptă, gestul dezvăluie o atitudine critică și reductivă.

CE RAPORT EXISTĂ ÎNTRE ACEST REFLEX GESTUAL COMUN ȘI SUCCESUL UNUI SPECTACOL?

Elementar, dragă cititorule! Dacă aveți o profesie care implică interacțiunea cu publicul sau dacă sunteți director al unei săli de spectacole și doriți să reușiți în prestațiile pe care le aveți, oricare ar fi calitatea acestora, faceți întotdeauna în așa fel încât să le dați invitații celor care aplaudă cu stânga peste dreapta, militanților, căci ei chiar pot să încălzească atmosfera. Este de ajuns ca în public să se găsească circa 10% militanți sau persoane care aplaudă în mod entuziast (cu mâinile lovindu-se la jumătatea drumului) pentru a asigura succesul unei prestații sau al unui spectacol. Minoritatea târăște mereu majoritatea acolo unde aceasta ar refuza să meargă dacă nu i se arată drumul. Să nu aveți cumva impresia că un spectacol este un fiasco doar pentru că este prost. El nu trece rampa deoarece nu are susținători veritabili, la fel

ca la fotbal: militanții sau suporterii, genul de susținători *groupies* care asigură succesul spectacolelor.

În gestică, mâinile reprezintă unelte de comunicare esențiale pentru reușita intervențiilor, fie ele de ordin profesional sau privat. Aplaudiometrul este o adevărată emanație a inconștientului colectiv, termometrul cel mai de încredere și mai democratic dintre toate. În mod global, există trei moduri de a aplauda: militant prozelit, critic și entuziast.

MILITANT PROZELIT

Când mâna stângă lovește mâna dreaptă, modul de implicare este favorabil sau binevoitor. Acest fel de a aplauda este invariabil, ceea ce înseamnă că subiectul care aplaudă astfel este, în mod fundamental, un prozelit. El este *a priori* un spectator binevoitor și, mai ales, un militant convins. Apreciază prestația, în loc să judece valoarea artistului.

APLAUDATUL CRITIC

Când mâna dreaptă lovește mâna stângă, modul de implicare este evaluator, reductor,

chiar critic. Acest fel de a aplauda este specific pentru un spectator sau un auditor mai greu de satisfăcut. El judecă valoarea artistului, în loc să aprecieze prestația.

APLAUDATUL ENTUZIAST

Un al treilea mod de a aplauda constă în lovirea ambelor mâini, care se întâlnesc la jumătatea drumului. Este modul universal al entuziasmului, pe care îl putem adopta cu toții

atunci când suntem cuprinși de emoție. Toți copiii aplaudă astfel, la fel ca și unii adulți. Ei fac parte din categoria „publicului bun“, reprezentată de militanții prozelei.

ARĂTĂTOARE (DEGETE)

VOCAȚIA ȘI AFIRMAREA SINELUI

Nu există vocație fără dorință, nici afirmare a sinelui fără o tiranizare a eului de către supraeu. Căci, înainte de toate, trebuie să satisfacem imaginile parentale, închise în acest spațiu sacru al conștiinței numit supraeu. O sinteză a celor două imagini parentale ce ne-au creat. Ne afirmăm cu emisfera dreaptă și ne găsim vocația cu cea stângă.

FIGURILE COREGRAFICE ALE ARĂTĂTORULUI

Arătătorul prezentat frontal amână, cel tranșant corespunde unei avertizări, iar dosul arătătorului anunță un argument decisiv. Arătătorul îndreptat în direcția adversarului este acuzator, când are pumnul dedesubt, amenințator, când pumnul este poziționat la stânga arătătorului drept sau la dreapta celui stâng. Degetul mare ridicat, în timp ce arătătorul este întins, indică un arătător ostil și ucigaș. Însă arătătorul stâng nu este totuna cu cel drept, după cum am precizat anterior, știut fiind că arătătorul unei persoane care dezbate o problemă este de regulă același, dar nu întotdeauna. Invidios și manipulator la mâna stângă, arătătorul este autoritar și afirmativ, la dreapta și, mai presus de toate, reprezintă gradul de influență al celui care-l folosește în exces. Deci trebuie să fiți foarte atent pe care îl folosiți. Se întâmplă să le folosim alternativ, firește. Ce semnifică acest lucru? Că influența locutorului este pusă la încercare de adversar sau de anturajul lui și că, pe mai departe, trebuie să abordeze registrul

de manipulare frustă pentru a se replea și pentru a-și apăra poziția.

REGELE DEGETELOR

Arătătorul este degetul cel mai autonom și, de asemenea, degetul cel mai folosit, în opoziție cu degetul mare, pentru acțiuni delicate sau de precizie. Arătătorul apasă pe trăgaci, indică drumul, formează numere de telefon, atrage atenția, apasă pe butonul soneriei etc. Numele lui se datorează însușirii sale de a indica, dar a cunoscut și multe alte denumiri, după cum amintește Desmond Morris, în *Magia trupului*: „De-a lungul epocilor, a primit diverse denumiri, printre care degetul napoleonian, degetul ambiției sau degetul lumii. Cel mai ciudat supranume a fost cel de deget al otrăvii. În Antichitate era interzisă folosirea arătătorului în administrarea oricărui fel de medicamente, căci se credea că este otrăvit. Această superstiție provenea, desigur, de la faptul că era folosit pentru a desemna, cu agresivitate, ceva sau pe cineva sau pentru a lovi, conferindu-i-se astfel rolul simbolic al pumnalului sau al spadei. Catolicii au dedicat arătătorul Sfântului Duh, iar musulmanii, Fatimei, fiica lui Mahomed și fecioara șiiților. În chiromanție, arătătorul este consacrat lui Iupiter.“

Revenind la catolici, arătătorul semnifică puterea imaginii părintești (autoritate și posesivitate): ceea ce ne lasă să bănuim că Duhul Sfânt ar avea legătură cu sinteza acestor două imagini sacre în subconștientul individului.

În sfârșit, trebuie să facem constatarea că persoanele care suferă de artroză, la degete mai ales, abuzează de arătătorul lor ca de niște banderile de picadori, pentru a-și evidenția

argumentele de pe parcursul unei conversații. Dar oare acționează așa întâmplător sau este vorba despre somatizarea unei culpabilități iraționale? Ar mai fi și o altă interpretare: agresivitatea exprimată de acești bolnavi, ale căror suferințe nu sunt deloc închipuie.

ARĂTĂTORUL AUTORITAR

Astfel, autoritatea și invidia își au fiecare propriul teritoriu digital. De aici și până la a ne imagina că un individ care își folosește arătătorul drept în mod repetat se află în deficit de autoritate nu mai e decât un pas. Cât despre cel care preferă să folosească arătătorul stâng, în locul celui drept, acesta este mai degrabă suspicios în privința prerogativelor sale. La origine a fost doar o ipoteză de lucru, dar s-a verificat empiric, în virtutea unei decodări a gesturilor din politică, pe care am efectuat-o de-a lungul anului 2006, în Adunarea Națională.

După cum scria și Fromm în *Arta de a iubi*, persoana matură se eliberează de figurile exterioare ale tatălui și mamei și le elaborează în sine însuși. Nu le încorporează cum pretindea Freud, în concepția lui despre supraeu, ci clădește o conștiință maternă pe propria capacitate de a iubi, și o conștiință paternă pe rațiunea și judecata proprie. Această persoană nu-și va folosi decât arareori arătătorul pentru a se afirma.

A FI SAU A AVEA

Nimeni nu poate exista fără a avea, dar a avea nu este suficient pentru a exista. Precum am mai spus, arătătorul este degetul sacralului, pentru că simbolizează cele două jumătăți (tatăl și mama) care au constituit entitatea: eu. „În numele tatălui, al mamei și al fiului (sau al fiicei), așa să fie!“ Aceasta este

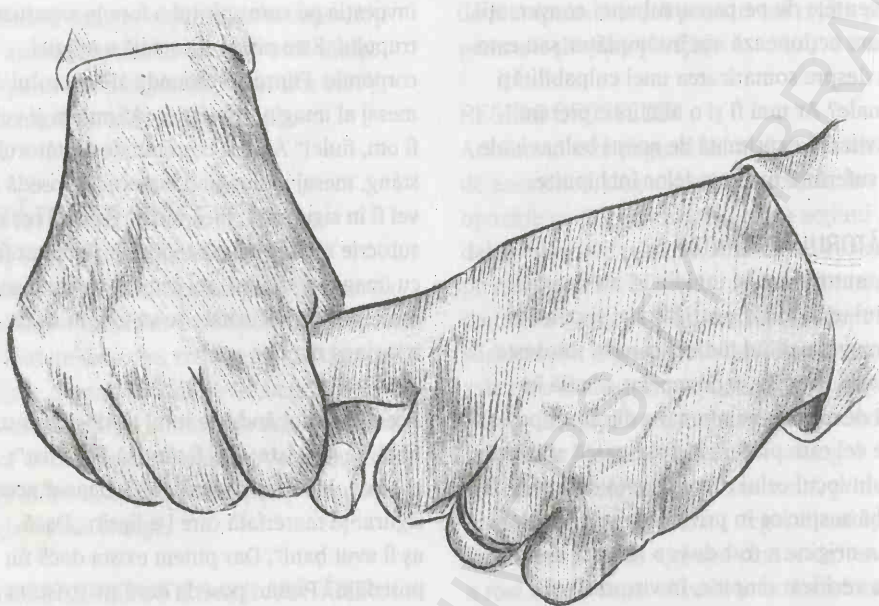
invocația pe care spiritul o face în sanctuarul trupului. Este piatra filosofală a religiei corporale. Ființa corespunde arătătorului drept, mesaj al imaginii paterne. „Afirmă-te și vei fi om, fiule!“ A avea corespunde arătătorului stâng, mesaj al imaginii materne. „Posează și vei fi în siguranță, fiica mea!“ Cel sau cea care subscrie mesajului existențial se va identifica cu imaginea tatălui; cel sau cea care subscrie mesajului de securitate se va identifica cu imaginea mamei.

Acela care dobândește totul va dori, într-un final, să și existe: „Aș fi vrut să fiu artist“; cel care există va dori să dobândească acea siguranță materială care i-a lipsit: „Dacă aș fi avut bani“. Dar putem exista dacă nu posedăm? Putem poseda dacă nu existăm în propriii ochi? Aceia care cred că există prevalându-se de ceea ce posedă sunt niște falși *selves* (cochilii goale în planul personalității); aceia care cred că posedă, pe motiv că au conștiința de a exista, confundă dragostea de sine cu apa rece. Ceea ce dovedește foarte bine că, la fel ca întotdeauna, nici una dintre cele două tabere nu deține adevărul. Existența și siguranța nu pot fi disociate în eterna căutare a fericirii pe acest pământ.

ARĂTĂTORUL CONTABIL

„De acord, aveți mână liberă să vă înaintați dosarul. În cincisprezece zile din momentul în care va fi închis. Însă, mare atenție, nu vreau necazuri cu nimeni, e clar?“ se frământă superiorul dumneavoastră ierarhic, ridicând arătătorul de la mâna dreaptă, cu palma întoarsă către sine.

„Trebuie să fim prudenți“, „Trebuie să ținem seama de“ sau „Țineți minte!“ este semnificația generală a acestei poziții aparte.

Este un soi de arătător neagresiv, ce servește la evidențierea unui punct important din discursul vorbitorului.

Arătătorul contabil stâng relevă un individ mai degrabă generos și disponibil, atâta vreme cât îi respectați punctul de vedere. Este destul de ambițios în prerogativele sale.

Dacă subliniază cu arătătorul drept, aveți de-a face cu o persoană care respectă tradițiile sau regulile jocului... și complet nepermisivă la inovațiile pe care v-ar plăcea să i le sugerați. Nu trebuie atacată niciodată frontal. Persoanele care abuzează de arătătorul contabil se lasă însă ușor influențate atunci când le prezentați beneficiile ideilor dumneavoastră.

Atenție, a nu se confunda arătătorul cu degetele contabile!

ARĂTĂTORUL CAPTIV

Ea îl urmărește, ținându-și arătătorul stâng prins în căușul mâinii drepte. Iubitul ei îi tot dădea târcoale tipei. Pe ea o enervează. Mai ales că nu vrea să-i arate asta, fiindcă i-ar da satisfacție. El îi șoptește tot felul de prostii la ureche, iar ea râde, prostuța. Sincer, ce-o găsi la ea?

Ancorare tipică pentru gelozie, arătătorul fiind chiar sediul simbolic al acesteia. Tragem concluzia că tânăra este nevoită să și-o ascundă cumva pentru a nu i se citi pe față.

Și dacă ea își cuprinde arătătorul drept cu mâna stângă?

Nu este stăpână pe situație. O suportă și nu reușește să se afirme. Acest tip de ancorare poate trăda și un sentiment de inferioritate, dacă este repetată sistematic. Arătătorul

drept fiind sediul autorității și al stăpânirii de sine, se poate ca ea să se simtă obligată să-și înfrâneze pretențiile, pentru a-și întări siguranța pe care riscați să i-o știrbiți dacă nu se supune exigențelor dumneavoastră.

Lungimea arătătorului

Cu brațele întinse în cruce, ea primește uralele militanților cu un surâs larg și cu o expresie de „ce fericire!” jucându-i în priviri. Postura este biblică, dar bine interpretată, spre a-i pune în valoare silueta de femeie încă frumoasă la 50 de ani.

Arătătorul drept este mai lung decât inelarul, o particularitate pe care o întâlnim la 22% dintre femei și care trădează, în accepțiunea mea, o nevoie sălbatică de afirmare. Acest tip de caracteristică morfologică face parte dintre atuurile moștenite de la înaintași. Este o femeie a puterii!

În ciuda importanței sale, arătătorul nu este decât al treilea deget ca dimensiune, mai scurt decât mijlociul sau inelarul. Totuși, la 22% dintre bărbați și la 45% dintre femei este al doilea ca lungime, cel puțin la una dintre mâini, trimitând inelarul pe poziția a treia. Această diferențiere în funcție de sex este semnificativă, dar rămâne un mister. Am propus o ipoteză care cine știe cât o valora, dar care, măcar, are meritul că se bazează pe simbolistica degetelor, postulată în lucrările mele.

Dacă arătătorul drept este mai scurt. Dacă arătătorul mâinii drepte este mai scurt decât inelarul, aceasta ar putea însemna că sunteți mai degrabă tenace sau perseverent decât preocupat de nevoia de afirmare a propriei autorități. Veți fi, așadar, mai credincios și mai modest. Asta pornind de

la ideea că arătătorul drept simbolizează imaginea paternă înscrisă în supraeu, în vreme ce inelarul aceleiași mâini reprezintă schemele voluntare. Faptul că la originea acestei diferențe de lungime se află ereditatea nu schimbă cu nimic interpretarea. Există familii mai tenace și altele mai orgolioase.

Dacă arătătorul drept este mai lung.

Dacă arătătorul drept este mai lung sau egal cu inelarul, atunci vă veți manifesta orgoliul sau veți căuta să vă afirmați cu orice prilej. *Lider*, autocrat și uneori tiranic pentru a satisface exigențele PROPRIEI reușite. Cei cu arătătorul drept dominant trăiesc, iubesc și, uneori, se căsătoresc după cum o cere cariera lor. I-am cunoscut pe unii dintre ei în timpul tribulațiilor mele de psiholog. Această ciudățenie morfologică m-a fascinat dintotdeauna. Sunt niște luptători.

Putem avea arătătorul stâng dominant și arătătorul drept dominat: fuzional și tenace; și viceversa, arătătorul stâng dominat și cel drept dominant: generos, dar orgolios. Din păcate, nici un procentaj semnificativ nu vine în sprijinul acestei constatări și, fără un interogatoriu individual, este imposibil să stabilim eventuale relații de tip cauză-efect. Mă limitez la formularea unei ipoteze de lucru, ce poate fi infirmată sau confirmată.

Dacă arătătorul stâng este mai scurt.

Arătătorul stâng mai scurt decât inelarul de la aceeași mână impune o primă constatare: cel mai lung dintre cele două inelare este, de cele mai multe ori, cel de la mâna stângă, la majoritatea femeilor. Comparația trebuie să țină seama de diferența de nivel dintre arătătorul și inelarul de la fiecare mână. Ceea ce ar putea însemna că majoritatea femeilor

sunt mai degrabă afectuoase și altruiste decât geloase și egoiste. Constatarea este valabilă pentru ambele sexe, evident. Arătătorul stâng dominant trădează, teoretic, persoane afectuoase, atunci când iubesc, și de temut, atunci când încep să urască. Nu este bine să-i trădăm. Asta ar explica de ce divorțurile ajung aproape toate la niște conflicte insolubile. Este ușor de verificat dacă luăm în calcul că arătătorul stâng dominant este majoritar la populația occidentală. Nu cunosc proporțiile pentru celelalte zone de pe glob, dar sunt convins că un studiu pe tema acestor distorsiuni morfologice ar putea conduce la o nouă viziune antropologică asupra evoluției divorțului în societatea noastră.

Dacă arătătorul stâng este mai lung. Am putut constata, de-a lungul anilor și al experiențelor ce mi-au marcat traseul, că arătătorul stâng mai lung aparține, în mod evident, unor indivizi mai degrabă posesivi sau invidioși decât afectuoși și prietenoși. Sunt cei care reușesc, în general, mai bine în plan profesional, spre deosebire de cei cu un arătător scurt. Din păcate, nici o statistică semnificativă nu vine în sprijinul acestei constatări. În schimb, s-a confirmat că persoanele care poartă inel pe arătătorul stâng sunt mai degrabă posesive sau geloase decât afectuoase sau prietenoase. În plan profesional, reușesc mai bine decât cei cu arătătorul scurt. Din păcate, nici o statistică semnificativă nu vine în sprijinul acestei constatări. În schimb, s-a confirmat că persoanele care poartă inel pe arătătorul stâng sunt mai invidioase și mai puțin generoase decât vor să pară.

E rândul dumneavoastră! Observați-vă inelarul, prin comparație cu arătătorul! Care este diagnosticul?

Bineînțeles că ar fi pasionant să facem această analiză pe un număr însemnat de indivizi. Din nenorocire, gestualitatea nu a pătruns încă pe porțile Academiei, fără sprijinul căreia nici un studiu comparativ și comportamental serios nu poate fi întreprins.

ARGUMENTAȚIE

Cei care și-au făcut un obicei din a număra pe degete au nevoie să-și pună ordine în haosul gândurilor. Indivizii implicați fac adesea apel la această stratagemă ca să canalizeze dezbaterile și să-și închidă adversarii într-o direcție cu sens unic. Enumerarea pe degete este și o manie a tribunilor care se trezesc că se confruntă cu adversari cam duri.

Ea ține de gestică argumentației. Fiecare tribun are o mână „abac” pe care o privilegiază. Simplul fapt de a-și expune argumentele enumerându-le pe degete este deja o mărturie în sine a slăbiciunii. Adepții lui *primo, secundo, terzo*, care au nevoie de un sprijin gestual, sunt indivizi cărora le lipsește convingerea suficientă și necesară pentru a-și învinge adversarul.

ARIVIST

Interlocutorul stă în picioare, ținând o mână în șold.

Postură tipică a temperamentelor ariviste sau a parveniților, care abuzează de această atitudine, în loc să facă uz de ea cu măsură.

AROGANȚĂ

Capul ridicat și bărbia împinsă înainte indică un sentiment de superioritate, de aroganță sau refuzul persoanei în cauză de a se lăsa intimidată. Aceasta își expune deliberat

gâtul și se înalță, ceea ce îi permite să privească „de sus“.

O bărbie largă este semn al unui nivel ridicat de testosteron; acest fapt explică de ce poziția bărbiei ridicate este asociată cu noțiunile de putere și de agresivitate. Atunci când copiii se sfidează din priviri, în recreații, ei ridică întotdeauna bărbia.

ASCULTARE (ACTIVĂ SAU PASIVĂ) ASCULTAREA SELECTIVĂ

Ascultarea pasivă este una selectivă, care se limitează în esență la sensul global al mesajului. Într-un fel, este o ascultare în diagonală. Auditorul este protejat prin mecanismele sale de apărare și rămâne cufundat în egoul său. Un ego vigilent și totropitor ce funcționează *a priori* prin negare. Celălalt nu există decât într-un plan virtual. O ceață mentală îi filtrează discursul ce trece prin mintea auditorului. Cuvintele schimbate nu sunt considerate esențiale. Privirea auditorului este introspectivă, adică goală sau inexpressivă, clipește des, ca și cum ar încerca să șteargă imaginea locutorului. Dimensiunea gestuală este săracă, el nu vede nimic, nu ascultă, dar își aprobă mecanic șeful întrebându-se cum ar putea să dispară într-un nor de fum. Cu siguranță că oricine i-a remarcat pe acești indivizi care dau din cap compulsiv, în semn de aprobare; sunt ascultătorii pasivi. Dacă ar fi atenți cu adevărat, n-ar mai avea nevoie s-o facă pe victima cu orice preț. Ascultarea selectivă este o ascultare filtrată prin egoul auditorul. Tot ce nu corespunde cu tiparele gândirii sale este eliminat din memorie foarte repede. Va răspunde pe lângă subiect

tocmai pentru că a șters argumentele ce-i deranjau prejudecățile.

Ni se întâmplă tuturor să jucăm acest rol atunci când conversația ne plictisește. Informațiile de la televizor sunt ascultate pasiv în proporție de 90%, ca și cum creierul nostru ar face o triere în potopul de cuvinte și de imagini. Minte decuplează, incapabilă să absoarbă toată informația ce se revarsă. De unde și instalarea acestei ascultări selective. Suntem bombardați cu cuvinte de către mass-media, o poluare permanentă cu informații adeseori inutile, care ne blochează circuitele memoriei pe termen scurt. În acest context, ascultarea selectivă este un mijloc de apărare perfect legitim. Dar vai, din cauza aplicării acestei metode, sfârșim prin a recurge la ascultarea pasivă în orice împrejurare. Soțul aude discursul soției filtrându-l prin ceața protectoare a conștiinței sale. Comunicarea nu mai funcționează sau este deformată de absența ascultării active. „Ați auzit ce-a zis sau ați visat?“ Ascultarea selectivă manipulează transmiterea de informații în direcția creierului. Mesajul real devine virtual. Acest gen de ascultare este confortabil, nu cere nici un efort de atenție, deci nu necesită nici consum de energie. Urechile ne folosesc pentru a asculta și pentru a înțelege mesajele. Ochii ne folosesc pentru a privi și pentru a vedea de o mie și una de ori aceeași imagine fără a ne folosi niciodată simțul observației. Gura ne servește la vorbit, iar cuvintele își iau zborul fără nici un control. După modelul posibilităților creierului uman, ne utilizăm auzul, vederea sau facultatea de exprimare la 10% din potențialul lor, lăsând de izbeliște restul de 90%. În aceeași ordine de idei, analiza gesturilor, totuși atât de vizibile, este obliterated în folosul discursului subiectiv. Orice schimb verbal sau infraverbal este

susținut de un schimb de emoții. Energiile se înfruntă, inconștientul comunică, fără știrea conștiinței, prin gesturile interpusse. Această comunicare nonconștientă poate fi obiectul unor veritabile înfruntări energetice din care protagoniștii ies satisfăcuți sau epuizați.

Dacă patronul are impresia că vorbește în gol subalternului care se preface că-l înțelege, acesta este un mod de comunicare fragilizat de șanțul energetic care-i separă. Mesajul nu trece, în ciuda faptului că termenii utilizați de locutor sunt perfect comprehensibili. Obiecția mentală a unui ascultător aflat în fața unui locutor va genera imediat un disconfort fondat pe confruntarea energetică de polaritate antagonistă, și nu complementară. Primul vrea să-l convingă pe cel de-al doilea, care acceptă să-l audă, dar refuză să-l asculte. Eschivarea din fața unei înfruntări energetice necesită o cunoaștere a mecanismelor emoționale care intră în joc. Mimica feței și mișcările subtile ale capului oferă, în acest caz aparte, indicii prețioase. În special încrucișarea picioarelor este un indicator major pentru oscilațiile energetice.

Piciorul stâng care-l blochează pe cel drept, în cazul unui bărbat dreptaci, reprezintă un micromesaj: curentul nu mai trece. Piciorul drept care-l blochează pe stângul, la același subiect, indică, *a contrario*, că circulația curentului a reînceput. Ca să aflați mai multe, consultați secțiunea dedicată limbajul picioarelor.

UN BANAL DISPOZITIV HIPNOTIZATOR

De exemplu, arcuirea sprâncenelor în sus marchează, în principiu, uimirea. În practică, această mișcare, dacă devine un tic, își schimbă total sensul. Devine un manipulator de informație. Unii jurnaliști de televiziune

o folosesc abuziv și-și punctează frazele cu acest gest, trădând, astfel, nevoia de acreditare a mesajului, de a conferi zvonului greutatea adevărului. Este vorba despre un banal mecanism hipnotizator, moștenit din copilărie. Amintiți-vă cum făceați ochii mari, un gest menit să prevină o pozna pe care vă pregăteați s-o faceți.

SURÂSUL CARE SPUNE MULTE

Când buzele se închid peste un vag surâs ironic ce încheie un comentariu, mimica sugerează că jurnalistul știe mai multe decât vrea să spună. Se îndură de noi oferindu-ne niște zvonuri, dar ne ferește de adevărurile insuportabile. Aceste exemple introduc ascultarea activă.

NEUTRALIZAREA EGOULUI

Ascultarea activă este o declinare a ascultării obiective care ține socoteală de toate aspectele implicate de mesaj (atitudini, gesturi recurente, sugestii, litote, semiologie în general). Ea necesită o concentrare mai mare din partea auditorului, în măsura în care acesta trebuie să fie capabil să-și neutralizeze egoul pentru a pătrunde feed-backul global pe care încearcă să-l analizeze la interlocutor. În definitiv, punerea între paranteze a eului rămâne singurul mijloc de a oferi celuilalt un drept la existență. Neutralizarea egoului este favorabilă memorării. Un alt mod de ascultare activă constă în a repeta în minte cuvintele interlocutorului, în măsura în care dorim să memorăm o sinteză a lor. Este o bună cale de deconectare a ascultării subiective sau de evitare a ascultării pasive.

A ASCULTA NU E TOTUNA CU A AUZI!

Auzim un sunet, dar ascultăm o persoană. În fapt, cei mai mulți dintre noi fac exact

invers. Ascultă zgomotele și aud valul de cuvinte al interlocutorului. Or, analizarea zgomotului, chiar disecarea lui de către creier nu merită un astfel de consum de energie. În schimb, discursul celuilalt devine un mod de a influența chiar din minutul în care încetați să-l auziți pentru a asculta sensul global al cuvintelor acestuia. Peste câteva minute, nu vă mai rămân în memorie decât niște cuvinte răzlețe și lipsite de interes, dar nimic din influența pe care vorbitorul a exercitat-o asupra dumneavoastră. Fără a mai pune la socoteală că vorbele sale sunt însoțite de mimica feței a cărei încărcătură este chiar mai nocivă decât discursul însuși, după cum tocmai am spus. Îi îndurați stările de spirit fără a vă da seama de asta. Locutorul proiectează asupra dumneavoastră toate interdicțiile cu care se confruntă, vă include în problemele lui și vă asociază cu micile lui necazuri. Vă poluează fără știrea dumneavoastră.

Pentru a trage o concluzie, avem de ales între două tipuri de ascultare: cea pasivă/selectivă și cea activă/obiectivă.

A asculta înseamnă a-ți canaliza energia mentală în scopul unei bune folosiri a urechilor.

AȘEZAT

Felul în care ne așezăm este întotdeauna una dintre mărcile personalității noastre, dar traduce și climatul mental într-un anumit moment. Cum ne simțim aici și acum?

Observați bustul interlocutorului când stă jos. Dacă este proiectat înainte, se teme să nu fie respins ori cenzurat. Dacă se lasă pe

splate, înseamnă că are nevoie de libertate sau are tendința de retragere; dacă este înclinat către dreapta, asta trădează voința de a reuși; dacă este înclinat spre stânga înseamnă că starea lui psihică este foarte instabilă. Dacă se apleacă alternativ spre dreapta ori spre stânga, încearcă să vă seducă, în sensul extins al termenului.

Omul, acest animal care stă jos și se ridică doar din când în când, nu a fost cumva botezat din greșeală *Homo erectus* de către antropologi? Totuși, dacă facem o comparație cu triburile primitive care încă supraviețuiau la începutul secolului trecut, observăm că poziția așezat a omului este recentă, la scară istorică. Pe de altă parte, ea are legătură mai degrabă cu munca intelectuală decât cu cea manuală. Acest lucru ne duce la ideea că, pe cât se pare, corpul are mai mare nevoie să se așeze confortabil, cu cât e mai solicitat creierul. Cu cât gândim mai mult, cu atât gravitația ne îngreunează trupul.

Totuși, poziția așezat este depășită de departe de cea în care ne sprijinim în coate. Specialiștii au descoperit aproape 5 000 de variante ale acestei poziții. Și, se pare, toate vin în ajutorul materiei noastre cenușii. Nu le-am numărat, însă vreau să cred că mai există încă alte câteva sute pe care nu le-am observat niciodată. Acestea fiind spuse, vă asigur că 90% dintre aceste posturi sunt gesturi fără vreo semnificație anume.

Contrar clasificării pe care am făcut-o în alte lucrări, am repartizat posturile așezat mai importante în funcție de semnificația lor. Așa că le veți găsi răsfoind acest dicționar al gesturilor și mai ales în indicele anatomic de la sfârșitul lucrării.

ATRĂGĂTOR SAU RESPINGĂTOR

Când ne aflăm în prezența altor persoane, cu toții funcționăm ca niște magneți de polaritate opusă. Orice relație interpersonală antrenează, ca și la animale, o atracție sau o repulsie instinctivă.

Polaritatea atractivă corespunde părții drepte a corpului, la bărbatul dreptaci, și părții stângi a corpului, la femeia dreptace. Atractivitatea și repulsia se manifestă în funcție de identificarea cu imaginile paterne și materne. Ele dezvăluie climatul mental punctual al unui individ observat în timpul unui schimb relațional.

Codurile gestuale reflexe alternative, precum încrucișarea picioarelor, sunt indicatori foarte buni ai atmosferei climatului mental al unei persoane. Energiile de atracție și de respingere sunt traduceri gestuale ale sentimentelor de simpatie sau de antipatie pe care le simțim în mod aprioric față de necunoscuți ori față de persoane cunoscute. Prin urmare, avem de-a face cu un fenomen empatic.

CUVÂNTUL LA FĂCUT PE OM, NU INVERS

Ființa umană este un animal social care are nevoie de ceilalți ca să capete o existență și pentru sine. În zilele noastre, să știi să comunici bine a devenit un atu atât de indispensabil, încât nici o acțiune profesională nu mai poate fi concepută în lipsa unei strategii de comunicare adaptată obiectivului. De aici decurge nevoia din ce în ce mai frecventă de a-l înțelege mai bine pe celălalt, dincolo de toate formele de comunicare ce servesc drept substrat sau decor limbajului verbal.

Omul este în același timp emițător și receptor al fenomenelor de vibrație. Aceste vibrații sunt de două feluri: de atracție sau de respingere. Carburantul, suportul fiecăreia dintre ele, este atacul, respectiv fuga. Emisiile atractive prea puternice copleșesc țintele pe care ar trebui să le atingă, la fel ca un vânzător care face apel la argumente redundante pentru a convinge un client din ce în ce mai neîncrezător. Emisia atractivă aspiră să primească dublu față de cât dorește, însă, ca regulă generală, culege mai puțin de jumătate din ceea ce speră. Din contră, emisia de respingere este mai bine acceptată și recompensată pentru lipsa de insistență. Termenul de „respingere“ nu trebuie însă înțeles în sensul său psihologic. Nu este vorba de un refuz, ci de o frână opusă energiei de semn contrar.

Acest joc de vibrații ar putea fi rezumat într-o singură frază: „Dacă mă urmezi, fug! Dacă fugi de mine, te urmez!“ Oricine știe că femeia care se lasă cucerită prea repede primește adesea mult mai puțin decât cea care se refuză la început. O vibrație trebuie să intre în rezonanță afectivă cu ținta pe care vrea s-o nimerască. Adecvarea acestei rezonanțe este esențială și reprezintă legea fundamentală a succesului oricărei comunicări ce vizează crearea unui climat echilibrat al cererii și al ofertei. Iar dimensiunea gestuală nu lipsește niciodată.

Dacă ridicăți telefonul ca să sunați un client, de exemplu, și vă răspunde căsuța vocală, vibrația atractivă care vă leagă de acest client este nulă. Lăsați un mesaj, însă celălalt nu vă sună. Vibrația emoțională care vă leagă de acest client a trecut în modul respingere. Chiar dacă îi trimiteți un e-mail, probabil că n-o să-l deschidă. Vă pierdeți timpul căutându-l.

EMISFERA DREAPTĂ SAU EMISFERA STÂNGĂ?

După cum cu siguranță știți deja, emisfera cerebrală stângă controlează partea dreaptă a corpului, iar emisfera cerebrală dreaptă controlează partea stângă a corpului. Rețineți că dreapta reprezintă legea și ordinea și că un moștenitor al mâinii stângi este un moștenitor nelegitim. Aborigenii australieni poartă un băț „bărbătesc” în mâna dreaptă și un băț „femeiesc” în mâna stângă. Partea dreaptă reprezintă tatăl sau activitatea, iar partea stângă reprezintă mama, aspectul pasiv, la foarte multe triburi arhaice, fie mohave, beduine sau bantu.

Pornind și de la aceste constatări, am construit următoarea ipoteză: partea dreaptă a corpului unui bărbat dreptaci aparține unei imagini paterne integrate în supraeul său, eul care se află deasupra eului și care este reprezentarea psihică a celor doi părinți care i-au dat viață.

În schimb, partea stângă este simbolul imaginii materne. Bărbatul dreptaci care se identifică cu imaginea sa paternă, în măsura în care este un bărbat ca tatăl său, își va integra energiile de atracție în partea dreaptă a corpului și energiile de respingere în partea stângă a corpului. În schimb, femeia dreptace își va integra energiile de atracție în partea stângă a corpului, iar pe cele de respingere, în partea dreaptă. La urma urmelor, și ea este o femeie ca mama ei. Pentru bărbații stângaci, imaginile parentale se inversează: imaginea tatălui se va situa la stânga, iar cea a mamei, la dreapta. Aceeași inversare este valabilă și pentru femeile stângace.

Din acest postulat provine regula care urmează. Pentru bărbați, piciorul drept pus peste stângul corespunde unui elan de simpatie; însă dacă piciorul stâng îl acoperă pe cel drept, individul se închide, nu mai este receptiv față de propunerile emise. Pentru subiecții masculini stângaci, nu trebuie decât să inversați raportul.

În ceea ce le privește pe femei, plasarea piciorului stâng peste cel drept indică o atitudine mentală receptivă; faptul că persoana în cauză simpatizează cu interlocutorul. Însă dacă piciorul drept îl acoperă pe cel stâng înseamnă că femeia respectivă tocmai i-a întors spatele interlocutorului.

Creierul afectiv și cel cognitiv sunt în același timp antagonice și complementare. Ele intervin în gestică și în mișcările corpului, oferindu-ne o primă abordare logică a decriptării gestului.

Interlocutorul, dreptaci, se așază picior peste picior. Piciorul drept este plasat peste cel stâng.

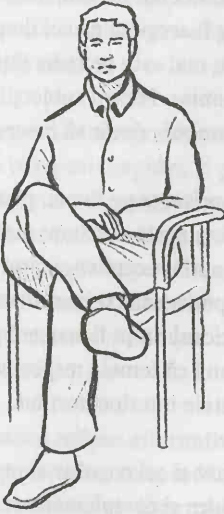
Piciorul drept este comandat de aria cerebrală stângă, adică de creierul cognitiv. Postura este una de atracție. Simpatia este la ea acasă în timpul acestei întrevederi.

Interlocutoarea, dreptace, își încrucișează picioarele la nivelul coapselor, așezată picior peste picior. Piciorul stâng îl acoperă pe cel drept.

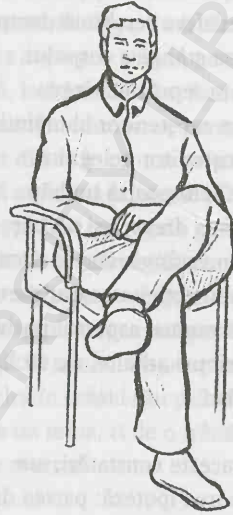
La o femeie, plasarea piciorului stâng peste cel drept reprezintă un mod de a-și afirma statutul sexual și de a semnala că se simte confortabil sau este deschisă din punct de vedere mental. Postura este una de atracție.

>Vezi și **(A) ÎNCRUCIȘA.**

POZIȚII PICIOR PESTE PICIOR

PICIORUL DREPT ÎL ACOPERĂ PE CEL STÂNG

PICIORUL STÂNG ÎL ACOPERĂ PE CEL DREPT

AUTODIDACT

fig. 1

fig. 2

Dacă vă încrucișați mâinile în modul afectiv, cu degetul mare stâng dominant (fig. 1), și dacă felul în care vă prindeți mâinile corespunde modului de putere cu degetul mare al mâinii stângi dominante (fig. 2), prin urmare degetul mare de la mâna stângă domină în ambele cazuri ilustrate, atunci, în adâncul sufletului, sunteți un autodidact, chiar dacă aveți șapte licențe și mastere.

Mai degrabă analogic decât logic, prin urmare, mai degrabă creativ decât dialectic, indiferent dacă aveți în vedere interesul grupului sau pe cel propriu, nu cunoașteți decât drumul întortocheat al empirismului și al intuiției, ca să vă atingeți scopurile. Urmăriți întotdeauna eficiența acțiunilor. Demersurile pe care le faceți

trebuie să treacă adesea prin furcile caudine ale metodei „încercare și eroare”, înainte de a trece linia de sosire. Însă temperamentul pasional și tenacitatea vă împing de la spate.

AUTONOM

SUNTEȚI AUTONOM SAU INDEPENDENT?

GRILĂ GESTUALĂ:

- Brațul drept dominant în postura brațelor încrucișate;
- Ascultare telefonică la urechea dreaptă.

Definiția pe care am dat-o autonomului diferă de cea a independentului. Autonomul are nevoie să se simtă neîncorsetat, însă făcând parte dintr-un grup. Independentul poate să se lipsească de alții, la nevoie. Este mai individualist decât autonomul.

Autonomul comunică cu ceilalți pentru a se afirma și/sau pentru a domina grupul, în cele din urmă. Evident, profilurile tribalului și al challengerului aparțin acestui model dominant. Autonomul nu are nici o dificultate să se integreze în grup, fie că este sau nu liderul acestuia. El își găsește în mod natural locul acolo, ca șef, adjunct sau motor al echipei. Autonomul se înțelege ideal cu dependentul (vezi **DEPENDENT**). Va bate mereu în retragere față de individualist și îl va accepta pe solidar (vezi **SOLIDAR**) doar de ochii lumii.

AUTORITATE

Dacă mâna dreaptă vă servește drept abac, iar cu arătătorul mâinii stângi țineți socoteala...

În cea mai mare parte a timpului, degetul arătător este folosit pentru socotit, pornind de la degetul mare către celelalte degete, ca să enumere argumentele sau condițiile. Mâna care servește drept abac este cea pasivă. Folosirea degetului arătător pentru enumerarea argumentelor este un cod gestual reflex invariabil. În mod instinctiv, vorbitorul face întotdeauna apel la același arătător pentru a se sprijini în argumentație. Dacă mâna dreaptă vă servește drept abac, iar cu degetul arătător al mâinii stângi țineți socotelile, atunci vă veți fonda discursul pe nevoia de a vă afirma sau de a vă impune autoritatea.

AUTORITAR SAU CONSENSUAL?

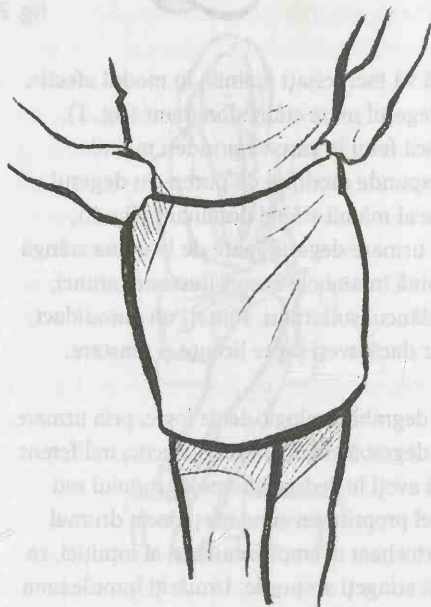
Își ține ceașca sau paharul cu mâna dreaptă. Gestul trădează un temperament mai degrabă autoritar decât consensual.

Își ține ceașca sau paharul cu stânga. Tipic pentru un temperament sociabil sau relațional.

Indivizii autoritari vorbesc la telefon fără să-și plece capul.

Ținuta este mai degrabă rigidă. Prea puțin înclinat spre politețuri, cel care își ține corpul rigid când vorbește la telefon este auster și lipsit de imaginație. Nu percepe decât aspectele practice ale conversației.

Potrivit lui Desmond Morris, gestul care constă în a-ți pune pumnii în șolduri marchează în principiu autoritatea, sfidarea sau neobrazarea, dar lucrurile sunt mai complexe.

Este vorba despre o atitudine antisocială, contrariul brațelor întinse, care reprezintă o invitație la îmbrățișare.

Pumnii ajung în șolduri când vrei să refuzați ori să respingeți; iată de ce acest gest exprimă sfidarea... Exprimă însă și autoritatea: persoana care o deține și vrea să o afirme trebuie să se evidențieze, neocupând același spațiu și neadoptând aceeași atitudine ca restul. În mijlocul unui grup, cel care-și ține mâinile în șolduri le semnalează celorlalți să rămână la locul lor. Aș fi mai degrabă înclinat să atribui gestul respectiv unui climat mental de insatisfacție, chiar unei persoane frustrate. Cele două interpretări nu se exclud câtuși de puțin.

AUTOSCOPIE CORPORALĂ

Cea mai mare greutate în a stăpâni autoscopia gesturilor este aceea de a fi mereu atent la propriul corp. Acest lucru permite neutralizarea afirmării sinelui, care se servește de gânduri anxioase ori speculative, prin urmare parazite, ca să ocupe mintea. Majoritatea oamenilor își confundă eul cu o armură socială. Imediat ce un altul intră în câmpul vostru vizual sau auditiv, eul se umflă ca un aluat pus la crescut, pentru a vă apăra teritoriul mental (sinonim cu încrederea ori cu stima de sine). Atitudinea aceasta poate părea paradoxală. Cum poți să fii atent la tine și să micșorezi foarte mult intervenția eului în relația cu celălalt?

CONȘTIINȚĂ DUBLĂ

Autoscopia corporală (folosesc această sintagmă în variație liberă cu cea de autoscopia gestuală) deturneză energia investită în gândirea opozițională și o reorientează către corp. Este imposibil

să producem idei parazite dacă ne focalizăm gândurile asupra corpului. Dar alimentarea energetică a eului este pur speculară: omul se privește în oglinda conștiinței sale în timp ce gândește sau în timp ce verbalizează ceea ce gândește. Eul monopolizează totul. Neutralizarea sinelui nu se poate face decât redirecționând gândirea către *soma* (zona somatică). Acest gen de conștientizare consumă mult mai puțină energie mentală decât gândirea speculativă și poluantă care gravitează în jurul sinelui. Beneficiul energetic disponibil rezultat de aici poate de acum înainte să fie investit în deschiderea relațională față de celălalt. Conștiința se dedublează, deoarece ea ascultă în același timp corpul și pe celălalt, fără interferența posibilă a eului. Aceasta este ceea ce numesc eu conștiință dublă.

UN CORP SUB SUPRAVEGHERE

Autoscopia este un examen reflex al mișcărilor corpului atunci când ne aflăm într-o situație de confruntare sau de examen. Este primordial să vă supravegheați propriul corp. Acesta vă furnizează informații în timp real despre ceea ce vă așteaptă după colț și mi se pare mai important de știut în ce fel reacționează subconștientul față de o situație anume decât să ghiciți cum gândește adversarul. Să înveți să-ți canalizezi o parte din atenție pentru automatizarea acestei autoscopii nu-i nici pe departe simplu. Programarea acestui tip de atitudine mentală cere, pentru unii, o conștientizare imposibilă în absența unui antrenament gestual. Spiritul evadează în mod constant. El este absorbit de interpretarea situației cu care se confruntă individul. Corpul este o cutie de rezonanță fabuloasă, al cărei vocabular premonitoriu este ignorat de aproape toată lumea.

Paul își încrucișează brațele. S-a săturat de discuția pe care o are cu Jean M., scriitor celebru și paracelebru. Paul este editor. Mâna sa dreaptă îi învâluie cotul stâng, însă Paul habar n-are care este sensul acestui refren gestual. Glezna lui dreaptă o reține pe cea stângă sub scaun. Ar vrea să încheie afacerea cu interlocutorul său, un mare vânzător de cărți. Dar nu va reuși. Dacă Paul ar fi practicat autoscopia gestuală, ar fi diagnosticat un eșec predictiv (cotul stâng acoperit) și o atmosferă psihorigidă (glezna dreaptă blocând-o pe cea stângă). Dacă ar fi sesizat eșecul care se prefigura, ar fi putut să-și schimbe strategia.

În mod paradoxal, observarea autoscopică a conștiinței duble se află la originea unei observări obiective a celuilalt. Nu pot să-l observ pe celălalt în mod eficient dacă nu devin conștient de limitele propriului meu teritoriu corporal. Aceasta este regula de aur. Conștiința se dedublează întrucât este, în același timp, atentă și la corp și la celălalt, fără intervenția posibilă a eului.

EUL SEDUCĂTOR ȘI EUL REDUCTOR

Sinele corporal este un înveliș seducător, spre deosebire de sinele spiritual, care este o unealtă de comunicare intelectuală și mai ales speculativă, prin urmare reductoare. Sinele care seduce nu este sinele care se afirmă. Trebuie să alegeți între a seduce sau a vă afirma imediat. Sinele care se afirmă nu dispune de reculul necesar pentru a se implica într-o autoscopie corporală. El se reduce la o imagine imaterială totalmente investită în spirit. Este prea grăbit să existe pentru el însuși. În aceste condiții, celălalt este considerat un intrus, nu un oaspete. Interlocutorul își expune punctul de vedere, ochii i se mișcă de la stânga la dreapta,

comunică în modul sinelui afirmativ. Supralicitarea verbală este norma acestui mod de comunicare. El se servește de partenerul de discuție pentru a da un sens reflecției sau afirmațiilor sale. Locul interlocutorului în ochii săi este subordonat eului său. Spațiul în care se desfășoară conversația îi aparține în întregime. Prezența partenerului este virtuală. Unica realitate pe care o percepe este el însuși.

Dacă vă aflați în fața unui computer și începeți deodată să vă observați poziția corporală, veți constata că reproduceți atitudini coercitive: spate curbat, glezne încrucișate, buze strânse, de exemplu. Îndreptați-vă spatele, eliberați-vă gleznelor, nu mai strângeți din buze! Această modificare conștientă a atitudinii generale vă va elibera creativitatea. Veți fi deopotrivă implicat în ceea ce faceți și atent la atitudinea corporală. Iar această atitudine corporală este traducerea literală a atitudinii mentale pe care o aveți în momentul T al conștientizării. Orice postură sau orice gest coercitiv în plan articulo-muscular este consecința unei constrângeri la nivel mental și provoacă, în mod inevitabil, o inhibiție a inspirației. Iată baza acestei teorii.

Sprrijiniți-vă în coate ca să vă îndreptați spatele! Respirați din când în când pe gură în loc să o faceți pe nas, ca să vă descrețiți buzele! Supravegheați-vă picioarele, ca să evitați încrucișarea reflexă a gleznelor sub scaun! La început, aceste operațiuni vi se vor părea plictisitoare, însă ele vă vor modifica foarte repede automatismele corporale coercitive, convertindu-vă imaginea speculară în imagine dinamică. Prin această practică, jucați ambele roluri – manipulator și manipulat –, dar cu scopul foarte recompensator de a vă remodela imaginea publică.

Sunteți ocupat să așezați vasele murdare în mașina de spălat vase, în timp ce vă gândiți la altceva. Automatismele pe care le aveți sunt de ajuns ca să asigure funcționarea acestei operațiuni banale. Dacă ați avea curiozitatea să cronometrați timpul pe care vi-l ia această acțiune automatizată, veți constata că ați avut nevoie de zece minute ca să aranjați toate vasele la locul lor. Aceeași acțiune efectuată cu conștiința dublă, deci nu într-un mod automat, ar presupune să acordați atenție atât lucrurilor pe care le faceți, cât și mișcărilor corpului. Cea de-a doua versiune nu v-ar lua decât jumătate din timpul anterior. Gestică mai eficientă și mai armonioasă = câștig considerabil de timp!

NON-PERCEPȚIA CELUILALT

„Punerea în funcțiune a unor soluții cognitive duce la ceea ce filosofii numesc apersepție. În creier se proiectează pe oglinda interioară acțiunile propriului corp. În lipsa sensibilității, cu alte cuvinte a ceea ce simte corpul, oglinda interioară seamănă cu o gheață aflată în întuneric, care nu mai reflectă decât imagini indistincte, cu contururi vagi.“ Această

constatare a lui Jean-Didier Vincent justifică autoscopia gestuală. În absența senzațiilor corpului, numai mintea este în relație directă cu celălalt, fără să ia în considerație reacțiile gestuale, adică traducerea emoțiilor. QED.

AUTOSUFICIENȚĂ

Interlocutorul vă strânge mâna cu o moliciune afectată, deși ați putut constata că nu la fel stau lucrurile și cu alte persoane din grup.

Această strângere de mână specială indică un refuz de a se angaja sau de a vă recunoaște drept un interlocutor valabil. Strângerea de mână moale aparține, în mod normal, unui individ autosuficient. Să nu vă încredeți nicicând în prestața sau în reputația lui, care este supraapreciată; luați-vă după încheietura mâinii lui, care spune mai mult decât surâsul fals. Unii senzitivi psihogestuali sunt niște obișnuiți ai acestei strângeri de mână, în special senzitivii autocrați. Generalul de Gaulle avea, se pare, o strângere de mână foarte moale.

B

BABORD SAU TRIBORD?

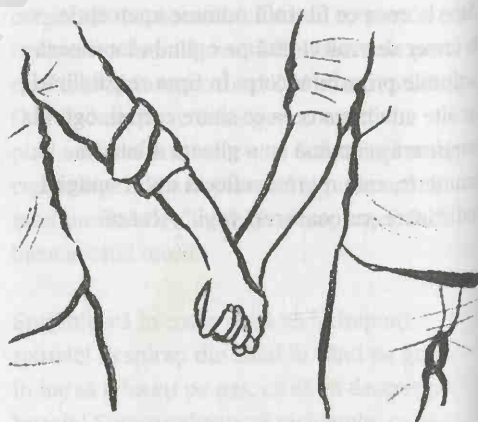
Patru cupluri prezidențiale se află pe coperta revistei Marianne. Un detaliu curios îmi atrage privirea: toți bărbații sunt indivizi-tribord.

Soția mea merge în general în dreapta mea și mă ține strâns de mână. Când îi propun să meargă la stânga mea, refuză, pretinzând că se simte mai bine de partea cealaltă.

Din contră, o femeie care merge în stânga partenerului ei trădează o relație în care puterea îi aparține. M-am amuzat adesea observând aceste bilateralități de cuplu, primăvara, de la terasa vreunei cafenele, ca să ghicesc cine este locomotiva și cine vagonul într-un cuplu sau altul.

TOPOGRAFIA CUPLULUI

Cu siguranță ați remarcat că poziția pe care o aveți în cuplu este invariabilă în cele mai multe cazuri.

Soția merge APROAPE întotdeauna ori la dreapta, ori la stânga dumneavoastră. Această poziționare se păstrează și când vă așezați unul lângă altul. Dacă presupunem că soția se așază mereu la dreapta, acest fapt induce

următoarea schemă: bărbatul este la babord (la stânga), iar femeia la tribord (la dreapta). Cuplul este unul de tip babord B – tribord F, dacă primul element al său este masculin, iar al doilea feminin. Un cuplu de prieteni cu care cei din exemplul de mai sus ies în mod regulat la restaurant are poziția inversă: soțul se situează la tribord (dreapta), iar soția la babord (stânga). Prin urmare, sunt un cuplu babord F – tribord B.

TB

BF

BB

TF

Când aceste cupluri iau loc la masă, bărbații se află unul în fața celuilalt, iar femeile, la fel. Nu există nici o diagonală a sexelor, ca în cazul cuplurilor care au poziții similare.

Dar nu cumva acest dispozitiv relațional este rațiunea de bază a înțelegerii din cuplu, poate chiar a prieteniei care leagă cele două cupluri? De ce? Pentru că bărbatul-babord este un cerebral, iar bărbatul-tribord, un afectiv. Același lucru este valabil și în privința partenerelor. Cei doi bărbați și cele două femei se completează și între ele nu vor exista confruntări. Fiecare sex reprezintă modul integral de funcționare psihică individuală. Cuplurile identice nu se așază în același

mod, pentru că au cu toții aceeași poziție. Comunicarea între aceste tipuri de cupluri este mult mai puțin amiabilă și conflictele nu sunt deloc rare, fiind cauzate de lipsa lor de complementaritate emoțională. Bărbații sunt nevoiți să-și vorbească în diagonală, tăindu-le în acest fel vorba soțiilor lor.

În plus, din moment ce amândoi sunt tribord, nu sunt complementari. În cazul acesta, de ce nu schimbă locul? E posibil, însă ar fi cât se poate de inconfortabil pentru unul dintre cupluri. Din acest motiv, calitatea relației cu celălalt cuplu va avea, indiscutabil, de suferit. Unii se completează fără să-și dea seama. Ceilalți trebuie să recurgă la subterfugii ca să poată crea un raport acceptabil și să nu-și jeneze partenerii.

SUNTEȚI BABORD SAU TRIBORD?

Stânga sau dreapta? Este necesar să nu fiți dislexic, ca să puteți înțelege cele ce urmează. Verificați cu atenție care este dreapta și care stânga, înainte să începeți!

Când mergeți pe stradă ori pe culoarele companiei, împreună cu un coleg care încearcă să vă manipuleze, cu un tip enervant sau cu șeful de serviciu (cei din urmă fiind, de obicei,

unul și același), alegeți-vă partea preferată și plasați-vă acolo. Nu acceptați cu naivitate poziția care îi convine lui! Plasați-vă la stânga autorității lui, dacă sunteți de tip babord! Dacă reușește să vă plaseze spre dreapta lui, partea-tribord (dreapta) vă va defavoriza automat. Sistemele de apărare operaționale pe care le posedați sunt situate în emisfera stângă a creierului, din moment ce sunteți un individ-babord.

În ceea ce privește memoria, partea dreaptă a corpului depinde de zona corticală stângă, iar partea stângă a corpului, de zona corticală dreaptă. Plasându-vă la dreapta lui, el vă ține sub influența cognitivă a emisferei stângi, iar propria dumneavoastră zonă cognitivă cade în gol. Cu atât mai mult cu cât această emisferă cerebrală nu conduce numai teritoriul corporal opus (dreapta), ci toată partea laterală externă care reprezintă ceea ce Skinner numește „bula” sau biosfera individuală. Câmpul de acțiune al unui individ se întinde în funcție de lungimea brațelor lui. Tot ce pot atinge degetele sale într-un unghi de 90 de grade la dreapta și de 90 de grade la stânga este înglobat în cele două emisfere cerebrale. Creierul cognitiv (stânga) raționează, argumentează și convinge

interlocutorul situat la dreapta celui care vorbește. Invers, creierul afectiv (dreapta) poate și el conduce sau manipula o situație relațională, dar într-un registru mai intim sau mai afectiv al unei persoane care se situează la stânga locutorului.

„Nu reușesc să vă fac să pricepeți importanța a ceea ce afirm“, îmi spune interlocutorul, cu o mină circumspectă. Eu mă plasasem la stânga lui, încă din clipa în care mă prinsesem că vrea să mă înroleze în proiectul lui. În mod clar, această schimbare a câmpului de influență l-a perturbat. I-am distrus dinamica discursului, pe care îl începuse în perioada în care mă aflam la dreapta lui. Sunt un individ-babord. Sistemele mele privilegiate de apărare se află în partea stângă a creierului. Dacă aș fi continuat să stau la dreapta celui care încerca să mă manipuleze, zona cognitivă a părții din dreapta teritoriului meu corporal ar fi ajuns să se dezactiveze, s-ar fi deschis în gol, în timp ce zona afectivă (stânga) ar fi fost expusă direct discursului manipulatorului.

Pentru a deține puterea sau pentru a vă apăra de influența celui care o deține, dacă sunteți de tip babord, poziționați-vă întotdeauna la stânga interlocutorului, pentru a-l ține bine sub supraveghere în câmpul cognitiv de influență pe care îl aveți.

STRATEGIA TOPOGRAFICĂ

Când vă aflați la un colocviu, observați-vă vecinii înainte de a hotărî dacă rămâneți acolo sau dacă vă schimbați locul.

În cuplul meu, sunt un bărbat-babord, iar soția mea este o femeie-tribord. Ea se poziționează mereu la dreapta mea atunci când ne plimbăm prin parc sau când stăm

pe canapea, la televizor. Această constatare înseamnă că afectele mele sunt filtrate de către creierul meu cognitiv. În plus, ea îmi permite să înțeleg că toate confidențele pe care mi le face un individ plasat la stânga mea mă destabilizează, întrucât nu sunt filtrate de creierul meu cognitiv și de simțul meu critic, ci se adresează în mod direct creierului meu afectiv. Însă acesta nu dispune de aceleași sisteme de apărare ca partea cognitivă a creierului meu. Nu se poate apăra de frazele indiscrete care perturbă emoțiile oricărui individ.

Atunci când sunteți însoțit sau vă aflați în prezența unor colegi, prieteni sau chiar necunoscuți, plasați imediat sursele de poluare, amintindu-vă continuu de lateralitatea naturală pe care o aveți! Dacă sunteți un bărbat sau o femeie-tribord (dreapta), aceasta înseamnă că sursa de poluare pe care ați identificat-o trebuie neapărat să se situeze la stânga dumneavoastră, pentru a putea fi absorbită de mecanismele de apărare operaționale ale emisferei drepte a creierului. Câmpul dumneavoastră relațional se situează la babord. Faceți în așa fel încât sursa de poluare pe care ați identificat-o să ajungă în această zonă. De altfel, nu e deloc greu să identificați respectiva sursă de poluare. Fie cunoașteți curenții de simpatie sau de antipatie care vă leagă sau vă îndepărtează unii de alții, fie vă aflați în prezența unor necunoscuți și atunci veți simți imediat gradul de atracție sau de repulsie față de fiecare dintre aceștia. Încredeți-vă în instinctul propriu, căci este cel mai bun barometru!

În aceeași ordine de idei, vă aflați la restaurant împreună cu un coleg. Sunteți așezați față în față, dar la o masă de patru persoane.

Plasați-vă în așa fel încât scaunul gol să se afle în câmpul vostru relațional protejat: astfel, scaunul gol se va afla la dreapta, dacă sunteți babord, sau la stânga, dacă sunteți tribord. Dacă, din întâmplare, mai apare un alt coleg, el nu va putea să se așeze decât pe locul liber. În acest stadiu, nu mai poate fi vorba de poluare sau de stres, ci de o gestiune preventivă a teritoriului și a ariei cerebrale care deține cele mai performante mecanisme de apărare, ca să vă puteți proteja.

ÎN MIJLOACELE DE TRANSPORT ÎN COMUN

Când vă aflați în mijloace de transport în comun, problema se pune în același fel. Dacă sunteți babord, alegeți locul situat către culoarul central, pe partea dreaptă a vagonului, și lăsați-i pe cei care sunt tribord să se așeze la dreapta dumneavoastră, lângă fereastră. Dacă vă aflați pe partea stângă a vagonului, va trebui să alegeți un loc la fereastră. Veți constata foarte repede că respectarea acestei reguli va face călătoria mai puțin oboșitoare.

Paradox! Cu cât un individ este mai autonom din punctul de vedere al activităților sale profesionale, cu atât este mai dependent pe plan afectiv sau amoros. Fără îndoială, acest lucru explică de ce indivizii-tribord (cei care se așază adesea la stânga partenerului lor) sunt persoane atente și sensibile în intimitate, însă foarte independente, chiar autoritare, din punct de vedere profesional. Marea majoritate a liderilor sunt indivizi-tribord.

În ce-i privește pe indivizii-babord, aceștia vor fi întotdeauna mai distanți din punct de vedere afectiv, însă cât se poate de amabili, respectând fără probleme regulile, în cadrul social. Ei vor da dovadă de mai

multă autoritate în microcosmosul familial decât în domeniul lor profesional.

Potrivit lui Alan Pease, esențialul cooperării vine de la persoana plasată la dreapta. Ea va fi în general mai cooperantă decât cea din stânga. Există anumite motive istorice ale acestui comportament. Într-adevăr, dacă vecinul din dreapta încearcă să vă înjunghie cu pumnalul ținut în mâna stângă, riscă mult să vă rateze. Prin urmare, cel favorizat va fi vecinul din dreapta. Această viziune a agresivității explică și de ce indivizii-tribord sunt percepuți ca fiind mai sentimentali sau mai conviviali.

De ce elevul preferat al profesorului stă mereu la dreapta acestuia?

Doctorul John Kershner, de la Institutul de Cercetări Pedagogice din Ontario, Canada, a studiat comportamentul profesorilor într-o sală de clasă și a înregistrat locurile către care își îndreptau privirile. El a descoperit că aceștia îi ignorau pe elevii așezați în dreapta lor. Analiza sa demonstrează că profesorii privesc înainte 44% din timp, către stânga 39% din timp și către dreapta numai 17% din timp. El a descoperit și că elevii situați la stânga (elevii-babord influențați de câmpul afectiv al profesorului) obțin rezultate mai bune la lectură decât cei plasați la dreapta și că sunt certați mai puțin decât ceilalți. Evident, aceste concluzii se potrivesc cu ale mele.

Cercetările făcute de cuplul Pease confirmă faptul că negocierile comerciale au mai multe șanse de reușită atunci când vânzătorul se plasează la stânga clientului său. Ei adaugă că, dacă aveți copii la școală, ar fi cazul să-i sfătuiți să se așeze la stânga profesorului, dar, dacă sunt adulți și iau parte la diferite

reuniuni, sfătuiți-i să se așeze la dreapta patronului, pentru a beneficia de suplimentul de prestigiu pe care îl conferă această poziție. În ceea ce mă privește, eu consider că lateralitatea cea mai eficientă este cea pe care o adoptați de obicei.

Atunci când conferențiarul este plasat în partea dreaptă a scenei și se adresează auditorilor plasați la stânga lui, informațiile sale au impact asupra emisferei cerebrale drepte (afective) a ascultătorilor. Dacă, dimpotrivă, se adresează auditorilor plasați la dreapta, privilegiind, prin urmare, partea stângă a scenei, discursul său este înregistrat mai întâi de emisfera stângă (cognitivă) a publicului. Din acest motiv, auditorii vor râde mai mult timp dacă oratorul glumește atunci când este plasat în partea stângă a scenei (spre afectivi). În schimb, ei vor reacționa mai bine la remarcile raționale dacă oratorul vorbește din partea dreaptă a scenei. Actorii au cunoscut dintotdeauna acest truc: la stânga scenei faci publicul să râdă, și la dreapta, să plângă.

Tatăl care își adoră fiica o va ține mereu cu mâna stângă de mâna ei dreaptă. Fizic, ea se va situa la stânga tatălui, în câmpul lui afectiv babord.

UN TRUC CA SĂ AFLAȚI DACĂ SUNTEȚI BABORD SAU TRIBORD

Întoarceți încet capul către stânga, fără să vă mișcați trunchiul! Faceți o rotație lentă și cât mai amplă cu puțință, fără să vă suciți gâtul.

Faceți acum același exercițiu, în sensul opus! Rotație la dreapta! Care dintre cele două rotații este mai confortabilă, din punct de vedere muscular? Adesea trebuie să repetați de

câteva ori exercițiul ca să vă dați seama care este lateralitatea cea mai confortabilă.

Dacă rotația spre stânga este cea mai ușoară din punct de vedere muscular, atunci sunteți tribord. Dacă este cea spre dreapta, atunci sunteți babord.

BARBĂ

De ce își pierd bărbații timpul cu rasul? Un bărbat de 60 de ani care s-a ras în fiecare dimineață, de la vârsta de 18 ani, și-a petrecut 2 550 de ore sau 106 zile din viață făcând această operațiune.

„Barba este un dar al lui Dumnezeu, iar cel care și-o rade nu vrea decât să se asemene femeilor. Aceasta este o faptă nu doar nerușinată, ci și o nedreptate și o nerecunoștință față de Dumnezeu și față de natură, o faptă care le face silă Sfințelor Scripturi...” scria John Bowler, în secolul al XVII-lea. Cred că am auzit un discurs foarte asemănător de la evreii ortodocși.

Prin urmare, barba călugărilor, prost tăiată, uneori chiar murdară și urât mirositoare, este un semn de respect față de Dumnezeu? Nu cumva bărbatul religios, plin de suficiență, își acoperă chipul cu o hălăciugă de peri ca să se identifice cu Atotputernicul? Cu o ființă divină pe care nu prea ne-o putem închipui răzându-și barba în fiecare dimineață, cum făcea președintele Franței pe vremea când visa la puterea supremă. Toate reprezentările idolatre ale Dumnezeului din Biblie create de pictorii renascentiști poartă barbă. De ce Iisus poartă barbă, iar tâlharii, nu? Ce-i drept, un rabin ortodox sau un imam islamic fără barbă ar fi o erezie. Mai există, desigur, și dinăștia,

dar nu prea îi ia nimeni în serios. Sunt ca un cadru de multinațională fără cravată. Clișeele mor foarte greu.

Bărbații își lasă barba să le crească după un moment greu în viață, în semn de doliu afectiv sau profesional. Își schimbă mina ca să-și schimbe destinul. Evident, această interpretare este totalmente contemporană. Și barba este, pentru unii, un mod de a se elibera de constrângerile sau de lațul în care au stat ani de zile, într-o funcție din care au fost „debarcați“. În urma acestei răsturnări a carierei, ei pot simți nevoia să-și schimbe înfățișarea, ca să înceapă o viață nouă. Un lucru cât se poate de normal! Prin urmare, din acel moment, barba permanentă devine un soi de pașaport pentru viitor.

PUȚINĂ ISTORIE

În Antichitate, barba era considerată simbolul masculin al puterii, al forței și al virilității. Să-ți pierzi barba era o adevărată tragedie, reprezentând pedeapsa rezervată dușmanilor înfrânți, prizonierilor și sclavilor. Tăierea bărbii era dezonorantă. Bărbații jurau pe barba lor; barba era sacră; zeii înșiși erau bărboși, o divinitate spână fiind de neimaginat. Faraonii din Egiptul antic purtau întotdeauna, în timpul ceremoniilor, bărbi false, afișându-și astfel rangul și înțelepciunea de bărbați care dețineau puterea. Chiar și regina Hatshepsut purta o barbă falsă, pentru a-și afirma puterea. În zilele noastre, femeile cu barbă sunt simple curiozități, însă anumite zeițe din mitologie erau reprezentate purtând barbă. Chiar și Biserica a avut o martiră bărboasă, pe Sfânta Wilgefortis, o fecioară care și-a găsit moartea pe cruce.

Regii civilizațiilor antice – perși, sumerieni, asirieni sau babilonieni – consacrau mult timp

bărbilor lor. Le vopseau, le parfumau, le frizau, le îndreptau și, în anumite ocazii, le pudrau cu pulbere aurită și le împodobeau cu fire de aur.

BARBA PLEACĂ LA RĂZBOI

Primele exemple de radere voluntară a bărbii par să fie legate de dorința de afirmare a „supunerii față de un zeu“. Tinerii își tăiau barba în semn de supunere. În ce-i privește pe preoți, aceștia se rădeau în semn de umilință. Dar raderea bărbii ca o practică mai răspândită și permanentă a fost introdusă, se pare, ca regulă militară în Grecia și în Roma antice. Alexandru cel Mare le-a poruncit soldaților lui să-și radă bărbile ca să poată fi mai puternici în lupta corp la corp. Într-adevăr, se considera că bărbile lungi ofereau o priză inamicilor. Cât despre soldații romani, ei au fost obligați să se radă ca un mod de identificare. Bărbiile lor spâne îi deosebeau astfel de barbarii bărboși și cu păr lung cu care se luptau.

CU SAU FĂRĂ BARBĂ?

Din clipa în care au apărut două moduri foarte clare de a se purta, cu barbă sau ras, devenea posibil pentru orice grup social, pentru orice cultură să-și manifeste supunerea sau rebeliunea în funcție de felul în care bărbații își purtau podoaba facială. De multe ori, tendința se putea inversa datorită alegerii monarhului. Un rege al Franței care avea o cicatrice urâtă pe bărbie și-a lăsat barbă ca să o ascundă și, din respect față de el, supușii săi l-au imitat. Un rege al Spaniei era spân, iar în timpul domniei sale, spaniolii și-au ras bărbile, ca să-l cinstească.

RASISMUL BĂRBOS

Bărbile soldaților agresivi erau tăiate ascuțit. Bărbile hirsute ale contestatarilor, precum pictorii, poeții și hipioții, erau lungi și

încălcite, reflectând astfel respingerea convențiilor sociale.

În Anglia, în perioada elisabetană, se pusese un impozit greu pe bărbi, ceea ce făcea ca numai aristocrații să le poată purta. Barba devenise, astfel, un simbol al bogăției.

Desmond Morris relatează că, în 1830, în Massachusetts, unui bărbos copiii i-au spart ferestrele cu pietre, iar preotul orașului a refuzat să-l împărtășească. În cele din urmă, a fost agresat de patru bărbați, care au vrut să-l radă cu forța. El s-a apărat și a fost condamnat la închisoare, pentru acte de violență.

MAI MULT PĂR, MAI PUȚINI BANI

Moda bărboșilor este, de asemenea, semnul unei perioade precare din punct de vedere socioeconomic. Când barbișoanele dispar, e semn că afacerile și-au revenit și nu mai au nevoie de barbă. Moda este întotdeauna un fel de baliză care dă informații despre gradul de bunăstare al societății, în sensul cel mai larg cu putință.

REFLECȚIA

Din punctul meu de vedere, barba este unul dintre sediile reflecției. Oamenii își lasă barba să crească după un eșec în viață, în semn de doliu afectiv sau profesional. Își schimbă înfățișarea ca să-și schimbe destinul. Evident, această interpretare este tipică pentru perioada contemporană. Toți prietenii mei care au dat faliment, toți cei care au plecat dintr-o companie, toți cei care și-au pierdut în mod brutal slujba, toți, fără excepție, și-au lăsat barbă pentru un timp mai lung sau mai scurt. Această piloizitate încăpățanată, care trebuia rasă în fiecare zi, a devenit o deghizare, un mod de a ascunde doliul, tristețea sau

decepția. În plus, reflecția asupra propriei persoane a devenit un mod de comportament sau de funcționare, sursa dezvoltării personale. O nouă libertate de a exista, după cum bate vântul propriilor iluzii.

UN MACHIAJ... PĂROS

Barba de opt zile, genul „neglijent“, nu prea mai e la modă. Ea reprezintă o mască, un machiaj de păr al feței. Barba tăiată la linie, barba ca un trident impecabil, smocul de păr sub buza inferioară, zonă de păr similară unui pubis feminin; barba din masca de clovn etc. Felul în care este fasonată barba este pe cale să devină o adevărată artă. Chipul trebuie deghizat, aparența lui trebuie modificată și trebuie ascunse trăsăturile cam prea bătătoare la ochi. Fața dezgolită nu prea mai e prizată în mediile defavorizate sau care sunt pe cale să devină astfel.

CINE E ÎMPOTRIVA BĂRBII

Barba impozantă reprezintă un fel de statut, un arhetip al patriarhului în imaginația populară. Marek Halter ar atrage tot atât de mult cititorii dacă n-ar mai avea barba aproape biblică pe care o poartă ca o marcă înregistrată? Nici un animator de televiziune nu apare bărboș în fața camerei. De ce oare? Foarte puțini actori de cinema poartă barbă o perioadă mai lungă de timp, cu excepția momentelor când au nevoie de ea pentru un rol. În parlament nu prea vezi politicieni bărboși! De fapt, indivizii foarte expuși sau foarte mediatizați nu poartă mai deloc barbă. Oare nu dau bărbile bine în revistele colorate? Ce-i drept, fanii lor ar risca să nu-i mai recunoască. Iar aceste reviste plătesc foarte scump dreptul de a reproduce fotografiile starurilor de pe urma cărora trăiesc. Starurilor nu le prea place să reflecte

la propria persoană, nici să-și închipuie că faima ar putea să-i părăsească într-o bună zi. Oare acest motiv justifică absența bărbii la prezentatorii de televiziune?

BARIERĂ (SEMNALELE-)

Semnalele de tip barieră sunt foarte multe. După cum notează Desmond Morris, găsim urme ale lor în purtarea adolescenței care chicotește cu mâna la gură sau cu brațele încrucișate pe piept. În acest caz, mâinile și brațele se încrucișează pe corp, formând o „bară” temporară pe diagonală bustului, ca barele de protecție ale automobilelor.

BĂRBIE

Ca de obicei, o să plec la pescuit de indici analogici, ca să încerc să descopăr semnificația psihoanatomică a bărbiei. Mușchiul care ridică bărbia o proiectează înainte, imprimând feței o expresie sfidătoare, cu ajutorul mușchiului buccinator, care comprimă obrații de dinți. Atunci când copiii se sfilează din priviri în curtea școlii, fac întotdeauna o mișcare ce le expune bărbia loviturilor ipotetice ale adversarului. Atunci când suntem îngroziți ori simțim o durere violentă, mușchiul care mișcă pielea gâtului trage gura în jos ori către bărbie. Această expresie poate fi citită și ca un semnal frust de ignoranță.

Într-un alt registru, bebelușii mușcă încântați bărbia mamei. O reacție ce provine din reflexul de supt. Bărbia ovală sau rotundă a mamei amintește de un sân pe care bebelușul vrea să și-l însușească. Acest comportament este cât se poate de senzual în alte situații și vă sfătuiesc cu căldură să-l încercați dacă partenerul are o bărbie drăguță și bine desenată. O să-l

ajutați astfel să descopere un loc anatomic a cărui forță erotică nu o cunoștea. Ronțându-i bărbia, puteți ajunge până la buza de jos, pe care s-o includeți astfel în antropofagia dumneavoastră.

GROPIȚA DIN BĂRBIE

Gropița din bărbie reprezintă o curiozitate morfologică, la fel ca și gropițele din obraji. Bărbiile cu gropiță au peste tot un oarecare succes, deși pe la noi ele sunt mai degrabă rare. Potrivit unei legende, copilul care se naște cu acest detaliu morfologic se naște și cu căiță. Gropițele au fost mereu considerate atractive, tocmai pentru că sunt rare. După anumite legende, ele sunt și o marcă a distincției divine. Raritatea are oriunde o valoare adăugată! Scurtătura este cam prea ușoară. Gropițele din bărbie sunt chiar mai rare decât cele din obraji. Prin urmare, bărbații sau femeile care le posedă sunt mai norocoși. Dar moștenirea acestui pliu al pielii ar putea fi explicată și altfel. Voi prezenta ipoteza mea. Ea se sprijină pe un raționament analogic, adică pe un raport de similitudini a căror apropiere ar putea duce la o părticică

de adevăr. Acest tip de raționament este unul dintre instrumentele de bază ale cercetării psihoanatomice.

În realitate, o serie de strămoși obezi sau destul de dolofani ar putea să se afle la originea acestui pliu al pielii în bărbie. Putem presupune că ascendenții rotunjori au trăit într-un oarecare confort și, cu siguranță, fără grija zilei de mâine. Generații de burghezi bine hrăniți și, evident, sănătoși au dat naștere unor urmași la fel ca ei. Apoi, rotunjimile au dispărut în mod brutal. Generația nou apărută s-a confruntat cu o viață aventuroasă ori cu sărăcia. Grăsimii i-au luat locul mușchii și o energie a disperării, aflată la rădăcina norocului. De aici vine ideea de șansă asociată gropiței. Trebuie să mărturisesc că n-am observat niciodată gropițe în bărbie la persoanele a căror existență a fost marcată numai de eșecuri. În specialitatea mea, observația analogică este o a doua natură.

Această interpretare a gropiței din bărbie merge în întâmpinarea sediului simbolic atribuit acestei părți anatomice a feței: sfidarea. Ca să iei soarta în piept, ai nevoie de curaj; ca să provoți, îți trebuie talent; ca să îndrăznești, trebuie să ai noroc. Și ca să ai noroc, probabil că trebuie să fii dotat... cu noroc. Îmi pare rău că vă dezamăgesc, în caz că sunteți adepți înflăcărați ai coincidenței și ai întâlnirilor întâmplătoare. Pentru că norocul este și o energie!

Bărbiile cu gropiță ale bărbaților cunosc un oarecare succes, deși în regiunile noastre sunt destul de rare. Bărbia osoasă dă impresia unui caracter puternic, dar eu nu am încredere în aceste afirmații morfopsihologice care pornesc de la convingeri al căror fundament

este fals. Am cunoscut câteva persoane cu bărbie osoasă, care erau complet lipsite de caracter. Să fi fost niște excepții de la regulă? În schimb, am observat destule bărbii moi sau cu contururi vagi ai căror proprietari se afirmaseră foarte mult. Frumusețea unei bărbii depinde de forma feței. O bărbie ieșită în față se combină ideal cu o față ovală sau dreptunghiulară. O bărbie rotunjită stă bine pe o față rotundă, însă nu cadrează deloc cu una lungă. Din acest punct de vedere, bărbații au un avantaj estetic întrucât pot să-și lase barbă ca să atenueze micile nepotriviri. „Bărbie ascuțită, caracter încăpățânat“, spune proverbul. Avem prea mult tendința să generalizăm pe baza acestor maxime populare.

Dacă nu vă place prea mult de bărbia dumneavoastră, învățați să o ascundeți sprijinind-o în palmă, atunci când aveți ocazia. Acest tip de postură va avea avantajul de a vă pune în valoare trăsăturile feței.

Bărbia este retrasă ori ridicată, însă rareori își găsește locul ideal.

Atunci când sentimentul de furie, de nemulțumire ascunsă ori de frustrare se afișează pe ecranul minții, bărbia are tendința să se retragă, anulând astfel denivelarea dintre gât și gâtlej. Pe de altă parte, bărbia ridicată este una a confruntării, a trufiei sau a disprețului. Atât una, cât și cealaltă alterează frumusețea feței. Deoarece orice chip poate fi frumos dacă bărbia se află la locul ei, nici prea jos, nici prea sus. Cum se poate ajunge la această situație? Nu putem să purtăm continuu un suport corector de poziție, nici să luăm cursuri de ținută ca să punem lucrurile la locul lor. Furia, nemulțumirea, frustrarea, nerăbdarea, nevoia de confruntare cu altul, trufia sau disprețul sunt sentimente care

urătesc trăsăturile naturale ale feței. Aceste sentimente, dar și altele, pe care le cunoaștem prea bine, pentru că le simțim în fiecare zi, nu ne ajută deloc să creștem în propriii ochi. Și nu ne ajută nici să reușim în viață. Ca să obținem o poziție perfectă a bărbiei, trebuie să ne folosim imaginația interoceptivă (sensibilitatea internă față de corp), să simțim această poziție perfectă în legătură cu sentimentul că suntem frumoși, chiar dacă și mai ales dacă lucrurile nu stau chiar așa cu noi.

Nu e vorba despre autosugestie după metoda Coué, ci de o adevărată regândire a plasticii chipului propriu, oricât de urât vi s-ar părea că este. Puține fețe sunt cu adevărat hidoase sau oribile; gândurile negative pe care le întrețineți sunt cele care le devalorizează trăsăturile.

BÂRFĂ

Ea stă picior peste picior (nu contează dacă în modul de atracție sau de respingere) și își încrucișează degetele sub coapsa dominantă.

Dacă degetele se încrucișează în general sub coapsa dreaptă, persoana respectivă este rea și perversă, răuvoitoare și lipsită de scrupule,

ca să nu uităm bârfa, care este sursă de viață pentru ea. Amărăciunea femeii frumoase care îmbătrânește este înspăimântătoare.

BICEPS

Simboluri ale forței masculine, bicepsii iau parte la limbajul gestual îndeosebi ca actanți în atitudinea brațelor încrucișate. Excrescența bicepsilor proeminenți amintește de sânii unei femei. Acesta să fie oare motivul pentru care simplul fapt de a-i face să joace le excită atât de mult pe femeile înnebunite după mușchii bărbaților?

Bicepsul stâng este unul dintre sediile simbolice ale instinctului de supraviețuire. Dacă vreți să-l întăriți și mai mult, asigurați-vă că brațul stâng face cât mai multe exerciții cu puțință. Orice acțiune care nu are nevoie de abilitate sau de o îndemânare anume trebuie lăsată în seama brațului stâng, al autorității.

Bicepsul drept este sediul dinamismului, iar prinderea (ancorarea) sa repetată ar putea fi simptomatică pentru o lipsă trecătoare de tonus. În orice caz, această prindere este o piedică în calea acțiunii și trădează o lipsă de îndrăzneală.

BIJUTERII (LIMBAJUL)

Panoplia bijuteriilor ce ne stau la dispoziție pentru a îmbrăca trupul nu are legătură doar cu nevoia de a plăcea sau de a părea într-un anumit fel în ochii celorlalți. Bijuteriile pe care le purtăm ne „trădează“ mai mult decât am dori, dincolo de semnificația pe care le-o acordă tradiția. Nici o femeie n-o să poarte o bijuterie care nu-i place, oricât de prețioasă ar fi. Relația pe care o femeie o are cu bijuteriile sale este adesea mai pasională decât cea pe care se presupune că o are cu veșmintele pe care le poartă sau, uneori, cu bărbații de care se îndrăgostește.

Bijuteriile fac parte din marile familii de podoabe pe care majoritatea femeilor le privilegiază. Încă din cele mai vechi timpuri, seducția a operat mereu cu ajutorul diferitelor obiecte, veșminte, bijuterii, zorzoane etc.

BIJUTERIILE SUNT STÂLPI INDICATORI

Aceste câteva informații ar trebui să atragă atenția recrutorilor, adesea orbi la amănunte cât se poate de neglijabile, dar foarte vizibile. Ei dau prea multă importanță psihotestelor sau greutății CV-ului, fără să-și închipuie măcar o clipă că viitorul candidatului ideal este înscris în perechea de inele pe care o afișează sub ochii lor. Evident, pot să probez ceea ce susțin, datorită multiplelor observații făcute pe acest subiect în peste douăzeci de ani. M-am supus deja unor experiențe

în dublu orb, care au fost cât se poate de concludente. Procedura numită „în dublu orb“ presupune că eu nu întâlnesc candidații la interviu, ci recrutorul îmi transmite o listă de candidați marcați cu un număr de ordine și, printre alte detalii gestuale, o descriere a inelelor pe care ei sau ele le poartă. Precizez că „ele“ sunt mai numeroase decât „ei“. Solicitat de șefa departamentului de resurse umane al unei societăți internaționale, am confirmat motivația efectivă sau lacunară a unor candidate față de o propunere de angajare. Una dintre ele corespundea întru totul profilului căutat și șefa departamentului dorea să semneze cu ea un contract în cel mai scurt timp. „După părerea mea, nu va veni să semneze contractul, este genul care abandonează.“ Am lăsat acest mesaj în mesageria vocală a clienței mele în ajunul întrevederii pentru angajare. Candidata purta o pereche de inele relativ rară: degetul mare stâng (sediul plăcerii și al visului) și degetul mijlociu drept (sediul organizării mentale, dar și al încrederii sau al neîncrederii în sine). Evident, mi-am asumat riscul de a mă înșela. Candidata a respins oferta șefei de la resurse umane. Ea și-a anulat întâlnirea chiar în dimineața zilei respective. Clienta mea, care până atunci considerase gestică un fel de știință ezoterică, și-a schimbat radical părerea. Am colaborat cu succes mai bine de un semestru, până când directorul departamentului de marketing al societății respective a obținut concedierea vrăjitorului (eu!). Dorea să-și angajeze amanta în firmă. Părerea mea era negativă, însă habar n-aveam de frumoasele legături care îi uneau pe cei doi. Dacă aș fi știut, aș fi făcut și eu ca toată lumea, ca să nu pierd această consultanță foarte bănoasă: i-aș fi dat binecuvântarea mea *urbi et orbi*.

BINEVOITOR

Durerile reumatismale dezvăluie o motilitate obturată de un părinte restrictiv, represiv sau prohibitiv. Bolnavul care în trecut sau în prezent a intrat sau intră în contact cu acest tip de părinte pune un puternic accent pe motricitatea sa, descărcându-și tensiunile și conflictele prin intermediul aparatului motor. Tonusul muscular este adeseori paroxistic și crește și mai mult odată cu escaladarea unui conflict, fapt ce explică și combativitatea admirabilă și admirată a unor sportivi. În general, cei care suferă de reumatism articular au o personalitate cu tendință agresivă, încercând să domine, să-și controleze anturajul familial sau profesional. Se observă și trăsături obsesiv-compulsive, încercarea constantă de a se controla pe sine sau pe ceilalți, înclinația spre austeritate, spre economii ori spre ergonomia sportivă (o încercare de adaptare constantă a eficienței mișcărilor). O structură masochistă depresivă îi face pe acești indivizi să se sacrifice pentru grup sau pentru ceilalți. Cercetătorii îi caracterizează în termeni precum „răutăciosul modest“ sau „tiranul plin de bune intenții“, care combină perfect asocierea între agresivitate și simțul sacrificiului. Viața lor sexuală este de multe ori jalnică, fiind sublimată într-o acțiune benevolă sau în implicarea extremă într-o activitate, mai ales sportivă. Apariția simptomelor bolii articulare intervine în urma unei pierderi a autocontrolului sau din cauza incapacității de a domina în continuare familia sau partenerul. În această situație, agresivitatea se întoarce împotriva corpului bolnavului, întrucât nu se mai poate exprima în activitatea socială, profesională, sportivă etc.

Accidentările sau răniurile repetate la sport sunt un semn ce întărește această teorie și semnalează o diminuare a talentului.

BOLTELE PLANTARE

Cel puțin la fel de sensibile ca palmele, boltele plantare sunt de multe ori rupte de legătura cu pământul din cauza maniei noastre de a ne încrușișia picioarele, gleznelor, gambele... Însă bolta plantară este sediul simbolic al seninătății după care hoinărim cu toții prin munți și văi, călcând-o în picioare fără ca măcar să ne dăm seama. Iar pământul este chiar sub noi și asigură echilibrul corpului, în cel mai larg sens al termenului.

BOVARISM

Sunteți mândru de realizările școlare sau profesionale? Arătătorul și degetul mic de la mâna dreaptă sunt ridicate, iar celelalte trei degete sunt strânse în palmă.

Iată o postură digitală pe care o reproduc tinerii fani ai trupei rock *Tokio Hotel*. În Italia, este o insultă gestuală adresată unui bărbat despre care se crede că ar fi înșelat de nevastă.

Lăsând la o parte aceste contexte particulare, gestul în cauză are o altă semnificație, în funcție de mâna care îl reproduce. El confirmă caracterul pozitiv și nevoia de valorizare a predispozițiilor, a victoriilor din trecut și a rădăcinilor familiale. Trebuie să spunem că în Franța nu poți să fii fără să fi fost deja, iar pe foști, cei care au deținut o anumită funcție, îi așteaptă un viitor strălucit, căci bovarismul este parte integrantă din regretele eterne pe care le cultivă mulți francezi.

BRAȚE

LIBERTATEA DE A ACȚIONA ORI DE A CREDE

Omul poate să se exprime fără ajutorul brațelor, dar nu se poate gândi să întreprindă, să creadă ori să gândească acțiunea fără ajutorul lor. Pentru dreptaci, credința este la stânga, iar acțiunea, la dreapta. Evident, pentru stângaci, situația se inversează.

Brațul stâng este brațul libertății de gândire sau de credință și exprimă gradul de autonomie al unui individ, care îl privilegiază în exprimarea sa gestuală. Brațul drept este brațul motor al dreptaciului sau brațul libertății de acțiune.

Libertatea de gândire și cea de acțiune constituie fundamentele oricărei democrații.

Pot spune cu voce tare ceea ce gândesc și pot acționa pentru ca lucrurile pe care le gândesc să se realizeze. Dar dacă nu pot să spun ceea ce gândesc și dacă mi se interzice să acționez în sensul dorințelor mele, atunci brațele îmi rămân nemișcate și fie îmi inventez o altă realitate, fie mă sinucid, murind pentru libertate.

BRAȚELE ÎNCRUCIȘATE

Isolarea toracelui îi răpește individului orice posibilitate de comunicare socială sau afectivă cu exteriorul. Este un refren gestual tipic de protecție a teritoriului corporal și mental. Există minimum șase feluri diferite de a încrucișa brațele. De fapt, numărul lor este mult mai mare, dacă se ia în considerație încrucișarea brațelor în diferitele sale manifestări.

Încrucișarea brațelor este un refren gestual invariabil. Celui care pune brațul drept peste stângul îi va fi imposibil să pună brațul stâng peste dreptul. Încercați să faceți astfel de schimbări și veți observa un fenomen uimitor! Toți oamenii au un braț dominant și unul dominat, fără să aibă vreo importanță dacă

sunt dreptaci sau stângaci. Evident, brațul dominant este cel plasat deasupra.

CARE VĂ ESTE BRAȚUL DOMINANT?

Brațele încrucișate au legătură cu imaginea școlărească a copilului cuminte. Gestul are ca scop înăbușirea revoltei care mocnește în clasă. Nevoia de libertate a copilului trebuie zăgăzuită în cel mai ermetic mod cu putință, impunându-i-se o atitudine caracteristică, înrudită cu închiderea. În felul acesta se introduce un automatism de apărare pe care adultul îl va folosi involuntar, pentru a-și afirma supunerea ori obiecțiile. Această pseudosupunere se combină uneori cu refuzul dialogului și cu un sentiment de neîncredere foarte clar afișat. Atitudinea respectivă este poluantă pentru climatul mental, tot așa cum este poziția picioarelor încrucișate pentru lanțurile musculare din partea inferioară a corpului.

ÎNCREDEREA ÎN SINE

Primul teritoriu al omului este încrederea în sine. Capacitatea sa de reușită depinde în mod esențial de acest teritoriu, expus tuturor perturbărilor. Aprioric, modul de gestionare sau de apărare a teritoriului mental este simbolizat de refrenul gestual reflex al încrucișării brațelor. Este primul dintre toate modurile de comunicare gestuală și, fără îndoială, cel mai important, mai curent și mai banal. Motivele care duc la apariția sa sunt multiple:

- Îndoiala și nesiguranța;
- Impresia de invazie verbală;
- Frica de a fi înșelat;
- Așteptarea sau plictiseala;
- Prezența unui coleg prea vorbăreț care vă acaparează ori vă ține fără să-i pese că vă mănâncă timpul; de genul: „Mi-am spus că... Mă întreb dacă n-ai putea...“;

- Un sentiment de ostilitate față de celălalt sau pe care celălalt îl transmite; în acest caz, brațele încrucișate au aceeași valoare ca și picioarele încrucișate în modul de respingere.

> Vezi secțiunea consacrată posturilor picioarelor încrucișate.

Probabil că agresivitatea verbală a unui interlocutor va provoca aproape automat acest tip de reacție. Când aveți de susținut o probă, vă apărați din oficiu teritoriul mental (sediul încrederii în sine, să ne amintim) încrucișând brațele. În fața unui interlocutor care are puterea de a vă influența ori de a vă face rău, brațele încrucișate sunt o barieră derizorie, însă obligatorie. Iată legătura de tip cauză-efect care instituționalizează această reacție corporală absolut banală, dar esențială.

Ca și teritoriul fizic, și teritoriul mental este un spațiu sacru, un sanctuar al cărui rol este să apere ideile, proiectele, crezul sau credința individului. Frecvența cu care încrucișăm brațele este un semnal puternic și mai cu seamă predictiv al climatului mental al conștiinței. Trebuie să fim atenți la el, deoarece constituie o indicație clară că încrederea în sine este zdruncinată. Multe femei merg prin locurile publice cu brațele încrucișate. Este o manie tipic feminină (bărbații nu încrucișează brațele decât atunci când se află în fața cuiva). Să fie oare perturbată încrederea în sine a femeilor respective? Actrițele adoptă din instinct această postură atunci când joacă o scenă de conflict prevăzută în scenariu. Cred că această manie dezvăluie în mod efectiv începutul unui conflict, însoțit de corolarul său: apariția îndoielii. Atunci când încrederea în sine șchioapătă, brațele se încrucișează. Nu trebuie să ne forțăm să nu încrucișăm brațele, ci să conștientizăm că am recurs în mod instinctiv

la această poziție, căci este un semnal care indică întotdeauna, fără nici o excepție, o invadare a teritoriului mental. De aici rezultă în mod logic că persoanele care își încrucișează sistematic brațele sunt mai influențabile sau mai impresionabile. Este important să înțelegem foarte bine această ultimă remarcă, întrucât ea pune o stavilă în calea îndoielii. Dacă, de fiecare dată când încrucișăm brațele, ne-am da osteneala să pricepem de unde ne vine acest reflex, ne-am mări încrederea în sine și am scăpa de îndoieli. Ca să rezumăm, tipul ofensiv, care își încrucișează brațul drept peste cel stâng, se afirmă în fața grupului și își alimentează încrederea în sine multiplicându-și succesele. În schimb, defensivul, cel care își încrucișează brațul stâng peste cel drept, se integrează într-un grup care îi recunoaște valoarea competențelor sau utilitatea. El are nevoie de confirmări din partea grupului ca să reușească să se afirme.

BRAȚELE PERMANENT ÎNCRUCIȘATE

Atitudinea aceasta este, evident, una de opoziție. Foarte asemănătoare cu comportamentul revendicativ, o asemenea atitudine indică mai ales o diminuare a încrederii în sine, o neîncredere absolută, care corespunde profilului clinic al paranoiei.

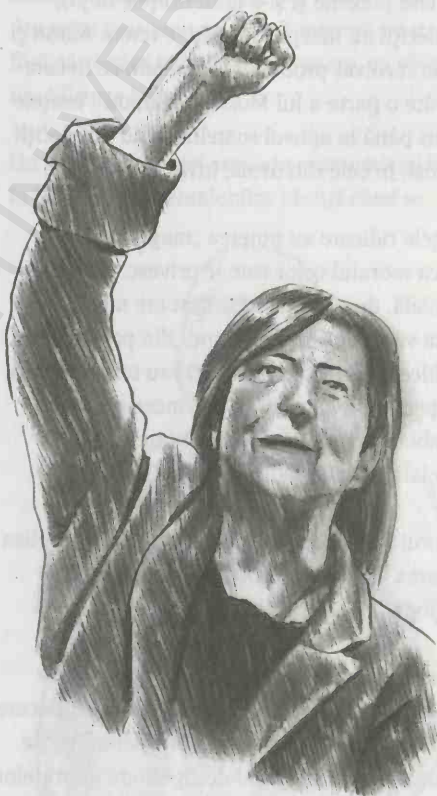
Persoanele care suferă de tulburări de tip paranoic își țin brațele încrucișate aproape fără încetare. În plus, sunt abonate la dubla încrucișare (brațe și picioare). Astfel își afișează lipsa de încredere în sine și, din principiu, se îndoiesc de orice.

GESTUL OBSCEN CU BRAȚUL

Este vorba despre acel gest injurios sau obscen în care unul dintre brațe este îndoit în L, iar cealaltă mână se plasează pe interiorul cotului.

Apoi, brațul îndoit este ridicat vertical. Am văzut chiar la televizor! Politicianul care cutreieră ăara în lung și-n lat, numai ca să mai atragă câțiva alegători, și care își îmbunătățește argumentația cu un astfel de gest complice habar nu are că acest act trivial îi trădează lipsa de prestanță. Recursul la acest gest convențional dezvăluie un individ cu un temperament invidios, limitat din punct de vedere intelectual și al cărui libido a rămas blocat în stadiul anal...

BRAȚUL RIDICAT ÎN SEMN DE VICTORIE

Poziția brațelor ridicate este cel mai greu de menținut. Acesta este gestul tipic de triumf și victorie, foarte apreciat de oamenii politici și

de sportivi. Ei își salută „suporterii“ cu brațele ridicate și își onorează rangul adoptând o poziție „ridicată“. În acest mod, par mai înalți și mai puternici și, de asemenea, mai ușor de observat. Cu toate acestea, nu rămân într-o asemenea poziție decât câteva secunde.

Dacă s-ar strădui să stea astfel mai mult de două minute, ar ajunge imediat să aibă dureri mari. Este ceea ce a trăit Moise pe când stătea pe vârful unui deal și privea bătălia dintre amaleciți și fiii lui Israel; atâta timp cât a ținut brațele ridicate, în semn de victorie, oamenii lui au luptat bine, însă, de cum au început să-l lase puterile și și-a lăsat brațele în jos, amaleciții au început să câștige teren. Aaron și Or au rezolvat problema, așezându-se fiecare de câte o parte a lui Moise și ținându-i brațele în sus până la apusul soarelui, când amaleciții au fost, în cele din urmă, învinși.

Brațele ridicate au puterea „magică“ de a le ridica moralul celor care le privesc. Iată, fără îndoială, de ce pumnul ridicat are mereu atâta succes printre militanții din partidele politice, printre manifestanți sau revoluționari. Și spectatorii care asistă la concertele rock de-abia așteaptă să-și ridice brațele... fără îndoială, ca să-și ridice moralul.

✧ Salutul hitlerist avea însă alt sens; el simboliza ralierea gestuală la doctrina Partidului Național-Socialist și a șefului său.

De altfel, se pot agita brațele, se poate face semn cu brațul ori se poate saluta cu el; fiecare dintre aceste gesturi are propria semnificație. Poziția exactă și gradul de rigiditate at brațelor indică, până la un anumit punct, cu cine avem de-a face. Pumnul ridicat al liderului comunist este simbolul impetuos al puterii revoluționare și active.

Ca și salutul hitlerist, salutul roman este expresia loialității rigide.

Salutul militar, cu brațul îndoit și mâna la înălțimea tâmplei, reprezintă un gest de calmare, destinat să anuleze semnalul belicos trimis de întregul echipament al soldatului. Salutul papei reprezintă gestul amplu și simbolic de a-i strânge în brațe pe toți copiii Domnului, aflați în fața lui... Ne folosim de brațe când avem nevoie să emitem la distanță semnale de un tip mai puțin subtil decât cele pe care le transmitem prin intermediul degetelor și al expresiilor faciale. Brațele noastre acționează ca niște semafoare.

Chiar așa ceva se observă la copiii din Vukovar. „Mi se pare că sunt prea cuminiți și nu se aude zgomotul de fond tipic pentru copiii de vârsta lor. Ei rămân izolați, se joacă puțin, își sug degetul, se joacă cu părul, merg fără să-și miște brațele, cu privirea fixă, fără să clipească. Această descriere etologică furnizează un indice comportamental al lumii lor interioare: negarea, dusă până într-acolo încât provoacă senzația de gol, le permite să nu sufere, dar îi împiedică să-și creeze o viață psihică. Se mișcă într-un mod stereotip, ca să poată avea măcar un simulacru de viață. Pentru ei, golul psihic e un mod de apărare.“

Când locomoția este împiedicată din punct de vedere mental, brațele rămân lipite de corp. Libertatea de a acționa și de a gândi este reprimată. Anumite persoane merg cu brațul stâng lipit de trup, în timp ce dreptul se balansează încetșor în ritmul de mers. Această atitudine este vizibilă în grupurile religioase sectare, dar poate fi întâlnită și la populațiile supuse unor dictaturi de stat sau unui regim polițienesc.

În schimb, imobilitatea brațului drept poate fi observată la persoanele care nu au loc de muncă, la cele lipsite de adăpost și la unele dintre cele care sunt de mult timp în șomaj. Libertatea lor de acțiune este inhibată de incapacitatea de a face un anumit lucru ori de a avea o inițiativă.

ORIENTAREA BRAȚELOR

Brațele ridicate în semn de înfrângere
Când sunt ridicate în semn de înfrângere, brațele formează un unghi ușor diferit. În cazul unei amenințări, brațele sunt îndoite din cot, iar degetele, încrucișate pe cap.

Brațele deschise

Poziția brațelor deschise este o invitație la îmbrățișare sau o simulare a ei, făcută la distanță.

Brațele înainte

Poziția brațelor îndreptate în față este mai complexă. Poate fi semn de respingere, dacă palmele sunt îndreptate în afară, semn de agresiune, dacă pumnii sunt strânși, ori semn de cerșetorie, dacă palmele sunt întinse, într-o mișcare de suplicație. Această atitudine poate fi și o invitație la îmbrățișare sau poate transmite tot felul de semnale, în funcție de felul în care sunt folosite palmele.

Brațele care merg

Dacă ați sta să observați felul în care se balansează brațele celor care se plimbă într-un loc public, veți constata foarte repede că majoritatea brațelor sunt libere și că destul de rar sunt lipite de corp, ceea ce reprezintă un semn de bună sănătate mentală a societății occidentale. Din păcate, această constatare se schimbă radical în cazul țărilor destabilizate de un război, în cele subjugate de o dictatură

sau în țările sărace. Brațele nu se mai balansează atunci când libertatea de acțiune sau de gândire este prizoniera ignoranței, mizeriei și delincvenței. Ajunge să ne ducem la periferie sau în cartierele sărace ca să constatăm o creștere a numărului celor care merg cu brațele lipite de corp, în dauna celor mobile.

Amplitudinea balansului poate fi constrânsă, poate chiar anulată, sau, dimpotrivă, exagerată, așa cum este cazul militarilor la paradă. Oricum, într-un astfel de context, ea nu se manifestă niciodată într-un mod natural. Anumite persoane nu pot să meargă pe stradă fără să-și vâre mâinile în buzunare, ca să-și imobilizeze brațele.

Un profesor care își ascunde sistematic mâinile în buzunarele pantalonilor atunci când se

adresează elevilor trădează sentimentul de nesiguranță care îl încorsetează. Este prizonierul temerilor sale. Adolescenta care se plimbă împreună cu prietenele sale ținându-și brațele în unghi drept, ca și cum ar fi frânte, și încheieturile mâinilor moi își exprimă astfel dificultatea de a deveni femeie.

Brațele sunt lipite de bust, în timp ce antebrațele, ținute în unghi drept, se balansează în ritmul mișcărilor corpului. Această poziție persistă la unele femei și la vârsta adultă. Este mai puțin evidentă, însă reprezintă un semn că persoana observată este foarte influențabilă.

Mișcarea făcută de brațele unei persoane sau ale unei populații de referință este o observație esențială, care ne permite să estimăm gradul de libertate mentală sau afectivă a populației respective.

Bărbații merg cu brațele depărtate de corp, în timp ce femeile și le țin pe lângă corp, cu antebrațele mai depărtate începând de la cot. Bărbatul care își lipește brațele de corp este efeminat (cf. poziția adoptată de actorul Michel Serrault în filmul *La cage aux folles*), în timp ce femeia care își ține brațele depărtate de corp are o atitudine trușă și prea virilă.

BRĂȚARA GOURMETTE

Brățara cu ochiuri plate, cu numele posesorului sau al firmei înscris pe o plăcuță, este o bijuterie tipic occidentală, purtată adesea de copiii de vârstă mică și chiar de sugari. Foarte căutată de adolescenții de ambele sexe, la maturitate ea devine o bijuterie exclusiv masculină. Brățara de

zale face parte dintre artificiile tipice pentru bărbați, este un semn de virilitate deturnată de la obiectivul ei primar, care îi permite să-și afișeze prenumele, ca o insișă. Modei acestor brățări îi iau locul astăzi lanțurile de aur cu zale groase pe care bărbații le poartă la gât, semn de bunăstare sau de bogăție în anumite medii, în special în cele de afaceri.

BRĂȚARĂ

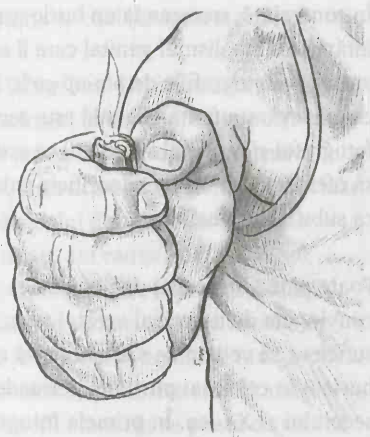
Brățara purtată la mâna stângă traduce atașamentul față de imaginea protectoare a iubirii materne și/sau absența afectivă a mamei. Brățara purtată la mâna dreaptă trimite la imaginea protecției paternelle și/sau la absența afectivă a tatălui.

BRICHETĂ

Pentru fumător, bricheta este o reprezentare a puterii de a accede la plăcerea de a fuma. El o va da cu plăcere sau o va ține strâns în mână atunci când oferă foc unui necunoscut. Aceste două atitudini trădează două temperamente antagoniste: primul este extravertit și mai degrabă sociabil; al doilea este un introvertit și comunică mai greu cu necunoscuții. Relația pe care o are fumătorul cu bricheta lui oferă, în general, informații esențiale pentru felul în care gestionează distanța care îl apără de anturajul său. Posturile descrise în continuare se aplică mai ales la manipularea brichetelor de unică folosință.

Un refren gestual invariabil

Aprinderea brichetei cu degetul mare, stâng sau drept, reprezintă un refren gestual invariabil. Flacăra este în interior sau în exterior, în funcție de individ.

Flacăra în interior indică o persoană aflată în căutarea unui mijloc de a le intra în grații interlocutorilor. Flacăra este prezentată într-un mod lateral, interior sau centripet, adică spre persoana care oferă foc. Schimbul relațional amical ori stabilirea unei relații durabile primează asupra nevoii de a seduce. Flacăra în interior dezvăluie un individ mai degrabă narcisic decât seducător.

Flacăra în exterior, în schimb, trădează un seducător activ, care vrea să-și subjuge ori să-și convingă interlocutorii. Flacăra este prezentată într-un mod lateral extern sau centrifug, fiind îndreptată către persoana care primește focul.

BURIC

Nu este de mirare că buricul, sediu simbolic al sexualității, a devenit un obiect al seducției. Tinerile îl dezgolesc cu plăcere, purtând tricouri XXS. Să fie oare un tip de exhibiționism sau o atitudine provocatoare?

Moda buricului gol a luat avânt în urma publicității televizuale. Fabricanții de haine

n-au pierdut ocazia, iar partea de sus a hainelor (bustiere, tricouri etc.) s-a micșorat în mod automat, pentru a satisface capriciile noii mode. Însă expunerea buricului nu este lipsită de importanță, ci răspunde unei neliniști colective nemărturisite. Este vorba despre pierderea individualității sau a posibilității de a se individualiza. Să fii diferit de altul a devenit un risc. Cel care nu se supune regulilor, care nu se pliază tiparului este un individ periculos pentru comunitate. Comunitarismul se instalează și are obiectivul nedeclarat de a ucide orice urmă de individualism, ca în societățile guvernate de reguli foarte stricte. Dezgolirea buricului este o reacție simbolică față de această invazie a comunitarismului, de oriunde ar veni el. Dreptul la diferență nu este doar o cerință individuală, ci comunitară. Marginalii sunt priviți ca niște delincvenți ai regulilor de bună purtare. Originalii (sau *characters*, cum li se spune în SUA) nu mai sunt la modă. Ei deranjează, asta în cazul în care nu provoacă de-a dreptul teamă. Individualismul este considerat un comportament asocial, chiar o atitudine disprețuitoare față de regulile comunității. Nimeni nu poate să-și aroge dreptul de a exista în afara celorlalți fără să fie etichetat drept mizantrop. Individualismul nu e prea departe de asta.

Indisciplinat, egoist și ușor solidar! Trei calificative care schițează un portret deloc favorabil al individualistului. Este greu să fii un individ aparte într-o societate foarte comunitarizată și dedicată în întregime *operelor de caritate*. Un om fără cod de recunoaștere, fără un grup căruia să-i aparțină este o amenințare pentru ordinea stabilită. Un anarhist în toată puterea cuvântului. Individualistul este un om liber printre vasalii care formează o societate stereotipă. Dacă vă

considerați un om liber, ascundeți-vă buricul și mai ales prefaceți-vă că sunteți copia la indigo a vecinului, ca să fiți lăsați în pace. Nu gândiți niciodată cu voce tare; spuneți-le oamenilor ceea ce vor să audă; admirați-le inteligența, dar n-o dezvăluiți niciodată pe a dumneavoastră. Și veți fi un individualist fericit!

BURICUL DEZGOLIT

Nu-i nimic de văzut! Această modă recentă dezvăluie o stare generală proastă, aflată în legătură cu o situație economică defavorabilă. Să mă explic. Buricul este sediul simbolic al egoului, după cum bănuiați. Egocentrismul este un mod de apărare cât se poate de natural și de legitim împotriva sentimentului de insecuritate care planează asupra societății actuale. „Dumnezeu pentru toți și fiecare pentru sine!“ este mesajul transmis de buricul dezgolit și de proprietara sa.

„În momentul actual, pentru membrii ambelor sexe, de orice vârstă, regula este abdomenul plat. Această schimbare de modă a avut un efect secundar neașteptat. A modificat forma buricului. La oamenii cu siluetă plină, buricul este aproape circular, dar la indivizii mai zvelți este mai degrabă o fantă verticală. O examinare a operelor de artă reprezentând femeile cu proporții mai generoase din epocile anterioare ne confirmă că, în marea majoritate (92%), acestea aveau un buric circular“, ne informează Desmond Morris. Un studiu similar, desfășurat pe fotografiile modelelor actuale, ne spune că cifra respectivă a ajuns la doar 54%. Prin urmare, femeile de azi au de șase ori mai multe șanse să aibă un buric vertical decât strămoșele lor mai voluptuoase.

Orificiul genital al femeii poate fi reprezentat printr-o fantă verticală, în timp ce orificiul

său anal are o formă mult mai circulară. În consecință, trecerea la un buric vertical întărește simbolismul genital care îi este atașat. În fotografiile de *pin-up girls*, în care adevărata fantă genitală este ascunsă, fotografia și modelul său pot face astfel încât să ofere vederii un pseudoorificiu subliminal ca substitut al realității.

Poate părea fantezist, dar, ca să ne convingem de adevărul acestei teze, este suficient să vedem ce s-a întâmplat cu buricul în cele mai puritane perioade ale secolului al XX-lea. În primele fotografii, era șters cu grijă cu pensula, ca să dea iluzia absurdă că abdomenul ar fi în întregime plat. Se spunea că se făcea apel la această măsură deoarece buricul era prea sugestiv. Dar nu se preciza niciodată ce sugera el. Primele filme au atras după sine reacția oripilată și scandalizată a spectatorilor atunci când dansatoarele și-au expus această parte a anatomiei lor. O scrisoare oficială, trimisă de cenzură producătorilor filmului *O mie și una de nopți*, îl califica: „Film pentru adulți și cu condiția ca toate scenele de dans în care se arată buricele dansatoarelor să fie tăiate“. Un al doilea val de pudibonderie a impus încă o dată cenzura buricelor în anii 1930 și 1940. Celebrul cod Hayes, stabilit la Hollywood, stipula că buricele dezgolite trebuie interzise. Dacă nu puteau să fie ascunse sub veșminte, trebuiau să fie acoperite cu bijuterii sau cu orice alte podoabe exotice. Ceea ce părea că-i șochează cel mai mult pe puritani era faptul că dansatoarele puteau să-și miște buricul, să-l facă să se mărească ori să se alungească în timp ce-și unduiau cu lascivitate trupurile pe jumătate goale. Asta însemna că se împingea prea departe simbolismul orificiului și era necesar ca acest

lucru să fie combătut fără milă pentru a preveni isteria sexuală a spectatorilor.

Nici nu ridicase bine Occidentul cenzura impusă buricului în cinema, că împotriva acestuia a și fost lansată o nouă ofensivă. De data aceasta acest lucru se întâmpla chiar în patria dansului din buric, în Orientul Mijlociu, unde, din cauza noilor curente integrate care zguduiau lumea arabă, li s-a ordonat dansatoarelor din cluburile de noapte să-și acopere abdomenul atunci când dansau „dansurile folclorice tradiționale“. Aceste restricții arată cât se poate de clar că buricul are puterea de a emite semnale erotice, chiar dacă pentru cei mai mulți dintre noi el pare astăzi doar un detaliu relativ inocent al anatomiei noastre.

Pentru cei care cred în adevărul literal al textelor antice, apare, într-adevăr, spinoasa problemă de a stabili dacă primul om avea buric sau nu. Dacă Adam (sau echivalentul său în alte religii) ar fi fost făcut de un Dumnezeu, nu de o femeie, atunci era logic să nu fi avut cordon ombilical, prin urmare nici buric. Primii artiști au trebuit să hotărască dacă să includă sau nu un buric în reprezentarea corpului lui Adam. Majoritatea au hotărât să o facă și au găsit, fără îndoială, tot felul de motive pentru existența buricului lui Adam, însă decizia lor a dus la apariția unei probleme și mai arzătoare. Într-adevăr, dacă Dumnezeu l-a creat pe om după chipul și asemănarea Lui, înseamnă că și El avea un buric. Și, în mod firesc, acest lucru a dus la o altă întrebare: cine i-a dat naștere lui Dumnezeu? Musulmanii au găsit un răspuns original la problema primului buric. Într-adevăr, ei au o veche legendă care spune că, după ce Allah l-a creat pe primul om, diavolul s-a înfuriat

atât de tare, încât l-a scuipat pe nou-venit. Saliva sa a căzut în mijlocul trupului omului și Allah a reacționat imediat, smulgând pata profană, pentru a evita contaminarea. Actul său a lăsat o mică gaură acolo unde se aflase saliva, iar această gaură a devenit, prin urmare, primul buric.

Un symbolism radical diferit prezintă buricul drept centrul lumii, iar vechii budiști îl privesc în acest mod mai nobil. „Contemplarea buricului“ a fost adesea greșit interpretată ca o formă de meditație egocentrică, deși este exact invers, o încercare de a șterge individul prin concentrarea asupra întregului univers prin intermediul punctului său central.

Din toate aceste moduri de a-l privi rezultă fără îndoială că buricul aparține în mod efectiv categoriei părților anatomice senzuale și că simplul fapt de a-l dezgoli în public este o formă de provocare ce merită o analiză societală aprofundată. Dacă aveți un buric frumos, nu ezitați să-l arătați, dar feriți-vă să-i faceți *piercing*. Un *piercing* al buricului este o centură de castitate simbolică al cărei sens nu este cel al fidelității domnișoarei care și l-a făcut, ci mai degrabă faptul că îi este greu să atingă orgasmul și/sau să profite în mod deplin și liber de sexualitatea sa. *Piercing*-ul în buric simbolizează penalizarea sexului, în măsura în care *piercing*-ul sexului nu se practică decât foarte rar și vine dintr-un adevărat refuz al penetrării.

BURICE ALE DEGETELOR

Sunt sediul inteligenței emoțiilor, numită și intuiție! Sensibilitatea este cea dintâi dimensiune a inteligenței umane, o constatare multă vreme obliterated de integrismul științific.

BUST

Orientarea naturală a bustului este o observație clasică în psihoanatomie. Bustul se comportă ca o giruetă în calea vântului social al stresului. Când bustul se duce către dreapta, această orientare subtilă semnalează o pregătire pentru un atac verbal sau fizic.

Corpul se ghemuiește spre dreapta înainte de a sări (în mod virtual) asupra adversarului. Să ne gândim la o lovitură cu pumnul! E nevoie de reculul umărului ca să fie dată cu violență. În schimb, îndreptarea bustului către stânga indică o dorință de fugă, chiar dacă persoana în cauză dă impresia unei „angajări totale”. Evident, în situații de conflict, trebuie remarcat care este lateralitatea persoanei respective (dacă există timp pentru asta), întrucât un stângaci se va roti spre stânga ca să atace și spre dreapta ca s-o ia la fugă.

Adesea (dar nu mereu) este de ajuns să vedem la care mână își poartă ceasul. De fapt, fuga nu e termenul cel mai exact. Rotația spre stânga a bustului dreptaciului indică întotdeauna o dezangajare predictivă, în timp ce rotația spre dreapta confirmă o implicare sau o azeziune.

CELE PATRU PUNCTE CARDINALE

Când interlocutorul are tendința de a-și proiecta bustul înainte, înseamnă că se teme să nu fie respins ori cenzurat. Se pune astfel într-o poziție de inferioritate. „Am nevoie de dumneavoastră sau de ajutorul dumneavoastră”, subînțelege el, ori „îmi sunteți simpatic”, pare că spune corpul colegei. Bustul în retragere, cu spatele lipit de spătarul scaunului, trădează frica de a-ți pierde liberul arbitru. Dacă bustul noii stagiare se apleacă adesea spre dreapta când se așază în fața șefului, se poate deduce că face tot posibilul

ca să se implice în slujba pe care a primit-o. În schimb, dacă bustul îi este deseori aplecat către stânga când se așază în fața șefului, înseamnă că emoțiile ei sunt destabilizate, probabil pentru că funcția pe care o are nu o pasionează prea tare.

Orice persoană care nu ocupă decât trei sferturi din scaunul pe care stă e gata să dea bir cu fugiții chiar în timp ce vorbiți, chiar dacă poate de-abia a aterizat. O atitudine caracteristică, ba chiar caricaturală, de pseudofugă.

BUZE

Buzele sunt făcute pentru a săruta, la fel cum gura este făcută pentru a mânca și limba pentru a vorbi. Desenul buzelor nu este legat doar de programarea genetică, așa cum este forma nasului. Un seducător căruia îi place să sărute se va exprima cu buzele împinse în față.

Femeile a căror buză inferioară este proeminentă sunt îndrăgostite romantice și sentimentale, preferând sărutul în locul sexului propriu-zis. Colțurile lăsate ale buzelor trădează indivizi plini de amărăciune sau nesatisfăcuți. Comisurile lăsate în jos sunt un semn de frustrare căruia prea puțini seducători îi acordă atenție. Indiferent cât de frumoasă ar fi femeia pe care ați dori-o în pat, dacă are colțurile buzelor lăsate, riscați să suferiți o decepție imensă.

Ca și lobii urechilor și nasul ieșit în afară, buzele speciei noastre sunt o caracteristică unică, pe care nu o mai întâlnim la nici o altă primată. Evident, toate primatele au buze, însă nu sunt ca ale noastre, rotunjite spre exterior.

Un cimpanzeu își poate țuguia și răsuci buzele extrem de mult, făcând astfel vizibilă mucoasa care, de obicei, este ascunsă în interiorul gurii. Dar buzele nu rămân în această postură decât pentru puțin timp, după care animalul revine la figura sa normală, cu buzele absente.

Desmond Morris scrie că, aplecându-se asupra semnificației buzelor noastre, care sunt niște mucoase fără asemănare, anumiți au declarat că evoluția lor nu este încă foarte clar înțeleasă și au avansat ipoteza că forma lor se datorează, probabil, frecvențelor mișcări de sugere pe care le face bebelușul. Dar și micuțul cimpanzeu sugă mult timp de la mama sa, iar buzele lui prehensile și mai musculoase par, din contră, mai bine adaptate pentru această sarcină. În plus, acestea nu explică nici apariția unei margini bine conturate între buze și restul feței. După cum nu explică nici diferențele frapante dintre buzele populațiilor cu piele deschisă la culoare și cele ale populațiilor cu piele întunecată. În schimb, dacă vom considera buzele ca fiind emițători de semnale vizuale, diferențele vor părea mai ușor de înțeles. În cazul în care condițiile climatice cer o piele mai întunecată, fenomenul va bloca oarecum posibilitățile de semnalizare vizuală a buzelor, căci le va reduce contrastul colorat. Dacă ele chiar au o importanță în semnalele vizuale, ne putem aștepta la o dezvoltare compensatorie și se pare că exact asta s-a și petrecut; buzele populațiilor negroide și-au păstrat caracterul aparent, devenind mai groase și mai ieșite în afară. Ceea ce au pierdut din punctul de vedere al contrastului cromatic au compensat prin mărime și formă. În plus, marginile buzelor negroide sunt mai clar delimitate. Pe plan anatomic, caracterele negroide par să reprezinte un progres în specializarea regiunii buzelor.

SĂRUTUL PENETRANT

Sărutul este considerat un fel de facsimil al actului sexual propriu-zis, iar buzele reprezintă, în mod simbolic, vulva. Din acest motiv se poate considera că sărutul penetrant este un veritabil act sexual, chiar dacă noii parteneri nu au atins încă acest stadiu de intimitate amoroasă.

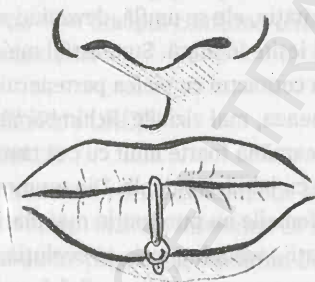
Buzele emit un puternic semnal sexual. Cu siguranță, nu toate gesturile care sunt legate de ele degajă senzualitatea proprie acestui semnal. Și totuși, este evidentă plăcerea pe care o simțim atunci când le atingem involuntar cu vârful degetelor sau atunci când ne trecem limba peste ele ca să le umezim. Ele sunt poarta gurii, de care ne folosim ca să absorbim „hrana plăcere”. De asemenea, sunt și prima unealtă privilegiată în parada amoroasă dusă până la capăt. Femeile nu au adoptat degeaba rujul de buze ca să-și semnaleze prezența.

Buzele noastre au și o funcție sexuală. În faza de excitație, ele se umflă, devenind mai roșii și mai ieșite în afară. Sunt astfel mai sensibile la contactul cu pielea partenerului și, de asemenea, mai vizibile. Schimbarea care intervine seamănă foarte mult cu cea care se produce cu labiile vaginale. Din moment ce știm că femeile au buze puțin mai mari decât bărbații, avem impresia că evoluția, care i-a înzestrat pe oameni cu buze răstrănte, a acționat prin mimetism sexual, permițându-i femeii să-și semnaleze dorința atât prin intermediul feței, cât și prin al organelor genitale. În măsura în care tendința speciei noastre este acuplarea față în față, se poate considera că această imitație este justificată. Ea explică și de ce, de mii de ani încoace, femeile își vopsesc buzele cu roșu, ca să le facă

mai excitante din punct de vedere vizual. Și, de asemenea, care este factorul inconștient care îi făcea pe puritani să lanseze atacuri periodice la adresa rujului de buze. Nu trebuie să uităm că, pe măsură ce copiii cresc, gura își pierde treptat funcția de „investigare“.

Buza superioară este sediul simbolic al minciunii sau al mâniei, în funcție de context. George W. Bush este, oare, un individ coleric sau un mincinos inveterat? În unele apariții televizate, se poate observa că buza lui superioară rămâne relativ țeapănă, în timp ce buza inferioară (sediul cupidității) se arcuiește normal. Una nu o exclude pe cealaltă, iar Bush ar putea fi și mincinos și coleric, ca mulți dintre noi, de altfel. În schimb, se pare că nu este la fel de lacom ca mulți dintre colaboratorii săi apropiați. Oamenii nu au numai defecte sau numai calități. Luate în ansamblu, buzele sunt sediul plăcerii.

PIERCING ÎN BUZE

Gura și mai ales buzele sunt o parte a corpului care are un puternic efect afrodisiac. Acesta este, fără îndoială, motivul pentru care, la civilizațiile aztecă și maya, numai castele cele mai înalte puteau să-și împodobească buzele cu cercei de aur pur. În America Centrală și de Sud, unele triburi își străpungeau buza

inferioară și măreau din ce în ce mai mult gaura, ca să poată plasa în ea mici bucăți rotunde din lemn. În zilele noastre, se practică destul de mult *piercing*-ul buzelor; acesta se face mai ales pe ori sub buza inferioară, semn de lăcomie (unul dintre cele șapte păcate capitale) afișat cu cea mai mare inocență. Am avut deseori ocazia să observ foarte multe persoane care își făcuseră un *piercing* sub buza inferioară. Experiența mea de psiholog comportamentist îmi permite să confirm că acest *piercing* special corespunde unor indivizi materialişti. *Piercing*-ul sub buza inferioară indică și o tenacitate și o rapacitate care nu se împiedică de nici un fel de scrupule.

Multe tinere drăguțe își pun câte o bijuterie sub buza inferioară fără să aibă nici cea mai mică umbră de bănuială. Ele corespund mai mult sau mai puțin acestei descrieri. Unele dintre aceste drăgălașe rapace poartă un inel pe degetul mare de la mâna dreaptă sau un inel pe degetul mic al aceleiași mâini, ceea ce le confirmă profilul.

Potrivit anumitor surse, acest tip de *piercing* ar fi și un anxiolitic, poate chiar un factor antistres. Atunci când apare panica, prima reacție neuromusculară este tremurul involuntar al maxilarului inferior. Într-un acces de mânie sau de supărare, cei mai mulți oameni au aceeași reacție corporală.

PLIURILE AMĂRĂCIUNII

Este interesant să observăm că modul de viață dus de o persoană este marcat, odată cu vârsta, în desenul buzelor sale. Acestea iau forma unei semiluni cu vârful în jos la persoanele care au învățat să cultive amărăciunea ori arată ca trasate cu creionul la cele cărora destinul le-a rezervat o viață lungă.

ca un fluviu liniștit. În cazul celor din urmă, dacă viața lor a fost aventuroasă, comisurile buzelor au o ușoară tendință de a se ridica, gura schițând forma unei farfurii de supă. Mai rămân buzele avidе, buze sinusoidale, ca valurile tivite cu spumă. Acest desen special este cel al cupidității, al avariției sau al lăcomiei! Nu te naști așa, ci devii!

Dintre toți prietenii mei din copilărie, Léon era modelul absolut al indivizilor rapace și avari. Îmi amintesc perfect că forma buzelor sale a evoluat odată cu timpul și cu acumularea milioanei în contul lui din bancă. Atunci când se lăuda cu averea lui, îi curgeau balele de plăcere. Literalmente! A murit la 58 de ani și n-a ajuns să profite de grămada lui de bani. Bănuiesc că și-a pus inconștient la cale decesul, ca să nu fie nevoit să-și risipească averea prețioasă la bătrânețe. În fond, a murit bogat.

Când buzele dispar...

Mimică adoptată de indivizii pudibonzi sau virtuoși, la alegere, buzele absente exprimă și dezgustul. Ne strângem buzele astfel atunci când nu putem să ne ținem de nas

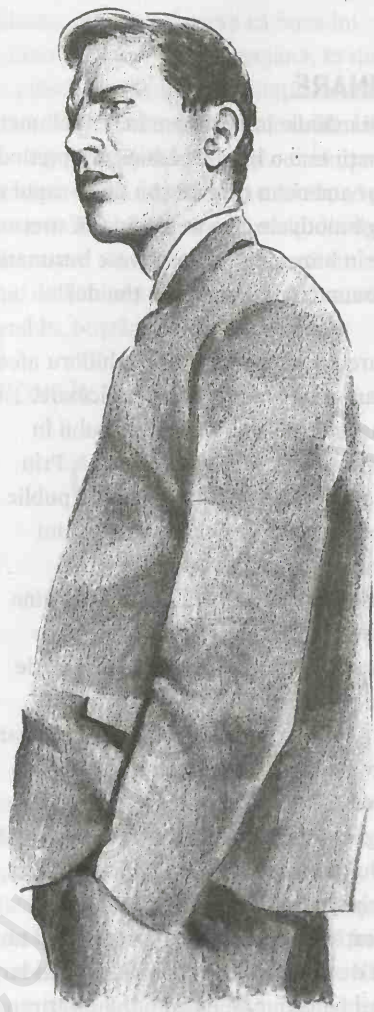
în public. Dezgustul este sinonim și cu o atitudine globală de respingere. Mizantropia și misoginia sunt la originea unei astfel de mimici. Deschiderea socială începe de la nivelul buzelor, prin cuvintele care ne permit să comunicăm. Închiderea se înscrie, în mod logic, în același loc. Toate aceste forme de respingere ajung să fie exprimate în registrul mimic al feței atunci când o persoană trece de la simpla respingere la violența sentimentelor pe care le încearcă.

BUZUNARE

„Să-ți ții mâinile în buzunare în timpul unei conversații este o lipsă de educație“, pretinde un autor american care nu și-a bătut capul să înțeleagă motivele care ne împing să strecurăm mâinile în buzunare. La ce servesc buzunarele? Să ne ascundem mâinile prea timide?

Buzunarele sunt un factor de echilibru afectiv important pentru omul aflat în picioare. Ele consolidează stabilitatea corpului în circumstanțe de agresivitate socială. Prin ascunderea mâinilor în buzunare în public scade ponderea agresivității subiectului observat și se poate evita ca acesta să stârnească agresivitatea celor cu care vine în contact. Acest tip de atitudine este perceput de către ceilalți drept un gest de calmare. Toți crescătorii de câini știu că trebuie să ne ascundem mâinile în buzunare dacă vrem să evităm stârnirea unui câine periculos. Câinele percepe acest gest sau gestul generează o deviație fero-hormonală a mirosului pe care îl degajăm, diminuând, în același timp, procentul de aciditate al transpirației? Botul câinelui poate simți un spectru de mirosuri de o mie de ori mai larg decât cel perceput de nasul omului, printre

care și varietatea mirosurilor corporale care nu sunt decât traduceri olfactive ale dispozițiilor noastre. Ne ascundem cu totul mâinile în buzunare când se ivește ocazia, fie pentru că e frig afară, fie pentru că percepem o agresivitate verbală în discursul interlocutorilor, fie pentru că resimțim un disconfort într-un context excepțional sau de examen. Buzunarele sunt un refugiu și/sau un instrument de reechilibrare.

CARE ESTE BUZUNARUL NOSTRU DE REFUGIU? STÂNGUL, DREPTUL SAU AMÂNDOUĂ?

Buzunarul drept

Obișnuiții buzunarului drept sunt cei pe care îi voi numi disidenții conștiinței. Sunt mai sensibili la ostilitatea verbală a interlocutorilor și, fiindcă obiectează mental fără a îndrăzni să replice verde-n față, își afundă instinctiv mâna dreaptă în buzunar pentru a-și acorda timpul necesar de gândire ca să găsească modalitatea cea mai bună de a spăla putina sau de a-și cotitracara adversarul.

Buzunarul stâng

Maniacii buzunarului stâng sunt niște emotivi înăscuți. Acest reflex intervine când se simt depășiți sau tulburați de evenimente. Cum le place să și seducă, își afundă mâna stângă în buzunar de fiecare dată când se regăsesc într-un context amoros.

Amele buzunare

Obişnuirii ambelor buzunare își marchează indiferența. Dispariția celor două mâini trădează și o nevoie de eschivare sau o fugă

simulată din fața unui individ ostil sau a unui context fără ieșire.

Buzunarele sunt reprezentarea simbolică a emisferelor cerebrale. Ne strecurăm acolo mâna (sau mâinile), pentru a ne distanța de o situație perturbantă sau pentru a ne proteja de agresivitatea reală sau presupusă din jur. Gest de reacție punctual în contextul unei conversații, mâna strecurată în buzunar trădează o perturbare a climatului mental. Dar mâinile inactive sunt și amorțite, iar buzunarele sunt foarte practice pentru a le încălzi.

C

CALCULAT

Șeful își mângâie mustața cu arătătorul drept sau stâng, strâmbând ușor din nas. Este atitudinea tipică unui om foarte calculat. Vă consideră prea exigent, iar el vrea să-i dați totul sau aproape totul. Dacă veți reuși să fiți doar un pic mai șiret decât el, veți avea numai de câștigat, iar el, numai de pierdut.

Ea își lasă capul pe spate când vorbește la telefon.

E suficient un apel telefonic ca să-i deschidă apetitul. Ne aflăm în fața unei atitudini tipice femeii preocupate de carieră sau de relațiile sale amoroase. A lăsa capul pe spate când vorbești la telefon este și un gest prin care îți afirmi dorința de a urca în ierarhia socială și/sau profesională.

CAP

Capul nu înseamnă față, ci corespunde ansamblului frunte-păr-occiput. Mișcărilor capului sunt foarte revelatoare, în măsura în care se repetă în același fel pe tot parcursul vieții. Fac parte din personalitatea gestuală.

Franța este o țară contestatară. Din punct de vedere gestual, această constatare se traduce printr-o majoritate de capetele mobile și o minoritate de mâini grăitoare. S-a remarcat deja, desigur, că unii dintre semenii noștri își agită capul atunci când se exprimă, iar mâinile lor rămân ascunse, ancorate sau imobile. În schimb, cei care se folosesc de mâini pentru a-și subtitra discursul reproduc

mai rar această agitație a capului, exceptând cazurile când se enervează.

Mobilitatea reflexă a capului devine normă atunci când subiectul observat este în situație de stres. Mâinile sunt utilizate rar pentru apărare, mai degrabă pentru a convinge sau pentru a ataca. Putem presupune că o persoană care-și agită capul atunci când vorbește își va exprima neîncrederea, în măsura în care aceasta este punctuală sau mereu defensivă. În situațiile extreme de contestare, mobilitatea capului este o normă. Acest cod gestual devine un reflex necondiționat la unii indivizi care se afișează drept victime ale anturajului. În contextul grevelor, manifestații interogați de către jurnaliști și-au exprimat cu precădere nemulțumirile mai degrabă agitându-și capetele. Copleșită de doleanțe, mânia lor nu se exprimă liber. Ei contestă.

Persoanele cu o mare mobilitate a capului și-au pierdut încrederea în ele și-și împiedică mâinile (emisferile cerebrale) să se elibereze. Nu au încredere nici în propria persoană, nici în ceilalți. Mobilitatea capului nu împiedică neapărat intervenția punctuală a uneia sau a ambelor mâini, dar observația a permis să constatăm că intervenția lor este puțin semnificativă. Mâna este ținută în frâu, iar capul își menține agitația.

De ce încremenesc mâinile atunci când se agită capul? Mâinile grăitoare implică o creativitate a contactului. Dacă ele se opresc, această creativitate dispare și este înlocuită de inamicul ei: refuzul schimbării. Capetele mobile sunt niște conformiști. Chiar niște nostalgici fanatici.

MÂINILE GRĂITOARE

Acest tip de mâini aparține unor reformiști, partizani ai progresului conștiințelor. Mâinile sunt instrumente de contact, servind pentru atingere sau pentru protecție, construire sau distrugere, mângâiere sau lovire, creație sau nimicire. Ele exprimă și nevoia convivială de apropiere. Mâinile sunt expresia simbolică a libertății celor două emisfere cerebrale care formează creierul uman. Când ele se mișcă, eliberează spiritul din cele două închisori ale sale. Când se opresc, capul se agită precum capacul unei oale în care apa dă în clocot. Gândurile se încing și reclamă o cale de scăpare. Această cale este corpul! Cum ar putea fi altfel? În caz de agresiune verbală, convivialitatea mâinilor nu este suficientă pentru a exprima sentimentele de nedreptate, de negare sau de respingere resimțite de cel agresat. Mâinile încremenesc, iar capul se dezlănțuie. Mâinile grăitoare aparțin progresiștilor și reformiștilor!

De ce încetează capul să se mai agite atunci când se exprimă mâinile? Nu putem fi în același timp reformiști și contestatari. Mâinile expresive indică un nivel de creativitate și o minte deschisă spre progresul conștiinței.

Măinile grăitoare și capetele caracterizate prin mobilitate nu merg laolaltă, trăiesc pe planuri antagoniste.

Există o categorie de oameni care fac excepție de la regulă, și anume cei care nu-și mișcă nici capul, nici mâinile, atunci când se exprimă. Acești indivizi sunt manipulatorii de mare clasă.

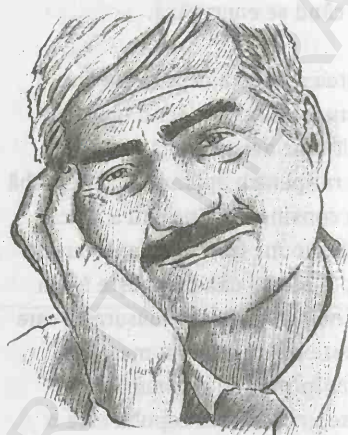
POZIȚIILE CLASICE ALE CAPULUI

Capul sus

Capul ridicat, cu bărbia îndreptată înainte, denotă un sentiment de superioritate, de aroganță sau de refuz de a se lăsa intimidat. Persoana își expune deliberat gâtul și ia atitudine, ceea ce-i permite să „vă privească de sus”. O bărbie lată este rezultatul unui nivel crescut de testosteron, ceea ce explică asocierea poziției bărbiei întinse cu noțiunea de agresivitate și de putere.

Capul înclinat lateral

Înclinând capul lateral, ne expunem gâtul și ne facem mai mici și mai puțin amenințatori, ceea ce exprimă supunerea.

Capul băgat între umeri

Ridicând umerii și retrăgând capul, ne protejăm gâtul, foarte vulnerabil. Se utilizează această poziție în caz de explozie sau dacă ne temem să nu primim vreun obiect în cap.

Orientarea capului

Claire Chazal imprimă întotdeauna capului său o ușoară rotație spre dreapta, atunci când se află în fața camerelor. Acest tip de atitudine trădează o personalitate puternică și o combativitate exersată. De aici această întoarcere a capului.

Trei sferturi spre dreapta

Indivizii cu o personalitate puternică își exprimă combativitatea în acest mod. În oarecare măsură, își provoacă adversarii.

Trei sferturi spre stânga

Oamenii încep să fugă întotdeauna cu piciorul stâng sau cu o rotație a corpului spre stânga,

așa cum fac și animalele. Din ce motiv? Pentru că simțul spațiului, sau facultatea spațială, se situează în emisfera cerebrală dreaptă, cea care comandă partea stângă a corpului. Extrapolând, se poate bănuși că rotirea capului spre stânga indică nevoia de a fugi sau de a se debarasa, la modul virtual, de o persoană inoportună.

Înclinarea capului

Imaginea publică este primordială sau secundară în calitate de vector „imagine“ de comunicare, în funcție de individ. Înclinarea capului este un indiciu pentru felul în care subiectul își afișează această dublă imagine.

Dacă înclinați capul spre dreapta, imaginea publică primează asupra imaginii de sine. Dacă este înclinat spre stânga, imaginea de sine primează asupra celei publice.

Imaginea de sine este cea care se privește în oglindă și care se place pe deplin. Imaginea publică este, după cum o arată și numele, întoarsă către anturaj. Așadar, caută aprobarea sau admirația ceilalți.

Înclinarea capului spre dreapta este comandată de emisfera cognitivă (stânga). Ea atinge imaginea publică, în sensul că desemnează un individ concentrat pe impresia pe care o oferă celorlalți, în detrimentul exprimării sinelui. Acesta va fi mai puțin autentic, identificat cu imaginea reconstruită, chiar travestită, pe care vrea s-o consacre. Extratensivii își proiectează imaginea de sine către exterior, iar aceasta se confundă cu imaginea publică pe care ei doresc s-o ofere anturajului. A nu se confunda extratensivii cu extravertiții, în măsura în care cei dintâi se concentrează pe imaginea lor publică, iar ceilalți pe nevoia de a comunica în relația cu ceilalți.

Înclinarea capului spre stânga depinde de emisfera afectivă (dreapta). Trădează emoția și nevoia de autenticitate a unei imagini de sine fondate pe introspecția care nu este, la urma urmei, decât unul dintre terenurile predilecte ale dezvoltării personale. A nu se confunda introspectivul cu introvertitul! Cel dintâi este concentrat pe imaginea de sine, celălalt „comunică“ prin mijlocirea eului.

CAPRICIOS

O persoană capricioasă va ține întotdeauna departe de buze microfonul telefonului fix sau mobil.

Deși cel mai adesea pare dezinvolt, capriciosul poate fi imprevizibil și/sau imprudent. Rezistă cu greu oricărei frustrări, având nevoie să i se satisfacă foarte repede toate dorințele.

Privirea ei alunecă adesea spre stânga, sus. Acest stereotip ocular ne dezvăluie trăsăturile de caracter care o deosebesc pe femeia respectivă de celelalte: este capricioasă, fantezistă, uneori mai mult decât curioasă, de-a dreptul indiscretă. Pe de altă parte, întâlnim adesea acest gest de cochetărie la adolescentele care fac pe supăratele atunci când iubiții lor se poartă urât. La femei, această mișcare a ochilor reprezintă una dintre principalele arme din arsenalul de seducție.

CARENȚĂ AFECTIVĂ

Acneea extinsă pe spate, de care suferă unii adolescenți, este simptomul unei lipse fundamentale de afecțiune, ca și furunculele situate, în mod exclusiv, pe această parte a corpului, atât la adolescenți, cât și la adulți. Un grup de furuncule este de cele mai multe ori consecința unei lipse trecătoare de

afecțiune în cadrul cuplului sau consecința unei rupturi sentimentale.

CARIERIST

Sprrijinit pe coate, interlocutorul face arpegii cu degetele pe buza inferioară. Vă aflați în fața unui individ care își cruță mereu forțele, este zgârcit cu sfaturile și se lasă foarte greu atras într-un proiect dacă nu-și vede în el interesul personal. Crima chiar ar trebui să merite pentru ca el să vă ajute să faceți sacrificii pe altarul ambițiilor dumneavoastră personale, ambiții pe care le va sacrifica apoi celor ale sale. Acest tip de gest trădează o atitudine mentală tipică unui carierist.

Își așază dinadins ochelarii pe vârful nasului, privindu-vă pe deasupra lor. Țintă preferată a criticilor anturajului (sunt geloși, domnule!), individul este perfid, agitat, disprețuitor atunci când ajunge să dețină un rol important și demn de dispreț când alții încearcă să i-l ia. El clasifică totul în două categorii cât se poate de clare: ceea ce este bun pentru cariera sa și ceea ce este evident

rău pentru cariera celorlalți. În sfârșit, trăiește într-o stare de permanentă suspiciune, este abstinent din motive de igienă și susține orice partid ar fi la putere, indiferent de culoarea acestuia, doar fiindcă superiorii săi ierarhici se raliază partidului respectiv. După cum v-ați dat, desigur, seama corespunde perfect profilului carieristului mediocru. E tipic!

Carieristul vorbește deseori la telefon ținând picioarele pe birou, ca și cum ridicarea lor i-ar prezice propria ascensiune profesională. Atunci când picioarele nu se mai sprijină de pământ, visul ia locul realității.

Interlocutorul are tendința de a desemna cu vârful bărbiei un obiect sau o persoană. Amestec de dispreț și de șiretenie din partea unui individ care nu le acordă credit decât celor care îi vor servi drept rampă de lansare în carieră. Dacă observați că-și înalță cam des bustul, asta înseamnă că mașina de calcul pe care o are pe post de creier contabilizează, adună, scade, înmulțește avantajele pe care le va avea de pe urma prostovanului care își dă sufletul să-l convingă. N-ați ghicit cine e prostovanul?

Orientarea privirii în sus, spre dreapta, indică o persoană ambițioasă, care vrea să ajungă la putere și caută toate scurtăturile posibile ca să se cațere pe podiumul mult visat. Refren ocular care-i trădează pe carieriști și pe ariviști!

Pereche de inele pe arătător și pe degetul mic de la mâna dreaptă.

Este vorba despre o persoană cinică și pretențioasă, preocupată esențialmente de carieră și mai deloc de iubire sau de nevoia de a plăcea, cu excepția celor care îl pot ajuta în carieră.

>vezi și **AMBIȚIOS**.

CARTEZIAN (PROFILUL)

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant, în postura brațelor încrucișate;
- Degetul mare drept este dominant când încrucișează degetele;
- Ascultare telefonică la urechea stângă.

La cartezian, gândirea și raționamentul precedă acțiunea. Are nevoie să gândească înainte să acționeze. Este cerebral, rațional, sistematic, realist, logic și teoretician! Cele trei virtuți pe care le are sunt ordinea, rigoarea și metoda! Cartezienii nu se află printre căutătorii Chivotului Legii.

UMORUL CARTEZIAN

Cartezienii au un simț al umorului cât se poate de special. Ei gustă umorul negru sau umorul la rece. Ironia, deriziunea, sarcasmul sunt genuri pe care le abordează cu o plăcere evidentă și cu mult talent. Anumiți cartezieni mai și greșesc drumul, îndreptându-se către meseriile artistice. De altfel, ei excelează mai ales în roluri comice sau în domeniul umoristic. În sfârșit, mulți cartezieni sunt pasionați de valorile trecutului, suspinând după o epocă de mult apusă. Sunt fani ai istoriei și ai poveștilor din trecut.

INTELLECTUALII CARE HABAR N-AU CE SUNT

Adesea, cartezienii sunt intelectuali. Au o înclinație deosebită spre informatică, spre știință, chiar dacă nu toți se îndreaptă spre cariere în acest sector foarte dur. Le plac lucrurile clare, foarte bine ordonate și urăsc haosul empiric pe care creativii îl privilegiază înaintea actului de reflecție. Lipsa de rigoare face să le apară coșuri pe față. De multe ori,

ei fac parte din acea *intelligenția* care caută confortul ideilor și siguranța teoriilor.

În marea lor majoritate, cartezienii nu sunt sportivi. Ei îi dau întâietate intelectului și nu se sinchiesc deloc de exercițiile fizice decât din motive de întreținere, nu pentru performanță. În studiul omogen pe care l-am realizat într-o sală de sport, am găsit zece cartezieni din 130 de persoane, adică 8% din grup. Un alt studiu a revelat o minoritate de cititori asidui printre cartezieni. Ei citesc atât cât le este util, însă nu sunt obsedați de lectură. În schimb, sunt deseori fani ai BD-urilor și ai desenelor *manga*.

RESPECTĂ-MĂ!

Cartezianul favorizează stima de sine în detrimentul încrederii în sine. El vrea în primul rând ca anturajul să-i recunoască atuurile sau capacitățile, ca să simtă că există în ochii celorlalți. Stima celorlalți este un adevărat balsam pentru orgoliul unui cartezian, care are nevoie de ea ca de aer.

CARTEZIANUL ȘI CREDINȚA

Cartezienii sunt foarte atrași de teologie și de actul religios, fiind fanatici ai emisferei cerebrale stângi. Potrivit lui Jean-Didier Vincent, ei își folosesc partea dreaptă a creierului în zona prozodică a limbajului și în tratamentul cuvintelor abstracte și care au o puternică încărcătură afectivă. Probabil că atunci când un cartezian rostește numele lui Dumnezeu, el se folosește de emisfera cerebrală dreaptă.

De asemenea, cartezienii se implică foarte mult și în viața de familie, respectă valorile tradiționale și regulile societății. Din acest motiv divorțează mult mai rar decât celelalte profiluri.

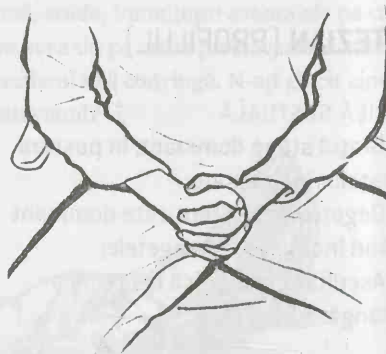
UN OM AL REGULILOR

Cartezianul are o viziune lineară asupra existenței sale. Cu celelalte profiluri întreține raporturi de curtoazie, însă puțin demonstrative. Știe să păstreze distanța. Discret în ceea ce simte, cartezianul este un individ intimist și mai curând modest, mai ales când este înzestrat cu geniu. În schimb, când dispune de putere, se poate transforma într-un tribal agitator, imaginea sa antagonică și complementară.

Este un om care impune reguli, iar simpla lui prezență într-un grup omogen neutralizează conflictele. În schimb, prea mulți cartezieni la un loc în aceeași instituție riscă să o paralizeze.

CASTRARE

Individul își încrucișează degetele pe abdomenul inferior, stând jos, ca și cum ar avea nevoie de un suspensor ca să-și protejeze sexul.

Este un gest inconștient, foarte des întâlnit la bărbații mai plinuți, dar nu numai, ci și la cei despre care se spune că le place să trăiască bine. În mod efectiv, gestul dezvăluie o nevoie a acestora de a-și apăra părțile genitale de o eventuală agresiune, mai degrabă verbală decât fizică.

În dimineața asta, este chemat la conducere. Șeful îl anunță că a găsit pe cineva mai experimentat pentru slujba pe care spera s-o obțină. El se prăbușește într-un fotoliu aflat în apropiere. Își încrucișează degetele în modul cognitiv, cu degetul mare drept predominant, iar apoi, ca o reacție total neobișnuită, încrucișarea degetelor se schimbă, degetul mare stâng acoperindu-l pe cel drept. Este șocat.

Brațul stâng este îndoit în unghi drept, ca un picior de păianjen, iar mâna se sprijină pe coapsă.

Dacă în cursul unei discuții, individul respectiv reproduce des această secvență gestuală, atunci riscă să fie un factor nociv din punct de vedere psihologic. Genul care îi taxează pe ceilalți, meschin, excesiv de autoritar, iată trei însușiri care merg foarte bine împreună. Ați face bine să puneți ceva distanță între dumneavoastră și el, înainte ca el să o micșoreze.

Își încrucișează degetele în mod normal, însă inversează încrucișarea degetelor mari, fapt ce face ca, în încrucișarea afectivă, degetul mare stâng să fie dominat de cel drept. Similar, în încrucișarea cognitivă a degetelor, degetul mare drept este dominat de degetul mare stâng. În primul caz, individului nu i se permite să ducă lucrurile la îndeplinire, în sensul cel mai larg al termenului, în timp ce în al doilea, el este frustrat în ambițiile sale.

CĂSCAT

De obicei, căscatul e semn de oboseală. Se poate căsca și de foame. Totuși, există și un căscat ce exprimă o agresivitate pasivă ori o reacție de plictiseală.

Dacă nu luăm aminte la căscatul sonor, semn că a venit Moș Ene pe la gene, căscatul repetat al interlocutorului nu înseamnă neapărat că trupul său are nevoie de o odihnă binemeritată. Repetarea intempestivă a acestui gest ar putea însemna mai degrabă că inconștientul său îl împinge să exprime un sentiment de agresivitate refuțată. El nu cască pentru că se plictisește, ci deoarece interlocutorul îl plictisește. În orice caz, dacă partenerul de discuție începe să caște, trebuie să vă gândiți la încheierea discuției, cât mai curând cu putință. Oricât s-ar scuza că e în urmă cu somnul, dacă discursul pe care i-l țineți îl doboară sau dacă argumentele pe care le duceți îl enervează, pregătiți-vă să dispăreți cât mai repede.

De multe ori, căscatul trădează oboseala. El își face apariția la sfârșitul zilei și destinde maxilarele încleștate. Dar se poate căsca și din alte motive. De exemplu, când apare foamea sau dacă educația primită inhibă furia. Totuși, este preferabil să știm la ce să ne așteptăm de

la cei cu care avem relații profesionale, decât să le înghițim balivernele pe nemestecate.

„Ideea dumneavoastră mi se pare absolut genială”, spune interlocutorul, înghițindu-și un căscat. Sensul totalmente disprețuitor al căscatului care însoțește un compliment nu ar trebui să vă mai scape de acum încolo.

Cei care cer ceva și sunt cam grăbiți au tendința să provoace acest căscat la persoanele cărora le adresează cererea. Eu i-am făcut pe mulți să înceapă să caște, în mod repetat, de fiecare dată când încercam să-i fac să se bată pe proiectul cărții pe care li-l prezentam. Nici unul dintre cei care mi-au căscat în nas nu a mers mai departe. Nimic nu se compară cu experiența de teren, așa-i?

CÂNTAR (TESTUL CÂNTARULUI)

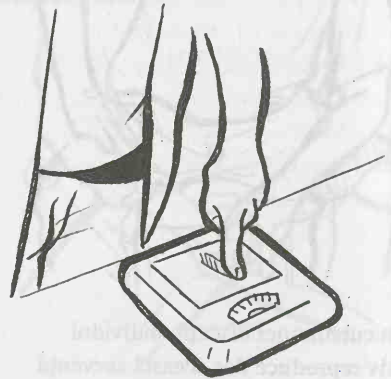
„GEM” SAU GRADUL DE ENERGIE MOTRICE A DEGETELOR

Gradul de energie motrice a unui deget se evaluează în funcție de forța pe care degetul respectiv o exercită asupra unui cântar. Această forță variază în timp. Mi-am făcut de multe ori această evaluare, de-a lungul anilor, până când mi-am dat seama că acest lucru îmi permitea să devin conștient de lipsurile mele de la un moment dat și să le corijez. Apoi i-am supus acestui test unii dintre pacienții mei, când încă practicam psihoterapia. Rezultatele obținute corespundeau punct cu

punct problemelor pe care le aveau persoanele respective. Modul de aplicare a acestui test este elementar. Mai dificilă este interpretarea datelor, care trebuie analizate comparativ. Dar dacă folosiți GEM (gradul de energie motrice) ca să luați temperatura mentalului propriu, nu vă va fi deloc greu să înțelegeți rezultatele de suprafață.

CUM SE PROCEDEAZĂ?

Așezați un cântar de persoane pe o masă și apăsați cu fiecare deget pe platforma cântarului, fără să vă ajutați de umăr. Pentru fiecare deget veți obține un anumit grad de energie motrice; notați valoarea obținută pe o fotocopie după grila de evaluare prezentată mai jos, datând experiența, întrucât rezultatele se schimbă în timp. Ca să fie totul mai simplu, voi da un exemplu. Voi compara sistematic rezultatele obținute pentru degetele opuse de la ambele mâini ale unui subiect *lambda*.

GREUTATE TOTALĂ A CELOR ZECE DEGETE: 90,5 KG

Deget mic stâng	Inelar stâng	Mijloci stâng	Arătător stâng	Deget mare stâng
4 kg	5,5 kg	7 kg	7 kg	13 kg
Deget mic drept	Inelar drept	Mijloci drept	Arătător drept	Deget mare drept
5 kg	10 kg	12 kg	12 kg	15 kg

Degetele mici: gestionarea timpului
Degetul mic stâng (4 kg) și degetul mic drept (5 kg): subiectul evaluat este orientat mai degrabă spre viitor decât spre trecut. Însă diferența dintre cele două degete este mică, fapt ce presupune că nivelul de inteligență intuitivă atenuază opoziția dintre trecut și viitor. Subiectul este mai degrabă „aici și acum“ și își acordă timp să-și conjuge viața la indicativ prezent. Dacă se împarte greutatea degetului mic stâng la greutatea totală a ambelor degete, se obține valoarea 44% GEM. În cazul degetului mic drept, GEM are 56%. Diferența de șase puncte față de medie (50%) nu este semnificativă. Subiectul își organizează destul de bine timpul.

Inelarele corespund capacității de a duce lucrurile la bun sfârșit
Inelarul stâng (5,5 kg) contra inelarului drept (10 kg): scorul obținut de inelarul drept indică o voință mai solicitată și, prin urmare, o capacitate de a duce lucrurile la bun sfârșit handicapată și un talent sufocat de voluntarismul subiectului. Dacă se împarte greutatea inelarului stâng la greutatea totală a celor două inelare, se obține 35% GEM. În cazul inelarului drept, GEM este 65%. Dezechilibrul între talent sau pasiuni și schemele voluntare afectează, în mod evident, posibilitățile de reușită vitală, în momentul T al efectuării acestui test. Conștientizarea acestui handicap poate modifica datele și poate duce la o regândire salutară a problemei. Diferența de 15 puncte față de medie este, în mod evident, semnificativă pentru incapacitatea de a duce lucrurile la bun sfârșit, prin urmare de a reuși în anumite lucruri. Ea traduce o situație temporară de eșec.

Degetele mijlocii:
Încrederea în sine și stima de sine
Degetul mijlociu stâng (7 kg) contra degetului mijlociu drept (12 kg): încrederea în sine a subiectului este privilegiată față de stima de sine sau de recunoașterea pe care acesta o așteaptă de la anturajul său. Individul este mai preocupat de mentalul său decât de conștiința sa corporală. Prea multă încredere în sine, însă insuficientă stimă de sine! Inițiativele subiectului riscă să-i aducă prejudicii dacă nu se gândește destul înainte să acționeze ori să reacționeze. Nu evaluează bine distanțele sau riscurile pe care și le asumă. Echilibrul emoțional este perturbat în momentul T al efectuării testului. El nu poate să se evalueze într-un mod eficient. Dacă greutatea mijlociului stâng este împărțită la cea totală a celor două degete, se obține 37% GEM. În cazul mijlociului drept, GEM este de 63%, ceea ce presupune o distanță totală de 13 puncte față de medie. Sfatul pe care i l-aș da acestui subiect ar fi să nu-și ia deocamdată nici un angajament.

Arătătoarele: simțul răspunderii sau gradul de maturitate
Arătătorul stâng (7 kg) contra arătătorului drept (12 kg): vocație sau posesie (facultatea de a dura) *versus* afirmare sau stăpânire de sine. Individul este capabil să se afirme, însă educația primită în familie a făcut din el un individualist mai solitar decât este acceptabil din punct de vedere social. Simțul răspunderii și gradul de maturitate se află în dezechilibru. Prea multă investire în autoafirmare, în detrimentul capacității de a poseda, adică de a dura. Vrea să ajungă repede la capăt și măsoară distanța înainte s-o fi parcurs. Subiectul vrea să „supraexiste“ și neglijează viața cotidiană și constrângerile acesteia. Vocația nu reușește să se dezvolte, căci maturitatea persoanei

respective (sau a talentelor sale) este prea scăzută. Arătătorul stâng are un GEM de 37%, iar arătătorul drept unul de 63%.

Degetele mari: instinctul de supraviețuire
Degetul mare stâng (13 kg) contra degetului mare drept (15 kg): om al dorinței mai degrabă decât al plăcerii. Însă distanța dintre

cele două degete este relativ mică, fapt ce indică un excelent instinct de supraviețuire sau de conservare. O calitate care îi permite să cadă în picioare în orice împrejurare. Dacă greutatea degetului mare stâng se împarte la greutatea totală a celor două degete, se obține 46% GEM. Pentru degetul mare drept, GEM este 54%.

TABEL DE EVALUARE PSIHOANATOMICĂ, ÎN FUNCȚIE DE DIFERENȚA FAȚĂ DE MEDIE

IDENTIFICARE	PREDISPOZIȚII	PROCENTAJ
Deget mic stâng	Experiență acumulată	44
Deget mic drept	Simț al viitorului. Inteligență intuitivă	56
Degete mici	Gestionare a timpului	6
Inelar stâng	Nivel al implicării afective (pasiuni)	35
Inelar drept	Scheme voluntare	65
Inelare	Capacitate de a duce lucrurile la bun sfârșit	15
Mijlociu stâng	Stimă de sine	37
Mijlociu drept	Încredere în sine	63
Degete mijlocii	Echilibru psihic și capacitate de reflecție	13
Arătător stâng	Nivel al vocației (<i>persona</i>)	37
Arătător drept	Nivel de stăpânire sau de control	63
Arătătoare	Grad de maturitate și simț al răspunderii	13
Deget mare stâng	Plăceri	46
Deget mare drept	Dorințe	54
Degete mari	Instinct de conservare sau de supraviețuire	4

UN SFAT

Faceți-vă acest test în mod regulat. Veți constata că se potrivește perfect cu evoluția vieții afective. Modurile psihoenergetice pe care le privilegiem nu sunt imprimate pentru totdeauna în personalitatea noastră. Ele se modifică odată cu conștientizarea lucrurilor care nu merg cum trebuie la un moment dat. În acest domeniu, nimic nu este fixat. Inteligența emoțională se supune investirii afective, care variază în funcție de cunoașterea de sine.

Procentajul indicat pentru perechile de degete corespunde diferenței dintre numărul obținut și media de 50%. Dacă GEM al celor două degete ar fi egal cu 50% pentru fiecare, atunci procentajul perechii ar fi egal cu zero. Cu cât procentajele perechilor se apropie mai mult de zero, cu atât este mai echilibrată scala evaluată.

În exemplul de mai sus, simțul timpului și instinctul de supraviețuire al persoanei respective presupun o longevitate de bun augur. Evident, capacitatea de a duce lucrurile la bun sfârșit, capacitatea de a reflecta asupra propriei persoane, care subîntinde echilibrul psihic, sau capacitatea de a dura pun o problemă și trebuie să facă obiectul unei investigații psihologice profunde, în prezența unui specialist.

Fotocopiați tabelul de pe pagina următoare ca să vă faceți propriile evaluări. Așezați-vă mereu în poziția prezentată în desenul de la începutul acestui articol. Nu vă ajutați de greutatea corpului pentru a vă măsura forța celor zece degete.

TABELE DE INTERPRETARE A GEM

Deget mic stâng dominant

Modul de comunicare al acestei persoane se bazează pe cultul amintirii. Trecutul este grădina secretă, iar nostalgia, o cărare ce duce

la fericirea de a fi fost. Persoana respectivă ar trebui să se încreadă în intuiție, care se înșală rar, întrucât își trage seva din memorie și din experiențele avute.

Deget mic drept dominant

Totul depinde de ocaziile care apar. Tot ce face persoana în cauză este orientat spre viitor, ambiția fiind firul conducător. Ca și curiozitatea, de altfel. Aceasta se află la originile flerului individului respectiv. O diferență ponderală mai mare de zece puncte între cele două degete mici arată că persoana își organizează prost timpul vieții, fiind mult prea legată de trecut sau, din contră, prea preocupată de viitor. Instinctul riscă să o inducă în eroare. În schimb, o echivalență a greutății indică o bună gestionare a timpului.

Inelar stâng dominant

Persoană talentată, nu-i lipsește decât curajul de a se lansa în visul pe care îl nutrește de foarte mult timp. Ar trebui să nu-și mai viseze viața și să-și trăiască visul. Însă, pentru ca aceasta să se întâmple, ar trebui să se micșoreze diferența față de medie.

Inelar drept dominant

Temperament foarte voluntar, adesea agresiv în modul de a comunica. O oarecare timiditate blochează comportamentul social. Hotărârea de care dă dovadă persoana respectivă o salvează de multe ori, însă nu este de ajuns ca să poată permite talentelor să iasă la suprafață și să fie recunoscute. Capacitatea sa de a duce lucrurile la bun sfârșit depinde de echilibrul ponderal dintre cele două inelare. O diferență mai mare de zece puncte indică o capacitate slăbită de a duce lucrurile la bun sfârșit. Cu alte cuvinte, uneori persoana nu duce la capăt ceea ce a început.

GEM GRILĂ DE EVALUARE PSIHOANATOMICĂ

DATĂ:

GREUTATE TOTALĂ:

GREUTATE	IDENTIFICARE	PREDISPOZIȚII	PROCENTAJ
	Deget mic stâng	Experiență acumulată	
	Deget mic drept	Simț al viitorului. Inteligență intuitivă	
	Degete mici	Gestionare a timpului	
	Inelar stâng	Nivel al implicării afective (pasiuni)	
	Inelar drept	Scheme voluntare	
	Inelare	Capacitate de a duce lucrurile la bun sfârșit	
	Mijlociu stâng	Stimă de sine	
	Mijlociu drept	Încredere în sine	
	Degete mijlocii	Echilibru psihic și capacitate de reflecție	
	Arătător stâng	Nivel al vocației (<i>persona</i>)	
	Arătător drept	Nivel de stăpânire sau de control	
	Arătătoare	Grad de maturitate și simț al răspunderii	
	Deget mare stâng	Plăceri	
	Deget mare drept	Dorințe	
	Degete mari	Instinct de conservare sau de supraviețuire	

Mijlociu stâng dominant

Modul de comunicare al persoanei în cauză este bazat pe imaginea de sine. Este un pasiv, în sensul că-i place să placă interlocutorilor. Își trage energia din stima care i se acordă.

Mijlociu drept dominant

Persoana stă destul de bine la capitolul încredere în sine. Dar poate ajungă să nu mai aibă încredere în nimeni și în nimic atunci când această încredere se clatină și sentimentul de a fi o „nulitate“ îl tulbură peste măsură.

Un dezechilibru ponderal mai mare de zece puncte între stima de sine și încrederea în sine presupune adesea și un complex de inferioritate sau un exces de susceptibilitate nejustificat.

Credința în sine sau în Dumnezeu și stima de sine sunt cei doi stâlpi ai echilibrului psihologic și garantul sănătății psihice. Însă acest echilibru variază în funcție de capacitatea de a reflecta la propria persoană.

Arătător stâng dominant

Respectivul este adesea puțin cam prea exclusivist și elitist. Este un individualist înzestrat cu un temperament posesiv. Dar și o persoană de vocație. Predispozițiile sale reprezintă substratul propriului destin.

Arătător drept dominant

Respectivul este foarte implicat în inițiativele sale și, mai ales, foarte împăcat cu *persona* sa. De asemenea, investește foarte mult și în carieră. Deschiderea profesională este polivalentă, ceea ce o salvează în multe situații. Ar fi bine să nu încerce să-și impună autoritatea în mod sistematic, pentru că se devalorizează în ochii anturajului. Nevoia de a-i depăși pe alții cu un cap este un comportament tipic pentru un „adultescenț“.

O diferență de peste zece puncte între cele două arătătoare poate trăda o lipsă de maturitate (punctuală sau cronică) și o incapacitate de a face față responsabilităților.

Deget mare stâng dominant

Persoană hedonistă, al cărei credo este căutarea plăcerii, în sensul larg al termenului. Este motivată pe termen scurt, însă nu neapărat și ambițioasă pe termen lung.

Deget mare drept dominant

Persoană seducătoare, simte nevoia de a plăcea celorlalți. Capacitatea de a se implica profund îi dă forța necesară demersurilor vitale. Este mânăta de ambiție și predestinată să câștige, însă doar dacă are destul suflu.

O diferență de zece puncte sau mai mult între cele două degete mari indică o perturbare a instinctului de conservare sau de supraviețuire. Boală sau deprimare? Plăcerea este încununarea dorinței, iar dorința lipsită de plăcere poartă numele de frustrare. Cu cât ai mai mult, cu atât vrei mai mult.

CÂRCOTAȘ

Își curăță încontinuu orificiile nazale cu unul dintre degetele mici.

Atinsă de un complex de superioritate, ce poate fi identificat în primele cinci minute ale întâlnirii, interlocutoarea are tendința supărătoare de a intra în conflict cu toți cei care se apropie prea mult. Păstrați distanța!

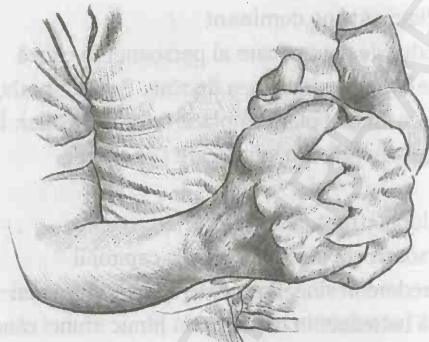
A-ți curăța nasul nu este neapărat un gest urât, dacă este făcut în privat și în singurătate. Este un comportament de toaletare al căru

obiectiv inconștient constă în a te debarasa de gândurile parazite. Legătura simbolică dintre crucele din nas și gândurile parazite vă va părea pe deplin justificată, fără a fi necesară validarea exactității sale. Este atât de evident! De acum înainte, când vă veți surprinde pe cale să vă curățați nările inconștient, trebuie să vă gândiți că este momentul să vă puneți ordine în gânduri.

Degetele suprapuse, palmele întoarse în sus, în formă de greblă.

Gestul semnaleză mai degrabă un obstacol de trecut sau o situație ce trebuie dezamorsată, decât o partidă de plăcere. Un individ cărcotaș.

Degetele împreunate și prinse în căușurile palmelor reprezintă un gest defensiv și de protejare a teritoriului, care dezvăluie, de asemenea, și un personaj constrângător, cu un spirit polemic, dificil, care-și înfruntă adversarii pentru a scăpa din laț.

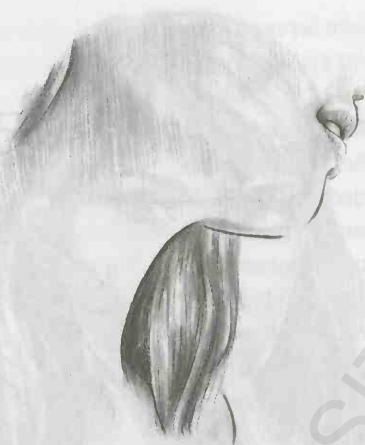
Interlocutorul se joacă cu părul din nas, părând că și-l smulge.

Atenție unde pașiți! Subiectul este cărcotaș și formalist.

CEAFĂ

Ceafa unei femei poate exercita o puternică atracție erotică dacă este bine descoperită și asemănătoare unui gât de lebădă. Este foarte solicitată în caz de oboseală bruscă sau de perplexitate față de o situație fără ieșire. Dacă ne referim la limbajul simbolic al corpului, ceafa ar găzdui sediul încrederii în sine. În realitate, partea gâtului identificată cu acest climat mental ideal pe care îl căutăm cu toții se situează exact în dreptul ultimelor șapte vertebre cervicale ale coloanei vertebrale. Aceasta înseamnă că toate gesturile în care este implicată ceafa trebuie să fie luate foarte în serios. Atunci când interlocutorul își încrucișează degetele la ceafă, asta înseamnă că încrederea lui în sine este destabilizată.

CEREDRAL

În autohipnoza posturală, în practica „transelor de descărcare“, în timpul cărora corpul este subiectul unor reacții spasmodice fără participarea voluntară a individului, transa ia sfârșit printr-o serie de mișcări înainte și înapoi ale cefei, în cazul tuturor celor care participă la stagiu.

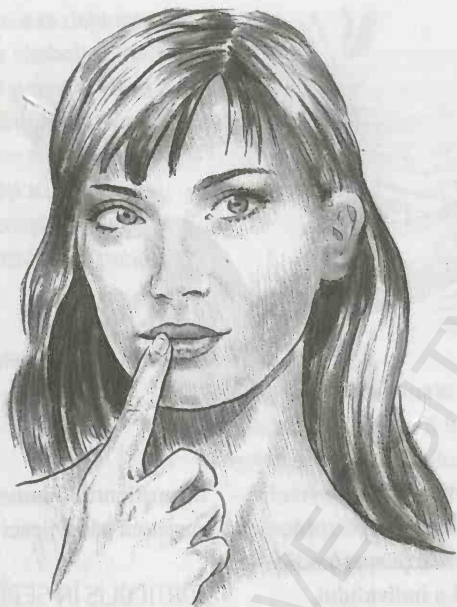
Orice torticolis constituie semnalul puternic al unei afecțiuni banale. Dacă sunteți chinuit de asemenea tulburări, puteți considera că

inconștientul dumneavoastră încearcă să sucească gâtul lipsei de încredere în sine.

TORTICOLIS ÎN SERIE

„Am eșuat de multe ori în ceea ce mi-am propus, și eșecurile succesive mi-au provocat un torticolis în serie. M-am întrebat mereu dacă există, într-adevăr, vreun raport între aceste eșecuri și torticolis.“ Mărturisirea mi-a fost făcută de un pacient. Cazul lui s-a aflat la originea unei atenții speciale pe care am acordat-o acestui semnal psihosomatic pur. Cine nu s-a plâns niciodată de un torticolis? Partea proastă este că nu ne amintim niciodată în ce împrejurări și-a făcut apariția tulburarea respectivă. Am studiat și loviturile cervicale cărora le cad victime unii dintre cei care au trecut prin accidente de mașină. Ei poartă un fel de guler ortopedic ca să-și protejeze vertebrele cervicale fragilizate. Toți cei care am putut discuta aveau o problemă de încredere în sine. Și care să fie legătura cu accidentele de mașină? Misterul nu e dezlegat, întrucât am interogat și alte persoane care au fost victime ale unor accidente grave, dar care nu au suferit niciodată traumatisme cervicale. Se pare că ceafa lor a rezistat bine la șoc.

CENZURĂ

Ea își pune arătătorul perpendicular pe buze, ca și cum ar mima că tace.

Secvența vorbește de la sine. Este atât de evidentă, încât nimeni nu o mai vede. Ea pare că ascultă, în timp ce, prin gestul făcut, își dă în minte ordinul de a tăcea, pentru a nu mai relua discuția.

Interlocutorul se sprijină pe coate și, cu una dintre palme, își acoperă și își strivește buzele.

Prima explicație. Căscatul simbolic blochează orice posibilitate de dialog. Persoana în cauză încheie conversația, împiedicându-se să deschidă gura și să reia discuția.

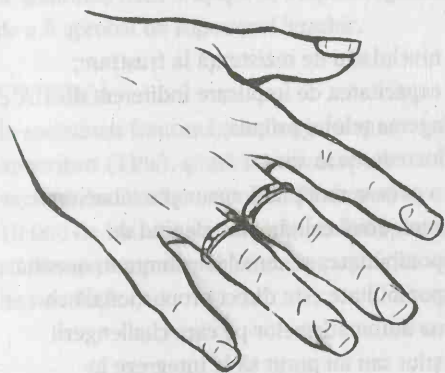
A doua explicație. Îndrăzneala de a rupe o tăcere protectoare (sau de a întrerupe unul sau mai mulți interlocutori necunoscuți) este însoțită automat de o autoreprimare gestuală,

proiectată asupra gurii și buzelor. Regula asta nu suferă, practic, nici o excepție. Secvența gestuală respectivă provine din fragedă copilărie și de la arătătorul schematic care trebuia să coasă buzele prea vorbărețe. Folosit într-un context diferit, gestul respectiv indică o autocenzură verbală, dublată de o activitate mentală refractară (obiecție mentală) la propunerile sau la argumentele enunțate. „Nu îndrăznesc să vă întrerup, dar nu înseamnă că nu mă gândesc la...”

CEREBEL

Partea occipitală a craniului, cerebelul este sediul automatismelor care ușurează schemele voluntare. Este situat în partea din spate a craniului. Gestul de a te scărpinga la ceafă sugerează că mintea este învadată de îndoială. Acest cod gestual însoțește și calculul mental sau încercarea de a-ți reaminti ceva, sub tensiune.

CEREBRAL

COMBINAȚIE DE INELE: mijlociul și inelarul de la mâna dreaptă.

Dacă vă plac raporturile platonice cât se poate de cerebrale sau jargonul psihologiei de supermarket, atunci ați găsit candidatul perfect ca să joace cu brio acest rol. Este o persoană care excelează într-un tip de comportament care-i seduce pe mulți naivi: „Vino după mine, că eu fug de tine!“ Iată cheia succesului său în materie de seducție. De fapt, cu cât o femeie se refuză mai mult, făcând fițe, cu atât mai tare o să i se arunce la picioare adoratorii, sperând într-o improbabilă răzgândire. Persoanele care poartă această combinație de inele nu sunt rare pe piața întâlnirilor amoroase, mai ales pe internet, unde pot să-și păstreze un veșnic anonim. Totuși, le este greu să-și găsească sufletul pereche din cauză că pun prea multe condiții imposibil de satisfăcut.

CHALLENGER (PROFILUL)

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul drept dominant;

- Degetul mare drept dominant;
- Ascultare telefonică la urechea dreaptă.

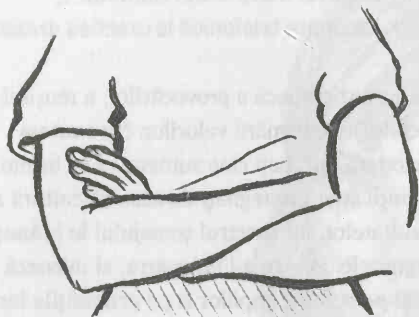
Trăim într-o epocă a provocărilor, a reușitei sociale, a răsturnării valorilor. Nu suntem niciodată întrebați cine suntem, ci ce facem. Părinții sunt impregnați de această cultură a rezultatelor, iar spectrul șomajului le hrănește angoasele. Pentru a-l îndepărta, ei mizează totul pe studiile copiilor și pe activitățile lor extrașcolare. Trebuie neapărat să iei bacul ca să poți exista în propriii tăi ochi. Caietele cu temele de vacanță cunosc o căutare din ce în ce mai mare la părinții challenger. Există și caiete pentru adulți și au un succes nebun. Părinții se apucă din nou de teme, ca să-și împropăteze amintirile din anii de școală, care au dispărut de secole. Trebuie să pari că știi, dacă nu te pricepi să faci.

PROVOCAREA CA RELIGIE

Patru calități îl caracterizează pe challenger mai bine decât un discurs interminabil: simțul provocării, spiritul de decizie, spiritul de inițiativă și un simț acut al disciplinei. Animator, salariat sau independent, challengerul este opusul total al senzitivului, dublura sa, într-o oarecare măsură. Într-un cuplu format dintr-un challenger și un senzitiv, cel care conduce nu este cel la care vă gândiți. În general, senzitivul ține cârma. Majoritatea challengerilor nu sunt conducători, ci secunzi care știu să-și susțină patronul cu o fidelitate și cu o eficiență fără cusur.

UN SPIRIT SPORTIV

Mulți sportivi de performanță aparțin profilului challenger, lucru deloc de mirare. Challengerul este adeptul autodepășirii, tipic pentru mentalitatea sportivă. Psihologii sportivi atribuie patru caracteristici voinței

de a câștiga, de a învinge sau de a reuși a challengerului:

- a) nivelul său de rezistență la frustrare;
- b) capacitatea de implicare indiferent de atingerea țelului propus;
- c) încrederea în sine;
- d) o perseverență fără cusur și o tenacitate de oțel, două calități care depind de disponibilitatea schemelor voluntare. Această disponibilitate este direct proporțională cu suma automatismelor pe care challengerii au știut sau au putut să le integreze în comportamentele lor pentru a ușura acțiunea voinței pure (ambiiție).

Tot psihologii explică și performanțele sportivilor prin conjugarea a trei factori: talentul, experiența și obsesia reușitei. Această obsesie este motorul principal al tuturor acțiunilor lor.

DIE HARD

Dotat cu o personalitate puternică sau cu o mare forță de caracter, challengerul este un om convingător. Atunci când își pune ceva în minte, nimeni și nimic nu-l oprește. Își asumă toate riscurile ca să poată câștiga. Este un individ extrem de dur, greu de destabilizat sau de influențat. Îi surprinde pe alții, întrucât acționează adesea în clipa când adversarii se așteaptă mai puțin. Pentru un challenger, a avea încredere în sine este și un mod de a se încrede în steaua sa, de a crede că destinul care i se așterne în față îi rezervă surprize plăcute. Încrederea în sine nu este un gaj al reușitei, dar poate fi adesea anticamera acesteia.

Există două tipuri de challenger: animatorul și luptătorul. Challengerul luptător este geamănul

senzitivului autocrat, cu care ar putea ajunge să se confunde dacă reușește să scape de nevoia de a fi aprobat de superiorul ierarhic.

STATISTICĂ

În societatea franceză, challengerii sunt minoritari (11%), și mă bazez aici pe o anchetă realizată pe o populație de peste 10 000 de indivizi. În schimb, printre sportivi, challengerii reprezintă 20% din populația de referință.

CHARISMĂ

Simplul fapt de a observa universul sentimentelor exercită un efect bine cunoscut în fizica cuantică: el modifică ceea ce este observat.

Contrar opiniei răspândite, potrivit căreia actorii nu simt emoțiile pe care le exprimă, să te prefaci că simți o emoție înseamnă s-o trăiești. Cercetătorii dau explicația că mișcările organice colorate ale exprimării fizice comandate de către creierul actorului sunt resimțite imediat de către acesta, conform unui mecanism de retroacțiune a corpului asupra creierului. Un studiu făcut pe actori, meșteri iscusiți în făurirea pasiunilor, demonstrează că, dacă trupul exprimă pasiunea, în schimb, și noi putem produce un corp pasionat. Prin autoobservație (autoscopie) se poate descoperi că imitarea expresiei fizice a unei stări mentale ne face s-o înțelegem mult mai bine decât dacă ne-am mulțumi s-o contemplăm. Atunci când merg în spatele unei persoane pe care n-o cunosc și-i imit cât mai bine cu putință mersul și atitudinea, ajung să am impresia ciudată că simt ce trăiește persoana respectivă. A imita mersul unei fete tinere te transpune, ca să zicem așa, într-o stare feminină.

CHARISMA ESTE O ENERGIE UNIFICATOARE
Charisma nu este o calitate exclusivă a claselor elevate. Unii puști de pe la periferiile orașelor o au din plin, în timp ce mulți copii din cartierele selecte nu posedă nici un dram de charismă. Am comparat charisma cu o putere de seducție dezinteresată, o imagine care îi poate șoca pe cititori, din moment ce unele personaje charismatice nu sunt mai generoase sau alocentrice (antonimul lui egocentric).

Cu toate acestea, apariția unui eveniment major în viața unui om poate transforma orice individ *lambda* (adică oarecare) în personaj charismatic. Suntem cu toții depozitari ai acestei energii fundamentale care aparține instinctului de conservare al umanității: energia unificatoare pe care o numim charismă. Este nevoie de lideri care să-i conducă pe oameni, indiferent dacă acești lideri sunt buni sau răi. Iar liderii sunt de multe ori indivizi ieșiți din sânul poporului. Avem nevoie de eroi sau de idoli cu care să ne identificăm, care să ne îndrume pe „calea cea dreaptă“, care să ne fie modele. Îi recunoaștem de îndată, după felul special în care privesc lumea sau camerele de televiziune, care sunt înlocuitori ai ochilor noștri. Și facem imediat pasiune pentru ei, întrucât ne seduc visele. Așa s-a întâmplat cu poștașul din Noul Partid Anticapitalist (fosta Ligă Comunistă Revoluționară), Olivier Besancenot, cu anumiți animatori de televiziune care apar de nicăieri, cu politicieni experimentați, despre care știm că nu posedă nici o mare inteligență, nici o cultură prea solidă, dar a căror charismă are un efect electrizant asupra maselor care îi aleg.

Charisma este declanșatorul universal al iubirii fulgerătoare. Posesorul ei este brusc

supraestimat, ridicat în slăvi, înfrumusețat. Operația respectivă se face pornind de la mesajul vizual, de la ceea ce am citit în ochii celuilalt, fără ca măcar să ne dăm seama de asta. Indiferent dacă e vorba despre un cântăreț celebru, un om politic, un guru, un șef de companie sau un actor de cinema, nici unul dintre acești oameni înzestrați cu charismă nu a devenit idol modern prin grația divină. Unii au patinat pe deasupra evenimentelor, asumându-și riscuri, alții au fost atrași de evenimente, iar alții aveau deja această fibră charismatică și s-au folosit de talentele lor pentru a câștiga o valoare adăugată. Toți se îndreaptă cu pași siguri către pasarelele care îi așteaptă să le treacă și care vor fi trambulina renașterii lor. Evenimente neașteptate și nesperate, precum succesul filmului lui Danny Boon, *Bienvenue chez les Ch'tis*, precum succesul mondial al lui Mika, pe care îl refuzaseră toți producătorii, precum reușita extraordinară a lui Christophe Willem, pe care o datorează atât talentului, cât și fragilității sale, cu care se poate identifica oricine. Willem nu este o vedetă populară, ci un artist.

CUM VĂ DEZVOLTAȚI CHARISMA?

E de ajuns o privire! O privire scuturată de ego, însă, amintiți-vă! O privire în care este cuprins tot corpul, căci nu ochii contează, ci felul în care corpul în întregime se exprimă, prin intermediul privirii. Nu-i ușor de imaginat; cu toate acestea, este vorba despre ceva ce simțiți și este indispensabil să-l integrați dacă vreți să vă dezvoltați charisma, de exemplu pe internet, cu ajutorul fotografiilor. Evident, această atitudine mentală atât de specifică se învață în cadrul unui stagiu de seducție la fel de special. Este vorba despre o tehnică descoperită de cei de la Actors Studio.

Până când vă veți supune unui asemenea stagiu, puteți să încercați să vă fabricați o privire extravertită, privindu-vă în oglindă, ca să observați variațiile pupilelor, în funcție de gândurile care vă trec prin minte. Ca să puteți observa mai bine aceste modificări, adesea foarte subtile, folosiți o oglindă care mărește! Charisma se află chiar acolo, ca o pepită de aur ascunsă în privire. Folosiți o oglindă care mărește și așezați-o pe masa de lucru! Din când în când, observați-vă ochii, ca și cum ar fi ai altei persoane. Vizualizați o persoană pe care o iubiți și fiți atent la reacțiile pupilelor! Dacă ele nu variază în timp, nu înseamnă că nu țineți la persoana respectivă, ci că vă este greu să vă exprimați sentimentele. Emoțiile vă sunt cenzurate sau bruiate. Dacă pupilele vi se dilată imperceptibil, atunci este bine. Învățați să vă jucați cu propriile emoții și cu reacțiile concomitente ale pupilelor. Veți elibera în mod progresiv energia unificatoare a charisimei latente.

Exprimarea sentimentelor prin intermediul privirii este un exercițiu suprem: ironie, violență, cruzime, compasiune, admirație, seducție, dispreț, batjocură, suspiciune și atâtea altele sunt atitudini mentale care nu cer decât o schimbare de iluminare a ochiului, fără participarea vreunei alte trăsături a feței.

REÎNVĂȚAȚI SĂ OBSERVAȚI

Observația precede vederea. Toți seducătorii își observă viitoarea parteneră, toate seducătoarele analizează diferitele informații pe care le primesc simțurile lor. Eul lor nu participă la observație. O proiecție a eului asupra celuilalt nu poate fi considerată o încercare de seducție, ci, mai degrabă, o atitudine narcisică. În aceeași ordine de idei, observația autoscopică se află,

în mod paradoxal, la baza unei observații obiective celuilalt.

Nu pot să-l observ în mod obiectiv pe celălalt dacă nu sunt conștient de limitele propriului corp.

Aceasta este regula. Într-un context mai specific, nu pot să-i seduc pe ceilalți, publicul, dacă gesturile mele nu sunt controlate de această atitudine autoscopică atât de subiectivă.

Alchimia seducției, în sensul extins al termenului, se dezvoltă la acest nivel. Indiferent dacă este vorba despre o întâlnire amoroasă, despre un auditoriu sau despre o mulțime de spectatori, modul de operare este același. Nu seduce acela care vrea, ci acela care stăpânește codurile seducției! Iar acest mod de a opera izvorăște din puterea ochilor. Neutralizarea eului cere să fiți conștient de realitatea celuilalt, indiferent de tipul de relație pe care îl întrețineți cu el. Totul pleacă de la privirea pe care o aruncați asupra celorlalți!

Să înveți să-l privești pe celălalt înseamnă și să lași ochii să vorbească. „Nu-i oare privirea un gest făcut cu ochii?” Întrucât este dificil să susții privirea interlocutorului și, în același timp, să-i și vorbești. Atunci când desfășori o argumentație, felul în care îl privești pe celălalt se globalizează, păstrând însă atenția asupra feței. Privirea seducătoare este o privire mută, o privire mai degrabă admirativă decât concupiscentă sau neîncrezătoare. Nici o ființă umană nu poate suporta acest tip de privire fără să se simtă răsplătită. Ceea ce dă impact privirii este sentimentul din care izvorăște. Admirația este o sublimare a sentimentului de iubire. Dacă vă asociați privirea cu

acest sentiment, celălalt îl va primi ca pe o recompensă narcisică și vă va deschide poarta sentimentelor sale.

Atenție! Această privire nu funcționează decât dacă rămâne mută... de admirație. Dacă începeți să vorbiți, efectul magic dispare. Întoarceți-vă ochii de îndată ce deschideți gura ca să vă convingeți interlocutorul și nu folosiți privirea alocentrică decât după ce ați terminat de vorbit! Contrar sfaturilor pe care le dau unii autori sau specialiști în comunicarea agresivă, ca să convingeți o persoană trebuie să evitați cu orice preț să-i captați privirea. Folosiți tot timpul privirea periferică în timp ce vorbiți și, dacă e cazul, susțineți privirea interlocutorului atunci când vorbește, la rândul său. Totuși, aveți grijă să nu-i induceți o stare de stânjeneală care s-ar traduce printr-o evitare constantă a privirii din partea sa. Dacă îl priviți în timp ce formulați obiecții în minte, atunci intensitatea privirii vă va trăda gândurile.

CUM POȚI AVEA O PRIVIRE SEDUCĂTOARE

Frecvența de vibrație a privirii depinde numai și numai de gândurile care ne trec prin minte sau, în alți termeni, frecvența de vibrație a fiecărui sentiment provoacă o variație a intensității luminoase a privirii și a mărimii pupilelor. Înțeleg prin frecvență de vibrație lungimea unei emoționale a unui afect. Dacă iau ca exemplu frecvența de vibrație a urii sau a furiei, voi avea o micșorare maximă a pupilei, într-o privire de o intensitate insuportabilă a urii, aproape înspăimântătoare pentru cel cărui îi este adresată privirea respectivă. Frecvența de vibrație a disprețului se exprimă și prin alte semne ale feței, precum și prin rotația capului, care dă privirii decorul potrivit manifestării sale. Același lucru în

cazul dezgustului. Tristețea este însoțită de o frecvență introvertită de vibrare a ochiului și de o ușoară coborâre a pleoapelor. Educarea privirii depinde, prin urmare, de calitatea sentimentelor. Iar calitatea sentimentelor provine din cea a gândurilor spontane și care apar ca reacție la informațiile primite. Cu cât vă veți distanța de evenimentele cotidiene, cu atât veți elimina comportamentele comandate de stres și angoasele cu care vă asaltează cei apropiați. Filosofia zen, practicile yoga, vizualizarea sau meditația ar trebui să vă ajute să evacuați surplusul de gânduri parazite care vă invadează spiritul și vă perturbă frecvența de vibrare a celor mai constructive sentimente. Însă practicarea acestor tehnici cere, ca întotdeauna, calități introspective, răbdare și eforturi care nu prea corespund mentalității occidentale și, mai ales, disponibilității noastre mentale. Să existe și o altă cale, mai apropiată de viziunea noastră asupra existenței? Da, există și poate fi rezumată în câteva cuvinte, pentru un rezultat care trece printr-un proces de învățare.

De fiecare dată când va fi nevoie să-i răspundeți interlocutorului, să luați cuvântul din orice motiv, fie el foarte serios ori futil, să începeți o conversație cu un coleg, pentru a-i da o informație sau doar ca să mai schimbați două vorbe, închipuiți-vă că ochii trebuie să exprime, în primul rând, sinteza atitudinii mentale care vă caracterizează în acel moment, înainte de intervenția cuvintelor. Lăsați-vă ochii să vorbească, înainte să deschideți gura! Acest comportament va provoca un ușor decalaj între privirea îndreptată asupra interlocutorului și răspunsul pe care acesta îl așteaptă. Dacă veți reacționa astfel, veți pune în mod progresiv o distanță mentală între dumneavoastră și ceilalți,

o distanță propice pentru a vă apăra de angoasele lor sau de stresul pe care ei speră să vi-l împărtășească. Privirea vi se va modifica în același timp cu felul în care vedeți lumea înconjurătoare. Secretul ține numai și numai de instalarea acestei distanțe mentale.

UN PAS MIC PENTRU SPIRIT, UN PAS URIAȘ ÎN VIAȚĂ

Faceți-! Fără șovăială!

Un mic sfat care nu costă nimic și poate să vă aducă multe avantaje! Când vă despărțiți de o persoană cu care v-ați întâlnit, țintuiți-o mereu cu privirea (o fracțiune de secundă e de ajuns) înainte de a pleca. Acest mod de fixare oculară este o adevărată ancorare, care îi va fixa în memorie faptul că v-a întâlnit. Chipul dumneavoastră i se imprimă pe retină. Gravați-l în centrul sentimentelor sale!

CICLOTIMIC

Individul își bea cafeaua apucând cana cu mâna dreaptă sau cu stânga, alternativ, fără să se hotărască.

Un tic banal care trădează o instabilitate sufletească.

Ciclotimicul joacă ping-pong cu telefonul mobil, trecându-l fără încetare de la o ureche la alta. Acest semnal poate trăda un stres subordonat unei tentative de invazie telefonică, dar, în general, el indică un temperament ciclotimic.

CINISM

Gestul de a scoate limba este adesea greșit interpretat de către observatorii politici. Ei atribuie această atitudine temperamentului de farsor al celui care îl face.

Eroare! Și vă dau drept dovadă limba scoasă de Laurent Gbagbo, președintele Coastei de Fildeș, la finalul întâlnirilor de la Marcoussis. Acest gest foarte convențional avea un sens deturnat ușor de decriptat. Era clar că președintele Coastei de Fildeș avea să deturneze acordurile semnate, imediat ce avea să se întoarcă în țara sa. Lucru pe care l-a făcut neîntârziat. Scoatem limba ca să ne batem joc de cineva care a pierdut. Este un alt mod de a-ți arăta c..., cum cânta cândva Georges Brassens.

(A) CLĂTINA DIN CAP

Felul semnificativ în care un individ plin de importanța puterii sale ierarhice în cadrul societății salută un coleg. Din alt punct de vedere, unii indivizi fac un adevărat refren gestual, dacă nu chiar un tic din datul din cap. Acest gest este subliniat adesea de interjecții sau de onomatopee pe cât de diferite, pe atât de bizare (ecolalie sau repetare a sfârșiturilor de frază). Nevoie de a-ți aproba astfel interlocutorul constituie semnul unei anxietăți foarte mari și aparține tabloului clinic al neurozei deangoasă.

CLIMAT MENTAL

Climatul mental este sinonim cu ceea ce psihologii numesc, de obicei, atitudine mentală, în comparație cu atitudinea corporală. Climatul mental al unei persoane funcționează pe baza polarităților de atracție sau de repulsie, la fel ca un magnet: îi place sau nu-i place, aderă sau respinge, adoră sau urăște. Variațiile climatului mental se exprimă atât prin alegerea vocabularului verbal, cât și prin reacțiile corporale sau gestuale destinate eliminării stresului sau

angoasei. Confruntat de mai multe ori cu aceleași tipuri de situații, subconștientul programează o reacție gestuală reflexă, reacție de eliminare a stresului, care se transformă de multe ori într-un refren gestual.
>vezi și **GESTUAL**.

Climatul atitudinii mentale domină atmosfera sentimentelor, obligându-vă adesea corpul să se plieze pe atitudini inconfortabile, ca să satisfacă presiunea exercitată de unele impresii dezagreabile. Reperând, pe termen lung, refrenele gestuale care vă caracterizează, veți putea să separați atitudinile benefice de cele care trădează un climat mental morbid sau doar negativ. Pornind de aici, veți învăța să le deprogramați în mod instinctual, în folosul celor care vă valorizează. Felul în care variază dispozițiile nu este decât o imagine a spiritului. Fiecare sentiment care își face apariția în conștiință se traduce automat pe planul GPM (gesturi, posturi, mimici), fiecare gând produce un efort gesticulatoriu. Dacă vreți să renunțați la slujba pe care o aveți pentru a intra într-un proiect aflat în fază incipientă, ați putea face gestul următor: mâna stângă ajunge la înălțimea obrazului, cu palma întoarsă spre gură, ca pentru a evita o palmă virtuală. Acest cod gestual traduce o teamă de viitor cât se poate de legitimă, de altfel. Climatul mental este, prin urmare, dirijorul care impune aceste reacții gestuale. Marii actori exprimă de minune aceste multiple schimbări de stare făcând recurs la mimici sau gesturi potrivite contextului impus de scenariu. De aici le vine forța și tot ceea ce face diferența între un cabotin și un star. Robert De Niro se va așeza de 15–20 de ori pe un scaun până când va găsi poziția corespunzătoare personajului pe care îl incarnează.

Atunci când un film are un anumit succes, aceasta nu se întâmplă mereu pentru că povestea a plăcut publicului, ci deoarece actorii au reușit să-și însușească sentimentele exprimate de personajele pe care le joacă. Sunt credibili deoarece reproduc gesturile și posturile care animă personajele. S-au identificat cu aceste personaje. Climatul mental este flexibil și influențabil, contrar personalității, care este fixă.

ROLUL CLIMATULUI MENTAL

Dacă este ușor de înțeles că o psihoterapie bine făcută poate să alunge miasele dintr-un spirit bolnav, faptul de a deveni conștient de atitudinile corporale care oferă anturajului o imagine descalificantă a ceea ce ar trebui să reprezentați poate să atingă același scop. Această sugestie este o valoare adăugată pentru cei care consideră că atitudinile corporale au tot atâta importanță ca și discursul.

Vă este mai ușor să începeți să urmăriți secvențele gestuale ale colegilor de serviciu și să le ignorați cu trufie pe cele care vă descalifică, dacă așa vă place. Cu toate acestea, veți înțelege foarte repede că simplul fapt de a vă așeza ambele picioare pe podea, în loc să le încrucișați, de exemplu, traduce o atitudine mai constructivă, precum și o postură mai energizantă pentru imaginea pe care i-o oferiți interlocutorului.

Există o corelație efectivă între fluctuația atitudinii mentale a unei persoane și atitudinea sa corporală spontană. Fiecare idee sau grup de idei își găsește imediat traducerea mimică sau gestuală la nivelul feței sau în atitudinea corpului luat ca întreg.

Ideomotricitatea gândirii este un fenomen pe care îl cunosc toți fiziologii și hipnotizatorii. Cei din urmă îl folosesc, de altfel, pentru a le induce pacienților starea de hipnoză. Orice concept, orice idee, orice gând, conștient sau preconștient, fiecare imagine sugerată sau formată în mod spontan de către creier va suscita în mod automat un ecou muscular într-o parte sau alta a corpului.

Atitudinea dumneavoastră mentală este în perpetuă mișcare. Indiferent dacă sunteți singur sau în compania altor persoane, ea își extrage din imaginație conținutul necesar pentru funcționare. De la gândurile parazite la reflecția structurată, ea influențează constant climatul mental și, în consecință, și mușchii care prelungesc oscilațiile acestui climat la suprafața corpului.

Pare evident că multe atitudini corporale se află la originea nodurilor sau chisturilor de energie care să blocheze musculatura și articulațiile. Să nu fie, oare, de ajuns să strângem pumnii ca să contractăm mușchii spatelui sau, mai special, mușchii trapez inferiori și angulari, dintre omoplați și partea de sus a spatelui? Faceți experiența, concentrându-vă asupra reacțiilor discrete ale corpului! Masa musculară vă însoțește fiecare dintre gânduri, cuvinte și gesturi. De ce o atitudine corporală nepotrivită ar oferi o imagine revelatoare interlocutorului, din moment ce confirmă rădăcina unei jene musculare sau mărește anumite dureri difuze, care existau deja? Orice situație de stres își găsește în mod automat ecoul în lanțurile musculare sau articulare, prin intermediul posturilor de autoprotecție, de refuz sau de respingere.

Atunci când spiritul spune *nu*, corpul suferă. Atitudinile de opoziție sunt atitudini globale ale căror efecte nocive se manifestă în mod inevitabil, mai devreme sau mai târziu, pe plan psihosomatic. Cu cât le veți evita mai mult, cu atât vă veți simți mai bine.

COAPSE

Zonă erogenă prin excelență, gesturile în care sunt implicate coapsele antrenează adesea o interpretare de tip sexual. Căutarea plăcerii este favorizată de individul care întreține o relație gestuală privilegiată cu această parte a corpului. Copiilor le sunt dragi coapsele. Ei adorm ușor dacă își țin mâinile strânse între coapse. Potrivit lui Desmond Morris, acesta este un cod gestual destinat să apere copilul de complexul lui de castrare. Ar fi multe de spus despre acest subiect. Totuși, coapsele sunt, în primul rând, zone erogene, înainte să se transforme în loc de refugiu. Dar coapsele nu sunt doar ambasadoarele plăcerilor noastre carnale. Atât ar trebui! În contextul unei negocieri, ele au mai degrabă tendința să lase să se înțeleagă că discuția a început prost.

Dacă interlocutorul, care stă jos, are obiceiul să-și pună mâinile pe ambele coapse ori pe una dintre ele, să le ciupească ușor cu degetul mare și arătătorul în timpul unei convorbiri, e cazul să fiți pe fază! Aflați că aceasta este o atitudine de respingere sau de refuz pe care încă nu a verbalizat-o...

Există un mare număr de gesturi care implică membrele inferioare ale omului. A se bate peste coapse este semn de nerăbdare sau de furie (în America de Sud), de rușine sau de supărare (în Europa), de repulsie sau de întristare adâncă (Grecia și Roma antice) sau de mare bucurie. Unicul factor comun este cel

al unui răspuns emoțional, violent și brusc. Însă unii se bat peste coapse atunci când râd în hohote.

COATE

Sprîjinirea pe coate amintește de celebra statuie a *Gânditorului* lui Rodin. Totuși, ar fi de menționat că statuia care îi întâmpină pe vizitatorii Muzeului Rodin conține o ușoară eroare gestuală. Sculptorul a creat statuia obligându-și modelul să-și sprijine cotul drept pe coapsa stângă. Această poziție nepotrivită se traduce în limbajul gestual ca un gest decalat.

Ca să ne întoarcem la sprîjinirea pe coate, oricât de plin ar fi, capul nu riscă să se detașeze de restul corpului, însă ar putea să cadă, în mod simbolic, dacă nu facem apel, constant, la mâini și coate ca să-l susținem.

Cotul drept este, în principiu, sediul simbolic al forței de inerție. O durere atipică resimțită în acest cot dezvăluie un refuz sau o incapacitate de a evolua.

Cotul stâng este sediul mecanismelor de penalizare. Ceea ce mă duce cu gândul la faptul că acel cot nu ne doare niciodată fără motiv. Dincolo de rolul său de a articula brațele, cotul reprezintă, de cele mai multe ori, un sprijin indirect pentru cap, care este adâncit în gânduri. Sprîjinirea pe coate întărește nehotărârea, în detrimentul acțiunii și al spiritului de inițiativă.

COLERIC

Persoana începe să-și enunțe condițiile punând degetul mare stâng pe unul dintre degetele de la mâna dreaptă.

La numărătoarea pe degete, degetul mare starter al mâinii stângi desemnează în general un individ mândios.

Țigara interlocutorului este înfiptă între falangele arătătorului și degetului mare, în unghiul format de cele două.

Furia implicită este fondul caracterului. Un individ coleric a cărui înaltă moralitate este dincolo de orice bănuială, dar de care mai poate face și abstracție dacă i-o cere interesul.

Am venit la această ultimă masă ca să rupem legătura; ea o știe, dar ne prefacem că suntem un cuplu obișnuit, în acest restaurant parizian la modă. Denivelarea dintre gâtul și bărbia ei aproape că a dispărut, ea fierbe de mânie reținută. Eu sunt stânjenit, pentru că știu că mă paște o scenă în public.

Dispariția denivelării dintre bărbie și gât este o atitudine tipică și care poate fi remarcată la femeie începând de pe la 30 de ani. Este un veritabil barometru al fluctuațiilor climatului său mental. În alternanță cu postura „normală” a capului, în care bărbia se demarchează de gât, retragerea prea frecventă a bărbiei semnalează o furie anunțată sau reținută.

Interlocutorul își scarpină distrat barba. Expresia unei furii pe care individul o exprimă în mod implicit, scărpinându-se în mod regulat. Discursul pe care i-l țineți începe să-l calce pe nervi.

Interlocutoarea își tot scoate inelul și îl trece de pe un deget pe altul.

Gestul exprimă o stare de furie implicită a unei femei căreia nu-i place să-i fie clătinate certitudinile de care se agață. Ea trece de la o stare la alta.

Conducătorul auto, care, pe post de răspuns față de cel care i-a tăiat calea, se revanșează arătând degetul mijlociu reacționează la un eveniment care i-a provocat furia ca urmare a fricii de coliziune. În cazul respectiv, gestul obscen, făcut cu degetul sau cu brațul, este un mod de a elimina frica retrospectivă, persoana în cauză exprimându-și furia prin intermediul gesturilor.

COLOANĂ VERTEBRALĂ CEI ȘAPTE STÂLPI AI ÎNȚELEPCIUNII

Înțelepciunea este ultima escală înaintea toamnei vieții și prima înaintea veșniciei.

Aproape că ajunsesem la casă pentru a-mi achita cumpărăturile. Înaintea mea era un student căruia îi lipseau doi euro ca să-și

poată plăti cele cumpărate (evident, cina lui din seara aceea). Casiera nu-și ascundea exasperarea și disprețul. Sărăcia nu-i niciodată văzută cu ochi buni. I-am dat eu diferența ca să aibă ce mânca în seara aceea și am plecat cu un surâs vag. Nu era milă, ci plăcere în stare pură. Am ajutat fără să aștept recunoștință și mulțumiri. Timp de zece secunde am gustat din înțelepciunea compasiunii. Era foarte bună.

Dacă vă aflați pe ultima treaptă înainte de fericirea atât de specială a înțelepciunii, ar trebui să simțiți uneori un fel de căldură care iradiază dinspre plexul solar în toată regiunea abdominală. Este un semn important, care vă confirmă că ați ajuns la maturitate. Anii care vă mai rămân din viață depind de dorința pe care o aveți să le fiți de folos celorlalți; sau propriei persoane, dacă aveți ceva de exprimat. Unii ating acest palier către vârsta a treia și își trăiesc înțelepciunea până la capăt. Sunt de folos societății fără să fie vreodată încununați de lauri.

CARIATIDA CORPULUI UMAN

Ieșind în evidență ca un exoschelet atunci când relieful apofizei spinoase este foarte vizibil și palpabil sub piele, sau cambrată, oferind spatelui o aparență vălurită mult mai senzuală decât în prima postură, coloana vertebrală se compune din șapte vertebre cervicale (cei șapte stâlpi ai înțelepciunii), douăsprezece vertebre dorsale, cinci vertebre lombare, cinci vertebre sacrale sudate, care formează osul sacrum, și de la patru la șase vertebre coccigiene, care formează coccisul. Șira spinării (coloana vertebrală) este, evident, un sediu fundamental, deoarece nu se poate face nimic fără ajutorul ei. Este cariatida bustului și a capului, permisul care ne deschide porțile libertății.

Vă indic în continuare cei șapte stâlpi pentru a putea deschide porțile înțelepciunii de care aveți nevoie.

CREDINȚA

Credința este rădăcina instinctului de supraviețuire și motorul încrederii în sine.

IUBIREA

Iubirea este dăruire de sine înainte de a deveni o bursă de schimb a sentimentelor.

AUTENTICITATEA

Sau, dacă preferați, sinceritatea față de propria persoană.

CURAJUL

Trebuie să știți să vă învingeți temerile care vă împiedică să vă autodepășiți.

LUCIDITATEA

A asculta nu înseamnă a înțelege! A vedea nu înseamnă a privi! Luciditatea se hrănește cu adevăruri și este întunecată de minciună.

RĂBDAREA

Răbdarea are norocul de a nu avea nevoie de răbdare.

TOLERANȚA

Începeți prin a vă respecta propriul teritoriu, astfel veți învăța să-l respectați pe al celorlalți!

Am enumerat cei șapte stâlpi ai înțelepciunii într-o ordine aleatorie. Dar care este primul, al doilea etc.? Să existe o ordine anume? Aceasta este subiectivă și, mai ales, depinde de nevoile de moment, întrucât acești stâlpi sunt tot atâtea chei care vă deschid porțile înțelepciunii.

DESPRE DURERILE ATIPICE

Ce bine este când scăpăm de ele!

Dacă suferiți des de dureri *sine materia*, de tip vertebral sau paravertebral, este important, pe de o parte, să vă dați seama de unde provin aceste dureri și, pe de alta, să verificați dacă nu au o origine patologică, înainte de a vă gândi la o posibilă origine psihogenă.

DURERILE CERVICALE

Credința fără încredere în sine nu este decât o iluzie a eului.

Dacă ați înceta să vă mai limitați orizontul la lungul nasului, ați fi mult mai puțin complexat. Durerile cervicale sunt adesea consecința unei răni narcisice, al cărei scop este destabilizarea încrederii în sine. Aceste dureri pot apărea brusc și dispărea la fel de repede în clipa când sentimentul de inferioritate dispăre. De altfel, dacă nu așa stau lucrurile, o neîncredere în sine, odată instalată, riscă să se transforme în torticolis, ca să transmită un semnal clar conștiinței. Dacă suferiți de dureri cervicale atipice, nu vă repeziți la kinetoterapeut, înainte să fi trecut în revistă sentimentele și gândurile parazite. Cauza nu se află niciodată prea departe. Dacă este un apropiat care vă vrea răul, împușcați-l, în gând, firește, după care îndepărtați-vă de el. Dacă este un sentiment nociv, vizualizați-vă curățarea câmpului psihologic. Trebuie să afânați brazele conștiinței, ca să-i dați aer să respire. Vertebrele cervicale botezate „cei șapte stâlpi ai înțelepciunii“ sunt, în primul rând și înainte de toate, sediul simbolic al credinței (în sine, în Dumnezeu sau în orice altceva). Credința însă este primul dintre acești stâlpi, indiferent care ar fi ordinea în care îi plasați pe ceilalți șase.

DURERILE DORSALE

Cei vinovați sunt adesea victime ale propriei lor nevoi de ispășire.

„Oamenii nu sunt destul de copti ca să trăiască fără teama de damnare. Au nevoie de constrângeri. Au nevoie să sufere ca să se simtă mai buni. Au nevoie să fie vinovați ca să primească iertarea și să se bucure de dulcele sentiment al răscumpărării.

Dacă durerile dorsale nu sunt provocate de vreo scolioză, de o cifoză sau de orice altă cauză structurală, ele pot fi consecința „spatelui curbat psihic“ sau o reacție la frica de mustările care vă așteaptă drept pedeapsă pentru o greșeală pe care ați comis-o. Dar, la urma urmelor, nu cumva vă place să vă simțiți vinovat din pură plăcere masochistă? Teama de pedeapsă poate foarte bine să pară atât de excitantă, de așteptată și de sperată, încât vă va elibera de sentimentul psihotoxic care este culpabilitatea. O plăcere tulbură și perversă, care nu-i va face rău decât spatelui. Vertebrele dorsale sunt însuși sediul culpabilității. Ciudat, nu-i așa? Majoritatea strămoșilor noștri erau obișnuiți să fie bătuți fără motiv de către stăpânii lor; cu siguranță, aceasta este cauza pentru care vertebrele dorsale au devenit o sucursală psihoanatomică a culpabilității. Și de ce n-ar fi cocoșății descendenți ai unor sclavi cu pielea tăbăcită de bătaie, la fel cum unele forme de ciroză sunt cauzate de o ereditate de alcoolism? Însă unele dureri dorsale pot proveni și dintr-un sentiment real de culpabilitate, pentru care suferința reprezintă pedeapsa impusă într-un mod absolut inconștient.

DURERILE LOMBARE

Acestea trebuie puse în legătură cu o atitudine de încăpățănare, fondată sau nu (vezi articolul

despre șale). Este durerea de care suferă cei încăpățânați ca niște catări. Ei se aruncă în zid și mai și claxonează, dar nu le trece prin cap să-l ocolească pentru a-l evita. Li s-ar putea spune că n-au dreptate, deși au o nevoie imensă să audă că nu greșesc, mai ales când se înșală.

DURERILE SACRALE

O sănătate perfectă este singurul sacrament care contează.

Instinctul de supraviețuire se regăsește în diferite părți ale corpului, printre care și în osul sacrum, care este unul dintre sediile sale simbolice. Contrar celor profesate de anumiți ezoteriști, instinctul de supraviețuire nu are nici o legătură cu reîncarnarea sau cu metempsihoza (reîncarnarea omului într-un animal). Acest instinct special este un talent moștenit de la un lung lanț de strămoși care au supraviețuit celor mai grele încercări, celor mai mari greutateți în viață, celor mai tragice conflicte sau catastrofelor naturale și care v-au transmis predispoziția fabuloasă de a supraviețui în orice situație și în ciuda tuturor vicisitudinilor. Consultați studiile despre ereditate făcute pe atleții jamaicani, descendenți ai sclavilor negri care au supraviețuit în condiții extreme. Marea majoritate a celor care au fost prizonieri în lagărele de concentrare în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și care au supraviețuit condițiilor inumane din lagărele morții au trăit până la vârste foarte înaintate. Să fie o pură întâmplare? Iubire nestăpânită de viață, asta este instinctul de supraviețuire. Durerile atipice în regiunea sacrală vă informează că instinctul de supraviețuire este slăbit și că trebuie să acționați. Sănătatea vă este în primejdie sau poate că șansele de reușită riscă să fie distruse. Trebuie să reacționați!

DURERILE COCCIGIENE

Entuziasmul este o energie vulnerabilă în fața prăbușirii brutale a unei motivații frauduloase.

Energia *kundalini* este izvorul oricărei energii sexuale și spirituale, iar filosofia tantrică o situează la baza coloanei vertebrale.

Cunoașteți cu toții gluma stupidă cu scaunul tras chiar în clipa potrivită, pentru ca farsorul să poată râde de durerea celui alt! Să fi făcut gelosul de serviciu gluma asta proastă pentru că simte, în mod confuz, că, de fapt, coccisul este sediul simbolic al entuziasmului? Dacă suferiți de dureri atipice ale coccisului (care, evident, să nu fi fost provocate de o cădere), atunci e cazul să faceți o vizită de curtoazie entuziasmului propriu. Se află, oare, în șomaj tehnic de când v-ați despărțit? Să fie în doliu, de când sunteți dependent de pilule antidepressive? E cât se poate de normal. Cu toate acestea, dacă doriți ca lucrurile să se schimbe, va trebui să vă remotivați entuziasmul, pentru ca durerile coccigiene să dispară. Și, în plus, nu vă mai așezați de cum prindeți un loc liber. Durerile coccisului pot proveni și din acest obicei.

Entuziasmul este un sentiment fragil. El îi deranjează pe cei care nu vi-l împărtășesc și care vor face tot ce le stă în putință ca să vă demoralizeze. Fraza ucigașă este: „Vă admir entuziasmul, dar vă anunț cu regret că proiectul dumneavoastră nu va fi acceptat“. Spiritelor cumiști nu le place acest sentiment care exaltă nevoia de acțiune. Ei nu se adapă din beția entuziastului și sancționează acest sentiment care îi perturbă în digerarea sănătoasă a prejudecăților lor. Entuziasmul are meritul de a-i întineri pe cei care abuzează de el. Nu lăsați pe nimeni să vi-l distrugă! Cei care ucid entuziasmul (*joy killers*) sunt indivizi

poluanți prin definiție, pesimiști, fataliști, cultivând mediocritatea sentimentelor ca să nu simtă mizeria în care își trăiesc viața. Un amănunt care valorează greutatea lui în aur: acești oameni suferă de dureri de stomac frecvente, ceea ce le dă o respirație urât mirositoare, cu un iz acid. Trebuie să vă feriți întotdeauna de o persoană care vă face cinstea de a vă împărtăși halena sa fetidă. Halitoza (respirația urât mirositoare) este, în general, un semn de respingere a celorlalți. Ea se manifestă uneori cât se poate de brusc atunci când o persoană este foarte deranjată de prezența unui intrus. Și furia reținută poate fi la originea acestei stări. Pe scurt, nu vă etalați entuziasmul sub nasul unui individ care are o respirație grea, căci ar putea să vi-l polueze.

COMBATIV

El își mișcă ușor capul spre dreapta înainte să răspundă.

Refuză ori respinge afirmațiile sau argumentele interlocutorului. Rotația recurentă a capului spre dreapta este o reacție tipică de luptă.

Înainte de a-i da un pumn adversarului, capul face mereu o ușoară rotație.

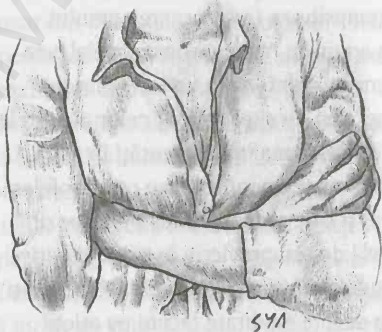

Semn de forță, de violență și de agresivitate, omul strânge din pumni în mod simbolic, atunci când soarta îi este potrivnică sau când vrea să-și arate combativitatea. Trebuie să evitați să abuzați de acest cod gestual reflex, întrucât reproducerea sa în mod exagerat trădează o incapacitate de a vă transmite mesajul sau de a trece la fapte când vine momentul. Poate fi chiar și un semn de depresie.

COMPASIONAL

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant;
- Degetul mare stâng dominant.

Compasionalul corespunde, în general, profilului sensibil. Este un confident care dă sfaturi foarte bune. Fidel în prietenie, dar nu neapărat pe planul sentimentelor. Această

empatie nu este de fapt milă, ci o cunoaștere înăscută a naturii umane.

Compasionalul este clona gestuală a idealistului, dar este mai atras decât acesta de meseriile ecologice umanitare sau din domeniul sănătății. Unii compasionali se lansează în politică și devin astfel manipulatori redutabili, care nu mai simt compasiune decât pentru propria persoană; este cazul lui Silvio Berlusconi, care este un idealist gestual.

COMPLICE

Politicienii care se exprimă la tribună își pun adesea antebrațul stâng pe pupitru, pentru a se încredința astfel militanților. Corpul li se apleacă spre stânga, partea inimii. Ei nu sunt deloc conștienți de eficiența balistică a atitudinii lor, dar, cu toate acestea, toți marii tribuni o reproduc la momentul necesar, ca și cum s-ar fi înțeles între ei. În mod paradoxal, această postură le alimentează combativitatea. Sprijinirea pe antebrațul drept nu transmite același mesaj, pe planul înțelegerii cu publicul. Amintiți-vă că antebrațul drept face parte din

brațul motor, adică din brațul care servește acțiunii. Imobilizarea sa este o mărturisire a inerției care trădează foarte des discursul înflăcărat al oratorului. Imobilizarea antebrațului stâng conține un mesaj diferit. Acest antebraț este scutul simbolic de protecție a feței, iar dezactivarea sa constituie un semn de încredere și de împăciuire adresată publicului.

MORALA POVEȘTII: atunci când un politician dreptaci își sprijină în mod sistematic antebrațul drept pe pupitru pentru a stabili o complicitate cu auditoriul său, el își trădează inerția politică și latura frauduloasă a discursului său.

Faceți în mod spontan cu ochiul! A fost cu dreptul sau cu stângul?

Gestul făcut cu ochiul stâng este mai emotiv, mai complice; el traduce o înțelegere secretă, fără o conotație de seducție. Acțiunea

dinamică de a face cu ochiul antrenează o ridicare subtilă a obrazului și a comisurii corespondente a buzelor, fapt ce explică de ce acest gest de conivență nu se exprimă decât într-un context de simpatie sau de empatie.

„Suntem pe aceeași lungime de undă.“

>vezi și (A) FACE CU OCHIUL.

Își aprinde bricheta cu degetul mare stâng.

Flacăra înspre interior: complicitate sinceră

Flacăra înspre exterior: complicitate frauduloasă

Ea scoate limba la interlocutor într-un mod absolut neașteptat.

Este o salvă de onoare a clovnului care nu mai are argumente, dar și o glumă care permite măsurarea gradului de înțelegere secretă între doi prieteni sau între doi viitori amănți.

COMPULSIV

Măinile compulsive sunt așezate la început una peste alta, dar se îndepărtează într-o mișcare de deschidere, la intervale regulate, revenind apoi sistematic la punctul de plecare. Este un gest de punctare a discursului verbal. Măinile încearcă să se exprime, dar sunt rechemate la ordine de fiecare dată când își abandonează poziția. Acesta este un cod tipic pentru temperamentul obsesional.

CONCENTRARE

Interlocutorul își ciupește rădăcina nasului cu degetul mare și cu arătătorul. Este reflexul gestual cinematografic al regretatului actor Lino Ventura: scopul său era să exprime furia care crește treptat în el. De fapt, acest gest exprimă nevoia de a face *tabula rasa* într-o conștiință copleșită de complexitatea evenimentelor și o nevoie de evadare.

Vă acoperiți gura cu mâna, ca un căluș, atunci când vă citiți scrierile, e-mailul sau raportul pe ecranul computerului. Călușul cu circuit închis are rolul de a împiedica gândirea să interfereze, ceea ce permite ca spiritul critic să fie monopolizat. A se reciti înseamnă a se detașa de sine pentru a-și regăsi o obiectivitate imposibilă în momentul creației propriu-zise. Atunci când scriu, cuvintele care apar pe ecran sunt o emanație a subiectivității mele. Ca să mă pot reciti fără ca eul meu să participe, mâna mi se așază automat peste gură. Dacă încerc să trec

la recitare fără ajutorul mâinii stângi, spiritul mi se dispersează.

Atunci când recitim, mâna care funcționează pe post de căluș este un reflex gestual invariabil. Mâna stângă revelează un personaj mai degrabă impulsiv decât reflexiv, mai degrabă creativ decât metodic. La el, emoția conduce balul. Mâna dreaptă ținută căluș trădează un individ metodic și perfect organizat din punct de vedere mental. Emoțiile rămân în planul doi; asta în cazul în care ele există.

Interlocutorul își ține fruntea în palmă, sprijinindu-se într-un cot.

Palma ținută pe frunte simbolizează mâna care lovește pentru a rechemă la ordine gândurile confuze. Este și un cod gestual care ajută la concentrare.

Interlocutorul, sprijinit pe coate, își ține palma pe frunte, cu degetele îndreptate spre partea superioară a craniului. Este un gest de disperare sau de tristețe atunci când este făcut în fața unui martor. Dar același gest se regăsește și la studenții care sunt adânciți în studiul unei lucrări dificile.

CONFLICTUAL

Noul patron își curăță constant orificiul nazal cu degetul mic, sprijinindu-se într-un cot. Dacă nu ar avea un respect atât de mare pentru reguli, nu s-ar jena să-și vâre în nas arătătorul, până la a doua falangă. Afecat de un complex de superioritate ce poate fi identificat în primele cinci minute ale unei întrevederi cu el, patronul respectiv are tendința supărătoare de a intra în conflict cu toți cei care îl abordează.

CONFORMIST

Ea își așază cotul drept în palma stângă, cu încheietura frântă. Gest efeminat, pus în evidență într-un mod foarte natural de... Michel Serault în filmul *Colivia cu nebune*; trădează frica de schimbare.

CONFUZIE

Subiectul ține receptorul telefonului cu mâna dreaptă la urechea dreaptă, deși aparatul se află la stânga lui; și, invers, ține receptorul la urechea stângă cu mâna stângă atunci când aparatul se află la dreapta lui.

Este genul de victimă a unei confuzii mentale cauzate de o bulversare punctuală. Dar dacă acest mod de a vorbi la telefonul fix este un obicei, înseamnă că nu va trebui niciodată să-i cereți să dea dovadă de logică.

Interlocutorul își acoperă creștetul capului cu mâna, sprijinindu-se în cot pe masa în spatele căreia s-a refugiat.

Creștetul capului este în toate religiile sediul sufletului. Indiferent de credința religioasă, binecuvântarea naturală se face prin așezarea mâinilor unei persoane pe creștetul alteia. Sufletul trebuie să rămână înăuntru. Obiect imaterial, sufletul există fără dovezi. El există pentru că omul are nevoie să creadă în el. Moartea nu poate fi sfârșitul acestei existențe, trebuie să i se dea o urmare logică, o speranță de supraviețuire. Iar acest rol îi este încredințat sufletului.

El își șterge lentilele ochelarilor.

Dacă această curățare se întâmplă mai des decât ar fi nevoie, gestul denotă că persoana respectivă vrea să-și lărgescă viziunea pe care o are asupra dezbaterii în care este implicată. Ea înnoată în vag și confuzia o pândește după colț.

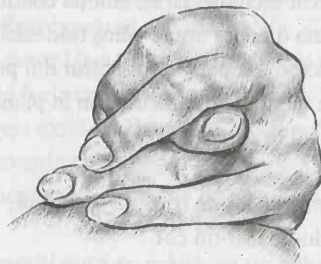
Interlocutorul se sprijină în cot și pare că-și roade unghiile.

Semn al unei tulburări trecătoare sau cronice. Dacă interlocutorul face continuu acest gest înseamnă că printre neuronii lui domnește confuzia.

MODUL ÎN CARE ÎȘI ÎNCRUCIȘEAZĂ DEGETELE ESTE TOTAL ATIPIC

Arătătorul stâng este strangulat între degetul mijlociu și inelarul de la mâna dreaptă.

Dacă gestul este unul de contorsionare, acest lucru denotă o tulburare a climatului mental.

Mâna stângă o acoperă pe cea dreaptă, sprijinindu-se pe genunchiul stâng ori pe cel drept.

Poziția mâinilor care se acoperă genunchiul indică un climat mental perturbat.

Atunci când își așază mâna dreaptă ca pe o calotă, individul încearcă să-și pună ideile în ordine. Dacă reproduce acest cod pe toată durata întâlnirii, aveți tot interesul să lăsați discuția pe altă dată, în caz că este vorba de o întâlnire profesională. Omul este evident

tulburat de o problemă care nu are nimic de-a face cu interlocutorul.

Interlocutoarea își roade aproape neîncetat brațele ochelarilor.

Faptul de a-și roade brațele ochelarilor este un mod de a se recheema la ordine. De ce să-ți muști ochii? Pentru a le reda acuitatea vizuală pierdută? Gestul dezvăluie un salt în gol și o stare mentală confuză.

Ea își agață mâna stângă de gât.

Acest gest special poate revela o conștiință tulburată de dorințe contradictorii.

CONSENSUAL

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant;
- Ascultare telefonică la urechea dreaptă.

>vezi și **SOLIDAR**.

Consensual înseamnă cu senzualitate! Nu este vorba despre senzualitatea carnală, ci de acea capacitate numită șarm și care face să se topească și rezistența celor mai duri.

Subiectul își aprinde bricheta cu degetul mare de la mâna stângă.

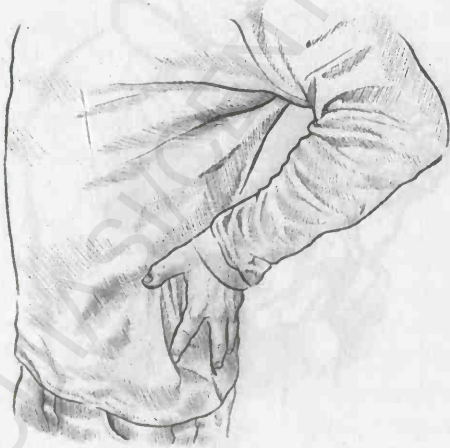

Este consensual, prietenos și deschis schimburilor sociale.

CONSERVATOR

Aveți impresia că interlocutorul o să se prăbușească pe spate atunci când pășește. Iată o persoană care înaintează prin viață mergând împotriva curentului. Dacă ar putea să meargă cu spatele, fericirea sa ar fi completă.

Își sprijină adesea mâna stângă în partea inferioară a spatelui.

Persoana este rezultatul unei căsătorii de convență între prejudecățile și ideile sale preconcepute și nu va ieși niciodată din convingerile sale. Inert din vocație, individul respectiv nu are niciodată încredere în nou și este foarte puțin cooperant dacă trebuie să lucreze la un nou proiect.

CONSTRÂNGERE

Mâinile interlocutorului, care stă așezat, strâng cu putere fundul scaunului.

Oricare ar fi contextul, interlocutorul suferă o constrângere și din acest motiv simte nevoia să se agațe de scaunul său.

Își ferește mereu privirea în timp ce-mi vorbește.

În mod aprioric, ne întoarcem întotdeauna capul pentru a contrabalansa un adevăr falsificat sau când nu suntem siguri pe noi.

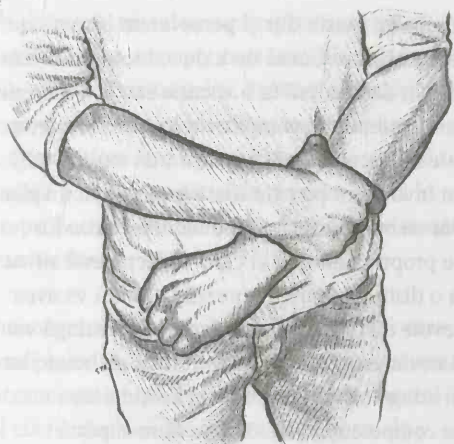
Decalajul dintre deraparea privirii și unghiul de rotație al capului este un semn evident de dublă constrângere!

Individul își masează tâmpile pe cât de regulat, pe atât de ostentativ.

Îi bruiati reflecția. Dacă vă privește ca și cum ați fi un invadator, înseamnă că aveți de-a face cu o victimă a unei duble constrângeri. Este vorba despre un fel de blocaj psihologic între două alegeri, dintre care nici una nu aduce o soluție eliberatoare, ci ambele duc la o situație de conflict insolubil, pe care poate că l-ați instigat fără să știți.

Interlocutorul are tendința să-și prindă antebrațul stâng cu mâna dreaptă atunci când stă în picioare.

Gestul semnaleză refuzul acestuia de a se angaja. Din moment ce partea stângă

a corpului comandă emoțiile, mâna dreaptă reține sau apără în mod simbolic partea stângă a corpului de propria sensibilitate. O reluare abuzivă a acestei atitudini desemnează un individ care trăiește sub imperiul unei constrângeri. Este și un gest „para șoc“. Este vorba despre un refren gestual alternativ, care se poate transforma într-un refren invariabil, în cazul unei tulburări psihologice.

El își încrucișează piciorul stâng peste cel drept și își acoperă genunchiul stâng cu mâna dreaptă.

Poziția piciorului în echer este o secvență gestuală defensivă într-o situație de negociere; ea mărește teritoriul corporal al bărbatului care stă jos și îi servește într-o oarecare măsură și de barieră. Bariera este întărită și mai mult de încrucișarea degetelor pe genunchi. Potrivit lui Alan Pease, nu numai că persoana respectivă are un spirit de rivalitate, dar ea își și întărește poziția cu ajutorul unei mâini sau chiar cu ambele. Este semnul unui caracter încăpățânat, inflexibil, care respinge orice părere diferită de a lui. Se simte constrâns să se supună evenimentelor și/sau consideră că își cam pierde timpul.

CONSUMERIST

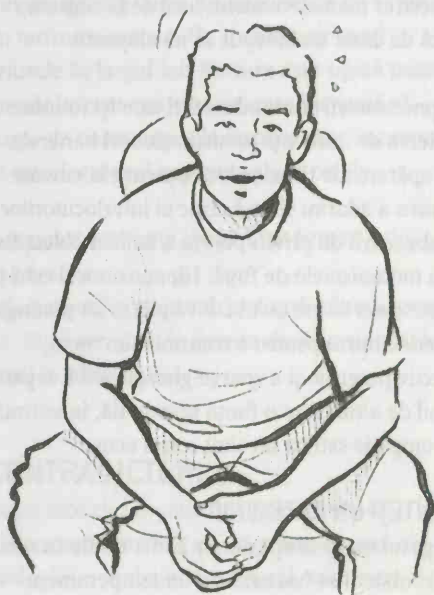
Noua dumneavoastră prietenă poartă mai multe inele la fiecare mână.

În mare, asta înseamnă că ea este obsedată de bunurile materiale. Indivizii care poartă atâtea inele sunt consumeriști de marcă. O femeie extravagantă și excentrică! Adevărații falși artiști sunt adepți ai stilului „bijuterie ambulată“. Ei au puțin talent, însă un adevărat simț pentru afaceri și, adesea, un apetit sexual nemăsurat! Trebuie spus că stresul care îi însoțește pretutindeni justifică bulimia lor consumeristă.

CONTEMPLATIV

Corpul este aplecat în față, iar antebrațele se sprijină pe coapse.

Individul este contemplativ. Se mulțumește să asiste la întâlnire, fără să ia parte la ea.

CONTESTATAR

HIPNOTIZATOR, PROVOCATOR, RĂZBOINIC SAU EROU?

Combi-nația între postu-ra degete-lor încru-cișate și cea a mâni-lor încle-ștate du-ce la pa-tru pro-filuri spe-ciale, pe care este ușor să le ob-servăm în cursul unei con-ver-sații sau al unui in-terviu. Trece-rea de la postu-ra degete-lor încru-cișate la cea a mâni-lor încle-ștate este o se-cvență ges-tuală cla-sică și își face apa-riția de îndat-ă ce o per-soană se sim-te su-pu-să unei în-cercări sau în-tr-o si-tuație de ex-cep-tie.

SUNTEȚI UN HIPNOTIZATOR

Mod de încru-cișare afec-tivă, cu de-ge-tul mare stâng do-minant/Mod de prindere al plă-cerii, cu de-ge-tul mare stâng do-minant; prin ur-mare, de-ge-tul mare stâng este do-minant în am-be-le ca-zuri.

Hipno-za este un fe-nomen de in-fluență fo-arte ba-nal, de care fa-cem uz cu toții, fără ca mă-car să ne dăm se-ama. Se ba-zează pe di-spozi-tive hipno-ti-zato-are bio-logice cla-sice cu care ne-au în-zes-trat ma-me-le no-astre încă de la naș-te-re, încă de când au în-ce-pu-t să ne alăp-te-ze.

Hipno-ti-zato-rii sunt se-ducă-to-ri care își fo-lo-sesc pu-te-rea de in-fluență pen-tru a do-bo-ri bari-e-re de apă-rare ale țin-te-lor lor. Ei re-curg la cu-vin-te pen-tru a adormi sim-țul cri-tic al in-ter-lo-cu-to-ri-lor și abu-zează de privi-ri pen-tru a ani-hi-la ob-iec-ti-le sau me-ca-ni-sme-le de fu-gă. Hipno-ti-zato-ru-l este și o per-soană fo-arte tac-ti-lă. Îi va plă-ce-a să-și atin-gă in-ter-lo-cu-to-ru-l pen-tru a trans-mi-te un me-saj afec-tiv pu-ter-nic și a sparge ghea-ța care îi se-pa-ră un-ul de al-tul. Este o fiin-ță sen-zo-ri-ală, în-zes-trată cu em-pa-tie sau cu un sim-ț so-cial acut.

SUNTEȚI UN RĂZBOINIC

De-ge-tul mare drept do-mină în am-be-le ca-zuri. Răz-boi-ni-cul se ba-zează pe un tem-pe-ra-ment

com-ba-tiv, fo-arte dur și per-se-ve-rent. Are o ca-pa-ci-tate ex-ce-len-ță de a du-ce lu-cru-ri-le la bun sfâr-șit, dacă a-deră la o vo-ca-ție sau la o me-se-rie care co-re-spon-de com-pe-ten-țelor sau ta-len-te-lor sa-le în-nă-scute. Va av-an-sa tot mai mult și va fi un în-vin-gă-to-ru pe care to-ată lu-mea îl va in-vi-dia. Dar tre-bu-ie spus că răz-boi-ni-cul este con-dus de pro-pria am-bi-ție, al că-rei ob-iec-tiv este si-tuat la o di-stan-ță mare de pre-zent. Știe că va a-ve-a ne-voie de timp și de răb-dare ca să-l atin-gă viu și nevătă-mat. Ma-re-a ma-jor-i-tate a răz-boi-ni-cilor își atin-g scop-ul de-o-are-ce nu se în-do-iesc de com-pe-ten-țele lor. Ei știu să se su-pu-nă dic-ta-tu-rii in-dic-i-lor de e-va-lu-are și să re-specte re-gu-li-le jo-cu-lui. Au o bună ca-pa-ci-tate de fi-nal-i-zare și o re-zis-ten-ță ex-ce-len-ță la fru-stra-re, cea ce le per-mi-te să câș-ti-ge bă-tă-lii-le vie-ții.

SUNTEȚI UN PROVOCATOR

Modul de încru-cișare afec-tiv cu de-ge-tul mare stâng do-minant/Mod de prindere al dorin-ței, cu de-ge-tul mare drept do-minant; prin ur-mare, in-versa-re a do-minan-ței, după cum se po-ate ob-ser-va din de-se-ne-le ur-mă-to-are.

Provocatorul este dotat cu o predispoziție, dobândită sau nu, spre comedie, în sensul cel mai extins al termenului. Este un zurbagiu care se crede anticonformist, individualist, original, contestatar și eterodox. Este atras de vocații politice sau artistice și nu va exista în propriii ochi decât dacă se va deosebi de masa muritorilor.

Provocatorul este împotriva tuturor celor care sunt pentru și alături de toți cei care sunt contra. Acesta este crezul lui, principiul fundamental al eticii sale. Această contradicție gestuală dezvăluie un individ hiperemotiv. Conflictul dintre afectivitate și simțul datoriei trădează o personalitate puțin cam rigidă, dintr-o hiperemotivitate. Dar știe să se arate implicat. De multe ori este și o persoană foarte inteligentă.

SUNTEȚI UN EROU

Degetele mari dominante alternează între postura degetelor încrucișate (în care domină degetul mare drept) și cea a mâinilor încleștate (domină degetul mare stâng). Temperament dominator și charismatic al unui individ aflat în căutarea notorietății în domeniul său de activitate. Dotat cu un simț aproape înăscut al anticipării, el știe să-și aleagă obiectivele, recunoscându-și însă limitele. Calitatea primordială a unui erou provine din energia sa de coeziune. El seduce și îi adună în mod natural sub steagul său pe cei care aderă la proiectul lui sau îi admiră talentul. Mulți actori de cinema, cântăreți, animatori de televiziune, patroni de mari companii, sportivi de performanță aparțin acestui profil special, care se distinge prin observarea celor două refrene gestuale citate mai sus.

Ea împușcă adesea în mod imaginar cu un arătător sau cu ambele, ținându-și degetele

mari ca pe un trăgaci, pentru a da greutate spuselor sale. Este un fel de *cow-girl* gestuală. Gest pueril și care indică un temperament fantezist; contestatarul împușcă cu ambele arătătoare la un loc. El devine agresiv imediat cum este contrazis.

Ea stă tolănită pe brațele fotoliului.

Nevoie tipică pentru un adolescent de a investi un teritoriu nomad. Ca și cum s-ar simți oriunde în largul lui! Postura este tipică pentru un adolescent contestatar, care încearcă să scape de constrângerile impuse. Are impresia că interlocutorul este prea sigur pe el.

Subiectul vorbește lăsând tot timpul ochii în pământ.

Adolescenții contestatari adoptă adesea acest tic. Ei își termină de fiecare dată frazele lăsând ochii în pământ.

CONTRADICTORIU

După modelul organizării preconștiente a discursului verbal, există o organizare prelogică a limbajului corporal, care este

controlată în totalitate de inconștient. Fiecare mișcare traduce continuu cursul gândirii, subtitrând cuvintele celui care vorbește. Gesturile care îi scapă dezvăluie mai ales atmosfera în care se scaldă adevăratele sale intenții. Este cazul clientului care acceptă să semneze un bon de comandă clătînând din cap de la stânga la dreapta. Este posibil ca peste puțin timp să-și anuleze comanda.

Acest tic gestual este remarcabil mai ales în dezbaterile televizate. Invitații își afirmă crezul clătînând din cap de la stânga la dreapta sau invers. Să-și contradică, oare, propriile afirmații? Este de presupus că da, din moment ce n-ar avea nevoie să-și cenzureze cuvintele dacă ar fi de acord cu ei înșiși. Există un echivalent verbal al acestei atitudini pe care îl cunoaștem cu toții: „Da, dar...“, care trădează, în mare, un spirit contradictoriu.

CONTRARIAT

Subiectul, așezat, se prinde cu ambele mâini de brațele scaunului.

Dacă această ancorare durează, postura arată că interlocutorul se simte foarte contrariat.

El scoate adesea fumul țigării pe nări. Individul respectiv a rămas foarte adolescent în comportamentul său social. Exasperarea este în același timp crezul și carburantul acțiunilor sale. Este un om deopotrivă contrariant și contrariat.

Gura interlocutorului face continuu grimase. El își afișează indispoziția într-un mod foarte mimetic, exprimându-și dezacordul mental. Este mai ales foarte atent la ce gândește, dar nu va fi atent la ce spuneți. Louis de Funès excela în acest gen, din rațiuni de scenariu.

CONTROL

Anumite persoane au tendința să-și ducă un singur braț la spate, ascunzând astfel mâna corespondentă.

Această atitudine specială merită un pic de atenție în plus, mai ales dacă se exprimă atunci când subiectul observat este supus unei probe sau într-o situație mai specială. Dacă mâna stângă este ascunsă, el încearcă să-și controleze emoțiile. Dacă este vorba despre mâna dreaptă, se teme că o să piardă controlul asupra situației.

Când vă ascultați interlocutorul, mâna dusă la gură este un semn de mare atenție.

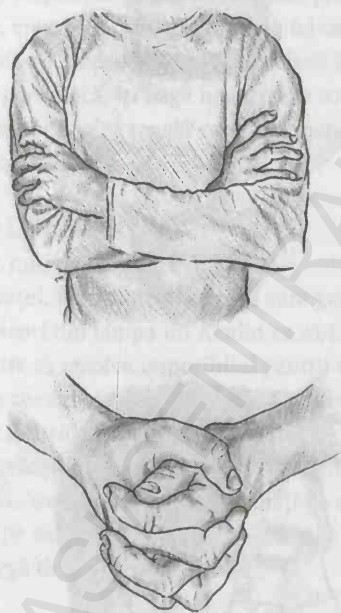
Gura primește gestual ordinul să tacă, pentru ca intelectul să poată analiza cuvintele interlocutorului sau pentru ca imaginarul să poată să se împregneze cu ele.

Mâna dreaptă dezvăluie un individ care are obiceiul de a se cenzura ori de a se controla în societate.

COORDONATOR

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant;
- Degetul mare drept dominant.

Vă invit să vă aplecați asupra articolului consacrat reglatorului. Coordonatorul este clona sa gestuală. În general, coordonatorii aparțin profilului cartezian.

CORP (CÂND CORPUL SE DEPLASEAZĂ)

Când corpul se deplasează către stânga, această rotație subtilă semnalează o pregătire de atac. Corpul se ghemuiește către dreapta, înainte de a se rezezi la adversar. Deplasarea către stânga trădează o dorință de fugă, chiar dacă adversarul lasă impresia contrară. Evident, trebuie verificat dacă este stângaci sau dreptaci, asta în caz că aveți timp, deoarece un stângaci va face o rotație către stânga pentru a ataca și o va lua la fugă spre dreapta. De fapt, fugă nu este termenul exact. Rotația către stânga a dreptaciului indică întotdeauna o neimplicare predictivă în contextul unei convorbiri profesionale, în timp ce rotația către stânga dezvăluie implicarea.

CRAVATĂ

Termenul cravată a apărut prin deformarea cuvântului *croate*, pur și simplu pentru că un regiment de croați purta acest tip de găteală.

Pentru istoria amănunțită a cravatei, vă trimit la volumul *Le Pourquoi du comment* (Daniel Lacotte, Albin Michel, 2004). Acolo se explică mai ales faptul că, începând din al doilea deceniu al secolului al XIX-lea, cravata s-a impus ca unul dintre accesoriile cele mai căutate în cazul dandismului. Iar cei care se complăceau să profeseze cultul frumosului și al inutilității până în cele mai mici detalii au început să venerateze purtarea cravatei. Astfel, perioada dandismului (printre ai cărui adepți se numără Charles Baudelaire, Oscar Wilde sau Jules Barbey d'Aureville) este prezentă în mai toate manualele de artă și de eleganță vestimentară. Și, mai precis, în lucrările

legate de modul de a ajusta, de a întreține și de a înnoda cât mai bine cravata.

Supranumit „arbitru al eleganței“, George Brummell (1778–1840) a instituit un adevărat ritual în alegerea și aranjarea cravatei. Legenda spune că proba zeci de cravate înainte să se decidă pe care s-o ia. Apoi urma confecționarea nodului, care trebuia să atingă perfecțiunea în arta supremă a naturaleții. „Ca pentru a sugera mai bine că improvizatia se hrănește din învățarea invizibilă a unei tehnici laborioase“, ceea ce este o definiție minunată a simțului improvizatiei. Geniul nu se naște din inconștientul eliberat din chingile supraeului, acest jandarm al conștiinței umane, ci din experiența acumulată, combinată cu inteligența analogică.

Cum să nu vezi un semn de recunoaștere socială în indispensabilul costum cu cravată pe care îl poartă tânărul cadru de firmă dinamic, întreprinzătorul sau managerul? Nu este vorba decât despre o supraviețuire a codurilor vestimentare proprii etichetării claselor în care se situează oamenii. Astfel, a purta un costum cu cravată este sinonim cu a îmbrăca un fel de uniformă care incarnează apartenența la un grup predeterminat. Pentru a dovedi că acest veșmânt care li se lipește de piele aparține registrului semnelor distinctive, este de ajuns să observăm eforturile uriașe pe care le fac patronii și miniștrii ca să se afișeze – în anumite ocazii bine alese – cu gulerul descheiat la cămașă. Pentru că, renunțând să-și înnoade cravata, ei speră adesea... să reînnoade dialogul ori să treacă drept oameni din popor. Ceea ce, evident, nu sunt. Chiar și atunci când și-au scos-o, cravata se află încă legată la gâtul lor, ca un fel de cordon ombilical care îi leagă de statutul lor.

CREATIV (PROFILUL)

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul drept dominant;
- Degetul mare stâng dominant;
- Ascultare telefonică la urechea stângă.

Nu trebuie să confundați creativul cu creatorul. Creativul este o persoană care găsește soluții la problemele care apar atunci când nimeni nu are nici cea mai mică idee cum să le rezolve. Creatorul este un întreprinzător, un artist sau un artizan.

GÂNDEȘTE MAI REPEDE DECÂT UMBRA LUI...

La un creativ, intuiția sau flerul primează asupra raționamentului. Instinctual, cu simțul improvizăției, deschizător de drumuri sau artist! Creativul este antagonistul complementar al relaționalului. Nu vă încredeți în creativi, întrucât gândesc mai repede decât umbra lor și se adaptează la orice situație: sunt actori înnașcuți. Purtați de valul inspirației și foarte atașați de propria intuiție, creativi nu reacționează la fel ca alte profiluri. Ei caută mereu o cruciadă în care să pornească, își bagă nasul peste tot și găsesc adesea calea regală care îi va ajuta să-și descopere talentele.

VITEZA LUMINII...

Intuiția nu-i decât viteza luminii a inteligenței. Este motivul pentru care geniul iese deseori din lampa lui Aladin ca să-l ajute pe creativ să rezolve imposibilul pentru a inventa ceea ce este de negândit. Creativul este un individ vorbăreț, dar captivant atunci când vorbește despre lucruri care îi excită neuronii. Trebuie, totuși, să-l urmați pe căile ocolite pe care o ia, pentru că nu este în stare să meargă drept la țintă...

MISTIC SAU PASIONAT...

de misterele vieții, pentru creativ nici un secret nu este inviolabil sau tabu. Curiozitatea lui insașiabilă nu cunoaște limite. Totul este permis, chiar dacă nu și posibil.

PROLIFIC...

Proiectant inspirat și fecund, chiar prolific, el este în stare să se achite de mai multe sarcini în același timp, fără să le confunde vreodată. Unul dintre confrății mei scrie trei cărți în același timp. El trece de la una la alta fără nici o problemă, la fel cum unii libertini își schimbă amantele după cum au chef.

UN INSTINCT PEA EFICIENT...

Autodidact, empirist dotat cu o inteligență analogică, este omul soluțiilor, cel care reunește contrariile, descoperitor al lucrărilor inedite și al talentelor adormite. Însă de multe ori se lovește de lipsa de entuziasm a anturajului. Nerăbdarea îi face un deserviciu, iar instinctul lui, care de multe ori funcționează mult prea bine, îi alterează capacitatea de comunicare cu ceilalți.

NARCISIC...

Creativul este la fel de narcisic ca narcisul, este lacom de aprecieri pozitive, care îi gâdilă orgoliul. Le suga ca pe niște acadele. Susceptibilitatea este călcâiul lui Ahile.

OXIMORONIC...

Creativul este un oximoron. Îi place urâtenia în ce are ea mai sublim și iubește frumusețea pentru urâtenia ei ascunsă. Oximoronul este o figură de retorică și constă în asocierea a doi termeni contrari. „Întunecata lumină“ a lui Corneille este un mai celebru exemplu de oximoron.

DEPRESIV...

Creativul își este deopotrivă cel mai aprig dușman și cel mai bun prieten. Nu-i ușor de trăit cu asta, însă creativul are nevoie de acest antagonism pentru a atinge fabulosul și a-și reconcilia personalitățile contrare care își

dispută întâietatea. Mai ales creativii creatori sunt victimele unei sfâșieri a personalității fără de care ei nu ar fi creatori. Există nebunii creative, chiar delirante, care nu trebuie vindecate, întrucât remediul ar fi mai rău decât boala și deoarece ele sunt necesare supraviețuirii creativului. Astfel, poetul Rainer Maria Rilke, un creativ care suferea de depresie cronică, a refuzat să treacă prin psihanaliza pe care i-o propunea prietena lui, Lou Andreas-Salomé, de teamă ca izvoarele inspirației lui să nu sece. Și fără îndoială că instinctul lui avea dreptate să refuze, întrucât nu există creator fără o alternanță a stărilor de deprimare și euforie.

SUPERSTIȚIOS...

Este foarte superstițios, cu toate că neagă asta. Dar, vă întreb, este posibil să-ți placă fantasticul fără să crezi în imposibil? Vulnerabil pentru că este epidermic, creativul este ușor de jignit, dar nu poartă ranchiună.

ACTOR EXCELENT...

Vă va face să credeți orice ca să vă placă și să vă între în grații, dacă puteți să-i fiți de folos. Contrar imaginii pe care o lasă, creativii sunt adevărați oportuniști și falși spontani.

CICLOTIMIC...

Din păcate, este ciclotimic și are un temperament în zigzag. Când îi merge totul bine, are nevoie de o înfrângere ca să-și poată lua din nou avânt. Pentru el, eșecul nu este decât o etapă obligatorie în căutarea Graalului. Indiferent cât de ciudat vi s-ar putea părea acest lucru (evident, dacă nu faceți parte din familia creativilor), ei sunt aventurieri de aceeași anvergură cu tribalii, challengerii și narcisicii. Toți patru sunt tipuri ofensive.

TEMERAR...

Curajul creativului este un mister. Nu este îndrăzneț, ci temerar. Va avea îndrăzneala să se lanseze într-un domeniu virgin fără să-i pese unde o să ajungă sau cât de rentabilă este investiția sa. Creativii sunt soldați proști în cazărmi, dar devin indivizii cei mai temerari pe timp de război și cei care se aruncă primii în luptă. Se bazează foarte mult pe șansa că or să scape nevătămați și, în general, așa se și întâmplă.

INDIVIDUALIST...

Creativul este un individualist înrăit, care trăiește în lumea lui și se acomodează cu greu la universul celorlalți. Această caracteristică face din el un fals sociabil și un individ care se izolează cu plăcere în mijlocul mulțimii. Consecința este că are puțini prieteni adevărați, iar noile cunoștințe îl evită.

LENEȘ...

Mulți creativi au fost leneși în copilărie. Nu reușesc să se supună corectitudinii politice ori să adere la adevărurile academice, fapt ce îi exclude din oficiu de la gândirea unică, impusă în mediul școlar sau academic.

PROVOCATOR...

Creativii inițiatori sunt provocatori sau indivizi care, dacă vor, pot trezi conștiințele. Această caracteristică nu place oricui. Este întotdeauna mai confortabil să trăiești fără să cunoști adevărul decât să-l înfrunți cu mâinile goale, așa cum fac adesea creativii.

PE PLAN PROFESIONAL...

Creativul este atât de implicat în preocupările sau în pasiunile sale, încât deseori este plecat în călătorie prin mintea proprie și, fatalmente, absentează din mediul familial sau din viața lui de zi cu zi.

Secunzi excelenți, dar foarte slabi pe post de conducători, mulți creativi se lansează în afaceri și majoritatea trec prin mai multe eșecuri sau falimente până când își găsesc calea regală de pe care au dreptul să ocupe locul întâi pe podium. Cei mai mulți dintre ei ajung foarte târziu în viață la linia de sosire. Evident, există mereu și excepții de la regulă.

„Ce-l poate împiedica pe un copil să fie creativ?” se întreba Catherine Dolto-Tolitch. A uita de performanțele sale, a-i cere „capodopere” pentru a-i ucide creativitatea. Ajungem imediat într-o logică a rentabilității, în loc să fie valorizat timpul petrecut pentru a realiza un act creativ. În civilizațiile noastre, talentele sunt folosite mai degrabă ca niște pene de păun. „Ai talent artistic, trebuie să faci ceva cu asta. Trebuie să fii cel mai bun, oamenii trebuie să te poată auzi, vedea, admira.”

MAGICIAN...

Creativul este un făcător de miracole, un magician: se așteaptă de la el să transforme iadul în paradis și eșecul în succes. Dar inspirația și forța imaginației sale nu țin întotdeauna pasul. Pană de benzină! „Nimic nu se pierde, nimic nu se creează, totul se transformă”, spunea Lavoisier, părintele chimiei moderne. Același principiu prezidează legile puțin cunoscute ale alchimiei emoțiilor creative.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Dacă intuiția este viteza luminii inteligenței umane, inteligența creativă este capacitatea de a depăși granițele invizibile care separă lumile paralele ale gândirii umane.

CREATIVITATE

Timpul se situează în partea frontală dreaptă (care depinde de creierul cognitiv), iar spațiul, în partea frontală stângă (care depinde de creierul afectiv). Pornind de la aceste informații, totul ține de cotul pe care preferăm să ne sprijinim.

Dacă aveți tendința să faceți apel la mâna stângă și la cotul stâng pentru a vă sprijini capul sau fruntea, sunteți mai preocupat de spațiu decât de timp. Spațial, imaginativ, visător, creativ, pe scurt, un individ pentru care timpul este o abstracțiune lipsită de interes. Pentru el, există dimineți și seri, zi și noapte, iarnă și primăvară, copilărie și maturitate. Individului spațial îi place să-și lase timp ca să se bucure de timp. Urăște să fie deranjat din motive de orar. Nu măsoară timpul cu cordonul, așa cum face temporalul, pentru care fiecare minut contează. Spațialul are nevoie de un teritoriu personal, de un spațiu vital, ca să poată exista. Cu cât mai confortabil va fi acest spațiu, cu atât mai elastic va deveni timpul lui, cu atât mai vagă și mai lipsită de constrângeri va deveni noțiunea lui despre timp. Dacă privim lucrurile în mod practic, pe plan erotic, un cuplu spațio-temporal este unul echilibrat; cuplul temporal este unul de tip stres, concentrat pe carieră, iar cuplul spațial este mai degrabă un cuplu boem și pe care nu-l prea interesează reușita profesională. Profilurile psihogestuale creative, narcisic, relațional și senzitiv sunt spațiale.

CREDULITATE

Dacă vă prindeți antebrațul stâng, atenție să nu fiți cumva prea credul. De ce? Pentru că mâna dreaptă, sediul timpului și al stresului,

vă prinde antebrațul stâng, care este sediul anatomic al superstiției. Iar cocktailul stres + superstiție = credulitate sau individ influențat. Orice angajament, orice decizie pe care ați putea s-o luați vă va fi manipulată sau influențată.

CRITIC (SIMȚ)

SIMȚUL CRITIC AL INTERLOCUTORULUI ESTE, OARE, ÎN FORMĂ?

Echilibrul greutateii repartizate pe cele două picioare este un semn de dinamism, indiferent dacă picioarele sunt depărtate sau nu. Cu toate acestea, majoritatea persoanelor pe care le vedem pe stradă, în stațiile de autobuz, la ieșirea de la școală sau la coadă își lasă greutatea pe unul dintre picioare.

Dacă spiritul logic este perturbat, atunci o ia înainte piciorul drept, care este comandat de creierul cognitiv (stâng), iar simțul critic preia ștafeta ca să protejeze mintea. Scăderea tonusului se înscrie în masa musculară a piciorului drept. Aceste fenomene nu sunt conștientizate, ci „gestualizate” fără știința conștiinței, adică proprioceptive. Evident, atunci când cele două

emisfere cerebrale sunt atinse, ni se taie picioarele de emoție și nu putem reacționa în mod rațional, așa că trebuie să găsim neapărat un scaun pe care să ne așezăm.

SUNTEȚI UN SPECTATOR GREU DE MULȚUMIT?

Există trei moduri de a aplauda. Fiecare dintre ele dezvăluie modul de apreciere al spectatorului care îl adoptă.

Atunci când mâna dreaptă o lovește pe cea stângă, modul de implicare este evaluator și reducător. Acest mod trădează un spectator sau un auditoriu mai greu de mulțumit. El judecă valoarea artistului, în loc să aprecieze prestația.

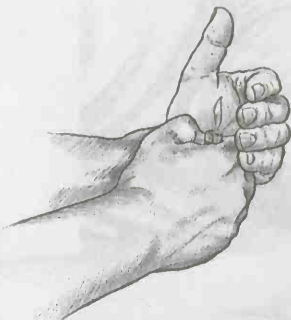
Interlocutorul, sprijinit în cot, își ține la frunte pumnul drept închis și ușor decalat.

Este o secvență gestuală ce evocă un spirit critic acut. Orice naș își are nașul! Riscați să cădeți în capcană dacă nu sunteți atent. Interlocutorul respectiv nu vă va acorda încredere decât dacă îi puneți sub nas probele priceperii pe care o aveți și nu capacitatea de a-l informa despre lucruri pe care poate că nici nu le cunoașteți.

CRONOFAG

Interlocutorul ține bricheta apărând flacăra într-un spațiu închis, ca să vă poată aprinde țigara.

Individul se agață de cel mai mic semn de simpatie care îi este adresat. Atenție! Este o persoană cronofagă și care de-abia așteaptă să-și bage nasul în treburile celorlalți, dacă fac imprudența să-și deschidă sufletul în fața sa.

Își pune piciorul stâng peste cel drept și mâna dreaptă peste genunchiul stâng.

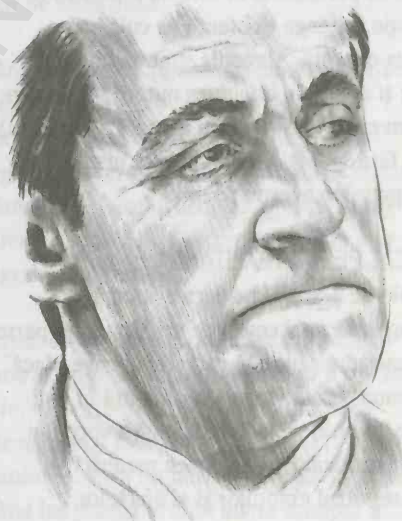

Se simte obligat să vi se supună și consideră că-și pierde timpul. Mâna dreaptă este mâna timpului, pe care are impresia că-l pierde în compania dumneavoastră. Așa că vă face să pierdeți timpul, reproșându-vă în minte că abuzați de al lui.

CRUZIME

Unele femei tinere, în jurul vârstei de treizeci de ani, sunt deja marcate de pecetea amărăciunii grele, în timp ce desenul buzelor unor femei de vreo cincizeci de ani și active lasă să se vadă o ridicare a comisurilor.

Buzele ca o semilună cu vârful în jos...

Poartă semnătura disprețului sau a dezgustului. Răutatea acestor persoane reiese clar din comportamentul lor care se vrea plin de compasiune. Ei au dus o viață de frustrări, care îi face să invidieze lucrurile pe care n-au știut să și le însușească.

CULCATE (POZIȚIILE)

CULCAT PE PARTEA DREAPTĂ

Poziția culcat se schimbă în funcție de etapele vieții. În perioadele în care ne repunem în discuție întreaga existență ne culcăm pe partea dreaptă. Alegerile sunt mai greu de făcut și apelul la imaginea autorității pe care o reprezintă tatăl (partea dreaptă a corpului) este, fără îndoială, motivul care justifică interpretarea acestei poziții.

CULCAT PE PARTEA STÂNGĂ

Nevoia de a dormi pe partea stângă corespunde unei cereri de afecțiune din partea partenerului sau unei carențe afective, dacă persoana care doarme este singură în pat. Să ne amintim că partea stângă a corpului este identificată cu imaginea maternă și cu registrul emoțiilor și al afectelor.

CULCAT PE SPATE

A dormi pe spate este un semn de echilibru psihic. Dacă este vorba despre un obicei adânc, acest mod de a dormi favorizează și fluxul intelectual și o producție mai înrădăcinată și eficientă de energie.

CULCAT PE BURTĂ

Comportament specific pentru adolescenții căzuți pradă unui sentiment nociv de instabilitate emoțională. Dacă este vorba despre un obicei mai vechi, persoana în cauză se culcă astfel pentru a scăpa de un sentiment de frustrare.

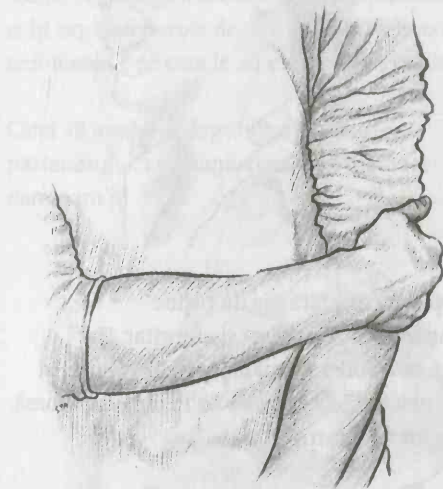
CULPABILITATE

Ea își sprijină cotul stâng în palma dreaptă.

Este semnul unei frici iraționale de a fi prinsă pe picior greșit.

Interlocutorul își prinde cotul stâng cu mâna dreaptă.

Se teme să nu fie victima mecanismelor sale de penalizare pentru toate greșelile închipuite pe care nu le-a comis încă.

Interlocutorul are tendința să-și scarpine întruna fața.

O manie care exprimă adesea un sentiment de culpabilitate. Sentimentul pe care îl refulează nu poate fi exprimat. Este victima unui stres puțin mai special, care provine din nevoia sa viscerală de a dispărea, ca să nu fie examinat.

Omul își freacă palmele de coapse.

Nu se simte în largul lui. Acest tip de atitudine, moștenită din copilărie, este și un semn al unui sentiment de culpabilitate.

CUPLU

Clișeul cuplului există în noi încă de la naștere, dar la unii s-a voalat negativul.

În cadrul cuplului, totul este o problemă de lateralitate! După cum știți deja, partea corporală dreaptă a bărbatului dreptaci este identificată cu imaginea paternă, iar partea stângă, cu imaginea maternă. Este regula elementară de observație de care trebuie să se țină cont pentru a se putea decoda nivelul de afecțiune care îi leagă sau îi dezleagă pe amânții de o zi sau de o viață.

Dialogul gestual al unui cuplu în criză pare să imite o scenă de teatru mut, în care proliferază gesturile decalate față de discurs. Este relativ ușor de măsurat nivelul sentimentelor care leagă o pereche pe care o întâlnim pe stradă. Refrenele gestuale, atitudinile corporale recurente ce reprezintă substratul comunicării lor infraverbale sunt ușor de identificat.

Mâna dreaptă a bărbatului acoperă umărul drept al femeii.

Atitudinea este una de protecție și mai degrabă „paternală“. Tot astfel, când mâna stângă a bărbatului acoperă umărul stâng al femeii, atitudinea de protecție este mai degrabă „maternală“.

Atunci când mâna dreaptă a bărbatului pune stăpânire pe mâna stângă a tovarășei sale, el caută o complicitate amoroasă, afirmându-și în același timp rolul de mascul dominant. Este un bărbat-babord. Dar dacă mâna lui stângă prinde mâna dreaptă a femeii (un bărbat-tribord), atunci el așteaptă ca tovarășa lui să-i ofere siguranță, să aibă grijă de el ca o mamă. Dacă mâna bărbatului se refugiază în palma stângă sau dreaptă a tovarășei lui, este evident că el își confundă mama cu partenera, iar aceasta din urmă deține rolul dominant.

Dacă mâna bărbatului este așezată pe fesele tovarășei lui, gestul sugerează că sentimentele sale au fost precedate de o complicitate fizică, anterioară împărțirii echitabile a sentimentelor propriu-zise. Iar dacă mâna femeii este vârâtă în buzunarul din spate al blugilor partenerului, gestul sugerează că respectiva femeie este foarte preocupată de „forma fizică”. Iar aceasta include, bineînțeles, și performanțele sexuale ale proprietarului fesei incriminate.

Un gest mai rar, dar și mai extrem: bărbatul apucă, ostentativ, sânul partenerii sale. Gestul este reducător. Partenerul își reduce tovarășa la statutul de obiect sexual, sânii reprezentând marca ei vizibilă și cu care el se mândrește, mândrie împărțită, în general, de partenera sa.

Antebrațul bărbatului este aruncat în echilibru instabil pe după umărul partenerii sale, iar mâna îi atârna în gol.

Angajamentului amoros îi lipsește convingerea. În mare, este o iubire de pasaj.

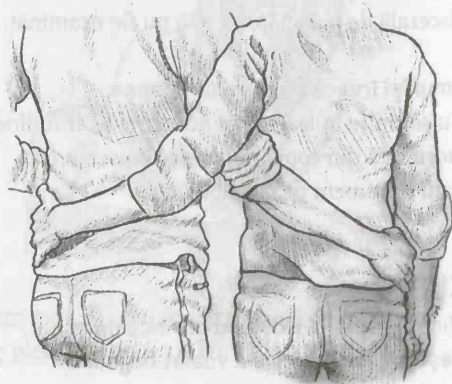
Mâna dreaptă a bărbatului prinde gâtul iubitei.

El își trădează fără pic de rușine temperamentul posesiv și autoritar. Dar dacă este vorba de mâna stângă? Atunci, își exprimă în tăcere nevoia de fuziune amoroasă. Este un bărbat-tribord.

Bărbatul care își ține partenera de braț, în loc să fie invers, își afișează sentimentul de nesiguranță afectivă. În schimb, dacă partenera se agață de brațul bărbatului, atunci ea își afișează sentimentul de apartenență și mândria de a fi tovarășa lui.

Dacă brațul bărbatului înlănțuie mijlocul sau bazinul partenerii sau dacă cei doi se înlănțuie reciproc astfel, înseamnă că ei își

situează, în mod explicit, sub centură nivelul relației lor amoroase.

Atunci când degetele celor doi sunt împletite, ei își exprimă nevoia de a se asigura reciproc de sentimentele pe care le au unul față de celălalt.

Când vă împlețiți degetele cu cele ale partenerului, cui îi aparține degetul mare dominant?

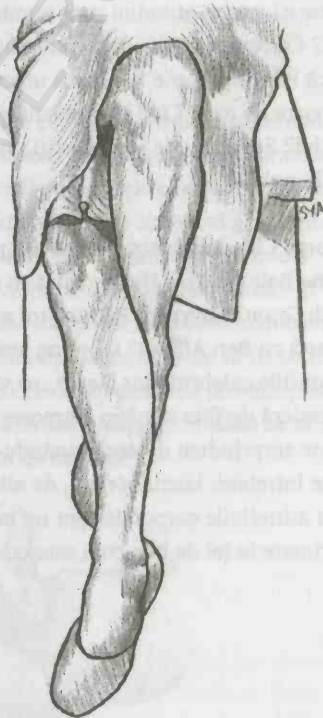
Dacă degetul partenerului este cel dominant, înseamnă că sunteți supus din punct de vedere sentimental sau vă aflați în căutare de supunere amoroasă. Dacă este invers, înseamnă că încercați să aveți autoritate sau o dețineți deja în sânul cuplului. E posibil ca degetul să fie dominant cu copilul dumneavoastră și dominat cu partenerul, sau invers. Unii copii se nasc dominanți, ca să spunem așa.

CUPLURI ÎN CRIZĂ (GESTICA)

Este relativ ușor să măsurăm nivelul sentimentelor care leagă un cuplu pe care îl întâlnim pe stradă sau care poate fi observat

în voie la restaurant. Refrenurile gestuale, atitudinile corporale recurente ce reprezintă substratul comunicării lor infraverbale sunt ușor de identificat.

Pierre își încrucișează degetele la ceafă, lăsându-se pe spate cu scaunul. Se prefacă că o ascultă pe Marie, partenera lui de mult timp, care îi povestește cu lux de amănunte ultimele trăsnăi ale colegilor ei de birou. Ea își răsucesce piciorul stâng după cel drept, fără să-și dea seama.

Discursul ei nonverbal inconștient ar putea să se traducă în următorul fel: „Aș vrea să mă observi, să mă ascuți, să te ocupi de mine. Am nevoie de tandrețea ta...” Pierre se simte agasat, dar nu poate exprima acest lucru pe

cale verbală. Atitudinea lui gestuală vorbește însă pentru el. Dacă, la nivel conștient, cei doi parteneri ignoră cu trufie mesajele pe care le trimit corpurile lor, inconștientul îi expune unui conflict mocrnit. Pierre și Marie or să ajungă să uite care este esența cuplului lor. Bărbatul a remarcat, fără îndoială, că partenera lui își încolăcește picioarele când îi vorbește. Femeia a constatat că el își încrucșează deseori degetele la ceafă atunci când ea încearcă să-i trezească interesul cu relatările sale cotidiene. Dar cum s-ar putea înțelege ei dincolo de cuvinte? Cum să-și închipuie că aceste atitudini sunt semnale-barieră? Cu toate acestea, toți cunoscuții vor spune că Pierre și Marie formează un cuplu cât se poate de unit. Cine ar îndrăzni să afirme contrariul? Sunt atât de îndrăgostiți unul de altul... în public.

Lui George Clooney îi este frică să n-o piardă pe Céline Balitran? Liz Hurley chiar se agață de Hugh Grant? Gwyneth Paltrow tot se mai ceartă cu Ben Affleck? Când ne uităm la fotografiile celebrităților făcute „pe viu“ la o premieră de film sau la o petrecere la modă, ne surprindem deseori punându-ne astfel de întrebări. Lucru normal, de altfel, întrucât atitudinile corporale sunt un mijloc de exprimare la fel de bun cum este cuvântul.

Civilizația noastră, a tehnologiilor de vârf, a uitat de impactul pe care îl au codurile gestuale asupra comportamentului uman. Ne mulțumim să înregistrăm o imagine globală într-un mod aproape instinctiv și uităm aproape imediat posturile care îi servesc drept decor. Cum altfel s-ar putea justifica celebra „primă impresie“ pe care o degajă o primă întâlnire cu o persoană necunoscută? Simpatia sau antipatia spontană nu se poate explica altfel. „E frumoasă, dar e rece.“ „E scund, dar amuzant.“ Aceste afirmații nu sunt decât prețente care descriu impresiile noastre bazate, chiar fără să ne dăm seama de asta, pe o sinteză inconștientă a imaginii globale a unui individ. Astfel, anumite gesturi de seducție se înscriu în mod spontan în discursul gestual al unei femei îndrăgostite, fără ca ea să fie conștientă de asta. Ținuta, felul de a merge, atitudinile gestuale cele mai diferite au un sens pe care spiritul rațional nu-l poate surprinde și care, în anumite cazuri, poate fi în total dezacord cu mesajul verbal pe care vrem să-l transmitem. Gérard Depardieu lăuda la TF1 atmosfera amicală care domnise pe platourile de filmare la filmul *Astérix*. Christian Clavier și-a sprijinit deodată bărbia în pumn, prins în flagrant delict de dezmințire gestuală a afirmațiilor lui Obélix. Era însă vorba de un interviu televizat, nu de o fotografie regizată.

D

DATORIE

SUNTEȚI O PERSOANĂ A DATORIEI/ A COGNIȚIEI?

Totul depinde de modul în care vă împreunați mâinile! Dacă degetul mare drept îl domină de obicei pe cel stâng, aparțineți clubului datorie/cogniție, pentru care cucerirea puterii trece prin credință în datorie.

Bărbatul (sau femeia) datoriei este disciplinat(ă) și își construiește acțiunile

prin ordine și metodă. Puterea trece mai întâi prin supunere. El/ea resimte nevoia de a se supune obligațiilor sale pentru a-și asigura liniștea sau siguranța în cadrul grupului.

Indivizii care funcționează după modul datorie/cogniție sunt fideli opțiunilor și credințelor lor, și orientați către obiective bine definite în mintea lor. Trebuie să ne supunem sancțiunii celorlalți pentru a deveni celebri, să ne conformăm imaginii eroului ca să ne deosebim de ceilalți.

DECALATE (GESTURI)

Decalajul gestual se observă în special în situații de stres intens. Gesturile nu se mai potrivesc cu discursul subiectului. Efectul este adeseori comic, chiar dacă persoana în cauză nu le percepe cu același simț al umorului. Gesturile decalate induc un sentiment de indispoziție pe care psihiatrii îl traduc prin propoziția: „Nu mă simt bine în corpul meu“. Acest sentiment de decalaj între trup și spirit este un semn premergător înmulțirii gesturilor nepotrivite și sentimentului de eșec aferent.

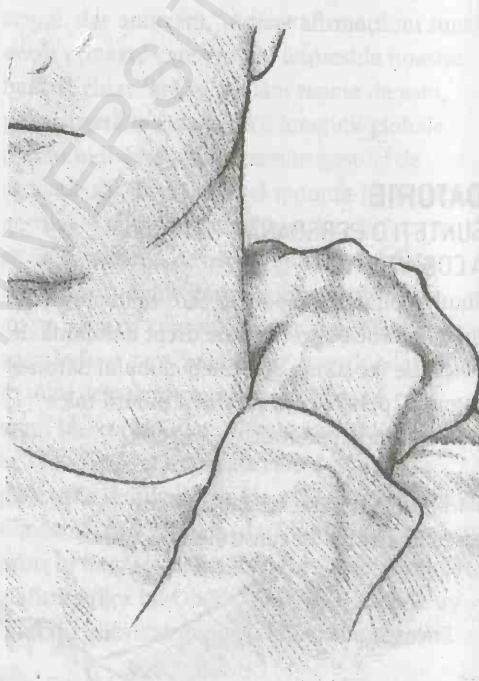
Producerea de gesturi decalate intervine când realitatea nu se potrivește dorințelor sau speranțelor subiectului observat. Climatul emoțional haotic exprimă, astfel, sentimentul de eșec care-l afectează pe subiect în mod direct. Castelul făcut din cărți de joc se prăbușește și, fiindcă programarea gestuală depinde strâns de climatul mental, deficiența se traduce imediat prin metamorfoza la nivel non-verbal. Procentul de gesticulări crește considerabil, mai ales la nivelul feței, în timp ce corpul înțepenește. Brațele nu mai intervin ca un inductor de elocvență, dar intervin după discurs, în loc să-l preceadă, ceea ce conferă gesturilor aspectul decalat. Sincronizarea verbo-gestuală nu este asigurată. Spre exemplu, subiectul observat își situează dreapta la stânga.

Această eroare de lateralitate ar putea trăda altceva decât o simplă neatenție sau un simplu reflex dislexic. Își clatină capul de la stânga la dreapta și ne răspunde: „Da! Bineînțeles!“ Un mic râs punctează fiecare frază a interlocutorului nostru de la telefon. Fără legătură cu ce spune! Acestea sunt câteva exemple de gesturi decalate. Unii subiecți sunt afectați de o logoree ce le provoacă un

flux exagerat de cuvinte, pe fondul excitației psihice și al maniilor gestuale compulsive. Repetă același gest sau aceeași serie de gesturi de mai multe ori, răspund evaziv la întrebările ce li se pun sau dau răspunsuri ignorând cu nonșalanță întrebările interlocutorilor.

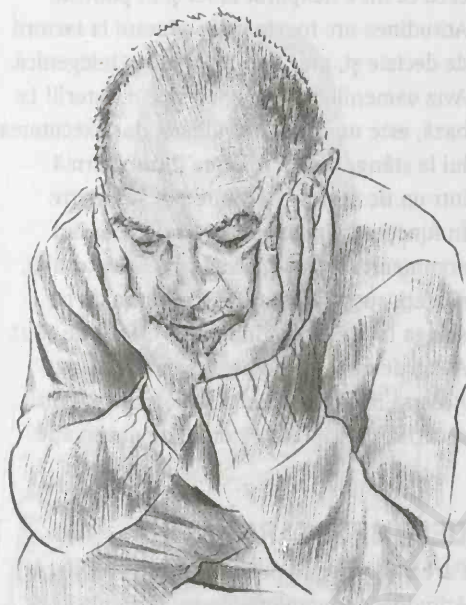
DECEPȚIE

ANCORAREA UMĂRULUI STÂNG

Mâna dreaptă a interlocutorului se prinde de umărul stâng, cu brațul îndoit. Poziția poate fi declarativă și uneori foarte senzuală, într-un context amoros, deși are și ceva dintr-o punere la încercare; își schimbă sensul într-un context profesional și se traduce printr-unul sau câțiva pași înapoi. Când entuziasmul scade, când dorința este ridiculizată sau când implicarea nu conduce

la nimic tangibil, mâna dreaptă se prinde frecvent de umărul stâng, pentru a compensa carența despre care am vorbit. Umărul stâng este unul dintre sediile simbolice ale încrederii în sine și ale deșcurajării sau ale decepției, în caz de ancorare. Prinderea acestui umăr exprimă deopotrivă decepția și frustrarea.

Interlocutorul, sprijinindu-și coatele pe coapse, își acoperă urechile cu palmele. Simplul fapt că se sprijină pe coapse schimbă sensul inițial al acestui gest. Corpul se chircește până la imitarea unei poziții pseudo-fetale. Vom începe să-l plictisim vorbindu-i. Decepția nu e departe.

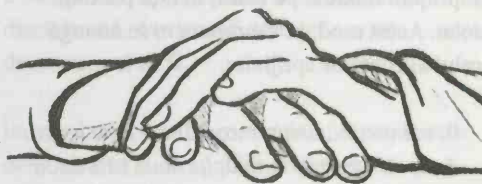
DECIZIE (FACTOR DE)

Interlocutorul își sprijină fruntea pe degetul mijlociu și/sau arătător, cu degetul mare sprijinit de pomete, pentru a susține capul, ca un stabilopod.

Secvență gestuală curentă la cei care decid sau printre întreprinzătorii obligați să facă o alegere.

Mâinile sunt suprapuse ca niște felii de jambon, fie că sunt așezate pe ceva, fie că se sprijină pe coate. Sunt mâinile de acoperire.

Mâna stângă o domină pe cea dreaptă. Suprapunerea mâinilor, cu sprijinire pe coate sau întinse pe un suport (mâna stângă o domină pe cea dreaptă), implică un personaj care ia rareori o decizie fără a-și consulta oracolele. E genul de factor de decizie

versatil, care ne va spune „da“ sub presiune, înainte de a ne spune „nu“ după ce s-a sfătuit la toate nivelurile. Nu are o perspectivă de ansamblu asupra inițiativei sale sau a îndatoririlor.

Mâna dreaptă o domină pe cea stângă. Dacă mâna dreaptă o domină pe cea stângă, modul de raționament este sintetic. Funcționează prin asocieri de idei și prin comparații. Sinteza este operația inversă analizei, merge de la cauze la efecte sau de la principii la consecințe. Analiza observă consecințele pentru a încerca să identifice principiile. Raționamentul sintetic aparține factorului de decizie instinctiv. Știe ce vrea și ce nu vrea.

Un subiect care trece alternativ de la acoperirea cu mâna dreaptă la cea cu mâna stângă se află în situația de regândire a problemei sau de instabilitate emoțională punctuală.

O variantă

În situație de negociere, numeroși oameni își pun antebrațele în paralel cu corpul și-și suprapun mâinile pe masă, în fața plexului solar. Acest mod de suprapunere se adaugă celui al coatelor sprijinite.

B. mă ascultă atent, încadrându-se pe partea dreaptă. Degetele sunt lipite două câte două și formează un unghi drept, încadrând perfect fața. Degetul mare susține bărbia, inelarul și degetul mic îi evidențiază buzele sau le ascund, arătătorul și mijlociul sunt ridicate ca două tunuri lipite de obraz sau de tâmplă.

B. este editor, iar eu sunt autorul care încearcă să-i vândă un subiect de carte slab.

Observ că încadrarea lui nu „cadrează“ cu entuziasmul meu față de proiectul pe care i-l prezint, dar, naiv cum sunt din fire, sper încă să-l cuceresc...

În limbajul gesturilor, cei de stânga sunt creativi, iar cei de dreapta sunt reductori, ceea ce nu e neapărat la fel și în politică. Atitudinea are foarte mare căutare la factorii de decizie și, mai ales, este foarte telegenică. Aviz oamenilor de imagine sau ai puterii! La bază, este un gest de evaluare, dar executarea lui la stânga sau la dreapta îl transformă într-un tic gestual de tip reflex alternativ. În funcție de interesul pe care îl acordați argumentelor sau opiniilor interlocutorului, sunteți, susceptibil de a vă deplasa de la stânga la dreapta și înapoi, la căsuța de start. Avem de-a face cu o poziție de evaluare. Această încadrare gestuală permite gândirii să reducă simbolic orizontul de observație.

DECOMPENSARE

Pare că-și mușcă pumnul (stâng sau drept). Atitudine premergătoare unei decompensări nervoase.

DEFENSIV

PORTRETUL UNUI DEFENSIV

Mai întâi, se consideră înzestrat cu un bun spirit de echipă. Întotdeauna reflectează înainte de a acționa, în vreme ce alter egoul său ofensiv acționează adesea din instinct și reflectă abia când e prea târziu ca să mai dea înapoi. Fiind un om al reflecției, acolo unde ofensivii sunt mai degrabă oameni de acțiune, se explică de ce dispune de capacitatea de a se retrage, capacitate care le lipsește prietenilor săi ofensivi. Dacă

sunteți defensivi, ca el, veți spune mai ușor „nu“, decât „da, poate“. Comportamentul lui e fondat pe recul, pe prudență sau pe neîncredere. De acord, nu se va lăsa prea ușor influențat, dar dacă va adera la punctul dumneavoastră de vedere, va rămâne fidel convingerilor sale.

În poziția brațelor încrucișate, brațul stâng îl domină pe cel drept.

Individ sedentar, mai atașat de rădăcinile sale, de munca sa și de continuitate, rămâne

fidel opiniilor și credințelor pe care le are. Noțiunile de statut și/sau de teritoriu sunt esențiale în viziunea lui și trebuie protejate cu orice preț împotriva prădătorilor sociali sau profesionali (manipulatori și hărțuitori de orice fel) pe care este obligat să-i frecventeze. Își va păstra întotdeauna o distanță suficientă încât să poată scăpa în caz de urgență. Credoul său este următorul: nu există echilibru fără stabilitate, fericire fără siguranță, reușită care să nu se înscrie în durată.

Știe să fie explicit, pedagog, metodic, responsabil, înzestrat cu un bun simț al valorilor și cu un simț ierarhic care, adesea, face din el coloana vertebrală a întreprinderii sau a grupului care-l găzduiește.

ÎN CADRUL GRUPULUI

Un serviciu sau o întreprindere cu o majoritate defensivă generează un nivel de neîncredere ce poate afecta comunicarea cu alte servicii, cu furnizorii sau cu clienții, și poate submina relațiile din sânul grupului. Cazul de față se întâlnește uneori în serviciile administrative. În plan militar, spre exemplu, o companie cu majoritate defensivă va fi disciplinată, dar inaptă de luptă, oricât de antrenată ar fi.

În cazul unei echipe comerciale, o majoritate defensivă va fi incapabilă să-și atingă obiectivele stabilite. Defensivii pot fi niște excelenți comercianți, atâta vreme cât vin în contact cu un număr suficient de ofensivi. După observațiile mele, găsim relativ mai puțini defensivi în sectoarele de activitate care necesită curaj sau o afirmare de sine. Școlile comerciale au adesea o majoritate ofensivă.

O PARTICULARITATE

Putem deveni ofensivi după ce am fost defensivi? În principiu, nu! Există indivizi care își încrucișează brațele în două moduri, dar aceștia reprezintă o minoritate infimă. Această „ambidextrie“ poate fi consecința unei lateralități nesigure în timpul copilăriei timpurii. Poate decurge dintr-un stres major sau dintr-o tulburare care perturbă încrederea în sine. Am observat adeseori martori, intervievați de echipe de televiziune, care se străduiau să-și găsească poziția potrivită de încrucișare a brațelor sau a degetelor. Erau copleșiți de trac în fața camerelor.

Identificarea teritorială este fundamentală în economia personalității, ca orice fenomen ce ne permite să ne identificăm pentru a autoriza instituția eului să-și conserve încrederea în sine și o linie comportamentală coerentă.

BRAȚELE PERMANENT ÎNCRUCIȘATE

Atitudinea este, în mod clar, una opozițională, și relevă mai ales o pierdere totală a încrederii în sine sau o atitudine de neîncredere absolută ce corespunde, uneori, în cazuri-limită, cu profilul clinic al paranoiei. În orice situație, un interlocutor care-și încrucișează prea des brațele afișează o lipsă de încredere în sine. Se îndoiește de orice. Dacă-l puneți într-o situație riscantă, veți deveni automat țapul ispășitor asupra căruia își va proiecta nemulțumirea.

CÂTEVA DIFERENȚE MAJORE ÎNTRE OFENSIVI ȘI DEFENSIVI

Când un ofensiv învață o limbă străină, își va însuși cu ușurință cuvintele esențiale și va conversa fluent, fără a-și înțelege neapărat și interlocutorul. Ușurința cu care vorbește în limba maternă se convertește firesc într-o altă limbă.

Defensivul înțelege mai bine, dar întâmpină adeseori dificultăți în a-și exprima gândurile într-o limbă pe care se străduiește s-o stăpânească.

Înzestrat cu un bun simț al improvizăției, ofensivul supraestimează eficacitatea reflexelor sale profesionale. Defensivul este mai prudent, are nevoie de un cadru de lucru care să-i inspire siguranță și-și subestimează, în general, potențialul.

Oricare ar fi modul de protecție teritorială care vă caracterizează, ofensiv sau defensiv, propun să comparăm ceea ce ați descoperit cu ceea ce știați deja despre dumneavoastră. Dacă estimați că nu corespundeți profilului identificat, după modul de încrucișare a brațelor, trebuie să știți că există întotdeauna o marjă de eroare în orice știință umană. Și, în acest caz, vă rog să-mi acceptați scuzele.

DEFENSIVĂ (ÎN)

Picioarele sunt depărtate, iar antebrățele suprapuse sunt încrucișate între picioare. Corpul este aplecat în față.

Poziția este în totalitate defensivă. Antebrățele în cruce constituie un cod gestual de apărare naturală, pe care îl regăsim în toate artele marțiale. Să precizăm că mediul nu este amenințător. Subiectul rămâne contemplativ. Se mulțumește să asiste la discuție, fără a lua parte la ea.

DEFETIST

Stă sprijinită pe coate, iar mâinile îi înconjoară ceafa, susținându-i capul. Nu se simte vizată de cuvintele adresate și regretă că v-a acordat din timpul ei

sau că s-a deranjat să vă întâlnească.
Atitudinea este clar una defetistă.

DEGETE MARI

„Dansul“ degetelor este un gest de pseudoimplorare: poziția adoptată de degetele mari este foarte semnificativă. Cartezian și înzestrat cu un simț critic ascuțit, dacă degetul mare al mâinii drepte este cel dominant; emotiv, creativ și înzestrat cu o pricepere interpersonală, dacă stângul este dominant.

Dar se mai întâmplă ca degetele mari să fie lipite unul lângă altul sau să se ascundă în spatele zidului format de degetele împreunate. Știut fiind că degetele mari reprezintă, la dreapta, dorința și motivația, la stânga, creativitatea, cele două degete mari nedominante semnaleză o lipsă de convingere și imaginația pasivă a unui visător care acționează în teorie.

Gestul este rar, din fericire. Se întâlnește la persoanele care nu au obiective în viață sau care trec printr-o perioadă de incertitudine. Când degetele mari sunt ascunse, motivația și imaginarul lipsesc din peisaj. Subiectul are impresia că nu există în propriii ochi și are, obligatoriu, dificultăți în a se afirma în societate. Vom regăsi toate pozițiile degetelor împreună în indicele psihoanatomic de la finalul lucrării.

Un copil care-și suge degetul mare stâng va fi un adult epicureu și senzual, cel care-l suge pe dreptul va fi mai preocupat de reușita școlară sau socială. Dacă trece indiferent de la unul la altul, trebuie să așteptați să-și facă alegerea. Degetele mari sunt gemenele care simbolizează două sentimente interdependente.

SIMBOLISTICA DEGETELOR MARI

Ridic următoarea ipoteză: cele două degete mari corespund sediului necesităților primare și secundare. Instinctul de supraviețuire sau de conservare, plăceri (orale, anale sau libidinale) și dorințe.

Degetul mare stâng: sediul plăcerii

De la senzualitate la vis, trecând prin disponibilitate, imaginar, plăcere de a fi fără a-ți pune întrebări inutile sau stare de non-stres, degetul mare stâng este un paradis digital. Simbolul eternității clipei, este degetul epicureilor și sibiariților, deci al hedoniștilor, pentru care căutarea plăcerii se confundă cu căutarea fericirii. Toți indivizii înzestrați cu o imaginație fertilă sunt un pic hedoniști, dar nu e o țară, fiți fără grijă!

Degetul mare drept: sediul dorinței

Dacă eliminăm dorința sexuală, ce reprezintă dorința, în sensul larg al termenului?

Motivația, entuziasmul, pofta, farmecul, extazul! Dorința este ambivalentă, în același timp dezinteresată și sadică, perversă și autentică. Este o forță fabuloasă când se exprimă și un handicap teribil când este inhibată. Motivația îl învață pe om să-și trăiască visurile, în loc să-și viseze viața.

Nu vă încredeți în forța obiceiului, pentru că aceasta face dorința să devină inertă, incapabilă să ajungă la plăcere. Trebuie să creăm neîncetat ceva nou din ce e vechi pentru a trezi dorința care se tocește. Oricine știe asta. Totul este o chestiune de creativitate sau de inventivitate, în fond.

SUPRAPUNEREA DEGETELOR MARI

De ce resimțim brusc nevoia de a ne împreuna degetele? De fiecare dată când ne confruntăm cu o situație în care trebuie să ne apărăm punctul de vedere, vom avea automat tendința de a face acest gest.

Degetele se suprapun pentru a simboliza alianța între cele două arii cerebrale ale creierului și potențează capacitățile pe care le comandă. Emoție și rațiune, aceste două surori inamice se asociază în aceeași luptă. Trebuie să apărăm teritoriul mental al ansamblului trup-spirit în fața inamicului.

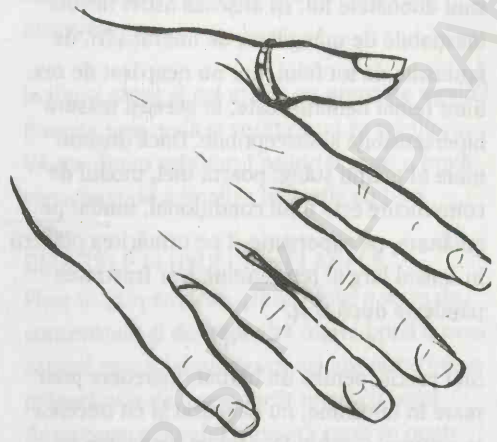
GRADUL DE ENERGIE MOTRICE (GEM) A DEGETELOR MARI

Dacă testăm energiile respective pentru degetele mari, cu testul cântarului, vom constata că, uneori, există diferențe ponderale exagerate între cele două degete. Aceste diferențe nu sunt obligatoriu justificate prin lateralitate (de dreapta sau de stânga).

Dreptaciul are mai puternic, din oficiu, degetul mare drept. Dacă sunteți un creativ, ancorat în imaginarul dumneavoastră, degetul mare de la mâna stângă îl va depăși pe cel de la dreapta, indiferent de ce lateralitate sunteți. Dacă sunteți preocupat de motivațiile profesionale, de ambiții sau de carieră, degetul mare al mâinii drepte va fi mai energic. Atenție, totuși! Dacă treceți printr-o nenorocire sau printr-o perioadă de incertitudine pe plan profesional, veți constata că se va accentua diferența de greutate dintre cele două degete. Statistic, dreptacii care suportă o perioadă prelungită de șomaj au aproape întotdeauna un deget mare drept mai slab decât stângul. Energia dorinței, în sensul larg al termenului, este la pământ.

La testul cântarului, un GEM al degetului mare drept mai puternic decât al stângului semnalează o motivație bine conturată. O echivalență între GEM arată că instinctul de supraviețuire funcționează echilibrat. Un GEM mai mare de sau egal cu zece puncte diferență între cele două degete trădează o mare frustrare și o prăbușire, în paralel, a instinctului de supraviețuire.

Inelul de pe degetul mare al mâinii drepte
Un inel pe acest deget este un însemn strălucitor ce clamează insatisfacția sexuală a proprietarului său. Frustrat sau nesatisfăcut, acesta își va afișa întotdeauna această carență în restul vestimentației sau va potența mesajul combinând un inel la degetul mare drept cu un

inel pe inelarul drept: „Îmi reclam dreptul de a mă bucura, în sensul larg al termenului!“ Sex, capricii, vacanțe, sărbători etc.

Dorințele personajului sunt nestăvilite... dar prin raportare la ce sau la cine? Dacă degetul mare de la mâna dreaptă poartă inel, modul de comunicare al persoanei în cauză este clar unul seducător. Avem de-a face cu un individ al dorinței.

Mai precis, la o femeie: anorgasmică sau nesatisfăcută, va afișa întotdeauna această carență în restul vestimentației sale sau va potența mesajul combinând un inel de la degetul mare al mâinii drepte cu un inel pe inelarul stâng: „Îmi reclam dreptul de a mă bucura!“

Mai precis, la un bărbat: foarte senzual sau foarte preocupat de sex, la alegere. Este obsedat de cuceririle sale trecute, prezente și viitoare.

Inelul pe degetul mare al mâinii stângi
Un inel pe acest deget nu este un lucru atât de rar pe cât credem. Multe dintre tinere

sunt abonatele lui. Își afișează astfel nevoia insașiabilă de mângâieri, de îmbrățișări, de fantasmе de tot felul, dar nu neapărat de sex. Sunt femeii nematurizate, în aceeași măsură hipersensibile și susceptibile. Dacă degetul mare al mâinii stângi poartă inel, modul de comunicare este unul condițional, fondat pe amânare, pe superstiție și pe urmărirea plăcerii în sensul larg al termenului. Dar frustrarea pânđește după colț.

Mai precis, pentru un bărbat: încredere prea mare în fantasmе, nu neapărat și cu trecerea la acțiune. Confundă visul cu realizarea lui.

Când cele două degete mari poartă inel.
La o femeie: există o confuzie între dorință și plăcere.

Este nesupusă, curtezană din naștere, zboară din floare în floare, libertină, erotomană și dezinvoltă. Ca să nu spuneți că nu v-am prevenit! Unghiile tăiate drept, foarte lungi și artistic pictate confirmă statistic diagnosticul. Ca toate vampele, este o adeptă a sexului cât mai nonconformist posibil. Confuzia între dorință și plăcere se poate regăsi și în plan profesional. Persoana în cauză vizează un viitor sau un statut profesional care nu corespunde cu totalul mesajelor programate de educația ei sau cu amprenta parentală. Instituționalizarea unei interdicții blochează dorința sau ambiția subiectului.

La un bărbat: sexul este religia lui. Și, mai ales, nu trebuie să ne încredem niciodată în aparențe care, prin definiție, sunt întotdeauna niște minciuni grosolane. Este obsedat de libidoul lui care, adeseori, este singurul mijloc de care dispune pentru a se afirma ca bărbat. Unii devin adevărate *sex machines!*

Degetele mari alungite
„Orice specie se naște, evoluează și dispare. Nu există nici un motiv pentru ca specia umană să se sustragă acestei reguli. De-a lungul evoluției speciei noastre (hominizare), brațele ni s-au scurtat, degetele mari s-au alungit, picioarele ne-au devenit mai solide. Omul viitorului va avea brațe scurte, un cap mare, degete mari lungi și picioare puternice.“

Dar de ce să aibă degete mari lungi?... Evident că autorul nu răspunde la această întrebare. Dacă luăm în considerație că *Homo erectus* stă din ce în ce mai mult așezat, pe măsură ce evoluează, cum se poate prezice că omul viitorului va avea picioare puternice? Putem să ne imaginăm că mărirea craniului s-ar datora faptului că omul privilegiază din ce în ce mai mult inteligența și cultura, în detrimentul activității manuale. Dar brațele scurte și degetele mari lungi? Este ușor să vorbim despre un viitor îndepărtat astăzi, în măsura în care n-o să mai fim acolo ca să verificăm afirmațiile autorului. Reluăm discuția în infern.

DEGETE DE LA PICIOARE

Dacă degetele de la picioare au o importanță esențială în menținerea echilibrului corpului, nu la fel stau lucrurile în plan gestual. Totuși, există o poziție interesantă, pe care o putem observa la femeia care-și scoate pantofii: se întâmplă să stea pe vârfuri, chircindu-și degetele sub picior. Această atitudine aparține indică o voință de a repune lucrurile în discuție. Degetele de la picioare sunt sediul simbolic al frustrării și al penalizării sexuale. Sunt zone erogene explozive, puțin explorate, din păcate.

DEGETE INELARE

Degetele inelare sunt sedii simbolice ale pasiunii și ale hotărârii.

Nici o pasiune nu durează fără hotărârea care să o susțină. Pasiunea corespunde inelarului stâng, iar hotărârea, inelarului drept.

Inelarele sunt cele mai puțin specializate degete de la mână. În majoritatea gesturilor, ele însoțesc fie degetele mici, fie pe cele mari sau alte degete, în mișcările de ansamblu.

Inelarul mâinii dominante (inelarul drept, la dreptaci) este un indicator precis al schemelor voluntare și al stării coloanei vertebrale. La un individ veleitar, acest deget este de multe ori mai fragil decât degetul mic de la aceeași mână. Dacă vom compara valoarea fiecăruia dintre inelare, putem măsura ușor, cu ajutorul testului cântarului, energia lor motrice. La un dreptaci, un inelar stâng mai puternic decât cel drept indică o mare capacitate de investire afectivă și un individ mai legat de pasiunile sale. În caz contrar, avem de-a face cu un individ mai voluntar, chiar voluntarist. Inelarul stâng, în schimb, este simbolul implicării afective, al talentelor și al pasiunilor.

GRADUL DE ENERGIE MOTRICE (GEM)

Care dintre cele două inelare obține greutatea cea mai mare la testul cântarului?

Inelarul drept este mai energic?

Sunteți mai degrabă voluntar decât pasionat. Atenție, să nu cădeți într-un voluntarism militant, pentru că n-o să vă mai puteți folosi automatismele.

Inelarul stâng este mai energic?

Vă lăsați mereu purtat de pasiune. Voința vă este o noțiune destul de străină.

Automatisme sunt de ajuns ca să asigure mișcarea.

Inelarul drept și cel stâng au greutate egală? Energia pasională și voința sunt în echilibru. Vă mențineți echilibrul psihic și aveți o bună capacitate de a finaliza lucrurile cu brio.

DEGETELE FLUXULUI: INELARELE

Flow-ul (din engleză, „flux”) este o stare de concentrare și de stăpânire foarte bună a unei acțiuni care vă pasionează, vă absoarbe într-o măsură atât de mare, încât uitați cu totul de trecerea timpului. Această stare se poate observa la atleții foarte buni sau la copiii care se joacă. Teoria fluxului (*flow*) a fost expusă de un profesor de la Chicago: Mihaly Csikszentmihalyi. Simpla intrare într-o stare de *flow* atunci când desfășurăm o activitate captivantă ne hrănește îndeajuns și ne dă o satisfacție profundă.

Redau aici cuvintele lui Christophe André:

„Ca să vorbim de flow, această fericire a acțiunii, trebuie să existe doi factori: o activitate intensă, captivantă, dătătoare de satisfacții, și un grad ridicat de cunoaștere a acestei activități. Absența unuia dintre cei doi factori modifică puternic tabloul: o activitate ce necesită cerințe ridicate, dar pe care nu o stăpânim foarte bine, va produce mai mult stres decât plăcere (cazul unui sport cerebral, precum cuvintele încruciate, practicat de un începător). O prea bună stăpânire a unei activități prea ușoare duce la plictiseală (cum este cazul elevilor supradozați). O cunoaștere precară a unei activități prea puțin stimulante (o activitate neplăcută sau un serviciu demotivant) va duce foarte repede la apatie și la pasivitate, precum și la o lipsă totală de interes.“

Fără pasiune sau fără sentimentul că-ți exerciți vocația ori că-ți pui în valoare un talent, *flow-ul* nu este decât o impresie a spiritului. Când mă așez la computer ca să scriu un e-mail sau un text care nu mă motivează câtuși de puțin, degetele mele merg ca melcul și fac un număr incomensurabil de greșeli de tastare. În schimb, când lucrez la un nou manuscris, rapiditatea tastării se schimbă în funcție de interesul pe care îl manifest față de ceea ce scriu sau în funcție de pasiunea care mă însuflețește. Pasiunea este un accelerator de senzații și de sentimente, ea favorizează concentrarea energiilor și convergența lor într-o unică direcție. Însă „pasiunea” nu presupune neapărat și o „foarte bună cunoaștere”. Pasiunea este dragostea la prima vedere, cunoașterea este o lungă poveste de dragoste. Ca să ajungi la un stil care place, îți trebuie nu doar talent, nu doar pasiune, ci să fi și trudit câțiva ani buni, până să atingi un anumit grad de șlefuire a stilului respectiv.

Dacă la pasiune se adaugă și voința, obținem acel flux energetic care simbolizează stăpânirea de sine sau stăpânirea domeniului de cunoaștere. Luate împreună, degetele inelare simbolizează, prin urmare, fidelitatea față de promisiunile pe care vi le faceți sau față de îndeplinirea viselor. Asta poartă numele de perseverență, fără de care nimic nu se poate realiza. Un talent trebuie să asude din greu până să bată la porțile succesului.

INELARELE ȘI INELELE

S-au întâlnit întâmplător. Nu se mai văzuseră de 15 ani. O viață. Erau prieteni de 25 de ani. El nu s-a căsătorit și, în ce o privește, ea bănuiește că el nu s-ar da în lături de la o relație mai mult decât amicală. Ea poartă un inel pe inelarul drept și o verighetă pe cel

stâng. I se pare drăguț să fie agățată, însă nici prin cap nu-i trece să aibă o aventură, nici măcar cu el, nici măcar după zece ani de mariaj.

În ce privește inelele, vă voi prezenta cele trei combinații mai des întâlnite în care intervin inelarele.

Perechea numită Cenușăreasa (inelarul și degetul mare de la stânga), care trădează teama de a dispăcea.

Perechea posesivă (inelarul și arătătorul de la stânga), care dezvăluie un individ fuzional, adesea foarte posesiv cu prerogativele și puterile sale, dar și foarte credincios și devotat celor care au încredere în el.

Perechea romantică (inelarele stâng și drept), care semnaleză un individ psihotonic, sincer, binevoitor și înzestrat cu o mare adaptabilitate socioafectivă. Această pereche de inele denotă și o fidelitate care rezistă bine probei timpului.

DEGETE ALE INSPIRAȚIEI

Își fumează țigara ducând unul dintre degete între buze, dar pe care? Țigara este menținută între arătător și mijlociu, mai rămân degetul mare, inelarul și degetul mic, la alegere.

Nu observăm niciodată îndeajuns fumătorul aflat în fază de cugetare intensă. În mod evident, felul în care se folosește de țigară pentru a-și trezi inspirația este predictiv. Fumătorul care reflectează își strecoară întotdeauna un deget liber între buze. Acest detaliu nesemnificativ caracterizează modul de influență pe care-l preferă. Degetele strecurate între buze nu sunt niciodată semnale de simpatie sau de alianță, ci trădează un

veritabil adversar, chiar un potențial inamic care se prezintă adesea drept un aliat. Este gestul trădătorului care trece neremarcată!

Își sugerează degetul mic stâng, căutându-și o sursă de inspirație în trecutul sau în amintirile sale. Se mai întâmplă să recurgă la acest gest și în absența țigării.

Degetul mic drept sugerează că el își solicită imagină ca să elaboreze o strategie care-i va permite să-și descumpănească interlocutorul și să-și satisfacă ambițiile sau că este curios să afle mai mult.

Inelarul stâng dezvăluie o încredere șubrezită. Se simte abandonat.

Inelarul drept arată că tenacitatea lui este slăbită. Dorința de finalizare nu este atât de fermă încât s-o poată susține și cu voce tare.

Își sugerează degetul mare stâng. Anunță plăcerea pe care o resimte manipulatorul care va reuși să-și anihileze interlocutorul.

În ce privește degetul mare drept strecurat între buze, acest gest trădează o motivație

puternică din partea persoanei în cauză de a-și trage pe sfoară adversarul. Degetele mijlocii și arătătoare sunt în afara concursului. Este nevoie de două degete pentru a ține țigara.

În concluzie, să ne amintim întotdeauna că un fumător care-și sugerează unul dintre cele trei degete nu este un „bun client“. În limbajul televizual, un client rău este un invitat *people* ale cărui exigențe nu au legătură cu cota sa de popularitate. Vrea totul sau nimic și nu valorează nici cât negru sub unghie.

Degetele-mouse

Care este degetul pe care-l utilizați cu prioritate pentru a deplasa cursorul laptopului?

Arătătorul drept

Aveți nevoie să stăpâniți sau să controlați lucrurile, anturajul sau predispozițiile.

Arătătorul stâng

Vă place să păstrați ceea ce vi se cuvine sau ceea ce vă aparține și nu suntem buni copărtași.

Mijlociul drept

Privilegiați încrederea în sine, în detrimentul stimei de sine. Proastă alegere, ambele sunt necesare pentru ca echilibrul rațional să funcționeze. Un sfat! Trebuie să atrageți stima celor pe care-i frecvențați, înainte

de a le impune prezența dumneavoastră. Într-un cuvânt, trebuie să renunțați la egoul dumneavoastră de îndată ce vă aflați în prezența unui interlocutor pe care doriți să-l convingeți sau să-l cuceriți. E un sfat prețios.

Mijlociul stâng

Stima de sine depinde obligatoriu de părerea celorlalți, după cum știți. Totuși, nu vă puteți păstra această stimă dacă vă devalorizați în cuvinte, spre exemplu mărturisindu-vă lipsurile potențiale sau reale sau dacă sentimentul de inferioritate este prea vizibil.

Inelarul drept

Vă afirmați voința de reușită în orice împrejurare sau tenacitatea nu este atât de puternică pe cât v-ați dori? Dacă utilizați prea des expresia „fără îndoială“, tocmai voința dumneavoastră riscă să fie pusă la îndoială.

Inelarul stâng

În principiu, avem de-a face cu un personaj pasionat și pasionant care se implică în tot ce întreține. În principiu, doar! În practică însă, capacitatea lui de a se implica este slăbită uneori de împrejurările sau de hazardul pe care nu le poate stăpâni.

DEGETE ÎMPREUNATE (LIMBAJUL)

Împreunarea degetelor este universală și exprimă o mulțime de atitudini emoționale în contextul unei întâlniri, în funcție de zona anatomică în care degetele împreunate se așază cel mai des.

Să împreunezi degetele înseamnă să-ți dai mâna (în lipsa altcuiva cu care ai putea face

acest gest) și să-ți acorzi o doză de afecțiune și/sau de siguranță într-o situație de tensiune sau de stres. În unele contexte profesionale nu este recomandat să recurgi la acest stereotip.

Dacă împreunați prea des degetele, reprodu când un gest de implorare imediat cum ați nimerit într-o situație de încercare, trebuie să fiți atent, fiindcă, din păcate, proba la care sunteți supus este adeseori ascunsă sub surâsul larg al interlocutorului.

Emoția domină rațiunea

Să ne reamintim, dacă încrucișați degetele mari în modul afectiv, degetul stâng dominant indică frecvența pe care se bazează dinamica sentimentelor: frecvența dinamică este, în acest caz, emoțională. Frecvența echivalează, în special, cu tonul discursului, tonul afectivității fiind mai pasional decât cel cognitiv.

Dacă un bărbat sau o femeie cultivă plăcerea, privilegiind calitatea vieții de tip „aici și acum“ mai mult decât dorința de a reuși, degetul mare stâng dominant se angajează după cum dictează pasiunea și merge după inspirație. Cel mai des este vorba despre un autodidact, empirist, instinctiv sau intuitiv.

Rațiunea domină emoția.

Dacă suprapuneți degetele mari în modul cognitiv, frecvența dinamică este influențată de o anumită rigiditate. Comunicarea este rațională și pragmatică. Frecvența corespunde tonului vocii de discurs, un ton mai uniform, chiar monocord, față de cel afectiv. Persoanele respective sunt logice, raționale, în căutarea rentabilității sau a eficacității.

OBSERVAȚII

Peste 80% dintre indivizi adoptă, încă din cea mai fragedă copilărie, unul dintre cele două moduri de suprapunere a degetelor mari, și nu și-l schimbă toată viața. Constatarea aceasta mă face să cred că gestul în cauză este înscris în harta genetică individuală.

Degetul mare stâng dominant este mai puțin disciplinat și mai individualist decât degetul mare drept dominant. Ceea ce ne face să credem că nesiguranța, spre exemplu în trafic, și-ar putea afla rădăcinile într-un comportament adolescent al degetului mare stâng dominant în fața autorității. Dar nu este decât o speculație.

Proporțiile ideale în sânul grupurilor sociale

– O proporție de peste 75% cognitivi (degetul mare drept dominant) într-un grup de lucru

va sufoca toată creativitatea și va bloca orice progres, ceea ce va fi contraproductiv pentru întreprindere.

– Dacă grupul de lucru include peste 75% afectivi (degetul mare de la mâna stângă dominant), nivelul creativității poate deveni atât de delirant încât societatea riscă să explodeze, indiferent de sectorul de activitate.

– Proporția ideală este de 45% afectivi (degetul mare stâng dominant) și 55% cognitivi (degetul mare drept dominant) în sectoarele în care perspectiva rațională are câștig de cauză asupra celei creative (finanțe, administrație, învățământ formal etc.)

– Sau de 45% cognitivi (domină degetul mare drept) și 55% afectivi (domină degetul mare stâng), în sectoarele în care viziunea creativă primează în fața raționalului (publicitate, comerț, edituri, formare etc.).

DEGETE MICI

Degetul mic al mâinii drepte ar putea simboliza suma dorințelor refulate în inconștient, ceea ce face din el reprezentantul exclusiv al ambițiilor noastre. Dimpotrivă, degetul mic al mâinii stângi simbolizează sinteza dorințelor copilului, prin urmare ale trecutului. Dacă doriți să măsurați puterea celor două degete mici folosind un cântar (celebrul test al cântarului), ca și pentru celelalte degete de la mâini, veți descoperi dacă sunteți mai degrabă un nostalgic sau o persoană care privește spre viitor, în funcție de degetul care are cea mai mare forță.

Rănirea unuia dintre degetele mici ar putea reprezenta o stratagemă inconștientă având scopul de a rezolva conflictele din copilărie

(degetul mic al mâinii stângi la dreptaci) sau frica morbidă de viitor și refuzul de a îmbătrâni (degetul mic al mâinii drepte). Această constatare, care trebuie privită cu toate precauțiile necesare, provine dintr-un studiu efectuat pe câteva zeci de persoane cu care am avut ocazia să analizez corelația dintre loviturile și rănilor de la degete și traseul lor în viață. Din păcate, ar fi nevoie de un eșantion de populație mult mai mare pentru a putea confirma ipoteza pe care o avansează aici.

Am la dispoziție zeci de mărturii ce relatează relațiile conflictuale dintre pacienții mei și degetele lor. Aceste relații mi-au permis, printre altele, să definesc simbolismul digital pe care mă bazez pentru a analiza degetele ce poartă în ele.

MEMORIA ȘI AMBIȚIA

Trecutul și viitorul nu se pot ignora unul pe altul fără să se anihileze. Trecutul este făcut din amintiri, iar viitorul este deja bogat în posibilitățile sale aleatorii.

Degetul mic este un deget autonom, ca și degetul mare și arătătorul. Un deget autonom este unul care se poate mișca independent de celelalte. Trecutul și viitorul reprezentate de cele două degete mici sunt cele două extremități ale aceluiași lanț de evenimente, separate însă de prezent, un prezent pe care este absolut indispensabil să-l stăpânim, dacă dorim să avem un viitor care să nu semene cu trecutul. Prin urmare, viitorul și trecutul devin autonome dacă sunt despărțite de un prezent care poate recrea; dacă nu, atunci rămân indisolubil legate și viitorul devine consecința ineluctabilă a trecutului. În mod curios, cu cât degetele mici sunt mai eliberate

de mișcarea făcută de celelalte degete, cu atât mai vag schițat este viitorul persoanei respective. Cu cât sunt mai solidare cu mișcărilor celorlalte degete, cu atât viitorul seamănă mai mult cu trecutul. Aceasta este doar o constatare, nu o regulă.

UN EXERCIȚIU ASURZITOR

Dacă vă flexați degetele mici, veți constata foarte repede că unul dintre ele este mai suplu decât celălalt. Dacă este vorba de stângul, nu sunteți prea legat de trecut, însă imaginea pe care o aveți despre viitor este neclară și creează anxietate. Dacă degetul mic de la dreapta este mai suplu, vă vedeți bine viitorul, însă rămân câteva obstacole de înlăturat în trecut. Dacă ambele degete mici sunt la fel de suple, atunci totul merge excelent. Evident, această senzație musculară poate varia în funcție de perioade și împrejurări, însă ea traduce întotdeauna starea de fapt a atitudinii mentale față de trecerea timpului, față de umbrele trecutului și teama de viitor.

DEGETUL MEMORIEI

„Toți suntem legați de trecut, atât oamenii, cât și comunitățile. Trecutul e vizibil chiar în structura oaselor noastre, în felul în care ne crește părul și în culoarea pielii. În felul în care mergem, în care stăm în picioare, în felul cum mâncăm, ne îmbrăcăm și gândim.“

Povestea degetului mic al mâinii stângi nu e aceeași cu cea a degetului mic al mâinii drepte. Primul a început să-și cultive amintirile cu mult înainte ca celălalt să investească în viitor. Logic, o să-mi spuneți, căci trecutul începe mereu înaintea viitorului. Dar de ce oare degetul mic este cel care

simbolizează trecutul și nu inelarul sau mijlociul sau oricare altul? Pentru că trecutul este începutul istoriei și degetul mic este degetul cel mai depărtat de prezent, care este situat între cele două degete mari, între paznicii dorinței și ai plăcerii. Degetul mic al mâinii stângi este și degetul copilăriei, degetelul neîndemânatic de la mâna stângă a dreptaciului. Un deget privilegiat de aristocrați, care îl folosesc pentru a-și plasa acolo inelul cu blazon. Rădăcinile familiei și-au găsit, în mod natural, refugiul acolo. Un inel pe degetul mic al mâinii stângi trădează o persoană nostalgică după un trecut revolut, un subiect regresiv, tras înapoi de amintirile din copilărie ori de nostalgia unui Eldorado pierdut pentru totdeauna. Gradul de imaturitate al unei femei care afișează o bijuterie *fantesie* la acest deget poate fi observat cu ușurință din comportamentul său.

DEGETUL AMBIȚIEI

Degetul mic al mâinii drepte este degetul vanității, al curiozității, al ambiției. Dar și degetul viitorului, al proiecției asupra mediului, al viselor și al proiectelor realizabile. Împodobit cu un inel, el revelează un personaj mai ambițios decât majoritatea oamenilor și, deseori, mai vanitos, chiar mai pretențios și mai indiscret.

Deci? Care dintre degetele mici este mai suplu? Testul degetului mic este atât de simplu de făcut, încât ați fi îndreptățiți să vă îndoiiți de rezultatele sale. E adevărat că, în minunata noastră țară, simplitatea nu beneficiază de prezumția de eficacitate. Cu cât ești mai complex, cu atât ești mai serios, nu-i așa? Americanii cred exact contrariul. Dar, ce-i drept, ei sunt atât de naivi!

GREUTATEA DEGETELOR MICI

Cele două degete mici asociate simbolizează timpul. Cum vă organizați timpul? Ajungeți mereu cu întârziere sau prea devreme la întâlniri? Ajungeți chiar la timp? Asta înseamnă, de fapt: cum vă organizați timpul vieții? Vă acordați dreptul de a trăi sau cereți ca existența să vi se supună dictaturii timpului care trece?

Dacă doriți să măsurați forțele celor două degete mici folosind un cântar, ca și pentru celelalte degete de la mâini, veți descoperi dacă sunteți un nostalgic sau un ambițios, în funcție de degetul care cântărește mai mult.

La testul cântarului, dacă degetul mic al mâinii drepte este mai energic (deci mai greu) decât al celei stângi, acest lucru indică un individ orientat spre viitor. Cu cât este mai mare diferența de greutate, cu atât investirea în calitățile simbolizate de cele două degete mici va fi omniprezentă în comportamentul individului supus testului.

Un deget mic stâng mai energic indică adesea un individ care își privește viitorul în oglinda retrovizoare, dar și o persoană care consideră că trecutul este rădăcina viitorului. Mai degrabă nostalgic decât progresist, în cele din urmă. Însă degetul mic al mâinii stângi este mai energic decât cel drept și la oamenii în vârstă. Acest lucru poate constitui o confirmare a faptului că degetul mic al mâinii stângi este cel care simbolizează trecutul.

O greutate mai mult sau mai puțin echivalentă indică un individ epicureic, care este concentrat asupra prezentului și care dispune de un fler sau de o inteligență intuitivă (sau emoțională) cât se poate de bune.

DEGETELE MICI ÎMPODOBITE CU INELE

Ea îl găsește foarte simpatic. Oricum, o face să râdă mult. Și, în ultimul timp, ocazii din acestea apar mai rar: De când conduce departamentul de resurse umane din instituția ei, nu mai are timp de nimic. Și, cu siguranță, nu de râs. „Crezi că e îndrăgostit, de mă invită mereu la masă?” Pretendentul poartă un inel la degetul mic al mâinii drepte, am putea paria, așadar, că aspirațiile lui sunt de cu totul altă natură decât cea pe care și-o închipuie directoarea noastră.

Un inel pe degetul mic al mâinii stângi trădează o persoană nostalgică după un trecut mort, un individ regresiv, tras înapoi de amintirile din copilărie ori de nostalgia familiei din care provine. Aristocrații poartă mereu inelul cu blazon la degetul mic al mâinii stângi.

Dacă purtați un inel pe degetul mic al mâinii drepte, modul de seducție/comunicare pe care îl aveți se bazează pe ocaziile favorabile pe care ar putea să vi le ofere ceilalți. Toate demersurile sunt îndreptate spre viitor, în măsura în care ați putea avea o ambiție devoratoare, prinsă bine printre virtuțile voastre cardinale.

O altă particularitate: dacă observați o persoană care poartă un inel pe degetul mic de la fiecare mână, aveți grijă ce-i spuneți, căci vă aflați în prezența unui extremist al cărui grad de intoleranță este incredibil de ridicat. Cu atât mai mult cu cât nu pare deloc așa la prima vedere. Ar putea fi, de asemenea, un amator nonconformist de erotism sau de pornografie rafinată sau, în orice caz, o persoană care aspiră la o sexualitate mai tare decât cea de care are parte.

DEGETE MIJLOCII

STIMA DE SINE SAU ÎNCREDEREA ÎN SINE

Forța digitală a degetelor mijlocii este echivalentă cu forța psihoenergetică a acestor două caracteristici vitale pentru succesul în viață: stima de sine se află la nivelul degetului mijlociu de la mâna stângă, iar sediul simbolic al încrederii în sine se află în degetul mijlociu de la mâna dreaptă. O durere atipică la mijlociul stâng indică o rană narcisică, dominată de gânduri devalorizante.

În timpul bătăliei de la Crécy, din anul 1346, arcașii francezi și-au ridicat degetul mijlociu al mâinii drepte în semn de provocare adresată arcașilor englezi, strigându-le: „Pe asta n-o să puneți mâna!” Și și-au ridicat degetul mijlociu către cer. De ce mijlociul? Pentru că arcașii se foloseau de el ca să întindă coarda arcului. Arcașilor care cădeau prizonieri li se tăia degetul mijlociu, ca să nu-și mai poată folosi arma preferată împotriva dușmanilor. Provocarea războinică era, deci, cât se poate de legitimă! Dar, în acest caz, cum de a devenit apoi degetul mare un penis virtual? Întrebarea nu și-a aflat încă răspunsul.

STIMA DE SINE

Un dezechilibru ponderal între stima de sine și încrederea în sine indică întotdeauna o fragilizare a echilibrului psihic sau psihosomatic. Nevoia de a fi stimat (sau admirat) la justa sa valoare este în strânsă legătură cu amorul propriu, rezultat al combinației dintre orgoliu și mândrie. Atunci când această stimă slăbește, faptul se traduce în mod automat printr-o scădere a gradului de energie motrice (GEM) al degetului mijlociu stâng în testul cântarului (vezi intrarea respectivă). Lipsa stimei de sine este un handicap social penibil pentru persoana care îi cade victimă. Ea nu

se mai simte acceptată de anturajul său și exclude, în mod înconștient, orice posibilitate de a câștiga simpatia cunoscuților. Persoana de sine simte singură în fața societății care o respinge și/sau pe care o respinge.

Iată ce spune Marie-France Hirigoyen: „Stima de sine scăzută este din ce în ce mai des întâlnită într-o lume în care exigențele impuse de aparențe sunt tot mai mari. Într-o societate narcisică, indivizii devin din ce în ce mai fragili și au nevoie să regăsească în privirea celorlalți confirmarea“.

Stima de sine reprezintă interfața dintre imaginea interiorizată a eului și carburantul care permite echilibrarea acestuia. Carburantul despre care vorbim este privirea celorlalți. Atunci când un scriitor participă la un târg de carte și are un scor jalnic, măsurat în numărul de autografe semnate pe cărțile lui, el este profund rănit în amorul propriu, care nu este decât unul dintre podurile ce duc la stima de sine. Când un crai bătrân încearcă să agațe o femeie cu treizeci de ani mai tânără decât el, iar aceasta îl trimite pe banca de rezerve, cu moșuliciei din generația lui, stima lui de sine primește un pumn drept în față. Ceilalți ne alimentează stima de sine, care este absolut esențială pentru echilibrul nostru psihoafectiv.

ÎNCREDEREA ÎN SINE

A avea încredere în propria persoană înseamnă a fi încrezător în ceilalți, care nu sunt decât reflexia în oglindă a eului propriu. Persoanele suspicioase din fire nu au niciodată încredere în ele. Iar când încrederea în sine lipsește, sentimentul de neputință invadează anticamera conștiinței, transformându-se apoi în neîncredere în forțele proprii. La început te simți un nimic, după care începi să te îndoiești

de tot, de tine și de restul lumii. A avea încredere în sine înseamnă, în primul și în primul rând, a avea încredere în propriul potențial, în posibilitățile proprii de reușită. Întâmplările prin care trecem pot să blocheze această credință, să o facă să se clatine, însă totul depinde de forța de caracter și de hotărârea de care dă dovadă fiecare.

A avea încredere în sine este și un mod de a te încrede în propria stea norocoasă, de a crede că destinul îți rezervă surprize plăcute. Încrederea în sine nu este o garanție a succesului, dar, de multe ori, poate fi anticamera acestuia.

O MICĂ TRECERE ÎN REVISTĂ A INELELOR DE PE DEGETELE MIJLOCII

Un inel pe degetul mijlociu stâng trădează o frică viscerală de a le displăcea celorlalți. Imaginea de sine este primordială.

Printre cele mai des întâlnite perechi de inele, am observat o frecvență destul de mare a următoarelor trei combinații...

Degetele mijlocii de la ambele mâini. Încrederea în sine este foarte slăbită, însă organizarea intelectuală a persoanei respective „psihologizează“ problema, în loc să accepte să reflecte la propria persoană. Emoțiile sunt ținute sub control, ca și soluția.

Mijlociul și inelarul de la mâna stângă.

O pereche clasică de inele, care trădează un temperament foarte narcisic. „Îmi place imaginea mea.“ „Orice lingușitor trăiește pe seama celui care își pleacă urechea la el“, scria Jean de La Fontaine; această maximă se aplică destul de bine și tinerelor care adoptă perechea respectivă de inele. Ele vă sorb

cuvintele de pe buze atunci când le vorbiți despre ele. Și uite așa cașcavalul... Dar știți ce a urmat, domnule vulpoi.

Mijlociul drept și inelarul stâng.

Persoană cerebrală, totalmente investită în actele sale de bravură intelectuală și mândră de cunoștințele sale efective sau presupuse, indiferent care ar fi nivelul său de educație. Încrederea în sine este în bernă, iar stima de sine, în doliu.

GRADUL DE ENERGIE MOTRICE (GEM) AL DEGETELOR MIJLOCII

Forța digitală a degetelor mijlocii, măsurată la testul cântarului, este echivalentă cu forța psihoenergetică a celor două caracteristici esențiale pentru echilibrul psihoafectiv al oricărui om: stima de sine și încrederea în sine. Iar acest echilibru psihic depinde mai ales de o calitate esențială: capacitatea de a reflecta la propria persoană.

DEGETE SIMBOLICE

Fiecare deget reprezintă, simbolic, o temă primordială în economia personalității. Luate două câte două, degetele-oglină simbolizează modurile de funcționare vitale, pe care se bazează întreaga activitate psihică și comportamentală.

Degetele mici

Degetele mici luate ca pereche semnaleză capacitatea de a ne situa în timpul prezent sau ceasul biologic intern, dar și instinctul de vânător, flerul sau inteligența intuitivă ce se bazează în mod esențial pe experiența dobândită, fiind pe placul ezoteriștilor eminenti. Degetele mici sunt reprezentantele markerilor noștri somatici, acele reacții

endogene care ne avertizează asupra unui pericol ce ne amenință.

Inelarele

În pereche, simbolizează capacitatea de finalizare suportată de schemele voluntare și capacitatea de implicare afectivă în predispozițiile sau în talentele înnăscute. Sunt degetele fluxului.

> Vezi și **INELARE**

Degetele mijlocii

Sunt simbolurile organizării psihice, comportamentale și intelectuale, ai cărei stâlpi de susținere sunt stima și încrederea în sine. Echilibrul dintre cele două energii la care ne referim susține echilibrul psihoemoțional global al individului și capacitatea de repleiere, fără de care el n-ar putea supraviețui în tipul nostru de societate. Cei fără domiciliu stabil sunt indivizi care și-au pierdut această capacitate esențială. În loc să se repleieze, au preferat să abandoneze lupta.

Arătătoarele

Arătătoarele simbolizează supraeul, adică suma interdicțiilor parentale, a tabuurilor culturale, religioase sau biologice înscrise în creier. Ele identifică gradul de maturitate sau simțul răspunderii unui individ adult, oricare ar fi vârsta subiectului testat.

Degetele mari

Echivalente ale plăcerii și ale dorințelor, în sensul larg, sunt sediul simbolic al instinctului de conservare sau de supraviețuire.

Ceasul biologic, capacitatea de finalizare și cea de repleiere, gradul de maturitate și instinctul de supraviețuire sunt cinci parametri esențiali simbolizați de cele zece degete ale mâinii.

DEGETE SUPERSTIȚIOASE

Arătătorul încalecă mijlociul sau invers. Totul depinde de lungimea arătătorului și de flexibilitatea degetelor. În mod curios, persoanele care au degetele mai suple sunt mai receptive la sugestii, deci mai superstițioase. Arătătorul acestor subiecți încalecă întotdeauna degetul mijlociu.

În schimb, subiecții al căror mijlociu încalecă arătătorul sunt mai puțin receptivi și, mai ales, mai puțin superstițioși!

DEGETE-SUZETĂ

Toți copiii își sug degetele, fie pentru a-și liniști temerile înainte de a adormi, fie ca mijloc natural de apărare când sunt muștrați. Acest reflex anxiolitic se perpetuează și mai târziu, prin substituirea cu obiceiul fumatului sau printr-o serie de gesturi pseudomecanice ale gurii și degetelor, atitudini cărora nu le acordă nimeni atenție, și cu atât mai puțin semnificație! Să-ți sugi sau să-ți muști degetele nu reprezintă niște gesturi inocente. Ca regulă de conduită, reflexul de a suga degetele debutează în timpul vieții intrauterine și se perpetuează până la moarte.

Să vedem acum care este sensul atribuit fiecărui deget! Sugerea degetelor poate fi deturnată printr-una dintre formele de contact dintre gură și degetul în cauză: pipăit, scărpinat, mângâiat, supt!

Degetul mic drept

Este vorba fie despre un individ ambițios, fie despre o persoană dornică să afle cât mai multe.

Degetul mic stâng

Este vorba fie despre un individ nostalgic, dacă reproduce sistematic acest cod gestual, fie despre unul nerăbdător să afle cu ce sos o să-l mâncăm. Este secvența cu Scufița Roșie.

Inelarul drept

Temperament voluntarist, poate? Dar dacă face acest gest continuu, sunt sigur că este vorba și de expresia unei temeri de a nu putea face față obligațiilor.

Inelarul stâng

În principiu, este vorba despre o persoană emotivă și pasionată (femeie sau bărbat); în practică, repetarea constantă a acestui gest semnalează că el sau ea este preocupat(ă), chiar angoasat(ă) de perspectivele viitorului.

Mijlociul drept

Încrederea în sine este ușor destabilizată.

Mijlociul stâng

Reacția gestuală trădează un individ narcisist care se simte subestimat de anturaj sau care se subestimează el însuși.

Arătătorul drept

Pozează în factotum autoritar, dar principala lui grijă constă în câștigarea sau păstrarea autorității.

Arătătorul stâng

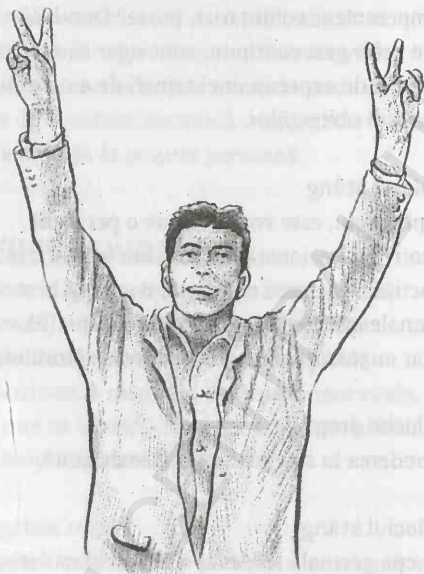
O persoană prost crescută și invidioasă, dar capabilă să reacționeze când vă așteptați cel mai puțin. O puneți în postura de echilibru instabil, ceea ce nu-i place.

Degetul mare drept

Încearcă să-și stimuleze motivația slabă. Dorințele îi sunt la reparat. La fel și libidoul.

Degetul mare stâng

Își imaginează, dar nu va îndrăzni vreodată să treacă la acțiune. E un dulce visător.

DEMAGOG

Tribunul își ridică ambele brațe spre cer, primind ovațiile, cu arătătorul și degetul mijlociu întinse în V, gest pe care-l repetă întotdeauna în fața partizanilor săi.

Există diferite moduri de a ridica din brațe pentru a primi uralele publicului, dar toate

sunt o caracteristică a demagogilor. Cele două brațe se ridică spre cer pentru a sugera ideea de progres simbolic. Totuși, să abuzezi de V-ul victoriei implică, în substat, o înfrângere amară, pe care tribunul încearcă să o evite reproducând această postură foarte superstițioasă.

DEMISIONAR

Degetele mari inerte, imobile, unul lângă altul, semnaleză o lipsă de convingere și/ sau o imaginație pasivă, un visător cu ochii deschiși. Gestul se întâlnește la persoanele care nu mai au obiective în viață sau la cele care trăiesc o perioadă de incertitudini. Gestul trădează, în consecință, o atitudine mentală demisionară. Nici dorință, nici plăcere! Nici motivație, nici visuri! Nici sex, nici plăcere! Degetele mari sunt inerte.

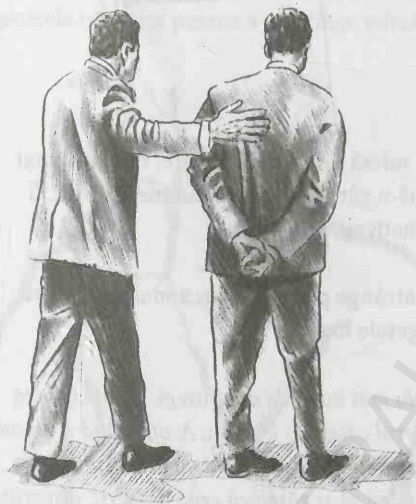
Prăvălit pe sofa

Este una dintre numeroasele modalități de a renunța. „Depun armele“ este sensul simbolic

al acestei posturi mai frecvente decât se crede. Ne observăm oaspeții atunci când iau loc într-un fotoliu confortabil. „Prăvăliți“ sunt întotdeauna mai influențabili decât cei care se așază pe scaun cu precauție sau într-un mod ergonomic.

DEMIBILIZARE

Interlocutorul merge alături de dumneavoastră, cu mâinile la spate.

Este demobilizat din toate punctele de vedere. De obicei, ne prindem mâinile la spate pentru destinderea trapezului (umeri). Atitudinea sugerează că interlocutorul aude ce i se spune, dar că nu ascultă cu adevărat. Vigilența lui intelectuală este în pauză de lucru.

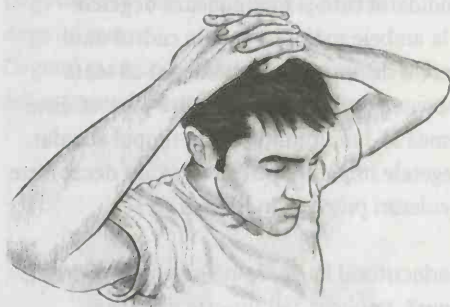
DEMOTIVARE

Stând așezat, interlocutorul își ține una dintre mâini pe abdomen. Atitudinea poate fi cauzată de o durere abdominală recurentă, însă, dacă nu e cazul,

mâna care acoperă pântecul protejează sediul corporal al motivării. Acest sediu se află în zona plexului abdominal, adică la circa trei degete sub buric.

Tocmai am petrecut peste două ore discutând despre eventuala mea participare la un proiect de televiziune. Florent își așază ambele mâini, cu degetele împreunate, în creștetul capului.

E semn rău! Îi spun asta. Se miră și începe să-mi pună întrebări despre dovezile științifice pe care le am. Îi răspund că nu am nici una. Observarea gesturilor este absolut empirică. Remarca mea îl contrariază în mod evident.

Oricât de departe în timp ar merge amintirile mele, de fiecare dată când unul dintre interlocutori a reprodus acest gest, atmosfera discuției s-a tăiat ca maioneza. Intențiile inițiale s-au transformat în rețineri, chiar în retrageri brutale, cu atât mai imprevizibile cu cât, la început, tonul era ospitalier. Postura de prizonier este un gest predictiv căruia trebuie să i se acorde multă atenție, căci semnifică faptul că ușa s-a închis fără preaviz.

Ce e de făcut în acest caz? Să renunți la motivație și să-ți vinzi iluziile primului venit. Maniera „fugi, că vin după tine“ este cea mai bună cale de a distruge ultimele șanse de a fi păstrat, în cazul unui casting sau al unei recrutări. Uitați această oportunitate și concentrați-vă asupra unui alt proiect sau a altei inițiative, imediat! V-ați apărât interesele cu dinții, la început, acum nu mai puteți face nimic spre a vă spori șansele. Renunțarea este un demers emoțional. Păstrați-vă energiile pentru o altă oportunitate!

La angajare

Candidatul care-și împreunează degetele de la ambele mâini pe cap, în cadrul unui interviu de angajare, semnalează că toată motivarea lui s-a dezumflat fără preaviz. Este vremea să-i mulțumiți pentru timpul acordat. „Degetele împletite pe cap“ nu sunt decât niște ejaculatori precoce, indiferent de sex.

Interlocutorul își scarpină genunchiul drept. Anunță, implicit, că-i lipsește motivația.

Interlocutorul își încadrează rama ochelarilor cu degetul mare și arătătorul de la mâna dreaptă.

Este gestul tipic al unui interlocutor prea puțin interesat de ideile sau de propunerile pe care le

aude. În schimb, în caz de seducție, acest cod poate semnala un viu interes față de celălalt.

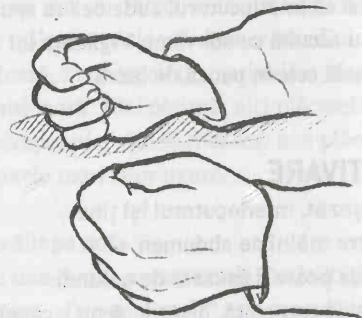
Interlocutorul își sprijină ambele mâini în zona șalelor.

Fie suferă de dureri lombare, fie s-a săturat până-n gât de prezența dumneavoastră. Îl demotivați.

Își strânge pumnii, prinzându-și înăuntru degetele mari.

Nu mai lucra de ani întregi. Soțul ei ducea greul casei. Ea îl ajuta. Acum, când el nu mai este, ea nu se mai simte bună de nimic. Va trebui să-și găsească ceva de lucru, dispariția soțului lăsând-o lipsită de orice mijloace financiare. Cu degetele mari ascunse în pumni, ea reflectează. Cum faci să-ți găsești o slujbă la peste cincizeci de ani?

Un individ își ascunde degetele mari când motivația lui este rănită sau când și-a pierdut creativitatea. Plăcerea și dorința sunt înfrânate. „Nu conta pe mine“ ar fi traducerea acestui gest.

Ancorarea de umărul drept

Umărul drept este sediul simbolic al ambițiilor. Prinderea mâinii stângi de umărul drept are drept cauză nevoia de protejare a egoului de o eșec, care este întotdeauna posibil, sau de o demotivare brutală. Trebuie să și dispunem de mijloacele necesare pentru a ne atinge țelurile.

Pe scurt, ancorarea mâinii stângi pe umărul drept indică o demotivare. Aceeași ancorare a mâinii drepte pe umărul stâng revelează un refuz de a oferi încredere.

Mâna dreaptă este prinsă de bicepsul drept, sediul simbolic al comportamentelor dinamice.

Imobilizarea bicepsului drept este o mărturisire a neputinței sau a lipsei de motivație. Reproducerea sistematică a acestei atitudini poate indica și un refuz în fața schimbării.

Degetele servesc drept „fular“ pentru degetul mare.

Degetul mare încarcerat constituie un reflex gestual alternativ, deci predictiv.

În cazul introducerii degetului mare între arătător și mijlociul stâng sau drept, vom

descoperi foarte curând că nu avem destulă combativitate pentru a acționa sau pentru a reacționa. Ne-am pierdut motivația.
> Vezi și **DORNIC** sau **CURTEZAN**.

Interlocutorul își ține ochii în pământ. Subiectul care își ține ochii în pământ în timp ce vorbește își exprimă lipsa de motivare, și nu timiditatea, cum am puteam bănuși.

Își pipăie lobul urechii drepte sau al celei stângi, între degetul mare și arătător.

Propunerea dumneavoastră îl demotivează complet. În orice caz, aceasta nu își găsește nici un ecou în mintea lui. Se întreabă cum se poate debarasa de prezența invazivă. Semnificația acestui gest se schimbă, evident, în cazul seducției.

DEPENDENT

SUNTEȚI DEPENDENT ȘI/SAU FUZIONAL?

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant;
- Ascultare la telefon cu urechea stângă.

Dependentul „se” comunică pentru a fi luat în grijă sau integrat în cadrul unui grup... sau al unui cuplu. Va fi cartezian sau senzitiv, sub aspectul profilurilor generice. Are nevoie de recunoașterea grupului, de aprecierea calităților sale umane și/sau a competențelor profesionale. Dependenții se integrează, fără să se lase rugați, într-un grup care-i acceptă. Sunt niște persoane loiale, al căror devotament este temelia stabilității întreprinderii.

Ei reprezintă 27% din populația de referință studiată și se aliază eficient cu solidarii.

Ceea ce înseamnă că 58% din populația franceză respectă regulile jocului, dar refuză și reformele sălbătice sau schimbările prea drastice, pe care grupul individualist/autonom (42%) ar fi gata să le garanteze.

Când merge pe stradă, nu se poate împiedica să n-o facă pe telefonul ambulant.

Persoanele care-și petrec timpul mergând agățate de telefonul mobil sunt indivizi anaclitice. Nu suportă singurătatea sau sentimentul că sunt insignifiante în mijlocul mulțimii. Au nevoie să recreeze un cordon ombilical permanent cu ființele pe care le iubesc.

DEPRESIE

Merge privind drept în față.

Această rigiditate trădează un climat mental depresiv. S-ar putea să fie vorba de un individ preocupat de niște probleme precise.

Privirea îi aterizează frecvent pe sol sau se pierde în contemplarea pantofilor.

Atitudine evident depresivă, după cum v-ați putut da seama. Dar ochii coboară în pământ când climatul mental este perturbat de sentimente sau de gânduri contradictorii.

Subiectul își fixează mâna stângă între braț și adâncitura axilei drepte.

Gest ce poate trăda o lipsă de combativitate și o personalitate depresivă. Dar acest gest special poate să combată și accesele de angoasă, cu o eficacitate rară în plan psihosomatic. Din acest motiv, aparține seriei de gesturi antistres.

Interlocutorul stă jos, cu picioarele depărtate, spatele curbat, de parcă ar purta cu sine toată suferința lumii, iar capul este aplecat înainte, brațele sprijinite pe coapse, mâinile atârând.

E un cod gestual specific depresiei în toate formele sale. Atitudinea sa corporală ne face să credem că e abătut, chiar sătul să se lupte cu morile de vânt întâlnite în cale.

Când încrucișați brațele, cu degetele mari îndreptate în sus și cu palmele lipite de coaste, sub umeri, nu faceți decât să ridicați, practic, umerii spre a oferi impresia că sunteți puternici. Paradox! Poziția, tipică adolescenților, este simptomatică pentru o anumită stare de depresie, de epuizare

(la adult), numită și *burn out*. Este vorba despre o formă particulară de depresie reacțională ce survine în urma unui surmenaj prelungit, o formă a depresiei de epuizare, apărută în special la indivizii copleșiți de responsabilitățile care le depășesc uneori nivelul de competență. Este numită și „boala managerilor“. Majoritatea subiecților atinși de această formă de deprimare au o personalitate sensibilă, lipsită de maturitate, o tendință spre introversiune și relații sociale dificile, care produc temeri iraționale, incertitudine în privința viitorului și, inevitabil, un puternic sentiment de nesiguranță. Unii autori insistă asupra faptului că aceste stări depresive sunt greu de recunoscut, fiind camuflerate sub atitudini sociale înșelătoare (depresie surâzătoare) și simptome variate, precum oboseli bruște, tulburări de somn, hiperactivitate, hipertimie etc.

Piciorul drept suportă toată greutatea corpului, în timp ce piciorul stâng, petrecut prin fața celuiilalt, se sprijină pe vârf, ca într-o figură ca de balet.

Când un individ își relaxează în mod regulat piciorul stâng sprijinindu-l în vârf, înseamnă că se simte devalorizat sau vinovat, este tulburat, trăiește sub constrângerea unei situații căreia consideră că i-a căzut victimă fără voia lui. Pe scurt, se retrage din joc spre a nu fi nevoit să înfrunte neajunsurile. Această atitudine nu e un stereotip, își poate schimba polaritatea în funcție de circumstanțe. Rezumând, individul este victima unui puseu discret de tristețe (în engleză, *blues*). Picioarele sprijinite acționează ca niște prize la pământ. Piciorul drept folosit ca suport permite evacuarea sentimentului de deprimare.

În autoscopia gestuală

Dacă sunteți autorul codului gestual în chestiune și vă sprijiniți pe piciorul drept, subconștientul vă avertizează că vă pierdeți vremea cu domnul sau doamna care „se ține ca scaiul“.

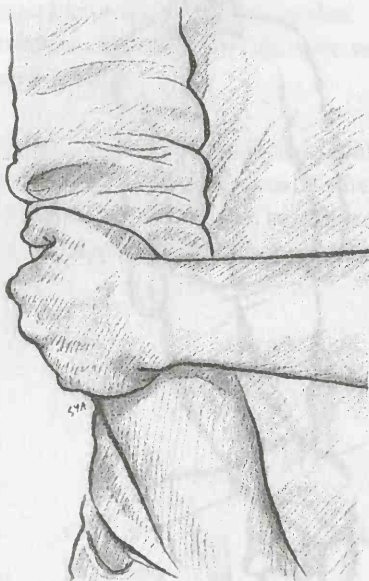
Depresivul ține telefonul mobil din dreptul difuzorului. Degetele apucă aparatul din partea de sus.

Va fi capabil să vă asculte, dar oare va avea și pofta sau puterea de a vă răspunde?

DESCURAJARE

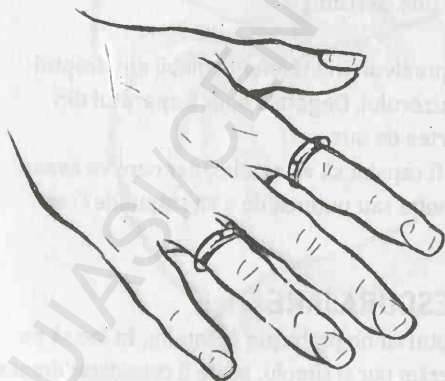
Faptul că ne prăbușim în fotoliu, în loc să ne așezăm pur și simplu, poate fi considerat drept o atitudine de descurajare punctuală sau cronică.

Interlocutorul își ciupește bicepsul drept de la mâna stângă.

Își reține simbolic forța brațului motrice, gest exprimând un sentiment de descurajare. Bicepsul drept este sediul dinamismului, în psihoanatomie.

DESPOT

COMBINAȚIE DE INELE: arătătorul și inelarul mâinii drepte. Voința de a domina e afișată clar prin această pereche de inele. Ca să-și atingă scopul, persoana în cauză se va folosi fără nici un scrupul de simțul înăscut al intrigii. Dacă este vorba despre o femeie, va fi greu s-o destabilizați, fiind înzestrată cu un caracter puternic. Este un adevărat despot în fustă.

DESTIN

AVEȚI UN DESTIN RECESIV SAU DOMINANT? RĂSPUNSUL POATE FI DECIS DE LUNGIMEA DEGETULUI MIC.

Degetele mici sunt aproape întotdeauna mai scurte decât celelalte degete, dar nu sunt aproape niciodată egale între ele.

Degetul mic stâng este mai scurt decât dreptul.

Veți fi mai liberi să vă alegeți calea spre dezvoltare. Ponderea eredității cântărește mai puțin asupra libertății de a evolua decât în caz contrar. Această libertate ar proveni de la o lipsă de congruență în experiențele lăsate moștenire de străbuni. E un deficit benefic, de vreme ce vă lasă libertatea de a alege drumul în viață.

Degetul mic drept este mai scurt decât cel stâng.

Ereditatea va fi determinantă în capacitatea de a accede la talentele pe care le aveți în stare latentă. Ceea ce ar putea însemna că patrimoniul genetic ne duce de nas. Ereditatea este puternică sau dominantă în cazul în care numeroși înaintași v-au lăsat o experiență comună, fie de ordin cultural, comportamental, intelectual, artistic sau

de altă natură. Vă veți simți atras în mod inconștient de o vocație căreia nu-i puteți scăpa. Spre exemplu, familia lui Johann Sebastian Bach! Din optzeci de membri despre care se știe, șaiszeci erau muzicieni, dar doar unul a fost Johann Sebastian Bach.

DESTINDERE

Interlocutorul stă jos cu picioarele întinse în față și cu gleznelor suprapuse. Glezna dreaptă o acoperă pe cea stângă.

Această suprapunere marchează o stare de plictiseală, chiar de exasperare.

Interlocutorul stă jos cu picioarele întinse în față și gleznelor suprapuse. Glezna stângă o domină pe cea dreaptă.

Se simte destul de stingher, dar se preface că se destinde. Într-o întâlnire de afaceri, această poziție este o adevărată fraudă. În particular, indică epuizarea fizică sau psihică după o zi extenuantă.

Șeful de echipă stă jos, cu tălpile lipite pe podea, brațele destinse, antebrațele sprijinite pe coapse, palmele îndreptate în jos.

Dacă s-ar fi simțit vizat, mâinile ar fi fost mai active. Mâinile atârănând sunt întotdeauna un semn al demobilizării emoțiilor sau al unei indiferențe afective.

UN SFAT

Scoateți-vă șosetele de cum ajungeți acasă și răsfirați degetele de la picioare vreme de câteva zeci de secunde, chiar un minut, înainte de a vă dedica altor activități, precum citirea ziarului sau pregătirea cinei. Veți constata foarte rapid că sentimentul de satisfacție îl va depăși pe cel de frustrare. N-aveți decăt să nu mă credeți! Cine va avea curiozitatea să testeze exercițiul va realiza că, uneori, un lucru mărunț precum acesta te poate elibera de un sentiment parazit precum frustrarea. Sunt mulțumit de ziua asta? Puneți-vă întrebarea asta în mod regulat și veți sfârși prin a refuza frustrarea gratuită pe care ați îndurat-o împiedicându-vă picioarele să respire.

DEZGUST

Mimică a indivizilor pudibonzi sau virtuoși, la alegere, ciupirea buzelor exprimă și dezgustul. Avem tendința să ne ascundem buzele atunci când nu ne putem duce mâna la nas în public. Dezgustul este sinonim cu o atitudine globală de respingere. Mizantropia se află la originea acestui gen de mimică, la fel ca și misoginismul. Deschiderea socială începe în vârful buzelor, prin cuvintele care ne permit să comunicăm. Închiderea se înscrie, în mod logic, în același capitol. Toate aceste forme de respingere sfârșesc prin a se imprima în registrul mimic al feței, când un individ trece de la simpla respingere la violența sentimentelor pe care le trăiește.

Își încrețește buzele înspre nas. Această mimică aparține echivalează cu nările ciupite pentru a nu mai simți un miros urât. Există cuvinte care duhnesc și indivizi care miros a pubeală.

DEZILUZIE

Interlocutorul își răsuțește inelul sau verigheta pe deget. Gestul indică o deziluzie de moment sau o atitudine de renunțare. Este echivalentul zappingului. Schimbă postul ca să nu mai fie nevoit să vă suporte.

DIFICIL (CARACTER) AVEȚI UN CARACTER DIFICIL?

Un om în permanență agitat are un temperament agresiv. Agitația se remarcă adesea la nivelul picioarelor care par că nu se pot opri din mișcare, nici când subiectul stă jos. Mișcarea aceasta permanentă indică un individ inadaptat social, deoarece picioarele reprezintă centrul simbolic al stăpânirii de sine, iar cea mai mare problemă a persoanelor cu un caracter dificil este tocmai neputința de a se stăpâni. Orice gest are o explicație. Adesea putem observa această mișcare necontrolată a picioarelor la adolescenții aflați la vârsta ingrătă și la indivizii stresați sau surmenați.

Cel care îndreaptă spre interlocutor unul dintre arătătoare sau pe ambele, ținând degetele mari în poziția cocoșul de la pistol, este un fel de cow-boy gestural, care încearcă astfel să confere greutate spuselor sale. Gest pueril, revelator al unui temperament fantezist, dar și o atitudine a contestatarului care simte nevoia să-și devalorizeze adversarul. A-ți folosi degetele ca pe o armă de foc îndreptată spre interlocutor confirmă o nepotrivire de caracter ce anulează de la început orice posibilitate de comunicare. O persoană dificilă își va îndrepta ambele arătătoare odată către interlocutor, deoarece acest gen de individ devine agresiv imediat

cum este contrazis. De asemenea, va fi întotdeauna disprețuitor față de subalternii săi și extrem de lingușitor cu superiorii.

Interlocutorul își ține țigara între inelar și degetul mic.

Acest mod de a ține țigara este rarism și trădează nevoia de originalitate resimțită de o persoană care are, fără doar și poate, un caracter dificil. Codurile gestuale atipice și/sau

inconfortabile caracterizează întotdeauna o persoană „dificilă”, care încearcă cu disperare să iasă în evidență prin atitudini șocante sau nonconformiste.

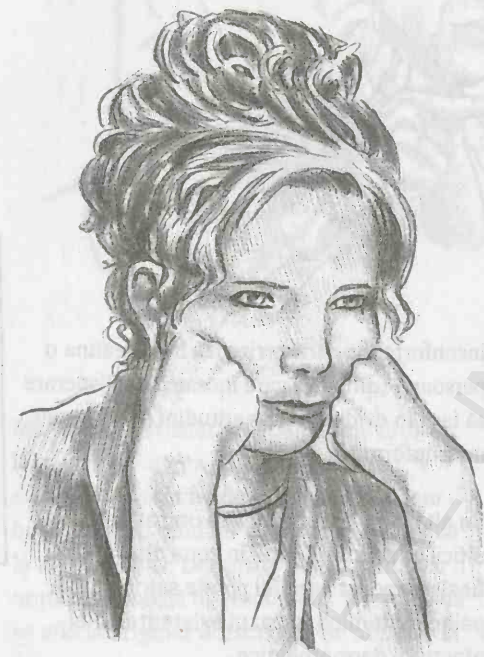
Un alt obicei care trădează un caracter dificil este scărpinatul în zona dintre fese. Desigur, acest gest își pierde semnificația psihoanatomică în cazul existenței unei afecțiuni dermatologice.

DINAMISM

Simbolul forței fizice a omului, bicepsul brațului motor este și sediul logic al dinamismului. După cum s-a observat, dinamismul este o calitate cerută cvasiinevitabil în toate anunțurile de recrutare a personalului. Un vânzător prea puțin dinamic este o ineptie. Doar teoretic, fiți pe pace! Dinamismul este considerat un afrodisiac al rentabilității. Din păcate, dacă sunteți prea dinamic, o să fiți eliminat înainte

de sfârșitul perioadei de probă. Comunitatea profesională care vă primește funcționează după un ritm special și nu va suporta accesele dumneavoastră de viteză.

Interlocutorul își ține bărbia pe ambii pumni, sprijinit pe coate.

Secvență gestuală ce traduce dinamismul, dar, oare, capacitatea de implicare afectivă a subiectului este gata să intre în acțiune? Rămâne de văzut...

DINȚI

Fața este primul lucru pe care-l remarcăm la un individ necunoscut cu care avem de-a face. Fiecare chip conține detalii seducătoare, puse sau nu în valoare de machiaj sau de o barbă bine tăiată, de un surâs autentic sau de o

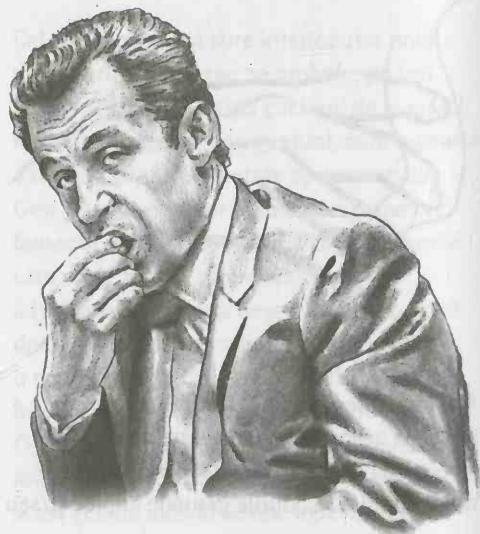
privire superbă. Dar criteriul care conferă feței întreaga frumusețe, mai înainte de orice, este dantura. Aceasta înfrumusețează sau urăște surâsul și condiționează libertatea de expresie mimică a feței.

GESTUALITATEA DENTARĂ

Anumite persoane scrâșnesc din dinți atunci când dorm. După Desmond Morris, ar putea fi vorba despre o reacție instinctivă ce apare în timpul unui vis la un individ frustrat. Mi se pare logic ca frustrarea să se afle la originea acestei reacții nocturne atât de puțin apreciate de partenerul de viață.

Frustrarea induce o creștere a nivelului de stres, demultiplicând reacțiile agresive. Am uitat să specific faptul că, în psihoanatomie, dinții sunt sediul simbolic al frustrării.

Dacă interlocutorul își lovește incisivii cu vârful unghiei de la arătător, atunci este clar că nu vă mai ascultă. A oprit comunicarea în momentul în care a început să se preocupe de propria dantură. Vorbiți degeaba.

Fiecare a întâlnit deja, sunt sigur de asta, cel puțin o persoană care avea obiceiul să-și sugă un dinte cariat sau spart. Acest comportament agasant corespunde profilului unui individ sceptic din cauza fidelității față de prejudecățile pe care le are. Aspirarea este echivalentă cu o absorbție în vederea distrugerii.

Clientul își curăță dinții, ascunzându-și pudic gura cu mâna.

Lată o manieră deloc elegantă de a prelungi plăcerea, înainte de a vă anunța că nu-l interesează produsul, numai cu scopul de a vă determina să mai scădeți pretențiile.

Agentul comercial pe care tocmai l-ați angajat își freacă dinții cu vârful arătătorului, sprijinindu-se pe coate.

E posibil să aveți de-a face cu regele productivității minimale sau cu o specie de plantigrad mândru de inexistența lui. Nu trebuie să vă încredeți în aparențe, ci să fiți prudent, totuși, înainte de expirarea perioadei de probă din contract.

Tânăra pe care bărbatul încearcă s-o seducă își trece regulat limba peste incisivii superiori. Această mimică trădează mai degrabă un interes puternic decât nevoia de a se spăla pe dinți.

DINȚII NOROCULUI

Se spune că majoritatea persoanelor care au strungăreață sunt personaje hotărâte. Se mai spune că au dinții norocului. Dar este posibil să existe cu adevărat o legătură între noroc și hotărâre. Ambițiile acestui tip de individ nu sunt visuri iluzorii. Când țintesc un obiectiv, vor călca pe cadavre pentru a-l atinge. Sunt însetați de absolut, aspiră la o perfecțiune

care poate uneori să-i abată din drum, dar care, adeseori, îi călăuzește până la sfârșit. Această particularitate morfologică este tipic africană. Iar instinctul de supraviețuire pe care l-a dovedit această populație în condițiile de mediu ale regiunilor de baștină (sau în sclavagism) le explică energia vitală.

DISCREȚIE

Dacă țineți mâna la gură în timp ce vă ascultați interlocutorul, acest lucru denotă o atenție susținută. Gura primește prin acest gest ordinul de a tăcea, pentru ca interlocutorul să poată analiza cuvintele locutorului sau pentru ca imaginarul să se poată împregna cu ele.

Dacă gura este acoperită cu mâna dreaptă, înseamnă că persoana în cauză are obiceiul de a se cenzura sau de a se controla atunci când se află în societate. În acest cod gestual se recunoaște un individ care știe să rămână discret atunci când interesul i-o cere.

DISIMULARE

Necunoscutul își face mâinile căuș ca să-și aprindă țigara, în vreme ce dumneavoastră îi țineți bricheta într-un loc ferit. Ascundeți focul pentru a vă feri de ochii autorității. Este o atitudine moștenită de pe urma unei educații rigide în care intoleranța părinților l-a marcat puternic pe fumător.

DISPERARE

A spera este o energie esențială. Nu e necesar să măsurați această energie aparte, în măsura în care resimțiți perfect tipul de sentiment care vă copleșește: speranță sau disperare, în funcție de perioada vieții. Nu există disperare

totală, nici speranță 100%, ci doar umorul care mai atenuază starea de deznădejde.

Interlocutorul, sprijinit pe coate, își lipește mâinile deasupra frunții (sau pumnii pe urechi), cu privirile îndreptate spre pământ sau pe masă.

Atitudine ce marchează o formă de disperare sau de blazare.

DISPERSIE

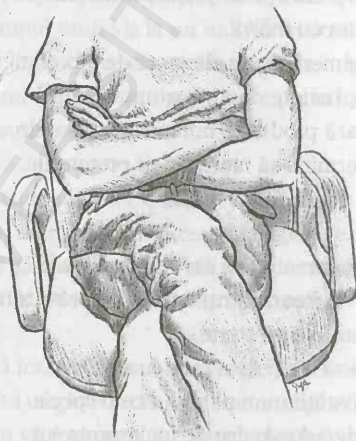
Când ne așezăm palma pe frunte, ca un soi de cataplasma, situația e pe muchie de cuțit. Moralul cedează în fața tristeții, iar concentrarea se risipește în cele patru zări. Când vă loviți cu palma peste frunte este un semn că încercați să vă adunați ideile.

Interlocutorul se trage de mustață. Nevoia de a trage de firele din mustață reprezintă o rechemare la ordin.

Își pune ochelarii la ochi cu un gest aspru. Să pui ochelarii la loc pe nas cu un gest aspru echivalează cu o mobilizare a privirii neatente sau a capacității de concentrare pierdute.

DISPONIBIL

Gesturile de deschidere sau de închidere se opun, în diverse maniere, discursului. Astfel, orice bărbat (dreptaci) al cărui picior stâng îl acoperă pe cel drept, în caz de schimb verbal sau de seducție, nu este disponibil. În schimb, dacă piciorul drept îl acoperă pe cel stâng, acest gest semnaleză că ușa tocmai a fost desferecată.

Limbajul picioarelor este foarte edificator cu privire la nivelul de deschidere sau de închidere socială sau sentimentală al unui individ. Dar picioarele nu sunt singurele părți anatomice care trădează simpatii sau antipatii instinctive.

Stând pe coate, interlocutorul își sprijină bărbia în palma stângă sau dreaptă, cu degetele îndoite.

Postură curentă ce traduce tot o deschidere a spiritului sau o disponibilitate.

Interlocutorul întoarce capul spre stânga atunci când vorbește la telefon. Partea stângă a corpului este sediul feminității la orice individ. Bărbatul (sau femeia) care

întoarce capul spre stânga atunci când dă telefon este un individ sensibil la aspectul social, chiar psihologic, al mediului său uman. Este cel dintâi aspect pe care-l traduce această atitudine foarte răspândită.

DISPREȚ

Se poate observa la client un fel de fremătare cabalină a nărilor. Bărbatul își exprimă în mod inconștient disprețul față de orice propunere pe care i-ați face-o.

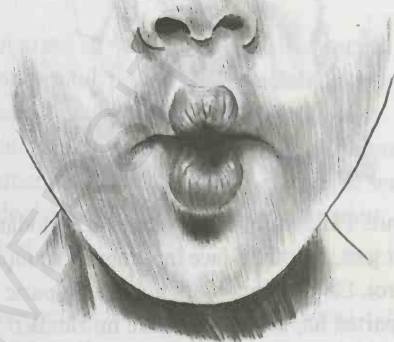
Individul întinde pachetul de țigări astfel încât să fiți obligat să înaintați ori să vă aplecați ca să luați una. Este important să fiți atent la modul în care interlocutorul vă întinde pachetul de țigări. Dacă înaintează până când puteți lua o țigară, înseamnă că vă respectă. Dacă, dimpotrivă, vă obligă să vă deplasați pentru a ajunge la pachet, înseamnă că vă tratează cu dispreț, evident, cu excepția unui context de seducție.

Persoana clatină din cap, ca să vă arate că v-a văzut.

Mod de a saluta un coleg, care este semnificativ pentru un individ îmbătat de puterea sa pe scara socială.

Patronul vi se adresează întorcându-se cu spatele. Nu-l privește, catadicsind doar să vă vorbească și tratându-vă, așadar, ca pe un servitor.

Buzele strânse ca o târniță de găină

Sunt echivalentul buzelor strânse ori șterse. Individul își strânge buzele ca să nu fie nevoit să se țină de nas. Este semn de dispreț față de insecta care îi stă în față: eu, tu, oricine. Ca să-l destabilizați, fixați-vă privirea asupra buzelor lui disprețuitoare, în timp ce-l ascultați sau îi vorbiți; adversarul va sfârși prin a nu se mai simți deloc în largul lui. Și veți putea profita de asta ca să vă recâștigați avantajul.

„Idea dumneavoastră mi se pare absolut genială”, spune el, înghițindu-și un căscat. Sensul total disprețuitor al căscatului asociat cu un compliment nu ar mai trebui să vă scape de acum înainte. Șeful cască ținând gura larg deschisă. Căscatul fără să duci mâna la gură reprezintă fie o atitudine disprețuitoare, fie o lipsă de educație.

„Ia te uită cine-i aici!”, pare să spună, clatinând din cap și aruncându-și bărbia

înainte. Până acum nu ați remarcat niciodată acest gest, pe care îl face însă regulat în fața tuturor. Un comportament atât de simpatic din partea lui, însoțit mereu de un zâmbet! E greu de crezut că individul respectiv, pe care îl întâlniți în fiecare zi, vă arată disprețul lui, în mod involuntar sau nu! Poate fi patronul, colegul de la biroul de vizavi, un client pe care îl întâlniți deseori pe aleile unui centru comercial. Și da de fiecare dată astfel din cap ca să vă arate că v-a văzut. Nu doar un zâmbet sau o privire de conivență, ca un semn de complicitate, ci mereu cu bărbia ridicată, ca și cum ar aștepta să-i plasați un upercut.

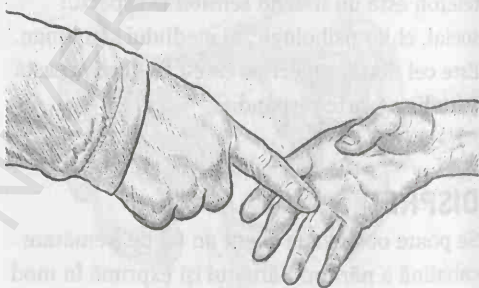
Noua colegă are tendința de a arăta spre un obiect sau o persoană cu vârful bărbiei. Amestec de dispreț și de viclenie din partea unei femei care nu acordă importanță decât celor pe care îi va putea folosi ca trepte în cariera ei.

Vecinul vă întinde mâna stângă, deși nu este stângaci.

Chiar dacă are mâna dreaptă ocupată, acest mod de salut este o mărturisire de antipatie pură, făcută cu zâmbetul fals al înșelătorului.

Individul, provocator și manipulator, va avea mereu grijă să vă prindă la înghesuială ca să vă tragă de limbă. Va susține lucruri neadevărate ca să afle adevărul, îi va considera pe toți niște incapabili și va pretinde că se trage de șireturi cu cei mari. Dacă aveți destulă prezență de spirit ca să prevedeați gestul, vă sfătuiesc cu căldură să refuzați să-i strângeți mâna. Măcar asta va avea meritul de a-l face să vă respecte.

Ziaristul îmi întinde arătătorul sau două-trei degete pe post de strângere de mână.

Disprețul pe care îl afișează nu mi-a scăpat. Pentru el, nu eram decât o imagine virtuală pe care a uitat-o la zece secunde după ce am plecat. Secvența respectivă aparține registrului străngerilor de mână, chiar dacă nu este decât o făcătură. Ea traduce o lipsă de motivație combinată adesea cu dispreț față de cel cărui a se întinde vârful degetelor pe post de bună ziua sau la revedere. Este, de asemenea, tipică pentru un individ care nu se implică decât superficial în ceea ce face și, în general, nu-și ține promisiunile.

Medicul vă întinde vârful degetelor pe post de strângere de mână.

Temperament de dezertor al unui individ care nu se implică niciodată decât verbal. Strângerea de mână respectivă este o adevărată mărturie

a simulării sau disimulării. Bărbatul respectiv se preface că vă primește, se va preface că vă ascultă. Totul este virtual, inclusiv motivul vizitei medicale! Cum te prefaci că dai afară un bolnav? Spunându-i că poate să revină dacă are nevoie ori că va fi mereu bine-venit.

Într-un context de seducție, ea vă întinde vârful degetelor. Dacă este vorba de o pasiune, puteți fi sigur că ea nu se va implica niciodată decât din vârful buzelor.

Secretara de redacție își ia ceașca ținând-o de toartă cu degetul mare și cu arătătorul și ridicându-și într-un mod afectat degetul mic. Orizontul ei se situează la mai puțin de treizeci de centimetri de nas, iar tot ceea ce trece de această limită nu merită decât disprețul ei, inclusiv autorul cu care vorbește și manuscrisul lui.

Examinatorul se sprijină într-un cot și își ascunde gura în spatele mâinii (dreapta sau stânga) făcute cornet.

Mâna făcută cornet este un fel de pălnie menită să împiedice gândurile să devină cuvinte.

Persoana respectivă semnalează astfel că lucrarea celui examinat i se pare slabă. Gestul trădează o ostilitate autentică și cât se poate

de predictibilă. Mâna dreaptă făcută cornet este semnul unui simț critic exacerbat. Mâna stângă făcută cornet reprezintă traducerea în gesturi a unei antipatii nedeclarate.

Atunci când un coleg vă bate pe braț și pleacă de urgență înseamnă că nu meritați nici măcar o strângere de mână. Luați notă!

Șeful arată cu degetul mijlociu în direcția subalternului, ținând îndoite celelalte degete. Folosirea degetului mijlociu, cu arătătorul îndoit, este un mod tare ciudat de a-și expune argumentele, mai ales că știm cu toții ce sens are degetul mijlociu atunci când este ținut vertical.

Directorul general vorbește, iar Martine Aubry se ferește să-l privească. Scena durează câteva secunde bune, până când ea catadicsește să se uite la el. Femeia își ascunde cu greu disprețul față de cei care nu gândesc la fel ca ea. În propria ei tabără este acuzată de sectarism. Cum? Martine, sectară? De fapt, e mult mai mult decât atât. Dar sectarismul are avantajul de a le crea celorlalți iluzia că persoana sectară are caracter. De fapt, ea este în stare să stabilească regulile și să fisureze obiectivele până la înfrângerea totală. Amintiți-vă de Lionel Jospin! Disprețul este arma celor slabi.

DISTRAGEREA ATENȚIEI

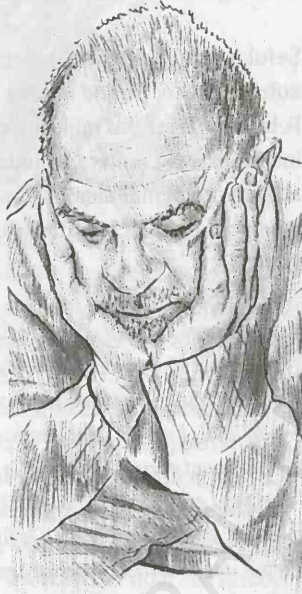
Interlocutorul se scarpină pe omoplat.

Îi perturbați visurile, obligându-i simțul critic să-și întrerupă îndelungata vacanță. Dacă interlocutorul apelează des la acest gest, riscați mai mult sau mai puțin, să nimeriți în mijlocul catastrofei, pe pista iluziilor sale. Această interpretare nu e valabilă decât într-un context profesional.

DOLIU

Tristețea și melancolia se fac remarcate la nivelul obrazilor sau al oaselor parietale. Un gest pe care-l descoperim adesea la supraviețuitorii unei catastrofe este să se ia cu mâinile de cap. Am observat frecvent această postură în tribunale.

Persoanele sunt așezate pe banchete de lemn, sprijinindu-și coatele pe coapse, cu palmele lipite de cap. Parietalii sunt sediiu doliului. Nevoia de a duce mâna în acea zonă corespunde uneori unui act de căință.

DURERI DE ȘALE

Bustul este o parte globală a corpului, care nu se exprimă decât prin contorsiuni, orientări sau decorațiuni (tatuajele bustului fiind foarte la modă acum). Totuși, trebuie știut că durerile de șale apar adesea atunci când au fost călcate în picioare anumite tradiții, ce fuseseră respectate prin forța educației. Acesta este prețul care trebuie plătit. Brăiele lombare din piele pe care le poartă unii bărbați puternici (și mai cu seamă cei care lucrează în domeniul transporturilor de mobilă) pot fi justificate de natura meseriei, dar sunt cerute și de fragilitatea mușchilor lombari. Am remarcat și că indivizii care au dureri repetate de șale sunt deseori mai încăpățânați decât majoritatea oamenilor. Șalele sunt sediul simbolic al încăpățânării, dar și al versatilității, care este imaginea sa în oglindă.

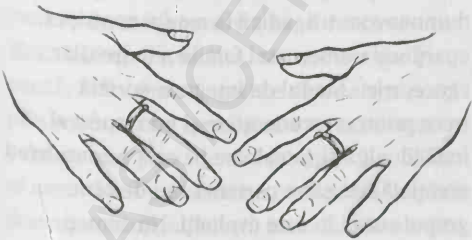

E

EGOCENTRISM

Egocentristul (eu, mie) și egotistul (eu, fiul meu) merg mână-n mână. Primul crede că este buricul pământului, al doilea se poartă ca și cum ar fi buricul pământului. Și unul și altul orbitează în jurul egoului, nu aud decât ceea ce-i privește și nu vorbesc decât despre un singur subiect care-i ține cu sufletul la gură: eu!

Combinatia de inele la cele două degete mijlocii trădează un individ egocentric, centrat cu totul pe imaginea pe care o percepe și prea puțin interesat de sentimentele dumneavoastră.

În cazul femeii, aceasta va căuta să placă bărbatului altruist care o va considera centrul universului, în detrimentul propriului ego,

și invers. Acest tip de individ este tot mai rar în ultima vreme. După părerea mea, trebuie să vedem în acest fenomen un efect pervers al culturii televizuale a lui „mie, eu“ și al publicității centrate pe mesajul corpului dezgolit al nimfetelor, pe cât de perfecte, pe atât de intangibile.

Interlocutorul mai mult își scutură țigara în scurmieră decât fumează, ceea ce înseamnă că trăiește pentru a vorbi și vorbește pentru bucuria de a se auzi vorbind.

În ritualul cafeleuței de dimineață, mâna stângă ține lingurița și amestecă în sensul invers acelor de ceasornic, deci centrifug. Această orientare ne dezvăluie că avem de-a face cu un egocentric.

Ea se adâncește în contemplarea unui obiect în timp ce vă vorbește: vorbește, de fapt, cu ea însăși. Nu sunteți decât oglinda în care se reflectă. E un fenomen curent de „transfer de la subiect la obiect“, un mecanism tipic de protejare a teritoriului mental.

Câtă vreme se exprimă, privirea i se pierde pe deasupra capului dumneavoastră: se adresează sieși, iar dumneavoastră nu-i serviți decât drept martor privilegiat pentru forța reflecției sale. Acest tip de atitudine trădează un temperament egocentric și poate fi observat frecvent în cabinetele de psihologie.

animă sufletul sau conștiința de a fi. Focul pe care-l oferiți altuia este un mod de a-i transmite energia dumneavoastră. Orice ofrandă trebuie, mai întâi, să ne satisfacă pe noi înainte de a fi oferită altuia, acesta este sensul aprinderii centripete (către interior) al egocentricului. Este evident mai puțin solidar decât individul care

MÂINILE CENTRIPETE

Mâinile revin sistematic spre corpul celui care vorbește. Modul de comunicare este egocentric. Subiectul se desemnează regulat cu ambele mâini, fără legătură cu conținutul discursului. Acest tip de gest trădează și un individ care este victima îndatoririlor pe care le are și nonpersonaj al acțiunilor sale. Ceea ce sugerează că va refuza să-și asume responsabilitatea propriilor eșecuri.

CARE ESTE LEGĂTURA ÎNTRE MODUL DE A SCĂPĂRA UN CHIBRIT ȘI GRADUL DE GENEROZITATE?

Focul este un arhetip în memoria colectivă a umanității. Este echivalentul energiei care

și oferă focul centrifug (spre exterior). Încă un mic detaliu! Putem fi egocentric și generos, dar nu putem fi egoist și generos.

Dacă scăpărați instinctiv chibrutul spre dumneavoastră, adică la modul centripet, aparțineți numeroasei familii a indivizilor egocentriți. Modul de integrare socială trece printr-o recunoaștere și un respect al individualității (o valoare pe care o considerați esențială) de către partener sau de către grupul social în care evoluati. Nu sunteți tocmai o persoană participativă. Pentru un individualist autentic ca dumneavoastră, prietenia este o valoare sigură când adversitatea devine un fond comercial.

Mâna dreaptă a interlocutorului se desface, cu degetele depărtate, și se închide continuu în timp ce vă vorbește.

Gest de extremă tensiune, dezvăluind un temperament gelos, cu puternice tente de egocentrism. Gelozia și egocentrismul sunt atribute ce se potrivesc de minune. Totuși, egocentricii nu sunt întotdeauna geloși, pe când geloșii sunt în general egocentri.

EGOTIST

Interlocutorul, aflat în picioare, își așază încheieturile mâinilor în adânciturile șalelor, cu mâinile întoarse în spate.

Atitudine uimitoare, specifică unui subiect pasionat de un subiect pasionant: chiar persoana lui.

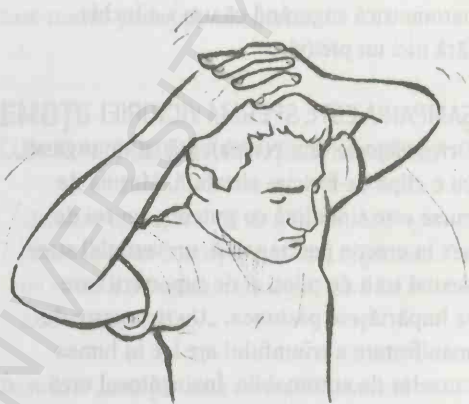
Degetul mare este introdus între arătător și degetul mijlociu de la mâna dreaptă. Degetul mare este acoperit de celelalte. Degetul mare este acoperit de celelalte. Degetul mare încarcerat este un reflex gestual alternativ, deci predictiv. Motivarea este concentrată cu totul într-o afirmare egotistă a personalității subiectului. Se învârte în jurul propriului buric. Pronumele „mie, eu...” deschid toate intervențiile sale verbale.

Degetul mare și arătătorul de la mâna dreaptă sunt asociate prin intermediul unor inele intercalate pentru a exprima conduite absorbante, distructive, ale subiectului în cauză. Stilul femeii egotiste se caracterizează prin confundarea egoului său cu existența celui pe care pretinde că-l iubește: „Eu, Jules al meu!” Va fi întotdeauna insensibilă la stările dumneavoastră sufletești, niciodată la ale ei.

„Eu, fiica mea”, exclamă ea ducându-și mâna la piept... este exemplul tipic al mamei perfect posesive și egotiste.

EJACULATOR PRECOCE

Proiectul meu îi place. Directorul artistic s-a ambalat. E de acord „să semneze” pentru trei albume. Cu degetele împreunate pe creștetul capului, propune să ne vedem până-n două săptămâni ca să finalizăm contractele. Nici o problemă!

„Mai mult decât totul” se transformă întotdeauna în „mai puțin decât nimic”. Regula nu suferă nici o excepție. Mi-a trebuit ceva timp ca să înțeleg sensul acestui cod gestual pe care gazdele mele îl foloseau sub nasul meu înainte de a mă concedia fixându-mi o întâlnire fără angajament. Degetele împreunate pe cap ne împiedică să ne dăm cu capul de tavan. Exaltarea nu este niciodată decât o excitație de moment, care dispare cât ai clipi. Visul nu se potrivește niciodată cu realitatea, mai ales când cea din urmă depășește cu mult ficțiunea la care se raportează unii. Candidatul care-și împreunează degetele pe cap în contextul unui interviu de angajare ne semnaleză că balonul motivației s-a dezumflat pe neașteptate. E timpul să-i mulțumiți pentru timpul acordat. „Prizonierii” sunt cu toții niște ejaculatori precoci, indiferent de sexul lor.

Oricât de departe aş căuta în amintire, ori de câte ori unul dintre interlocutorii mei a făcut acest gest, atmosfera întrevederii s-a înrăutățit brusc. Intențiile inițiale au devenit rețineri, chiar retrageri brutale, cu atât mai imprezibile cu cât tonul fusese mai cordial la începerea discuției. Postura prizonierului este o secvență barometrică sugerând că ușa s-a închis fără nici un preaviz.

ȘAMPANIA ESTE SPERMA VICTORIEI

Orice victorie este echivalentă cu un orgasm, cu o clipă de fericire absolută. Mașina de curse este sinonimă cu puterea, un soi de sex în erecție permanentă, un veritabil stres sexual trăit de piloți și de suporterii care le împărtășesc pasiunea. „Un tip aparține de manifestare a triumfului are loc în lumea curselor de automobile. Învingătorul urcă

pe un podium și primește o sticlă de șampanie pe care o agită înainte de a stropi mulțimea. Își ține degetul mare pe gura sticlei, apoi lasă șampania să se strecoare puțin câte puțin. Sub presiune, aceasta iese într-un jet alb și spumos care țâșnește spre capetele admiratorilor. Acest gest simbolizează, într-un mod frapant, ejacularea. Astfel, în această împrejurare specială, se înrudește cu virilitatea triumfătoare.”

ELITISM

Fu!arul Hermès înnodat în jurul gâtului este un accesoriu al femeii mature și un însemn al apartenenței la burghezie. Eșarfa atrage femeile nonconformiste; cât despre șal, este cu totul altă poveste. A fost odată, în Spania, un mare castel locuit de o prințesă care visa să aibă destinul unei Cenușăreșe.

EMISFERELE CEREBRALE REÎNCARNAREA IMAGINILOR PARENTALE

Orice ființă este sinteza unui cuplu care a conceput-o. Cele două imagini parentale s-au integrat progresiv într-o schemă a conștiinței pe care psihanalistii au numit-o supraeu; un loc unde s-au adunat interdicțiile, libertățile și toleranța și pe care se sprijină toată educația noastră. La rândul meu, am lansat ipoteza că aceste două personaje centrale, care ne-au dat viață, s-au (dez)integrat în toți atomii, în toate moleculele și celulele corpului nostru. Două identități de sex opus care și-au găsit adăpostul aici. Am situat imaginea maternă în partea stângă a corpului uman, și imaginea paternă, în partea dreaptă. Granița care desparte cele două imagini este o linie verticală fictivă, care taie corpul în două de sus în jos și care merge din creștetul capului până la perineu (partea de jos a bazinului). Bărbatul dreptaci se identifică, prin urmare, cu partea dreaptă a corpului său, comandată de emisfera cerebrală stângă, aria cognitivă și masculină a neocortexului. Femeia dreptace se identifică însă cu partea stângă a corpului ei, comandată de aria neocorticală dreaptă, care este afectivă și feminină.

EMIȚĂTOR/RECEPTOR (CORPUL)

Partea inferioară a corpului este receptoare, traducând impresiile venite dinspre exterior. În realitate, climatul mental le digeră și reacționează prin producerea de coduri gestuale, variabile sau nu, prin canalul membrelor inferioare. *A contrario*, codurile gestuale implicând partea superioară a corpului sunt emițătoare. De ce această diferență? În general, ne controlăm mai bine brațele și palmele, chiar mimica, spre deosebire de reacțiile corporale situate sub

centură. În partea de sus, corpul se exprimă, influențează, convinge, evoluează sub ochii interlocutorului; în partea de jos, corpul este uitat de conștiință și funcționează liber. Emițătorii și receptorii coabitează în corpul uman. Dilatarea și contractarea pupilelor sunt reacții receptive, spre exemplu. Suprapunerea picioarelor sau a gleznelor aparține și reacțiilor care traduc percepția imediată.

EMOȚII CUM FUNCȚIONEAZĂ EMOȚIILE NOASTRE?

„Suntem aproape la fel de eficienți în a pune capăt unei emoții ca și în a împiedica un strănūt”, ironiza neurologul american Antonio Damasio.

Termenul „emoție” este format din verbul latin *movere*, care înseamnă „a mișca”, și din prefixul „e”, care indică o mișcare către exterior. Ceea ce dovedește că emoțiile incită la acțiune, dar sunt, la oamenii civilizați, alterate de reacțiile pe care ar trebui să le provoace. Educația este cauza acestui fapt. Emoția este reprimată în favoarea rațiunii, adică a sentimentelor și a conduitelor considerate raționale. Transgresarea acestui *diktat* deopotrivă cultural și educativ este considerată de societate drept o marcă a instabilității sau a cvasidelincvenței, atunci când emoțiile exprimate sunt inacceptabile de către majoritate.

UN SENTIMENT NU ESTE O EMOȚIE

Trebuie să facem o diferențiere semantică între emoție și sentiment. Emoția este mai imperativă, trăită instantaneu și adesea greu de stăpânit pe moment. În schimb, sentimentul este mai difuz și durează mai mult în timp.

Spre exemplu, iubirea este un sentiment, iar dragostea la prima vedere este o emoție. La fel se întâmplă și cu accesele de furie și cu ura față de cineva. Emoția este un carburant al sentimentelor noastre, de la cele mai importante până la cele mai anodine, iar fiecare sentiment este motorul unui comportament, al unei atitudini sau al unei conduite.

JOCUL OGLINZII

Avem cu toții nevoie să ne identificăm pentru a ne situa prin raportare la obiectele sau la persoanele care ne înconjoară. Fenomenul identificării cu mediul înconjurător aparține cu totul activității psihice a emisferei drepte a creierului, cea care filtrează emoțiile și imaginarul. Astfel, o priveliște splendidă va declanșa o reacție bioelectrică asociată plăcerii de a vedea; o muzică plăcută va exacerba plăcerea de a auzi sau de a asculta sunetele armonioase care pătrund în emisfera dreaptă prin canalul auditiv. Fiecare eveniment este filtrat de unul sau de mai multe dintre simțurile noastre, înainte de a fi integrat sau respins de sistemul limbic. Astfel debutează fenomenul identificării, un soi de joc al oglinzii care înaintează odată cu sentimentele pe care le dovedim față de semenii.

SIMȚURILE SUNT POLIȚIA DE FRONTIERĂ

Ele cenzurează sau aprobă fără restricție, după gradul de asemănare al unui stimul cu imaginea pe care o percepem noi înșine. Sunetele, formele, mirosurile, gusturile, culorile etc. sunt identificate fără nici o intervenție logică sau analitică din partea emisferei stângi a creierului. Reacționăm instinctiv prin atracția sau repulsia imediată la ceea ce considerăm drept agreabil sau dezagreabil. Din această perspectivă, încrucișarea picioarelor, care este un reflex

gestual alternativ, constituie un răspuns corporal la acești factori. O conversație plăcută cu un bărbat care vă place vă va face să încrucișați piciorul stâng peste cel drept. Un sentiment neplăcut va provoca suprapunerea piciorului drept peste cel stâng, dacă avem de-a face cu o femeie dreptace. O întâlnire plăcută cu o femeie determină așezarea piciorului drept peste cel stâng (încrucișarea la bărbatul dreptaci), pe când confruntarea cu o femeie sau cu un bărbat care vă pune într-o postură delicată va provoca o reacție inversă, piciorul stâng peste cel drept. În psihoanatomie, limbajul picioarelor depinde direct de reacțiile emoționale comandate de amigdală, glandă aflată în creier.

INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ

Inteligența logică este facultatea de a abstractiza concretul pentru a-i distinge mai bine contururile, în vreme ce inteligența emoțională este o facultate de a concretiza abstractul emoțiilor care ne guvernează sentimentele. Aceasta din urmă ar fi, deci, un amestec de analogie, de imaginar, de inspirație, de intuiție fulgurantă și de emoții. În realitate, inteligența emoțională (care este și empatia) reprezintă o „veche“ descoperire recentă al cărei obiectiv constă în a oferi din nou titlul de noblețe unui ansamblu de facultăți pe care pedagogii noștri le desconsiderau până nu de mult. Emoția pervertită, moștenitoarea curții miracolelor și a fantasmelor imaginarului, se regăsește astfel în prim-plan, în concurență directă cu amicalitatea sa indispensabilă: sacrosancta logică.

FEMEILE NU JOACĂ POKER

Există două realități emoționale, cea a bărbatului și cea a femeii. Sute de studii au arătat că femeile manifestă, în general, mai

multă empatie decât bărbații, cel puțin dacă o măsurăm prin capacitatea de a descifra sentimentele nerostite ale celorlalți pornind de la expresia feței, de la tonul vocii și de la alte semne non-verbale. La fel, este mai ușor să citim sentimentele pe chipul unei femei? Cele ale unui bărbat se înrudesc mai degrabă cu umorile. Bărbatul este timid, femeia este anxioasă. Diferența? Umoarea este reactivă, sentimentul este introspectiv. De ce nu sunt mai multe femei în jurul meselor de poker, ce părere aveți?

BĂRBATUL VORBEȘTE, FEMEIA SIMTE

Dacă emoțiile aparțin tuturor, modul de a le împărtăși sau exprima diferă în funcție de sex. „Ceea ce ne diferențiază încă de la cea mai fragedă vârstă este modul de a le exprima. Bărbații o fac mai brusc decât femeile, care le exprimă mai bine în cuvinte și le comentează mai pe îndelete“, sublinia Alain Braconnier. Bărbatul vorbește, femeia simte. Această diferență se traduce în alegerea cuvintelor și în interpretarea pe care o dă fiecare sex. Căci și cuvintele ne vehiculează emoțiile.

Când un bărbat și o femeie povestesc același lucru, el relatează faptele, în vreme ce ea întârzie asupra dimensiunii emoționale a poveștii. Femeia este mai emotivă decât bărbatul sau mai concentrată pe trăirile ei? Mama își învață copilul să se cunoască mai bine, pe când tatăl, mai orientat către exterior, îl învață să se afirme social. Specificitatea comportamentelor afective proprii fiecărui sex se regăsește și în distribuirea rolurilor parentale.

BĂRBAȚII PLÂNG, FEMEILE IZBUCNESC ÎN HOHOTE

„Se știe că testosteronul, hormonul masculin, atenuează exprimarea emoțiilor și inhibă

plânsul“, explica Alain Braconnier. Bărbații n-ar plânge decât în situații emoționale foarte intense, spre exemplu un doliu. Invers, se întâmplă ca, în anumite zile, femeile să izbucnească în hohote fără un motiv aparent. Cei din anturaj trebuie să tragă concluzia că sunt triste sau că suferă, pur și simplu, de un dezechilibru estrogeni-progesteron? Pe scurt, nu numai că hormonii au un sex, dar efectul lor este totodată psihologic și fiziologic. Ecografiile creierului arată că bărbații trăiesc emoții la fel de intense ca și femeile, chiar dacă evită să le arate.

„Pentru ca un bărbat să aibă un comportament adecvat sexului său, și emisfera lui dreaptă trebuie să se comporte ca atare“, scrie Jean-Didier Vincent. Creierul, suportând o impregnare hormonală diferită, apare drept cheia de boltă a comportamentului nostru. Relația noastră cu lumea depinde de sexul căruia îi aparținem.

Pe scurt, putem trage concluzia că expresia emoțională masculină este timidă și reactivă la experiența ei, în timp ce emoția femeii este introspectivă și modulată de sentimentele ei.

CELE OPT EMOȚII UNIVERSALE

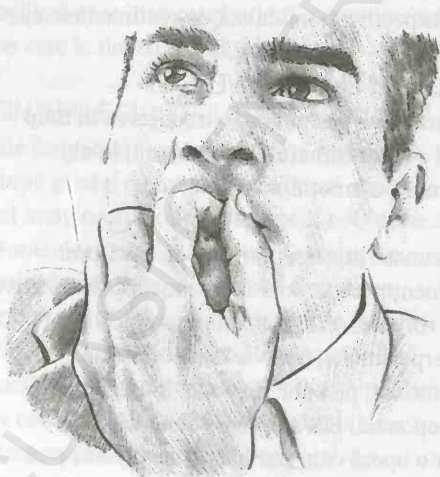
Exprimarea gestuală este traducerea în timp real a stării climatului mental sau, în alți termeni, a emoțiilor noastre.

Se cunosc șapte sentimente de bază care influențează nu doar toate mișcărilor instinctive ale corpului, ci și alchimia comunicării interpersonale, ceea ce Daniel Goleman a intitulat, pe bună dreptate, inteligență emoțională. El i-a descris sumar efectele într-o operă-cult, dar ideile le-a preluat și el de la alți autori. Așa un sentiment uitat...

Mânia face sângele să năvălească spre mâini, ceea ce permite individului să apuce mai repede arma sau să-și lovească inamicul, și o secreție masivă de hormoni, precum adrenalina, eliberează energia necesară unei acțiuni în forță.

Teama dirijează sângele către mușchii care comandă mișcările corpului, precum mușchii picioarelor, ceea ce pregătește fuga și face fața să pălească, golită de sânge, de unde senzația că sângele „îngheață“. Simultan, corpul este paralizat pentru o clipă, ceea ce îi lasă, poate, individului, timpul de a decide dacă este sau nu de preferat să se ascundă. Centrii

emoționali ai creierului secretă masiv hormoni care pun corpul în stare de alertă generală; acesta se încordează, gata să acționeze, atenția se concentrează la iminenta amenințare, atitudine ideală pentru a decide ce reacție este mai potrivită.

Fericirea se caracterizează printr-o creștere a activității centrului cerebral care inhibă sentimentele negative și favorizează o creștere a energiei disponibile și o încetinire a activității centrilor generatori de neliniște. Totuși, nu se produce vreo modificare psihologică aparte, poate doar o calmare grație căreia corpul își depășește mai rapid efectele biologice induse de nemulțumiri. Această stare procură organismului un repaus general; individul execută cu zel și cu entuziasm toate sarcinile care i se dau; își propune obiective dintre cele mai variate. Dorința și plăcerea aparțin acestei mari familii a fericirii.

Dragostea, tandrețea și satisfacția sexuală provoacă o excitație parasimpatică – inversul, în plan psihologic, al reacției „să fug sau să mă lupt“ specifică mâniei sau temerii. Reflexul parasimpatic, numit „răspuns de relaxare“, constă într-un ansamblu de reacții corporale care induc o stare generală de calm și de mulțumire, propice cooperării.

Surpriza provoacă o ridicare a sprâncenelor; aceasta lărgeste câmpul vizual și crește cantitatea de lumină care atinge retina. Individul dispune astfel de mai multe informații referitoare la un eveniment neașteptat. Acestea îi permit să evalueze mai bine situația și să conceapă cel mai bun plan de acțiune.

Pretutendeni în lume, dezgustul se manifestă prin aceeași expresie și are aceeași semnificație: ceva este dezagreabil, literalmente sau metaforic. După cum a observat Darwin, expresia facială a dezgustului – buza superioară se strânge spre colțuri, în timp ce nasul se încrețește ușor – pare să reflecte o tentativă primitivă de astupare a nărilor la un miros neplăcut sau de a scuipa un aliment toxic.

Una dintre principalele funcții ale tristeții este de a ne face să îndurăm mai ușor o pierdere dureroasă. Tristețea provoacă o pierdere bruscă a energiei și o lipsă de entuziasm față de activitățile vieții, în special față de distracții și plăceri și, când devine mai profundă și se apropie de depresie, este însoțită de o încetinire a metabolismului. Retragerea în sine permite respectarea doliului după o ființă foarte dragă sau depășirea unui eșec, măsurarea consecințelor pe care acestea le-au avut asupra propriei vieți și, atunci când energia revine, proiectarea unui nou început. Când cei dintâi oameni erau triști – și, deci, vulnerabili –, această pierdere de energie îi obliga, poate, să rămână aproape de adăpostul lor, așadar în siguranță.

Din aceste șapte sentimente care domină mii de micromesaje gestuale a căror semnificație variază în funcție de context, dar care

se alătură *in fine* celor șapte categorii de sentimente descrise, lipsește unul pe care nici un autor nu-l menționează: îndoiala. Îndoiala se manifestă în mod universal printr-o serie de expresii mimice, dintre care cea mai cunoscută constă în țuguirea buzelor, însoțită uneori de un șuier discret al aerului. Acest al optulea sentiment este cel mai restrictiv dintre toate cele descrise aici. Îndoiala este antidotul credinței.

O ȘTIINȚĂ UMANĂ SPECULATIVĂ

Kinezica este încă o știință speculativă și ezitantă, ca orice cunoaștere empirică, de altfel. Totuși, m-am înverșunat să situez codurile reflexive pe care le reproduc toți indivizii, fără deosebire de sex, de rasă, de religie sau de cultură, și am descoperit, între aceste gesturi și contextul în care sunt făcute, congruențe care n-ar putea reprezenta pure coincidențe. Pe parcursul cercetărilor mele, în special fotografice, am propus numeroase ipoteze, dintre care unele sunt dovedite astăzi și au devenit postulate pe care mă bazez pentru a decifra limbajele gestuale pe care le-am descris în lucrările mele. Cercetarea e departe de a se apropia de sfârșit, iar limbajul trupului îmi rezervă încă surprize de proporții, pe care m-aș bucura să le descopăr cât de curând. Se încearcă inventarea unei gramatici a gesturilor, pentru ca lectura corpului să poată accede la rangul de știință umană distinctă. Prea puțini cercetători i se consacră încă pentru ca o emulație sănătoasă să permită gestualității umane să beneficieze de dezbateri contradictorii, indispensabile pentru evoluția ei.

În așteptarea acelei zile, am realizat că o repunere în discuție a vocabularului gesturilor este perfect posibilă, iar impactul său asupra

imaginii de sine și a imaginii publice ar fi total benefic. Cred că metodele de dezvoltare personală vor găsi în el noi resurse. În lumina experienței mele, astăzi mi se pare evident că reorganizarea mișcărilor corpului ar putea oferi o nouă perspectivă asupra modurilor de comunicare. Într-un cuvânt, când îți schimbi stilul de viață, îți schimbi și gesturile.

MARKERII SOMATICI

După Antonio Damasio, director al departamentului de neurologie al Universității din Iowa, Statele Unite, cortexul orbitofrontal joacă un rol fundamental în stabilirea unei legături între unele tipuri de situații (grație semnalelor provenind din ariile senzoriale vizuale, auditive etc.) și anumite stări ale corpului. Damasio a numit „markeri somatici” aceste reprezentări mnezice asociind unele categorii de obiecte sau evenimente cu reacții sau stări somatice, fie că sunt agreabile sau dezagreabile.

O BIBLIOTECĂ A INTUIȚIILOR

„Așadar, obiectele, evenimentele ar fi cele marcate, ca un reper, printr-o stare particulară a corpului”, spunea David Sander. Conform teoriei lui Damasio, acești markeri somatici, produși de emoțiile noastre trecute, ne-ar facilita luarea unor decizii în prezent. Cortexul orbitofrontal este, astfel, foarte important în estimarea valorii relative a diferiților *stimuli* și în provocarea unui răspuns emoțional adaptat la context și la scopurile individului. O leziune la nivelul cortexului orbitofrontal cauzează diverse anomalii ale comportamentului. Poate fi vorba despre conduite inadaptate la viața socială (violență, dezinhibare...), dificultăți în luarea deciziilor etc... „S-a evidențiat, astfel, la unii criminali în serie, o tumoare la nivelul cortexului orbitofrontal”, povestește

Olivier Koenig. „Dacă ei știau, în mod rațional, că actele lor erau reprehensibile, la nivel emoțional nu întâmpinau nici un fel de piedici, căci nu și-au putut dezvolta markerii somatici.”

Dezactivarea cortexului orbitofrontal ar putea apărea și în unele situații de conflict armat în care beligeranții nu mai consideră că viața este sacră și pierd orice noțiune elementară a umanului, după cum s-a putut vedea în Bosnia-Herzegovina, de pildă. Nu e nevoie de o afecțiune anatomo-patologică ca să justifice comportamentul unui criminal în serie. Scăderea nivelului moralității sau creșterea sentimentului de atotputernicie este suficientă uneori pentru a face să devieze până și o minte perfect normală. Acest lucru s-a putut observa de-a lungul epocilor, odată cu apariția nazismului. Dezvoltarea sentimentului de atotputernicie este curentă la orice individ care deține o armă și care, din acest motiv, va adopta o conduită socială aparte într-o înfruntare cu o altă persoană.

EMOȚIE ȘI DECIZII

Emoțiile ne călăuzesc mai mult procesele decizionale decât vrem să ne închipuim. Ceea ce ne face să ne punem întrebarea: Suntem capabili să ne controlăm voluntar emoțiile? Se pare că există mai multe conexiuni care merg de la amigdală la cortex decât invers, ceea ce tinde să dovedească faptul că amigdala influențează mai mult procesele noastre corticale, astfel încât conștiința voluntară nu poate acționa asupra amigdalei și, deci, asupra emoțiilor.

APARIȚIA EMOȚIILOR DE BAZĂ

Expresia emoțională a surprizei începe să se exprime între una și patru luni, la sugari, cea a mâniei între două și patru luni, cea a bucuriei

între trei și cinci luni, cea a fricii între cinci și nouă luni etc. De la vârsta de optsprezece luni, majoritatea copiilor sunt capabili să desemneze unele dintre emoțiile lor.

CODURILE GESTUALE ALE EMOȚIILOR

Ochii umezi transmit un semnal greu de simulat (cu o excepție în cazul actorilor profesioniști). Suprafața strălucitoare a ochilor este acoperită ușor de secrețiile glandelor lacrimale, provocate de emoție, dar sentimentele trăite nu sunt destul de puternice pentru a produce lacrimi autentice. Așa sunt ochii îndrăgostitului pasionat, ai adoratorului, ai mamei mândre de copilul ei sau ai atletului care iese victorios, cu toții emoționați de un moment încărcat de semnificație. La fel sunt și ochii emotivilor.

Hiperemotivii poartă inele pe degetul mare stâng și pe degetul mic stâng.

Degetul copilăriei asociat cu cel al imaginarului.

Dacă interlocutorul dumneavoastră își ciupește bicepsul drept cu mâna stângă, este alarmist, anxios, susceptibil ca un îndrăgostit refuzat și sensibil la cea mai mică aluzie.

Își prinde întotdeauna aceeași încheietură a mâinii, evident, cu cealaltă mână: mâna stângă prinde încheietura dreaptă.

Gest care trădează niște indivizi impulsivi și, prin urmare, emotivi.

Este interesant să observați unghiurile faciale privilegiate de un interlocutor care se presupune că trebuie să vă înfrunte.

Dacă tendința generală este ca profilul să fie îndreptat spre stânga, avem de-a face cu un individ mai captivat de pasiuni decât de ambiții. Și invers! Emotivul își prezintă, în general, profilul stâng, iar raționalul sau ambițiosul va prezenta, cu precădere, profilul drept.

Interlocutorul dumneavoastră vorbește la telefon aplecând capul spre stânga. Partea stângă a corpului este sediul feminității la orice individ. Bărbatul (sau femeia) care vorbește la telefon aplecând capul spre stânga este un individ sensibil la factorul social, chiar psihologic, al mediului său.

Maxilarele președintelui Clinton se încleștează sub obraji. Putem ghici, observându-i ochii, că încearcă să-și înfrâneze suferința ca să nu verse lacrimi în public.

Simplul gest de a încleșta maxilarele reprezintă o mimică bine cunoscută. Este consecința unei emoții puternice care tulbură stăpânirea de sine. Clinton este, evident, zdruncinat, iar *self-control*-ul său pare să nu se mai țină decât într-un fir de păr.

MODULAREA FRECVENȚEI EMOȚIILOR

PE CE FRECVENȚĂ COMUNICĂȚI?

În alți termeni, utilizați inteligența emoțională sau pe cea analitică pentru a comunica cu ceilalți?

În cadrul împreunării degetelor, într-un gest de pseudoimplorare, poziția adoptată de degetele mari este foarte semnificativă. Dacă degetul drept este dominant, frecvența subiectului este cognitivă, iar dacă domină cel stâng, frecvența este afectivă.

Suprapunerea degetelor mari este un cod gestual reflex invariabil. Intervine ca un reflex condiționat imediat cum un sentiment de anxietate se face resimțit la nivelul conștiinței.

Degetul mare stâng dominant nu înseamnă același lucru cu degetul mare drept dominant. Acest stereotip ar putea fi comandat direct de amigdala creierului.

MODUL AFECTIV

Degetul mare stâng reprezintă carburantul emoțional pe care se bazează modul dumneavoastră de comunicare afectivă. Carburantul motivațiilor sau al ambițiilor își are sursa în ideea de plăcere pe care o obțineți din încheierea acțiunilor sau a inițiativelor personale. Vă urmați inspirația. Credeți că tot ceea ce simțiți este adevărat.

MODUL COGNITIV

Degetul mare drept dominant desemnează un cerebral care crede numai ceea ce vede. Este un individ al dorinței, în sensul larg al termenului. Are nevoie de dovezi, și nu de ipoteze, pentru a-și duce viața mai departe. În planul comunicării, spiritul său critic îl face mai greu de influențat sau de convins decât pe alter egoul său. Capacitatea lui de a se entuziasma este mai moderată, dar și mai durabilă. Inspirația nu e domeniul său, reflectează întotdeauna înainte de a se implica.

AFFECTIVI SAU COGNITIVI: GENERALITĂȚI

Peste 99% dintre indivizi adoptă, încă din cea mai fragedă copilărie, un anumit mod de a-și

suprapune degetele mari și nu și-l schimbă pe tot parcursul vieții. Constatarea mă face să cred că suprapunerea în chestiune nu se dobândește prin imitație, ci este înscrisă în harta generică a caracterului individual.

Echilibrul ponderal repartizat pe ambele picioare este un semn de dinamism, indiferent dacă picioarele sunt depărtate sau nu. Totuși, majoritatea oamenilor pe care-i observăm pe stradă, în stația de autobuz, la ieșirea de la școală sau stând la coadă transferă această greutate pe unul dintre cele două picioare. Dacă emoțiile o iau razna, piciorul stâng face un pas înainte. Este comandat de emisfera afectivă (emisfera dreaptă). Perturbarea emoțiilor antrenează automat o prăbușire reacțională a tonusului muscular al piciorului stâng comandat de emisfera afectivă, iar piciorul drept preia imediat ștafeta; el suportă greutatea corpului așteptând calmarea emoțiilor.

În autoscopie, la modul predictiv, dacă piciorul stâng suportă instinctiv greutatea corpului atunci când vă aflați în fața unui interlocutor, este de presupus că vă aflați sub influența acestuia. Nu mai sunteți stăpân pe situație.

EMPATIE

„Ei îi cunosc pe ceilalți prin ei înșiși. Au intuiție.“

Jean Fourastié

Empatia rimează cu simpatia sau antipatia, sentimente care nu sunt filtrate prin emisfera cognitivă (emisfera stângă). Senzația sau impresia sunt emoții traduse printr-un comportament de adeziune sau de respingere

perfect epidermică, dar care poate fi analizat și în plan gestual, căci empatia se bazează adeseori pe compatibilitatea emoțională interindividuală sau dintre un individ și o situație dată, dintre un individ și un obiect cu care se identifică. Însă empatia conduce adeseori la un abuz de interpretare, după cum amintește Daniel Goleman: „Simplul fapt de a observa universul sentimentelor exercită un efect bine cunoscut în fizica cuantică: modifică ceea ce este observat“. Impresia este un sentiment cu geometrie variabilă.

Empatia... sau capacitatea de a resimți ceea ce resimte cel din fața dumneavoastră este o calitate tipic feminină. Există și bărbați înzestrați cu ea, dar prea puțini. Femeile exprimă mai ușor ceea ce simt și percep mai mult din ceea ce resimte celălalt. Nu sunt mai emotive, dar dispun de o mai bună deschidere emoțională. Femeile sunt mai receptive decât bărbații la dimensiunea nonverbală a limbajului. Ele interpretează firesc mimica feței și toate nuanțele ei, chiar fără să-și dea seama. Sensul comunicării *largo sensu* este o aptitudine mai degrabă feminină decât masculină. *A priori*, este o chestiune de dozaj între producția de testosteron și cea de progesteron. *A posteriori*, este și o chestiune de educație. O mamă nu-și educă fiica așa cum și-ar educa un fiu. O învață arta de a asculta și cu ochii, nu doar cu urechile. Dacă observăm îndrăgostiții sau tinerele cupluri, vom constata foarte repede că fetele își ascultă însoțitorul cu ochii și că bărbații vorbesc în gol. Fetele ascultă observându-l pe celălalt. Băieții vorbesc „observându-se“. Acest tip de ascultare este tipic feminin. Ea diminuează ponderea de agresivitate a bărbatului, care o percepe ca pe o acțiune de supunere. Mai puțină agresivitate înseamnă mai multă comunicare.

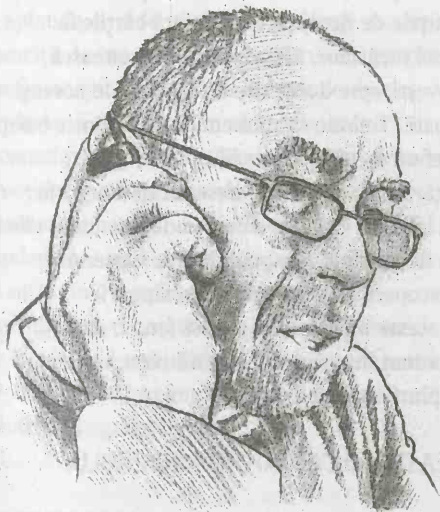
DINTR-UN PUNCT DE VEDERE BIOLOGIC
Sentimentele de simpatie sau de antipatie depind în mod esențial de amigdala creierului. Neocortexul, care nu reprezintă decât o unealtă cerebrală non-afectivă de recunoaștere, este scurtcircuitată atunci când se naște sentimentul de antipatie sau de simpatie. Avem de-a face cu pulsuniile atractive sau repulsive pur animalice. Poziția picior peste picior este o reacție tipică a acestui sentiment particular. Fac trimitere la secțiunea consacrată încrucișării picioarelor.

Am putut evalua într-un studiu al gesturilor, pe teren, că inteligența socială sau interpersonală caracterizează 34% din populația feminină a globului, față de 27% din populația masculină. O diferență considerabilă. Acest tip de inteligență este unul dintre fundamentele empatiei. Persoanele înzestrate cu acest tip de inteligență sunt și foarte atrase de toate formele de cultură și/sau de domeniile socioculturale, ceea ce explică de ce 80% dintre cititori sunt, de fapt, cititoare.

DESCRIPTAREA EMPATIEI

Dacă atunci când vă împreunați degetele, degetul mare stâng se poziționează peste cel drept și dacă ascultați la telefon cu urechea dreaptă, atunci poate că sunteți înzestrat (fără s-o știți) cu o inteligență empatică. Idealista

sau tribala beneficiază de această calitate în mod firesc, chiar înăscut. Cea dintâi este revelatoare în privința defectelor societății, a doua este unificatoare, fiind capabilă să strângă majoritatea împotriva abuzurilor puterii. Sindicaliștii tribali sunt cei mai temuți. Când se aliază cu idealiiștii, negocierea devine un teren minat pentru administrația sau pentru puterile publice.

Termenul „empatie“ provine din grecescul *empathia*, care înseamnă „a simți în interior“, termen utilizat la origine de către teoreticienii esteticii pentru a desemna capacitatea de a percepe experiența subiectivă a unei alte persoane. Copilul înzestrat cu acest tip de inteligență va fi singurul care va observa căderea unui coleg și care va încerca să-l ajute, fie și numai masându-i genunchiul. Acest gest anodin dezvăluie o aptitudine psihologică esențială pentru a întreține legături strânse, fie că este vorba despre căsătorie, prietenie sau afaceri. Inteligența interpersonală sau empatia se repartizează în patru aptitudini:

1) APTITUDINEA DE A ORGANIZA GRUPURI
Este capacitatea esențială a șefului de clan. Constă în a ști să amorsezi și să coordonezi eforturile unei rețele de indivizi. Este talentul de care fac dovadă regizorii, comandanții militari și directorii comerciali sau directorii de vânzări, liderii politici etc. (vezi profilul tribalului).

2) CAPACITATEA DE A NEGOCIA SOLUȚII
Este talentul de a arbitra, cel care permite prevenirea sau soluționarea conflictelor. Persoanele care posedă această aptitudine excelează în negocierea contractelor, în arbitrarea diferendelor; le găsim mai ales în carierele diplomatice sau juridice, știind să servească drept intermediari. Relațiile lor sunt excelente în acest domeniu.

**3) CAPACITATEA DE A STABILI
RELAȚII PERSONALE**
Este vorba despre un talent care permite identificarea sentimentelor și preocupărilor celorlalți pentru a răspunde în modul potrivit – este chiar arta relațiilor personale. Subiecții înzestrați cu acest talent știu, în general, să descifreze emoțiile și sunt preferații camarazilor lor.

> Vezi profil **RELAȚIONAL** sau **TRIBAL**.

4) CAPACITATEA DE ANALIZĂ SOCIALĂ
Este calitatea de a percepe sentimentele, motivațiile și preocupările celorlalți. Această pricepere permite o mai mare intimitate și asigură un sentiment de simpatie.

> Vezi profil **SENZITIV** sau **IDEALIST**.

Cel înzestrat cu o inteligență socială sau interpersonală există prin intermediul grupului. Extravertit și afectiv, are nevoie de ceilalți pentru a progresa. Societatea

este universul lui preferat și inteligența interpersonală îi antrenează empatia. Cum am menționat anterior, idealistii și tribalii sunt cele două profiluri generice care aparțin acestei familii gestuale, dar inteligența interpersonală depășește cu mult aceste două profiluri. În câteva cuvinte, sensibilitatea se îndreaptă către exterior, așadar, către ceilalți.

> Vezi și **SOCIABIL**.

EMPATIA ESTE A PATRA DIMENSIUNE A INTELIGENȚEI

Cum poți simți ceea ce se pune la cale în mintea sau în sufletul celuilalt?

„A atinge cu degetul“... „A pune degetul pe“... „Degetul meu mic îmi spune că“... „A avea la degetul mic“... „A-i scăpa printre degete“...

Expresiile idiomatice referitoare la degete deschid calea empatiei sau a științei native, o sensibilitate cvasifotografică a sentimentelor care îi însuflețesc pe interlocutorii noștri; această sensibilitate este fundamentul a ceea ce astăzi se numește inteligența interpersonală sau emoțională.

ÎNCĂ DE LA NAȘTERE...

Bebeluşii dovedesc încă de la naștere comportamente emoționale specifice, diferite și bine delimitate în funcție de sex. La doar câteva ore de la naștere, o fetiță va manifesta deja o mare receptivitate la emoțiile celor din imediata vecinătate. Va fi sensibilă la plânsetele unui alt bebeluş, pe când un băiat nu le va acorda nici o atenție. În definitiv, femeile exprimă mai ușor ceea ce simt și percep mai mult din ceea ce resimt ceilalți. Nu sunt mai emotive, ci își comunică mai bine emoțiile. Sensul comunicării *largo sensu* este, așadar, de aptitudine mai mult feminină,

iar empatia, o calitate transmisă de mamă. Fetițele de doar doi ani preferă cărțile în locul jucăriilor. Ele adoră să li se citească povești, spre deosebire de băieții de aceeași vârstă. Trebuie să spunem că 80% dintre băieți preferă jocurile în aer liber sau jucăriile și 20% se interesează de timpuriu de lectură. Ceea ce corespunde, de altfel, cifrei de frecvență a expozițiilor de carte. Am descoperit doar 20% bărbați singuri la aceste manifestări și 80% femei. Am eliminat din această numărătoare, evident, cuplurile și familiile.

CEA DINTÂI CALITATE A PSIHIATRULUI

A PERCEPE ÎNSEAMNĂ SĂ SIMȚI DE DOUĂ ORI MAI PUTERNIC!

Dacă empatia ar fi fost o calitate indispensabilă pentru accederea la cunoștințele umane, majoritatea psihologilor nu ar mai fi fost primiți la examen. Psihoterapeuții sau psihanaliztii care-și exercită meseria în particular sunt mult mai receptivi la suferința pacienților decât cercetătorii din resurse umane sau psihiatrii de la Academie. Trebuie să spunem, pentru liniștea celor din urmă, că învățământul academic în domeniul psihologiei este rupt cu totul de realitatea de pe teren. Din fericire, există medici sau psihoterapeuți care să reconcilieze masele cu rațiunea pe care se sprijină psihologia, dincolo de instituțiile academice în care ermetismul intelectual este obligatoriu. Cu cât sunt mai absconse textele, mai indescifrabile și mai enigmatice, cu atât mai mult se închid susținătorii academici într-un turn de fildeș care-i rupe de realitățile suferinței umane. Și trebuie să ai tot atâta imaginație câtă are și aceasta (suferința) pentru a o putea combate eficient.

ENERGII CÂȘTIGĂTOARE

A aplauda, a râde, a surâde, a plânge etc. sunt exerciții de mare măiestrie pentru câștigătorii profesioniști. Amatorii nu au nevoie de ele, iar învinșii au uitat cum să le folosească.

Acestea sunt expresiile fundamentale ale emoțiilor dumneavoastră, ce servesc drept conductori pentru viitoarele succese. Să înțelegi mai bine sensul râsului, al lacrimilor, al surâsului, al aplauzelor sau al clipirii etc. înseamnă să-ți pregătești deja armele înaintea de a intra în luptă. Să stăpânești mecanismul producerii lor înseamnă să oferi muniție pentru câștigarea luptei.

ENTUZIASM

Entuziasmul se lasă pe spate în scaunul său. Invidiosul se apleacă în față.

Entuziasmul îi deranjează pe cei care nu vi-l împărtășesc și care vor face tot ce le stă în puteri pentru a vă demoraliza. Fraza care ucide: „Vă admirăm entuziasmul, dar cu regret trebuie să vă spunem că proiectul dumneavoastră nu va fi acceptat“. Mințile geniale nu iubesc acest sentiment care exaltă dorița de a acționa. Nu împărtășesc pasiunea dumneavoastră și sancționează acest suflu care le deranjează digerarea sănătoasă a prejudecăților lor. Entuziasmul are meritul de a-i întineri pe cei care abuzează de el. Nu lăsați pe nimeni și nimic să vi-l strice! Ucigașii entuziasmului (*joy killers*) sunt niște poluatori. Sunt pesimiști, fataliști și cultivă mediocritatea sentimentelor pentru a nu resimți fatalitatea existenței pe care o duc. Un detaliu care cântărește mult: suferă de frecvente dureri gastrice, ceea ce le face respirația cam greu mirositoare, cu un iz acid. Nu vă încredeți într-o persoană care vă onorează cu respirația ei fetidă. Halitoza (respirația urât mirositoare)

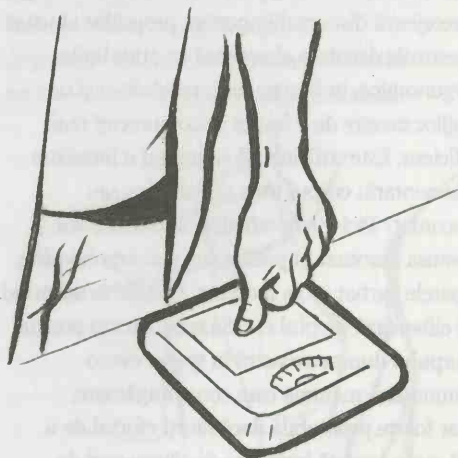
este, în general, un semn de respingere a celorlalți. Uneori se manifestă brusc atunci când o persoană este foarte contrariată de prezența unui intrus. La originea ei se poate afla și mânia reprimată. Pe scurt, nu trebuie să faceți caz de supărările sau de bucuriile dumneavoastră sub nasul unui individ cu o halenă fetidă, căci riscă să le polueze.

Aplauzele sunt un stereotip gestual reflex și o reminiscență din copilărie. Un reflex, pentru că modul cum aplaudați este, probabil, înscris în conduitele dumneavoastră ereditare. În tot cazul, aceasta este părerea lui Desmond Morris. Aplauzele sunt, evident, o manifestare a entuziasmului.

> Vezi **APLAUDARE**.

EPICUREU

Degetul mare al mâinii stângi este dominant la testul cântarului.

A urma plăcerea, în sensul larg al termenului, ar fi credoul dumneavoastră, dacă degetul mare stâng îl domină pe cel drept. Sunteți motivat pe termen scurt, dar nu neapărat

ambitioș pe termen lung. Viața este atât de scurtă încât este mai bine să profităm și să trăim clipa acum, nu mâine sau poimâine. O diferență de 10 puncte sau mai mult între degetele mari de la cele două mâini indică o perturbare a instinctului de conservare sau de supraviețuire. Boală sau depresie? Plăcerea este împlinirea dorinței, iar dorința fără plăcere se numește frustrare. Cu cât te îndopi mai mult, cu atât ți-e mai poftă. În schimb, un echilibru ponderal între cele două degete mari indică dominarea evenimentelor și a destinului pe care ni l-am ales, nu a celui care ne-a fost impus.

ERGONOMIE GESTUALĂ

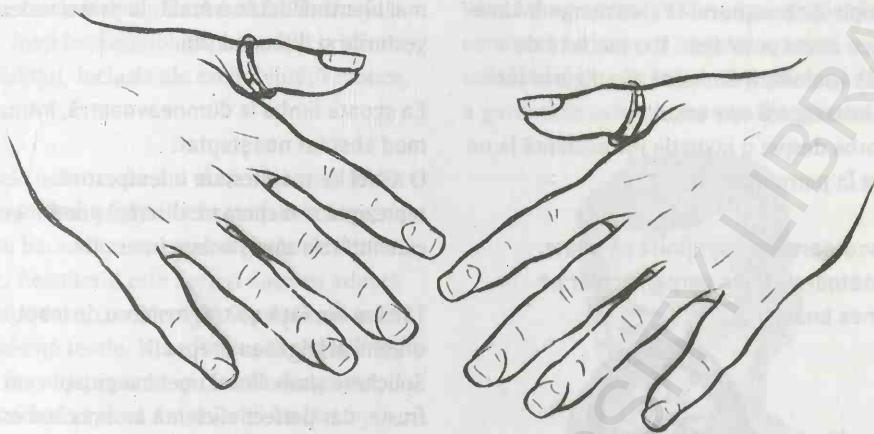
Cercetarea ergonomică gestuală este un mod original de a influența pozitiv psihismul sau de a restructura o personalitate slăbită. Corpul este un loc al confortului sau nu, în funcție de măsura în care-i conștientizați funcționarea. Dar corpul precedă, escortează și protejează discursul împotriva propriilor abuzuri. Gesturile decalate alternează cu atitudinile ergonomice, în funcție de context. Este și un mijloc creativ de a învăța să comunicați mai eficient. Este suficient să vă puneți o întrebare elementară: corpul meu este destins sau încordat? Picioarele refugiate sub scaun vor avansa automat în poziția cea mai ergonomică; spatele curbat se va îndrepta; brațele se desprind și eliberează pieptul etc. Să conștientizați poziția corpului dumneavoastră în spațiu este o gimnastică mentală cam constrângătoare, dar foarte profitabilă dacă faceți efortul de a vă pune această întrebare de câteva zeci de ori pe zi. Cu cât vă veți conștientiza pozițiile ergonomice care vă convin, cu atât vă veți simți mai în armonie cu dumneavoastră înșivă. Corpul vă este cel mai apropiat aliat.

EROTISM

CÂND CREȘTE DORINȚA...

Aș zice, mai degrabă, că aceasta coboară la parterul plăcerilor noastre după închiderea ușilor. Speculația intelectuală nu mai este valabilă, planul carnal preia conducerea operațiunilor. Dorința este exclusiv epidermică (sufletul este inclus în meniu), iar gesturile care vă fac să cedați nu sunt decât semne ale parcursului dumneavoastră amoros. În materie de sentimente, cuvintele pot trăda, însă corpul nu minte niciodată. Mai apoi, dacă vreți cu adevărat să profitați de momentul magic ce vi se oferă, trebuie să știți să iubiți dezinteresat, cu inima, nu cu șalele.

Vă puteți imagina că unele dintre pozițiile dumneavoastră sunt micromesaje sexuale? Gesturi tabu! Nu vorbesc aici despre acele gesturi convenționale și uneori foarte vulgare, ci despre secvențele gestuale subtile a căror senzualitate este ignorată de cei mai mulți și ale căror urme se regăsesc uneori în dansurile sacre sau folclorice ale oricărei țări. Gesturi care servesc la seducerea discretă a unui necunoscut într-un loc public sau pe care le facem, fără să ne dăm seama, în fața unei persoane care ne place. Suntem cu toții niște seducători fără știrea noastră, chiar din momentul în care prezența unui(unei) necunoscut(e) ne tulbură brusc. Din acest moment, corpul reacționează fără voia conștiinței, pupilele se dilată, picioarele se orientează diferit, pieptul se umflă imperceptibil. O mie unu de semne subtile se manifestă spre a semnala inconștientului necunoscutului(ei) că a fost stabilit contactul, dar conștiința nu este încă pusă la curent.

Combi-nația de inele pe degetul mare și pe inelarul mâinii drepte dezvăluie o Miss Erotica. Provocatoare de la natură; s-ar putea să-i fie mai ușor s-o faci pe cocheta decât pe îndrăgostita. În orice caz, e posibil să fie mai deschisă la aventurile fără viitor. Relațiile sale cu bărbații au loc întotdeauna pe un fond de seducție. Erotomană, libertină, dezinvoltă, poartă eticheta infidelității garantate. Bărbatul va fi satisfăcut, dar niciodată răsplătit.

Combi-nația de inele pe cele două degete mari trădează voaio-rista sau exhibiționista, la alegere! Pe scurt, foarte fizică, este înnebunită după corpul ei și nu se ferește să și-l arate, purtând decolteuri largi sau dezgolindu-l prin părțile esențiale! Unghiile foarte lungi și artistic pictate confirmă diagnosticul.

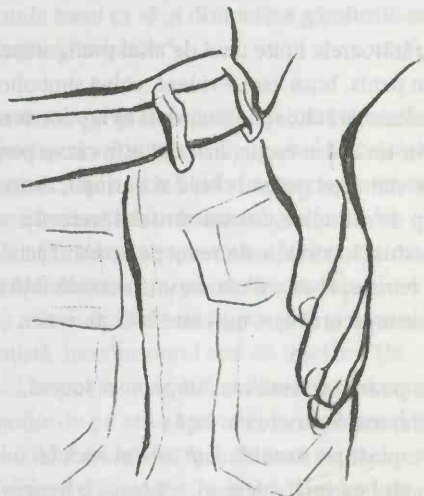
Ea își mângâie distrată coapsele cu o mișcare regulată de du-te-vino. Gestul vorbește de la sine. Mimarea penetrării este evidentă pentru oricine, mai puțin pentru cel care refuză s-o vadă.

Fesierii sunt o zonă erogenă prin definiție, așa că moda indispensabililor a făcut loc gustului actual pentru „totul la vedere”,

pe placul voaio-ru-ului ce zace în fiecare bărbat; fesierii sunt o zonă specială a corpului. Mai multe gesturi și atitudini ale corpului care li se asociază sunt foarte sugestive în privința climatului mental de la momentul respectiv al individului care învestește fesierii cu o putere seducătoare, în special.

Ea își mângâie sau pare că-și mângâie fesele, netezindu-și jeanșii.

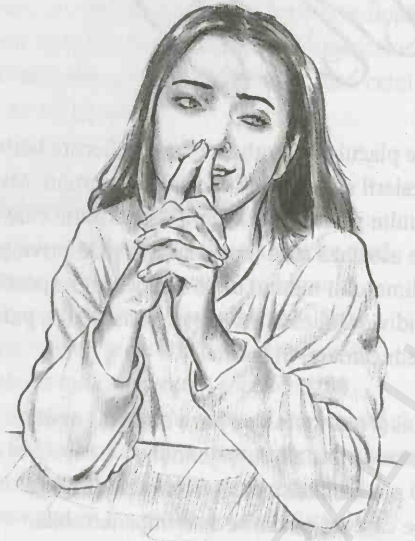
O privesc insistent. E frumoasă. Privirea pe care mi-o trimite este impenetrabilă.

Se apropie de însoțitorul ei care merge înainte și îi trece mâna peste fese. E o manieră de a semnala voaioarei din mine că singurul lucru care o interesează este sexul!

Este vorba despre o invitație inconștientă la un menuet la patru mâini.

Interlocutoarea stă sprijinită pe coate, cu arătătoarele lipite perpendicular pe marginea buzelor.

Arătătoarele lipite unul de altul prefigurează un penis, buza este, evident, vulva simbolică, pe care arătătoarele și-ar dori să o penetreze. Într-un cadru erotic, mesajul este cât se poate de clar. Cod gestual clasic al dorinței, acest tip de atitudine este un veritabil stereotip gestual în situație de seducție activă. Făcut de o femeie, el dezvăluie dorința sexuală față de necunoscutul care nu-i este încă partener.

Ea poartă o fustă nici lungă, nici scurtă, despicată generos în față. Despicătura fustei în față este erotică la modul agresiv. Adeseori, trădează o femeie

mai libertină decât o arată, la prima vedere, gesturile și discursul său.

Ea scoate limba la dumneavoastră, într-un mod absolut neașteptat.

O astfel de manifestare intempestivă reprezintă și o chemare discretă adresată celui care întârzie să-și declare intențiile.

Tânăra din față se trage mereu de lobul urechii stângi sau drepte.

Solicitare simbolică a unei imaginații cam fruste, dar perfect eficientă atunci când este vorba despre posibilitatea unor aventuri erotice pasagere.

Poartă haine a căror textură lasă să se vadă areolele sânilor.

Întreaga sa comunicare trece printr-o sexualitate cu necesități larvare, nu neapărat conștientizate.

Un inel unic

...la urechea stângă dezvăluie un subiect ambiguu. Lobul drept este sinonim cu erotismul, dar și cu oportunismul, un cuplu de criterii ce se potrivesc de minune. Un singur

inel la urechea dreaptă trădează libertinajul. Lobi, luați în ansamblu, sunt sediul oricărei sensibilități, inclusiv ale excitabilității erotice, evident.

În zilele noastre, dacă o tânără își amplifică ușor unduirea șoldurilor în timp ce merge, pentru bărbat acesta este un puternic semnal erotic. Rezultatul este același dacă ea adoptă o poziție care, „accidental“, îi pune mai mult în evidență fesele. Ni se întâmplă să vedem, ca în faimosul cancan, și „fesele dezgolite“, versiunea completă a străvechii etalări a crupelor, la primat. Comedia merge și mai departe, aducând în scenă tânăra care se apleacă inocent pentru a lua un obiect și căreia bărbatul ar vrea să-i atingă fesele.

ESCROC

Secvență gestuală foarte folosită de indivizii care nu au conștiința curată ca lacrima.

Evident, ea trădează un temperament disimulator. Acest gest este foarte folosit de toate tipurile de consilieri, care, după cum știe oricine, nu sunt niciodată și cei care plătesc oalele sparte.

Comisura buzelor frecată cu mâna este o secvență gestuală pe care o reproducem cu toții într-o ocazie sau alta a fabuloasei noastre existențe, cu precădere când conștiința dormitează. Nimeni nu e alb ca neaua; fiecare are și amintiri mai întunecate sau câte o tinichea legată de coadă. Acțiuni de care nu suntem prea mândri stau la baza acestor gesturi; ai zice că ne ștergem la gură ca să îndepărtăm o murdărie rămasă acolo. Dar aceste considerații nu trebuie să vă facă să uitați că un interlocutor care abuzează de acest gest este un adevărat escroc.

Vânzătorul se sprijină în coate și își mângâie comisura buzelor cu degetul mare și arătătorul, de sus în jos, de o parte și de alta a gurii, care schițează o ușoară grimasă.

Directorul își face căuș ambele mâini ca să-și aprindă țigara, deși ați aprins bricheta într-un loc închis.

Ascunde focul ca să-și disimuleze gândurile ori intențiile „necinstite“.

Recrutorul, sprijinit pe coate, își încrucișează degetele, cu arătătoarele lipite unul de celălalt, perpendicular pe gură și îndreptate spre tavan. Degete încrucișate, arătătoare lipite unul de celălalt și îndreptate spre tavan. Iată o atitudine gestuală călăuzitoare, pe care vă recomand s-o țineți minte; dacă e nevoie, faceți-vă și un nod la batistă. Interlocutorul este un înșelător (în sensul larg al termenului) care se întrebă cum să profite de pe urma naivității incomensurabile a celui din fața lui. Escrocii nu sunt mereu indivizi oribili și necinstiți, scoși din romanele

polițiște proaste. Unii dintre ei sunt colegi ambițioși, patroni fără scrupule, fete drăguțe, tocătoare de averi, cu care vă întâlniți zilnic și care reproduc gestul degetelor arătătoare îndrăgostite (denumirea acestei posturi) chiar sub nasul gugustiucilor naivi. Gestul este universal, dar se traduce la fel în orice colț al lumii. Imediat ce se ivește vreo ocazie, vreun ban de câștigat fără efort, degetele arătătoare se lipesc cu multă dragoste unul de altul, și coatele se sprijină pe masă.

El telefonează adesea mergând de colo-colo pe stradă sau prin birou.

Nevoia de mișcare e semn de nerăbdare, în mod aprioric. Nevoia de a-l convinge pe celălalt impune întotdeauna o mișcare de du-te-vino de tip hipnotic.

Ea deschide, stresată, ușa agenției imobiliare. Trebuie să-și găsească urgent un apartament. Nu se omoară după intermediari, însă n-are de ales. Enumeră criteriile de căutare și bugetul pe care îl are la dispoziție. Agentul imobiliar îi adresează un zâmbet larg și îi descrie ofertele pe care le are. În timp ce ea privește spre

ecranul computerului pentru o primă vizită virtuală, el se scarpină în colțul buzei, cu degetul mic al mâinii drepte.

Fie îl roade conștiința, fie se gândește ce șanse are să-și înșele clienta.

> Vezi și **FRAUDĂ, REA-CREDINȚĂ, MINCIUNĂ, IMPOSTOR**

EȘARFĂ

Subiectul poartă în jurul gâtului o eșarfă desfăcută, fără nici o legătură cu condițiile meteo.

De cele mai multe ori, este dezlegată și purtată ca un șal sau ca o etolă, ceea ce trădează preocuparea subiectului față de imaginea lui publică.

EȘARFĂ DE DAMĂ

Eșarfa e înnodată precum cea a unui corsar. Acest fel de a o purta denotă o dorință de marginalitate sau de originalitate.

Eșarfa este înnodată sub bărbie,
în modul clasic.

Un temperament ecologist!

Eșarfa este prinsă la gât într-un nod
de cravată, stil lavalieră.

Atitudine mentală de securizare.

Eșarfa este răsucită în jurul gâtului,
ca un fular.

O atitudine mentală nehotărâtă.

Eșarfa este aruncată pe umăr,
fără să fie prinsă.

Semn al unei mentalități elitiste.

Eșarfa este prinsă în coc sau în coadă și cade pe umeri.

Atitudine narcisică.

Eșarfa este împletită în cozi.

Combi-nația între păr și eșarfă este tipică pentru un temperament posesiv de fetiță răsfățată de părinții care își admiră de zor păpușica vie cu care se joacă de-a mama și tata.

EȘEC

Mi-e teamă să acționez

Pentru că dacă acționez, reușesc.

Vai, dacă reușesc, se alege praful,

Dar dacă ratez, atunci am reușit.

Această stanță rezumă sintetic mecanismul fundamental al eșecului. Doar eșecul temperează efortul. Și visarea are o mie și unu de motive să ne fi mințit. Eșecul este singurul adevăr pe care minciuna nu-l poate mistifica. Este consecința prăpastiei care se cascadează adeseori între ceea ce sperăm și ceea ce obținem. Noțiunea de eșec este, evident, relativă. Unele personaje cărora pare să le fi reușit totul se confruntă cu eșecuri puternice care le aruncă în chinurile unei depresii reacționale, invizibilă cu ochiul liber, chiar imposibil de distins în discursurile lor dacă nu dispunem de instrumente de decodare gestuală care să o diagnosticheze.

Eșecul este o temă complexă: eșec școlar, profesional, amoros, conjugal, sportiv, vital, sexual etc. Și boala poate fi trăită ca un eșec; moartea prematură a soțului este un doliu, dar și un eșec al cuplului care n-a reușit să supraviețuiască. Fiecare eșec este susceptibil să sfârșească într-o stare depresivă (renunțare-abandon) sau anxioasă (angoasa sfârșitului).

Unele eșecuri au consecințe constructive și pot servi drept trambulină pentru o nouă aventură. Nu toate eșecurile reprezintă niște piste fără ieșire. Adevăratul eșec, cel care marchează ineluctabilul sfârșit, este nerealizarea.

Interlocutorul își mușcă doar unghiile sau buricele degetelor mici.

Gestul este represiv și denotă eșecul. Este un gest frecvent la intelectualii pentru care

majoritatea preocupărilor sunt concentrate înainte sau după, și niciodată în timp ce.

Vă oferă bricheta ca să vă aprindeți țigara. Presupusa lui generozitate nu este decât una aparentă. Renunță cu ușurință la bunurile lui deoarece consideră că nimic nu-i aparține propriu-zis, la fel ca toate persoanele care sunt victime ale unui eșec imposibil de distins cu ochiul liber.

Numeroase femei își fumează țigara cu mâna dreaptă, ținând brațul stâng indoit peste bust.

În fapt, este o semiîncrucișare a brațelor. Poziția indică un sentiment de eșec.

Sprrijinirea cotului stâng de palma mâinii drepte trădează o teamă irațională de eșec. Cotul stâng este sediul simbolic al mecanismelor de penalizare.

Interlocutorul își masează constant craniul sau pielea capului.

Această secvență aparține vocabularului gestual al perdanților sau al indivizilor prinși

în plasa unei situații de eșec. Gestul sugerează un cucui imaginar căruia el încearcă să-i aline durerea, la fel de imaginară ca și cucuiul.

Interlocutorul își strânge adeseori degetul mare între mijlociu și arătător.

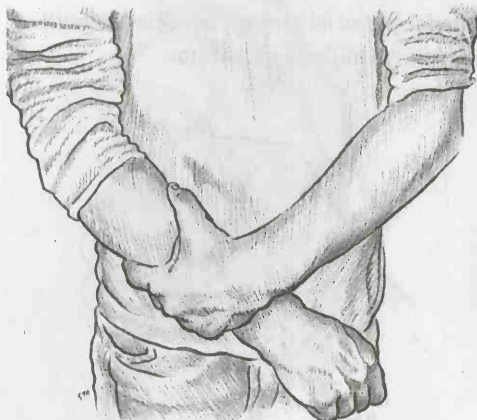

Acest gest aparte revelează o dificultate a persoanei în cauză de a-și alege tabăra. Poate indica și un individ aflat în situație de eșec.

Dacă degetele de la picioare dețin un rol esențial în menținerea echilibrului corporal, în mod clar au o mai mică importanță în planul gesturilor. Totuși, există o poziție interesantă pe care o putem observa la unele femei, imediat după ce s-au descălțat: în unele cazuri li se întâmplă să stea în poante, chircind degetele de la picioare. Această poziție specială însoțește teama de eșec.

Interlocutorul are tendința de a-și prinde antebrațul drept cu mâna stângă, indiferent de poziția în care stă.

Este un indicator al sentimentului permanent de eșec, în cazul în care gestul se repetă frecvent.

Prin încrucișarea brațelor, coatele sunt acoperite.

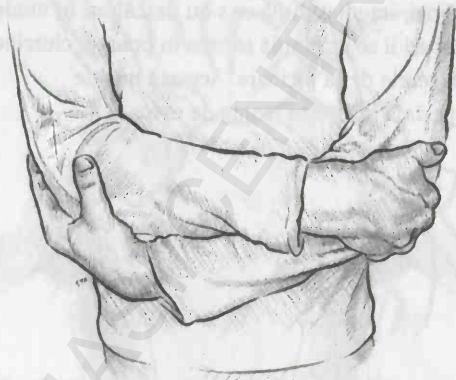
Această variantă denotă un sentiment de eșec anunțat, deci predictiv, dar nu efectiv. Întâlnim

când zborul lor se amână. Se sprijină pe teigheaua ghișeeleor de informații protejându-și coatele. Gest vizibil de înfrigurare, se mai observă și când muncitorii unei întreprinderi în faliment se află în fața camerelor de luat vederi.

Ancorarea bicepsului poate avea loc în orice situație și reprezintă un semnal puternic, o solicitare fermă de afecțiune ca reacție la confruntarea cu o situație percepută ca fiind agresivă în străfundurile ei. Există o diferență notorie între ancorare și poziția normală a degetelor așezate pe biceps. În primul caz, degetele se înfig în biceps sau se agață de el.

Când se repetă constant, ancorarea bicepsului stâng cu mâna dreaptă este o mărturisire.

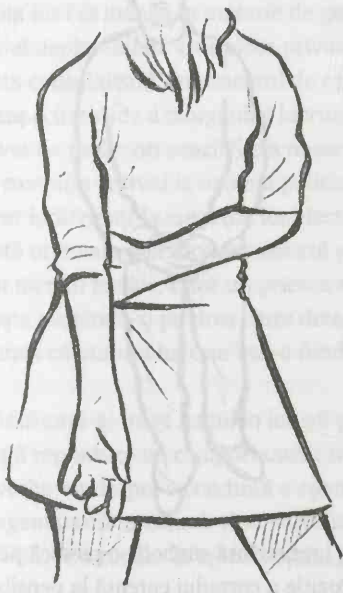
„Sunt o victimă“ este sensul simbolic al gestului. Această interpretare nu rezistă, evident, decât în cazul unei frecvențe foarte mari a stereotipului! Este remarcabil că, în unele situații punctuale de eșec, un individ este capabil să reproducă acest gest continuu. Va renunța la el dacă situația se va ameliora.

destul de des oameni care reproduc automat acest tip de poziție în aeroporturi sau în gări,

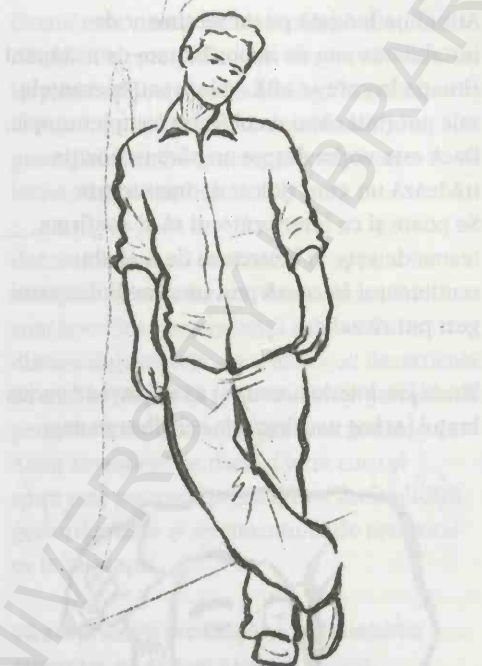
Interlocutoarea își prinde cotul stâng cu mâna dreaptă.

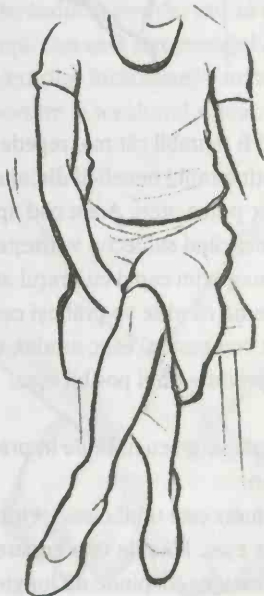
Când gestul este făcut în fața altor persoane, demască un eșec afectiv de care persoana în cauză se teme sau care s-a confirmat.

Când gestul este făcut pe la spate, indică un sentiment de solitudine afectivă. Mâna dreaptă prinde cotul stâng. Această ancorare este un mod de a te reconforta sau, uneori, o chemare din partea unei domnișoare rămase singură. Totul depinde de context, ca de obicei!

Piciorul stâng este suport pentru greutatea corpului, în vreme ce piciorul drept este petrecut peste el și sprijinit în vârf. Sunteți temător, nervos, îngrijorat din pricina turnurii pe care ar putea-o lua evenimentele sau a rezultatului unei întâlniri care se anunță dificilă. Vă este teamă să nu ratați și aveți dreptate. Piciorul stâng folosit ca suport încearcă să elimine anxietatea irațională al cărui furnizor exclusiv este emisfera dreaptă.

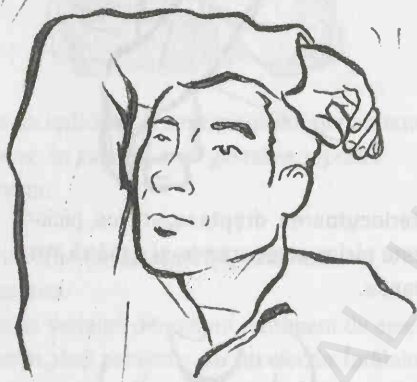

Interlocutoarea, dreptace, stă jos, picior peste picior, strecurându-și o mână între coapse.

Atitudine fondată pe un sentiment de instabilitate sau de imposibilitate de a stăpâni situația în care se află. Voința sau speranțele sale pot ținti către un obiectiv complet utopic. Dacă este vorba despre un bărbat, poziția trădează un grad ridicat de imaturitate. Se poate și ca interlocutorul să-și confirme teama de eșec în încercarea de a eluda sentimentul în cauză prin intermediul acestui gest pur ritualic.

Stând jos, interlocutorul își așază în mod curios brațul (stâng sau drept) în echilibru pe cap.

Speră că veți fi rentabil cât mai repede posibil sau că va obține rapid beneficii din ajutorul pe care vi l-ar putea oferi. Acest cod apare frecvent atunci când subiectul vorbește la telefon. Ne acoperim capul cu brațul atunci când ne e teamă că ni se va prăbuși cerul în cap. Acest cod gestual este, așadar, unul predictiv în privința unui posibil eșec.

Interlocutorul merge cu mâinile împreunate sub abdomen.

Acest tip de mers este unul clasic printre atitudinile de eșec. Mâinile împreunate sub pânțe sau mai jos (depinde de lungimea

brațelor) reprezintă simbolic o piedică pentru mers. Poziție a corpului curentă la pensionari sau lașomeri, devine un adevărat virus dacă frecvențați un individ care privilegiază gestul acesta în timpul mersului. Când interlocutorul intervine într-o chestiune, se spulberă orice speranță. Dacă se amestecă pentru a vă face un serviviu, toate ambițiile vi se vor dezagrega în molecule golite de atomii lor. Aduce ghinion. Dacă aveți neșansa de a-i fi și coleg și prieten, o să înțelegeți un pic cam brutal, trebuie s-o admitem, din ce motiv aveți atât de puțin noroc când erați împreună. Nu fac ironii ieftine, chiar dacă vorbele mele v-au făcut să surâdeți. Ghinionistul se reperează după o mulțime de secvențe gestuale. Nimeni nu poate fi un sfătuitor mai rău decât el. Simplul fapt că aveți de-a face cu el este suficient ca să vă transforme viața profesională într-un veritabil război. Singura amuletă care vă poate feri de soarta nefastă pe care o aduce cu sine acest personaj constă în a-l evita sau în a găsi un pretext pentru a fugi de el.

Privirea îi alunecă mereu în pământ, spre dreapta.

Dreapta nu-i ca stânga în materie de gesturi. Obiceiul deplorabil de a vă pleca privirea spre dreapta consolidează sentimentul de eșec legat de incapacitatea de a reorganiza lucrurile.

Am avut de multe ori ocazia de a observa acest stereotip gestual la oameni politici doar aparent indiferenți la eșecurile lor electorale. Această orientare a privirii marchează și un climat mental anxios. Dacă un prieten ne vorbește plecându-și privirea către dreapta înseamnă că viitorul lui este într-o fundătură.

Individul care-și trage nasul în loc să și-l șteargă reproduce un comportament infantil. Este vorba tot despre o conduită a eșecului. Să ne tragem nasul înseamnă și să păstrăm în noi sursa bolii ce a condus la eșecul acțiunii propuse.

Interlocutorul se află așezat sau în picioare, călcâiul stâng îi strivește degetele de la piciorul drept și viceversa.

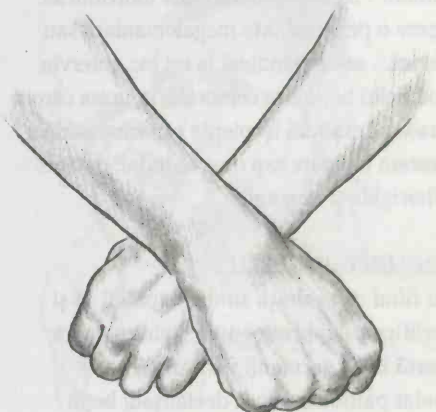
În primul rând, este vorba despre un provocator care-și caută victima. Imaginați-vă că el este călcâiul, iar dumneavoastră sunteți în locul degetelor de la picioare!

Un subiect care-și cuprinde degetul mijlociu de la mâna dreaptă în căușul palmei stângi se simte într-o poziție de inferioritate intelectuală sau de neîncredere în sine și în ceilalți.

Gestul este curent la adolescenții aflați în situație de eșec școlar. Cât despre cei care își prind mijlociul mâinii stângi în palma dreaptă, gestul trădează desconsiderarea puternică de sine și aceeași complacere într-o situație de eșec.

Decalajul gestual se observă în special în situațiile de stres intens. Gesturile nu mai sunt specifice personalității subiectului sau discursului acestuia, ca și cum s-ar dezarticula. Se mai întâmplă ca unele secvențe gestuale să perturbe imaginea socială a unui interlocutor. Acest sentiment de decalaj între corp și spirit este un semn premergător multiplicării gesturilor false și sentimentului de eșec vital ce le însoțește.

Vă surprindeți încrucșând încheieturile pumnilor, ca și cum ați fi încătușat. Sunteți deja prizonierii unui viitor ce se anunță mai carceral decât închisoarea. Trebuie să încercați imediat o evadare, reconsiderându-vă poziția, sau să renunțați de urgență. Dar care este mesajul predictiv al încheieturilor încătușate? Anunță un eșec prin raportare la rezultatul sperat.

EUFORIE

DE LA EUFORIE LA EXALTARE

Dincolo de un anumit grad de entuziasm, intră în acțiune circuite de neuroni particulari. Funcționarea lor se asociază cu emoții care merg de la beția succesului până la sentimentul de armonie. Se întâmplă ca, într-o ambianță emoțională foarte încărcată, precum cea a unui concert rock, a unei ceremonii religioase sau a unui mare meci de fotbal, unii să se simtă brusc într-o armonie totală cu vecinii lor. Aceste circuite de neuroni au efecte asemănătoare cu cele produse de cocaină, de LSD sau de amfetamine. Senzațiile ce rezultă sunt aceleași ca în timpul unei meditații de yoga.

O EXPERIENȚĂ RELIGIOASĂ PRIMARĂ

Reacțiile biochimice se blochează într-o fază de euforie, numită în engleză *elation*; procentajul unui hormon cerebral, serotonina, este, în acest caz, anormal de scăzut. Or, acest hormon joacă un rol de regulator al emoțiilor. Pe mai departe, individul nu mai poate gândi. Se simte copleșit, are senzația că deține adevărul unic, un adevăr asupra căruia nu se mai revine. Pierde orice simț al realității, este plin de energie și resimte adeseori o excitație sexuală. Această stare corespunde unei „experiențe religioase primare“. Exaltarea determină individul să capete o personalitate megalomaniacă sau mistică... sau amândouă la un loc. Intervin modificări biologice cerebrale, în urma cărora persoana exaltată își pierde capacitatea de a constata o eroare sau de a se îndoi: devine psihorigidă și arogantă.

SUNT UN DUMNEZEU

Dat fiind că exaltații sunt incapabili să-și modifice comportamentul, rigiditatea lor poartă în ea germenii viitorului eșec. Ciudat paradox: odată declanșată beția

succesului, individul devine, din acel moment, mai puțin inteligent decât înainte. Vă mai amintiți reacția celebrului boxer Cassius Clay când a câștigat Campionatul Mondial? A fost o performanță frumoasă, dar a avut asupra lui un efect exagerat. A făcut un salt în infinit, strigând: „Sunt un Dumnezeu“. Din acea zi măreață, și-a luat numele de Muhammad Ali...

Persoanele care țintesc către un obiectiv himeric dovedesc o combativitate plină de vitalitate. Dar dacă în căutarea lor ajung până la exaltare, ardoarea lor poate căpăta atunci aspectul unui militantism sau al unui prozelitism înverșunat. Mulți kamikaze sau teroriști aparțin acestei categorii. Sunt niște exaltați care nu s-au putut împlini decât distrugându-se.

DE LA AGONIE LA EXTAZ

Această inversare a sentimentelor are un fundament biologic. Când starea de deznădejde se prelungește anormal, printr-un mecanism încă neelucidat cu totul, secreția de serotonină scade brusc. Negarea sinelui devine atunci iluminare. Istoria abundă în astfel de personaje charismatice care au antrenat, în traseul lor, mulțimile abuzate. Hitler rămâne exemplul tipic, dar nu este singurul care face încă impresie în zilele noastre.

Când această „reacție neurobiochimică“ atinge cel mai înalt grad de preocupare din punct de vedere social, cei care încearcă această experiență se înrădăcinează într-o „instituție a adevărului“ sau într-o sectă. Nu se mai știe, de-a lungul istoriei, care au fost instituțiile ce au pretins că dețin Adevărul Absolut pentru salvarea popoarelor, chiar a întregii umanități (cf. Revoluția Franceză și ecourile sale).

Vocația universalului le-a dat astfel misiunea de a arunca anatema asupra adversarilor sortindu-i masacrelor pe cei recalcitranți la dominația lor. Însă a avut loc un alt fenomen, și mai îngrijorător: în sânul acestei instituții a adevărului, „cei puri“ au început să se excomunică între ei, „aleșii“ se denunțau reciproc Inchiziției, iar elitele au sfârșit prin a-i extermina pe complicii lor de până atunci. De la Robespierre și până la Hitler, trecând prin Pol Pot și molahii iranieni, Apostolii Dragostei sau ai Urii universale au bătut toate recordurile intoleranței și ale ororii. Savonarola a fost ars, Hitler s-a sinucis în buncărul său, Francisc din Assisi a fost dus la altar. Totuși, aventura lor mistică își are originea în același mecanism neurobiochimic și dovedește cum delirul care pune stăpânire pe creier se propagă și în rândul mulțimilor. Astfel de evenimente s-au repetat pe parcursul istoriei și rămân încă îngrijorătoare, căci sunt rezultate ale creierului uman.

EVALUARE

Își mângâie ceafa (sau gâtul), distrat.

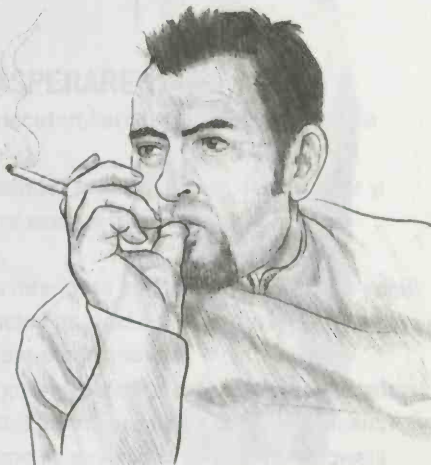
Interlocutorul își evaluează implicarea. Fie că se freacă la ceafă cu mâna stângă, fie cu dreapta, acest semnal indică o schimbare de tactică.

Interlocutorul își sprijină fruntea de pumnul drept strâns ușor, sprijinindu-se în cot.

Secvență gestuală de evaluare. Interlocutorul nu vă va acorda credit decât dacă-i aduceți dovezi solide cu privire la abilitățile dumneavoastră.

Fumătorul își ține țigara între arătător și degetul mijlociu, în timp ce degetul mare i se sprijină pe buze sau este introdus între ele.

Își fumează și degetul odată cu țigara. În fond, caută unghiul de atac potrivit pentru a-și recăpăta avantajul în fața interlocutorului.

Își înalță capul și își mângâie sau își scarpină bărbia, cu un aer inspirat.

„N-a încetat să-și mângâie bărbia pe tot timpul expozeului meu. Apoi m-a expediat la ușa biroului său, sub pretext că are de dat un telefon unui client. Nu înțeleg ce s-a petrecut în mintea lui. La început, părea interesat de proiectul meu“, se plânge acest angajat care a cam întins coarda în timpul proiectului său.

Simplul fapt de a înalța capul indică o schimbare de orientare în climatul mental. Ați zdruncinat certitudinile interlocutorului. Trebuie să-i oferiți spațiu, dacă constatați apariția acestui gest pe parcursul discuției! Dacă vă pune întrebări, ați câștigat! Dacă vă continuați expunerea ignorând semnalul acestui gest, e zadarnic!

Consiliera bancară își mângâie bărbia de îndată ce încep să îi vorbesc: a căzut pradă

farmecului meu sau extrasului meu de cont fără acoperire?

Ea își evaluează clientul și amânarea pe care i-o poate oferi fără să se compromită. Acest gest de evaluare este tipic pentru boxerul care-și tatonează adversarul. Cum ar putea ea să vă facă KO?

Interlocutorul își mângâie bărbia cu buricul degetului mare.

Degetul mare de la mâna dreaptă=ofensiv!
Degetul mare de la mâna stângă=în defensivă!
 Regretă brusc că v-a primit în birou și vă anunță, prin acest gest, că, din nefericire, nu veți putea conta pe ajutorul lui. Sunteți KO înainte de a începe lupta.

Degetele sunt lipite două câte două și formează un unghi drept, încadrându-vă, figura precum o ramă..

Degetul mare susține bărbia, inelarul și degetul mic subliniază buzele sau le ascund, arătătorul și mijlociul sunt ridicate ca două țevi de tun și lipite de obraz sau de tâmplă. Această poziție se numește încadrare gestuală. Atitudinea este foarte des întâlnită la factorii

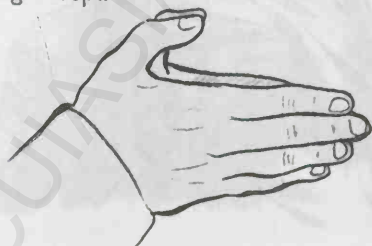
de decizie și este foarte telegenică. La bază, este vorba despre un gest de evaluare, dar faptul că poate fi făcut pe partea stângă sau pe cea dreaptă face din el un stereotip gestual reflex alternativ. În funcție de interesul pe care-l acordați argumentelor sau părerilor interlocutorului, sunteți susceptibil să vă deplasați de la stânga spre dreapta și înapoi. Această încadrare este o postură tipică de evaluare. Permite judecății să reducă simbolic curgerea ideilor, deci să se concentreze pe discursul celuilalt. Făcut pe partea dreaptă, gestul desemnează un individ rațional, care cântărește avantajele sau inconvenientele propunerilor permise. Măsoară distanța care-l desparte de dumneavoastră.

EXALTARE

Interlocutorul își balansează în mod exagerat brațele în timp ce merge.

Gestul semnalează faptul că individul domnește peste un teritoriu mental îngust. Visează să se detașeze de lot sau să se facă remarcă. Atitudinea ar trebui să vă trimită cu gândul la puștii care merg imitând pasul soldaților la defilările militare. Obligația exercițiilor pentru militari are efecte similare și pentru spirit: exaltarea patriotismului, tulburarea aceea care-l transformă pe om în carne de tun.

Măinile sunt lipite ca pentru rugăciune, degetele mari fiind poziționate separat, în unghi drept.

Degetele mari separate sunt emblema ce semnalează latura exaltată a auditoriului. Este gata să vă întrerupă sau să vă ia vorba din gură.

EXAMEN (SITUAȚIE DE)

Înțeleg prin aceasta orice situație care poate destabiliza încrederea în sine și stăpânirea situației sau să rănească egoul persoanei aflate în acest gen de situație. Implică la fel de bine un interviu de angajare, precum și o tentativă de seducție, o confruntare cu șeful sau obligația de a convinge un client, de a telefona dentistului pentru a face o programare etc. Aceste situații excepționale antrenează adeseori o deconectare a conștiinței de corp și imposibilitatea de a lua în considerație reacțiile celuilalt. Egoul se concentrează asupra lui pentru a asigura apărarea teritoriului mental, ignorând micile trădări ale corpului. Se mai întâmplă și ca stereotipurile gestuale invariabile, precum încrucișarea brațelor sau rotirea degetelor unul în jurul celuilalt, să se inverseze în mod neașteptat, ca, de exemplu, atunci când subiectul observat își ia telefonul mobil cu mâna dreaptă pentru a-l lipi de urechea stângă.

EXASPERARE

Interlocutorul are tendința de a-și țuguia buzele.

E o mimică specifică pentru dezgust, dar și pentru exasperare.

Buza inferioară este disprețuitoare, iar ochii se închid pe jumătate la auzul replicii pe care i-ați dat-o adversarului.

Este greu să descriem precis disprețul exprimat printr-o ușoară grimasă a buzei superioare, dar oricine recunoaște cu ușurință expresia

respectivă ca aparținând gamei de expresii ale dezgustului. Ochii pe jumătate închiși marchează exasperarea sau agasarea.

Poziția mâinilor așezate în șolduri trece drept un semnal de agresivitate, de împotrivire, de nerăbdare sau chiar de mânie. Apare, fără îndoială, într-un context prozaic, nu în cel al seducției. Poziția mâinilor așezate în șolduri este, în general, caracteristică pentru un sentiment de exasperare sau de iritare. Un detaliu, totuși! Poziția care trădează exasperarea se identifică după orientarea degetelor în spate, și nu în jos sau înainte. Și să nu vă încredeți în surâsul care luminează chipul interlocutorului, ci în mâinile lui.

EXCITARE

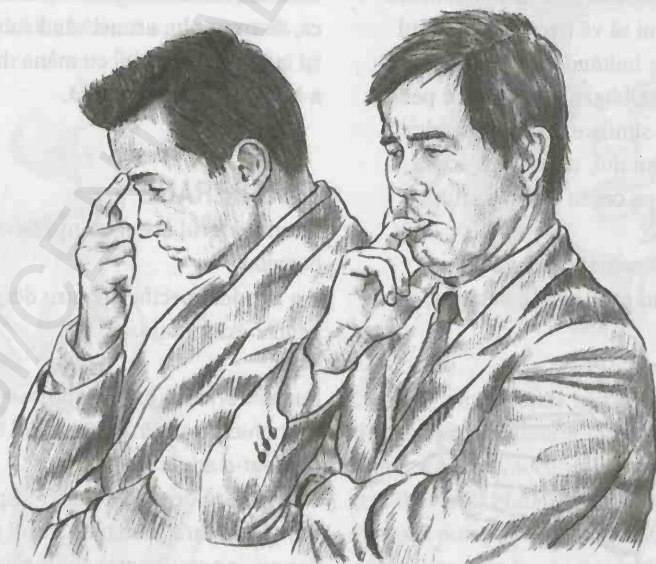
„Logodnicul meu își trece limba peste buze atunci când se uită la televizor: i-e foame sau a văzut-o pe Barbie?“ Excitația usucă buzele. Este ticul căpcăunului care are poftă să vă

mănânce cu fulgi cu tot. Dar nu este decât o poftă. Pentru a trece la acțiune, ar trebui să-l puneți la încercare... după ce ați stins televizorul.

Nasul interlocutorului lucește de transpirație. Lăsând la o parte căldura toridă a verii, care provoacă o transpirație excesivă la majoritatea oamenilor, transpirația care lucește pe nas provine aproape întotdeauna de la o excitație, de tip sexual sau nu. Cu atât mai mult la bărbații care poartă ochelari. Dacă soțul dumneavoastră se întoarce acasă cu un nas cam strălucitor, este posibil să se fi întâlnit cu vecina cea nouă. Profitați de situație!

EXCLUDERE

Să excluzi înseamnă să-l respingi pe celălalt, să-i respingi opiniile, fără a-i acorda nici măcar dreptul la replică. Această excludere este fundamental gestuală, înainte de a se exprima prin cuvinte dure și, de multe ori, stupide.

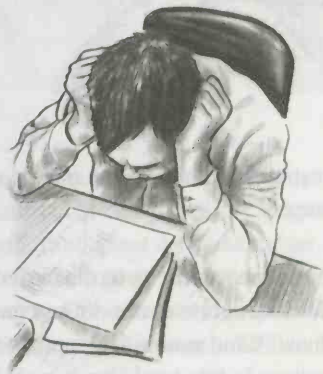
Tribunul își depărtează brațele în timp ce vorbește.

Brațele nu sunt depărtate pentru a aduna laolaltă, ci pentru a exclude. Iar această excludere este perfect inconștientă, dar trădează doza de egocentrism a subiectului.

Ministrul își depărtează brațele, continuând să-și țină strâns ochelarii, ritualic, în mâna dreaptă sau stângă.

Ochelarii ținți în mână de către ministru semnaleză un individ orb la ce se petrece în jurul său și, mai ales, foarte iresponsabil. Refuză să-și asume ceea ce spune... ca majoritatea miniștrilor.

Interlocutorul, cu coatele sprijinite (pe masă sau pe coapse), își acoperă urechile cu mâinile.

Sprijinirea coatelor pe coapse (sau pe masă) schimbă sensul inițial al gestului. Corpul

se ghemuiește până la a imita o poziție pseudofetală. Este tot o atitudine de excludere.

Interlocutorul își introduce incisivii sub unghia degetului mare.

Gestul este unul de respingere prin aceea că trădează o „proiecție“ simbolică a dinților în direcția interlocutorului.

Se sprijină pe coate, iar mâinile îi înconjoară ceafa, susținându-i capul.

Își așază capul pe butuc ca să nu mai fie nevoit să vă suporte.

Privirea emite un semnal puternic în fiecare situație de confruntare dintre doi sau mai mulți indivizi. Când sunteți într-o poziție de inferioritate în fața unui interlocutor care deține o putere de decizie, nu trebuie să-i pierdeți nici o clipă din vedere ochii.

Privirea lui „va zapa“ ca și cum v-ar șterge din teritoriul lui înainte de a vă concedia politicos prin viu grai. Dacă rămâneți după acest mesaj vizual, riscați să-l indispuceți și să vă ipotecați șansele de a mai ajunge la o a doua întâlnire. Trebuie să fiți mai viclean decât el și să ieșiți înainte de a vă da pe ușă afară!

EXECUTANT

Am remarcat frecvent că executantul se așază sistematic atunci când trebuie să răspundă la telefon. Ca și cum ar fi nevoit să se supună poverii unei responsabilități...

Persoana din fața dumneavoastră își sprijină mâinile pe masă sau pe coapse.

Persoanele modeste își așază încheieturile mâinilor sau palmele pe marginea mesei, ca și cum s-ar pregăti să mănânce la gazdele lor. Poziția poate rezulta și din interdicția impusă prin educație de a vă așeza coatele pe masă, interdicție absolut stupidă de care am avut parte cu toții în copilărie.

Atitudinea dezvăluie un temperament supus regulilor sau ierarhiei, este însemnul administratorului. Fiți foarte atent la modul de a vă sprijini brațele în diverse situații. Dacă nu vă simțiți vizat sau dacă trebuie să-l urmați pe șef, vi se va întâmpla să vă așezați palmele întinse pe masă.

EXHIBIȚIONIST

Se poate întâmpla ca interlocutorul să pună telefonul pe speaker în prezența dumneavoastră, cu toate că respectivul telefon nu vă privește în nici un fel. Are nevoie să vă facă într-un fel complice la secretele sale pe care, în mod paradoxal, vă va cere apoi să le păstrați.

EXIGENȚĂ

După cum bănuieți, probabil, exigențele sunt sinonime cu insatisfacția cronică. Sunt și un mod mascat de a-l sorti eșecului pe cel care ar trebui să le satisfacă. Cel care pretinde nu tolerează să fie satisfăcut. Nu trebuie să aveți încredere în el! Pare să sugereze contrariul, în măsura în care obiectivul său primordial este să-l castreze pe celălalt, făcându-l să greșească. Sfârșește întotdeauna prin a se priva el însuși de revendicările imposibil de satisfăcut. În fond, este o ființă frustrată! Adeseori, este un sadic travestit și un hărțuitor notoriu.

Combinția de inele la degetul mare stâng și la inelarul drept semnaleză că exigențele amoroase față de noul iubit vor friza în curând isteria. Atenție, totuși, subiectul este frivol, chiar dacă degetele cu inele indică o disponibilitate amoroasă. Nechibzuită, ea va prefera s-o facă pe infirmiera mărinimoasă și să vă ajute să vă oblojiți rănilor sentimentale recente. Vrea plăcere, dar nu este pregătită să o ofere.

Un fumător care aspiră fumul de la țigară ținându-și exagerat buzele este o persoană care se teme să nu-i scape ceva. Cruce de lemn, cruce de fier! Am asistat cândva la un astfel de exercițiu de aspirație în care subiectul a sfârșit prin a-și înghiți chiștocul. Nici acum nu-mi pot stăpâni râsul. Mai trebuie spus că fuma „iarbă“. Și, la cât costă gramul, este de preferat să nu pierzi nici un firicel de hașig.

Lingurița urcă și coboară în ceașca de cafea, precum un excavator. Individu exigent și nesatisfăcut prin definiție de toate „plusurile“ care concurează cu „binele destul de bun“ de care se agață.

Mâna interlocutorului este așezată pe un suport oarecare, iar buricul degetului mare are tendința de a se lipi de cel al arătătorului pentru a forma un cerc, gest care arată că interlocutorul are sau va avea anumite exigențe, imposibil de satisfăcut prin definiție.

Interlocutorul își împreunează degetele, degetele mari fiind întinse, cu buricele lipite unul de altul.

Degetele mari lipite reprezintă un gest arhicunoscut și care dezvăluie exigența absolută, fiind făcut de un hărțuitor, ostil prin definiție față de orice interlocutor care va încerca să-l contrazică. Nu trebuie să vă încredeți în aerul lui angelic! Vă va informa verbal despre exigențele lui, un termen magic care-i aduce adesea pe față un vag surâs sadic.

EXPLICIT

De ce mână se folosește interlocutorul pentru a-și sublinia discursul?

Va trebui să fiți atent, căci această informație gestuală este adesea ocultată de concentrarea asupra discursului celuiilalt.

Mâna stângă dinamică semnaleză un individ identificat cu imaginea maternă. Om de teren și de contact, este un veritabil tactician. Mai explicit și mai pedagog decât cel cu mâna dreaptă dinamică, beneficiază de o inteligență practică și unii (dar nu toți), de o malițiozitate ce rezistă la orice încercare.

EXPRESII FACIALE COMPLEXE

Expresiile faciale complexe joacă un rol important, deși evoluția lor are loc în alte contexte în sensul ameliorării comunicării între indivizi. Avem musculatura facială cea

mai dezvoltată și mai complexă din toată grupa de primare. La drept vorbind, dintre toate animalele, avem chiar cel mai subtil și mai complex sistem de expresii faciale. Grație unor mișcări infime ale mușchilor din jurul gurii, ochilor, sprâncenelor sau frunții, și combinând aceste mișcări în cele mai diverse moduri, reușim să ilustrăm toate schimbările de dispoziție.

EXTRATENSIV SAU INTROSPECTIV?

Sunteți extratensiv dacă privilegiați înclinarea spre dreapta a capului și introspectiv dacă o preferați pe cea spre stânga.

Indivizii introspectivi privilegiază imaginea de sine, în detrimentul imaginii publice. Partizanii ai psihologiei la persoana întâi, introspectivii se opun extratensivilor pentru care introspecția este lipsită de obiectivitate. Imaginea publică este primordială sau secundară în timp, dar și un vector „imagine” de comunicare, în funcție de individ. Înclinarea capului este un indiciu bun pentru modul în care subiectul așează această dublă imagine. Dacă înclinați capul spre dreapta, imaginea publică primează asupra celei de sine. Dacă îl aplecați spre stânga, primează imaginea de sine.

Înclinarea capului spre dreapta este comandată de emisfera cognitivă (stânga). Ea se suprapune cu imaginea publică în sensul că desemnează un individ concentrat pe impresia pe care o produce asupra celorlalți. Va fi mai puțin autentic, identificat cu imaginea reconstruită, chiar travestită pe care vrea s-o pună în circulație. Extratensivii au nevoie să ocupe spațiu; să capteze atenția vizuală și auditivă a interlocutorilor, pentru a exista în propriii ochi. Actorii fac adeseori parte din acest grup.

UN SFAT PENTRU PROFILIERII GESTURILOR

Această înclinare a capului este un mijloc bun de a situa modul de transmitere a informațiilor (extravertit sau introvertit) dincolo de folosirea laptopului sau a telefonului. Totuși, trebuie studiat cu atenție subiectul pentru a defini cât mai precis această înclinare recurentă. La fel stau lucrurile și în privința unei cercetări bazate pe documente fotografice.

EXTRAVERTIT

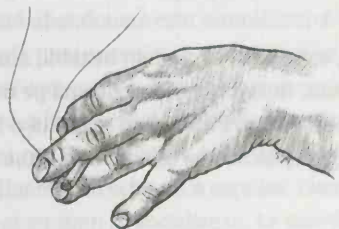
Extravertitul comunică cu celălalt, el este „tu“ înainte de a fi „eu“! Întreabă mai degrabă decât afirmă, este factual mai degrabă decât emoțional. Deschiderea spre ceilalți este o comoară pentru care se plătește un preț energetic considerabil! Extravertiții consumă multă energie ascultându-i pe ceilalți. Spre deosebire de introvertit, extravertitul care reușește în viață o face adeseori cu ajutorul

celorlalți. Extravertitul cultivă prietenii în detrimentul oportunităților. Țsta-i tot secretul lui!

Introvertitul se comunică celuilalt, pe când extravertitul comunică cu celălalt: iată definiția pe care v-o propun. Dar amândoi comunică cu lumea din jur. În mod curios, majoritatea artiștilor, a actorilor, a cântăreților și a altor staruri de pe micul și marele ecran sunt niște introvertiți. Ego-ul este bunul lor comercial.

EXTREMISM

Interlocutorul dumneavoastră își ține țigara între degetul mijlociu și inelar. Acest gest afectat denunță un figurant care se consideră indispensabil, dar care nu excelează

cu adevărat decât în extremismul gregar. Știe să urle ca lupul atunci când ajunge în haită.

Dacă reparați un individ care poartă câte un inel pe fiecare deget mic, trebuie să fiți atent la ceea ce îi spuneți, căci vă aflați în fața unui extremist înzestrat cu un mare nivel de intoleranță. Și, ce-i mai rău, asta nu se vede de la prima întâlnire, adeseori foarte prietenoasă. Nu trebuie să vă încredeți niciodată în prima impresie. Jovialitatea personajului este o perdea de fum.

Mâna stângă a interlocutorului prinde mâna dreaptă la nivelul părții exterioare a palmei, și invers.

Coleric, extremist, surmenat, instabil, aiurit, acaparator, interlocutorul o cheamă pe mama în ajutor de fiecare dată când viața lui o ia razna. Pe mama sau pe cel/cea care-i ține locul.

EXTRAVAGANT

O persoană extravagantă vorbește la telefonul fix agățându-se de firul acestuia.

Este o persoană de la care vă puteți aștepta numai la surprize. Dar sensul acestui cod gestual se schimbă puțin în cazul unei tentative de seducție. Simpla înfășurare pe deget a firului spiralat al telefonului este un semn de posesivitate.

EZOTERIST

Combi-nația de inele la degetul mic și la arătătorul mâinii stângi indică femeia geloasă, dar și pe ilustrul ezoterist, foarte pătruns de horoscop și de astrologia amoroasă.

F

(A) FACE CU OCHIUL PENTRU A CREA UN CLIMAT DE ÎNCREDERE, ESTE DE AJUNS SĂ FACEM CU OCHIUL!

A face în mod deliberat cu ochiul indică o înțelegere între cel care face gestul respectiv și cel căruia îi este adresat. Mesajul este următorul:

„Tu și cu mine suntem momentan implicați într-o acțiune care îi exclude în secret pe ceilalți“. Folosită între doi prieteni în cursul unei întâlniri, ocheada denotă că amândoi sunt de acord într-o anumită privință sau că se simt mai aproape unul de altul decât toate celelalte persoane prezente. Între străini, a face cu ochiul reprezintă o puternică invitație sexuală, atât la femei, cât și la bărbați. Dat fiind că sugerează o anumită intimitate între două persoane, gestul de a face cu ochiul poate servi și ca postură voluntară de provocare față de a treia, pentru a-l face să se simtă străin. Indiferent dacă este folosită în mod deschis sau pe furiș, ocheada este considerată deplasată în codul bunelor maniere. În Europa, când o femeie îi face cuiva cu ochiul, gestul nu este considerat cuviincios și poate fi comparat cu un ghiont ca să-ți întărești cuvintele.

Ocheada este un apel la complicitate și un gest umoristic convențional, deseori însoțit de un zâmbet pe sub mustață. Mult mai frecvent odinioară, acest gest convențional se întâlnește din ce în ce mai rar în perioada actuală.

Această abandonare este semnificativă pentru evoluția unei societăți în care complicitatea nu mai este considerată un liant esențial și în care salutul verbal în sine devine din ce în ce mai rar, fiind înlocuit de o privire sau de o înclinare abia schițată a capului. Oamenii nu mai au timp să socializeze. Le este frică să-și afișeze interesele sentimentale spontane în public. Făcutul cu ochiul este un cod de intenție, exprimă dorința de a împărtăși o complicitate, de a spera că va lua naștere o legătură afectivă sau de a comunica o marcă de apreciere fără a o verbaliza. E de ajuns să faci cu ochiul pentru a dezamorsa agresivitatea latentă. Gestul precedă zâmbetul împărtășit de doi necunoscuți ale căror priviri se întâlnesc, dar care nu vor face niciodată cunoștință. Nu este o invitație, ci mai curând un gest de compasiune, un mijloc discret de a-ți comunica emoția sau de a schimba ceva mai prețios

decât un zâmbet mecanic sau o strângere de mână fără convingere. Ocheada este una dintre uneltele tandreței. Este un fel de verigă-lipsă. Atunci când se șterge de pe tabla sentimentelor, este ca și cum toate verbele dintr-o frază ar fi conjugate la „mai puțin ca perfect“, un timp care nu există atunci când iubirea înlocuiește absența.

A face cu ochiul drept {ochiul drept se închide, cel stâng rămâne deschis}. Emoțiile (stânga) primează asupra rațiunii (dreapta). Este ocheada juvenilă a eternului adolescent, căruia îi cam place să agațe și să seducă, din moment ce nu este un seducător! Gestul înseamnă: „Îmi placi!“, chiar dacă acest compliment gestual nu este urmat de nimic. Adesea este un compliment fără angajament, doar o mângâiere pozitivă adresată egoului destinatarului.

A face cu ochiul stâng! Este gestul înțelegerii secrete prin excelență. Mult mai paternalist sau complice decât seducător. În principiu, înseamnă: „Suntem pe aceeași lungime de undă“.

Fiți atent care dintre ochi clipește când vi se adresează acest gest. Cel care îl face nu este mereu conștient de mesajul pe care îl transmite. Un gest cu ochiul stâng din partea unui bărbat care curtează o femeie este o trădare a intențiilor sale efective. El simulează. Același gest făcut cu ochiul drept de către un pseudoamic este o declarație de intenție inconștientă. El vă place, însă va nega această atracție ca să nu vă facă să vă simțiți stânjenită față de partenerul actual. Am crezut mult timp că a face cu ochiul este un refren gestual invariabil. Dar mă înșelam. Este vorba de un gest alternativ, în funcție de contextul în care apare, precum poziția picior peste picior.

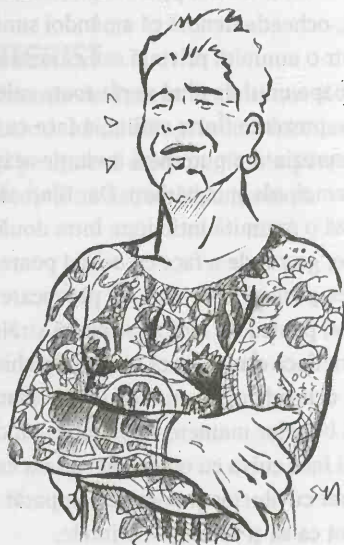
DUBLA OCHEADĂ

Este gestul paternalist prin excelență. Un semn de încurajare: „Hai că poți!“ Este mai obișnuit la bărbații adulți, care își exprimă astfel încrederea în capacitățile persoanei care este destinatară acestei duble ocheade, decât la cei tineri, care preferă gestul cu un singur ochi.

Mai degrabă complice decât marcând o înțelegere secretă, dubla ocheadă li se adresează mai ales copiilor, care răspund la fel, perțru a semnala că au înțeles mesajul.

Evident, dacă un individ de același sex vă face cu ochiul, seducător, nu este cazul să vă închipuiți că aveți de-a face cu un homosexual, dacă sunteți heterosexual. Gestul făcut cu ochiul drept este seducător în sensul extins al termenului, ceea ce înseamnă că exprimă și un mesaj neconotat în acest caz anume: „Îmi place de dumneavoastră“. Din punct de vedere social sau profesional.“

FALSUL SINE

Bustul este un loc privilegiat de bărbații și femeile BD (benzi desenate). Această denumire îmi aparține și o folosesc pentru a desemna o persoană care își visează viața la adăpostul unei „opere de artă”, dar al cărui eu este sacrificat în favoarea aparenței sinelui. Un fals sine, care își inventează o personalitate fondată pe originalitatea tatuajelor sale. Sinele este reflexia ideală a eului. O imagine publică (ceea ce Jung numește *persona*) ce îi permite să existe în ochii celorlalți. Tatuajul este esențial, căci reprezintă propria imagine de sine a celui care se tatuează. Evident, mai există și o altă motivație care duce la apariția busturilor tip BD: pline pe dinafară, goale pe dinăuntru. „Indiferent dacă trupul îmi este admirat sau respins, eu exist în ochii celorlalți.” Tatuajul excesiv este, din păcate, o succursală „externă” a unui gol afectiv profund. O adevărată compensație psihoartistică.

FAȚĂ

„Avem musculatura facială cea mai bine dezvoltată și cea mai complexă dintre toate primatele. La drept vorbind, deținem și cel mai subtil și mai complex sistem de expresii faciale dintre toate animalele. Grație unor mișcări fine ale mușchilor din jurul ochilor, nasului, ochilor, sprâncenelor și frunții, și combinând aceste mișcări în cele mai diverse moduri, ajungem să exprimăm o întreagă gamă de schimbări de dispoziție.”

Dintre toate zonele corpului, fața este, fără îndoială, zona cea mai elocventă, aptă, prin jocul de expresii dintre cele mai complexe, să transmită mesaje afective de o diversitate și de o subtilitate incredibile. Contractând sau relaxând mușchii, în special pe cei din vecinătatea gurii și a ochilor,

putem semnala totul, de la bucurie la mânie, de la surpriză la tristețe.

Stea între stele, fața este cartea de vizită pe care o remarcăm cu prioritate la cineva. Din nefericire, expresiile pe care le afișează nu o avantajează întotdeauna. Frumos în poză, înfiorător *in vivo*, și invers! Fața este oglinda climatului mental, adică a gândurilor ce ne trec prin minte. Ele sculptează masca socială în spatele căreia ne adăpostim.

Este greu de imaginat că fața se poate exprima fără știrea conștiinței, că se poate strâmba fără ca voința conștientă să se opună. Și totuși! Fața este, fără doar și poate, singura zonă anatomică a corpului nostru pe care cu greu putem s-o ascundem, asta dacă nu adoptăm moda vălului islamic. Este și zona cea mai încordată. Fiecare parte a feței este imobilizată într-o serie de expresii mimice preprogramate. Aceste expresii sunt poluante pentru aspectul general al feței. În zilele noastre, nu există nici un mijloc natural sau artificial de a le transforma. Nici prin chirurgia plastică, o metodă care, deși ameliorează superficial tonicitatea pielii, mai mult o mumifică în această programare mimică. Masca socială este zona anatomică de cea mai mare expresivitate. Inexpresivitatea de mască este, incontestabil, criteriul cel mai evident care se poate observa la psihopați sau la cei cu depresie profundă. O stare depresivă larvară, despre care studiile clinice ne învață că se manifestă mai ales la nivelul psihosomatic sau comportamental, poate fi determinată de o analiză a registrului mimic al feței.

STRÂMBAȚI-VĂ!

După exemplul corpului sănătos, fața ar trebui să exprime în toată libertatea și în

diverse modalități sentimentele ce însuflețesc psihismul individual. Nu și-o poate permite dacă individul nu conștientizează masca de fier ce-i întemnițează sărăcia expresivă a feței. Fața, încarcerată astfel în teama de a-și traduce sentimentele, se veștejește, se ridează și devine flască, lipsită de exercițiile tonifiante naturale. Căci, de-a lungul timpului, sentimentele se imprimă în reliefurile feței. Până și frumusețea feței se deteriorează, iar diversitatea mimicii poate și ea să oculteze frumusețea pe care timpul a știrbit-o. Unii indivizi trecuți de mult de prima tinerețe își păstrează o față foarte mobilă și perfect seducătoare. Un exemplu este Sacha Distel sau Philippe Bouvard. Și nu sunt singurii! Pentru a învia un chip, este suficient să-l facem să se strâmbă câteva minute pe zi. Spre exemplu în mașină, când apare vreun ambuteiaj!

Fața este primul aspect pe care-l vedem la cel pe care-l abordăm. Fiecare chip implică niște detalii seducătoare, valorizate sau nu de un machiaj sau de o barbă bine sau prost tăiată, de un surâs autentic sau de o privire intensă. Dar ceea ce conferă feței toată frumusețea ei provine, în primul rând și mai presus de orice, din registrul expresiilor sale faciale.

EXPRESIA FACIALĂ

Când evocăm o înfățișare, ne ducem cu gândul, evident, la expresia facială a emoțiilor. Aceasta s-a dezvoltat și la maimuța al cărei talent de a se strâmba a devenit legendar. Există și la câini, la pisică și la cal, specii la care buzele și mușchii faciali sunt niște indicatori ai stărilor de mânie și de supunere. Este demn de remarcat că aceste capacități de exprimare facială se întâlnesc mai ales la animalele domestice; chiar ne întrebăm dacă acestea n-au fost cumva induse de vecinătatea

lor cu omul. Totuși, nici unul dintre aceste animale nu poate intra în concurență cu maimuța sau cu omul în domeniul mimicii. În sprijinul acestei teze, adăugăm că expresiile faciale de surpriză, de dezgust sau de bucurie nu au echivalent la primatetele non-umane.

În *Le Coeur des autres*, Jean-Didier Vincent consemnează că Darwin a consacrat o parte considerabilă a muncii sale pentru a studia exprimarea facială a emoțiilor. „Trebuie să înțelegem de ce diferiți mușchi sunt activați în timpul anumitor emoții; de ce, spre exemplu, extremitățile sprâncenelor se ridică, iar colțurile gurii coboară, în cazul unei persoane care suferă de depresie sau de anxietate.”

El consideră că un anumit număr de contracții musculare este suficient pentru a zugrăvi precis starea emoțională a subiectului. S-a sprijinit pe lucrările lui Duchenne de Boulogne (1862) care, în lucrarea sa despre fizionomia umană, se lăuda că poate, cu ajutorul stimulării electrice și al fotografiei, să zugrăvească corect liniile expresive ale feței umane, ceea ce, după el, s-ar numi ortografia fizionomiei în mișcare.

Pentru Darwin, emoțiile sunt o trăsătură universală a omului, moștenită de-a lungul evoluției. O emoție se traduce prin aceleași simptome în corpul subiectului, și prin aceleași expresii pe față, independent de rasă și de cultură. Nu există mai multe moduri de a fi trist, fie că ești papuaș, fie că ești pastor baptist.

MACHIAJUL FEȚEI

Originea machiajului datează din Antichitatea timpurie. Obiectivul imuabil: punerea în valoare a frumuseții sau a anumitor atuuri

estetice. Ce semnificație are o gură sângerie, ce eclipsează restul feței? De ce vecina are întotdeauna unghiile date impecabil cu oă? E nevoie să ne fardăm pleoapele sau să ne dăm cu rimel? Preferința pentru un anumit gen de machiaj este semnificativă pentru temperamentul femeii în cauză.

Machiajul nu a fost inventat de ieri, de azi. Obiectivul lui a fost întotdeauna de a plăcea. Totuși, fiecare părticică anatomică machiată trădează personalitatea sentimentală a femeii, cât și natura preferințelor sale sexuale. Fața machiată este o adevărată hartă geografică a psihismului (fac trimitere la fișa consacrată machiajului).

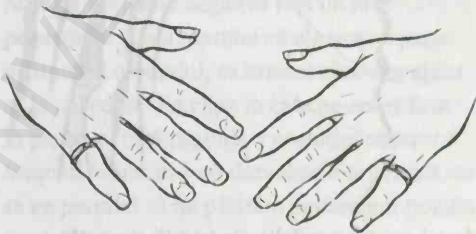
O echipă de cercetători de la L'Oréal a fotografiat femei cu vârste între 31 și 38 de ani în cinci ipostaze diferite: față curată; cu fond de ten; cu ochii machiați; cu ruj; cu machiaj complet. Aceste clișee au fost mai apoi prezentate unui eșantion de 200 de bărbați și de femei care au primit sarcina de a le așeza în ordinea descrescătoare a atractivității. Rezultatul: fețele machiate complet au fost considerate mai atrăgătoare decât cele nemachiate. Femeile au apreciat că machiajul ochilor conferea doza de atractivitate, în timp ce, pentru bărbați, fondul de ten era cel mai important. În schimb, rujul pare să nu fi sedus pe nimeni. Împreună cu restul feței machiate, participă la atracția globală, poate creând un echilibru cu ochii.

Pentru majoritatea observatorilor interogați, femeile machiate ofereau impresia că au niște slujbe mai importante, că trăiesc mai bine, că sunt celibatate sau divorțate și, mai ales, că erau mai curajoase decât în realitate.

Dar femeile-„cobai“ recunoșteau chiar ele că, atunci când au fost machiate de un profesionist, s-au simțit mai bine, mai sănătoase și cu o stimă de sine consolidată, deci și-au cimentat încrederea în ele. După câte se vede, machiajul nu este o pierdere de timp, orice ar spune unele minți luminate. Machiajul este indispensabil, fiindcă el acționează în mod firesc asupra moralului și participă activ la puterea de seducție.

FANATIC

Combinăție de inele la degetele mici ale ambelor mâini.

Mistic, fanatic, deconcertant, revendicativ, conflictual și intransigent. Dacă toate aceste trăsături de caracter nu sunt de ajuns ca să vă înspăimânte, atunci mi-aș face reproșuri dacă v-aș priva de fericirea demonică de care vă veți bucura. În mod paradoxal, fanaticul este și fricos. Căinii latră, ursul trece.

FANFARON

Vorbitorul dă impresia că străpunge pânțele interlocutorului cu arătătorul sau îl îndreaptă către acesta în timp ce vorbește. Știe să se sustragă de la responsabilitățile sale cu o artă care i-ar face pe mulți să se înverzească de invidie. Individul care face uz și abuz de arătător ca să-și străpungă interlocutorul își exprimă întotdeauna nevoia

de a-i strivi pe ceilalți. Ca regulă generală, arătătorul amenințător este folosit mai ales de indivizii gen Tartarin din Tarascon, fanfaroni care se umflă în pene ca să facă pe durii.

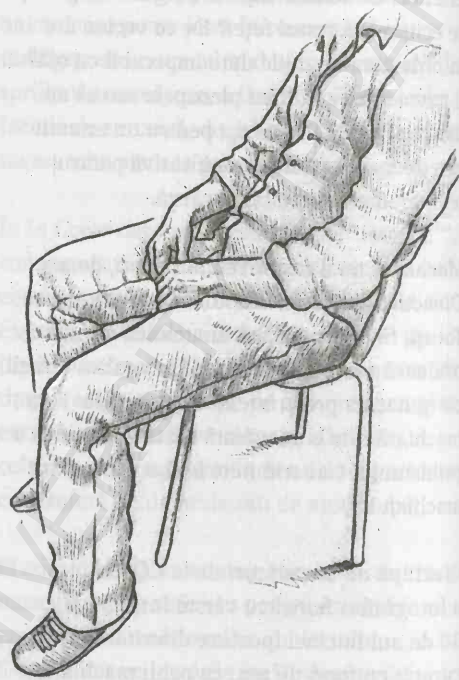
FANTEZIST

Încă din clipa în care se așază, interlocutorul dumneavoastră nu se poate abține să nu se legene pe spate cu scaunul.

Legănarea scaunului trădează un climat mental instabil și o persoană fantezistă, care nu prea e cu picioarele pe pământ, nici la propriu, nici la figurat.

Când vorbește, privirea îi fuge adesea în stânga sus.

Capricios, fantezist și uneori curios până la indiscreție: iată ce caracteristici dezvăluie acest

tip de refren ocular. Este și o atitudine foarte cochetă, adoptată de adolescentele care se prefac contrariate de stângăciile iubiților lor.

FATALISM

A te sprijini de un zid este o atitudine care presupune un fond de fatalism sau de pasivitate față de cursul evenimentelor.

Angajatul dumneavoastră stă, în mod frecvent, cu capul băgat între umeri. Simplul fapt de a ține capul între umeri simbolizează frica de cerul care o să vă cadă inevitabil în cap. Prin analogie, aceasta înseamnă că ticul respectiv se întâlnește la indivizii fataliști. Din acest punct de vedere, iată o informație neprețuită: fataliștii, fie bărbați, fie femei, sunt, în general, mai

ușor de sedus. De ce? Pentru că sunt mai superstițioși, prin urmare, mai vulnerabili. Oamenii își țin capul băgat între umeri atunci când se tem că a sosit momentul să-și onoreze niște promisiuni imposibil de ținut. De aici decurg și unele defecte, precum înșelăciunea, trufia sau minciuna folosită pentru a fi acceptat de ceilalți, dar numai dacă acest tic se repetă frecvent.

Prinderea încheieturii mâinii stângi în dreptul pântecului este semnul unui climat mental fatalist, atunci când apare într-un context de eșec anunțat.

Ochii îi fug spre stânga atunci când vorbește. Gestul marchează o atitudine mentală fatalistă, orientată către inerția trecutului. Poate fi vorba despre o lipsă de maturitate, dar și despre o imposibilitate de a înfrunta realitatea vieții cotidiene. În anumite împrejurări, privirile derapează spre stânga atunci când ne simțim brusc cuprinși de un sentiment de jenă sau de rușine.

FESE

Fesele sunt sediul simbolic al provocării, al violenței, cu tot cortegiul ei de elemente însoțitoare, precum cruzimea, sadismul, răutatea, persecuția și tirania. Suntem foarte departe de erotismul pervers pe care îl degajă această parte anatomică foarte specială. Voi reține doar sensul de provocare ascunsă ori fățișă. Kilometri întregi de fraze s-au tot scris despre efectele erotice ale feselor feminine sau masculine. Nu voi mai adăuga și eu substanța reflecțiilor mele, ca să nu îngreuez și mai mult dezbaterea privitoare la fese.

PROVOCARE SAU INVITAȚIE?

Această atitudine negativă față de fese persistă, în ciuda faptului că ele sunt o parte anatomică a omului, ca oricare alta. Am ajuns să le posedăm din clipa în care ne-am ridicat în picioare, fază capitală a evoluției noastre. Mușchii fesierii ni s-au dezvoltat foarte mult, ca să ne permită să ne păstrăm permanent poziția verticală și, datorită lor, avem cele două emisfere rotunde la baza spatelui.

Moda lenjeriei de tip tanga este, pentru mulți, un semn al eliberării feselor. Ea a banalizat ceea ce, la urma urmelor, era absolut insignifiant în Evul Mediu, când strămoșii noștri își arătau fundul gol

la ferestre ca să alunge diavolul, în timpul furtunilor puternice. Moda sadică anală s-a eliberat. În momentul actual, femeile care nu poartă lenjerie tanga sunt retrograde. Aceasta este moștenitoarea indispensabililor mulați pe corp de altădată. O îndrăzneală mai mare, o provocare și mai mare pentru a putea anihila frica de SIDA. E adevărat că, la fel ca vaginul, și anusul este un orificiu și mulți bărbați au fantasmă homosexuală pe care și le refulează conștiințioși. A-ți arăta fesele în public este o mărturisire, o cerere *in nuce* de penetrare și nu doar o provocare pentru a izgoni diavolul. Cultura punctului G nu este decât o fantezie erotico-ezoterică. În interiorul anusului există, în mod efectiv, o masă nervoasă a cărei funcție nu este încă prea bine cunoscută. Cine vrea să se documenteze asupra unui subiect pe care eu nu îl stăpânesc, întrucât nu sunt sexolog, poate consulta site-urile de pe internet.

FESE STEATOPIGE SAU CALLIPIGE?

Fesele sunt sânii de la pupa, iar sânii, fesele de la prora. O femeie care este conștientă de rotunjimile atrăgătoare ale feselor ei va face astfel încât să le pună în valoare, nu doar pe plan vestimentar, ci și prin legănarea soldurilor, care va atrage privirile bărbaților.

Atunci când un artist contemporan transformă fesele femeilor în „superfese“, el nu face decât să accentueze un fenomen care exista deja. În vremurile arhaice, se pare că fesele enorme erau obligatorii la femele, și este posibil ca bărbatul actual să mai reacționeze la ele într-un mod inconștient.

În dansurile rituale practicate în Africa neagră, femeile își curbează șalele, ca să-și pună în evidență rotunjimea fundului. Trebuie menționat că, pentru africani, sânii nu sunt

o parte erotică a corpului, ca la occidentali sau la asiatici. Din punctul lor de vedere, numai fesele au această putere de sugestie și o femeie cu un fund proeminent are pentru ei o valoare mai mare decât cea cu o pereche de sâni frumoși, a căror funcție este una strict nutritivă. Pentru africani, sânii frumoși sunt cei care ajung până la mijloc și ale căror mameloane sunt lăsate în jos. Incredibil, dar adevărat!

TURGESCENȚELE

Fesele sunt mai proeminente la femeie decât la bărbați și reprezintă o trăsătură caracteristică a speciei noastre, care nu se regăsește la alte primat. Dacă femeia ar trebui să se curbeze și să-și prezinte fesele masculului, în poziția tipică a unei primat care invită la acuplare, atunci părțile sale genitale ar apărea încadrate de cele două emisfere de carne netedă.

Asta explică și de ce ele reprezintă un semnal sexual important, care, fără doar și poate, are o origine biologică străveche. Este echivalentul „turgescențelor sexuale“ ale altor specii, cu diferența că, la oameni, situația este permanentă. La alte specii, turgescențele respective cresc și descresc în funcție de ciclul menstrual, atingând dimensiunea maximă atunci când femela este disponibilă din punct de vedere sexual, în perioada de ovulație. Din moment ce femeile sunt aproape tot timpul disponibile din punct de vedere sexual, evident că „turgescențele lor sexuale“ își păstrează în mod natural rotunjimea maximă. Pe măsură ce strămoșii noștri îndepărtați perfecționau poziția verticală, ei au ajuns să-și arate părțile genitale mai degrabă din față decât din spate, însă fesele și-au păstrat intact potențialul sexual. Fără îndoială că și acuplarea se orientează din ce în ce mai mult către poziția față în față,

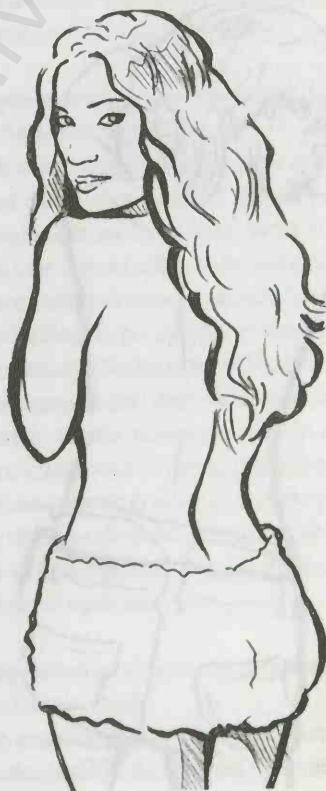
dar femela tot mai putea să trimită semnale sexuale care să-i pună în valoare dosul.

Minunatele fese ale Afroditei callipyge, termen provenit din grecescul *kallipygos*, *kallos* însemnând „frumos” și *pygos*, „fund”.

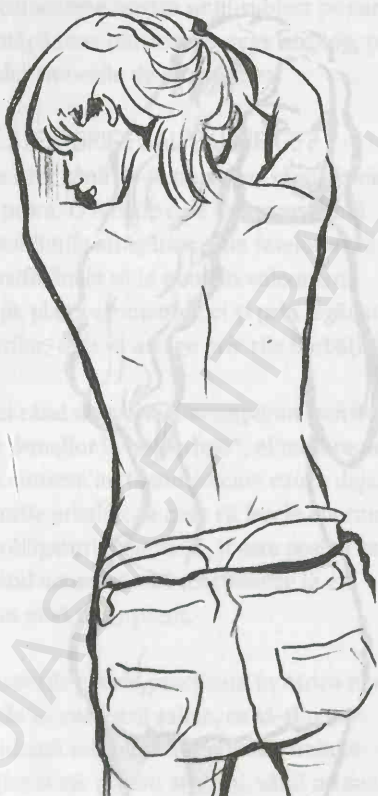
Dacă grecii apreciau în mod special aceste rotunjimi, aceasta se întâmpla deoarece ele ne diferențiază în mod evident de toate celelalte primare, care au posteriorul plat. Un bun motiv să fieenerate până într-ocolo încât să se afe la originea reprezentării inimii, simbol al iubirii. Primite odată cu mersul biped, fesele îndepărtaților noștri strămoși din Paleolitic erau probabil demne de cele

ale lui Venus hotentotă, o sud-africană din etnia khoisan care a fost expusă la târguri, apoi a devenit prostituată la Paris la începutul secolului al XIX-lea. Iar fascinația pentru posteriorul ei fenomenal nu a dispărut odată cu ea, nici odată cu crinolinelorochiilor și cu posteroarele fals steatopige (în greacă, *steatos* înseamnă „grăsime”) din epoca victoriană, întrucât rămășițele sale și mulajul corpului ei au fost expuse la Muzeul Omului până în 1974! Chiar și astăzi, succesul planetar al posteriorului planturos al lui Jennifer Lopez, cel al lenjeriei tanga și al pantalonilor de tip *bumsters* (în engleză, *bum* înseamnă „fese”) cu talia atât de joasă, încât lasă la vedere ața lenjeriei tanga sunt o probă a faptului că fantasmelenu s-au schimbat câtuși de puțin.

MODA FESELOR

Astăzi, când iconografia fesieră se multiplică în defavoarea celei mamare (moda lenjeriei tanga este un exemplu edificator), se pare că trecem de la o epocă de contestare la una de provocare. Problema vălului islamic este o reprezentare tipică a acestei epoci. Terorismul urban este punctul de marcă al provocării. Nu mă voi opri prea mult asupra acestui veritabil fenomen social, ci voi afirma doar că moda lenjeriei tanga s-a impus fără nici o urmă de contestare. Inconștientul colectiv se teme de ceea ce ne rezervă viitorul, așa că se înarmează cu provocarea, pentru a putea îndepărta sentimentul unui viitor înspăimântător al cărui purtător de cuvânt este, ca de obicei, mass-media.

Dacă femela strămoșilor noștri primitivi trebuia să se aplece ca să-și prezinte posteriorul tovarășului ei, în postura tipică a primatului, care reprezintă o invitație la acuplare, ea își arăta astfel părțile genitale încadrate de două emisfere cărnoase: fesele. Probabil că aceasta este o explicație eficientă a faptului că fesele sunt un semn erotic și provocator fundamental pentru specia noastră.

„Diavolul este printre noi, arătați-i curul!“
spuneau cândva strămoșii noștri din Evul Mediu!

FILOSOFIE DE CÂRCIUMĂ

Interlocutorul își înșurubează țigara în colțul buzelor și nu scutură aproape deloc scrumul în scrumieră.

Atitudine pseudodisprețuitoare a filosofului de bodegă care adoră să fie rugat înainte de a-și spune părerea de înțelept prin intermediul proverbelor de proveniență chineză. Ni se vorbește adeseori despre înțelepciunea chineză, dar nimeni nu realizează că acești chinezi sunt supuși nepotismului unui grupuleț de despoți, o populație încarcerată în propria țară. Trebuie să tragem concluzia că înțelepciunea lor este rezervată doar exportului.

FLANCURI

Flancurile (porțiunea dintre coaste și șold) sunt sediile simbolice ale vanității sau ale orgoliului.

Orgoliu: „Părere prea bună despre sine“,
ne spune dicționarul.

Vanitate: „Ceea ce este zadarnic, inutil.“

Dorință de a se pune în valoare, de a se vinde mai scump decât valorează.“

Flancul unei armate este partea cea mai vulnerabilă a planurilor de luptă. Trebuie să ne apărăm mereu flancurile, înainte să ne lansăm în vreo acțiune. Vanitoșilor nu le pasă de asta și de aici provin adesea eșecurile lor.

Vanitatea omului (complexul său de superioritate) se află la originea angoaselor sale iraționale. Dacă oamenii ar fi în armonie cu natura, dacă ar fi învățați să-și respecte propria natură, atunci angoasele de care se plâng și care se află la originea unui număr considerabil de afecțiuni psihosomatice nu ar mai avea de ce să apară. Este cazul să nu vă mai vindeți la suprapreț, dar nici să nu vă dați la solduri, la jumătate din adevărata valoare!

SUNTEȚI ORGOLIOSI?

Orgoliul reprezintă o risipă de energie la care nu adevărații. E ca și modestia exagerată, care nu este decât deghizarea trufiei; orgoliu cu mască de carnaval. Să nu aveți încredere în cei care se ascund după deget: „Domnule, eu nu sunt decât un umil salahor!“; aceștia sunt orgolioșii cei mai nesuferiți. Sunt niște provocatori, care vă adorm încrederea, ca să vă dezvăluie toate talentele sau avantajele în fața lor. Le place la nebunie să predice lucruri false ca să cunoască adevărul, să vă perie pentru calitățile pe care le aveți ca să vă anihileze neîncrederea. Trântiți-le niște minciuni cât mai sfruntate și urmăriți-le reacțiile. „Cu cât e mai grosolană, cu atât se înghite mai ușor“, spunea Jacques Chirac. Dacă mușcă, mai înfloriți un pic! Începeți mereu tot ce spuneți cu „Am auzit că...“ Bârfitorii și vanitoșii cad de fiecare dată în plasă și se scarpină pe coaste de plăcere.

PRINDEREA FLANCURILOR CU MÂINILE

Când una sau ambele mâini sunt puse pe flancuri, chiar sub umeri, avem de-a face cu doar trei tipuri de reacții comportamentale, dintre care două sunt invariabile. Prima este consecința unei stări de depresie punctuală sau reacțională. Celelalte două posturi, care presupun mâna stângă sub umărul drept și mâna dreaptă sub umărul stâng, sunt invariabile. Confrunțați fie cu un contratimp, fie cu ceva care contrariază, cei care adoptă aceste posturi sunt fie depresivii optimiști, fie depresivii pesimiști.

Totuși, faptul că diagnosticul nu-i deloc pozitiv nu trebuie să ascundă realitatea că indivizii care fac în mod regulat acest gest sunt și persoane reactive, așa că le rămâne întotdeauna destulă energie ca să scoată la capăt.

Depresivul optimist: mâna dreaptă este lipită de flancul stâng.

Iată o atitudine corporală care corespunde unui climat mental tonic. Mâna dreaptă se refugiază în mod constant sub umăr, cu palma lipită de flancul stâng al corpului și degetul mare ridicat în zona umărului. Este vorba de o atitudine de revendicare și/sau revoltă față de o situație fără ieșire. Persoana respectivă reacționează mai degrabă în modul cam excesiv al unui adolescent, dar, în ansamblu, este foarte tonică. Totuși, reactivitatea sa rămâne pozitivă, întrucât îi poate permite fie să scape de depresia care o pândeste, fie să o mențină pe linia de plutire. Este un depresiv optimist.

Depresivul pesimist: mâna stângă este lipită de flancul drept.

Un moment de depresie este o chemare la ordine, înainte de a deveni o somație. Mâna

stângă se refugiază de obicei sub umărul drept, cu palma lipită de flancul drept, iar degetul mare este ridicat la pliul pe care îl face brațul. Gestul denotă un temperament pesimist al unei persoane perturbate de o experiență deprimantă și are drept corolar sentimentul că nimeni nu o percepe la adevărata valoare. Sentimentul de respingere poate antrena în mod automat și programarea acestei reacții chinestezice speciale. Goana după recunoaștere este esențială în ceea ce trăiește „flancul drept“, tocmai pentru a scăpa de acest negativism epuizant. Cele două probleme majore ale depresivului pesimist sunt incapacitatea sa de a se concentra pe o singură direcție și/sau mama care a făcut alegerea. Goana după recunoaștere este esențială în ceea ce trăiește „flancul“ lui drept, tocmai pentru a scăpa de acest negativism care îl epuizează. Cele două mari probleme ale depresivului pesimist sunt incapacitatea de a se concentra într-o singură direcție și/sau cea de a alege. El se risipește, crezând, în acest fel, că-și poate multiplica șansele.

FLER

Vă apăsați vârful nasului cu arătătorul sau vă astupați o nară.

„N-ai fler!“ Acesta este mesajul pe care vi-l transmite inconștientul.

Își prinde vârful nasului între degetul mare și arătător și îl scutură cu putere de la stânga la dreapta.

Își zgâlțâie puțin flerul, care cu siguranță este în concediu medical.

Să ne amintim că, de obicei, ne scărpinăm la nas ca să exprimăm perplexitatea sau ezitarea, ca și cum ne-ar lipsi flerul. Este, de fapt, doar o reacție de stres în fața unei situații incerte și nu ceea ce pretind unii cercetători cam ignorați, care afirmă sus și tare că numai mincinoșii își scarpină nasul. Nasul lui Pinocchio se simte încă foarte bine. Contactul dintre degete și nas reprezintă și un semn de excitare sexuală. Atunci când replicile cu caracter erotic se înmulțesc în conversația dintre un bărbat și o femeie, râsetele provocate de ele sunt însoțite adesea de contacte între nas și degete.

FRAUDĂ

Așezată pieziș pe scaun, la adăpost în spatele spătarului.

Adolescenții fac apel la acest tip de poziție din dorința de a-și impune părerile, atunci când nu sunt siguri de nimic. Orice poziție așezat care nu respectă ergonomia scaunului trădează întotdeauna o problemă la nivelul climatului mental. Persoana se așază pieziș pe scaun și se sprijină în cot ca să-și păstreze echilibrul. Postura miroase a fraudă de la o poștă. Este postura tipică a adolescentului contestatar care încearcă să scape de o constrângere impusă. Dacă este vorba despre un adult, atunci încearcă să vă înșele, căci, într-adevăr, are mai degrabă chef să o ia la fugă ori să se bage în pământ. Prezența interlocutorului îi paralizează îndrăzneala. Se simte prins în capcană ca atunci când era adolescent și se confrunta cu un tată prea autoritar. După cum bănuiați, este o atitudine de fugă simulată.

Degetele încrucișate, cu vârfurile către interior, cu degetele mari depărtate și palmele deschise spre interior.

Acest cod special trădează o fraudă manifestă.

Își îndreaptă arătătorul spre o terță persoană, ca și cum ar vrea să o ia drept martor în fața adversarului.

Arătătorul vrea să pescuiască un aliat și în acest caz se comportă ca un cârlig de undiță. Este degetul înșelător al unui individ fatalmente fraudulos.

Interlocutorul se sprijină într-un cot, punându-și degetele ca o vizieră pe frunte, cu degetul mare sprijinit pe obraz.

Fals gest de jenă, făcut de un individ batjocoritor. În materie de semiotică a gesturilor, amintiți-vă mereu această regulă esențială: acțiunea de a ascunde traduce, în mod evident, un temperament simulator sau un discurs fraudulos. Elementar, dragă mincinosule!

Vizitatorul își dezumflă obrajii imitând sunetul unui trombon.

Este puțin spus că pe omul acesta nu se poate conta. Se teme de rivalitățile profesionale sau intelectuale. Din acest motiv, el se asociază mereu cu indivizi aflați mult mai jos decât el pe scara inteligenței. Dacă afirmă că sunteți genial, înseamnă că vă consideră o nulitate.

„Cred că este un film împotriva războiului...“, ezită actorul american Nick Nolte, frecându-și comisura buzelor cu penseta formată din degetul mare și arătător.

Gest fraudulos al unui personaj care ezită în văzul tuturor și/sau nu știe să răspundă la întrebarea pusă. Cu siguranță nu se simte în largul său, mai ales că interpretează un rol în filmul respectiv. Se pare că Nick nu prea are cuvintele la el sau, la fel de posibil, nu a citit scenariul filmului în care trebuia să joace.

Interlocutorul, în poziție așezat, își strânge coapsele cu ambele mâini.

Orice i-ați cere, va răspunde mereu afirmativ, chiar dacă nu e de acord. Pur și simplu nu poate să spună nu. Dar dacă vă bazați pe el, vă va lăsa baltă în cel mai prost moment cu putință.

FRUMUSEȚE (GESTURILE)

Cum să ne închipuim că un gest, o atitudine corporală sau o mimică a feței ar putea avea efectul de a pune frumusețea în valoare mai bine decât un artificiu de machiaj sau taiorul fabulos care vine atât de bine?

Există anumite gesturi care pot modifica parțial sau total felul cum arătăm. Acestea sunt gesturile frumuseții, pe care orice femeie ar trebui să le cunoască. Ele acționează ca un machiaj natural al atitudinilor corpului, transformând adesea în avantaje micile defecte și ascunzând trăsăturile unui chip asimetric prin faptul că-i oferă o cutiuță cu gesturi.

Orientarea privirii, folosirea eficientă a degetelor sau a picioarelor, atitudini care pun în valoare corpul sau bustul, alegerea profilului etc., toate aceste mici gesturi sunt de ajuns ca să metamorfozeze imaginea și să ofere privitorilor un look ca și nou, cu puțină cheltuială.

Corpul uman este un volum în perpetuă mișcare. Felul în care se mișcă depinde, bineînțeles, de masa acestui volum, dar și de, sau mai ales de gândurile care animă acest corp. Ca și tăietura unei haine care ne este pe plac sau nu, fiecare gest pe care îl facem inaugurează un decor mobil care favorizează sau nu imaginea publică. O imagine greu de ascuns, poate doar dacă îmbrăcăm o *burka* așa cum fac femeile pe care fundamentalismul islamic le reduce la rangul de pânțecă cu plozi.

Fotografiile de modă cunosc pe dinafară regulile care le permit să exploateze frumusețea naturală a unei femei. Ei fac uz și abuz de ele ca să pună în valoare avantajele plastice ale modelelor lor, la fel de mult ca și pe cele ale veșmintelor pentru care ele sunt un suport de neocolit. Actorii și persoanele publice aleg în cunoștință de cauză atitudini sau mimici faciale al căror impact îl stăpânesc foarte bine. Cota de iubire oferită de publicul care îi apreciază depinde, în mod inevitabil, de acestea.

Astfel, fizicul cel mai banal se poate transforma, înscriind în el o serie de atitudini, de mimici sau de gesturi compuse, integrate în personalitatea gestuală a oricărei femei, care are chef sau nevoie să le facă. Anumite coduri gestuale exprimă o senzualitate refulată de o educație prea rigidă, altele dezvăluie un farmec cenzurat de posturile devalorizante. Ca și o tunsoare, un stil vestimentar sau un machiaj subtil, gesturile pot modifica felul în care arătăm, fără să fim neapărat obligați să facem ședințe de programare comportamentală pe cât de interminabile, pe atât de costisitoare. Alegerea gesturilor care ne pun în valoare este condiționată de două criterii exclusive: ceea ce simțim și o oglindă.

Să începem cu profesorii! Cine sunt aceștia? Fotografi! O selecție de imagini de femei celebre, a căror frumusețe, farmec ori senzualitate nu pot fi despărțite de codurile lor gestuale. Fiecare atitudine propusă se potrivește cu mesajul pe care îl transmite: seducție, deschidere, valorizare, senzualitate etc. Încercarea gesturilor care vă plac seamănă perfect cu probarea unor haine într-un magazin. O postură cu care sunteți în armonie trebuie să fie resimțită ca fiind confortabilă înainte de a fi probată în fața oglinzii. Care este mesajul ei?

Ar trebui să vă puneți întrebarea: „Sunt, oare, adecvată acestui mesaj?”

Spre deosebire de limbile străine, gesturile pot fi învățate cu o ușurință nemaipomenită, întrucât se integrează prin imitație. Copiii fac exact același lucru atunci când vă copiază în mod instinctiv, pentru a vă semăna și a se identifica astfel cu idolii lor.

Practic, este nevoie de vreo zece repetiții în fața oglinzii ale posturii alese, pentru a integra codul gestual în vocabularul corporal. Apoi, cu câteva efectuări conștiente ale gestului în public, totul se va aranja. Acest gest anume, care vă prinde așa de bine, vă aparține de acum înainte în exclusivitate. El se va exprima în mod automat, fără să simțiți nici cea mai mică nevoie să-i controlați apariția. Multiplicând posturile favorabile învățate, veți șterge, una câte una și chiar fără să vreți, toate atitudinile corporale care vă devalorizează în ochii anturajului. „Îmi pari schimbată! Ce-ai făcut?“, vă va întreba colega de birou sau prietena cea mai bună.

Unele persoane arată minunat în fotografii, însă își pierd toată valoarea adăugată când le întâlnești în realitate. Sunt fotogenice, nu însă și „sinergice“. Un zâmbet poate să înfrumusețeze ori să urătească un chip, după cum bine știe oricine.

Ca și zâmbetul respectiv, orice mișcare a corpului îi modifică aspectul, în bine sau în rău.

FRUNTE

Cimpanzeul are un creier de circa 400 cm³; în schimb, creierul uman este evaluat la 1 350 cm³. Această mărire a creierului la om

justifică înălțimea pe care o are fruntea sa. De aici vine sensul simbolic al acestei părți anatomice, văzută drept sediu al inteligenței logice. În schimb, partea prefrontală este sediul simbolic al inspirației și al creativității. Fruntea îi este de folos mai ales mâinii celui care își frământă creierul. Scriitorii au descris-o ca putând reflecta uimirea, stupefacția, surpriza, fericirea, scepticismul, negația, ignoranța, aroganța, așteptarea, îndoiala, neînțelegerea, anxietatea și frica. Unicul mod de a-i înțelege semnificația este să ne întoarcem la originile sale.

TIMPUL ȘI SPAȚIUL!

Spațiul unei existențe se sprijină pe simbolismul frunții, considerată o entitate indivizibilă între timp și spațiu.

Fruntea se încrețește spre interior atunci când apare neliniștea; ridurile de pe frunte o iau în sus când uimirea se citește pe față; astfel de riduri se incrustează în piele odată cu vârsta. Însă ridurile reprezintă și straturile succesive ale vieților trăite într-o singură existență. Viața își pune amprenta pe chip, iar ridurile de pe frunte n-ar avea de ce să existe dacă nu ar avea vreo semnificație. Ca și liniile din palmă, de altfel! Fruntea este locul timpului, iar cine spune timp spune și spațiu, întrucât cele două noțiuni sunt indisociabile și esențiale pentru felul în care percepem viața însăși.

Avansez ipoteza că timpul se situează în partea frontală dreaptă (care depinde de creierul cognitiv), iar spațiul, în partea frontală stângă (depinzând de creierul afectiv). Pornind de la aceste informații, totul ține de cotul pe care preferați să vă sprijiniți. Cel care are tendința să facă apel la mâna și cotul stângi ca să-și sprijine capul

sau fruntea este preocupat mai degrabă de spațiu decât de timp; în caz contrar, cel care se sprijină pe mâna și cotul drepte este mai degrabă un stăpân sau, dimpotrivă, un sclav al timpului. Această ultimă afirmație este mai ușor de înțeles decât prima. Temporalul (cel pentru care timpul este primordial) este un individ care măsoară tot ce face, unde se duce, de unde vine, în funcție de timpul care a trecut. Viața lui este un ceas sau chiar un calendar și el ține o contabilitate riguroasă. Este bărbatul „timpului care trece mereu prea repede“, refrenul său preferat, femeia care spune „n-am timp să fac totul“... Timpul este omniprezent în discursul său. Temporalul măsoară întotdeauna distanța înainte de a o parcurge, contrar spațialului (care preferă cotul stâng pentru sprijin). Spațialul este un imaginativ, un visător, un creativ, pentru care timpul este o abstracțiune fără nici o importanță. Pentru el există dimineața și seara, ziua și noaptea, vara și primăvara, copilăria și maturitatea. Spațialului îi place să-și acorde timp. Urăște să fie tulburat din motiv de orar și de aceea ajunge mereu la întâlniri fie mult prea devreme, fie cu întârziere. Nu-și măsoară timpul cu sfoara, așa cum face temporalul, pentru care fiecare minut contează. Spațialul are nevoie de un teritoriu personal, de un spațiu vital în care să poată exista. Cu cât mai confortabil va fi acest spațiu, cu atât mai elastic va deveni timpul său, cu atât mai vagă și mai lipsită de constrângeri va deveni noțiunea timpului pentru el. Dacă ar fi să vedem lucrurile în mod practic, pe plan erotic, un cuplu spațio-temporal este unul echilibrat; cuplul temporal este un cuplu „stres“ sau „carieră“; iar cuplul spațial este unul mai degrabă boem și nu prea preocupat de reușita profesională cu orice preț.

Când un individ privește în zare, spre soare, alege mâna dreaptă ca să-și ferească ochii, în cazul în care încearcă să evalueze distanța față de punctul de focalizare. În schimb, dacă se gândește la plăcerea pe care i-a făcut-o plimbarea până acolo, își va folosi mâna stângă.

Un spațial care însoțește într-o drumeție câțiva tovarăși temporali va avea foarte repede chef să rămână singur ori să-i trimită pe aceștia la plimbare (la propriu). Temporalul nu are în minte decât fapta în sine sau provocarea. El ține socoteala kilometrilor. Spațialul este un adorator al naturii, care nu vrea decât să se umple de frumusețea peisajului. Cluburile sau grupurile de drumeții sau de *trekking* ar trebui să țină cont de această deosebire, căci astfel ar avea mai puține probleme de comunicare în cadrul grupului. Evident, cele două profiluri

trebuie echilibrate, pentru ca ambianța să fie profitabilă pentru toată lumea. În sfârșit, întâlnim mai mulți spațiali prin baruri și mai mulți temporali care merg pe bicicletă ca să se mențină în formă. Pescuitul este un sport spațial, cicloturismul este o activitate temporală. Vacanțele sportive sau culturale sunt vacanțe temporale, în timp ce lenevitul la plajă este o activitate spațială. Lectura este o activitate intelectuală spațială. Privitul la televizor este o destindere temporală. Și așa putea s-o țin tot așa pe zeci de pagini, dar pun pariu că ați priceput diferența dintre cele două noțiuni. Orice activitate umană care depinde de clepsidră este temporală, orice activitate umană care nu depinde neapărat de timp este spațială. În funcție de cotul pe care vă sprijiniți ca să vă țineți capul, fruntea, obrazul sau bărbia, aparțineți *de facto* uneia dintre cele două tabere. Identificați-o! Partea proastă este că trăim într-o epocă temporală. Urâte timpuri pentru spațiali!

TIMPUL LOGIC ȘI SPAȚIUL IMAGINAR

Propun să situăm spiritul logic și imaginarul. Prin urmare, logica se află la nivelul lobului frontal drept, iar imaginația, la nivelul lobului frontal stâng. Epifiza sau centrul frunții, localizată chiar între sprâncene, deasupra rădăcinii nasului, ar fi centrul simbolic al concentrării. Aceste atribuții provin din observația gesturilor în diverse situații date.

FRUSTRARE (REZISTENȚA LA)

Este bine să fii superstițios, ca să fii sigur că n-o să mori din întâmplare.

Daniel Goleman relatează că oamenii de știință americani au supus unei experiențe

foarte simple mai multe grupuri de copii proveniți din toate straturile sociale. Ei le-au pus în față următoarea alternativă: le-au propus fie să le dea o bomboană pe loc, fie să le dea două dacă așteptau o oră. S-a considerat că aceia care au acceptat să aștepte aveau o mai bună rezistență la frustrare. Unii dintre acești elevi au fost urmăriți de-a lungul anilor de școală și s-a constatat că grupul al doilea (două bomboane peste o oră) avea, per ansamblu, rezultate mai bune decât primul (o bomboană pe loc). Mediul social nu a jucat nici un rol în alegerile copiilor.

Am testat și eu acest protocol, propunându-le același târg copiilor dintr-o clasă de școală primară (10 ani). Copiii care au acceptat să aștepte o oră ca să primească două bomboane erau cu toții foarte perseverenți, după cum mi-a mărturisit învățătorul lor. Dar, lucru curios, din acest grup au făcut parte și cei doi codași din fundul clasei. Se știe însă că, de fapt, codașii sunt niște șmecheri.

Frustrarea poate fi un instrument educativ destinat să trezească spiritul combativ al copilului. Ea trebuie folosită cu discernământ, întrucât acest mod de educație poate și să trezească ostilitatea sau agresivitatea copilului față de societate. Nu toți copiii seamănă cu Oliver Twist. Rezistența la frustrare fluctuează în funcție de experiențele trăite de fiecare individ. Cel care lucrează într-un anumit sector de activitate numai din motive financiare va avea un grad de rezistență la frustrare mai mic decât ar trăi din vocația sau pasiunea sa. Gradul de rezistență la frustrare al unui artist este de sute, chiar de mii de ori mai ridicat decât cel al unui funcționar la bancă. În schimb, atunci

când artistul este consacrat și totul îi surâde, el își pierde foarte repede această facultate și va întâmpina mari neajunsuri dacă succesul îl va părăsi. Unele staruri compensează frica de viitor prin alcoolismul monden sau prin dependența de droguri. Alții se înecă în alcool după ce au fost înecați în uitare. Eșecurile repetate generează o rezistență mai puternică. De aceea, în mod paradoxal, cel căruia totul îi reușește are cea mai mică rezistență la frustrare. Este mereu nevoie de umbra unui eșec pentru ca gustul reușitei să fie mai plăcut. Frustrarea este carburantul combativității.

ÎN MOD SIMBOLIC

Sediul simbolic al mijloacelor naturale de apărare, al neîncrederii și al prevenirii, antebrațul stâng al unei persoane dreptace reprezintă scutul său. Acesta apără instinctiv fața și craniul în cazul unei agresiuni fizice. De ce antebrațul stâng, și nu cel drept? Fără îndoială, deoarece brațul stâng depinde de emisfera cerebrală dreaptă, deci, prin extindere, de imaginea maternă. Antebrațul stâng este sediul rezistenței la frustrare.

CÂTEVA CODURI GESTUALE

Interlocutorul își stinge cu îndârjire chiștocul în scrumieră. Gândiți-vă că vă aflați în locul chiștocului! El violează scrumiera, trădându-și astfel și insatisfacția în plan sexual. Gestul reprezintă și un mod de a încheia o discuție considerată sterilă.

Fumătorul își ține țigara între degetul mare și arătător, cu partea incandescentă proiectată spre cer ori spre tavan.

Își confundă vanitatea cu orgoliul. Gestul trădează o frustrare fundamentală.

Atunci când reproduc dubla ancorare a antebrațelor, invitații de la psihodramele televizate își trag singuri un glonț în cap, ca niște kamikaze catodici. Ancorarea simbolizează un refuz de a se angaja. O reproducere prea frecventă a acestei atitudini dezvăluie un individ care trăiește într-un regim de frustrare. Gestul face parte și din categoria celor numite „parașoc“.

Am observat deseori această secvență gestuală la indivizi care se expun pe platourile de televiziune, în talk-show-uri. Ei vin să-și exhibe frustrările în fața camerei, sperând că un asemenea demers îi va elibera. Chiar așa să fie? Nu prea cred. Dimpotrivă, această inițiativă nu face decât să întărească frustrarea fundamentală de care suferă; în celelalte cărți am evocat această atitudine. Autoacuzarea în public este o flagelare care se regăsește în tabloul clinic al depresiei melancolice și delirante, cu idei de culpabilitate și nevoia de ispășire sau de damnare, care decurg de aici. Participanții vin să ceară mila publicului, acuzându-se de toate relele sau susținând că acestea nu s-au produs din vina lor. Conceptul televizual nu este decât o formă coruptă a stagiilor de grup din psihoterapie.

Moda psihoterapiilor de mare spectacol abia face primii pași. Cu cât o societate funcționează pe baza unor criterii mai ipocrite – a nu-ți băga nasul în problemele vecinului, a nega zonele de non-drept, a respinge acuzațiile prin apel la circumstanțe imprevizibile, a nu fi în stare să previi evenimentele, a-i lua pe hoți drept justițiar ca Robin Hood – cu atât mai mult televiziunea va impune acest gen de emisiuni, evident, cu toate derapajele pe care le pot produce.

Interlocutoarea stă jos și își ține un picior sub ea.

Ne așezăm pe un picior atunci când nu-l putem lua la spinare, după expresia consacrată. Postura apare relativ rar în timpul unei întâlniri oficiale, eventual atunci când dezbaterile se prelungesc până la căderea nopții. Este, prin excelență, postura frustrării, oricare ar fi contextul în care apare.

Când vă legănați pe scaun exprimați un sentiment de insatisfacție legat de o imposibilitate: aceea de a crea condițiile propice pentru o relație amicală sau pentru o ambianță destinsă în cursul unei discuții. În cazul unui copil, este vorba despre o recreație care l-ar elibera de plictiseala lecției la care asistă și de frustrarea pe care o resimte pentru că nu poate pleca la joacă.

Individul își ține țigara între arătător și inelar. Celelalte două degete sunt pliate în palmă și blocate de degetul mare.

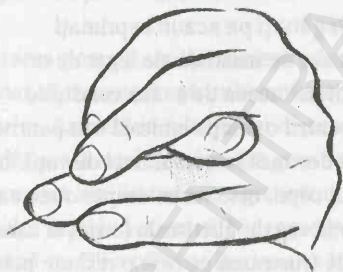
Felul în care își ține țigara indică faptul că persoana respectivă este blocată într-un teritoriu strămt, pe plan sentimental. Vrea să placă, dar nu se bucură mereu de succesul

după care tânjește. Din acest motiv, degetul mare ține prizoniere celelalte degete și frustrarea îi forțează mâna.

De obicei vă încrucișați degetele în modul afectiv, cu degetul mare stâng în poziție dominantă. Însă, lucru neobișnuit, acum v-ați încrucișat invers degetele mari, cel de la mâna dreaptă plasându-se peste cel stâng. Prin urmare, vă încrucișați degetele în mod normal, însă inversați încrucișarea degetelor mari, ceea ce face ca, în încrucișarea afectivă, degetul mare al mâinii stângi să fie dominat de cel al mâinii drepte. Această reacție decalată trădează o frustrare, în sensul cel mai larg al termenului.

Degetul mare este acoperit de celelalte. Degetul mare ținut prizonier este un reflex gestual alternativ, prin urmare, predictiv.

Introducerea degetului mare între mijlociu și inelar.

Dacă gestul este făcut cu mâna dreaptă, individul se poartă ca un cerebral pursânge, fiind cât se poate de nepăsător față de emoțiile celorlalți. Frustrarea face parte din personalitatea sa.

Printre gesturile care se raportează la sexualitatea neverbalizată se regăsesc

degetele în V care ascund gura și încadrează nasul pentru o clipă. Este reproducerea inconștientă a unui gest obscen de origine arabă, în care vârful nasului simbolizează un falus erect. În Anglia, este un gest convențional prin care sunt huiduiți arbitrii sportivi. Efectuat fără nici o intenție injurioasă, gestul ar putea indica o frustrare sexuală.

Gambele sau degetele nervoase

Această reacție corporală nu poate trece neobservată. Nerăbdarea aceasta indică un comportament de frustrare al unui individ extrem de dornic să ajungă undeva fără să-și acorde timp să se gândească la ce face. Mulți adolescenți trec prin această fază „magică”. De ce magică? Deoarece este cu mult mai simplu să cunoști deja răspunsul la problema apărută decât să-ți torturezi neuronii ca să găsești soluțiile necesare. Un adult care face aceste gesturi de nerăbdare cu gambele sau cu degetele de la mână va măsura întotdeauna distanța înainte s-o parcurgă.

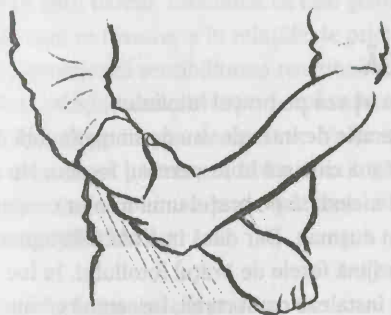
Morala poveștii: nu va pleca niciodată la drum și va abandona cauza dacă vântul îi este potrivnic. E cam ca iepurele din fabulă. Gestul este și unul compulsiv, indicând o refulare, care tinde să decapiteze motivația sau ambiția celui care face aceste gesturi de nerăbdare.

Deși pare cât se poate de calm și de atent, invitatul poate să lovească ușor cu piciorul în pământ ori să dea mici lovituri cu piciorul în gol, trădându-și astfel frustrarea de a nu putea evita constrângerile la care îl supuneți.

Buzele pot fi pecetluite, prin contractarea mușchilor orbiculari, pentru a nu întrerupe un interlocutor față de care nu simțim simpatie sau pentru a nu o lua de la capăt cu o discuție

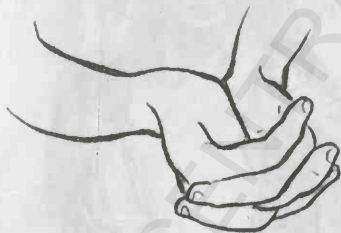
sterilă. Pe de altă parte, când strângem din buze atât de tare încât pigmentația lor dispare, atunci contrarierea rimează foarte bine cu frustrarea.

Prinderea antebrațului drept cu mâna stângă arată că puteți să protestați dacă interlocutorul încearcă să vă prindă în mrejele lui.

De ce? Pentru că brațul drept este sediul rezistenței la frustrare. N-o să cedați nici un centimetru.

Degetele mari se ascund în spatele metrezelor înălțate de degetele încrucișate.

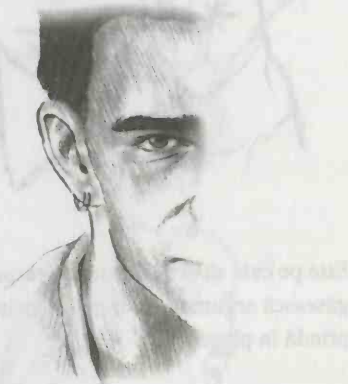

Dorințele și plăcerile sunt interzise. Modul intelectual funcționează cu încetinitorul. Motivația și imaginația sunt inhibitate de o trăire mai degrabă frustrantă decât excitantă. Am putut observa acest tip de refren la un număr foarte mare de persoane fără loc de muncă. Dar el poate fi întâlnit și la adolescenții timizi.

Cu cât sunt mai vizibili cerceii, cu atât trădează o frustrare: afectivă, sexuală, profesională etc. Dorința e prezentă la întâlnire, însă plăcerea îi trage clapa. De-a lungul anilor de practici psihoterapeutice și de discuții pe care le-am avut cu câteva sute de pacienți sau de stagiați, am observat o legătură cauzală între anorgasmie, în sensul larg al termenului (neputința de a ajunge la orgasm), și purtarea cerceilor rotunzi din ce în ce mai mari.

Urechile nu sunt mereu un avantaj plastic, însă de prea puține ori li se acordă importanță în calitate de criteriu de frumusețe. Urechile cresc până pe la 7-8 ani, iar de la această vârstă pot fi lipite de cap prin otoplastie. Cu toate acestea, urechile clăpăuge se află de multe ori la rădăcina unei constrângeri narcisice majore și cât se poate de frustrante.

Urechile sunt umerașele cerceilor, care sunt purtați pentru a spori frumusețea chipului.

La urechile unei femei frumoase, căreia îi tot aruncați ocheade, sunt agățați niște cercei rotunzi, foarte mari... Cu cât sunt mai mari, cu atât trădează o frustrare afectivă, ba chiar sexuală. Evident, dacă o întrebați direct cum

stau lucrurile, doamna cu cercei rotunzi vă va spune că autorul o ia pe arătură, că ea este mai mult decât satisfăcută de viața ei amoroasă. Oare un bărbat ar mărturisi că are probleme cu ejacularea precoce? După cum se vede, cerceii nu sunt doar niște accesorii nevinovate. Mi s-a întâmplat să mă aflu la un moment dat în fața unei animatoare de televiziune care purta exact acest tip de cercei rotunzi, care atârnau. Desfășurătorul emisiunii prevedea ca ea să-mi pună întrebări despre acest amănunt „picant“. Doamna a eludat cu multă prudență întrebările respective.

Interlocutorul vă privește frământându-și de zor lobul urechii drepte.

Este pe cale să-și construiască răspunsul ori să găsească argumente cât mai iscusite ca să vă prindă în plasă.

Președintele Giscard d'Estaing avea obiceiul de a-și frământa lobii urechilor, când se afla pe platourile de filmare, în timpul dezbaterilor politice. Să fi fost urechea dreaptă sau cea stângă? Egoist sau frustrat? Aș opta mai degrabă pentru cea de-a doua variantă. Era

frustrat că ajunsese atât de tânăr în vârful ierarhiei și că trebuia să coboare cu câteva niveluri ca să asiste la triumful adversarilor săi.

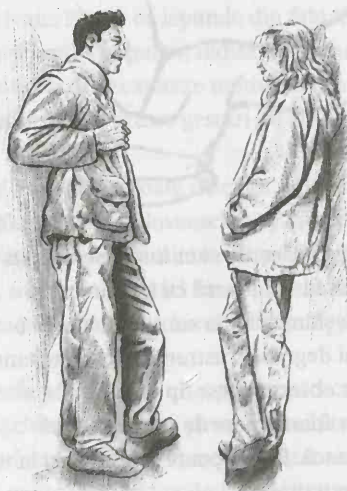
Un inel pe degetul mare de la piciorul drept este o mărturie a frustrării sexuale. Același inel plasat la degetul mare de la piciorul stâng indică o carență mai degrabă afectivă.

FUGĂ

Ea se așază pe brațul fotoliului.

Declarație de intenție sau de simpatie față de persoana care stă în respectivul fotoliu. Nu te așezi niciodată pe brațul unui fotoliu ocupat de un dușman. Dar dacă invitata neașteptată își sprijină fesele de brațul fotoliului, în loc să se instaleze confortabil, înseamnă că nu este prea sigură dacă să subscrie la restul programului. Se joacă de-a amazoanele, despre care se știe că sunt, prin definiție, fugare de primă mână.

Frumoasa necunoscută cu care vorbești își încrucșează gambele în X.

Vedem adesea tinere fete sau femei în pantaloni sau în blugi, care își încrucișează gamele când stau în picioare. Evident, este vorba despre un refren gestual alternativ și destul de des întâlnit.

Dacă femeia respectivă își încrucișează gamba dreaptă peste cea stângă atunci când se află în fața unui bărbat, înseamnă că este genul de tânăr care se investește în relațiile de prietenie. Ea își protejează sensibilitatea reacționând față de relațiile amicale sau amoroase într-un mod mai degrabă plat decât tonic. Va încerca întotdeauna să păstreze o distanță de fugă față de orice încercare de seducție la adresa ei.

> Vezi și **VERSATIL**.

Fata își ridică ochelarii pe nas.

„Urmează-mă, eu o să fug!“ Acesta este sensul gestului făcut de frumoasa necunoscută pe care o mâncați din priviri. Ea se ascunde în spatele ochelarilor ca să evite să-și arate sentimentele.

Ea pare cufundată în contemplarea unei șuvițe de păr pe care și-o frământă la câțiva centimetri distanță de față.

Iată o manieră tipic feminină de a crea o distanță focală propice pentru ridicarea unei bariere între ea și restul lumii.

FUNȚIONAL

AVEȚI O INTELIGENȚĂ FUNCȚIONALĂ?

GRILĂ GESTUALĂ:

- Degetul mare drept dominant;
- Receptorul telefonului este ținut la urechea dreaptă.

Inteligența funcțională este aceea a unui animator sau a unui comunicant (care contribuie la comunicarea în interiorul unui grup) care își găsește în alții sentimentul că este util pentru sistem. Progresul este terenul său preferat și cunoștințele pe care le are sunt instrumentul trăsăturilor sale de geniu. Printre funcționali se regăsesc profilul challengerului și al relaționalului. Inteligența funcțională se bazează pe adagiul „Omul potrivit la locul potrivit“.

FURIE

El zbiară la telefon, dând regulat cu capul în direcția receptorului.

Ai zice că o să-l muște.

Cu o mutră nemulțumită, poate chiar încăpățânată, frământă creioanele cu mâna stângă sau dreaptă.

Gest tipic de furie mocnită! Probabil că ține două creioane în mână în același timp, ca să evite să le rupă.

FUSTĂ

FUSTA ÎN CÂTEVA CLIȘEE

Șoldurile interlocutoarei sunt accentuate de o fustă mini care crapă pe ea și pe care și-o trage automat atunci când se așază.

„Vorbește-mi despre mine, numai asta mă interesează!“ Nu vă încredeți în ea decât după ce v-a demonstrat că merită această încredere, căci este genul de persoană care se ghidează după principiul „fiecare pentru sine și Dumnezeu pentru toți“.

Ea poartă o fustă midi, crăpată în față.

Poarta raiului este întredeschisă, iar ea i-a pierdut cheia.

Poartă o fustă crăpată într-o parte.

Se poate întrezări ceva, dar nu atingeți!

Poartă o fustă midi, crăpată în spate. Există taine ale căror indicii trebuie să le urmezi mult timp, ca să poți găsi raiul pe pământ.

Ea poartă o fustă tip furou, care o obligă să meargă cu pași mici.

Tipul acesta este un pic cam desuet, dar pe placul domnilor vârstnici și lubrici.

Ea poartă o fustă lungă până la glezne.

Circulați! Nu-i nimic de văzut aici!

Ea poartă o fustă clasică, a cărei lungime se oprește, cuminte, sub genunchi.

Eleganța și distincția nu sunt la îndemâna primei venite. Trebuie să știi să te așezi fără să faci cute și să mergi în ritm de plimbare.

FUZIONAL

Ea își contorsionează antebrațele ca să-și poată înlănțui degetele, cu palmele inversate. Este o poziție inconfortabilă, dar atât de sugestivă! Gestul indică o cerere de relație amoroasă foarte fuzională, din partea unei domnișoare cum nu se poate mai infantile.

Stând așezată, interlocutoarea își răsuțește gamba stângă în jurul celei drepte, și invers.

Șarpele boa pe stânga

Gamba stângă răsucită ca un șarpe boa trădează o femeie fuzională și care se vaită tot timpul. Gamba ținută prizonieră este posedată de cealaltă. Această postură prefigurează o posesie simbolică, de tip amoroș. Nu se spune, oare, că gelozia este o temniță a cărei cheie a fost pierdută de femeia care o păzește?

Își poartă geanta în bandulieră pe șoldul drept, dar cu cureașa petrecută peste umărul stâng.

Varianta a genții suspendate pe umărul stâng, este posibil ca lucrurile pe care le conține, mai grele decât de obicei, să o oblige să repartizeze astfel greutatea. Altfel, acest mod de a purta geanta dezvăluie o nevoie de fuziune afectivă. Este o femeie exigentă pe planul sentimentelor pe care le împarte cu omul iubit. Bărbatul face parte din conținutul genții. Este o femeie relațională,

dar care nu-și bate joc de securitatea pe care i-o va aduce partenerul sau locul de muncă. Femeile sau bărbații care își folosesc umărul drept sunt, în general, persoane fuzionale.

G

GÂNDITOR

Vă țineți adeseori coatele sprijinite pe brațele scaunului sau pe masa ce vă desparte de interlocutor.

Este o manie specifică tuturor celor care gândesc mai mult decât acționează. Iar „cei care gândesc“ sunt utili „celor care acționează“ și celor care administrează. Dacă vă așezați coatele pe masă, sunteți interesat doar de teorie, dar nu și de practică. Sprijinirea pe coate este o poziție preferată de creativi.

PERCEPȚIA SOCIALĂ

Percepția sociogestuală este un instrument rudimentar pe care l-am primit moștenire ca urmare a procesului evolutiv. Permite categorisirea foarte rapidă a relațiilor noastre pe baza, mai ales, a unor stereotipii gestuale, observate în mod subliminal pentru a recunoaște eventualii aliați, pentru a-i îndepărta pe eventualii dușmani sau pentru a localiza partenerii sexuali.

Trebuie să păstrăm o anumită rețineră față de o asemenea viziune asupra lucrurilor, căci această percepție instinctivă ne perturbă,

evident, capacitatea de a raționa. Trăim într-o lume a ideilor preconcepute ce ne pot conduce la niște concluzii eronate și la comportamente inadecvate.

Se știe că informațiile vizuale ating, *via* ariile vizuale, două regiuni diferite: cortexul frontal, sediul proceselor de cunoaștere conștiente, și complexul amigdalian. Această ultimă structură, de mărimea unei cireșe, se află în spatele ochilor, în centrul creierului, și guvernează mare parte din emoții și din sentimente. Cortexul frontal și complexul amigdalian evaluează natura stimulilor vizuali, fiecare în felul său. În mod fundamental, complexul amigdalian este maniehist: totul este alb sau negru, prieten sau inamic. Alegerile sale sunt automate și inconștiente. Degeaba vă veți repeta că o persoană este genială; dacă vă este antipatică, așa va rămâne. Lucrurile devin interesante în momentul în care constatați că stereotipiile generice ale acestei persoane intră în disonanță cu ale dumneavoastră și confirmați, *de facto*, sentimentul de respingere resimțit.

Este o realitate faptul că bărbații și femeile au capacități diferite când este vorba să-și judece contemporanii. Femeile reușesc mai bine să se pună în locul celuilalt, iar judecățile lor asupra altora sunt, în general, mai pertinente. Această percepție mai bună ar fi rezultatul faptului că tinerele învață de la vârste fragede să asculte, să consoleze și să fie sensibile la sentimentele semenilor. Procesul de socializare ascute simțul relațional, intuiția și facultățile de observare. Mai mult decât atât, femeile sunt mai atente decât bărbații la propriile emoții. Ele iau adeseori deciziile încrezându-se în instinct... adică în complexul amigdalian. Mai intuitive, stăpânind mai bine limba, au mai ușor acces la celălalt.

Unele arii cerebrale ale emisferei stângi ar fi pe de-antregul rezervate comunicării sociale, deci verbale sau non-verbale. Fiindcă emisfera stângă se dezvoltă mai precoce la fetele *in utero*, femeile au un avans în privința limbajului și a inteligenței interpersonale și/sau sociale. La băieți, dezvoltarea emisferei stângi este întârziată din cauza hormonului masculin, testosteronul. Bărbații pierd la capitalul competență socială, dar câștigă în agresivitate.

Pentru a trage o concluzie cu privire la aceste mecanisme cerebrale care ne determină gradul de compatibilitate emoțională cu celălalt, vreau să cred că evoluția a elaborat un sistem cerebral de compatibilitate socioafectiv, sistem ce funcționează independent de conștiință și de gândire și al cărui profil gestural este, fără îndoială, una dintre componentele vizibile, dar nu singura, la dispoziție în cutia noastră cu uneltele psihologice.

GÂT

Dacă vorbim despre limbajul corpului, gâtul, văzut în ansamblul său, ca și ceafa de altfel, reprezintă un sediu simbolic al încrederii în sine. În realitate, partea gâtului identificată cu acest climat mental ideal pe care îl căutăm cu toții se situează chiar la nivelul ultimeor șapte vertebre cervicale ale coloanei vertebrale (> vezi **COLOANĂ VERTEBRALĂ**). Ceea ce înseamnă că toate gesturile care implică gâtul și ceafa sunt importante și nu pot fi lăsate pe plan secund.

Adepii cultului voodoo din Haiti cred că sufletul sălășluiește în ceafă. Această credință se pare că se află la originea folosirii colierelor – amuletă împotriva influențelor malefice.

În coregrafie, ca și în terapia Alexander, gâtul este considerat cheia care permite deblocarea întregului corp. Matthias Alexander a inventat un tratament care se bazează pe ideea că, modificând poziția gâtului, vindecăm nu numai anumite simptome fiziologice, ci și un mare număr de conflicte sau de tulburări psihice. Referitor la ceea ce am afirmat, este ușor să înțelegem legătura simbolică pe care v-o propun între încrederea în sine și ceafă.

Frederick Matthias Alexander (1869–1955) a fost un orator shakespearean. La un moment dat, a constatat că începe să-și piardă vocea.

După ce medicii i-au spus că boala sa nu are o cauză fizică, el a început să se observe cu atenție, cu ajutorul unor oglinzi multiple.

Datorită acestui fapt, a descoperit că își înțepenea, fără să fie nevoie, tot corpul atunci când se pregătea să recite ori să vorbească.

După ce a descoperit existența unei anume unități între cap, gât și spate, făcând astfel

posibilă o mai bună împlinire a ființei umane, a avut nevoie de opt ani ca să-și aplice cu succes observațiile empirice, pentru a-și rezolva propriile probleme cu vocea.

Alexander a luat în considerație metoda științifică empirică drept fundament pentru munca sa. El a folosit autoobservația și raționamentul ca să facă mai ușoară executarea fizică a oricărei mișcări: a sta jos, a sta în picioare, a merge, a-ți folosi mâinile și a vorbi. A conceput metode proprii pentru ca oamenii să poată reface experimentele și să se antreneze autonom și, de asemenea, să învețe într-un mod care să le permită să continue să se amelioreze pornind din orice parte. Până în 1930, anul în care Alexander a întemeiat o școală de formare a profesorilor pentru această disciplină, numai câțiva apropiați fuseseră formați de el, într-un mod informal. La moartea sa, Walter Carrington, directorul școlii sale de formare, a preluat conducerea. Singura școală care exista deja încă din 1950 era cea a doctorului Barlow și a soției sale, Marjorie, nepoata lui Alexander, ambii formați de Frederick Matthias Alexander. F.M. Alexander a antrenat educatori pentru tehnica sa mai ales în perioada pe care a petrecut-o la Londra, în Marea Britanie, din 1931 până la moartea sa, în 1955, cu excepția războiului, între 1941 și 1945, când, împreună cu fratele său, Albert Redden Alexander (1874–1947), și-a făcut cunoscute învățăturile în statul Massachusetts din SUA. Foarte răspândită în Anglia, în SUA, în Australia și Canada, tehnica Alexander cunoaște azi un succes din ce în ce mai mare în Franța și în Belgia.

Toată lumea știe că gâtul este o zonă erogenă puternică la femeile care au un profil de seducător tactil. Adolescenții practică uneori

un soi de mușcătură erotică ale cărei urme sunt roșii. Aceste mărci sunt produse de o sugere prelungită a zonei respective. Un sărut pe gât este ca o felicitare sexuală. Dacă noua cucerire îl acceptă fără nici o problemă, înseamnă că, la sfârșitul serii, i se poate propune o noapte fierbinte.

CÂTEVA GESTURI

Dacă interlocutorul întinde gâtul într-un mod exagerat, este vorba despre o atitudine întâlnită de obicei la premianții clasei, care visează să ajungă la înălțimea profesorului ori să-și depășească restul colegilor cu un cap. Dacă vi se întâmplă să băgați capul între umeri, trebuie să știți că acesta este un reflex asociat cu teama de lovituri, fie ele și verbale. Pe drept sau nu, simțiți că nu sunteți la înălțime. Mulți tineri artiști propulsați de curând în grațiile publicului au ticul deplasat de a băga capul între umeri atunci când cântă în public.

Când sunt în dificultate, îmi duc mâna la baza gâtului.

Gest tipic pentru angoasa care tot crește.

GÂT/GÂTLEJ

Simte că i se pune un nod în gât și nu poate să răspundă calomniei a cărei țintă este.

Semn de anxietate, din punctul de vedere al neurobiologilor, gâtul poate fi asimilat și tristeții și melancoliei. „Mi s-a strâns gâtul sau am gâtul uscat“ spunem când amărăciunea ne invadează; „i se strânge lațul în jurul gâtului“ se spune despre o persoană aflată la ananghie.

Un gest clasic, tipic pentru personalitatea anxioasă, constă în ducerea mâinii stângi la baza gâtului, ca un colier. Este un gest anxiogen prin excelență. Traducere: „Mi-e frică de ce-o să mi se întâmple.“ Gâtul este sediul caracteristic al fricilor din copilărie. Mâna care acoperă gâtul arată că interlocutorul este în dificultate, fie deoarece intervenția celui alt îl demoralizează, fie pentru că nu mai știe cum să-l convingă pe acesta că argumentele sale sunt fondate.

GÂTUL ÎN CÂTEVA CUVINTE

A lua de gât, a face gât, a-i sta (ceva sau cineva) în gât, a sta cu cuțitul la gât, a i se usca gâtul, a strânge de gât, i se pune un nod în gât...

CÂTEVA GESTURI CARE TRĂDEAZĂ ANGOASA

Ministrul care își pune arătătorul de-a curmezișul mărului lui Adam își taie gâtul, literalmente. El se simte pus în dificultate.

Mâna (dreaptă sau stângă) a acoperit gâtul frumoasei mele vecine de masă atunci când patronul meu a intrat în restaurant. Mâna nu acoperă niciodată gâtul fără ca un sentiment arhaic de teamă să răzbată până la suprafața conștiinței. Frica de a fi decapitată ori strangulată de o situație foarte grea. Mâna stângă indică o emoție vie și mai plină de satisfacții decât dreapta.

Portăreasa mea își duce deseori o mână la gât atunci când vorbește cu mine. Îi este frică să nu-și piardă postul, de când cu recente restricții bugetare anunțate de administrator. Dar ce-i cu ambele mâini suprapuse pe gât? Este un gest care trădează un individ temător și foarte superstițios.

O persoană are gâtul iritat, îl hârâie și-și drege continuu glasul. Este semnul evident al unei stări de stres.

În concluzie, să ne amintim că toate gesturile care se plasează la ceafă se află în raport direct cu gradul de încredere sau neîncredere în sine; toate gesturile care implică gâtul trădează o angoasă ori o temere.

GEANTĂ

Există diferite modalități de a așeza o geantă pe umăr sau de a o ține în mână. Fiecare este un stereotip gestual invariabil, în măsura în care subiectul observat își poartă întotdeauna geanta la fel.

Geanta unei femei este o sucursală a locului unde trăiește sau muncește. Este cochilia melcului care-și poartă casa în spate, dar și un mijloc practic de a concentra în același loc toate acele mici obiecte utile sau inutile care o diferențiază pe femeie de bărbat: accesoriile de machiaj și alte tinichele fără de care o femeie s-ar simți dezgolită. De aici și până la faptul că psihologia identifică geanta cu proprietara nu a fost decât un pas.

Astfel, femeile care consacră mai mult timp carierei decât familiei o poartă în general pe partea dreaptă. Surorile lor mai domestice o poartă în special pe stânga. Constatarea este statistică, bineînțeles, și nu ar putea constitui o regulă matematică. Indiferent dacă este vânătorul sau cea care oferă un cămin războinicului, femeia își afișează statutul privilegiat prin umărul pe care va duce tolba, arcul și săgețile.

Dacă purtați geanta pe umărul drept...

S-ar putea crede că este o reacție normală pentru o dreptăce! Ei bine, nu! Umărul care poartă cureaua și greutatea genții depinde de criteriul biopsihologic: predomină emisfera dreaptă sau cea stângă? Partea dreaptă a corpului uman este comandată de emisfera cerebrală stângă, de care depind inteligența logică, autoritatea și principiul *yang* sau imaginea paternă. Partea stângă a corpului este comandată de emisfera cerebrală dreaptă: imaginar, sensibilitate, inteligență intuitivă și *yin* sau imaginea maternă. Dacă vă atârnați instinctiv geanta pe umărul drept înseamnă că sunteți o femeie de putere sau de acțiune, concentrată asupra carierei. Sunteți o femeie a bunurilor!

Dacă purtați geanta pe umărul stâng...

Partea stângă depinde de emisfera dreaptă

a creierului, vă afișați preocuparea pentru creativitate și implicare în viața afectivă sau familială, sunteți mai concentrată pe problemele familiale decât pe carieră. Dacă femeile de umăr drept sunt fetele lui tata, cele de umăr stâng se identifică cu imaginea mamei, al cărei model îl reproduc inconștient în comportamentul lor. Femeia de umăr stâng este gata să asculte, sociabilă, bun psiholog, simpatică, săritoare, o femeie făcută pentru dragoste sau pentru prietenie. O femeie a legăturii!

Dacă, de obicei, vă purtați geanta în spate.

Chiar dacă moda vă impune să purtați geanta astfel, nu trebuie să o faceți dacă nu vă simțiți confortabil. Statistic, geanta purtată în spinare dezvăluie un climat mental nostalgic mai degrabă decât un spirit orientat către viitor, o țesătură socială constituită din puțini prieteni, chiar dacă știți multă lume, și o anumită dificultate în a face cunoștințe noi!

Dacă purtați geanta, de obicei, pe burtă.

Femeie înzestrată cu un simț ascuțit al valorilor familiale, acordă un respect absolut structurilor sociale. Îi plac regulile liniștitoare și reglementările securizante. Între alte calități, este foarte gustativă și gurmandă, studioasă și tribală.

Vă plac gențile minuscule.

Poșetele care se țin în mână! Această alegere traduce un nivel de feminitate superior mediei, dar și un temperament ciclotimic, cu sușuri și coborâșuri, o latură cam extravagantă, gustul luxului și o tendință de a face cheltuieli mai mari decât ar trebui. Femeia are nevoie să seducă, pentru a comunica, dar nu neapărat să și consume. Cam greu pentru bărbați să înțeleagă asta!

Preferăți gențile mari în care încap tot felul de lucruri.

Cele purtate în general pe umăr sau strânse sub braț! Semn de raliere la categoria consuméristei pasionate, geanta mare îndesată cu fel de fel de lucruri este semnul unei bulimii a shoppingului. Femeia cu geanta mare este, adeseori, o specialistă în solduri și chilipiruri, care se înțelege de minune cu toată lumea și știe s-o tragă de limbă pe vânzătoare. În general, trăiește pentru plăcerile sale sau cele ale familiei, căreia îi aduce, ca un vântor, prada obținută din raziile sale prin supermarketuri.

Geanta este aruncată, de obicei, pe deasupra umărului.

Pe dreapta, indică o instabilitate afectivă a adolescentei; acest mod de a purta geanta ar putea dezvălui o dificultate tranzitorie în a face față unei probleme anume. În schimb, dacă devine un obicei, demască o mentalitate ecologică.

Pe stânga, este semn de nepăsare, dezvăluind un temperament de comediant, mai degrabă tânăr în gândire și uneori versatil în mod fățiș. Acest mod de a purta geanta o trădează pe dezertoare, cea care fuge pentru a scăpa cu viață. Își poartă imaginarul în bandulieră.

Geanta este purtată întotdeauna la încheietura cotului.

Familie, tradiții, complicitate și afecțiuni sunt cei patru piloni de susținere ai înțelepciunii. Femeia respectivă este străjera coconului și a tradițiilor care îi protejează mica lume de excesele modernității.

Geanta este purtată lipită de coaste, strânsă cu brațul.

Pe stânga: dacă geanta este astfel purtată de obicei, femeia trăiește în întregime în funcție și

prin intermediul visurilor ei, al proiectelor și al vieții afective sau al carierei care o așteaptă. Femeia se agață de ele așa cum își ține geanta pe lângă ea. Pe dreapta: își protejează teritoriul personal sau profesional afișându-și neîncrederea față de prieteni, necunoscuți sau dușmani care ar putea-o deposeda de bunurile ei.

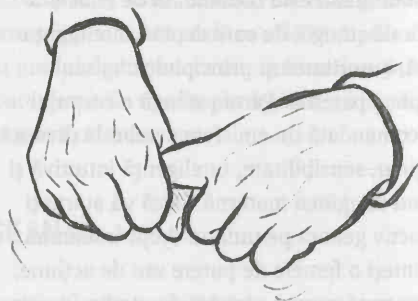
Geanta este ținută de curea.

Foarte șic într-o anumită clasă socială, acest mod de a ține geanta este conservator și dă impresia de seriozitate și de pedanterie, cam ca și geanta de la încheietura cotului. Atitudine afectată a femeii frustrate.

GELOS

Combinăție de inele la degetul mic și la arătătorul mâinii stângi.

Dacă iubita poartă această combinație de inele, atunci va fi mai degrabă geloasă dacă vă aventurați să admirați o necunoscută pe care o întâlniți pe stradă. „Vrei să-mi iei ochii?” Geloasa este adesea dublată de o specialistă în ezoterism, foarte bună cunosătoare a horoscopului și a astrologiei erotice.

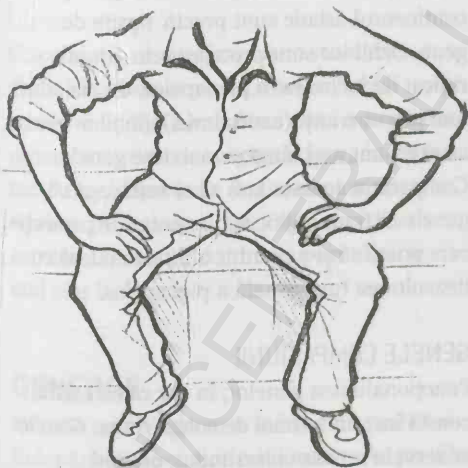
Ea îl observă, ținându-și arătătorul mâinii stângi prizonier în scobitura mâinii drepte.

De câțva timp, iubitul ei se tot învârte în jurul tipei ăleia. Și asta o scoate din sărite. Ea nu

vrea ca el să-și dea seama de asta, pentru că ar fi prea încântat. Tipul îi șoptește cine știe ce la ureche și fufa aia râde. Pe bune, acum, ce-o fi găsit la ea?

Ancorare tipică pentru gelozie. Arătătorul stâng este chiar sediul simbolic al geloziei. Trebuie să conchidem că tânăra trebuie să și-o ascundă, ca să nu i se citească prea tare pe față. Însă codul respectiv poate să indice și o atitudine de descurajare sau o mărturisire a neputinței în fața evenimentelor.

Cel mai mare dușman pe care îl aveți stă jos, cu picioarele lipite de pământ, cu brațele îndoite, sprijinite pe coapse și palmele ținute invers (degetele înspre interiorul coapselor, iar degetele mari înspre partea din afară a acestora).

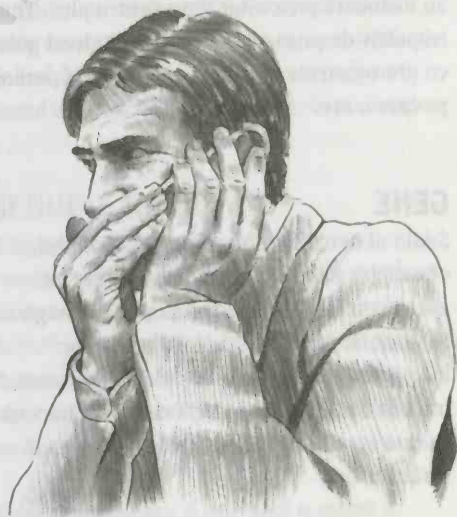

Gestul trimite la o postură de detentă bruscă; s-ar zice că nu face decât să aștepte ocazia potrivită ca să sară asupra adversarului. Are impresia că-l invadează. Ori poate să fie pur și simplu invidios pe prestigiul pe care îl aveți.

Părul bătrânei domnișoare este împărțit în două cozi atent împletite. Cozile sunt un fel de frâghii care îi înlanțuie pe cei care vin prea aproape de ele. La maturitate, ele trădează un caracter posesiv, chiar gelos până la tiranie.

Atunci când unchiul meu trage din țigară, o face ținând buzele exagerat de ținute. Îi e frică să nu-i scape ceva; gestul dezvăluie o furie îndreptată contra propriei persoane, combinată cu un sentiment insuportabil de a fi deposedat. Unul și mai avar decât el n-ai să găsești.

Gelosul își ține telefonul mobil cu ambele mâini, cu stânga apucându-l, iar cu dreapta protejând microfonul sau invers.

Noul șef stă pe scaun, țeapăn ca un băț. Mintea persoanei respective îi dictează rigiditatea atitudinilor sociale. Încearcă să-i facă pe subalterni să creadă că are mai multă influență decât cea cu care îl creditează

aceștia. De altfel, din experiența acumulată a limbajului gestual se poate observa că acest tip de secvență aparține unor indivizi care nu au niciodată prea mult timp pentru alții. Tipul respectiv de postură trădează un individ gelos cu prerogativele sale sau cu fărâma de putere pe care o are.

GENE

Sediu al narcisismului primar al copilului, căruia i se admiră genele lungi și care va ajunge un adult foarte preocupat de imaginea lui socială, cele două sute de gene care înconjoară fiecare ochi au o durată de viață de trei până la cinci luni, după care sunt înlocuite. Durata lor de viață este la fel de mare ca a sprâncenelor.

Femeile cu gene interminabile atrag atenția asupra lor dându-le cu rimel pentru a le alungi cât mai mult cu putință. Despre ele se spune că au ochi de căprioară sau de păpușă de porțelan. Au tendința să fluture din gene ca să facă pe inocentele, însă, în general, sunt mai

degrabă viclene decât naive. Nu vă încredeți în genele interminabile, căci au multe șiretenii de ascuns și privirile pe care le disimulează sunt de multe ori încărcate de calcule, sub aparența unei candori absolut naturale! Să fie adevărate sau false aceste gene de păpușă? Să fie încă la modă genele false? Lungimea genelor este un detaliu morfologic care le preocupă adesea pe femei. Rimelul și genele false ajută la luminarea sau la mărirea ochilor mici.

Reprezentările antropomorfe ale extraterestrilor sunt, oare, lipsite de gene și sprâncene întrucât acestea constituie atribute esențialmente umane? Se știe că sprâncenelor servesc drept semnale, însă care este rolul genelor? Să fie vorba despre o simplă perdea de protecție care înconjoară ochiul? Păi nu acesta-i rolul pleoapelor?

Populațiile cu ochii foarte migdalați de pe continentul asiatic sunt practic lipsite de gene. Ochii lor sunt protejați prin gradul ridicat de închidere a pleoapelor. Cu cât sunt mai protuberanți (exoftalmici) globii oculari, cu atât sunt mai lungi și mai dese genele. Comparația aceasta lasă să se înțeleagă că genele ar fi un mijloc suplimentar de protecție, care poate că și-a pierdut utilitatea odată cu dezvoltarea funcțională a pleoapelor.

GENELE COMPASIUNII

Funcționalitatea genelor, în caz că ea există, constă într-un semnal de compasiune. Genele ar servi la reținerea lacrimilor, oferind astfel privirii omului o umezeală plină de compasiune, pe care o întâlnim adesea la cei care au căzut pradă unui *coup de foudre*. Să aibă, oare, o funcție de apărare, destinată să declanșeze la potențialul agresor un sentiment de milă? De ce nu?

Am putut să constat că o frecvență mare a clipitului din pleoape (deci, fatalmente, și din gene) dezvăluie o persoană mai înclinată spre compasiune decât o frecvență redusă a clipirilor. Este adevărat că această fluturare de aripi scapă atenției, într-atât este de discretă.

Frank Carlucci este unul dintre cei mai importanți actori ai economiei militare americane, un fel de naș al industriei de armament și un tip foarte îndrăgit de toți politicienii care caută să-și aranjeze viața și după ce părăsesc funcțiile pe care le au. Carlucci a fost intervievat de mai multe ori într-un documentar foarte critic la adresa președintelui Bush și am putut constata că individul acesta, care distribuie sinecure la Washington, vorbește fără să clipească. Privirea mohorâtă și glacială a personajului spunea, de altfel, foarte multe despre lipsa lui de compasiune.

Cercetătorii au observat că un *stacatto* al clipirilor este urmarea unei tulburări emoționale. Mai ales atunci când o persoană primește o veste neașteptată, fie ea bună sau rea. Atunci când între doi oameni se naște o iubire fulgerătoare, frecvența clipirii se accelerează brusc, înainte de primul sărut, mai ales la femeie.

GENEROS

Mâinile centrifuge sunt mâini care tind să se îndepărteze de corpul celui care vorbește. Ele se îndreaptă către interlocutorul acestuia ori către exterior. Astfel de mâini aparțin codurilor care pun într-o lumină bună imaginea publică. Persoanele cărora le este greu să-și mențină spațiul vital evită mâinile centrifuge când vorbesc cu cineva, preferând mâinile

centripete. Mâinile centrifuge aparțin, în general, unui individ generos.

Palmele sunt îndreptate în sus. Acestea sunt mâini în ofrandă. Mâinile în supinație dezvăluie temperamentul generos al unui individ cooperant și convivial sau, în orice caz, al unui interlocutor care caută o deschidere. Atitudinea este vizibil pozitivă pentru imaginea publică a celui care o adoptă. Cu toate acestea, unei persoane care se exprimă ținând de obicei mâinile în pronție îi va fi destul de greu să-și țină mâinile în supinație.

GENUFLEXIUNE

A îngenunchea este un act de supunere, însă provine și dintr-o nevoie de transformare sau de re-creare, mai ales într-un context religios. Atitudine excepțională în viața cotidiană, îngenuncherea este un semn de devoțiune amoroasă în cadrul cuplului sau de afecțiune profundă față de un copil.

Genuflexiunea era și este încă o marcă a supunerii față de un personaj de rang înalt, astfel încât se întâmplă să ne plecăm ușor genunchii din respect față de un interlocutor, chiar dacă nu ne dăm seama. În anumite medii burgheze, fetele fac acest gest în fața adulților.

Atenție, însă! Flexarea genunchiului drept este un act de supunere frauduloasă și agresivă, iar flexarea genunchiului stâng este un act de supunere autentică. Data viitoare când veți vedea un film istoric, veți putea observa greșelile din scenariu. Observați reverențele făcute de actori! Veți observa imediat curenții de simpatie sau de antipatie care îi leagă sau îi îndepărtează unii de alții, dincolo de necesitățile scenariului. Genunchiul drept este sediul simbolic al agresivității, iar stângul, cel al supunerii.

Dacă genunchiul drept se sprijină pe pământ, iar cel stâng este în aer, această postură marchează respectul față de înaltul personaj căruia cel îngenuncheat i se supune. Cum genunchiul drept este sediul simbolic al agresivității, faptul că este la pământ arată că

sediul simbolic al agresivității este dezactivat. Dacă genunchiul stâng este la pământ, iar cel drept în aer, acest fapt marchează o ostilitate ascunsă și un refuz nedeclarat de a se supune. Genunchiul drept ținut în aer trădează o agresivitate gata să fie pusă în practică.

GENUNCHI

Genunchiul drept este sediul simbolic al mobilității și al progresului. Genunchiul stâng este sediul simbolic al fugii. În fața pericolului, facem întotdeauna stânga-mprejur. Totuși, este ciudat să constatăm că exercițiile militare se fac întotdeauna pornind cu piciorul stâng, nu cu dreptul.

Stâng-drept! De ce oare? Probabil pentru că, dacă pornesc cu piciorul stâng, soldații nu se mai gândesc să o ia la fugă din fața dușmanului. Poate și pentru că maturizarea emisferei cerebrale drepte (creierul afectiv) o precedă pe cea a emisferei cerebrale stângi (creierul cognitiv) în geneza bebelușului. Să nu uităm, emisfera cerebrală dreaptă comandă partea stângă a corpului.

GESTICĂ (REGULA ELEMENTARĂ A SEMIOTICII)

Antropologul Adam Smith afirmă că fiecare cultură din lume a pus în evidență separarea fundamentală între stânga și dreapta, indiferent dacă a făcut-o pe baze psihologice sau nu. Să notăm că dreapta reprezintă legea, ordinea, și că un moștenitor de mână stângă este un moștenitor nelegitim. Pornind, printre altele, de la aceste constatări, voi lansa următoarea ipoteză: partea dreaptă a corpului unui bărbat dreptaci aparține

imaginii paterne integrate în supraeul lui. În schimb, partea stângă ar fi simbolul imaginii materne. Bărbatul dreptaci care se identifică cu imaginea sa paternă va integra energiile pozitive în partea dreaptă a corpului său, iar cele negative în cea stângă, dacă este un bărbat ca tatăl lui. În schimb, femeia dreaptă va integra energiile pozitive în partea stângă a corpului său. La urma urmelor, este o femeie, la fel ca mama ei. În ce-i privește pe bărbații stângaci, imaginile parentale se schimbă: imaginea tatălui se va situa la stânga, iar cea a mamei, la dreapta. Femeile stângace cunosc același tip de inversare, însă în sens contrar.

GESTICULĂRI

Gesticulările ne permit să ne exteriorizăm stresul sau furia ce nu pot fi altfel exprimate. Dacă gesturile n-ar fi decât simple fantezii acrobatice produse de un corp fără minte, așa cum pretind unii, atunci nu ar avea nici un motiv să se manifeste. Natura, căreia îi aparținem, nu face nimic degeaba. După cum ar spune Jacques Monod, intențiile naturii sunt teleologice, au întotdeauna o origine și un obiectiv. Nu sunt niciodată gratuite.

Gesticulări, atitudini, posturi instinctive, gesturi convenționale, indiferent dacă sunt lipsite de importanță sau nu, semnalele corporale sunt manifestarea căutării unei armonii psihoanatomice. Rolul primordial al gesturilor este să asigure eliminarea imediată a crispărilor articulo-musculare provocate de mediu. Cel mai mic stres cauzat de mediul înconjurător (thrillerele de la televizor, zgomotele nocturne, țipetele vecinilor etc.) duce la apariția unor crispări ale mușchilor, care nu sunt decât reverberațiile transmise

de evenimentele pe care le suportăm. Așa că aceste nenumărate motive de stres sunt diluate în cotidian, ca un preaplin care se răspândește în toată carapacea musculară a *soma*. Dacă aceste gesturi n-ar exista, n-am avea nevoie să ne mișcăm fără rost ori să gesticulăm fără motiv pentru a scăpa de tot acest stres.

HIPERGESTUALII

Personalitatea hipergestuală corespunde și unui individ hipermimic. Având un temperament cu componentă isterică, hipermimicul se mișcă foarte mult în timp ce vorbește. În schimb, atunci când ascultă, chipul lui aprobă, comentează sau răspunde prin mimică discursului interlocutorului. Acest tip de personalitate este imitat adesea de actorii comici. Ce ascunde asta? Fără îndoială, o stare foarte proastă, dar și o nevoie imensă de a comunica cu ceilalți pentru a le plăcea. Aceste persoane compensează o copilărie care a fost deseori nefericită pe plan familial, dublată de o carență afectivă fundamentală. În general, și părinții lor au fost incapabili să-și exprime emoțiile sau și-au refuzat orice demonstrație de afecțiune față de copil. Iar acest trecut a făcut din ei niște semafoare vii.

CLONAREA GESTURILOR

Toți oamenii funcționează în același fel, de la gânduri la comportamente, de la conduite la motivații, de la gesturi la cuvânt. Jean Hamburger observa că toți oamenii sunt deopotrivă asemănători și diferiți. Originalitatea omului nu este dată de aparențele în spatele cărora se ascunde, ci de ceea ce aduce el societății căreia îi aparține. Nu există nici o diferență între o zi de luni și una de marți, în afara cuvintelor care le desemnează. Timpul nu-și găsește

originalitatea decât prin felul în care zilele săptămânii merg înainte înspre ideea pe care ne-o facem despre weekend. Priviți de pe Lună, toți oamenii sunt la fel, dar, în realitate, toți sunt diferiți. Mulțimea creează efectul de clonă, după cum multiplicarea gesturilor dă impresia că acestea nu sunt decât niște mișcări lipsite de orice importanță.

CORPUL FĂRĂ ODIHNĂ

Oare câte gesturi instinctive diferite facem într-o oră, fără ca măcar să ne dăm seama? Tot corpul ne este solicitat, unele părți mai mult decât altele, așa cum este cazul cu mușchii feței, de exemplu. Într-o ședință de lucru de o jumătate de oră, am observat că o persoană își tot schimbă poziția picior peste picior, mișcându-se, în medie, o dată la 80 de secunde. Asta presupune că în trei minute făcea cam 20 de schimbări climatice pe plan mental sau 20 de modificări ale energiei care animă emisferele dreaptă și stângă ale creierului. De altfel, ar fi ușor de dovedit ceea ce am afirmat. Este de ajuns să fie înregistrată activitatea electrică a celor două emisfere, în funcție de felul cum stă picior peste picior un bărbat dreptaci care este supus acestei experiențe.

ELIMINAREA STRESULUI

De ce avem nevoie de toate aceste gesturi, pe cât de gratuite, pe atât de inutile? Pur și simplu, pentru a scăpa de acidul lactic care inundă mușchii. Foarte multe dintre aceste gesturi pot fi răspunsuri nervoase la stările de excitare sau de opoziție mentală. Dar rămân destule care nu pot fi încadrate în această categorie. Corpul este animat de multe mișcări diferite și inexplicabile. Picioarele, mâinile, fața sunt sediile multor ticuri, atitudini mimice, posturi reacționale, gesturi sau

grimase care nu au nici o explicație logică și rămân intraductibile, dar care se repetă cu o frecvență remarcabilă. Același gest revine la intervale neregulate. Prin urmare, este esențial să ascultăm ceea ce se spune ori să observăm raporturile de forță care există între părțile respective pentru a descoperi că aceste gesturi s-ar putea să aibă un motiv. Iată de ce mi se pare evident că există o semnificație a baletului gestual pe care corpul uman îl face fără încetare.

TICURILE GESTUALE

Vă asigur că nu toate gesturile sunt doar niște mișcări fără rost, chiar dacă multe dintre ele nu vor să transmită absolut nimic. Dar există și ceea ce numesc „refrene gestuale“, care trădează fără pic de rușine toate minciunile care ne servesc de paravan, cu o fidelitate incorrigibilă. Din fericire, vedem mult mai bine paiul din ochiul vecinului decât bârna din al nostru. De aceea râdem cu poftă de nefericirile celorlalți. Dacă analiza gesturilor nu s-ar sprijini pe conținutul discursului verbal, pe contextul sau pe evenimentele care o justifică, atunci nu ar avea sens. Întrucât nimeni nu poate pricepe gesticulările unei persoane dacă tăiem sonorul, fără să cunoaștem motivele care stau la baza acestor gesticulări. Dacă o ascultați pe Lara Fabian cântând la televizor și, brusc, tăiați sonorul, ați putea avea impresia că se dă de ceasul morții, deși interpretează un cântec de dragoste. Fără cuvinte, care cresc din ele, majoritatea gesturilor n-ar fi decât gesticulări animale. Totuși, rămân unele, pe care le numesc „refrene gestuale“, la care vă trimit și care nu au nevoie de un decor verbal ca să aibă o semnificație. Iată de ce există, fără îndoială, o semnificație a baletului pe care propriul corp îl face fără știrea noastră. Să negăm această evidență înseamnă să refuzăm

orice semnificație unei limbi străine, doar pentru că succesiunea ei de sunete nu are nici un sens pentru urechile noastre, obișnuite doar cu limba maternă.

GHINIONIST

Asociatul merge cu mâinile împreunate sub abdomen.

Acest tip de mers este un mare clasic al atitudinilor de eșec. Mâinile împreunate sub pântec sau mai jos (depinde de lungimea brațelor) reprezintă, simbolic, o barieră în calea mersului. Atitudine corporală specifică pensionarilor sau persoanelor fără ocupație, devine un adevărat virus dacă aveți de-a face cu un asociat care preferă această poziție atunci când merge. Dacă asociatul

intervine într-o afacere, luați-vă adio de la orice speranță. Dacă se amestecă pentru a vă face un serviciu, toate ambițiile vi se vor spulbera. Poartă ghinion. Nimeni nu poate oferi sfaturi mai proaste decât el. Simplul fapt de a-l frecventa este suficient pentru a vă transforma viața profesională într-un veritabil traseu de războinic. Singura amuletă ce vă poate feri de soarta nefastă pe care o aduce cu sine constă în a-l evita sau a-l alunga înainte să fiți obligat să depuneți bilanțul acțiunilor dumneavoastră.

GLEZNE

Îmi amintesc perfect o întâlnire pe care am avut-o cu un celebru dresor de animale, pe un platou al televiziunii Delarue. Am făcut cunoștință și i-am propus foarte repede un proiect de carte despre animalele domestice, al cărei titlu ar fi fost *Mon chien est surdoué* („Câinele meu este supradotat“). Îmi aduc aminte și că glezna mea dreaptă o ținea prizonieră pe stânga; era o poziție psihorigidă prin excelență. Stăteam amândoi la masă și aveam în față o farfurie pe care se aflau crudități și mezeluri nu tocmai proaspete. Eram foarte conștient de poziția gleznelor mele, însă refuzam să accept ceea ce îmi preziceau. În ce-l privește pe dresor, el era foarte încântat de proiect, întrezărind perspectivele financiare pe care îi propuneam să le negocieze cu editorul. Așa că ne-am dat întâlnire peste opt zile, ca să facem rezumatul. El chiar mă invitase să iau prânzul pe proprietatea vastă unde își dresa animalele ca să apară în tot soiul de filme sau de manifestări. În ajunul zilei stabilite l-am sunat ca să-mi confirme întâlnirea și am aflat că a anulat-o *in extremis*, din motive clasate drept „strict confidentiale“. Am fixat atunci o altă

întâlnire, la repezeală. N-am fost prea mirat când secretara lui m-a sunat în ajunul acestei a doua întâlniri ca să o anuleze. „A trebuit să plece“, a pretextat ea, „într-o călătorie în străinătate.“ Când am întreat-o dacă prevăzuse o altă dată, mi-a răspuns că mă va contacta el. Evident, nici până în ziua de azi nu a mai dat un semn de viață. Cu toate acestea, gleznelor mele mă avertizaseră că era ceva putred în afacerea respectivă.

Gleznele sunt sediul motivației, așa că dacă vă dor, mai mult ca sigur că motivația dumneavoastră profesională a suferit de curând câteva înfrângeri sau că, pur și simplu, sunteți într-o perioadă de instabilitate profesională sau de eșec. În mod simbolic, dacă vi se spune că aveți gleznelor umflate, puteți considera că acela care vă ia astfel în derădere consideră că scopul pe care vi l-ați propus vă depășește cu mult posibilitățile. Ține doar de dumneavoastră să confirmați ori să infirmați acest diagnostic! Totuși, e bine să fiți atent la glezne și la modul lor de exprimare, somatic sau gestual! Gleznele sunt considerate adesea un punct slab al corpului, dat fiind că se termină în partea de jos a gambelor, prin tendoanele lui Ahile. Tendinitele ahileene reprezintă o patologie articulară frecventă.

Pe de altă parte, am observat în repetate rânduri că studenții care sufereau de tulburări ale schemelor voluntare aveau tendința să-și încrucișeze degetele pe glezna dreaptă când stăteau picior peste picior în echer. În schimb, persoanele de sex masculin care suferă de tulburări sexuale au tendința să facă același gest, însă încrucișându-și degetele peste glezna stângă. Să existe oare un raport indirect sau simbolic între glezna dreaptă și voință? Și invers, să fie glezna stângă în legătură

psihologică cu problemele sexuale? Întrebările acestea rămân deschise. Observația nu este de ajuns ca să stabilim o regulă. Ea permite doar să facem ipoteze pe care poate că alții le vor putea confirma într-o bună zi.

Glezna dreaptă este sediul eșecului. O apărăm încrucișându-ne degetele peste ea sau punând sistematic glezna stângă peste cea dreaptă, atunci când stăm jos. Glezna stângă este unul dintre sediile anxietății, asociată cu o instabilitate punctuală sau cronică.

Într-un registru mai superficial, finețea gleznelor este prologul frumuseții picioarelor. Unele femei profită de acest atu și atrag atenția asupra gleznelor lor purtând la una dintre ele o brățară de aur, simbol al supunerii amoroase ori, pur și simplu, sexuale.

În secolul al XIX-lea, vederea picioarelor devenise ceva atât de șocant, încât simpla expunere a gleznei era semnul unei femei de moravuri ușoare. Un exces de puritanism cât se poate de tipic pentru epoca victoriană, dar care, din fericire, a dispărut. Totuși, fustele lungi care se opresc la gleznă reapar din când în când pe străzile orașelor și nu trec neobservate. Punerea simbolică la adăpost a picioarelor femeilor este un semn al timpului și indică faptul că la orizont se profilează o recesiune economică.

GREGAR CU CE PICIOR PORNIȚI ÎN VIAȚĂ?

Cei care pornesc cu stângul au tendința de a respecta regulile și uneori sunt chiar gregari. Ei urmează mulțimea, nu sunt niște deschizători de drum. Oricum, piciorul cu care pornim depinde și de context sau de ceea ce

avem în minte. Atunci când sunt satisfăcut de munca mea, când mă simt plin de energie, mă surprind adesea pornind cu piciorul drept. Când am dubii, când sunt frustrat, când totul îmi merge pe dos, plec cu piciorul stâng.

GRIMASĂ

Grimasa corespunde mai curând unei nevoi de destindere a structurilor musculare fixe ale feței decât unei nevoi de a ne bate joc de alții. Cea mai relaxantă grimasă rămâne zâmbetul, după cum știe oricine.

Președintele Sarkozy își irosește talentul în politică. Este de nerecunoscut, dar, cu toate acestea, atât de mimic, încât ar trebui să se gândească să-și schimbe cariera cu una cinematografică. Viața merge mai departe și după Elysée. Prietenul lui, Bernard Tapie, s-a lansat în teatrul bulevardier cu un mare talent. Cei doi sunt niște mutanți.

GURĂ

„[...] Dacă gura este nevoită să adopte o mimică despre care se poate spune că, într-o anumită măsură, amintește o reacție sexuală, atunci ea se ascunde adesea în spatele mâinii.

Unele feluri de a râde și unele grimase sunt tipice pentru faza de curtare, iar când se produc într-un context social, se poate vedea frecvent cum mâna se ridică imediat și acoperă zona gurii.“

Gura este sălașul geloziei, dar și un orificiu destinat plăcerii oferite de consumarea hranei sau de sărut, de exemplu. Gură strâmbă, buze strânse, comisura buzelor lăsată, toate acestea sunt semne ale unei încrederi în sine aflate în cădere liberă, care este înlocuită de suspiciune, de ură sau de amărăciune. Numărul mimicilor negative ce blochează mobilitatea buzelor este absolut incalculabil. În schimb, gura unui individ care are încredere în sine se observă de îndată. Oricare ar fi forma buzelor lui, gura este întotdeauna în armonie cu restul feței, în toate împrejurările. Când vorbește, persoana respectivă are tendința de a articula clar, ceea ce pune în mișcare un mare număr de mușchi faciali. Trebuie un mare efort ca să devenim conștienți de mimica feței atunci când ne exprimăm, însă acest lucru ne va oferi, în cele din urmă, multe avantaje.

DE CE NU NE SIMȚIM PROPRIA RESPIRAȚIE URĂT MIROSITOARE?

Nasul se află în legătură directă cu gura și de aceea se obișnuiește cu mirosul degajat de aceasta și, în consecință, și cu halena, numită și halitoză.

În 85% dintre cazuri, cauza acestei emanații neplăcute este o boală a parodontiului (ansamblul țesuturilor de susținere a dinților) care începe cu gingivita. Această afecțiune provoacă sângerarea gingiilor, iar, la fumători, și mirosul de scrumieră stătută al gurii. Gingia afectată se dă înapoi, lăsând locuri perfecte pentru a adăposti celule moarte

și reziduuri alimentare cu care se hrănesc bacteriile; același lucru se întâmplă cu papilele din partea cea mai din spate a limbii și a mucoasei. Bacteriile produc în acele zone produși sulfuroși volatili și cu miros greu. Factori agravanți sunt cafeaua și alcoolul, diabetul și bruxismul (scrâșnirea dinților, care favorizează bolile parodontiului), aciditatea gastrică, guturaiul și sinuzita, stresul și unele medicamente. Tratamentul constă în pierderea dinților și a limbii după fiecare masă, curățarea zilnică a dinților cu ață dentară și detartrajul anual.

LECȚIE DE ANATOMIE BUCALĂ

Gura este organul motor al feței și una dintre cele mai expresive părți ale corpului. Într-adevăr, schimbările de dispoziție afectează poziția buzelor în patru moduri diferite: deschise sau închise, țuguiate sau supte, cu colțurile ridicate sau căzute, strânse sau destinse. Combinate în diferite moduri, aceste patru tendințe ne furnizează o gamă imensă de expresii bucale.

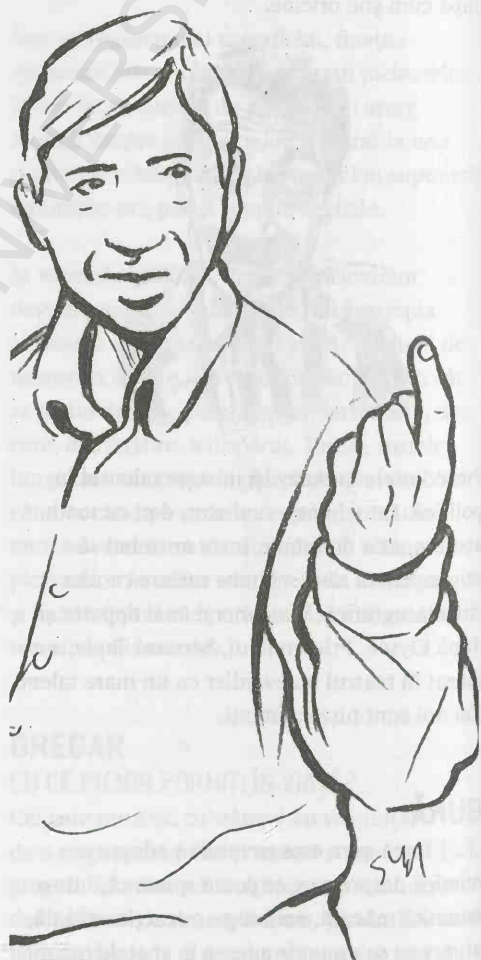
MUȘCHII GURII

Mușchiul orbicular al gurii, un mușchi circular, face înconjurul buzelor. Se contractă ca să le închidă. Mușchiul ridicător înalță buza superioară ca să creeze o expresie de durere sau de dispreț. Mușchii zigomatici înalță comisura buzelor, pentru zâmbet sau râs. Triangularii trag în jos buzele, dându-le o expresie de tristețe. Mușchiul coborâtor coboară buza inferioară, într-o expresie de dezgust sau de ironie.

Vocea care însoțește expresiile bucale și ceea ce face ca gura să se deschidă mai mult sau mai puțin, după caz, introduc astfel un nou element în gama semnalelor faciale subtile.

Să luăm ca exemplu măștile opuse ale mâinii și fricii. Diferența fundamentală se află la nivelul colțurilor gurii, care sunt trase înapoi. În cazul mâinii, acestea sunt orientate în față, ca și cum ar vrea să se năpustească asupra inamicului. În cazul fricii, ele se trag înapoi, marcând dorința de evadare. Frica provoacă retragerea buzelor, de aceea omul care țipă își arată mai puțin dinții decât cel care ceartă pe cineva.

GURU

Individul își îndreaptă arătătorul către interlocutorul său, cu palma întoarsă către interior, ca și cum ar amenința un copil neascultător.

Este un avertisment gestual foarte răspândit la falșii profeți și la tot soiul de guru.

Gazda vă întâmpină stând turcește.

Dacă îi lăsăm deoparte pe croitori, care stau astfel din motive profesionale, indivizii care adoptă această poziție în fața sau în cadrul unui grup sunt ființe virtuale care se cred importante, ucenici ai unor mentori spirituali. Plini de energie, îi pot enerva pe alții, dar sunt foarte suspicioși, parodici până la a deveni caricaturali; ei sunt deseori sfătuitori ale căror lecții sunt departe de a fi gratuite și ale căror păreri pot costa scump colectivitatea.

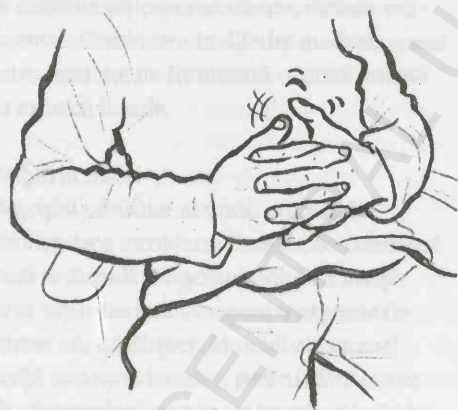
Am întâlnit mulți indivizi de acest gen în sectoarele de activitate care miros a New Age. În general, știu să tragă spuză pe turta lor fără să le pese prea tare de problemele omenirii.

H

HĂRȚUIRE

Clientul își rotește degetele mari, ținând pe burtă mâinile cu degetele încrucișate și ascultând doar cu o ureche.

În context profesional, gestul acesta indică un mare rafinament al cruzimii. O virtuozitate de neegalat în domeniul răutății gratuite și perverse. Însă gestul poate să indice și o stare de oboseală. Degetele mari se învârt în sensul acelor de ceasornic: ele indică nevoia de a face timpul să curgă mai repede, pentru ca persoana care face gestul respectiv

să scape de ceva ce o agasează. Dacă gestul este făcut în fața unui interlocutor, el își depășește sensul inițial, devenind semnalul unei cruzimi anunțate. În rarele momente când am observat acest refren gestual într-o situație de negociere, m-am interesat imediat de personalitatea celui care îl făcea. Toți cei care făceau acest gest aveau fețele ca niște măști și o privire lipsită de orice expresie. Își țineau gura închisă, cu buzele uneori chiar strânse, și păreau că așteaptă ca întrevederea să ia sfârșit. Întâlnirile se sfârșeau mereu busc și se exprima, fără menajamente, dorința ca acestora să nu le mai urmeze niciodată altele. Atunci când degetele sunt încrucișate, fără ca degetele mari să intre vreodată în contact, așa cum este cazul în această atitudine, noțiunile de dorință sau de motivație (degetul mare al mâinii drepte) nu duc niciodată la plăcerea de a duce lucrurile la îndeplinire (degetul mare al mâinii stângi). Din acest motiv, gestul respectiv devine un fel de refuz deturnat. Cel care adoptă acest cod gestual va aștepta, de altfel, sfârșitul discuției, ca să-i taie capul interlocutorului cu o plăcere nedisimulată.

Dar dacă degetele se învârt în sens contrar acelor de ceasornic? Fără îndoială, interlocutorul dorește ca întvederea pe care a acordat-o să nu fi avut loc niciodată.

Viitorul socru își încrețește adesea pleoapele, părând că închide ochii.

Încearcă să-și ștergă, literalmente, de pe retină imaginea viitorului ginere. Acesta trebuie să se aștepte la un refuz categoric și să-și spună și că a scăpat ușor, dacă asta l-ar putea consola. În anumite cazuri, răutatea omului respectiv poate să atingă și chiar să depășească limitele unei experiențe mistice.

Antebrațul este îndoit și sprijinit în cot, palma se află în înălțimea umărului, iar obrazul se odihnește pe dosul mâinii. Mâna opusă ține cotul brațului care servește drept suport.

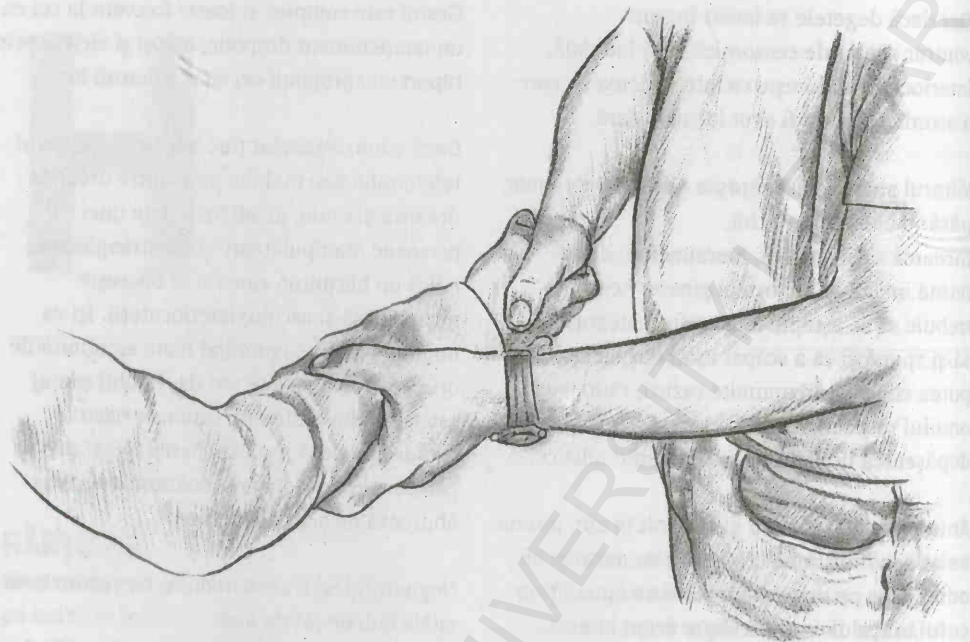
Gestul este complex și foarte frecvent la cei cu un temperament despot, odioși și vicleni prin raport cu apropiații ori cu subalternii lor.

Dacă viitorul asociat ține adesea receptorul telefonului sau mobilul prins între urechea dreaptă și umăr, ne aflăm în fața unei persoane manipulative și constrângătoare, adică un hărțuitor, care nu se obosește niciodată să-și asculte interlocutorii. Își va impune părerile, ignorând toate atenționările ori sugestiile care i se vor da. Dublul șantaj este arma lui preferată. Dumneavoastră veți decide dacă jocul își merită miza! Și persoanele surmenate se folosesc sau chiar abuzează de această manie.

Negustorul își freacă mâinile, ca și cum le-ar spăla sub un jet de apă.

Indivizii care își freacă în mod regulat mâinile au mâinile murdare, în sens figurat. Oamenii de afaceri care folosesc acest gest au de multe ori o mentalitate de speculant fără scrupule. Cât despre ceilalți, cei care nu lucrează în domeniul afacerilor, aceștia sunt hărțuitori de cea mai pură speță, pe care nu-i dau principiile afară din casă. Unii animatori de televiziune au și ei acest tic gestual. Colaboratorii lor, interogați cu cea mai mare discreție, au confirmat că erau, într-adevăr, niște hărțuitori notorii.

Dacă gazda, în loc să vă dea mâna în mod normal, vă strânge palma și antebrațul cu ambele mâini, atunci sunteți prins în capcană. Acest mod de întâmpinare este foarte răspândit de cealaltă parte a Atlanticului. Indivizii care îl folosesc își investesc inteligența în răutate și sunt lipsiți de cea mai elementară căldură umană. Îi invadează pe ceilalți, neutralizându-le de la bun început mecanismele de apărare. Acest mod

de a strânge mâna trădează un prădător. Responsabililor cu tăierea costurilor (cost killers) le place foarte mult acest mod de a strânge mâna viitoarelor victime înainte să le înghită pe nemestecate.

Pe 30 ianuarie 2003, George W. Bush umplea toată coperta revistei Le Nouvel Observateur. Își ținea mâna dreaptă la inimă și își țuguiase buzele, ținându-le ca pe o farfurie de supă răsturnată.

Atitudinea era teatrală, poate chiar caricaturală. Președintele asculta imnul țării sale. Desenul buzelor trăda o amărăciune neașteptată la omul cel mai puternic de pe planetă sau, cel puțin, considerat astfel de mass-media. Acest tip de mimică nu poate fi contrafăcut, decât poate doar de comici precum Sol sau de mimi ca Marcel Marceau, cu fețe foarte mobile. Ea se imprimă pe față

și are un raport direct cu ceea ce trăiește persoana respectivă. Originea amărăciunii ce se citea pe fața președintelui Statelor Unite nu putea fi explicată decât dacă i se cunoștea istoria personală. În schimb, cu totul altfel stau lucrurile în privința buzelor strânse. Aici este vorba de un tic gestual, și nu dintre cele mai neînsemnate. Faptul că buzele îi păliseră aproape de tot dezvăluia un nivel de cruzime pe măsura privirii feroce a dușmanului său atavic, Saddam Hussein. De fapt, Bush și Saddam fac parte din același grup, cel al manipulatorilor perversi. Ai fi zis că fiecare e clona celuilalt. Și, fără îndoială, acesta a fost unul dintre factorii care i-au aruncat unul împotriva celuilalt.

Ea își prezintă soțul. Șeful strânge mașinal mâna acestuia, uitându-se pe deasupra capului său. Nu are ochi decât pentru ea. Strângerea mâinii este mecanică și indică o

lipsă de respect față de cel cu care dă mâna. Privirea alunecă spre un orizont virtual. E fascinant s-o observi, cu atât mai mult cu cât îi oferă hărțuitorului un aer aproape biblic. „Văd mai departe decât lungul nasului tău“ este sensul pe care această strângere de mână ar dori să-l transmită. Unii oameni politici abuzează de ea, fără să-și dea seama, că în felul acesta, își distrug imaginea publică. Fiți atenți la toți șefuleții cu care veți avea de-a face și care uzează și abuzează de o asemenea eschivă! Din punct de vedere ierarhic, ei joacă în categoria pană, dar la capitoul hărțuire sunt la categoria grea.

CE SEMNIFICĂ MÂINILE NEMIȘCATE?

Cel care se exprimă fără să-și folosească mâinile poate fie să le țină pe un suport oarecare, fie să le ascundă sub masă, în buzunare, ori să-și țină degetele încrucișate, ca să le împiedice să se miște. În oricare dintre cazuri, indiferent de mijlocul la care se recurge pentru cenzurarea expresivității mâinilor, comportamentul respectiv merită discutat. Știm deja că mâinile exprimă propria versiune asupra faptelor ori subtitrează discursul, iar cel care se privează de concursul lor dă impresia că disimulează o parte a informațiilor pe care acceptă să le comunice pe cale orală. Aceasta este „mâna moartă“ a hărțuitorului sau a manipulatorului pervers.

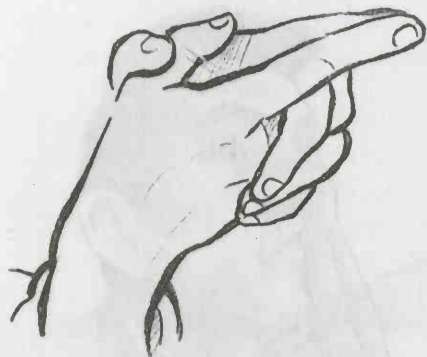
Interlocutorul, sprijinit pe coate, își duce la buze ultimele falange ale degetului arătător și ale celui mijlociu, ca și cum ar fuma o țigară imaginară.

Gestul este simulacru al unui sărut la distanță, sensul lui de bază nefiind neapărat unul de afecțiune pentru interlocutor. El vă

măsoară din priviri, încearcă să estimeze ce posibilități aveți să dați înapoi și se pregătește să contraatace ca să vă facă bucățele. Folosirea mâinii stângi reprezintă apanajul manipulatorului, iar dreapta este specifică pentru un hărțuitor. Codul gestual respectiv este mai răspândit decât s-ar crede. Din cauza discreției sale însă, nu se remarcă ușor. Alegerea mâinii este invariabilă. Fie persoana respectivă își va duce la buze arătătorul și mijlociul stângi, caz în care avem de-a face cu un manipulator, fie își va hărțui victima punându-și pe buzele închise arătătorul și degetul mijlociu ale mâinii drepte.

Este convocat la o discuție. Echipa sa de vânzători s-a mulțumit să atingă sumele prevăzute în buget. Ar fi putut să-și dea mult mai mult silința. În orice caz, asta consideră directorul. Și, în plus, ar fi trebuit să-i urmeze cu sfințenie instrucțiunile. „Nu orice inițiativă e neapărat bună, nu-i așa, Martinet?“ Ironia se lăfăie pe fața unsuroasă a directorului.

Degetele încrucișate, arătătoarele îndreptate înaintea și lipite unul de celălalt.

Gest neașteptat, care trădează o persoană căreia îi place să dea lecții și să despice firul în patru dacă i se pare că ceilalți nu se pleacă destul de repede în fața influenței lui. Personajul este exclusivist și elitist, iar ochii lui vă vor spune dacă aveți o anvergură care

să-l impresioneze. Atenție, căci omul acesta este un adept convins al tehnicilor de hărțuire să se debaraseze de un subaltern prea șters, prea tern. Ce curios, cuvântul „subaltern“ se termină în „tern“! Să fie doar o întâmplare?

Trosnirea articulațiilor

Un mijloc la fel de bun ca oricare altul de a scăpa de stres transferându-l asupra celor din jur. Indivizii care se joacă așa sunt, în mod ciudat, mari amatori de filme extrem de violente și hărțuitori de primă mână.

„Bineînțeles, după această perioadă de probă, mă veți însoți în deplasările mele prin țară și peste hotare. Am nevoie de cineva ca dumneavoastră pentru a întări credibilitatea firmei“, o asigură patronul pe noua angajată. Perspectiva o umple de încântare pe tânără, care n-a observat că șeful își încrucișă degetele întinse, în formă de grapă.

Lipsa de onestitate, dublată de rea-credință, îl caracterizează în cel mai înalt grad pe individul care face gestul respectiv. În plus, gestul marchează și dorința de anihilare a interlocutorului. E greu să treci de o grapă, atât la propriu, cât și la figurat. Un astfel de cod trădează un hărțuitor. Cine are urechi de auzit...

Dar grapa inversă?

Există și un mod inversat de a face grapa, fără a ține degetele întinse și cu mâinile orientate în sus. Degetele se încrucișează o clipă, după care se desprind. Gestul nu-și schimbă semnificația.

Portarul hotelului aspiră aerul prin strungăreața dintre incisivi superiori. A aspira echivalează cu a absorbi pentru a

distruge. Este un reflex de respingere, un tic care trădează un individ arogant, cum sunt, de multe ori, portarii hotelurilor de lux. Adesea, ei se confundă cu tapiseriile clădirilor ale căror chei le dețin în mod cât se poate de virtual.

Brațul stâng este îndoit ca un picior de păianjen, iar mâna se sprijină pe coapsă.

Atenție! Subiect poluant!

Unii indivizi întind arătătorul ca un simulacru reducător al strângerii de mână.

Disprețul pe care îl afișează e mai mult decât transparent. Pentru ei, nu sunteți decât o imagine virtuală, pe care o vor da uitării la

zece secunde după ce ați plecat. Ca și cum s-ar pregăti, simbolic, să vă părăsească înaintea chiar să vă fi întâlnit. Acest gest aparține zonei străngerilor de mâini, chiar dacă nu este decât un *ersatz*, un înlocuitor al acesteia. El traduce o demotivare combinată adesea cu dispreț față de cel căruia i se oferă degetul pe post de salut de întâmpinare ori de rămas-bun.

Este propriu unui individ care nu se implică decât foarte superficial în ceea ce face și, în general, nu-și ține promisiunile. Ca și cum mâna persoanei respective ar fi amputată de un deget sau de mai multe și am putea să ne întrebăm dacă există o ierarhie a stimei, în funcție de numărul degetelor întinse. Oricum, nu vă sfătuiesc să frecvențați un individ care strânge astfel mâna interlocutorului. Disprețul și hărțuirea sunt termenii care îl caracterizează cel mai bine.

Interlocutorul își ține țigara între degetul mare și cel mijlociu și o scutură cu arătătorul, într-un gest nervos.

Gestul traduce un sentiment de disconfort. Omul se simte persecutat, neînțeleș și pus la stâlpul infamiei. Acest tip de reacție ar putea indica o persoană abuzată.

Cum? N-ați auzit de arătătorul-mustață?

În momentul de față, consider că arătătorul-mustață, indiferent de mână, este un cod de intenție, nu un refren gestual alternativ. O postură caricaturală a scepticismului, care, de multe ori, le servește drept inteligență ignoranților. Este ușor să-ți discreditezi vecinul sau adversarul dacă ești un manipulator pervers și un hărțuitor. Discreditarea este una dintre armele preferate ale acestui individ, ca și zvonistica. Hărțuitorul nu are nici un scrupul, dar se va ascunde mereu în spatele mării sale probități intelectuale, tot așa cum își va ascunde buzele sub un arătător în formă de mustață, în timp ce vă va asculta cu atenție. Dar chiar ascultă, ori se preface? După observațiile mele, golul care i se citește în privire când reproduce acest refren gestual

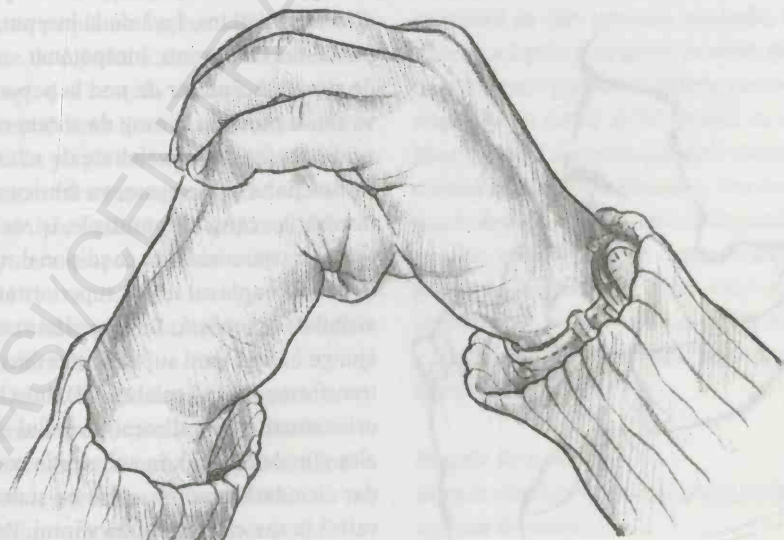
mă convinge că el se prefacă că ascultă, dar se gândește deja la felul în care ar putea să vă prindă în capcană.

> **Vezi și IPOCRIT.**

Sunt într-o discuție despre un proiect de carte. Editorul care m-a primit își ține țigara între degetul mare și arătător, iar mijlociul, inelarul și degetul mic sunt adunate deasupra conului format de celelalte două degete. Ai zice că ține un fluier minuscul cu muștiuc între degete. Vai, cât urâsc acest gest! În fața mea se află un despot care afectează o convivialitate cât se poate de frauduloasă. Discuția ajunge la sumele care îi sunt vărsate autorului când părțile se înțeleg în ce privește elaborarea unei cărți. El ocolește cu abilitate întrebările mele, puțin cam prea directe. „O să vedem mai târziu“, obiectează el. „Nu vă faceți probleme, o să vorbim despre asta când va veni momentul.“ Insist fără menajamente să vorbim despre asta aici și acum. Insistențele mele îl pun

în încurcătură. Își stinge țigara fumată doar pe jumătate, ascultând doar cu o ureche argumentele mele răsunătoare, care însă nu îl clintesc deloc. Pare contrariat, se uită undeva departe, pe deasupra capului meu. Încearcă să evite discuția și responsabilitățile sale financiare. Încep să-mi dau seama cât timp am pierdut trâncănind verzi și uscate ca să-mi apar portofelul. Încerc să-i surprind privirea, în zadar; însă. Deodată, îmi dau seama că și-a pus arătătorul ca o mustață peste buza superioară. E adevărat că sunt obișnuit să-mi observ interlocutorii pe două planuri, însă tot atât de des mi se întâmplă ca, prins de subiectul discuției, să uit să le supraveghez gesturile. Pentru asta sunt de neiertat, întrucât arătătorul pe post de mustață echivalează cu semnătura unui manipulator pervers, alias hărțuitor.

Coatele se sprijină pe un suport, iar mâna dreaptă acoperă pumnul stâng. Codul respectiv se numește „rotulă“.

Există un joc de copii care se joacă astfel: piatra distruge foarfeca, foarfeca taie hârtia, hârtia înfășoară piatra. Adversarii își ascund o mână la spate, numără până la trei și aleg în mod instinctiv ceva. Să nu confundați pumnul învăluit (rotula) cu mâinile suprapuse (acoperirea). Cele două atitudini nu transmit deloc același mesaj.

Cei care-și ascund pumnul drept sunt indivizi fără cuvânt și fără scrupule. I-ar jupui pe ceilalți de toate economiile ca să-și mărească cifra de afaceri, fără să le pese nici un pic de soarta lor. Sunt niște invadatori care nu spun decât minciuni și distrug tot ce ating. Genul de alchimist care face aur din cuvinte, dar doar din cuvinte. Personajul respectiv trebuie ținut la distanță, căci poate fi foarte nociv. Hărțuitorul vă va observa slăbiciunile și va profita zdravăn de pe urma lor dacă nu reușiți să-l demascați încă de la început.

> Vezi și **PRĂDĂTOR**.

Arătătoarele și degetele mijlocii lipite și întinse iar restul degetelor încrucișate

reprezintă un dublu tun, îndreptat către interlocutor sau către nări.

Gestul este pernicios și trădează stima foarte redusă pe care o are interlocutorul față de celălalt. Asta ca să folosim un eufemism! Puneți bine la păstrare acest tun, undeva într-un colțisor al memoriei, căci cu siguranță o să-i fiți țintă atunci când o să încercați să vă îmbunătățiți șansele în carieră. Îi veți aduce șefului un proiect solid, perfect ambalat, și veți fi cum nu se poate mai mândru de ingeniozitatea pachetului-cadou pe care îl puneți pe birou. El va desface pachetul, va păstra ambalajul și va azvârli conținutul la coșul de gunoi.

Gest neașteptat, trădând o persoană căreia îi place să dea lecții și să despice firul în patru dacă i se pare că ceilalți nu se supun destul de repede influenței sale. Nu veți afla înțelegere în ochii lui decât dacă aveți o prestață care să-l impresioneze. Pe cât de abstract, pe atât de obtuz, omul acesta este vaccinat împotriva entuziasmului, ceea ce înseamnă că, dacă vă bazați pe el să vă sprijine proiectul pe lângă director, ați ajuns, încă de la început, într-un punct mort. Mărginit, încăpățânat, amator de șicane și căutător de nod în papură, va ridica îndoiala la rang de sistem ca să ucidă din fașă orice veleitate de schimbare. Va funcționa prin negare, va fabrica atât întrebările, cât și răspunsurile, își va conjuga toate angajamentele la condițional, vă va impune complexul lui de superioritate, vizibil de la o poștă. Dar, imediat cum va ajunge în fața unui superior ierarhic, se va transforma într-un mieluşel. Omniscient în orice situație, moralizator, incredul și mai ales plin de obiecții, în sufler și în conștiință, dar niciodată în vorbe, ca să nu-și dea foc la valiză în caz că se schimbă vântul. Personajul

este foarte des intervievat în reportajele de actualitate. Televiziunea reprezintă o mină de informații gestuale pentru cel care știe cum să decodifice grimasele actorilor de pe micul ecran. Acest cod gestual face parte din profilul hărțuitorului.

Patronul bate fără încetare darabana pe masă.

După cum lesne se poate bănuși, gestul respectiv arată că șeful este mereu grăbit și stresat că n-o să reușească s-o scoată la capăt în timp util. Subalternii nu trebuie să uite niciodată că orice succes pe care l-ar avea ei este opera lui și că beneficiile succesului respectiv trebuie să-i revină de drept. Iar el le va arunca și lor niște firimituri. Poate!

Cum se face, oare, că persoana aceasta charismatică și care s-a arătat atât de primitoare la prima întâlnire, în *ashram*-ul lui sau în compania pe care o conduce, uită brusc să vă mai salute? Să-i fi greșit oare cu ceva?

Unicul scop al absenței salutului este să vă destabilizeze pe plan emoțional. Vrea să vă frustreze de o primire normală în alte circumstanțe, dar care, în situația dată, are ca efect amplificarea dorinței dumneavoastră de a-i intra în grații. Strângerea de mână virtuală trădează comportamentul de hărțuitor al unui individ care deține o anumită putere asupra victimei sale.

Patronul, stând în picioare, se sprijină uneori cu spatele de biroul lui.

Atitudine des întâlnită, dar interpretată adesea în mod greșit ca una de tip familiar. De fapt, este vorba despre o poziție al căreia unic scop este zdrobirea adversarului, punându-l într-o postură de inferioritate.

HEDONIST

Hedoniștii pot fi recunoscuți după mărimea pupilelor, permanent dilatate. Unele droguri sau anumite substanțe, precum beladona, favorizează această dilatare a pupilelor, datorată unei creșteri a producției de dopamină.

HIPEREMOTIVITATE

Dacă mâna dreaptă se agață de antebrațul stâng, atunci ea blochează centrul superstiției, iar creierul cognitiv este derutat de un flux de emoții pe care încearcă, simbolic, să-l stăvilească prin recurgerea la acest gest de prindere. Hiperemotivitatea persoanei respective ar trebui să fie vizibilă cu ochiul liber. Această ancorare gestuală indică și o slabă rezistență la frustrare. Din acest motiv se produce o scădere a regimului pe plan intelectual, care explică de ce persoana respectivă va pleca urechea la toate superstițiile, la toate prejudecățile care să o liniștească, făcând-o însă, în același timp, foarte influențabilă.

Brațele de faraon

Brațele sunt încruciate la piept, cu palmele agățate de umeri.

Femeia își ține adesea mâinile agățate de umeri, cu brațele încrucișate la piept. Din timp în timp, își pleacă și capul către dosul mâinii stângi, fără să-și ia privirea de la mine. Mesajul de seducție pe care mi-l transmite mi se pare mult prea evident ca să mă înșel. Mă aflu la o conferință într-un cadru privat. Tânăra care face această dublă ancorare este așezată în rândul al doilea. Îmi termin expunerea și cobor de pe estrada care mă plasa deasupra publicului. Îmi caut din ochi frumoasa admiratoare. A dispărut! Nu se poate! Totuși, sunt sigur că am tradus bine secvența gestuală respectivă. Nu am mai văzut-o niciodată. Și mă înșelam în ce privește sensul ascuns al acestei duble ancorări, care simbolizează, în cel mai înalt grad, frica de viitor, nu neapărat nevoia de mângâieri, cum mi-am închipuit atunci.

Postura dublei ancorări a palmelor pe umeri trădează și un temperament hiperemotiv al

unui individ care visează cai verzi pe pereți. Multe persoane care apar pe copertele revistelor sunt abonate la această dublă ancorare. Frica de viitor nu este un sentiment gratuit atunci când te trezești vedetă peste noapte. Publicul habar n-are prin ce angoase trec tinerii cântăreți sau actori care devin ținta reflectoarelor. Ei se simt prinși parcă într-un compresor! Viața pe care o duc dincolo de camera de filmat nu este un cadou sau „numai fericire“, așa cum susțin pe platourile de televiziune. Acumulează frustrări, ambiții neîmplinite, visuri ucise ori proiecte avortate. Viața de star e un câmp de luptă, departe de destinul Cenușăresei sau al marchizului de Carabas, stăpânul motanului încălțat. Iar ancorarea dublă constituie o apărare foarte fragilă împotriva loviturilor sub centură ale „prietenilor“ de pe platouri.

HOTĂRÂRE

Inelarul drept este un prețios indicator al stării generale a schemelor voluntare, un termen generic ce presupune hotărârea, tenacitatea, perseverența și alte predispoziții înrudite. La un individ veleitar, osatura acestui deget este, adesea, mult mai fragilă decât cea a degetului mic învecinat. În situație de eșec, GEM (Gradul de Energie Motrice) al inelarului drept este fragilizat, iar greutatea înregistrată, mult inferioară celei a inelarului stâng. Traducere: *Nu când vrei, poți, ci, mai degrabă, când poți, vrei.*

IDEALIST (PROFILUL) AVEȚI PROFILUL UNUI IDEALIST?

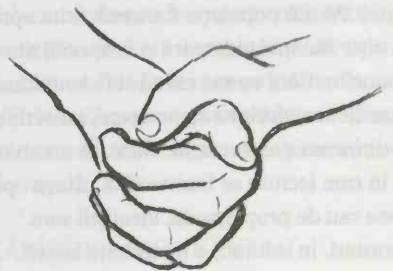
GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant;
- Degetul mare stâng dominant;
- Urechea dreaptă la telefon.

Perfecționist, democratic, epidermic, voluntar și excelent ascultător, idealistul este adesea greșit perceput, fiind prea discret sau prea ascuns. Receptiv la senzațiile cele mai subtile, el este permanent conectat la ceilalți, în principiu fără imixtiunea propriului ego. Funcționează asemenea unui burete ce

absoarbe oscilațiile sociale și reacționează instinctiv la ceilalți, în funcție de simpatii sau de antipatii. Excelent decodor al falșilor sau adevăraților aliați sau al ipocriziei interlocutorului, indiferent de aspect, idealistul este, mai presus de orice, o ființă înzestrată cu un simț psihologic înnăscut.

La fel ca și senzitivii, idealiștii sunt fini cunoscători ai sufletului omenesc. Nu suportă să trăiască purtând ochelari de cal, să se prefacă sau să simuleze fericirea, deși trăiesc într-o societate delincventă și în mijlocul unei omeniri suicidare. Ei sunt combatanții, iar acțiunile lor mi se par esențiale într-o epocă

în care conștiința oamenilor de rând este spulberată de promisiunile venite de sus.

Cultura este pentru idealist precum untul într-o lăptărie.

Îndrăgostiți de cuvânt, idealiiști reprezintă cel puțin 32% din populația franceză. Sunt aproape toți niște fanatici ai lecturii și în special ai romanelor. Câtă vreme există suficienți idealiiști, editurile vor continua să prospere, iar scriitorii își vor încasa drepturile de autor. În anumite țări în care lectura se limitează la câteva opere pioase sau de propagandă, idealiiști sunt minoritari. În schimb, o minoritate activă de tribali sau de challengeri face tirania să impună legea. Cu cât vor fi mai mulți mici conducători într-o comunitate, cu atât va fi mai conflictuală lumea comunicării, ca în cazul Africii, în special.

IDEALIST, DAR VINOVAȚ

Problema fundamentală a idealiiștilor se situează la nivelul unei culpabilități cel mai

adesea irațională în care se înfășoară ca într-o veche manta găurită. Resimt nevoia de a-și controla viața, fixând-o într-un scenariu liniștitor, în care totul este rânduit, organizat, controlat, curățat, întotdeauna impecabil și ireproșabil. Idealiiști nu suportă înfrângerile sau fisurile. Totul trebuie să fie cât mai aproape de perfecțiune. Erorile, întârzierile, neprevăzutul sunt percepute ca niște agresiuni care le alimentează ideile fixe sau meditațiile îndelungate. Viața pulsională a unui idealist este impregnată de o agresivitate latentă pe care el încearcă permanent să o înfrâneze sau pe care o exprimă prin instigare. Personalitate obsesională clasică, idealistul are avantajul de a deține o bună capacitate de repliere.

PERFECȚIONIST

Personalitatea idealistului nu este stabilită la modul definitiv, ci evoluează de-a lungul vieții. Nu la fel stau lucrurile în cazul celorlalte profiluri. Căci idealistul este un perfecționist *largo sensu*. El nu este niciodată cu adevărat satisfăcut de rezultatul obținut. „Se poate și mai bine“ este leitmotivul pe care-l arborează permanent. Majoritatea actrițelor de teatru și a actrițelor de cinema se încadrează în profilul idealist, ceea ce nu este și cazul actorilor de teatru, majoritatea înrudiți cu profilurile narcisistului și al creativului. Orice persoană care tinde către perfecțiune este conștientă de distanța care o desparte de obiectiv, așadar este imposibil să se amăgească cu povești sau să pretindă că ar crede în ele.

FAN, DAR NU STUPID

Idealistul își manifestă cu ușurință admirația față de calitățile aproapelui, dar, atenție, se poate arăta și malițios și poate dovedi o admirație contrafăcută față de interlocutor,

pentru a profita de pe urma lui. Căci nu este lipsit de simț critic, perspicacitatea fiind una dintre calitățile de seamă în topurile psihologice. Uneori se comportă ca un adevărat rege al Argosului, personaj fabulos care avea 500 de ochi care rămâneau veșnic deschiși, chiar și în timpul somnului. Nimic nu-i scapă, să fiți sigur de asta!

VALSUL EZITĂRII

„Doi pași înainte, unul înapoi“, iată o zicală care i se potrivește de minune idealistului. Faptul că este indecis și că își arogă funcții poate crea probleme uneori. Totuși, atunci când este investit într-o funcție, nu dă niciodată înapoi și se implică până la capăt.

HAIDE! POVEȘTEȘTE!

Idealistul este confidentul ideal, emotiv și/sau sensibil, ascultă foarte atent fără a-l întrerupe vreodată pe celălalt înainte de a termina ce are de spus. Această capacitate și calitate de a asculta este unică printre cele opt profiluri ale grilei psihogestuale. E posibil ca această realitate să fie consecința directă a unui temperament timid sau rezervat, dar și consecința mecanică a unei concentrări auditive prea masive. Cel care ascultă cu adevărat întâmpină adeseori dificultăți în a rupe tăcerea și a lua cuvântul. Sigmund Freud, un idealist, a înțeles-o foarte bine. El a fost cel care a instaurat tăcerea psihanalizator drept o regulă relațională între practician și pacient, cu scopul de a deschide un teren verbal complet virgin pentru cel din urmă și de a garanta confortul tăcerii pentru cel dintâi. Mulți dintre psihanalizatori (și cei mai buni) sunt idealizatori sau senzitivi. Cei din prima categorie știu să asculte, cei din a doua categorie simt și împărtășesc. Empatia este fondul comercial pe care-l au în comun.

BUN PUBLIC

Un farsor dispunând de un neobișnuit simț al umorului atunci când este relaxat, idealistul își surprinde intimitățile cu hohotele sale de râs ce vorbesc de la sine. Nu sunt niște comici în adevăratul sens al cuvântului, însă nevoia de a râde este eliberatoare în contextul unui comportament social un pic prea rigid care, efectiv, îl încorsetează pe idealist. Idealistii nu se simt niciodată cu adevărat în largul lor în societate, așa că trebuie să compenseze din când în când. Pe de altă parte, un spectacol comic este, de altfel, cel mai bun remediu antistres pe care îl pot găsi.

CÂRTITOR

Este o ființă tandră și generoasă în fond, dar integritatea și simțul critic îi pot enerva uneori pe apropiații sau pe colegii săi care-l consideră un cârtitor profesionist sau un obsesional, lucru adevărat, până la urmă.

DE ÎNCREDERE

Idealistul își ține întotdeauna cuvântul, iar obiectivitatea sa le inspiră colegilor și apropiaților senzația de siguranță. Să acorzi încredere unui individ care se înscrie în profilul idealist este (aproape) întotdeauna o investiție bună. Desigur, sunt și excepții de la regulă.

ÎNCĂPĂȚÂNAT, DAR NU ÎNCUIAT

În general, și prin natura sa, idealistul este exigent, dar nu un militant care să ajungă la o insatisfacție cronică. Este încăpățânat, dar nu încuiat. Știe să se replieze în caz de absolută necesitate, chiar dacă această remaniere a convingerilor sale poate necesita oarecare timp sau sacrificii. Idealistii sunt persoane în care putem avea deplină încredere, dar care nu au încredere în sine. În asta constă paradoxul

personajului și, fără îndoială, și motivul pentru care sunt atât de exigenți cu ei înșiși.

RESPECTUL

Posesiv sub aspectul sentimentelor, nu va deveni gelos fără să aibă motive serioase. Nimănui nu-i place să-și împartă tovarășul de viață cu un intrus, însă idealistul este o persoană care se încrede orbește în persoana iubită și nu-și va bănuși partenerul de infidelitate decât dacă acesta se va afișa prea mult în public cu noua cucerire. Lipsa de respect este singurul argument care-l poate îndemna să rupă legătura.

O MAJORITATE ACTIVĂ

În toate studiile efectuate de noi pe teren, omogene sau eterogene, idealiștii sunt majoritari. Căutarea perfecțiunii se numără printre obiectivele societății noastre despre care toată lumea spune că este una imperfectă. Prezența masivă a idealiștilor poate contrazice acest aspect. Societatea occidentală privilegiată este văzută de restul planetei drept un paradis societal. În fapt, este idealizată de către toți imigranții ilegal care ajung aici și pentru care echivalează cu *Eldorado*. Bineînțeles că există și destule „insulițe” de sărăcie, cetăți ale nedreptății în care dreptul de a fi sau de a avea este contestat de către stat. Dar trebuie știut că orice ideal are punctul lui vulnerabil. Iar al francezilor, în mod paradoxal, constă tocmai în această majoritate idealistă mult prea mare, ce blochează reformele și înfrânează progresul economic al Franței. Absurd! Idealii reprezintă o Franță care se îndoiește, în vreme ce ei sunt chinuți de dorința de a crede în ea.

David Servan-Schreiber rezuma, într-unul dintre articolele sale, că „plăcerea obținută

din legătura cu semenii, sentimentul de a fi implicat într-un grup social, este un remarcabil remediu pentru inteligența emoțională și, așadar, pentru trup”, o constatare ce se potrivește perfect la profilul idealistului.

IDENTIFICARE

Brățara *gourmette* de la încheietura mâinii Această bijuterie corespunde unei deficiențe de identificare. Prost integrat în structura familială în timpul copilăriei, subiectul reacționează inconștient arborând singurul apelativ pe care nu l-a împărțit cu nimeni în sânul familiei: prenumele său. Lănțișorul sau brățara atârnată la încheietura mâinii drepte indică și un adolescent sau un adult, rămas prizonier al imaginii paterne, deci incapabil să ia liber o decizie fără a se raporta la o autoritate.

IDEOMOTRICITATE

De la anxietate la satisfacerea unei dorințe, de la sentimentul de culpabilitate la frustrare, de la căutarea influenței până la manipulare, nici o manifestare afectivă nu se sustrage unei traducerii corporale. De la modul în care îți aprinzi țigara, modul în care o fumezi, o strivești, până la felul în care te așezi pe terasa unui bistro, la felul în care îți amesteci cafeaua cu lingurița etc., fiecare dintre mișcărilor corpului corespunde atmosferei ce prevalează în mental, organizării personalității sau identificării modurilor de comunicare privilegiate de către subiectul observat. Nici un gest nu este gratuit, nici una dintre pozițiile corpului nostru nu se manifestă la întâmplare, nici măcar atunci când este vorba de gesturi aparent insignifiante.

La acest capitol, mimica unui client care intră într-un magazin îl informează imediat pe vânzătorul atent în privința intențiilor sale de cumpărare. O figură întunecată, cu fruntea plecată, se va potrivi cu un discurs interogativ-negativ: „Cu siguranță că nu aveți un asemenea articol în stoc?” Privirea pierdută trădează un cumpărător nehotărât. Privirea care „zapează” indică faptul că respectivul client nu intenționează să cumpere nimic. Se uită și cam atât.

Când participați la o întâlnire de afaceri, e bine să observați modul în care celălalt vă întinde mâna. Brațul îi rămâne lipit de corp, obligându-vă pe dumneavoastră să vă întindeți brațul pentru a-i strânge mâna? Avem de-a face cu un personaj neîncrezător în prerogativele sale și puțin dispus să vă acorde simpatia lui. Întinde brațul fără nici o reținere înspre dumneavoastră? Atunci interlocutorul este un extravertit și încearcă să vă faciliteze intrarea în joc.

După modelul organizării preconștiente a discursului verbal, există o organizare prelogică a limbajului corporal, care este controlată în totalitate de amigdala creierului. Fiecare mișcare traduce permanent fluxul gândirii, subtitrând cuvintele clientului dumneavoastră sau trădându-l fără știrea lui. Gesturile care-i scapă dezvăluie în primul rând sfera în care se încadrează adevăratele sale intenții. Între atitudinea mentală și atitudinea corporală, timpul de reacție este atât de scurt încât conștiința nu are nici timpul, nici mijloacele de a împiedica gestul să se producă. Să-l luăm ca exemplu pe clientul care acceptă să semneze un formular de comandă clătînând din cap de la dreapta spre stânga. E greu de crezut că-și reprimă participarea fără să-și fi

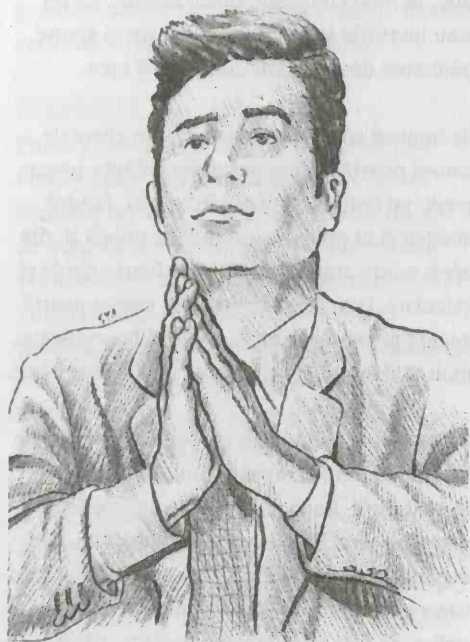
luat, în mod conștient, unele măsuri. La fel stau lucrurile și cu mincinosul care-și spune părerea despre șeful său, fără să vrea.

Se impune să nu avem încredere în clientele care-și poartă geanta pe partea dreaptă (peste piept, pe brațul îndoit sau în mână), fiindcă acestea sunt ghidate de emisfera stângă și, din acest motiv, sunt cumpărătoare foarte rigide și calculate, spre deosebire de cele care-și poartă geanta pe partea stângă, cele mai bune clientele, mult mai impulsive și dispuse să cumpere orice.

Structurarea mentală se modelează pornind de la relația pe care corpul o întreține cu mediul înconjurător. Dacă trăiți într-un apartament prea întunecat, veți manifesta o tendință spre depresie. În schimb, un mediu de viață luminos vă va însufla dorința de acțiune. În aceeași ordine de idei, cultivându-vă reușita, vă veți alunga din minte orice idee morbidă sau orice eventualitate a eșecului și, în consecință, veți elimina orice atitudine corporală ce vă știrbește imaginea. Succesul începe cu posturile în care corpul se simte în largul lui. Eșecul se omologhează prin înmulțirea gesturilor deplasate.

IEZUIT

Măinile împreunate a rugăciune, cu palmele lipite într-un gest implorator, nu fac parte din categoria refrenelor gestuale, ci din cea a codurilor de intenție. Măinile se întâlnesc timp de câteva secunde sau chiar mai mult, pentru a exprima o dorință contrară celei din discursul prin care vorbitorul afirmă că deține soluția ori modul ei de aplicare. Ne aflăm aici în plină serie de gesturi decalate. Cel care îl face își dinamitează, pur și simplu, credibilitatea afirmațiilor. Corpul îl trădează cu maximum de inocență.

Cel care roagă se lasă purtat de mersul evenimentelor, este victima destinului ori a generozității zeului său. Nu poate să se impună, deoarece nu acționează, ci presupune, speculează, speră ca evenimentele să acționeze în favoarea lui. Postură ipocrită impregnată de servilism, de onctuozități iezuite! În lumina acestui exemplu, începem să ne dăm seama că minciuna verbală este întotdeauna victima sincerității de neoprit a limbajului gestual.

Dar dacă acest gest de rugă devine un tic? Atunci traduce un comportament fragilizat de lipsa de rezultat a inițiativelor sau acțiunilor individului respectiv. Corpul lui dezaproabă ceea ce afirmă, asta în cazul în care este vorba despre afirmații. În schimb, exprimarea verbală a perspectivelor sau ipotezelor,

corelată cu gestul respectiv, va mări coerența persoanei în cauză. Iar asta, trebuie s-o spunem, nu se întâmplă prea des! Se vede astfel cât de mult ne permite decodajul gesturilor să măsurăm gradul de onestitate intelectuală al oricărui interlocutor.

IGNORANȚĂ

Negociatorul își ține degetele împreunate, degetele mari depărtându-se regulat, în timp ce încearcă să vă convingă de pertinenta argumentelor sale.

Un gest-tampon menit, la origine, să-l protejeze pe cel care-l face de orice potențial atac destabilizator, depărtarea regulată a degetelor mari trădează slaba convingere cu care și-a înzestrat spusele sau cunoașterea prea vagă a subiectului. Cam șarlatan, negociatorul ăsta!

Subalternul își prinde genunchiul cu mâna corespondentă sau cu ambele mâini care au degetele împreunate.

Acest cod gestual intervine și atunci când ascultătorul nu reușește să-l urmărească pe vorbitor. Nu înțelege discursul celuilalt. Își prinde genunchiul pentru a nu fi copleșit de incertitudine. Se simte abandonat, dar nu va îndrăzni nicicând să o mărturisească.

IMAGINATIV

Încadrarea gestuală de stânga

Pe partea stângă, interlocutoarea își imaginează. Rațiunea ei este alimentată de emoții și de emisfera dreaptă. Ați cucerit-o sau sunteți pe cale s-o faceți. Cel mai bun aliat de care dispuneți este gândirea ei afectivă. Sub aspect barometric, cei încadrați în categoria de stânga vor fi întotdeauna mai ușor de

cucerit și mai influențabili decât ceilalți. Totul va depinde de calitatea argumentelor oferite și de puterea de persuadare de care dăm dovadă. Lateralitatea se schimbă în funcție de acești doi parametri. Într-un alt context, această lateralitate a încadrării gesturilor aparține și registrului de seducție.

IMAGINE PUBLICĂ

Imaginea publică este o imagine construită pe baza unui statut, a unei funcții, a unei anumite notorietăți sau reputații dobândite. Avem de-a face aici cu *persona!* În cazul a nenumărate profesii, această imagine publică este, inevitabil, un fond comercial/o piață de desfacere (avocat, medic, profesor). Corespunde arareori imaginii de sine, în măsura în care este menită să vândă un „produs comercial“. Imaginea publică este cea mai ideală cu puțință și foarte îndepărtată de realitatea personajului. Se poate întâmpla să fie o caricatură a adevăratei personalități a subiectului.

Imaginea de sine este interoceptivă (percepută din interior) unui eu ideal, aflat la o vârstă

ideală ce nu are nici o legătură cu cea reală. Astfel, un domn respectabil, spre exemplu unul la vreo 75 de ani, poate avea impresia că trăiește în climatul mental specific unui bărbat de 40 de ani. Impresia dispare, evident, atunci când se uită în oglindă. Eul ideal este o imagine de sine epurată de toate complexele, de toate tulburările sau handicapurile. Un soi de supererou introspectiv!

Noțiunea de imagine este esențială pentru a înțelege importanța strategică a limbajului trupului. Prin forța împrejurărilor, imaginea socială sau publică este un reflex trunchiat al imaginii de sine, în măsura în care întotdeauna afișăm numai partea decorativă. Un surâs politic, oferit unui necunoscut care ne cere niște informații, ne transformă, în mod automat, într-o persoană amabilă? Unele clișee sau ticuri gestuale pot contrazice surâsul fals, afirmațiile sau profesiunile de credință. Surâsul încremenește sau dispare în fața ostilității sau a indiferenței interlocutorului. Am trecut cu toții prin astfel de experiențe. Neplăcut! Cu cât se adâncește prăpastia dintre imaginea de sine și cea publică, cu atât veți fi mai fals. Imaginea de sine se dezacordează, într-o oarecare măsură.

PRIVIREA CELULIALT

Imaginea pe care o aveți despre sine depinde, indiscutabil, de natura gândurilor ce vă trec prin minte. Când toate merg prost, gândurile morbide nu mai permit, fără doar și poate, ca imaginea de sine să fie una radioasă. Influența nocivă a unui anturaj mediocru alterează și ea această imagine. Or, faimoasa imagine de sine este un capital esențial, în condițiile în care este motorul imaginii publice pe care o oferiți celorlalți. S-ar putea face observația că este ușor să ai o imagine

de sine bună atunci când totul merge ca pe roate. Nu vă amăgiți! Imaginea de sine este mereu vulnerabilă, de la mic și până la mare, de la celebritate până la anonim. A reuși în viață înseamnă, după mine, a reuși să-ți păstrezi o imagine de sine ce impune respect în fața oricui și a nu-ți ascunde imaginea publică sub sclipiciul unui succes precar.

Imaginea de sine este filtrată întotdeauna de privirea celorlalți, căci trăim în societate și ne oglinдим sentimentele printr-o imagine publică pe care-o oferim anturajului nostru. Este nevoie de alte „euri“, de „ei“, pentru a ne liniști eul propriu.

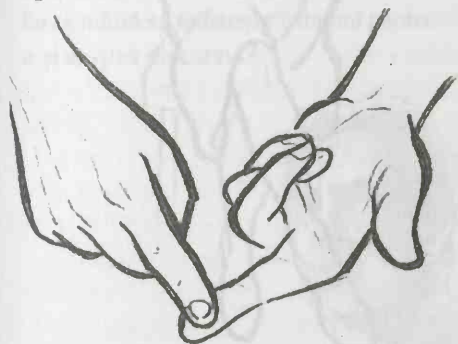
Tocmai a trecut un bărbat seducător, pe care ea îl urmărește cu o urmă de concupiscentă în priviri, dar el o ignoră. Privirea unei femei frumoase s-a intersectat cu cea a unui bărbat, lui i se dilată pupilele de dorință, dar ea își întoarce capul, eliminându-l astfel din câmpul ei vizual. Pentru o clipă, se simte copleșit de un soi de amărăciune. Doar pentru o clipă, dar suficient pentru ca eul său să fie lezat de această dovadă de indiferență. Privirile pline de poftă sunt prost percepute de către celălalt, căci violează libertatea de a alege. Mesajul transmis de privire este nemilos cu egoul celui care-l primește. Imaginea publică începe să se formeze în spatele pupilelor, iar intensitatea privirii îi este temelie. În ansamblu, imaginea de sine este imaginea eului oglindit în ochii celui alt. Din această confruntare strategică se naște ceea ce eu numesc imaginea publică.

Doamna ministru poartă o eșarfă în jurul gâtului, fără nici o legătură cu condițiile meteo.

De obicei o ține dezlegată, ca pe un șal sau ca pe o etolă. Doamna este mai atentă la

imaginea ei publică decât la competența profesională. Acest gen de detalii subminează credibilitatea unui individ. Chiar și pentru un ministru, credibilitatea nu este o calitate indispensabilă. Ar trebui să fie!

Degetul starter

Este important să observați cu ce deget începeți numărătoarea pe degete. Dacă faceți experimentul, încercați cu cele două degete mari sau cu arătătoarele, ca degete *starter*, pentru a vedea care mod de enumerare vi se pare mai comod. De obicei se pornește de la arătător, de la degetul mare și, mai rar, de la mijlociu, inelar sau degetul mic! Degetul care enumeră este *starter*-ul, restul sunt degetele-abac.

Degetul-abac: mijlociul stâng.

Tribunul începe să-și enumere argumentele pornind de la mijlociul stâng către degetul mare, slujindu-se de arătătorul de la cealaltă mână, ceea ce, în limbajul gesturilor, înseamnă că întreaga sa comunicare se fondează pe imaginea publică.

IMATUR

Prinderea degetului mare este un gest reflex alternativ, deci predictiv. Introducerea

degetului mare între inelar și degetul mic: gestul este făcut de mâna stângă.

Acest cod gestual este specific adulților imaturi. Sfaturi de deciptare a gestului! Degetul mare, simbolizând plăcerea, este prins între imaginea „dragostei” materne (inelarul stâng) și amintirea copilăriei (degetul mic stâng).

Interlocutorul are tendința de a vă asculta cu gura ușor întredeschisă. Într-un context profesional, gura întredeschisă dezvăluie o lipsă de fermitate, chiar de caracter. Subiecții lipsiți de maturitate își țin adeseori gura întredeschisă, ca și seducătoarele, de altfel, ceea ce nu înseamnă neapărat că acestea din urmă sunt obligatoriu și imature.

Purtați inelele pe inelar și pe degetul mic al mâinii stângi?

Imaginea copilului o domină pe cea a adultului. Degetul mic lipit de inelarul stâng dezvăluie o femeie cam naivă, uneori imatură în viața sentimentală, dacă poartă inele pe ambele degete. Avem de-a face cu o persoană nostalgică, foarte atașată de rădăcinile familiale. Ceea ce nu o împiedică să fie „în top” din punct de vedere profesional. Imatură din punct de vedere afectiv, dar perfect responsabilă în alt context.

Subiectul este așezat pe scaun, cu mâinile sub coapse și picioarele suspendate. Atitudine reminiscentă din copilărie, poziția șezând cu picioarele suspendate, ca în telescaun, este un semn de imaturitate în stare brută. Copiii hiperactivi recurg adeseori la această poziție.

Coadă împletită pe spate
Stilul fetei într-un trup de fată bătrână de provincie.

Buclele

Buclele stil Sheila trădează un retard afectiv, în cazul unei tinere care regretă paradisul copilăriei prea repede pierdute.

Ea se așază și-și încrucișează degetele pe piciorul înălțat până în dreptul pieptului. Călcâiul este sprijinit pe suprafața scaunului. Își ia piciorul în brațe așa cum își îmbrățișează copilul păpușa sau „jucărica“. Este o poziție fetală ce dezvăluie o personalitate imatură. Corespunde secvenței fortăreței!

Își gădilă fața, de obicei cu unul dintre degetele mici.
Este un semn de imaturitate, dacă o face cu degetul mic stâng, și de indiscreție, în cazul degetului mic drept.

Invitata dumneavoastră, dreptace, stă picior peste picior, cu una dintre mâini strecurată între coapse.
Atitudine fondată pe un sentiment de nesiguranță sau pe incapacitatea de a stăpâni situația în care s-a împotmolit. Este posibil ca voința sau speranțele ei să tindă către un obiectiv complet utopic. Așteaptă, totuși, din partea dumneavoastră, o poțiune magică sau o soluție care s-o liniștească în privința concretizării

planurilor sale. Invitata vă confirmă teama de a eșua, încercând să-și alunge acest sentiment cu ajutorul unui gest ritualic.

IMPLICARE

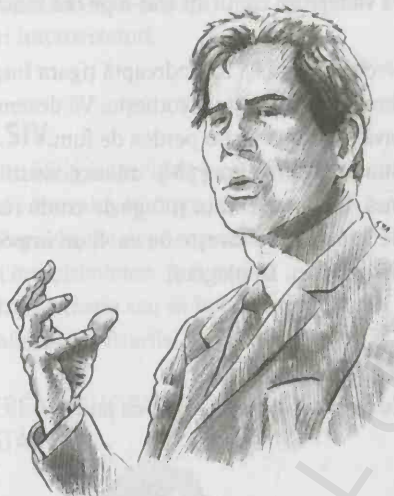
Antebrațul stâng se sprijină pe coapsă ca o bară transversală de susținere, cotul drept este așezat în palma mâinii stângi, obrazul drept se sprijină pe mâna corespondentă sau opusă.

Această atitudine complexă traduce o implicare fără rezerve. Adeseori este adoptată de supporterii înflăcărați, în timpul unei competiții sportive difuzate la televizor.

IMPLICIT

De ce mână se folosește tribunul pentru a-și susține discursul?

Ar trebui să fie atent, căci această informație gestuală este frecvent oculată de focalizarea asupra dimensiunii verbale. Mâna dreaptă dinamică trădează un individ care se identifică cu imaginea tatălui. Se va comporta la modul directiv și își va axa comunicarea pe modelul strategic. Încordat, uneori hipertensionat, este o persoană implicită. Se va preface mereu că stăpânește situația, recurgând la mâna stângă, a malițiosului.

IMPOSTOR

Să ne imaginăm cum ar fi ca un bărbat să spună „Te iubesc“ în timp ce afișează o privire de pește mort! Sau, și mai rău, cu pupilele

micșorate la dimensiunea gămăliilor de ac, o privire care prefigurează cruzimea. Pupilele se contractă atunci când se eliberează emoțiile. Este o lege biopsihologică de necontestat. Un astfel de bărbat, indiferent dacă vorbim despre soț sau despre un proaspăt amant, este un impostor. Este posibil să afișăm un temperament pasionat, să demolăm argumente utilizând un registru gestual foarte pedagogic, dar să ne pierdem pe drum toată încărcătura balistică a mesajului pe care doream să-l transmitem, și asta din cauza unei priviri de pește mort.

Degetele mari se depărtează regulat pentru a puncta discursul negociatorului. Are degetele împreunate, iar degetele mari se depărtează regulat în timp ce încearcă să ne convingă. Un astfel de gest se recunoaște dintr-o mie. Îl vedeți zilnic la televizor, în toate dezbaterile politice mai înfierbântate, în toate emisiunile cu audiență la public, în care fiecare participant are dreptul la sfertul lui de oră de celebritate. Un gest de apărare, menit, la origine, să-l protejeze pe autorul lui împotriva oricărui atac ce l-ar putea destabiliza, depărtarea regulată a degetului mare trădează lipsa de convingere pe care vorbitorul o are față de propriile cuvinte sau slaba cunoaștere a subiectului pe care pretinde că-l stăpânește. Indivizii copleșiți de trac reproduc uneori acest cod gestual pentru a se proteja de agresivitatea resimțită din partea moderatorului sau a jurnalistului care pune întrebări punctuale. Dar, ca regulă generală, acest cod gestual reflex îl trădează, întâi de toate, pe șarlatan. Acest stereotip gestual este, de asemenea, foarte apreciat de către toți iresponsabilii care se ascund în spatele telefonului pentru a-și motiva actele.

Râsul prietenului dumneavoastră este fățiș sarcastic.

Climatul mental este fraudulos, iar temperamentul, simulator. Firește că își bate joc de dumneavoastră, chiar dacă, și mai ales dacă, râsul lui se adresează altcuiva, în timp ce vă ia ca martor! Nu trebuie să vă încredeți în el, căci trăiește pe seama celor care-l ascultă.

Vânzătorul de lucruri de ocazie își mângâie comisura buzelor cu vârful unghiilor.

Observați că este imposibil să vă atingeți comisura buzelor fără să faceți acea grimasă ce induce o încordare neelegantă a mușchilor orbiculari din zona gurii. Impostorii (și escrocii) își șterg comisurile ciupindu-se cu degetul mare și cu arătătorul.

Cele două cercuri făcute cu degetul mare și arătătorul de la fiecare mână corespund unei duble fraude!

În toate cazurile posibile, este un gest de simulare, de batjocură sau de impostură.

Sprrijinindu-se pe coate, cu degetele împreunate în dreptul feței și cu arătătoarele depărtate, ministrul pare că își măsoară lărgimea gurii. Arătătoarele reprezintă, în plan simbolic, o evaluare a părerilor pe care interlocutorul își arogă dreptul să le susțină. Nu veți obține niciodată vreun beneficiu

de la el, deși vă anesteziază simțul critic acordându-vă din vârful buzelor încrederea lui.

Vizionarul, cu coatele sprijinite, își netezește sprâncenele cu vârful degetelor.

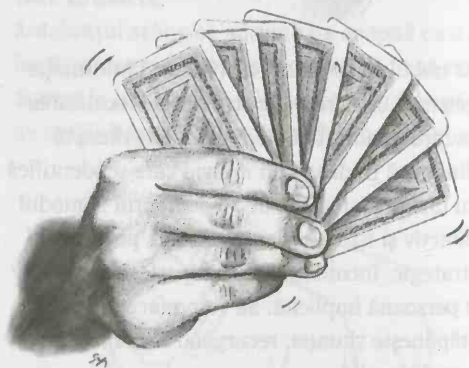
Iată o relație de tip profesional care-și va primi o etichetă de cabalist pe frunte. În toate cazurile imaginabile, vă va da sfaturi înainte să aleagă soluția cea mai proastă posibil și, după aceea, vă va reproșa că nu ați ales-o pe cea bună.

Necunoscutul își tot îndreaptă țigara înspre dumneavoastră și vă vorbește. Vă desemnează învăluindu-vă într-o perdea de fum.

Sunt unii care ajung să-și trăiască visurile; el, însă, își visează viața și fuge de cruda realitate de îndată ce se lovește de ea. E ori impostor, ori șarlatan. La alegere!

IMPREVIZIBIL

Cu ce mână țineți cărțile de joc?

Dacă dreapta unui dreptaci ține cărțile în evantai, atunci aceasta joacă un rol pasiv, atribuind rolul de selectare mâinii stângi. Avem de-a face cu un jucător imprevizibil pentru că este impulsiv.

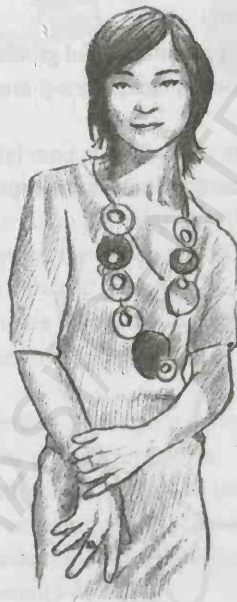
IMPROVIZAȚIE

Vă scărpinăți adesea dosul mâinii stângi. Dosul mâinii stângi este sediul simțului improvizației. Nu poate exista improvizație fără inspirație. Improvizația este o expresie sălbatică a libertății creatoare, chiar o formă de delicvență a ideilor, al cărei obiectiv constă în zdruncinarea ordinii prestabilite. Este la fel de instinctuală ca și instinctul de supraviețuire ce guvernează asupra stăpânirii ei. Tacticienii sunt mari improvizaatori.

IMPULSIV

Când vă striviți piciorul drept cu cel stâng înseamnă că respingeți orice idee de analiză a propriilor sentimente. Această secvență trădează impulsivitatea. Refuzați să raționalizați situația sau să înfrunțați realitatea care vă ofensează visurile.

PRINDEREA ÎNCHEIETURII DREPTE CU MÂNA STÂNGĂ

Este genul de om care se îndrăgostește la prima vedere. Confruntat cu nesiguranța, impulsivul este imprezvizibil, simțul său de improvizație ferindu-l de knockoutul final. Va refuza să meargă cu turma, contrar tuturor așteptărilor, ascultându-și doar instinctul. Impulsivul este o ființă proactivă. Se enervează ușor când îl contrariem, dar este în aceeași măsură spontan și pasionat. Căci impulsivul este și un nehotărât care se aruncă în groapa cu lei. Mecanismele lui de decizie sunt perturbate de incapacitatea de a se detașa suficient pentru a cântări avantajele sau dezavantajele unei oportunități, spre exemplu. Toți consumatorii indeciși sunt, prin definiție, niște cumpărători impulsivi.

INADAPTARE

Agitația motrice semnalează întotdeauna un temperament agresiv, remarcându-se cu precădere la nivelul picioarelor aflate în permanentă mișcare. Demască un inadaptat social. Picioarele sunt sediul simbolic al stăpânirii de sine și cea mai mare grijă a inadaptatului se leagă tocmai de incapacitatea lui de a se stăpâni. Explicabil. Picioarele neobosite sunt specifice mai ales adolescenților aflați în criză sau indivizilor surmenați.

INCOMPATIBILITATE

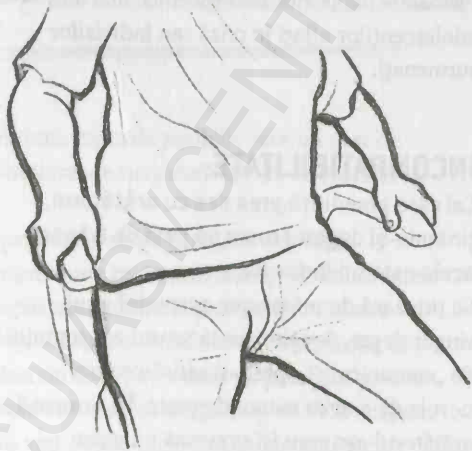
Cel care amenință prea des cu arătătorul, ținându-și degetul mare pe post de trăgaci, acela este un *indexman*.

Se privează de mâini spre avantajul unui singur deget, devalorizează sensul conceptului de „comunicare“, spre a-și satisface doar nevoia de a avea mereu dreptate. Își urmează arătătorul așa cum își urmează un câine

credincios stăpânul, fără a pune întrebări interlocutorului, dar susținând că el deține toate răspunsurile la întrebările pe care celălalt nu va avea nicicând ocazia să i le pună. Este un gest ce confirmă o incompatibilitate de dispoziție cu toți cei care nu gândesc la fel ca el.

Pacientul, așezat, se agață de brațele fotoliului.

De îndată ce mâinile se lipsesc de brațele scaunului, mentalul se goleşte de orice simpatie față de celălalt, în cazul de față, medicul. Este un semn de evidentă contrarietate, gestul reprezentând o demotivare imediată, cauzată de schimbarea bruscă a dispoziției. Când mâinile se prind de ceva, gândirea se obnubilează, continuând să clădească bariere de apărare.

INCOMPETENT

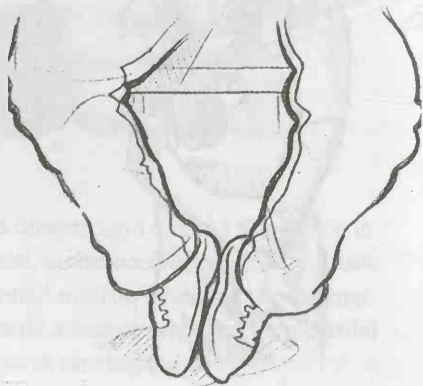
Agentul de asigurări ține scrumiera într-o mână și cu cealaltă strivește mucusul țigării în ea.

Își pierde rapid suflul, de îndată ce intră într-o afacere care-i depășește nivelul de competență. De unde, poate, și nevoia de a deplasa ținta în fața proiectilului, și nu invers. Fiecare cu logica lui! Este lipsit de anvergură.

Sprrijinindu-și antebrațele pe un suport, actrița își încrucișează încheieturile mâinilor, cu pumnii strânși.

Își mărturisește prin intermediul gesturilor neputința sau incompetența de a-și asuma rolul.

Stând pe scaun, candidatul la post își lipește muchiile tălpilor. Genunchii sunt depărtați.

Această secvență gestuală trădează o atitudine contestatară. Subiectul taie, literalmente, curentul care-l leagă de pământ, dezlipindu-și tălpile de sol. Postura îi consfințește incompetența.

Bătrânul hipiot încalcă scaunul, sprijinindu-și brațele de spătar.

INCONȘTIENT

Sprrijinită de spătarul canapelei, cu corpul aplecat spre stânga, ea tace.

În niște vremuri normale, am zice că avem de-a face cu un personaj cu spirit de aventură, chiar imatur. Un *daydreamer*! Un „visător cu ochii deschiși“, la modul propriu. Va uita toate promisiunile făcute într-un puseu de entuziasm.

O prietenă se așază pe o bancă din parc, trăgându-și un picior sub ea. Este o atitudine neobișnuită într-un cadru formal, ce exprimă, totuși, lipsa totală de ascendent asupra realității și o incompetență dovedită.

Dacă are corpul aplecat către stânga înseamnă că este motivată să acționeze sau să vă urmeze, însă nu își dă seama cu adevărat la ce se angajează.

INCREDUL

Controlorul fiscal își astupă mașinal nasul cu penseta formată din degetul mare și arătător.

Acest gest tipic arată că ne aflăm în prezența unui sceptic de foarte mare clasă. Își afișează incredulitatea ca pe Legiunea de Onoare, împiedicându-și flerul să-i deschidă mintea.

Expertul contabil, sprijinit pe coate, își ascunde gura în spatele mâinii (dreapta sau stânga) strânse în chip de cornet.

Mâna-cornet este un soi de pâlnie având rolul de a împiedica gândirea să se traducă în cuvinte. De asemenea, este un stereotip aparținând unui individ foarte critic (cu dreapta) sau foarte incredul (cu stânga).

Ministrul, sprijinit pe coate, se freacă des la ochi cu dosul arătătorului îndoit.

„Nu-mi vine să-mi cred ochilor“ este sensul ascuns al acestei secvențe gestuale.

INDECIS

Atunci când vorbesc la telefon, unii oameni preferă o anumită ureche din pricina anumitor deficiențe auditive. Mai sunt și indecișii, care joacă un soi de ping-pong cu telefonul mobil, trecându-l de la o ureche la alta, neîncetat. Acest gest poate trăda și un stres indus de o tentativă de invadare telefonică venită din partea unei operatoare de telemarketing cu o voce stridentă.

Omul de afaceri își atinge nările cu vârful arătătorului.

Exprimă ezitarea vădită: „Dar ce s-o fi întâmplat cu flerul meu?“

Proful își așază bărbia în deschizătura pumnului.

Pumnul întruchipează un barbișon. Gestul dezvăluie, în general, că autorul lui va da înapoi de îndată ce i se va cere să ia o poziție categorică în privința proiectului pedagogic propus.

Cele două mâini ale alesului se mișcă de la dreapta la stânga, și invers, cu o constanță exasperantă.

S-ar zice că îi este greu să-și aleagă tabăra. În realitate, mâinile polarizate trădează un temperament alternativ, incapabil să ia o decizie clară și fermă. Temperamentul alternativ este o versiune remaniată a caracterului indecis.

Sportivul își masează ușor pulpa, stând picior peste picior.

Această poziție este, mai presus de orice, o marcă a perplexității, dar nu semnalează o închidere. Acest cod gestual este mai frecvent decât ne-am imagina. Masajul este simbolic și, cel mai adesea, executat pe piciorul ieșit din pantalon. Indiferent de situație, gestul sugerează că sportivul are nevoie de timp pentru a reflecta înainte de semnarea contractului.

Țineți telefonul cu vârful degetelor.

O astfel de manieră de a ține telefonul reflectă nehotărârea.

Cumpărătoarea este așezată. Corpul îi este aplecat într-o parte (spre dreapta sau spre stânga), sprijinit de brațul canapelei. În cazul în care corpul se apleacă înspre dreapta, greutatea nehotărârii sau a gândirii împiedică judecarea clară a situației. Corpul aplecat într-o parte este asemenea Turnului din Pisa și trebuie să sprijiniți convingerile și motivațiile interlocutorului pentru ca acesta să nu se prăbușească.

Degetul cu care vă scărpițați trădează o deficiență sau o carență.

Dacă este vorba despre arătătorul drept, atunci nehotărârea vă obligă să bateți în retragere.

De ce vă ascundeți gura atunci când râdeți? Și cu ce mână o faceți?

Mâna stângă trădează un dreptaci indecis care pare să se joace cu factorii de decizie, luându-l în derâdere pe interlocutor, asupra căruia își proiectează lacunele. Spiritul de decizie este comandat de emisfera stângă, cea care dirijează mâna dreaptă.

Interlocutorul dumneavoastră ridică frecvent din umeri.

Își afirmă incertitudinea și o incapacitate congenitală de a lua o hotărâre.

Stând așezat, candidatul își pune picioarele pe bara transversală a scaunului.

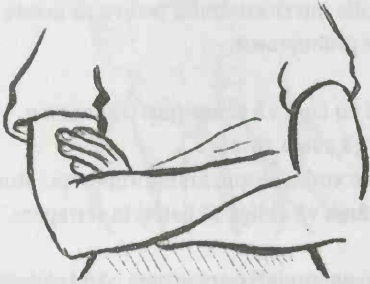
Este o atitudine moștenită din copilărie, când nehotărârea și anxietatea își dau ghes una alteia. Sunt două sentimente ce se înțeleg de minune în a-l împiedica pe candidat să apeleze la spiritul său de decizie. E posibil ca tonul

prea pedagogic al discursului dumneavoastră să inducă o relație profesor-elev care să-i influențeze emoțiile și să genereze această secvență gestuală deosebit de puerilă.

INDEPENDENT

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul drept dominant;
- Ascultare telefonică la urechea dreaptă.

Tribalii sunt mai bine înarmați pentru a fi independenți, spre deosebire de challengeri, ceea ce nu exclude, ca de obicei, excepțiile care confirmă regula.

> Vezi **AUTONOM**.

INDIFERENȚĂ

Gazda vă primește așezată. Vă strânge mâna, simulând că se ridică de pe scaun. Zece centimetri. Doar atât, ca și cum fesele i-ar cântări brusc de două ori mai mult decât în mod normal.

De obicei ne ridicăm pentru a ne arăta respectul față de un superior sau de un invitat. Rămânem așezați când este vorba despre un subaltern sau despre un personaj față de care nu simțim o simpatie deosebită.

Când un coleg vă atinge pe braț, apoi vă părăsește brusc înseamnă că nu meritați nici măcar efortul unei strângeri de mână.

Clientul, în picioare, își ascunde mâinile la spate.

În principiu, el nu se protejează în nici un fel, așteaptă propunerile dumneavoastră și vă ascultă fără nici o părere preconcepută.

În realitate, îl plictisiți de moarte. Indiferența nu este foarte departe.

Directorul general, sprijinit într-un cot, își așază arătătorul perpendicular pe buze, ca și cum ar sugera să se facă tăcere.

Secvența vorbește de la sine. Este evident că toată lumea „zapează“. Pare că ne ascultă, ordonându-și prin gesturi să tacă, pentru a

nu se relansa dezbaterea. De altfel, nu ne ascultă defel. Avem de-a face cu un gest clasic de diversiune.

Dobândirea puterii, a celebrității sau a unei responsabilități politice are un efect perturbator asupra comportamentului celor care beneficiază de ele. Astfel de persoane câștigă în prestanță, dar disponibilitatea lor dispare în favoarea unei agende supraîncărcate. Promovarea este violentă și-l obligă pe noul star, spre exemplu, să adopte niște conduite de protejare a teritoriului: privirea glacială se încadrează în aceste comportamente speciale. La fel și privirea sticloasă ce nu vede nimic și pe nimeni și care adeseori este adoptată de către ființe absolut virtuale. Un celebru umorist pe care l-am cunoscut mi-a adresat într-o zi o astfel de privire prea puțin călduroasă. Din acel moment și-a pierdut un admirator.

Martorul asistat își exprimă doleanțele fără a-și clinti brațele pe tot parcursul discuției. Doar psihopații (subiecții insensibili) și potențialii vinovați (cei care se controlează) sunt capabili să vorbească ore întregi păstrându-și corpul nemișcat. Nu simt nimic, nici o compasiune pentru semenii, nici un sentiment. Nu trăiesc decât senzații. Cât despre ceilalți oamenii normali, li se întâmplă să vorbească fără să-și miște brațele atunci când subiectul pe care-l evocă nu le trezește nici o emoție.

INDISCREȚIE

Ține telefonul cu ambele mâini, cu stânga îl apucă strâns iar cu dreapta protejează microfonul, sau invers.

Îi plac necunoscutul, falsa discreție, conversațiile secrete și bârfele de culise. În mod paradoxal, este un personaj indiscret.

Clientul se rotește pe scaunul său în timp ce vorbește la telefon, întorcându-se cu spatele la birou sau la vânzătorul așezat în fața lui. Atitudine tipică de falsă discreție a unui indiscret veritabil.

Individul care-și curăță, își zgârie, își explorează cavitățile cu un arătător indiscret. Cu cât o persoană își folosește mai mult arătătorul pentru a „explora“, cu atât se va simți mai interesată de bârfele picante sau de indiscrețiile pe care i le-ați putea furniza. Dacă v-ați studia cu atenție cercul de prieteni sau de colegi, ați constata imediat că „exploratorii“ sunt, în general, mai vorbăreți (uneori până la logoree) și mai agitați decât ceilalți. Adeseori foarte activi în plan social, sunt deosebit de interesați de zvonurile care circulă și pe care nu se pot împiedica să nu le urmărească îndeaproape.

Jurnalistul își sprijină orizontal degetele întinse și încrucișate sub bărbie.

Dacă i-ați încredințat o informație confidențială, puteți fi sigur că toți cei care n-ar trebui să afle vor fi puși la curent cât mai repede posibil. Gura lui este la fel de slobodă pe cât îi este de îndoielnică discreția.

Oamenii politici care doresc să încredințeze cuiva, în mod discret, niște detalii, în public sau în fața camerelor de televiziune, știu că majoritatea comentatorilor politici recurg la specialiști în cititul pe buze pentru a descifra ce spun cei dintâi. Fără îndoială că din acest motiv își ascund gura atunci când se confesează în fața camerelor. Nu sunt neapărat niște bătărași perverși care fac haz de fustița cea nouă a vreunei colege. În general, indivizii care-și ascund gura după paravanul mâinilor, fără vreun motiv politic, sunt „rumoriști“, un neologism ce face referire la fanaticii *Radio-Șanțului*. Ascunderea căii secretelor – gura – este mai degrabă o normă decât o excepție.

Negustorul de fructe se tot șterge la nas cu dosul arătătorului.

Îi lipsește drogul preferat: clevetirile de cartier ce dau sare și piper plictisului cotidian.

INDISPONIBIL

A priori, alunecarea privirii spre stânga este un gest regresiv, o fugă înspre trecut sau o căutare printre informațiile clasate în memorie. Este și un mesaj ce exprimă o indispoziție de moment. Locutorul caută o portiță de scăpare din fața unei confruntări directe ce îi zdruncină încrederea în sine. Ochiul fugari se observă, de obicei, în cadrul jocurilor televizate: verigile slabe își exprimă astfel deficiențele. Alunecarea spre dreapta este o fugă înainte, o evadare spre un viitor

mai degrabă temut decât sperat. Să ne amintim că privirea mobilă este un semn de indisponibilitate!

Prietena dumneavoastră, așezată, își suprapune gamba stângă peste coapsa dreaptă sau invers, iar celălalt picior este retras sub scaun.

Atitudine de indisponibilitate și/sau de refuz al dialogului. Picioarele în retragere indică întotdeauna nevoia de a părăsi lupta. Evident că fuga este mimată de corp fără știrea mentalului.

> Vezi și gesturile asociate **ESCAPADEI** sau **FUGII**.

Ochiul „fugitiv“

Privirea se ascunde neîncetat, pentru a reveni apoi rapid asupra interlocutorului.

Ochiul „fluture“

Deși persoana nu-și slăbește interlocutorul din priviri, pleoapele îi freacă de spasme, de zbateri frenetice, ca și cum s-ar lupta să deschidă, dar și să închidă ochii, în același timp, fără a reuși.

Ochiul „bâlbâit“

Similar precedentului, el își fixează interlocutorul, dar ochii se închid prea des pentru o simplă clipire, apoi par a nu se mai putea deschide vreme de câteva secunde.

Într-un alt registru, oricine a trecut prin experiența de a lucra într-un centru comercial (o pedeapsă pe care n-o doresc nimănui) a constatat, desigur, în ce măsură refuză vizitatorii dialogul cu vânzătorii care încearcă să-i agațe. În nouă cazuri din zece veți constata că vă puteți adresa fără griji cumpărătorilor, căci nu vă vor răspunde,

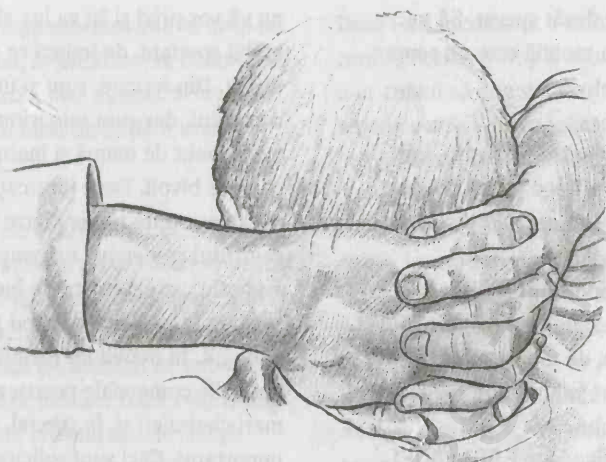
nu vă vor privi și își va lua zborul ca niște vrăbii speriate, de îndată ce nu-i mai putem vedea. Din fericire, sunt și unii care acceptă contactul, dar sunt minoritari. Sunt însoțiți permanent de teamă și înaintează în turmă, ca niște bivoli. Dacă încercați să vă opriți privirea asupra unuia dintre vizitatorii centrului comercial, nu neapărat pentru a-i vorbi, veți constata de îndată că-și lasă privirea în pământ, un mod pueril de a refuza dialogul. În marea lor majoritate merg la târgurile comerciale pentru a visa fără prea mari cheltuieli și, în special, pentru a se simți importanți. Căci sunt solicitați din toate părțile și își pot oferi, în sfârșit, luxul de a-i ignora pe acești vânzători cu arcanul, pe acești demonstranți care vorbesc atât încât abia mai au timp să respire. Și toate acestea ca să-i cucerească pe ei!

Se scarpină puternic în spatele urechii, în mod repetat.

Caută un mijloc discret de a se eschiva. Poate că-l intimidăți. În primul rând, este indisponibil.

Împreunarea degetelor la ceafă simulează o atitudine de fugă.

Fugă din fața stresului, imitând o nevoie de destindere sau fuga de celălalt și de exigențele lui. Partea superioară a cefei fiind centrul simbolic al încrederii în sine, vă așezați degetele împreunate pe ea atunci când această încredere este perturbată. În cazul târăgănării întâlnirilor de lucru, degetele împreunate la ceafă sunt o regulă, căci încrederea în sine are tendința de a slăbi atunci când neuronii disjung. Acest stereotip gestual precizează o indisponibilitate bruscă sau o dorință de a scăpa temporar de un sentiment de stres.

Gest tipic pentru un individ care a luat deja o decizie, fără să v-o anunțe imediat. Nu mai are nici un rost să încercați să-l convingeți. Și-a fondat un soi de religie, el fiind singurul adept.

Clientul își întoarce constant capul spre stânga, în timp ce-i vorbiți.

Fuge de confruntare. Corpul dreptaciului se întoarce parțial spre stânga, luând în mod firesc această direcție pentru a scăpa de pericol. Indisponibilitatea lui se va confirma și în plan verbal.

Vă scărpițați genunchiul stâng?

Nevoia de a fugi de confruntare este anunțată, fără a fi expresă. Această manie este curentă la indivizii care-și caută o cale de salvare dintr-un conflict ce pare fără ieșire sau atunci când se instalează indisponibilitatea.

> Vezi și **PLICTIS**.

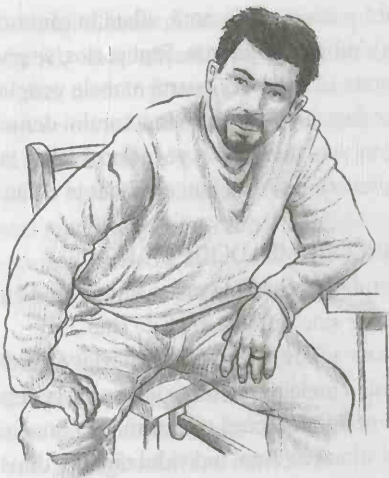
Tânăra stă așezată, iar mâinile ei se cramponează pe șezutul scaunului.

Indiferent de situație, ea suportă o constrângere. Vă agățați de ceva pentru a vă împiedica să fugiți.

Studentul își leagă scaunul spre spate de îndată ce se așază.

Acest tip de atitudine constituie o reminiscență din timpul școlii. Ștregarii încep să se leagne pe scaun de îndată ce simt mirosul recreației sau al plictiselii. Legănarea scaunului reprezintă un simulacru de fugă.

Este așezat pe trei sferturi din scaun, cu brațul stâng sprijinit pe marginea biroului, cu piciorul drept la 90° spre stânga și brațul drept așezat în echilibru pe genunchiul drept. O gazdă așezată pe trei sferturi din scaun este gata să vă părăsească din clipă-n clipă. Este o atitudine caracteristică, ba chiar caricaturală, de pseudofugă sau de indisponibilitate. Dacă sunteți oaspete, această postură vă invită să nu mai întârziati prea mult.

INEL SECRETUL INEELOR

Inelul este o bijuterie specială, în sensul că este destinat unui deget anume și, în principiu, nu poate fi pus pe alte degete, căci grosimea acestora diferă. Aceasta înseamnă că alegerea inelului depinde de hotărârea pe care o ia clientul atunci când îl cumpără. Fie inelul este potrivit pentru degetul ales, fie trebuie mărit sau micșorat pentru a putea fi purtat pe acel deget.

După precizarea acestor considerații de ordin tehnic, să ne întoarcem la mesajul pe care îl

transmit inelele. Nici un obiect, nici un veșmânt pe care îl alegem nu este rodul întâmplării. Cu atât mai mult inelele, care mai degrabă dezvăluie decât înfrumusețează mâinile. Ele traduc puterea de seducție și modul de funcționare afectivă ale celor care le etalează în totală necunoștință de cauză, în văzul tuturor. Nu există nimic inocent la inelele care împodobesc cu mândrie unul sau mai multe degete.

Am observat destul de repede numărul incalculabil de combinații de inele adoptate de femei, de la verighetă și până la două, trei inele și chiar mai mult, înecând degetele sub un potop de aur, argint și/sau pietre prețioase: mai precis, există 1 012 variante!

Cunoscând sensul simbolic al fiecărui deget, am devenit foarte repede interesat de acest nou limbaj. Am descoperit factori de corelare între degetele pe care sunt plasate inelele și personalitatea indivizilor care investeau în nevoia lor de a seduce. De exemplu, am constatat că majoritatea fetelor își puneau inelul cu montură pe degetul mijlociu al mâinii stângi, chiar dacă aveau inele simple (tip verighetă) și pe alte degete. Iar degetul mijlociu al mâinii stângi este degetul *look*-ului prin excelență, simbolizând stima de sine sau imaginea de sine. Prin urmare, așa afirma în mod aprioric că purtarea unui inel cu montură pe acest deget corespunde nevoii de a întări o imagine de sine nesigură cu privire la impactul de seducție pe care îl are asupra anturajului. Întrucât cine spune inel spune seducție! Inelul nu este, ca alte bijuterii, doar un artificiu destinat să-l pună în valoare pe cel care îl poartă, ci este, mai ales, un micro-mesaj de disponibilitate afectivă și/sau sexuală pe care inconștientul o dezvăluie cu ajutorul său, așa cum am amintit deja într-o lucrare consacrată seducției.

1 012 COMBINAȚII

Regula în funcțiune este următoarea: p inele pe n degete, fără ordin și fără repetiție. O combinație de două inele pe cele zece degete de la ambele mâini reprezintă deja 45 de interpretări simbolice de bază; o combinație de trei inele pe cele zece degete reprezintă o combinație de zece luate câte trei, adică 120 de combinații, și tot așa până la ultimele nouă combinații de nouă inele pe cele zece degete, iar toate adunate dau cifra totală de 1 012 combinații. Vă propun să descoperiți pe scurt cele 45 de combinații de două inele pe cele zece degete. Dar în prealabil vom începe cu o prezentare succintă a inelelor unice.

UN INEL PE DEGETUL MIC STÂNG

În mod simbolic, degetul mic de la mâna stângă reprezintă copilăria, trecutul, amintirile. Un inel purtat pe acest deget trădează o persoană nostalgică, regresivă, pradă amintirilor din copilărie sau visând la un Eldorado pe vecie pierdut. Gradul de imaturitate al unei femei care poartă un inel pe acest deget se poate observa foarte ușor din purtarea ei. Este o fetiță într-un trup de femeie! El trădează o seducătoare cam imatură și nu prea amatoare de sportul din dormitor.

UN INEL PE INELARUL STÂNG

Degetul implicării afective, al angajamentului, al nevoii de contopire cu ființa iubită și al talentelor. Un inel (nu o verighetă) pe acest deget reprezintă o cerere de afecțiune, cerere perfect normală din partea unei femei necăsătorite. Această așteptare se va exprima într-un mod și mai fuzional dacă va fi combinată cu încă un inel pe alt deget, așa cum veți vedea în interpretarea combinațiilor de două inele. În schimb, aveți grijă dacă pe acest deget se poartă un dublet de inele. Combinația

indică o femeie sufocantă, aflată în căutarea unei simbioze amoroase. Fapt curios, se poate constata că văduvele poartă ambele verighete pe același deget, în amintirea soțului defunct. Un inel, sau mai multe, pe inelarul stâng indică o femeie care-și caută un candidat la căsătorie.

UN INEL PE MIJLOCIUL STÂNG

Degetul mijlociu de la mâna stângă reprezintă stima de sine sau imaginea de sine. De asemenea, este și degetul privilegiat de indivizii narcisici. Inelele care împodobesc acest deget al identității trădează o perturbare a imaginii sau a stimei de sine. Individul tânjește după recunoașterea celorlalți, fără de care el nu poate să existe în propriii ochi. Un inel unic pe mijlociu stâng reprezintă o mărturie narcisică din partea unei femei care are un sentiment de inferioritate față de fizicul ei... ingrat. Trebuie să spun că majoritatea femeilor pe care le-am observat purtând un inel pe acest deget nu erau, la drept vorbind, canoane de frumusețe.

UN INEL PE ARĂTĂTORUL STÂNG

Degetul aparentei supunerii, arătătorul stâng reprezintă aprioric imaginea mamei, însă trădează și gelozia, posesivitatea unei persoane care își împodobește cu un inel acest deget, excluzându-le pe toate celelalte. Trebuie știut însă că gelozia cea mai mare se poate ascunde sub o generozitate excesivă. Puterea de seducție este, prin urmare, susținută de gelozia persoanei respective. Acest deget este și cel al vocației.

UN INEL PE DEGETUL MARE STÂNG

Degetul mare de la mâna stângă este suportul simbolic al creativității, al imaginației, al sensibilității și al senzualității. Degetul plăcerii, în sens larg, prin opoziție cu degetul mare de la mâna dreaptă, care este cel al dorinței. Un inel pe acest deget se întâlnește mai des decât

am fi tentați să credem. Multe tinere îl poartă. În acest fel, ele își afișează nevoia insașiabilă de alintări, de mângâieri, de complimente și de cadouri de orice fel, dar nu neapărat și de sex. Într-un fel, sunt femeii neterminate, care pot fi la fel de bine insensibile sau hipersensibile. Degetul mare stâng este și suportul simbolic după care se recunosc hedoniștii, înnebuniți după plăceri și cât se poate de egoiști.

UN INEL PE DEGETUL MARE DREPT

Un inel pe acest deget este ca o reclamă de neon care clamează lipsa de satisfacție sexuală. Anorgasmică sau nimfomană, femeia își va afișa mereu insatisfacția prin felul în care se îmbracă sau, eventual, combinând inelul de pe degetul mare drept cu unul pe inelarul de la mâna stângă: „Cer dreptul la orgasm!“ Degetul dorinței, al motivației sau al dorinței sexuale, în cel mai pur sens al termenului, degetul mare de la mâna dreaptă este strâns asociat cu arătătorul în mișcări, dar nu neapărat și în podoabe. Seducătorii și seducătoarele de mare clasă își anunță astfel pasiunea pentru sex. Ei sunt mereu la curent cu noile modele și în întregime fideli dorințelor lor carnale.

UN INEL PE ARĂTĂTORUL DREPT

Degetul care acuză, degetul imaginii paterne, al stăpânirii de sine, al orgoliului sau al autorității, arătătorul dreptaciului este un adevărat star printre degete. Dacă mai are și un inel, el îl trădează pe ucenicul dictator sau pe tiranul domestic în toată splendoarea sa, pe tânăra care caută un substitut al imaginii paterne sau pe femeia care a investit prea mult în carieră, în detrimentul vieții amoroase. Persoanele care poartă un inel pe arătătorul mâinii drepte nu sunt niște seducători, ci indivizi mânați mai degrabă de nevoia de a-și domina anturajul.

UN INEL PE MIJLOCIUL DREPT

Degetul organizării mentale sau intelectuale și al încrederii în sine, degetul mijlociu ca unic purtător de inel indică o perturbare a organizării mentale sau un deficit de încredere în sine. El trădează și o cultură a prejudecăților, cu un prag foarte ridicat de intoleranță. Mijlociul drept este și cel cu care se face un anumit gest obscen. Acest gest derivă dintr-un sentiment de frustrare din partea celui care îl reproduce, dar trădează și nevoia sa de a-l castra pe celălalt de plăcerea sa. Acest lucru mă face să mă gândesc că, dincolo de vulgaritatea acestui gest, cei care-l practică în mod regulat sunt frustrați din punct de vedere sexual și reacționează față de această castrare printr-un comportament castrator. Este degetul folosit de raperi, termen care vine din engleza americană, unde *to rap* înseamnă „a critica vehement“. Se poate înțelege că raperii abuzează de acest gest, în măsura în care, din moment ce au abuzat prea mult de plăcerile sexului, ajung să caute paradisurile artificiale sub alte zări.

UN INEL PE INELARUL DREPT

Degetul schemelor voluntare, al dorinței de a parveni, al tenacității și perseverenței. Dacă însă este unicul purtător de inel, acest deget trădează o personalitate mai degrabă veleitară decât voluntară, deci o lipsă de fermitate, de caracter, de tenacitate sau de perseverență. Inelarul mâinii drepte este și degetul automatismelor.

UN INEL PE DEGETUL MIC DREPT

Degetul mic de la mâna dreaptă este degetul trufiei, al curiozității și al ambiției. Dar este și degetul curiozității, al viitorului, al proiecției asupra propriului mediu, al viselor și al proiectelor realizabile. Împodobit cu un inel, el indică un individ mai ambițios decât majoritatea și uneori și mai vanitos sau mai

pretențios. Ambițiile acestor persoane sunt adesea prost adaptate la potențialul lor, ceea ce îi face să alunece adesea în arivism.

CELE 45 DE COMBINAȚII ÎN BINOM

Pentru combinațiile de inele care vor urma, am folosit modul de traducere finalizat, care mi s-a părut mai inteligibil decât modul interpretativ. De exemplu, combinația de inele pe degetul mic și pe inelarul de la mâna stângă înseamnă, literalmente, „Îmi iubesc trecutul și copilăria.“ În modul finalizat, voi traduce această formulă printr-un profil nostalgic.

COMBINAȚIILE DEGETELOR MICI

Degetul mic și inelarul de la mâna stângă

Îmi place să-mi aduc aminte de copilăria mea.

Această combinație poate trăda o persoană naivă, credulă și imatură în relațiile amoroase, nutrind nostalgia iubirii părintești, foarte atașată de rădăcinile sale familiale.

Degetul mic și mijlociul de la mâna stângă

Când eram mic, mă aflam în centrul atenției tuturor.

Imaginea copilului o domină pe cea a adultului. Nostalgic, regresiv, trăiește în simbioză cu trecutul său.

Degetul mic și arătătorul de la mâna stângă

E al meu!

Mai curând docil, dar foarte gelos, dacă vă aventurați să admirați farmecele unui necunoscut întâlnit pe stradă.

Degetul mic și degetul mare de la mâna stângă

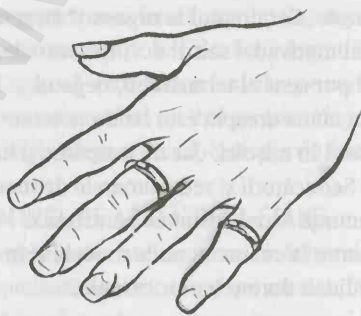
Îmi place să-mi amintesc de trecut.

Ludic, șmecher, seducător. Ca să știți cu cine aveți de-a face, îndrăgește pietrele vechi, valorile trecutului, plăcerile asociate cu amintirile sau cu istoria.

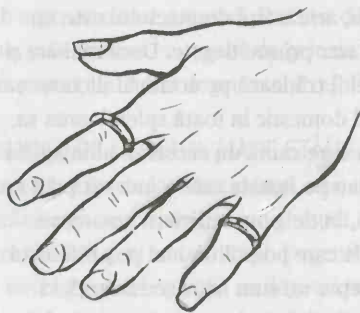
COMBINAȚII ALE DEGETELOR MICI

DEGETUL MIC ȘI INELARUL DE LA MÂNA STÂNGĂ

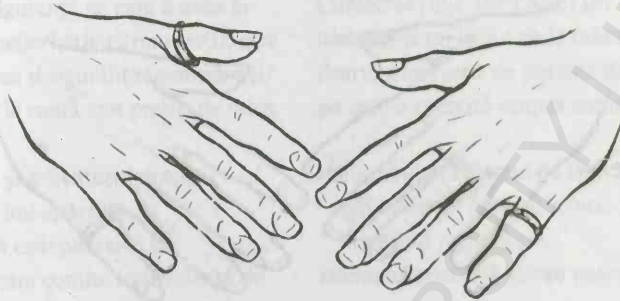

DEGETUL MIC ȘI MIJLOCIUL DE LA MÂNA STÂNGĂ

DEGETUL MIC ȘI ARĂTĂTORUL DE LA MÂNA STÂNGĂ

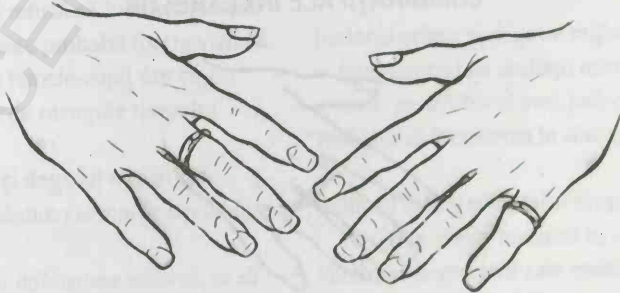
COMBINAȚII ALE DEGETELOR MICI

DEGETUL MIC STÂNG ȘI DEGETUL MARE DREPT

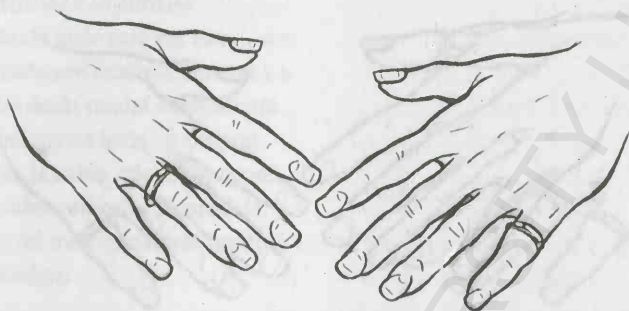

DEGETUL MIC STÂNG ȘI ARĂTĂTORUL DREPT

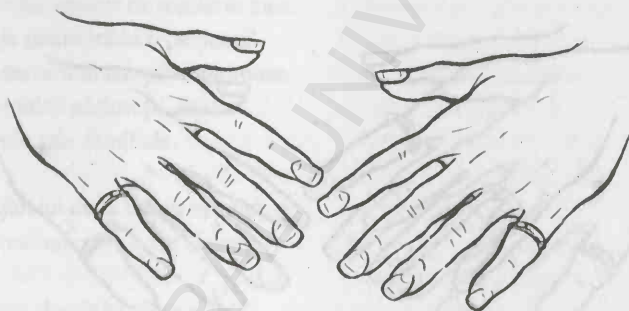

DEGETUL MIC STÂNG ȘI MIJLOCUL DREPT

COMBINAȚII ALE DEGETELOR MICI

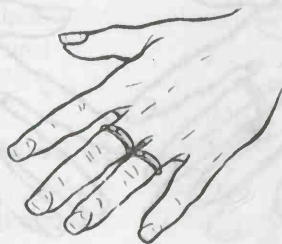

DEGETUL MIC STÂNG ȘI INELARUL DREPT

DEGETUL MIC STÂNG ȘI DEGETUL MIC DREPT

COMBINAȚII ALE INELARELOR

INELARUL ȘI MIJLOCUL DE LA MÂNA STÂNGĂ

Degetul mic de la mâna stângă și degetul mare de la mâna dreaptă

Am nevoie să fiu în siguranță.

Motivația sa este strâns legată de familie și de sentimentul de siguranță pe care îl avea în copilărie. Îi plac femeile/bărbații mature(i), care îi vor oferi bunăstarea și siguranța financiară și/sau afectivă pe care le caută mai presus de orice.

Degetul mic stâng și arătătorul drept

Controlez ceea ce îmi aparține.

Persoana respectivă este posesivă și răzbuțoasă. Cel care comite imprudența de a-i fi necredincios ori de a încerca să o priveze de bunurile sale va trebui să se aștepte să plătească pentru afrontul adus.

Degetul mic stâng și mijlociul drept

Crede că lucrurile pe care le cunoaște sunt adevărate.

Persoana în cauză nu are încredere în nimeni și în special în prietenii săi. Deși este inteligentă, chiar scilipitoare pe plan profesional, rămâne legată de copilărie și din această cauză are anumite reacții puerile care te pot lăsa cu gura căscată.

Degetul mic stâng și inelarul drept

Mă agăț de trecut.

Persoana respectivă refuză să îmbătrânească. Nevoia de regresie este probabil foarte vizibilă. Aveți de-a face cu o femeie-copil sau cu un bărbat care se teme de ravagiile timpului.

Degetul mic stâng și degetul mic drept

Viitorul este întotdeauna urmarea trecutului.

sau

Trecutul trebuie să influențeze viitorul, ca să nu se schimbe nimic.

Iar dacă trecutul îl cam strânge pe la cusături, atunci îl poate și reface. Revizionist, exaltat,

fanatic, revendicativ, conflictual, intransigent și, mai ales, extremist. Cu toate acestea, pare foarte cooperant și oricând disponibil.

COMBINAȚIILE INELARELOR

Inelarul și mijlociul de la mâna stângă

Foarte preocupat de puterea de seducție pe care o exercită asupra anturajului.

Inelarul și arătătorul de la mâna stângă

Mă investesc în vocația mea, excluzând orice altă preocupare.

Persoană posesivă și/sau pasionată.

Inelarul și degetul mare de la mâna stângă

Visez, îmi închipui, fantasmiez.

O persoană care visează cu ochii deschiși, superstițioasă, emotivă, fragilă și romanescă.

Inelarul stâng și degetul mare drept

Sunt motivat să mă investesc.

Temperament pasional.

Inelarul stâng și arătătorul drept

Îi apăr pe cei pe care îi iubesc.

sau

Îmi stăpânesc bine talentele.

Încearcă să-și controleze apropiații, pentru a-i proteja, și să-și cultive talentele.

Inelarul stâng și degetul mijlociul drept

Pun accentul pe credința mea, pe prejudecățile mele, pe echilibrul meu psihic.

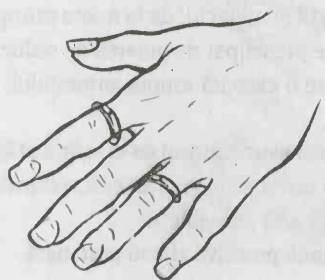
Probabil că încrederea în sine este foarte fragilă.

Inelarul stâng și inelarul drept

Voința mea este investită în sentimentele mele.

Persoana respectivă este credincioasă oamenilor sau lucrurilor pe care le iubește, binevoitoare și plină de compasiune. Din o sută de femei observate, 17 purtau câte un

COMBINAȚII ALE INELARELOR

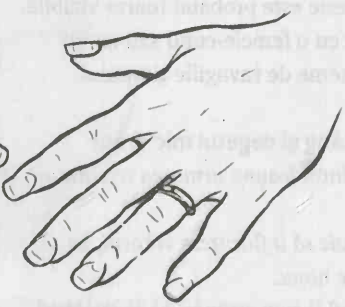
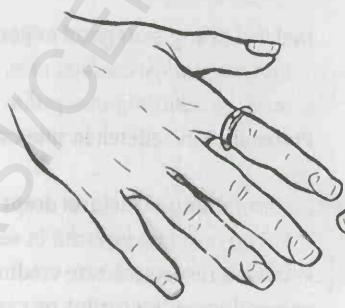
INELARUL ȘI ARĂTĂTORUL DE LA MÂNA STÂNGĂ

INELARUL ȘI DEGETUL MARE DE LA MÂNA STÂNGĂ

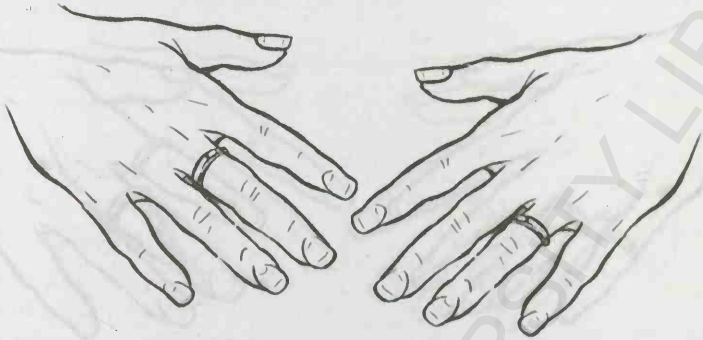

INELARUL STÂNG ȘI DEGETUL MARE DREPT

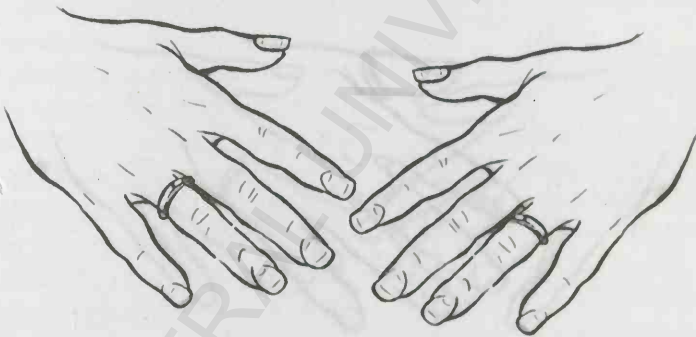

INELARUL STÂNG ȘI ARĂTĂTORUL DREPT

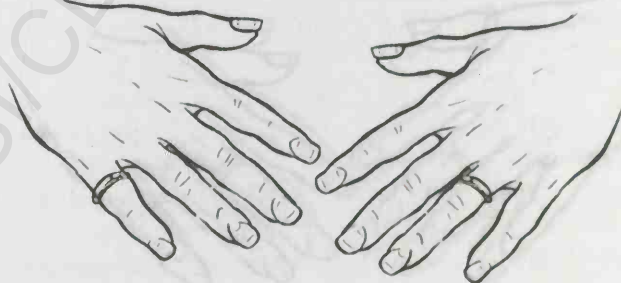
COMBINAȚII ALE INELARELOR

INELARUL STÂNG ȘI MIJLOCUL DREPT

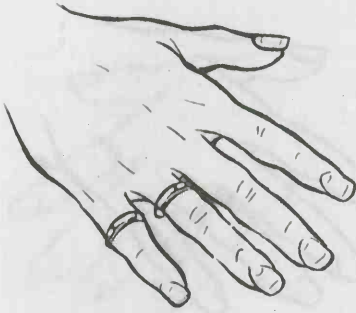

INELARUL STÂNG ȘI INELARUL DREPT

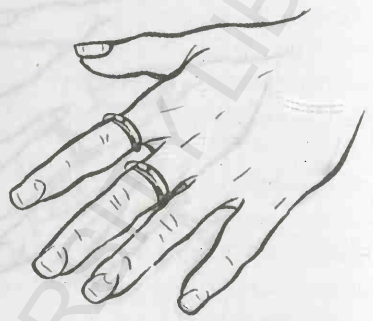

INELARUL STÂNG ȘI DEGETUL MIC DREPT

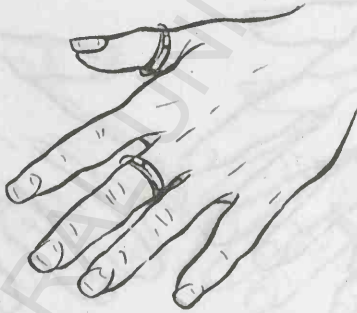
COMBINAȚII ALE INELARELOR ȘI DEGETELOR MIJLOCII

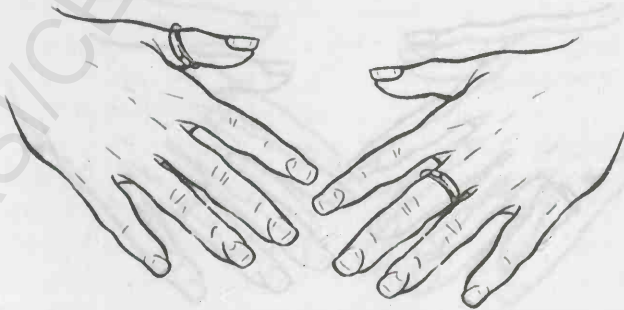
INELARUL ȘI DEGETUL MIC DE LA MÂNA DREAPTĂ

MIJLOCIUL ȘI ARĂTĂTORUL DE LA MÂNA STÂNGĂ

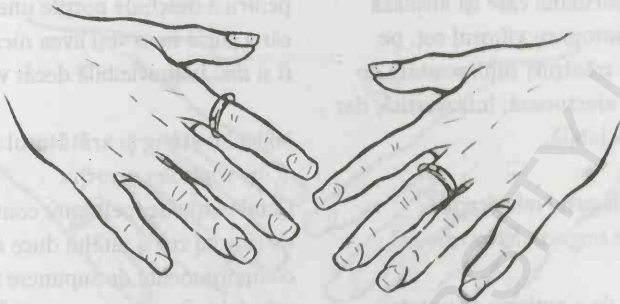

MIJLOCIUL ȘI DEGETUL MARE DE LA MÂNA STÂNGĂ

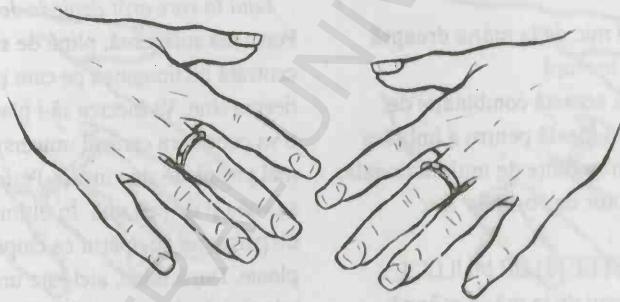

MIJLOCIUL STÂNG ȘI DEGETUL MARE DREPT

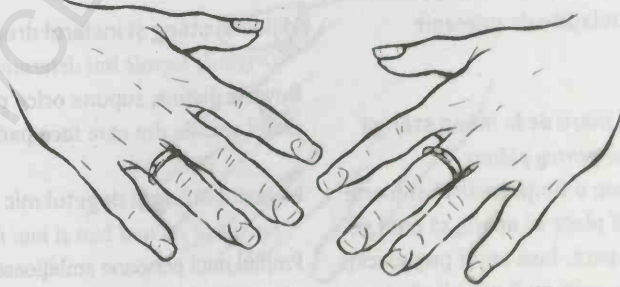
COMBINAȚII ALE DEGETELOR MIJOCII

MIJLOCIUL STÂNG ȘI ARĂTĂTORUL DREPT

MIJLOCIUL STÂNG ȘI MIJLOCIUL DREPT

MIJLOCIUL STÂNG ȘI INELARUL DREPT

inel pe fiecare deget inelar. Acestea erau cele mai numeroase combinații de două inele. Semnalul este unul de indisponibilitate amoroasă: „Locul e ocupat“. Dar se poate să fie vorba și de o persoană care își afișează dorința de a se contopi cu viitorul soț, pe care îl caută. Alte trăsături suplimentare de caracter: sinceră, afectuoasă, introvertită, dar cât se poate de sociabilă.

Inelarul stâng și degetul mic drept

Viitorul meu este singurul lucru care mă pasionează.

Nevoie insușitabilă de a anticipa și/sau de cunoaștere a viitorului mergând pe la ghicitori. Această combinație dezvăluie și o frustrare, în sensul larg al termenului.

Inelarul și degetul mic de la mâna dreaptă

Vreau să reușesc în viață.

Femeia care poartă această combinație de inele este candidata ideală pentru a îmbrăca haina unui viitor președinte de multinațională. O femeie cu un motor de Formula 1.

COMBINAȚII ALE DEGETELOR MIJLOCI

Mijlociul și arătătorul de la mâna stângă

Sunt obsedat de felul cum arăt.

Și de ceea ce cred alții despre el/ea. Femeia este geloasă, iar bărbatul încăpățânat și posesiv. Invidiază succesele celorlalți, este gelos și posesiv în relațiile de prietenie și de amor.

Mijlociul și degetul mare de la mâna stângă

Îmi imaginez/exist pentru plăcere.

Combinația dezvăluie o ființă creativă și foarte epicureană, căreia îi place să apară, să pară și, în special, să nu dispară. Însă are și prejudecăți în materie de iubire, care nu îi permit să se stabilească.

Mijlociul stâng și degetul mare drept

Vreau să strălucesc.

Persoană mai mult decât narcisică, având nevoie să fie admirată pe plan pur estetic, pentru a deschide porțile unei grădini tainice a cărei cheie nu o veți avea niciodată, căci poate fi și mai impvizibilă decât vremea.

Mijlociul stâng și arătătorul drept

Îmi controlez apariția.

Combinația de inele care confundă imaginea de sine cu cea a tatălui duce adesea la comportamente de supunere față de părerea celorlalți. Persoana respectivă este foarte sensibilă la ce spune lumea despre ea.

Mijlociul stâng și mijlociul drept

Felul în care arăt depinde de inteligența mea.

Persoană suficientă, plină de sine, în întregime centrată pe imaginea pe care și-a făcut-o despre sine. Va încerca să-i placă aceluia care o va considera centrul universului, punând-o mai presus de sine însuși. Perfecționismul său se vede și de pe Lună. În ultima vreme, astfel de persoane au apărut ca ciupercile după ploaie. După mine, aici este un efect al culturii televizuale de tip „eu și iară eu“ și al publicității centrate pe mesajul corpului aproape gol al nimfetelor sau al masculilor feroce, pe cât de perfecți, pe atât de intangibili.

Mijlociul stâng și inelarul drept

Originile sociale îmi determină viața.

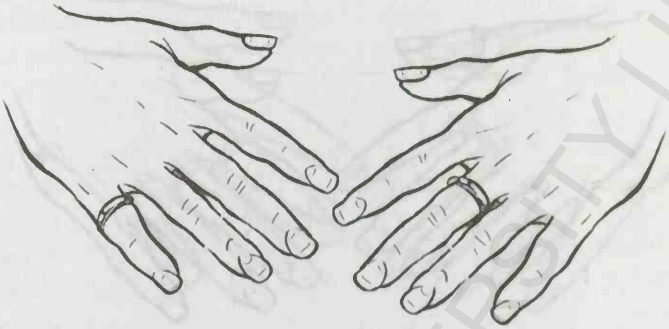
Bovaric distins, supune orice relație acordului clasei sociale din care face parte.

Mijlociul stâng și degetul mic drept

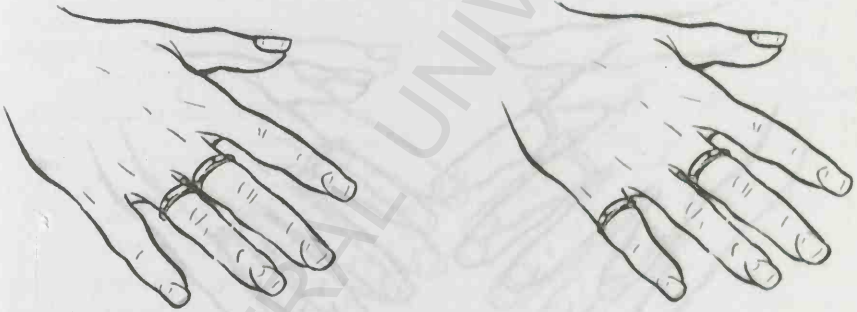
Eu... sunt cel mai bun și mai frumos dintre toți.

Profilul unei persoane ambițioase, foarte oportuniste și foarte egotiste. Statut social plus ambiție! Vorbește-mi de eul meu, doar asta mă interesează.

COMBINAȚII ALE DEGETELOR MIJLOCII ȘI ALE ARĂTĂTOARELOR

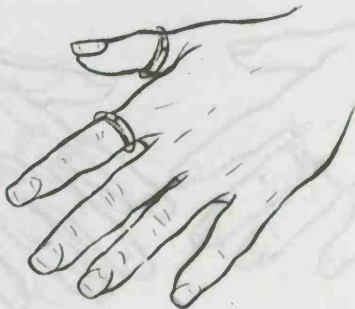

MIJLOCUL STÂNG ȘI DEGETUL MIC DREPT

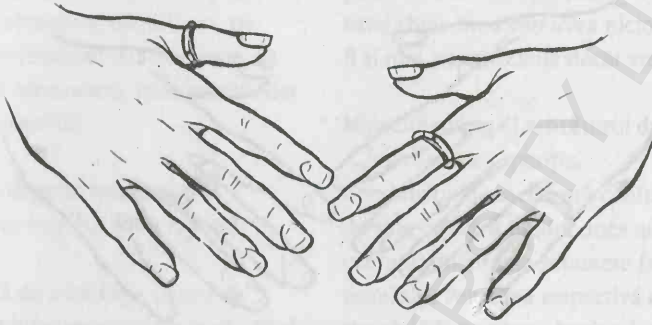
MIJLOCUL ȘI INELARUL DE LA MÂNA DREAPTĂ

MIJLOCUL ȘI DEGETUL MIC DE LA MÂNA DREAPTĂ

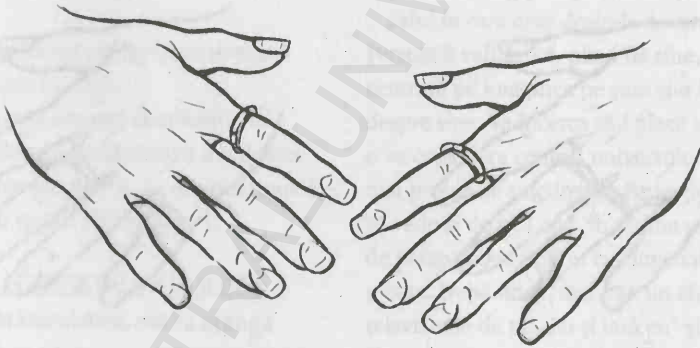

ARĂTĂTORUL ȘI DEGETUL MARE DE LA MÂNA STÂNGĂ

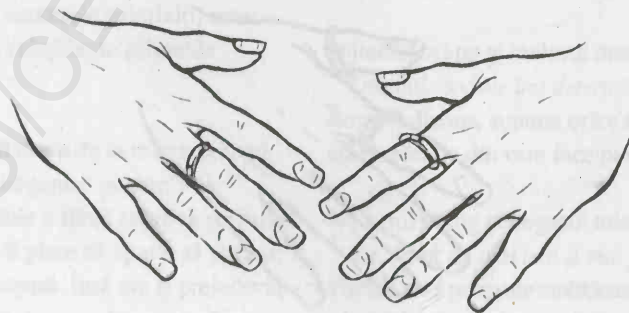
COMBINAȚII ALE ARĂTĂTOARELOR

ARĂTĂTORUL STÂNG ȘI DEGETUL MARE DREPT

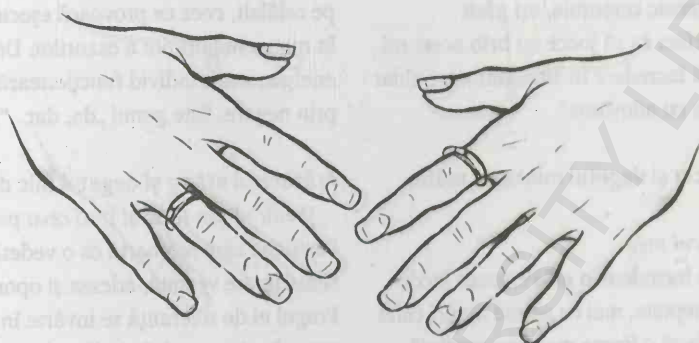

ARĂTĂTORUL STÂNG ȘI ARĂTĂTORUL DREPT

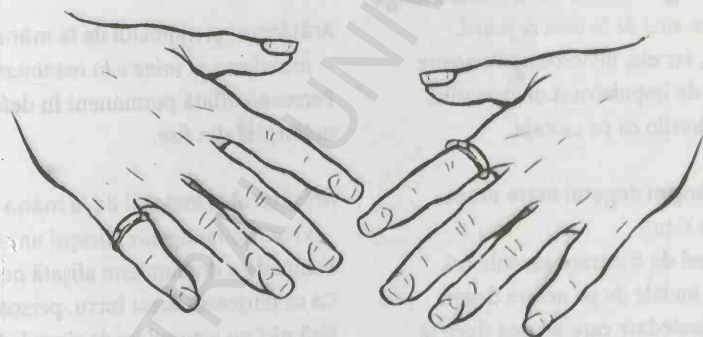

ARĂTĂTORUL STÂNG ȘI MIJLOCIUL DREPT

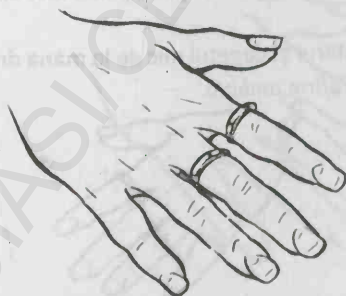
COMBINAȚII ALE ARĂTĂTOARELOR

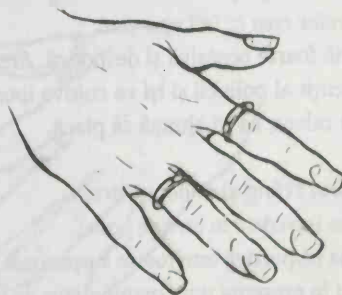
ARĂTĂTORUL STÂNG ȘI INELARUL DREPT

ARĂTĂTORUL STÂNG ȘI DEGETUL MIC DREPT

ARĂTĂTORUL ȘI MIJLOCIUL DE LA MÂNA DREAPTĂ

ARĂTĂTORUL ȘI INELARUL DE LA MÂNA DREAPTĂ

Mijlociul și inelarul de la mâna dreaptă

Aș vrea să am încredere în mine.

Cerebral, intolerant, inflexibil și cărcotaș de primă mână. Dacă vă plac raporturile complexe, puternic cerebrale, ați găsit candidatul perfect ca să joace cu brio acest rol. Ar vrea să aibă încredere în sine, dar oare chiar își dorește asta cu adevărat?

Degetul mijlociu și degetul mic de la mâna dreaptă

Cred în viitorul meu.

Dar viitorul are încredere în el? Persoana crede că are mereu dreptate, mai cu seamă atunci când greșește. Manifestă o foarte mare rea-credință.

COMBINAȚII ALE ARĂTĂTOARELOR**Arătătorul și degetul mare de la mâna stângă**

Plăcerea mea vine de la ceea ce posed.

Ei sunt geloși, iar ele, invidioase. Persoane peste măsură de impulsive și de versatile, își schimbă părerile ca pe ciorapi.

Arătătorul stâng și degetul mare drept

Vreau să am totul.

Veritabil semnal de frustrare sexuală ori sentimentală, inelele de pe aceste degete trădează o depozitare care adesea duce la comportamente bulimice, pentru compensare.

Arătătorul drept și arătătorul stâng

Controlez ceea ce îmi aparține.

Persoană foarte posesivă și despotică. Are un simț ascuțit al politicii și își va cultiva ipocrizia cu mult talent, ca să ajungă să placă.

Arătătorul stâng și mijlociul drept

Nu am încredere în ceea ce posed.

Persoană respectivă este foarte suspicioasă. Vă aflați în prezența unui manipulator de clasă. N-o să înghită niciodată gogoși de la nimeni.

Arătătorul stâng și inelarul drept

Sunt posesiv.

Persoană acaparatoare și posesivă. Își investește voința în gelozie sau în nevoia de a-l poseda pe celălalt, ceea ce provoacă eșecul relației, în marea majoritate a cazurilor. Devorator de energie, acest individ funcționează de obicei prin negare. Este genul „da, dar...“.

Arătătorul stâng și degetul mic drept

Vreau să am totul și încă ceva pe deasupra.

Persoană care se poartă ca o vedetă, simulatoare versată, adesea și oportunistă. Pragul ei de toleranță se învârtă în jurul lui zero absolut, o mică ciudățenie care vă poate scoate peri albi. Nu spune niciodată ce gândește și nu gândește niciodată ceea ce spune.

Arătătorul și mijlociul de la mâna dreaptă

Încrederea în mine e la reanimare.

Persoană aflată permanent în defensivă și neliniștită din fire.

Arătătorul și inelarul de la mâna dreaptă

Vreau să-mi domin micuțul univers.

Voința de a domina este afișată negru pe alb. Ca să reușească acest lucru, persoana va face fără nici un scrupul uz de simțul său înnăscut pentru intrigi. Este un individ greu de destabilizat, care posedă un caracter foarte ferm. Prudența este una dintre principalele sale calități.

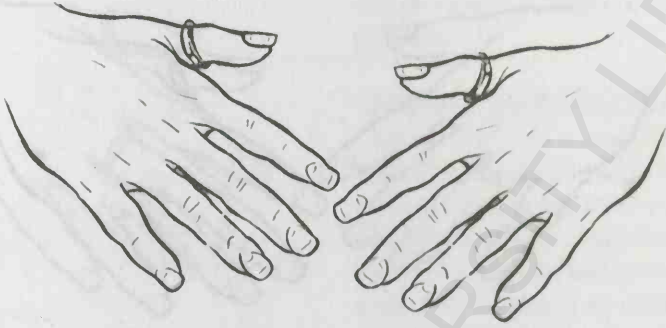
Arătătorul și degetul mic de la mâna dreaptă

Îmi afirm ambiția.

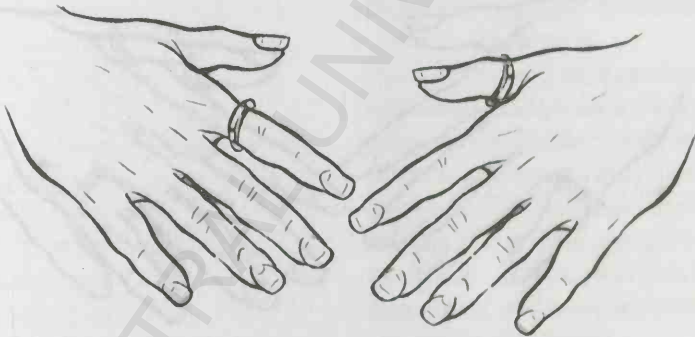

ARĂTĂTORUL ȘI DEGETUL MIC DE LA MÂNA DREAPTĂ

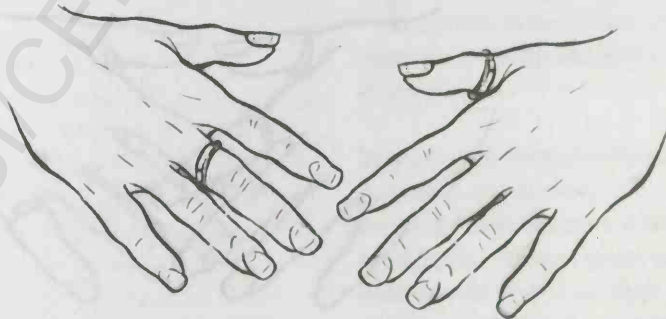
COMBINAȚII ALE DEGETELOR MARI

DEGETUL MARE STÂNG ȘI DEGETUL MARE DREPT

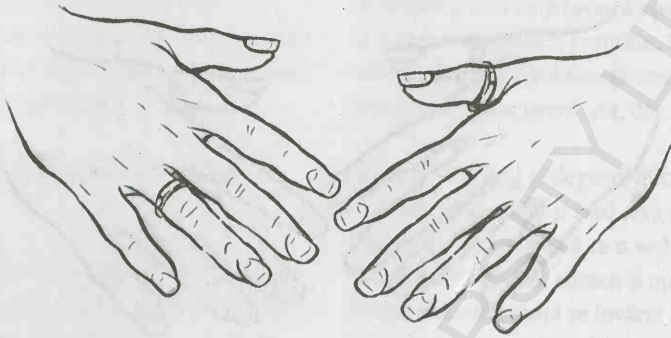

DEGETUL MARE STÂNG ȘI ARĂTĂTORUL DREPT

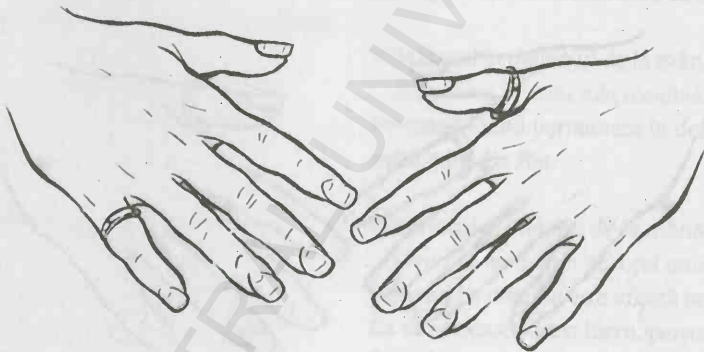

DEGETUL MARE STÂNG ȘI MIJLOCIUL DREPT

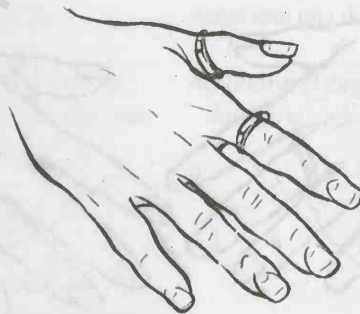
COMBINAȚII ALE DEGETELOR MARI

DEGETUL MARE STÂNG ȘI INELARUL DREPT

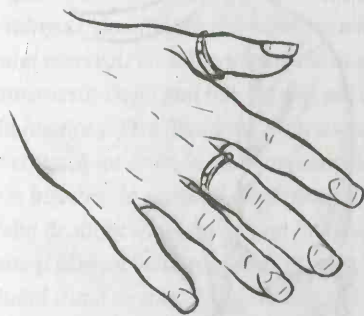

DEGETUL MARE STÂNG ȘI DEGETUL MIC DREPT

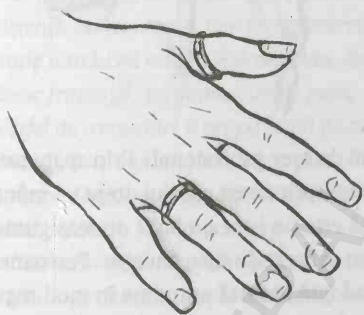

DEGETUL MARE ȘI ARĂTĂTORUL DE LA MÂNA DREAPTĂ

COMBINAȚII ALE DEGETELOR MARI

DEGETUL MARE ȘI MIJLOCIUL DE LA MÂNA
DREAPTĂ

DEGETUL MARE ȘI INELARUL DE LA MÂNA
DREAPTĂ

DEGETUL MARE ȘI DEGETUL MIC DE LA MÂNA
DREAPTĂ

Persoanele respective sunt preocupate în mod esențial de propria carieră sau de siguranța lor financiară și prea puțin de iubire sau de nevoia de a-și seduce semenii, excepție făcând cei care îi pot da un impuls în carieră, așa cum și trebuie.

COMBINAȚII ALE DEGETELOR MARI

Dorința și plăcerea se confundă.

Nestăpânit, hedonist, epicureu, foarte petrecăreț. Femeia este genul voyeur sau exhibiționist, și foarte, foarte leneșă! Pe scurt, foarte fizică. Unghiile lungi și cu o manichiură artistică vor confirma și ele diagnosticul. În cel-priveste pe el, îi lipsește suflul și simte adesea nevoia să aibă cineva grijă de el.

Degetul mare stâng și arătătorul drept
Îmi controlez plăcerea.

Egoist și prea puțin interesat de problemele altora. Degetul mare stâng și arătătorul drept sunt împodobite cu inele interpuse pentru a exprima comportamentele obsesive și distructive ale persoanei respective. Are tendința de a pune semnul egal între eul său și restul lumii. „Eu sunt propriu-mi medic!“ Va fi întotdeauna atent la stările sale sufletești, dar niciodată la ale celorlalți.

Degetul mare stâng și mijlociul drept
Îmi inventez lucruri în care să cred.

Persoană foarte influențabilă și închistată în prejudecăți.

Degetul mare stâng și inelarul drept
Vreau să-mi visez viața.

Persoană foarte visătoare și deloc conectată la realitățile cotidiene și/sau la micile probleme inevitabile ale vieții. Fuge de realitate, ca să nu-și dea seama că lucrurile nu pot fi mereu roz.

Degetul mare stâng și degetul mic drept

Visez la viitorul meu.

Nerăbdător, risipitor, impresionabil și pasionat de revistele *glamour*. Ea își va inventa un viitor pe măsură, iar el va visa la ziua luminoasă de mâine.

Degetul mare și arătătorul de la mâna dreaptă

Vreau să controlez totul.

Persoana respectivă face confuzie între control și stăpânire și încearcă să se afirme cu orice ocazie, abuzând de conflict ca mod de comunicare.

Degetul mare și mijlociul de la mâna dreaptă

Sunt motivat de inteligența mea.

Persoană mai degrabă cerebrală decât senzuală sau creativă, mai degrabă legată de cunoștințele teoretice decât de experiența de teren. Are o mare carență de încredere în sine. Cine își scoate inteligența la înaintare suferă adesea de un complex de inferioritate, justificat sau nu.

Degetul mare și inelarul de la mâna dreaptă

Vreau sex.

Persoană cu un comportament adolescentin, foarte provocator. În fond, a rămas un adolescent revoltat împotriva regulilor societății și a imperativelor părinților. Se împotmolește ușor, fiind încăpățânat ca un catâr.

Degetul mare și degetul mic de la mâna dreaptă

Sunt foarte ambițios.

Oportunist, carierist și pasionat de viitorul care îl așteaptă, dar pe care, de multe ori, nu-l gândește în funcție de capacitățile proprii. Uneori și puțin cam arivist.

INERȚIE

Șomerul își prinde cotul drept cu mâna stângă.

Teamă de eșec profesional? Prin spate sau prin față, prinderea cotului drept cu mâna stângă este un gest simbolic de reasigurare într-un context de eșec anunțat. Persoanele care adoptă această atitudine în mod regulat nu au dorința de a o face pe antreprenorii, nici pe aventurierii capabili să înfrunte noul sau turbulențele unei furtuni profesionale. Privilegiază inerția, în locul acțiunii, rutina, în locul aventurii.

Prinderea bicepsului drept cu mâna stângă este o piedică în calea acțiunii. Dacă gestul se repetă frecvent, trădează individul inflexibil prin vocație. Bicepsul drept este simbolul dinamismului, iar imobilizarea lui traduce o inerție comportamentală sau un refuz de a acționa. În autoscopie, acest cod gestual este premonitoriu. Încearcă să avertizeze conștiința cu privire la un pas greșit.

INFERIORITATE

Oscar își ține telefonul la urechea dreaptă, de cele mai multe ori cu mâna stângă. Însă, Oscar este stângaci, deci trebuie inversată valoarea gestului observat: un stângaci extravertit este un introvertit. După mai bine de zece ani de studii haotice și fără finalitate, el nu a reușit să-și croiască un drum în plan profesional. Foarte înzestrat la capitolul dexteritate, a avut tot felul de slujbe care i-au dăunat imaginii de sine și care au indus un handicap grav la capitolul stimă de sine. Totuși, se exprimă bine, vorbește mai multe limbi străine și dă impresia că posedă o inteligență peste medie. Acest aspect al personajului distonează cu mediul meșteșugăresc pe care-l frecventează. Inteligența lui este reală, dar prost deservită de o fixație narcisistă asupra fizicului său. Femeile îl găsesc frumușel, șarmant, bun de gură, iar astfel de constatări îi ocupă bună parte din minte. Este o ocupație ce compensează complexul de inferioritate care-l urmărește de când a părăsit băncile școlii pe care nu a terminat-o. Profilul său psihogestual generic este cel al narcisicului, astfel explicându-se compensarea narcisistă primară la care apelează pentru a-și combate complexul.

Profilul opus narcisicului este cel al idealistului, pe care-l descoperim în felul în care Oscar vorbește despre șantierele de restaurare pe care i le-a încredințat patronul lui. Frumos, inteligent, dar nu bogat, autodidact, nu și-a găsit încă locul în jocul scaunelor muzicale din existența lui. Și cum să aleagă, când n-are pe ce scaun să se așeze? Identificarea lui Oscar la rolul socioprofesional, în calitatea lui de narcisic, este cea a promotorului (una dintre calitățile sale principale); el dispune de o inteligență

speculativă (filosofică); facultatea sa de adaptare este cea a unui individualist.

Apucă mobilul cu mâna dreaptă și îl duce la urechea stângă, hohotind de plăcere. De ce să fie simplu când poți complica lucrurile? Este sensul (din substrat) al acestui comportament gestual deloc pragmatic.

INVERSIUNE PE STÂNGA

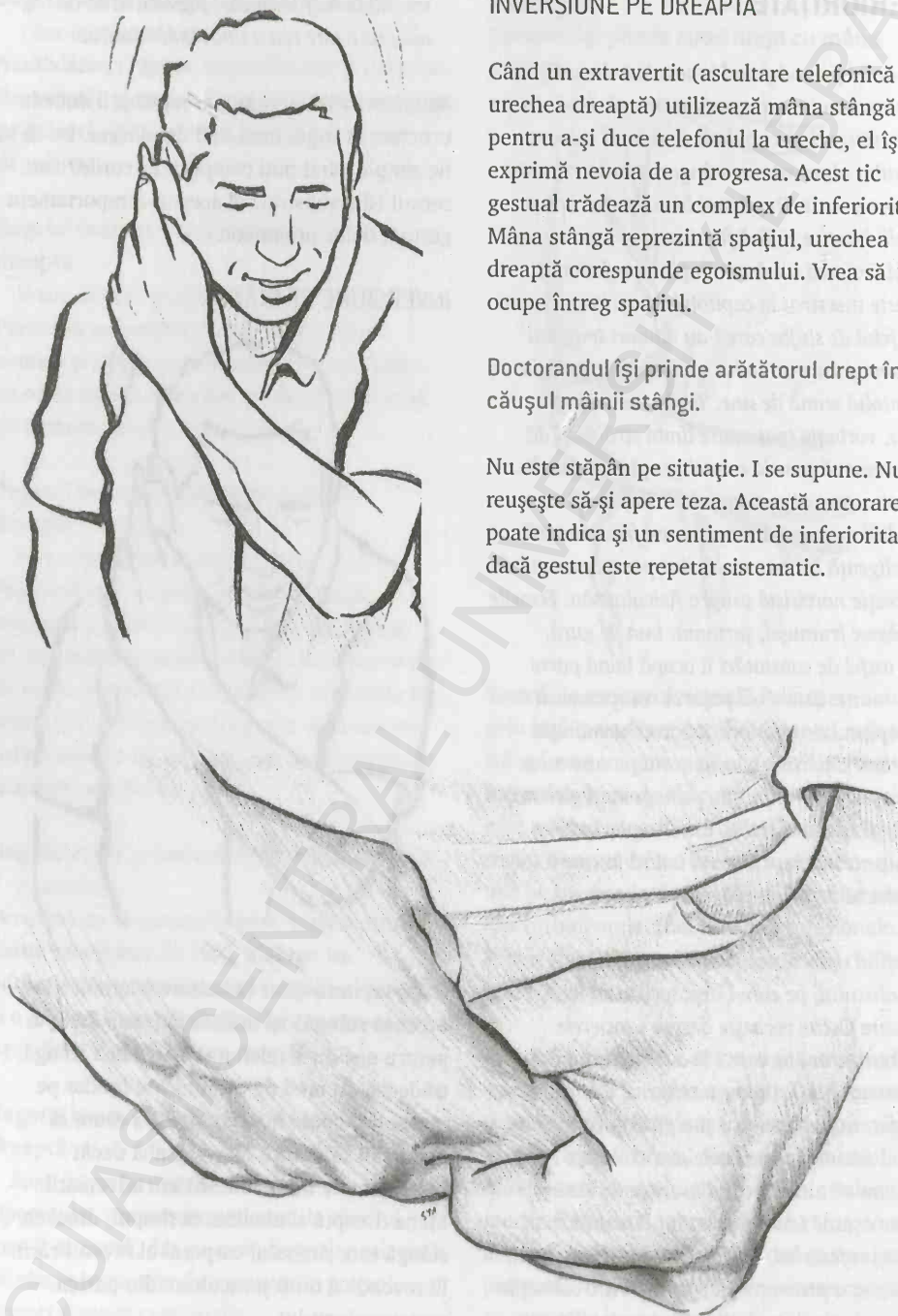
Când un introvertit (ascultare telefonică la urechea stângă) își utilizează mâna dreaptă pentru a-și duce telefonul la urechea stângă, trădează un mod de comunicare fondat pe un sentiment de inferioritate. Va căuta să placă sau să seducă mai degrabă decât să-și înfrunte interlocutorii sau adversarii. Mâna dreaptă simbolizează timpul, urechea stângă este simbolul corporal al revendicării. El revendică timp și ascultare din partea corespondentului.

INVERSIUNE PE DREAPTA

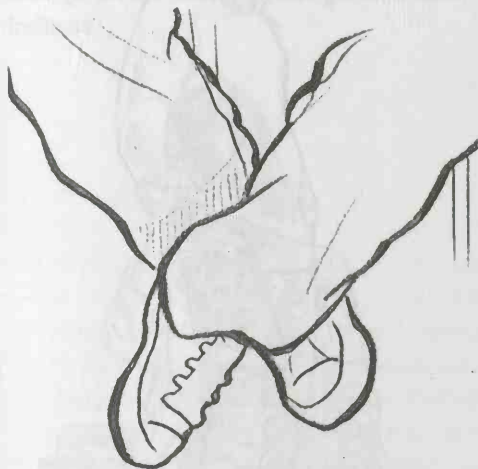
Când un extravertit (ascultare telefonică la urechea dreaptă) utilizează mâna stângă pentru a-și duce telefonul la ureche, el își exprimă nevoia de a progresa. Acest tic gestual trădează un complex de inferioritate. Mâna stângă reprezintă spațiul, urechea dreaptă corespunde egoismului. Vrea să ocupe întreg spațiul.

Doctorandul își prinde arătătorul drept în căușul mâinii stângi.

Nu este stăpân pe situație. I se supune. Nu reușește să-și apere teza. Această ancorare poate indica și un sentiment de inferioritate, dacă gestul este repetat sistematic.

Tânărul stă jos, cu gleznelor încrucișate, picioarele fiind așezate pe muchie. Simplul fapt de a-și așeza picioarele pe muchie dezvăluie un puternic sentiment

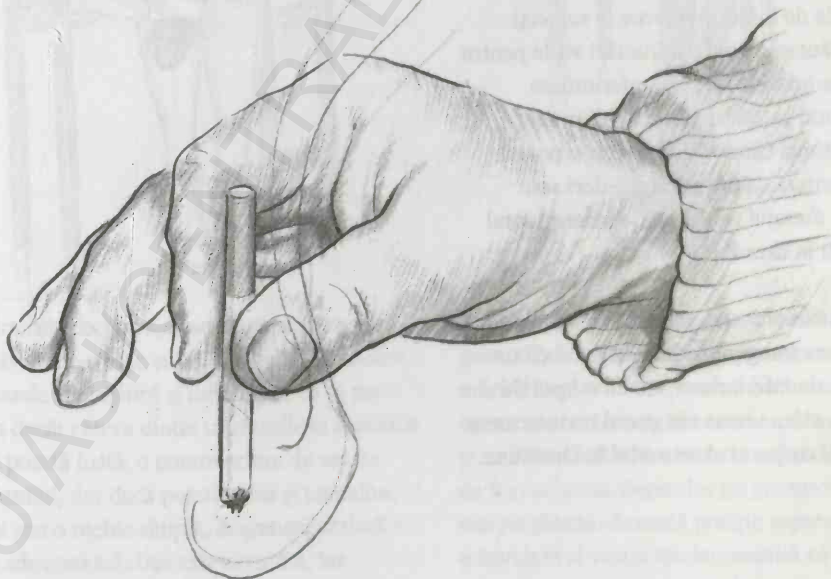

de inferioritate din partea subiectului sau o teamă de a nu părea ridicol. Incapabil să-și afirme autoritatea, va face multe ochiuri spre a nu fi nevoit să vă refuze.

Vânzătorul suflă sistematic fumul de la țigară în sus. Un stil de a fuma care indică o nevoie de avansare socială.

Candidatul stă așezat pe o singură fesă. Este o atitudine temătoare, ce trădează un sentiment de panică. Fie îl complexați, fie suferă de un sentiment de inferioritate, ce ar trebui să fie vizibil cu ochiul liber. Se crede că persoanele grăbite adoptă conștient această atitudine, dar presupunerea este falsă.

Făt-Frumos își ține țigara între degetul mare și arătător, cu vârful aprins îndreptat în jos.

Nevoie de a disimula. Personalitate încremenită într-un complex de inferioritate indelebil. Dacă aveți de-a face cu cineva care reproduce sistematic această atitudine atunci când fumează, ați tras lozul necăstigator.

Degetul cu care vă scărpițați trădează, de multe ori, un sentiment de inferioritate. Degetul mic stâng arată că sunteți sau că vă simțiți infantilizat sau pus într-o postură de inferioritate de către adversar.

Prietenu(a) își ciupește brațul la nivelul tricepsului stâng, cu mâna dreaptă, în timp ce brațul atârna.

Este o atitudine ce exprimă, pur și simplu, un sentiment de inferioritate.

Interlocutorul vă strânge mâna frământându-vă falangele.

Îi lipsește, în mod evident, încrederea în sine, altfel nu ar recurge la acest gest.

Strângerile de mână, frecvente la subiecți aflați în căutarea unei confruntări virile pentru a scăpa de un sentiment de inferioritate, sunt un mod ca oricare altul de afirmare de sine, atunci când vă simțiți într-o poziție de inferioritate. „Sunt puternic, deci sunt slab“ este mesajul vehiculat de inconștientul „persoanei în cauză“.

Actorul stă în picioare, cu mâinile în șold. Evidențierea imaginii sociale asociată cu un sentiment de inferioritate sau cu o lipsă de siguranță, atâta vreme cât gestul revine curent în limbajul corporal al actorului în chestiune.

INFLEXIBIL

Gambele lipite în poziție verticală cu tălpile așezate pe sol, în poziție șezând, indică un mental limitat și refractar la orice sugestie, excepție făcând situația în care gambele sunt înclinate.

Tânăra care tocmai s-a așezat pe scaun și cu care avem de-a face este pisăloagă, bănuitoare, prețioasă, enigmatică și inflexibilă, ca să nu cităm decât câteva dintre trăsăturile ei specifice. Dacă poartă fustă, o putem achita de aceste turpitudini, dar dacă poartă taior și pantalon, jeanși sau o rochie simplă, diagnosticul riscă să se adeverească. Ușa este zăvorâtă, iar sentimentele femeii din față sunt puse în cui.

ECHERELE ZĂVORÂTE

După Alan Pease, nu numai că această persoană dă dovadă de spirit de rivalitate, ci își zăvorâște poziția cu ajutorul unei mâini sau chiar cu amândurora. Este semnul unui caracter încăpățânat, inflexibil, respingând orice opinie diferită de a sa.

Poziția gambei în echer este o secvență gestuală defensivă, în situația unei negocieri, măbind teritoriul corporal al bărbatului așezat și servindu-i, în oarecare măsură, și ca barieră. Bariera este consolidată de încrucișarea degetelor pe genunchi sau pe gleznă. Această poziție reprezintă echivalentul vestei Kevlar, menită să-l protejeze pe cel care reproduce gestul de o

lovitură de picior virtuală, dată în acest punct nevralgic pentru echilibrul său psihic.

Stând pe coate, examinatorul își sprijină bărbia pe degetul mare, iar arătătorul și degetul mare îi ascund buzele.

Pare că fumează o țigară! Pentru partea dreaptă, arătătorul și degetul mare dezvăluie un om autoritar, doctrinar, inflexibil și radical în judecăți. Dacă depindeți de el, rugați-vă. Nu poate decât să ajute!

Mâinile judecătorului sunt lipite, dar degetele sunt depărtate două câte două.

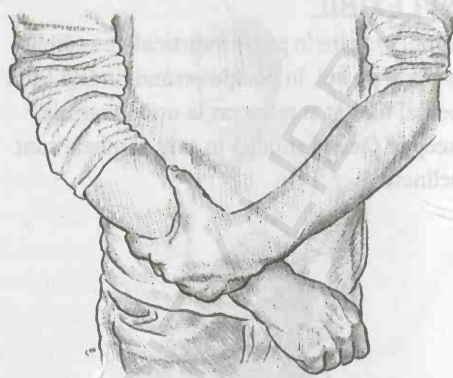

Această secvență gestuală, numită și a iezuitului, indică o atitudine inflexibilă sau rigiditatea puținelor sentimente pe care le poate dovedi. Unii magistrați își pierd foarte repede compasiunea la contactul cu afacerile murdare cu care au de-a face zilnic.

INFLUENȚĂ

Mâna stângă prinde antebrațul drept.

Mâna blochează sediul superstiției, gândirea cognitivă este derutată de un val violent de mare emotivă, pe care încearcă să-l

stăvilească, simbolic, reproducând această ancorare. Hiperemotivitatea subiectului ar trebui să fie vizibilă cu ochiul liber. Această ancorare gestuală indică și o fragilitate a rezistenței sale la frustrare. De unde și o scădere a regimului în plan intelectual, ceea ce explică de ce interlocutorul va crede în toate superstițiile sau prejudecățile, devenind și foarte influențabil. Dacă-și schimbă poziția, adoptând postura inversă, consultați intrarea referitoare la nesiguranță. Acest laitmotiv gestual nu este invariabil.

Piciorul starter

Uitați-vă la cei din jur! Discuți cu un vecin sau cu un coleg, apoi se despart. Cu ce picior pășesc? Dacă sunteți comercianți, observați-vă clienții! Cu ce picior pășesc la ieșirea din magazin? Clientul care pășește cu dreptul este puțin influențabil. Cel care pășește cu stângul, dimpotrivă, este mai deschis la sugestii și ar putea fi cucerit cu o mică reducere excepțională la următoarea lui vizită în magazin.

Clientul își sprijină bărbia pe prima falangă a degetului mare, stâng sau drept, aflat în extensiune, stând sprijinit pe cot și ținând pumnul strâns.

Sprrijinirea pe degetul mare este instabilă. Clientul se va lăsa ușor influențat de argumentele aduse.

Când sunteți pus la zid, mâna dreaptă ce alunecă pe ceafă este singurul mod de a da, simbolic, înapoi. Totuși, dacă se constată că gestul se repetă cam prea des în cursul unei discuții, trebuie să știți că se încearcă imobilizarea sau convingerea dumneavoastră de a adera, împotriva voinței, la un partid care nu vă reprezintă. Liberul-arbitru e debranșat. Sunteți sub influență. Pretextați o nevoie urgentă sau o jenă și evadați prin lucarna toaletei.

Am realizat că m-am lăsat antrenat prea departe în discuție! Gazda se joacă cu nervii mei. Ne-am întâlnit ca să finalizăm un proiect de carte. Respinge termenul, recurgând la

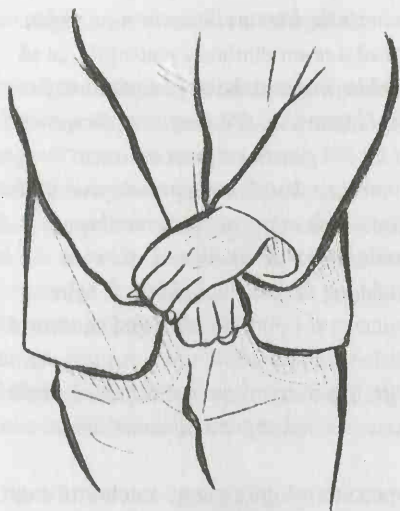
un pretext futil. În realitate, exigențele mele în materie de drepturi de autor nu-i convin. Speră că o să-mi diminuez pretențiile, ca să poată lua caimacul, banii pe smântână și surâsul lăptarului. „Vă propun să începem de la un 7% pentru un prim contract.“ Propunerea e destul de departe de procentul drepturilor de autor cu care sunt obișnuit. M-am lăsat dus de val, dar reacția mea gestuală mă readuce la realitate. Îi refuz propunerea și-l sfătuiesc să se mai gândească. Îl părăsesc înainte să-mi dea el papucii. Ieșind din lift, la parter, mi-am dat seama că gazda a încercat să mă supună influenței sale.

Mâna mea stângă îmi strânge antebrațul drept. Care este nivelul de influență sau de ascendent pe care-l dețineți în anturaj? Orice individ posedă o anumită capacitate de influență, oricare ar fi statutul profesional sau meseria pe care o exercită. Combinația între ancorarea încheieturii mâinii și mâinile ținute ca niște clești trimite la modul de reactivitate, asociat cu modul de afirmare a sinelui.

Proactiv sau reactiv, în sensul larg al termenului. Proactivul este instinctiv, impulsiv, curajos etc. Reactivul este chibzuit, prudent, fatalist etc.

Aceste două caracteristici corespund ancorării încheieturii pumnului.

Bărbatul datoriei privilegiază cunoștințele academice și respectul față de reguli sau ierarhie sau, dimpotrivă, se dovedește provocator și anticonformist. Bărbatul puterii este și el un individ care se bazează mult pe originalitatea ideilor sale, a talentelor înnăscute sau dobândite, pentru a învinge. Puterea și datorita se decrimentează situând poziția mâinilor ținute ca niște clești.

PROACTIV + DATORIE

SCENARIU

Prinderea încheieturii drepte și degetul mare drept dominant, în postura mâinilor-clește.

Om al datoriei sau al științei, dar curajos și înzestrat cu instinct de vânător. Ascendentul i se va exprima mai ales într-un post de conducere sau de răspundere, într-o echipă.

PROACTIV + PUTERE

SCENARIU

Prinderea încheieturii drepte și degetul mare stâng dominant, în poziția mâinilor-clește.

Om al puterii sau al talentului, impulsiv și instinctiv, va excela în postul de promotor sau de animator, în care își va putea exercita influența.

REACTIV + DATORIE**SCENARIU**

Prinderea încheieturii stângi și degetul mare drept dominant, în poziția mâinilor-clește.

Om al datoriei sau al științei, prudent și reactiv, a cărui influență se va exprima discret în calitatea sa de consilier al șefului.

REACTIV + PUTERE**SCENARIU**

Prinderea încheieturii stângi și degetul mare stâng dominant, în postura mâinilor-clește.

Om al datoriei sau al științei, menit să guverneze în perioadă de criză. Puterea de influență și conservatorismul lui vor asigura liniștea întreprinderii.

INHIBIȚIE

MÂINILE ÎN OPOZIȚIE

Palmele sunt față-n față. Mâinile reprezintă limitele pe care și le impune. Această atitudine se justifică în funcție de conținutul discursului, dar devine un tic dacă persistă dincolo de această justificare. Numeroși vorbitori își limitează competențele sau capacitatea de a influența, folosindu-se de mâinile în opoziție, fără legătură directă cu conținutul cuvintelor lor.

În plan psihosocial, inițiatorul este un individualist, un pionier și un francitor. În principiu, face parte din profilul psihogestual creativ. Capabil să improvizeze în orice circumstanță, cade întotdeauna în picioare. Creativitatea lui înlocuiește în mod avantajos lipsa de referințe în fața unei situații noi. Acționează ca un autodidact și se deține de cunoștințele sale academice. Viața lui este adeseori o succesiune de improvizații. Inițiatorul nu respectă partitura, dar se inspiră din ea pentru a reinventa melodia după bunul plac al inspirației sau al dispozițiilor. Îi plac marginalitatea, nonconformismul, deosebirea și dezordinea visurilor sale. Ceea ce simte are mai multă importanță decât ceea ce vede. Și, cum realitatea lui depășește adesea ficțiunea, așteaptă ca destinul să-i facă cu ochiul pentru a se arunca într-o nouă aventură. Soarta e ca și vântul, adie în direcția bună când el se află în perioada dinamică propice pe planul

INIȚIATOR

SUNTEȚI UN INIȚIATOR?

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul drept dominant;
- Degetul mare stâng dominant.

(simțit) mental. Adeseori funcționează în mod ciclic. Vacile slabe rămân în urma celor grase, în funcție de perioadele vieții. Prinț consort al regatului visurilor sale (emisfera dreaptă), nu e decât un rezident temporar al regatului vecin, cel al emisferei stângi.

INSATISFAȚIE

Dacă sunteți victima unei mâncărimi între degetele de la picioare, în condițiile în care aveți o igienă ireproșabilă, să știți că această senzație este dovada unei insatisfacții. Rezistența la frustrare vă este pusă la grea încercare.

INSECURITATE

Ancorarea ambilor bicepsți reprezintă o cerere de ajutor, o solicitare de asistență sau de protecție, în stare larvară, de care subiectul este, evident, inconștient. Această poziție exprimă un puternic sentiment de nesiguranță.

După unii specialiști, ancorarea antebrățelor ar fi semnul unei atitudini de refuz. Dacă partea stângă a corpului comandă emoțiile, mâna dreaptă ține antebrățul stâng sau protejează partea stângă a corpului împotriva propriilor dorințe. O repetare abuzivă a acestei poziții desemnează un individ care trăiește sub constrângerea unui anturaj sau a unui context care-i creează starea de insecuritate. Este ceea ce Desmond Morris numea gest „antișoc“, un stereotip gestual alternativ ce se poate transforma în reflex invariabil, în cazul unei tulburări psihiatrice.

Dacă mâna dreaptă prinde antebrățul stâng, mâna intră în contact cu sediul simbolic al rezistenței la frustrare (antebrățul stâng). Persoana în cauză se simte în nesiguranță.

Ne apărăm cum putem. Ne apucăm de o parte a corpului ca o manieră simbolică de a ne împiedica să cădem. Toate ancorările sunt comportamente ce derivă dintr-un sentiment fundamental de insecuritate.

Subordonatul dumneavoastră, în poziție șezând, întinde brațele în prelungirea coapselor, iar palmele îi ascund genunchii. Se refugiază într-o atitudine gestuală de apărare. Recursul la o astfel de poziție este dublat, adeseori, de trăsături faciale imobile.

Ea merge ținându-se cu mâna dreaptă de încheietura stângă, sau invers. Se ține de mână, ca să zicem așa. Se simte în nesiguranță și are nevoie să se liniștească mimând o scenă din copilărie: mama sau tatăl o ținea de mână când traversa strada.

INSENSIBIL

Celelalte degete servesc drept „fular“ pentru degetul mare.

Degetul mare imobilizat este un reflex gestual alternativ, deci predictiv.

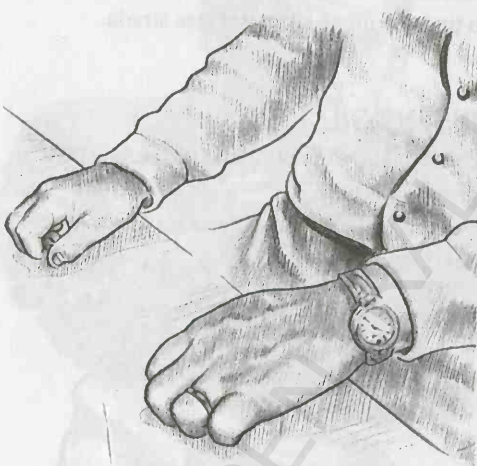
Introducerea degetului mare între mijlociul și inelarul drept sau stâng.

Dacă gestul este făcut cu mâna dreaptă... Ea este o persoană cerebrală, total insensibilă

la emoțiile celorlalți. Frustrarea îi călăuzește comportamentul.

Dacă gestul este făcut cu mâna stângă... Secvența este predictivă pentru o ruptură sau o despărțire temporară sau definitivă. Această interpretare decurge dintr-un context amoros. Uneori, introducerea degetului mare între mijlociu și inelar se repetă în serie după separarea unui cuplu. În orice altă situație putem reinterpreta factorii de față: nu faceți decât să vă irosiți. Obiectivul dumneavoastră se îndepărtează treptat, pe măsură ce înaintați în discuție.

INSIGNIFIANT

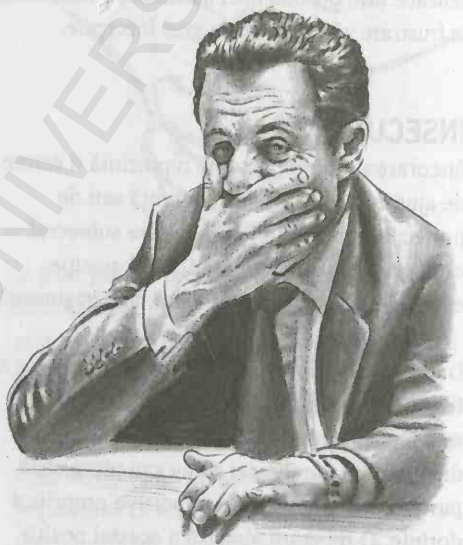
Interlocutorul își sprijină palmele pe coapse sau pe masă, așezat, cu degetele strânse. Gestul denotă lipsa de importanță. Dezvăluie și un sentiment de veșnică frustrare. Degetele care, eclipsate, dispar, indică o diluare a personalității și a potențialului individului. Mâinile își recapătă funcția lor animală, ca să zicem așa.

INSOLENȚĂ

Un tânăr ieșit la agățat, care v-a abordat, își suflă fumul de la țigară în direcția dumneavoastră.

Atitudine insolentă, *a priori*, dar totul depinde de modalitate. Să suflă fumul în direcția unui interlocutor reprezintă un semnal olfactiv puternic care, interpretat subtil, trimite la simbolistica dragonului care-și subjugă victima.

INSPIRAȚIE

Ce mână duceți la gură când citiți un mail pe ecranul computerului?

Mâna stângă dezvăluie nevoia de a face apel la inspirație. Mai trebuie să amintim că mâna stângă depinde de emisfera dreaptă, creierul afectiv, ce filtrează emoțiile?

INSTABILITATE

Avem tendința de a ne agăța de ceva ca mod simbolic de a împiedica pierderea echilibrului.

La fel, sprijinirea corpului de un perete sau de un obiect fix este o cale de a stabili umorile în situație de stres sau de examen.

INSTINCT DE SUPRAVIEȚUIRE

Există un instinct de subviețuire la care nimeni nu a făcut referire. Este instinctul indivizilor asistați, care cer ajutor și susținere, falșii competenței, cei orfani de talent. Cei care mor în vârful picioarelor, fără a se face observați. Numărul lor crește neîncetat în societatea noastră cea atât de privilegiată. Instinctul de subviețuire este pe cale să-l înlocuiască pe cel de supraviețuire.

Bicepsul stâng este unul dintre sediile simbolice ale instinctului de supraviețuire. Dacă vreți să-l admonestați, faceți în așa fel încât brațul stâng să preia cea mai mare parte din sarcină. Orice acțiune care nu necesită o abilitate sau o dexteritate aparte trebuie atribuită brațului stâng, al autorității.

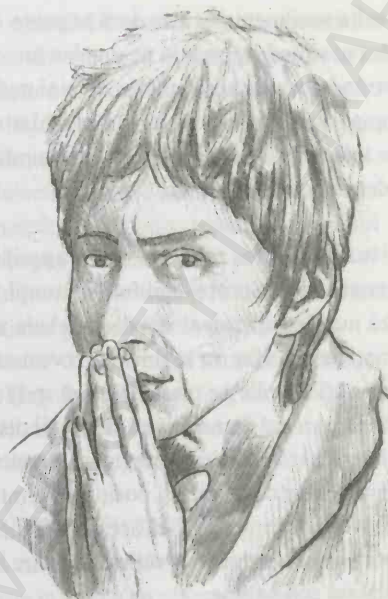
INSTINCTIV

Își atinge vârful nasului cu arătătorul întins. Este posibil să fie vorba despre un mascul care-și aruncă undița la întâmplare. Un bărbat instinctiv, și nu un obsedat sexual, cum s-ar putea crede!

INTEGRISM

Sprijinită pe coate, invitata în platoul emisiunii politice ține mâinile lipite la înălțimea nasului, ca și cum s-ar ruga.

„Mâinile în rugăciune“ reprezintă una dintre pozițiile sociale cele mai solicitate într-o anumită lume. Mai ales cea a banului sau

a politicii, ceea ce-i totuna uneori. Când mâinile se lipesc, zonele cerebrale se mobilizează pentru a stopa calea emoțiilor. Când acest gest de implorare devine un tic, confirmă adevărul cu sens unic drept ultimul teren viran. Toți cei care folosesc acest gest sunt integriști, autocrați ce recurg la el ca la un tic pseudoreligios. Nu uitați și fiți cu băgare de seamă dacă vi se vâra sub nas așa ceva. Vigilența este cea mai bună cale de a dejuca intențiile celor care ne reproșează că suntem ceea ce suntem. Reușita unei democrații de care să fim atât de mândri presupune și să-i ținem pe acești oameni la o distanță respectabilă de libertatea noastră de a gândi și de a acționa.

INTELECTUAL

Combinăție de inele: mijlociul și degetul mic drepte.

Se va folosi de inteligența (sau de prejudecățile) ei pentru a-și atinge scopurile, dar

va evita sentimentele, asta dacă se poate apăra păstrându-și relația pe un plan amical, păstrând doza de ambiguitate cât mai mult timp posibil. Ambițioasă, organizată, dar mai ales indecisă... Materia cenușie este la putere, în detrimentul libidoului.

Fiți foarte atent la modul în care vă sprijiniți, pe coate sau pe brațe, în diferite situații. Dacă nu vă simțiți vizat sau dacă trebuie să-l urmați pe șef, vi se va întâmpla frecvent să vă așezați mâinile pe masă. Dacă vă sprijiniți coatele pe masă înseamnă că subiectul discutat vă interesează doar în teorie, nu și în practică. Sprijinirea pe coate este și poziția preferată a creativilor, oricine știind că aceștia trebuie să suporte greutatea ideilor rătăcitoare care li se refugiază sub pălărie.

El poartă niște ochelari mici rotunzi, de intelectual, cu lentile ce-i măresc neobișnuit de mult ochii.

Ochelarii fac parte din personalitatea unui individ, dar se întâmplă ca ei să servească și drept zid de apărare împotriva agresivității sociale. Știați că miopii focalizează perfect atunci când se află în starea de hipnoză somnambulică? Interogați fiind în această stare, au dat cu toții cam același răspuns: miopia îi protejează împotriva anturajului. Nu se simt obligați să vadă ceea ce nu vor. Este suficient să-și dea ochelarii jos pentru ca imaginile să devină neclare și lumea mai frumoasă.

INTELIGENȚĂ EMOȚIONALĂ

După cum a demonstrat Konrad Lorenz, faimosul etolog austriac, distins cu Premiul Nobel pentru medicină în 1973, proporția dintre automatism și disponibilitate intelectuală conferă inteligența animalelor:

cu cât proporția creierului specializat (automatisme) este mai supraîncărcată, chiar invadată de automatisme, cu atât mai puțin dispune animalul de mijloace de adaptare la mediu, așa cum este cazul anumitor păsări. Dimpotrivă, corbul mare poate ieși din dificultăți neprevăzute, și cu atât mai mult șobolanul, care se adaptează la mediul corăbiilor, al canalelor de scurgere, la foamete, la cataclisme, la sărăcie, la prezența oamenilor, precum și la absența lor. Dar, de la anemona de mare până la om, vietățile au un sistem de conservare mai mult sau mai puțin complex, fiabil și capabil să răspundă unui număr mai mare sau mai mic de situații noi, pentru a se apăra de pericolele ce le amenință.

Acest sistem este inteligența. După Maurice Aurox, inteligența este un sistem stabil, indispensabil instinctului de conservare și puțin sau deloc adaptabil, în funcție de gradul de libertate intelectuală de care dispunem. De aceea a spus Einstein că militarii care mărșăluiesc în pas de defilare la paradă nu au ce face cu creierul. Le este de ajuns un crebel ca să poată merge drept.

Combi-nația de stereotipii gestuale, invariabile, reprezentată de împreunarea degetelor și de ascultarea telefonului, în același timp, traduce, conform ipotezei mele, forma de inteligență ce îl caracterizează pe fiecare.

În cazul în care comunicarea interindividuală s-ar limita la un schimb verbal, societatea umană nu ar fi decât o vastă întreprindere de telecomunicații în care fiecare ar avea receptorul de la mobil încorporat în urechea internă și un microfon grefat pe coardele vocale. Să reținem că fenomenalul succes

al mobilului nu este, poate, decât stadiul prehominiid al omului alfanumeric!

În această perspectivă totalitară a verbului, cuvântul atotputernic elimină orice alt mod de comunicare și reduce relațiile interpersonale la un schimb elementar de foneme, elementele sonore ale limbajului articulat. Gesturile, poziția și mimica sunt date la o parte. Imaginea se diluează în favoarea unui univers al sunetelor. Extravertiții, care au atâta nevoie de a comunica *de visu* cu ceilalți, sunt dominați de introvertiții care se comunică celorlalți fără a avea nevoie să-i și întâlnească fizic. Căci succesul mobilului constă, în principal, în adeziunea masivă a introvertiților, mari vorbăreți de îndată ce se pot ascunde în spatele telefonului. Mai puțin sociabili decât extravertiții, introvertiții apreciază acest mod de comunicare ce le permite să strălucească fără să se arate și, mai ales, fără să se trădeze. Ei sunt cei care navighează ilegal pe chaturii. Dacă li s-ar interzice accesul la rețeaua telefonică, întreg sectorul telefoniei ar fi în faliment. Cât despre extravertiți, aceștia utilizează soluția verbală mult mai pragmatic și preferă întâlnirile psihologice în defavoarea întâlnirilor virtuale.

Unii cercetători avansează ipoteza conform căreia comunicarea verbală nu ar reprezenta decât 20% dintre toate modurile de comunicare ale omului. Ce interes au ei să subestimeze un mod în favoarea altuia? Este evident că gestul, atitudinile corporale, mimica și tonul vocii sunt dimensiuni la fel de indispensabile într-o comunicare eficientă, ca și cuvântul. La polul opus, susținătorii discursului tăgăduiesc orice semnificație a gesticulărilor ce însuflețesc corpul omenesc și afirmă sus și tare că rostirea l-a făcut pe om, și nu invers.

După episodul Turnului Babel, oamenii au încetat să vorbească același idiom și s-au împrăștiat pe Pământ, fiindcă nu reușeau să se înțeleagă. Gesturile au rămas identice, dar discursul s-a dispersat într-o mulțime de dialecte. În zilele noastre se consideră că diversitatea limbilor reprezintă semnul unor bogății culturale. Dar, pe acest considerent, trebuie să excludem unicitatea limbajului gestual din această bogăție culturală? Căci gesturile au păstrat același sens, fără deosebire de rasă, de cultură sau de religie. Atâta vreme cât se acordă și o semnificație gesturilor!

INTELIGENȚA EMOȚIILOR

Avem cu toții nevoie de identificare pentru a ne situa în relația cu obiectele sau cu subiecții care ne înconjoară. Fenomenul identificării în mediul nostru aparține cu totul activității psihice a emisferei drepte a creierului, cea care filtrează emoțiile. Astfel, o priveliște splendidă va declanșa o reacție bioelectrică asociată plăcerii de a vedea; o muzică plăcută va exacerba plăcerea de a asculta sau de a auzi sunetele armonioase ce pătrund în emisfera dreaptă prin canalul auditiv. Fiecare eveniment este filtrat printr-unul sau prin mai multe dintre simțurile noastre laolaltă, înainte de a fi integrat sau respins din regatul emoțiilor, pe care-l numim și sistem limbic. Astfel debutează fenomenul identificării, printr-un soi de joc al oglinzilor!

Ceea ce ne place ne unește, ceea ce ne displace este respins! Simțurile sunt poliția noastră de frontieră. Ele cenzurează sau aprobă fără restricție, în funcție de gradul de compatibilitate al unui *stimulus* oarecare cu imaginea pe care o percepem despre noi înșine. Sunetele, formele, mirosurile,

gusturile, culorile etc. sunt identificate fără nici o intervenție logică sau analitică din partea emisferei stângi. Vom reacționa instinctiv, prin atracție sau prin repulsie imediată, față de ce considerăm agreabil sau dezagreabil. Nici o alegere nu este făcută la întâmplare, în măsura în care hazardul reprezintă o noțiune logică ce depinde strâns de modul de percepție privilegiat de emisfera stângă. Nici o asociere simbolică, oricât de bizară ar fi, nu este ne semnificativă pentru emisfera dreaptă.

Pe scurt, inteligența logică este facultatea de a abstrage concretul spre a-i distinge mai bine contururile, în timp ce inteligența emoțională este facultatea de a concretiza abstractul emoțiilor ce ne guvernează sentimentele.

Sub influența unei literaturi recente, emoțiile noastre au părăsit purgatoriul „științelor oculte“, în care le surghiunise logica, pentru a redeveni stăpână pe ele, epifenomen al unei crize socioeconomice care s-a instalat definitiv în cursul ultimului deceniu al secolului al XX-lea. Evoluția exponențială a mijloacelor de comunicare și de informare a marelui public, multiplele inovații tehnologice care ne-au invadat viața cotidiană au înfrânt inteligența logică. Aceasta din urmă este incapabilă să urmeze pas cu pas explozia tehnologică devenită indispensabilă pentru confortul nostru sau pentru calitatea unei existențe din ce în ce mai complexe. Neputând să explice slăbiciunea mulțimii pentru Net (internet), ca să nu cităm decât un exemplu dintre multe altele, inteligența logică și-a depășit nivelul de incompetență în mai puțin de jumătate de secol. De aici, nu încape îndoială, și emergența bruscă a antagonistului ei complementar: inteligența emoțională.

INTELEGENȚĂ INTUITIVĂ

GRILĂ GESTUALĂ

- Degetul mare stâng dominant;
- Ascultare telefonică la urechea stângă.

Semnalele intuitive ce ne conduc în momentele decisive ale existenței sunt intuiții viscerale de origine limbică, ceea ce, în limbajul cercetătorilor, numim „markeri somatici“, sentimente instinctive. Un marker somatic este un soi de alarmă automată cu rolul de a atrage atenția asupra unui potențial pericol. Cel mai des, acești markeri ne deturneză de la o anumită alegere despre care experiența ne avertizează, dar se întâmplă și ca ei să ne semnaleze o ocazie ce nu trebuie ratată sau să ne împingă în direcția cea bună. În astfel

de momente nu ne amintim nimic despre experiențele anume aflate la originea acestui sentiment pozitiv sau negativ, important fiind doar avertismentul dat. De fiecare dată când apare un astfel de sentiment, vom avea posibilitatea de a decide cu o încredere sporită și, deci, de a reduce paleta de alegeri. Pe scurt, pentru a lua decizii personale mai sănătoase trebuie să avem acordul sentimentelor.

Un bun exemplu este oferit de următoarea poveste spusă de doctorul Servan-Schreiber: „Jacqueline se pregătea să urce într-un ascensor pe care-l credea gol. Înăuntru era deja un necunoscut. O privea cu un surâs cam prea larg. «Urcăți?» o întreabă. Ea a simțit atunci o strângere de inimă și pielea i s-a făcut ca de găină. Dar nu dorea să fie nepoliticoasă cu acel domn care, până la urmă, nu făcuse nimic condamabil, și nu a știut cum să refuze. A urcat, așadar, în lift. Ușile s-au închis, el a blocat ascensorul între etaje și a violat-o. Povestind a doua zi întâmplarea la poliție, Jacqueline și-a dat seama că zărise acea siluetă neobișnuită pe stradă, timp de mai multe zile...”

Sistemul nostru ancestral de detectare a pericolului ne alertează aproape întotdeauna înainte de comiterea unui act de violență împotriva noastră. Din păcate, cel mai adesea nu ascultăm mesajele trimise de corp. Am învățat să le reprimăm cu ajutorul gândirii cognitive, al limbajului și al rațiunii. Gândirea emoțională – pe care o avem în comun cu toate primatele și mamiferele – este, înainte de toate, legată de corp prin mijlocirea amigdalei, intuiția manifestându-se adesea prin intermediul acesteia.

Inteligența intuitivă este răsadnița creației. Cel care o posedă funcționează la modul

transversal, asociind antagonismele pentru a crea noi complementarități, ca și cum inamicii ar putea deveni prieteni adevărați. Este un empirist, un artizan, un tehnician, un întreprinzător sau un artist. Sensibilitatea este orientată către eul care se îmbogățește cu imaginarul ei.

INTELIGENȚĂ PRACTICĂ CÂT VALOREAZĂ INTELIGENȚA PRACTICĂ?

GRILĂ GESTUALĂ

- Degetul mare de la mâna dreaptă dominant;
- Ascultare telefonică la urechea dreaptă.

Orice individ înzestrat cu o asemenea inteligență posedă o aptitudine fundamentală: aceea de a organiza grupurile. Este calitatea de căpătâi a liderului; constă în a ști să amorsezi și să coordonezi instinctiv eforturile unei rețele sau ale unui grup de indivizi.

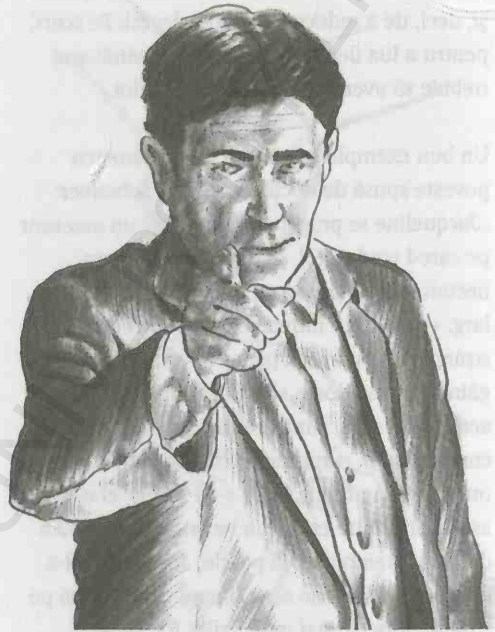
INTENȚIE (CODURI DE)

Să ai intenția înseamnă să preținzi!

Intenția este un deviz care nu angajează pe nimeni altcineva decât persoana în cauză și, mai ales, nu pe cel care face devizul. Să ai intenția înseamnă să soldezi acțiunea înainte de a depune bilanțul. Cunoașterea codurilor intenției (numite și gesturi predictive) ne va deștepta și ne va oferi avantajul incontestabil de a ne distanța de toți cei care dau asigurări despre considerația lor distinsă, după ce ne-au vorbit pieziș și curmeziș despre intențiile pe care le au. Toți profesioniștii care se consideră astfel au întotdeauna intenția de a face mai mult decât e necesar, dar nu fac niciodată destul pentru ca negocierea să se concretizeze: de ce, cum, unde, când, cât? Sunt incapabili să răspundă la aceste cinci întrebări în care constă rentabilitatea optimă. Cei care au intenția au o și gestică intențională (după dicționar, intenția este „actul de voință prin care se fixează un scop”). Or, toată gestică intențiilor nu a produs niciodată nici cel mai mic rezultat, ce să mai vorbim despre atingerea vreunui scop. În ceea ce mă privește, a avea intenția și a o exprima, verbal sau gestual, înseamnă să simulezi pentru galerie. Dar, evident, acest *credo* nu mă angajează decât pe mine și pe toți cei care au putut experimenta intențiile superiorilor lor, ale clienților, ale prietenilor etc.

INTOLERANȚĂ

Ministrul care își susține discursul agitându-și arătătorul sub lumina camerelor uită că și-a trădat dirijismul

politic, adică intoleranța, atunci când încearcă să-i atragă de partea sa pe cei care-l ascultă. Arătătorul este un deget acuzator prin excelență. În contextul unei confruntări verbale, este utilizat pentru a „înțeapa” pe adversar, pentru a sugera ostilitatea sau pentru a străpunge argumentele cu o floretă imaginară.

Un cititor îmi scrie:

Soacra mea, divorțată de soț, adică de tatăl soției mele, și-a încrucișat picioarele (în poziție atrăgătoare sau repulsivă, ce mai contează) și și-a împreunat degetele sub coapsa dominantă.

Dacă degetele sunt împreunate sub coapsa stângă, cum se întâmplă de obicei, înseamnă că persoana în cauză este inadaptată social, trăiește în lumea ei, pretextând că ar fi fericită așa. Este evident intolerantă, dacă repetă frecvent această postură.

Coapsele sunt sediul toleranței sau al intoleranței, în funcție de tipul de poziție pe care o repetă subiectul. Să-ți legeni coapsa este unul dintre numeroasele moduri de a-ți întreține intoleranța, fondată pe o frustrare fundamentală, în special sexuală.

INTRANSIGENT

Vânzătorul de lucruri de ocazie își lipește limba de cerul gurii, ținând buzele întredeschise.

E un vulpoi bătrân care vă consideră numai bun de jumulit. Dacă-i faceți propuneri concrete, va începe să se victimizeze, o va face pe cinstitul și pe ofuscatul, ca să vă înșele, își va manifesta dezaprobarea față de intențiile tuturor colegilor săi atât de necinstiți, apoi vă va târî într-o discuție de negustor de covoare, în care intranșigența lui va sfârși prin a vă indispu-

INTROSPECTIV

Înclinarea corpului către stânga depinde de emisfera afectivă (dreapta). Această postură traduce emoția și nevoia de autenticitate a unei imagini de sine fondate pe introspecție. Introspectivii nu acordă mare importanță imaginii lor publice. Discursul lor este mai puțin fluent decât al extrasenzitivilor și, uneori, se întâmplă să întâmpine dificultăți în comunicare. Adeseori sunt mai profunzi și mai inteligenți decât extrasenzitivii, dar se simt inadaptați într-o societate ce privilegiază virtualul în detrimentul realului. Pe plan profesional, introspectivii se simt în largul lor în sectoarele de activitate sau funcțiile în care contactul cu exteriorul este limitat. A nu se confunda introspectivul cu introvertitul! Primul este preocupat de imaginea de sine, iar cel de-al doilea se comunică celorlalți prin intermediul eului său.

> Vezi fișa referitoare la **EXTRATENSIVI**.

lubita mea își înfășoară o șuviță de păr în jurul degetelor sale lipite; mă spionează din când în când prin perdeaua de păr.

Atitudinea visătoare este introspectivă. Privirea pierdută nu se îndreaptă în direcția mea. Fata este cufundată în gândurile ei. Mă gândesc deja cum s-o șterg politicos.

INTROVERTIT SAU EXTRAVERTIT?

După exemplul tuturor obiectelor familiare sau indispensabile, telefonul reprezintă un accesoriu revelator pentru temperamentul celui care-l folosește regulat. Relația gestuală dintre om și aparat nu a fost niciodată observată, deși permite decelarea facilă a uneia dintre caracteristicile majore ale personalității celui atârnat de firul telefonului. Fiecare unealtă pe care punem mâna, în orice scop, devine proprietatea noastră și, din acest

motiv, se integrează automat în stereotipiile noastre gestuale, ca și cum ar aparține în mod provizoriu corpului. Cu cât relația cu unealta respectivă este mai repetitivă, cu atât devine mai intimă. Gesturile se automatizează, inocente în privința trădării de care se fac vinovate fără știrea noastră. Pentru cel care face un profil gestual, nici o mișcare nu este gratuită, chiar dacă nu toate sunt, în mod obligatoriu, semnificative. Corpul se exprimă mult mai clar decât discursul. Nu cunoaște regulile limbajului de lemn. Aplaudăm întotdeauna la fel: fie că mâinile se lovesc în același timp, fie că dreapta o lovește pe stânga sau invers. Aceste secvențe gestuale traduc gradul de entuziasm și relația pe care o întreținem cu acest sentiment. În mod similar, ne ținem aproape întotdeauna telefonul la aceeași ureche, ca și cum una dintre cele două conducte auditive ar fi incapabilă să asculte discursul interlocutorului. De ce urechea stângă, și nu dreapta, sau invers? Este prima chestiune pe care trebuie s-o descifrăm.

Cuvântul servește pentru a comunica cu semenii și pentru a transmite informații factuale sau emoționale. Transmiterea introvertită răspândește o informație filtrată de egoul subiectului. Transmiterea extravertită este specifică unui individ care-l ascultă pe celălalt fără a simți nevoia să facă referire la propria experiență. Constată obiectiv faptele ce i-au fost raportate, fără a-și proiecta eul asupra acțiunii celuiilalt.

Modul de transmitere se localizează în special prin alegerea urechii cu care ascultăm la telefon, dar și prin rotirea subtilă a capului. Acest ultim criteriu trece adeseori neobservat, mai ales că mișcarea este ușoară. Urechea dreaptă este rațională, deoarece depinde de

emisfera stângă, cognitivă. Urechea stângă este emoțională, pentru că depinde de emisfera dreaptă, afectivă. Urechea dreaptă receptoare identifică un individ a căruia comunicare este extravertită. Urechea stângă receptoare identifică o persoană a cărei comunicare este introvertită.

MODUL INTROVERTIT

Există o diferență enormă între „mă informez” și „informez”. Introvertitul îl informează pe celălalt prin intermediul eului. Extravertitul îl informează pe celălalt fără să-și amestece egoul.

Carl Jung a definit patru tipuri de introverțiți, pe care le-am integrat în profilurile psihogestuale regăsite în această lucrare: cartezianul, senzitivul, narcisicul și creativul. Ca toți actorii buni, președintele Bush comunica în modul introvertit: prin intermediul egoului său, în loc să comunice direct cu corespondentul său. Ceea ce mă face să cred că adevărata putere nu se afla în mâinile lui, ci în mâinile lui Dick Cheney și, poate, în ale lui Bush senior. Dar este adevărat că această observație se sprijină pe studierea unor imagini televizate și a unor atitudini tipice puterii. Spre deosebire de extraverțiți, oamenii introverțiți aflați la putere sunt mai influențabili, chiar mai superstițioși.

MODUL EXTRAVERTIT

Extravertitul comunică cu celălalt, el este „tu”, înainte să fie „eu”! Mai degrabă pune întrebări, în loc să afirme. Deschiderea către ceilalți este o rezervă cu preț energetic! Deosebirea față de introvertit este că extravertitul care își atinge scopurile o face adeseori grație altora. Extravertitul cultivă prietenii, în defavoarea oportunităților. În asta constă secretul! În

consecință, vom înțelege de ce introvertitul cultivă oportunitățile, în detrimentul prietenilor. Extravertiții pot fi idealiști, tribali, challengerii sau relaționali, ca să reluăm patru dintre cele opt tipuri descrise de Jung.

STATISTICI

Din 406 asiatici observați într-o serie de fotografii de la AFP, din care 70,7% bărbați și 29,3% femei, identificăm 54,4% extraverțiți și 45,6% introverțiți.

Dintre bărbați, 52,6% sunt extraverțiți, 47,4%, introverțiți.

Dintre femei, 58,8% sunt extravertite, 41,2%, introvertite.

Egocentrismul populațiilor asiatice este o reacție la milenii de supunere și de negație a valorii individuale. Individualismul și introvertirea sunt îngemănate. O majoritate introvertită întărește, o dată în plus, egoismul clasei sociale. Aceste procente ar trebui confirmate de un studiu mai amplu.

Dintr-o populație arabă de 366 de indivizi observați, 77,3% au fost bărbați și 22,7% femei. 66,7% din această populație este extravertită și 33,3%, introvertită.

BĂRBAȚI

Extravertiți: 64,7%

Introvertiți: 35,3%

FEMEI

Extravertite: 73,3%

Introvertite: 26,7%

La un procentaj de 77,3% bărbați și 27,7% femei, găsim 66,7% extraverțiți și 33,3% introverțiți.

Dintre bărbați, 64,7% sunt extraverțiți, 35,3%, introverțiți.

Dintre femei, 73,3% sunt extravertite și 26,7%, introvertite.

O femeie din patru este, deci, o introvertită, iar trei femei din patru sunt extravertite. Extravertiții au nevoie de contacte și de schimburi. Majoritatea populațiilor care trăiesc sub jugul unei dictaturi, de orice formă ar fi ea, aspiră la mai multă deschidere socială și la mai multe libertăți. Sunt mai democratice decât bănuim. Procentajul de introversiune relativ scăzut al acestor populații poate fi comparabil cu cel al populațiilor franceze.

Această constatare mă face să cred că o politică mai bună de integrare a musulmanilor în societatea noastră va consolida democrația și libertățile individuale, în loc să le reducă. Mentalitatea xenofobă și politica de dezintegrare a acestor populații sprijină discursul integrist al unei minorități de indivizi psihotici, a căror gândire superstițioasă și paralogică convinge categoriile mai puțin educate, dar cu siguranță că nu și pe majoritatea musulmanilor dornici să se integreze în țara de adopție.

INTUIȚIE

Prietenul dumneavoastră se scarpină în palma mâinii drepte. Gest curent la indivizii intuitivi. Ar putea însemna că una dintre aceste extremități îl avertizează că se îndreaptă spre o fundătură. Își ascultă corpul într-un mod total instinctiv.

Comerciantul își scarpină palma mâinii stângi în mod repetat, în timp ce reprezentantului unei firme îi prezintă noile modele ale colecției.

Trebuie să știm că mâncărimea subcutanată reprezintă, prin excelență, semnalul unei tulburări punctuale a climatului mental, perturbare ce se poate rezolva spontan sau se poate perpetua. În acest ultim caz, mâncărimea se repetă întotdeauna în același loc și capătă atunci și semnificație. Astfel, locurile cu mâncărimi repetate sunt excelenți agenți de informare cu privire la tulburările psihologice care ne pândesc. Pe scurt, mâncărimea este un semnal puternic din partea sistemului nervos, și nu o simplă dereglare (sub)cutanată. Or, sistemul nervos transmite mesaje în întreg corpul. Psihismul se servește de el pentru a evacua stresul acumulat, provocând aceste gesticulări atât de puțin elegante care sunt scărpinările.

La acest capitol, dacă vă mănâncă palma stângă nu înseamnă automat că veți câștiga bani; nici dacă vă mănâncă palma dreaptă nu înseamnă că veți pierde niște bani. La fel se întâmplă și când alunecați pe un rahat de câine: cu stângul sau cu dreptul? Mereu aceeași diferențiere de lateralități, asociate cu norocul sau nenorocul. Stânga iese mereu câștigătoare. De ce? Pentru că partea stângă a corpului depinde de emisfera dreaptă, cea care filtrează afectele. Și când afectele și intelectul se confruntă, cel din urmă iese întotdeauna în pierdere.

Palmele sunt părți anatomice foarte inervate, deci foarte sensibile. Mâncărimea repetată la o mână sau alta dezvăluie un progres realizat de inteligență, înainte de a deveni conștient de acest lucru. Progresul intelectual sfârșește întotdeauna cu o acțiune sau cu un eveniment gratifiant, de unde superstiția că astfel de mâncărimi anunță o perioadă norocoasă sau un câștig de bani. Astfel de reacții se înrudesesc cu markerii somatici.

INVADATOR

Cu coatele sprijinite pe masă, ea își apleacă trupul înainte, către interlocutor.

Pseudoviolare a teritoriului celuilalt, în cel mai bun caz pentru o paradă amoroasă, în cel mai rău caz pentru a convinge cu orice preț un client recalcitrant. Ea stă foarte încordată, fesele îi sunt lipite de spătarul scaunului, dar restul bustului este aplecat în față, sprijinindu-se pe coate.

Așezat picior peste picior, el își sprijină genunchiul sau gamba de masă.

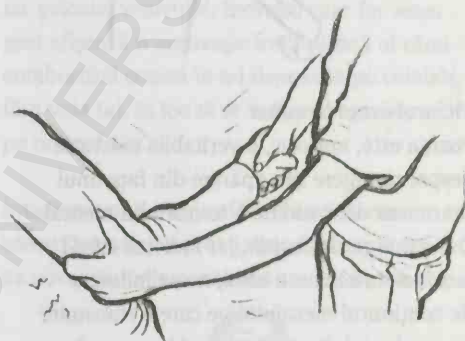

Poziția presupune o evidentă protejare a teritoriului. I se pare că sunteți prea invaziv și își apără simbolic teritoriul, sprijinindu-se de marginea mesei, care-l protejează de influența dumneavoastră. Lipsa de siguranță induce și ea acest gen de reacție gestuală.

Se apleacă spre dumneavoastră de mai multe ori, ca să vă încredințeze la ureche câteva cuvinte.

Acest comportament trădează nevoia de a invada teritoriul celuilalt. Ceea ce implică și o nerespectare a propriului spațiu vital. Conduita este curentă la toți „linge-blide“. Acesta este inoportunul, parazitul care-și caută ceva de jumulit. Intrusul, indiscretul, ghinionistul, enervantul de serviciu pe care trebuie să-l evitați cu orice preț.

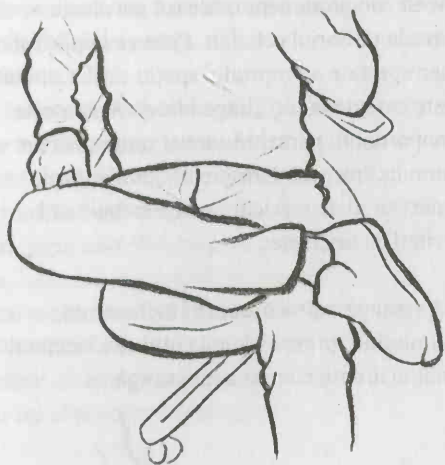
Vă strânge mâna dreaptă (încheietura pumnului), prinzându-vă cotul sau bicepsul mâinii drepte cu mâna lui stângă.

Invadatorul este întotdeauna și un trișor grosolan. Vă invită cu forța în tabăra lui. Vă încarcerează în dorințele lui. Strângerea lui de mână este un micromesaj ce sugerează că el contează pe dumneavoastră înainte chiar să vă fi dat acordul. Vă va cere mai mult decât sunteți dispuși să-i oferiți. Să observăm personalitățile primite la Élysée de președinte și vom ști imediat că el joacă rolul invadatorului. Deci, cine are nevoie de cine?

INVAZIE

Refren gestual barometric, încrucișarea picioarelor în echer este un clasic al genului. Oricare ar fi piciorul de sprijin, interpretarea e aceeași: invazia teritoriului psihic (proxemie) sau mental (dezbateri în contradictoriu).

Piciorul drept în echer

Poziția este, aprioric, o veritabilă mărturie despre retragere sau apărare din fața unui sentiment de invadare a teritoriului mental. Dar e mai mult de atât, iar indivizii care-l fac, într-un sens sau altul, nu se îndoiesc de conținutul mesajului pe care îl transmite inconștientul. Semnal gestual barometric, piciorul în echer este, adeseori, dacă nu aproape întotdeauna, prevestitorul unei dificultăți în cadrul unei negocieri sau al unei discuții. Multe dintre observațiile făcute de Alan Pease, un profiler australian al gesturilor, arată că majoritatea oamenilor nu iau o decizie finală decât ținându-și ambele picioare sprijinite cu putere pe sol. În consecință, dacă interlocutorul stă în această poziție, nu este momentul cel mai potrivit pentru a aștepta o decizie favorabilă.

Ea își sprijină coatele pe masă, cu corpul aplecat în față, către clientul ei. Violare a teritoriului celui alt, în cel mai bun caz într-o tentativă de seducție, în cel mai rău, când se dorește convingerea cu orice preț a unui client recalcitrant.

Lanțul extralarg din jurul gâtului echivalează cu o nevoie de a spori teritoriul, pentru a scăpa de sufocarea afectivă venită din partea unei mame prea acaparatoare sau a unui tată prea sever, și viceversa.

INVIDIOS

GESTUL OBSCEN CU BRAȚUL

Prefigurează un penis în erecție, după cum se știe. Lungimea și grosimea brațului sunt valorizante în sine, dacă sunt comparate cu penisul omului. Dar vai, doar măgarii au un falus de o asemenea dimensiune, ceea ce confirmă că indivizii care abuzează de această reacție gestuală, chiar dacă nu sunt înzestrați ca măgarii, au același IQ ca și aceste patrupeze. În plus, măgarii au reputația de a fi mai vicleni/răutăcioși decât omul. „Brațul insultei“ este o formă de „salut“, asemănătoare, pe undeva, cu salutul nazist de odinioară. Cel care abuzează de acest gest nu este decât un țărănoi.

CARE ESTE „BRAȚUL INSULTEI“ PREFERAT?

Depinde de lateralitate, în principiu. Dacă faceți o încercare, o să constatați cu ușurință că gestul este făcut instinctiv, în funcție de brațul dumneavoastră motor. Deci, face parte din stereotipiile gestuale invariabile. Palma stângă lovește antebrațul drept aproape de cot, în cazul dreptaciului. Or, antebrațul drept este sediul superstiției. Care este legătura dintre „brațul insultei“ și superstiție? Slăbiciunea intelectuală a celui care-l face frecvent vi se va părea evidentă. Superstiția atrage, în general, persoane care văd misterul acolo unde se izbesc de zidul ignoranței lor. Este adevărat că, pentru a înțelege unele fenomene, trebuie să avem un spirit critic operațional, ceea ce rareori se întâmplă în

cazul superstițioșilor. Este mai ușor să credem în adevăruri deghizate decât să punem întrebări (im)pertinente, la fel de simplu ca și folosirea gestului obscen cu brațul în chip de răspuns, în locul unei discuții.

ȘI GESTUL OBSCEN CU DEGETUL?

„Degetul insultei“ înseamnă sfidare, un gest mai frecvent la persoanele care știu să se controleze în societate și care nu se tem de consecințele acestui gest provocator. Mijlociul mâinii drepte dă tot ce are mai bun. Mijlociul stâng este mai agresiv verbal decât fizic. Originea degetului insultei nu are nimic sexual, de altfel: în bătălia de la Crécy, din 1346, arcașii francezi își ridicau degetul mijlociu al mâinii drepte în semn de provocare a omologilor lor englezi, strigându-le: „N-o să puneți mâna pe el!“ Așa s-a ajuns la ridicarea degetului mijlociu. De ce mijlociul? Pentru că arcașii se foloseau în special de acest deget ca să întindă coarda arcului. Dacă erau luați pizonieri, li se tăia acest deget pentru a nu mai putea utiliza arma lor favorită împotriva inamicilor. O provocare războinică perfect legitimă! Dar de ce a devenit mijlociul un penis virtual? Întrebarea rămâne deschisă.

CUNOAȘTEȚI DEGETUL MARE PENETRANT?

Dedegetul mare este „Viagra“ pe care o femeie libertină îl ridică sub anusul amantului pentru a-l face să reacționeze *illico*, dar nu mai spuneți nimănui acest lucru, căci procedeu nu este acoperit de Asigurări, chiar dacă se dovedește foarte eficient.

Degetul de care ne folosim pentru a ne scărpinga trădează un defect ce ar trebui să rămână ascuns.

Arătătorul mâinii stângi este degetul de toaletă al invidiosului.

Așezat pe coate, interlocutorul își sprijină bărbia pe degetul mare, iar arătătorul și mijlociul îi acoperă buzele.

S-ar zice că fumează o țigară! Acest stereotip gestual se îndreaptă spre stânga... Asocierea arătătorului și a mijlociului trădează un individ invidios și preocupat de imaginea pe care o oferă celorlalți.

Interlocutorul își masează distrat și destul de des abdomenul.

Invidios și avid, cupiditatea fiind motorul său, iar gelozia, vehiculul. Indivizii care fac acest gest afișează o motivație frauduloasă al cărei combustibil constă în a-l deposeda pe celălalt, fără voia lui, în loc să se măsoare cu acesta pe terenul său.

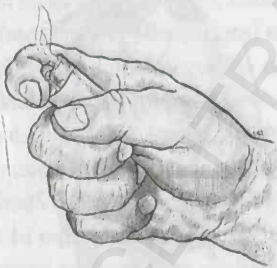
Interlocutorul merge alături de dumneavoastră, ținându-și degetele mari agățate de cureaua de la pantalonii sau de buzunare.

Degetele mari sunt sediul motivației (dreptul) și al creativității (stângul). Obstacolul pus în fața lor înseamnă că aceste două funcții emoționale sunt sancționate în folosul agresivității și al lipsei de afectivitate. Atitudinea este în aceeași măsură opozițională și invidioasă.

Cel care scoate prea des la bătaie arătătorul sau pe amândouă, cu degetele mari pe post de cocș de pistol, pentru a-și sublinia intervențiile, recurge la un gest pueril și revelator pentru un temperament fantezist. Este gestul contestatarului călăuzit de nevoia de a-și devaloriza adversarul și confirmă o incompatibilitate de umoare redhibitorie față de a intra în joc. Invidiosul își agită arătătorul stâng. Utilizarea compulsivă a acestui arătător poate fi predictivă pentru o criză de gelozie. Persoanei în cauză nu-i place să fie pusă în umbră. Abonații la arătătorul stâng se supără ușor pentru fleacuri.

Își aprinde bricheta cu arătătorul.

Este un mod de aprindere ce trădează un invidios (stângul) sau un muieratic versatil și egocentric (dreptul).

Tânărul se scarpină în comisura buzelor cu vârful unghiei, făcând o grimasă de dezgust sau de dispreț.

Veți observa că este imposibil să vă scărpiți în colțul buzelor fără a face o mică grimasă

care antrenează o încordare neelegantă a mușchilor orbiculari ai gurii. Reproducerea frecventă a acestei secvențe dezvăluie un temperament invidios.

> Vezi și **IMPOSTOR**.

Sunt luni întregi de când acest cântăreț caută melodii pe măsura talentului său. Până-n prezent, nimic satisfăcător. Ia prânzul în compania unui compozitor care dispune de un palmares măgulitor. Trec rapid peste preliminarii pentru a ajunge la miezul problemei. Cu antebrațele așezate pe masă, interpretul își strecoară degetul mare între arătător și mijlociul de la mâna stângă. Este un tic gestual pe care-l va repeta pe tot parcursul mesei.

Degetele înfășoară degetul mare. Prinderea acestuia este un reflex gestual alternativ, deci predictiv. În caz de introducere a degetului mare între arătător și mijlociu, vom observa foarte repede că nu are destulă combativitate pentru a acționa sau a reacționa.

Dacă degetul încarcerat este cel de la mâna stângă, înseamnă că persoana în cauză nu suportă succesul altora. Repetarea gestului trădează un caracter invidios.

Dacă gestul este făcut regulat cu mâna dreaptă, motivația se canalizează în întregime spre afirmarea narcisistă a inteligenței subiectului sau a personalității sale și a unei anumite doze de gelozie.

IPOCRIT

Interlocutorul stă jos și își ține o mână (sau ambele) în buzunar.

Să-ți afunzi în buzunar o mână sau două reprezintă un fel de disimulare în poziția așezat. Dacă în poziție verticală această atitudine este una pozitivă, în poziție așezat lucrurile sunt exact pe dos și trădează un ipocrit de primă mână. A-ți ascunde mâinile echivalează cu a-ți disimula gândurile.

Interlocutorul își ridică ușor colțurile buzelor, schișând un zâmbet fals.

Acest individ caută supunerea absolută față de sistem. Anxios, parcimonios, scrupulos, nu-și conjugă viața decât la condițional, confundând acest mod verbal cu politețea, folosind cât se poate de rar timpul prezent sau viitorul

indicativ. Se cocoșează de respect în fața superiorilor săi, de fapt, în fața tuturor celor pe care îi simte superiori.

Ridicarea colțurilor buzelor este o mimică tipică pentru ipocriți, care au tendința să se exprime „din vârful buzelor“. Ai zice că atunci când vorbește ar vrea să trimită bezele interlocutorului.

Gazda vă strânge mâna ca un clește de homar. O strângere de mână cât se poate de potrivită ca să vă semnaleze că nu sunteți bine-venit și nici prea stimat. De fapt, persoana respectivă a recurs la tehnica de manipulare a respingerii încă din start, ca să vă forțeze mâna. Individul, ipocrit și pervers, o să vă jumulească de toate penele.

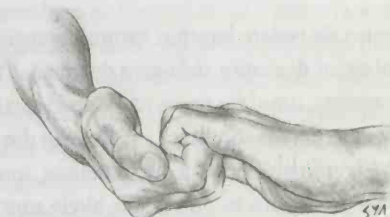
Interlocutorul vă strânge mâna ca și cum ar vrea s-o ia la fugă.

Abia i-ați atins mâna și deja simțiți că nu mai prindeți decât aerul. Vă aflați în fața unui ipocrit profesionist care, la nevoie, vă va trânti și un zâmbet la același preț. Să nu vă bazați prea tare pe promisiunile lui, pentru că sunt la fel de inconsistente ca și strângerea de mână.

Eleul își ascunde ambele mâini sub birou.

Nu-ți ascunzi mâinile decât într-un singur caz: când nu ai conștiința curată.

Mâinile se agață una de alta, ca două cârlige în sens invers.

Gest tipic feminin al doamnelor caritabile de altădată, care își cultivau compasiunea agățându-se cu disperare de propriile mâini, mai degrabă decât să le întindă celor aflați în nevoie. Când acest cod gestual este frecvent, înică un personaj mios, ipocrit și slugarnic.

Interlocutorul își mângâie buza de jos cu arătătorul.

Intervenția buzelor deviază sensul de bază al mângâierii... Persoana în cauză consideră că nu sunteți cinstit față de ea. De fapt, trebuie menționat că cinstea nu se regăsește printre calitățile respectivei persoane.

Din punct de vedere ierarhic, sărutul reprezintă gradul situat deasupra strângerii de mână. Cu toate acestea, anumite tipuri de săruturi sociale, despre care putem considera că fac parte din constrângerile profesionale sau familiale, sunt semnale de respingere. În schimb, altele sunt

atât de ambigue, că ne putem întreba care sunt adevăratele intenții ale celui sau celei care sărută. Cazul sărutului în gol, de exemplu, luând ca pretext rujul de buze care pătează!

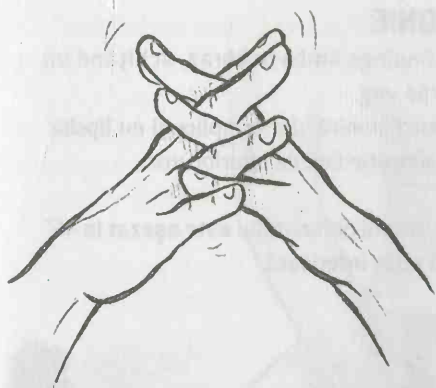
Scoate cu zgomot aerul strâns în obraji, imitând sunetul unui trombon.

Este o falsă nonșalanță! E puțin spus că persoana în cauză nu e tocmai o campioană a sincerității. Se teme de rivalitățile profesionale sau intelectuale. Din acest motiv, va frecventa întotdeauna oameni aflați mult sub nivelul său intelectual. Dacă vă spune că sunteți genial înseamnă că vă consideră o nulitate.

Interlocutorul își încrucișează degetele ca o grapă.

Lipsa de onestitate îl caracterizează cel mai bine pe autorul acestui gest care, de altfel,

este foarte la modă printre politicieni. Gestul trădează și o frică de castrare. Sau o dorință de a-și castra adversarul. E greu să treci peste grapă, atât la propriu, cât și la figurat.

IRAȚIONAL

Prietenă se așază pe pat, adunându-și un picior sub fese.

Puțin obișnuită într-un context formal, această atitudine exprimă, totuși, lipsa totală de ascendent față de realitate. Totul depinde de așteptările bărbatului, dar, dacă este

vorba de o relație de durată, sfatul este să fiți suficient de bogat pentru a face față capriciilor domnișoarei.

IRESPONSABIL

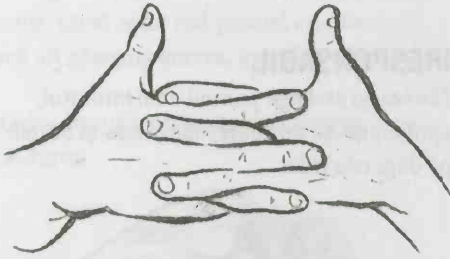
Tânăra își strânge pumnii unul într-altul, sprijinindu-se pe coate, așezându-și bărbia pe degetele mari.

Nu trebuie să vă încredeți în pumnii ce nu dezvăluie decât o veleitară. Dacă această tânără se folosește și abuzează de atitudinea respectivă înseamnă că se angajează frecvent într-un mod nechibzuit.

Funcționarul își împreunează mâinile, cu palmele lipite, și își ciupește nasul cu degetele mari. Se sprijină pe coate. Secvență gestuală destul de rară a personajelor înșurubate pe fotoliul lor și a căror carieră seamănă cu acele siguranțe automate care, atunci când sar, trebuie rebransate. Măinile iezuitului, în asociere cu nasul ciupit, ar putea indica o nevoie de a se delimita de anturaj apăsând un pic mai mult pe pedala extremismului discursului.

Degetele mari ale avocatului se depărtează regulat pentru a puncta discursul.

Acest stereotip gestual este foarte apreciat de către toți iresponsabilii care se refugiază în spatele telefonului pentru a-și motiva actele. Dumneavoastră vă ocupați de plată, el de sfaturi, nu-i așa?

> Vezi și **IMPOSTOR** și **TRAC**

Poate că cei doi vor face echipă într-un final. În fond, de ce nu? E o femeie de acțiune, a dovedit-o. Are nevoie de cineva ca ea ca s-o ia de la capăt. O invită la masă. Pe când el e pe cale să-i expună ce proiecte are, sprijinindu-se pe coate, ea își încrucișează, orizontal, degetele întinse, sub bărbie. Palmele, în prelungirea degetelor; îi subliniază fața, fără a o atinge într-un mod expres. Și-a luat poza. Curând o să iasă și păsărica.

Secvență gestuală ce marchează un temperament instabil, chiar iresponsabil. Pretențioasă, superficială și pe undeva excentrică, sunt trei dintre calitățile sale; ele situează personajul ce însoțește gesturile.

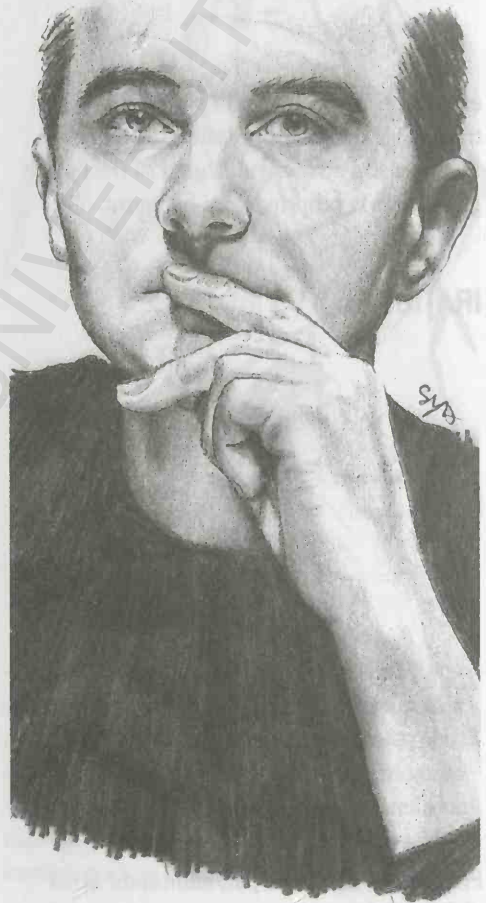
Editorul execută cu inelarul stâng (afectele) și cu degetul mare, un ciudat cerc, oferind impresia că-și va catapulta eroarea în vid. Ceea ce, simbolic, înseamnă: „Mi-am procurat, dar nu mă interesează“.

IRONIE

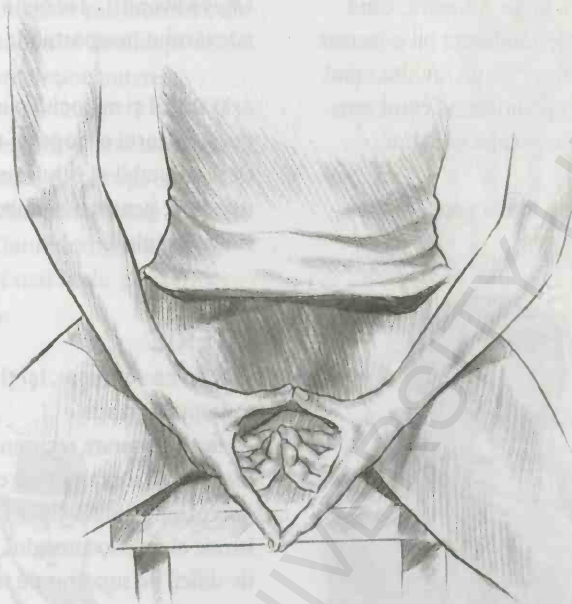
Își împinge limba în obraz, schițând un surâs vag.

Mimică ironică, dar complice și nu lipsită de simpatie față de interlocutor.

Arătătorul cumnatului este așezat la 45° sub buza inferioară.

Este vorba despre un arătător ce poate traduce îndoiala sau suspiciunea, dar cel mai adesea marchează un semn de întrebare ironic, care-și așteaptă răspunsul.

„Sunt vinovat, doamnă!” admite mucalit interlocutorul doamnei ministru. Arătătorul și degetul mare, întinse, prefigurează deschiderea unei vulve.

Gest tabu al unui inconștient sexist, dacă-l asociem cu fraza care a provocat gestul. „Nu ezitați să mă f... în public!” este sensul figurat al acestei perle a gesturilor.

Adversarul de la masa de șah, sprijinit pe coate, își infixe arătătorul în obraz, pentru a-și susține capul.

Această secvență gestuală aparte prefigurează gestul ironic convențional al arătătorului ce dezumflă obrazul.

Șeful de serviciu se scarpină la subsuoară, în unghiul care separă brațul de umăr.

„Îmi bat joc de voi” este sensul acestei atitudini recurente. Nu se încrede în asigurările dumneavoastră sau în promisiunile pe care vi le-a smuls. Normal! Îl putem considera cel mai

mare trădător dacă obișnuiește să repete foarte des acest gest. Cum să crezi cuvintele altuia când propriul tău cuvânt nu înseamnă nimic? Personajul e mai mult decât necinstit.

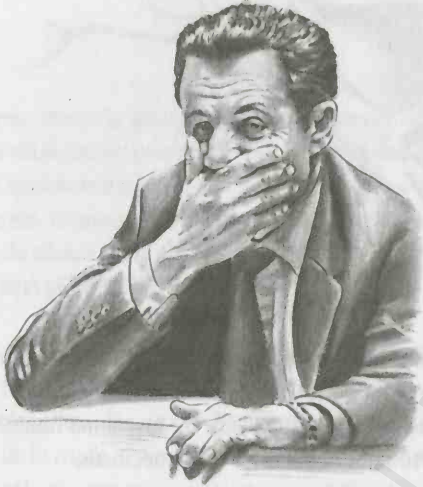
Patronul clatină din cap încet, de la stânga la dreapta, în semn de tăgăduire, fără însă a se opune verbal argumentelor pe care le aduceți.

Își bate joc de dumneavoastră. Vă sugerează, pe această cale, că vă pierdeți timpul și vă răciți gura de pomană povestindu-i ceea ce el consideră a fi baliverne.

Când un spectator, care aplaudă de obicei lovind cu mâna stângă în cea dreaptă, își inversează modul de a aplauda, o face cu bună știință, pentru a-și evidenția ironia sau lipsa de entuziasm. La fel se întâmplă și în situația inversă. Experimentând, veți constata că inversarea mâinii cu care loviți nu corespunde deloc unei adeziuni sincere. Inversarea

poate fi observată la aleșii Adunării, când aplaudă la modul pseudodiscret un adversar căruia-i dezaprobă intervenția sau discursul. Este un facsimil de aplaudare, al cărui sens convențional ironic nu scapă nimănui.

Când spuneți prostii, mâna acoperă gura, oferind un răgaz.

Prea târziu pentru a înghiți la loc prostiile care v-au scăpat. Ca întotdeauna! Dar despre ce mână este vorba?

Dacă e mâna stângă, sunteți mai ironic, căci, în general, în copilărie, mama se folosea de mâna stângă pentru a pedepsi. Iar mâna mamei nu este aproape niciodată asociată cu pedeapsa. Dacă e mâna dreaptă, ați făcut o gafă.

> Vezi **TEMĂTOR**.

Când buzele formează un vag surâs ironic, la sfârșitul unui comentariu, se subînțelege că jurnalistul știe mai mult decât vrea să spună. Se milostivește de noi oferindu-ne

câteva zvonuri, dar evită să ne dezvăluie adevărului insuportabil.

Arătătorul și mijlociul sunt întinse peste gură, inelarul și degetul mic fiind suprapuse. Gest redutabil al celui care dezbate și încearcă uvertura, pentru a-și doborî adversarul, ridiculizându-l.

ISTERIC

În timp ce vorbește, își ține privirea îndreptată în sus.

Această orientare recurentă a privirii marchează o exasperare combinată cu nervozitate, poate chiar un temperament isteric al interlocutorului. O persoană destul de dificil de suportat pe termen lung.

Nimic nu-i mai enervant decât să ai de-a face cu persoane care își dau ochii peste cap ca să-și punteze afirmațiile.

E vorba de indivizi foarte susceptibili, epidermici și care se aprind din orice.

ISTORICE (GESTURI)

Fiecărui individ îi sunt tipice anumite refrene gestuale care îl însoțesc de-a lungul întregii vieți. Și cu atât mai mult celor care au scris istoria! Imaginea lor s-a imprimat pe retina colectivă prin intermediul sutelor de clișee care i-au popularizat. Atitudinile, gesturile, posturile nu sunt doar niște gesticulări oarecare, ci dezvăluie, dacă nu cumva chiar trădează de-a dreptul, omul gol ascuns în spatele personajului mediatic. Anumite gesturi puternice i-au purtat literalmente pe unii oameni la putere, într-un mod mult mai eficient decât faptele, scrierile sau discursurile lor. Și asta întrucât civilizația noastră este

mai cu seamă una a imaginii și a încercării de identificare cu acea stăpânire de sine pe care pare s-o emane cel care deține puterea.

Dacă veți căuta în memorie instantanee ale mai-marilor lumii, astăzi dispăruți, vi-l veți aminti instinctiv pe Churchill făcând semnul V al victoriei, pe de Gaulle ridicând brațele către cer ca să pară și mai înalt, pe Marilyn

Monroe trăgându-și în jos rochia deasupra unei guri de aerisire.

Sunt gesturi studiate? Fără doar și poate! Dar și gesturi care aparțin pe vecie celor dintâi autori și care au mai multă semnificație decât s-ar crede la prima vedere.

Gestul este un indicator al climatului mental, nu doar un simplu inductor al discursului. Gestul exprimă sinteza unei simbioze emoționale instantanee. Oamenii acestui secol îmbătrânesc, se trec și dispar, dar gesturile lor obișnuite rămân, ca o mireasmă a veșniciei. O clipă pentru totdeauna!

Greutatea unui gest se poate dovedi incomensurabilă, cu condiția să se înscrie în contextul unui moment puternic. S-ar putea

ca actorii care au marcat istoria să poarte în ei o programare gestuală evenimentială care i-a transformat, în mod ineluctabil, în lideri. Se poate considera că au fost aleși de inconștientul colectiv pentru că-i reprezentau arhetipurile, modelele ideale de conducători. Gesturile care le-au adus celebritatea nu puteau fi contrafăcute. Le aparțineau la propriu și făceau parte integrantă din personalitatea lor. Gestul poate fi decodat la acest nivel non-verbal pentru a afla ceva mai multe despre persoana ale cărei atitudini gestuale au fost imortalizate în fotografii.

UN CAZ EXEMPLAR: fotografia istorică a strângerii de mână între Rabin și Arafat, cu președintele Clinton în fundal, este cunoscută de toată lumea.

Ea revela cât se poate de clar intențiile președintelui autorității palestinieni și climatul mental reduționist al premierului israelian.

„O să vă prindem la camătă“, indică ambele mâini ale lui Arafat, în timp ce Rabin acceptă „din vârful buzelor“ acest contact contra naturii. Acest tip de strângere de mână tipic american nu este călduros decât în aparență. De fapt, este vorba despre o adevărată capcană, care se închide peste mâna dreaptă a lui Rabin.

Unele gesturi penalizează mesajul verbal, discreditând implicit și persoana respectivă în ochii publicului. Édouard Balladur a pierdut cursa pentru președinție din cauza unui limbaj non-verbal aflat în decalaj total cu discursul lui, fapt ce i-a permis lui Jacques Chirac să-l anihileze încă din primul tur al alegerilor din 1995. Unele dintre refrenele gestuale ale fostului prim-ministru i-au produs daune, oferind publicului francez imaginea unei persoane ostile în situații în care se dorea liniștitor, chiar securizant pentru viitorul Franței. În al doilea tur, societatea franceză avea nevoie de un lider sensibil sau care lăsa impresia că este astfel. Așa că l-a ales pe Chirac, un senzitiv psihogestual, care se simțea perfect în acest rol, în loc să adere la imaginea de profesor sever și surmenat pe care o prezenta Lionel Jospin, un tribal care ar fi avut toate șansele împotriva lui Sarkozy, dacă orgoliul lui stupid nu l-ar fi împins să capituleze în 2002.

După cum se poate constata, alegerea președintelui prin vot universal depinde de foarte puține lucruri. Este de ajuns un zâmbet crispat, perceput, pe drept sau pe nedrept, ca o grimasă de angoasă, ca să rămâi învârtindu-te pe lângă palatul prezidențial în loc să intri acolo.

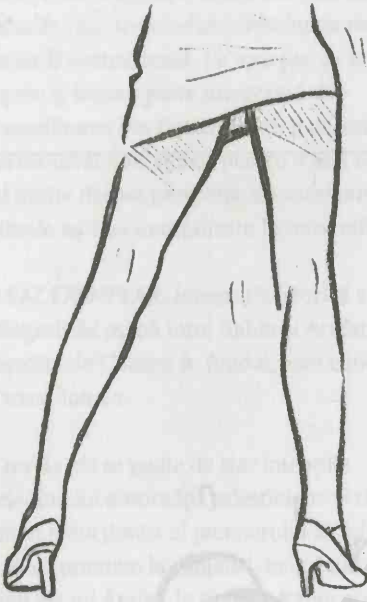

ÎMBRĂȚIȘARE

Îmbrățișarea este un comportament menit să liniștească sau să consoleze mai degrabă decât să transmită un sentiment de afecțiune. Contactul cu corpul celuilalt este reconfortant. Fotbaliștii care se îmbrățișează spontan ca să se felicite pentru un gol marcat în poarta adversă se asigură mutual în perspectiva unei victorii. Îmbrățișările politice sunt conduse destinate camerelor, presupuse a exprima o înțelegere cordială ce nu există decât pe hârtia revistelor. Cu cât corpurile sunt mai apropiate, cu atât protagoniștii se detestă mai mult. Trebuie să vă amintesc: politica este arta de a spune contrariul a ceea ce gândești. E valabil pentru cuvinte, ca și pentru gesturi și poziții, uneori. Cel mai frumos exemplu de îmbrățișări frauduloase îi are ca protagoniști pe președintele Sarkozy și pe cancelarul Angela Merkel, care se detestă cum cu greu ne-am putem închipui văzându-i cum se îmbrățișează ca niște liceeni.

ÎNCĂLȚĂMINTE (LIMBAJUL)
 FELUL ÎN CARE NI SE TOCEȘTE
 ÎNCĂLȚĂMINTEA ESTE REVELATOR
 PENTRU TRĂSĂTURILE MAJORE ALE
 PERSONALITĂȚII.

Tocirea marginilor exterioare ale tălpilei
 Este un mod de uzare a pantofilor tipic pentru mersul de cowboy, un mod de a călca în pentagon. Persoana respectivă fie are un caracter dificil, fie este foarte combativă.

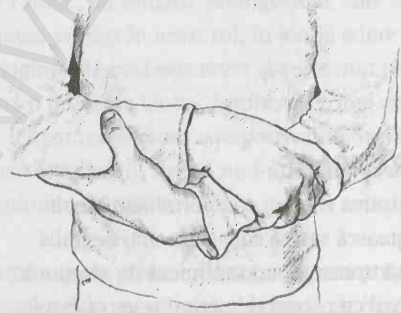
Tocirea părții din spate a tălpilei
 Persoana observată este mai degrabă influențabilă, iar de aici vine și nevoia inconștientă de a-și înfrâna mersul, folosindu-se de partea din spate a tocurilor.

Tocirea părții interioare a tălpilei
 Este vorba despre un individ timid și/sau interiorizat. Aproximarea genunchilor în timpul mersului duce la uzarea părții interioare a tălpilei.

Încălțăminte cu toc cui
 Purtarea frecventă a pantofilor cu toc înalt deformează poziția obișnuită de mers și accentuează balansarea regiunii posterioare în timpul deplasării.

ÎNCHEIETURI ALE MÂINILOR SIGURANȚĂ ȘI NESIGURANȚĂ

Impulsivul se stimulează la nesiguranță, prudentul se săpunește cu dezinfectant. Proactiv și impulsiv în stânga, reactiv și fatalist în dreapta. Prinse una de alta, încheieturile mâinilor simbolizează sentimentul de nesiguranță.

Durerile atipice la nivelul acestor încheieturi, reumatismul sau fragilitatea articulară ar putea trăda faptul că trecem printr-o perioadă de nesiguranță.

Încheietura mâinii stângi este sediul scepticismului, având, drept corolar, o perturbare a mecanismelor de decizie și o doză considerabilă de fatalism.

Încheietura mâinii drepte este sediul curajului, având, drept corolar, o conduită impulsivă atunci când este prinsă.

Și, cum în general încheietura încarcerată este aceeași, cel care repetă continuu ancorarea

Încheieturii mâinii stângi este un personaj reactiv, sceptic și indecis, în timp ce ancorarea încheieturii drepte trădează o persoană proactivă, impulsivă și/sau curajoasă. Când mâna dreaptă încarcerează încheietura mâinii stângi, impulsul este inclus în meniu.

A contrario, prinderea încheieturii drepte cu mâna stângă poate semnala o îndoială colosală ce vă copleșește subit mintea derutată. Semnalul este mare cât casa, dar îl ignorați. Celălalt este atât de persuasiv încât vă revărșați îndoielile în buzunarul de la spate al jeansilor pentru a vă recăpăta încrederea. De altfel, ce este încrederea dacă nu o îndoială care și-a schimbat total direcția? Și v-ați înșelat de o mie și una de ori atunci când nu v-ați ascultat corpul. Căci interlocutorul vă manipulează și, precum toți încornorații din teatrele bulevardiere, sunteți cei din urmă care bănuiesc asta. Fiindcă ancorarea încheieturii pumnului, care este o invariabilă în vremuri normale, se poate transforma în stereotip gestual alternativ, în caz de nevoie.

Reflex gestual, ancorarea încheieturii pumnului la spate este o atitudine de destindere a spatelui. Când militarii sunt în repaus, este atitudinea pe care o adoptă în mod obligatoriu. Totuși, mâna care domină este în general aceeași. Acest cod gestual reflex este considerat invariabil atunci când este reproduș instinctiv și la spate.

ÎNCREDERE ÎN SINE

Știați? Pun pariu că nu. Gradul de încredere în sine depinde de animația labială (frecvența mișcării buzelor), prin urmare, o animație în legătură cu bogăția mimică a buzelor. Cu cât acestea sunt mai imobile atunci când vă

exprimați (și când cântați), cu atât trădează o lipsă de încredere în sine și antrenează, înconștient, nevoia de a ascunde gura în spatele mâinii. Nu vă fie frică să articulați atunci când vorbiți, căci astfel veți evita, în mod spontan, să vă ascundeți buzele, iar gradul de încredere în sine va fi iar în creștere.

Dacă vă petreceți tot timpul îndoindu-vă de obiectivele pe care vi le-ați propus, atunci nu riscați să simțiți acel sentiment magic care este încrederea în forțele proprii. Și degeaba o să purtați un inel pe degetul mijlociu de la mâna dreaptă ca să alungați soarta potrivnică atunci când aceasta pare să vă contrazică, deși aveți dreptate. Pentru ca încrederea în forțele proprii să vă înece incertitudinile ca pe niște pisi orbii, trebuie să faceți curățenie, să vă alungați îndoielile încetând mai ales să vă țineți de încheieturile mâinilor, ca să nu vă pierdeți pe drum, ca Tom Degețelul.

Încrederea în sine se construiește încă din fragedă pruncie, din stadiul de bebeluș care poate sta în fund, de pe la șase până la opt luni. Complicitatea între copil și părinții săi, afecțiunea care îl leagă de ei și gradul lor de solitudine sunt luate, evident, în considerație. Astfel, simplul fapt că ei îi răsplătesc fiecare dintre progresele pe care le face, că sunt atenți la ele este una dintre multiplele modalități ale părinților de a inocula copilului acest sentiment esențial pentru dezvoltarea sa psihocomportamentală.

SANCTUARUL EULUI

Primul teritoriu al omului este încrederea pe care și-o acordă. Dar nimeni nu-și poate acorda încredere dacă nu se respectă pe sine. Gândurile pesimiste sau parazite sunt virusuri care blochează încrederea în sine; discursurile în care

apar referiri la fecale sau la sexualitate sunt vectori verbali care poluează încrederea în sine. Capacitatea de reușită depinde, în mod esențial, de acest teritoriu expus tuturor poluărilor psihice și lipsei de respect față de sine.

Refrenul gestual reflex care constă în încrucișarea brațelor este primul dintre toate modurile de comunicare și, fără îndoială, cel mai important, cel mai des întâlnit și cel mai banal. Așa cum am văzut deja, există multe cauze care favorizează reproducerea acestui gest. Cei care se află la un examen își apără din oficiu teritoriul mental (sau încrederea în sine), încrucișând brațele. În fața unui interlocutor care are putere de decizie ori ne poate face rău, brațele încrucișate sunt o barieră derizorie instinctivă, dar cât se poate de firească. Atunci când apare frica de un rezultat negativ, încrederea în sine dispare și brațele se încrucișează; odată cu recăpătarea încrederii în sine, dispare frica de rezultatul negativ, iar brațele se desfac. Aceasta este legătura cauză-efect care instituționalizează reacția corporală respectivă.

După modelul teritoriului fizic, teritoriul mental individual este un spațiu sacru, un sanctuar al cărui rol este acela de a apăra ideile, proiectele, credoul sau credința individului. Dar acest teritoriu este dedicat mai ales respectului de sine. Asaltat de critici sau de reproșuri, teritoriul mental individual își pierde mijloacele defensive, brațele încrucișate având în mod esențial funcția de a permite reculul în vederea reorganizării apărării.

AVEȚI ÎNCREDERE ÎN FORȚELE PROPRII?

Mijlocul drept este dominant față de cel stâng, în evaluarea GEM 20 din testul cântarului.

A avea încredere în sine echivalează cu a renunța la neîncrederea sistematică în ceilalți, care nu sunt decât reflexia propriului eu. Persoanele suspicioase din fire nu au niciodată încredere în ele însele. Iar atunci când încrederea în sine dispare cu totul, paranoia invadează anticamera conștiinței. Cei care se simt nuli și și-o repetă toată ziua nu au cum să aibă încredere în sine. Dar acesta nu-i decât un preambul la neîncredere. La început, te simți nul, apoi începi să te îndoiești de tot, de tine și de ceilalți. A avea încredere în sine este și un mod de a te încrede în steaua proprie, de a crede că destinul care te așteaptă îți rezervă surprize plăcute. Încrederea în sine nu este un gaj al succesului, dar poate, de multe ori, să fie preludiul acestuia.

Dacă rezultatele înregistrate la testul cântarului de cele două degete mijlocii sunt mai mult sau mai puțin echivalente, atunci echilibrul psihoenergetic vă este asigurat. Aceasta înseamnă că energia investită în acțiunile cotidiene este suportată la egalitate de încrederea în sine și de stima de sine. Dispuneți de parola secretă: capacitatea de a vă reanaliza.

Un dezechilibru ponderal mai mare de 10% între stima de sine și încrederea în sine indică adesea un complex de inferioritate sau un exces de neîncredere nejustificat. Credința și stima de sine sunt cei doi stâlpi ai echilibrului psihic. Neîncrederea și disprețul sunt antidoturile perverse ale acestora.

(A) ÎNCRUCIȘA

Acțiunea de a încrucișa degetele, picioarele, brațele traduce o nevoie de a se apăra de propriile angoase ori un mod de a fugi de ele

închizându-se ca o scoică. Acest tip de cod este reproduș atunci când mediul uman este poluant și nu putem scăpa de el.

ÎNDOIALĂ

Gâtul iritat de tuse este o manifestare psihologică a îndoielii, dar și o stânjenală pasageră în fața unui interlocutor. În general, ne dregem glasul când avem unele îndoieli.

Sediul îndoielii se află în regiunea occipitală. Știați? Incapacitatea sau dificultatea de a lua o decizie se află adesea la originea unei artroze cervicale dureroase. Partea occipitală a craniului, cerebelul, este sediul automatismelor care ușurează schemele voluntare. Se situează în partea posterioară a craniului.

Chelnerul se scarpină cu mâna stângă în zona occipitală!

Întrebarea pe care i-am pus-o i-a stârnit emoția? Își solicită memoria, al cărei substrat este întotdeauna afectiv. Obligat să facă adunarea repede, se scarpină înapoia capului cu mâna dreaptă. Calculul mental se efectuează cu suportul emisferei stângi. Dar scărpinatul în această zonă este, mai ales, un gest care evocă îndoiala. Acest mesaj gestual însoțește și calculul mental sau munca sub tensiune. La fel și interlocutorul care se scarpină pe cap cu stiloul, în semn de perplexitate. „Mi-am făcut bine calculele? Să vedem!“ De ce este îndoiala situată în partea dinapoi a craniului? Pentru că îndoiala este antonimul fluidității intelectuale, localizată, în mod tradițional, la nivelul părții frontale. Îndoiala frânează inteligența prea vie, dar alimentează și prudența.

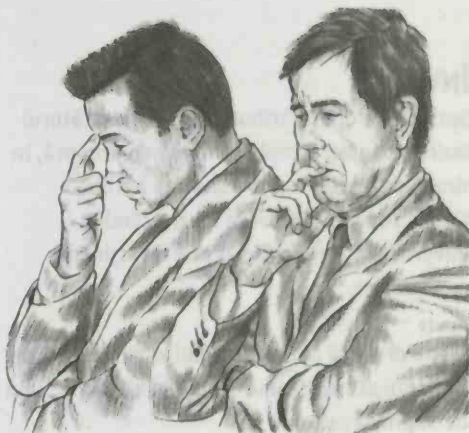
ÎNȘELĂTOR

Interlocutorul își trece mâna peste cap, ca și cum și-ar netezi părul inexistent.

Vă spune brașoave ori se minte pe sine, ca să vă convingă că nu visează cu ochii deschiși. Ticul acesta este tipic pentru marii mincinoși, care se tem să nu le cadă cerul în cap.

Prietenui își roade unghiile, ascultându-vă cu o mină distrată.

Este un înșelător care vă va duce cu zăhărelul când și unde va vrea. Cum poate fi recunoscut, pe lângă refrenele verbale? După mania de a se lăsa tentat de orice, fără să treacă vreodată la treabă. Este un fanatic al folosirii necondiționate a lui „o să”, trântit în orice frază. Nu va conjuga nici cel mai prăpădit verb altfel decât în combinație cu „o să”. Este un individ care nu stă o clipă locului. Este *doctor honoris causa* în a lăsa lucrurile de azi pe mâine.

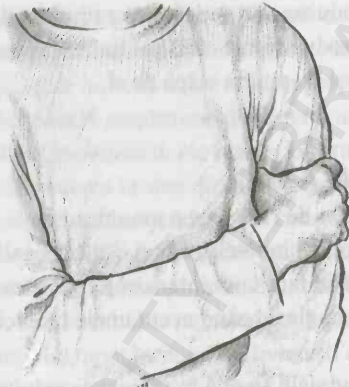
Arătătorul ascunde buzele interlocutorului, substituindu-se lor, într-un fel.

Gest tipic pentru înșelător, care caută o portiță de scăpare ori o afirmație falsă, pe care să i-o bage pe gât interlocutorului. Acest gest obișnuit trădează și o latură cinică a individului respectiv. Arătătorul drept cu care disimulează este și semn al unui personaj care va încerca să facă uz de influența pe care o are ca să-i determine pe ceilalți să-i accepte condițiile, oricât ar părea aceasta de inacceptabile. Înșelătorii fac abuz de acest refren gestual alternativ. Ei susțin adesea lucruri false, ca să poată cunoaște adevărul, și sunt persoane de foarte mare rea-credință.

ÎNVINS

Sprijiuit pe coate, tribunul își ține arătătorul îndreptat spre tâmpla stângă sau dreaptă, în timp ce degetul mare îi susține bărbia. Gestul se repetă frecvent atunci când adversarul nu vede nici o cale de ieșire din confruntare.

Mâna dreaptă a candidatului este agățată de bicepsul stâng, sediul simbolic al instinctului de supraviețuire.

Dacă este făcut sistematic, gestul trădează un învins 100%. Știind că brațul stâng este scutul feței, o imobilizare a bicepsului stâng poate fi considerată o distrugere a mecanismelor de supraviețuire.

Agentul comercial își îndoaie arătătorul, mijlocii și inelarul, întinzând degetul mare și degetul mic spre exterior, ca și cum ar mima o conversație telefonică.

Îmi revine în memorie o frază referitoare la subiectul care face acest gest: „...pentru că oamenii care au pierdut orice speranță sunt ușor de suspus”. Acest gest, repetat frecvent, dezvăluie pierderea speranței.

Amicul dumneavoastră își ține țigara între degetul mare și arătător, cu vârful aprins îndreptat către sol.

Își expune astfel o personalitate încremenită într-un complex de inferioritate de neșters, în măsura în care își ține întotdeauna țigara în același mod și eșuează acolo unde toată lumea reușește din mers.

Adolescentul ridică în mod repetat din umeri. Ridicatul din umeri este uneori mai puțin teatralizat, deci mai subtil. Un adolescent

care ridică adeseori din umeri trădează lipsa de combativitate și își afirmă incapacitatea congenitală de a lua o decizie oarecare, în măsura în care recurge des la ridicatul din umeri. Este vorba despre un semnal de perplexitate, și nu cum s-ar putea crede, despre o mărturisire gestuală de retragere sau de nepăsare.

Ridicatul din umeri este uneori mai puțin teatralizat, deci mai subtil și mai greu de observat. În general, pare că ridicăm din umeri pentru a diminua importanța unui eveniment sau pentru a șterge amărăciunea unei deziluzii. Exceptând contextul seducției, trebuie să știm

că ridicatul din umeri este o reacție gestuală a învinsului. Cel care abuzează de el este genul de persoană care se vinde ieftin.

> Vezi și **INDECIS**.

Candidatul la președinție își trece arătătorul de la un capăt la altul al gâtului.

Își taie gâtul, literalmente. Gestul arată că interlocutorul se simte în dificultate. Este ticul învinsului, mai puțin atunci când vă este adresat voluntar de un adversar înverșunat.

Buzele animatorului se lipsesc de microfon. Artistele și unii cântăreți care „sug” microfonul trebuie incluși în categoria potențialilor *loser-i*.

J

JENĂ

Clienta frământată cu degetele marginile sau gulerul mantoului, în timp ce îi cere vânzătorului o informație.

Nu este câtuși de puțin hotărâtă să cumpere ceva, dar întrebă la întâmplare de un produs, sperând că vânzătorul nu îl are. Dacă așa se va întâmpla, atunci ea va pleca, mulțumind, încântată că a făcut pe clienta nesatisfăcută fără să-și bată prea mult capul. O persoană frământată cu degetele marginile, gulerul sau butoniera hainei atunci când nu se simte în largul său într-un context asupra căruia nu deține controlul sau dacă se găsește în fața unei inițiative pe care a luat-o fără să se gândească și pe care o regretă aproape imediat. Un asemenea gest trădează întotdeauna o anumită jenă.

Ne dăm adesea capul pe spate atunci când nu ne simțim în largul nostru, când ne aflăm într-o situație foarte stânjenitoare.

JUCĂTOR DE CĂRȚI (GESTURI RITUALE ALE)

Limbajul gestual al jucătorului de cărți trădează sentimentele pe care se dă de ceasul morții să le ascundă, afișând un chip și o privire absolut neutre. La urma urmelor, cacealmaua este un adevăr care așteaptă să iasă la lumină. Cu toții avem refrene gestuale proprii, un fel de ritualuri corporale care ies de sub controlul conștiinței. De exemplu, cei mai mulți jucători își țin cărțile cu o anumită mână și le trag cu cealaltă, fără să conteze dacă sunt stângaci sau dreptaci.

JUCĂTORUL CU MÂNA STÂNGĂ

Cel care-și ține cărțile cu stânga și le ia sau le dă cu dreapta este un jucător cu un temperament ofensiv, contestatar și revendicativ în mod aprioric.

JUCĂTORUL CU MÂNA DREAPTĂ

În această variantă, este vorba despre un jucător mai defensiv, mai rezervat sau mai

secretos, care se va da un pas înapoi înainte să-și etaleze cărțile.

Contextul jocului de cărți și al banilor puși în joc transpare de sub carapacea musculară a fiecărui jucător și participă în mod total și inevitabil la atmosfera tensionată a partidei. Fiecare jucător simte presiunea, corpul ia parte fără să vrea la mișcare, indiferent sub ce aparență își va disimula nonșalanța trucată. Din examinarea celor aflați la masa de joc, un observator atent ar putea constata foarte repede că anumite coduri de intenție se reproduc la unii mai des decât la alții. Aceste coduri de intenție sau unele refrene gestuale trădează șansele pe care le ține fiecare în mână.

GENIUL LUI JUNG

Am pornit de la tipologia lui Jung pentru a transpune o tipologie gestuală echivalentă, bazată, în mod aprioric, pe trei refrene gestuale invariabile. Apoi am atribuit fiecăruia dintre cele opt profiluri jungiene o denumire mai aproape de realitatea actuală și mai ușor de reținut. Ca să pot atribui fiecărui profil combinația celor trei gesturi, am procedat prin eliminare logică. De exemplu, ca să definesc cele patru profiluri ofensive și cele patru profiluri defensive (în funcție de încrucișarea brațelor), m-am bazat pe descrierea comportamentelor fiecăruia dintre profilurile jungiene. Am procedat apoi în același mod pentru al doilea refren elementar (degetele încrucișate), care constituie profilul gestual de bază. În sfârșit, pentru al treilea refren (urechea cu care se ascultă la telefon), am ținut cont de noțiunile de introvertire și extravertire, fundamentate de Jung.

Jung consideră că introvertirea este o repliere asupra propriei persoane, iar extravertirea,

un interes față de lumea exterioară. Ceea ce ar putea duce, în mare, la concluzia pripită că introvertitul este un individ subiectiv, introspectiv și egocentric, iar extravertitul, o ființă obiectivă și sociabilă. Dar lucrurile sunt mult mai complicate. Pentru a-și susține teoria, Jung a stabilit o tipologie originală a caracterelor, care relativizează oarecum această primă viziune, cam grosieră. Voi prezenta pe scurt tipologia respectivă.

- 1) Tipul „gândire-introvertire“ – gândirea se rotește în jurul ei înseși, în circuit închis – descrie un teoretician dogmatic, arogant, susceptibil, pesimist și lipsit de intuiție. Un tip condus în exclusivitate de emisfera cerebrală stângă. Îi vom da numele de cartezian.
- 2) Tipul „gândire-extravertire“ – gândirea se exprimă înspre anturaj sau înspre exterior –, care este un fel de ideolog intolerant și fanatic. Îl vom numi tribal.
- 3) Tipul „sentiment-introvertire“ – sentimentul trece prin interior, înainte de a fi tradus în comportament exterior –, care este unul feminin și ale cărui judecăți se supun simpatiilor și antipatiilor sale. Este foarte emotiv, adesea prost înțeles și incapabil să se exprime altfel decât prin intermediul seducției. Îl vom spune senzitiv.
- 4) Tipul „sentiment-extravertire“ – comportamentul este demonstrativ, chiar exaltat –, ușor influențabil și cu o puternică tendință de a trăi prin ceilalți, identificându-se cu idolii săi, de exemplu. Îl vom spune idealist.
- 5) Tipul „senzație-introvertire“ – emoție introvertită și plină de orgoliu, orientată către eul mândru de felul în care arată sau de

propria persoană. Irațional, senzual, seducător, imprevizibil, actor, însă și foarte calculat. O să-l numim narcisic.

6] Tipul „senzație-extravertire“ – are nevoie să se exprime și mai ales să ducă la bun sfârșit anumite acțiuni ca să-și satisfacă poftele. Tânjește după stimuli exteriori, care trebuie să se schimbe frecvent ca să nu-și piardă interesul. Se plictisește ușor de ceea ce a iubit și este adesea foarte nerăbdător sau foarte grăbit să-și atingă scopurile. Am putea să-l numim challenger.

7] Tipul „intuiție-introvertire“ – ghidat de inteligența sa analogică, trăiește din inspirație, care este motorul creativității lui – căruia nu-i pasă mai deloc de nimic din ceea ce nu-l privește în mod direct, individ de multe ori instabil, adesea neînțeles, descifrând lumea care îl înconjoară în funcție de intuiția sa. Il vom supranumi creativ.

8] Tipul „intuiție-extravertire“ – îi simte pe ceilalți, le simte nevoile, necazurile, visurile și le oferă ceea ce dorește, măcar „în cuvinte“, când nu are la dispoziție mijloacele necesare – este o ființă instabilă, impulsivă, dar și optimistă și instinctivă. Il vom numi relațional.

Pun pariu că nu vă recunoașteți în nici unul dintre aceste opt portrete. Nici unul dintre ele nu vă caracterizează cu adevărat. Cu toate acestea, vă identificați, în mod inevitabil, parțial, cu unul dintre acestea.

Introvertirea și extravertirea sunt două moduri antagonice, dar complementare de transmitere a informației, care merg dinspre eu către celălalt sau dinspre celălalt către eu.

Trebuie să admitem că există o comunicare de la inconștient la inconștient, care se face dincolo

de conștiință, și că inconștientul unui introvertit își proiectează dorințele asupra mediului prin intermediul unei conștiințe puternic impregnate de eul propriu. El nu percepe mediul decât prin filtrul eului său, care îl apără eficient de frustrările existenței. În general, introvertiții trăiesc mai mult decât extravertiții.

Introvertitul *se comunică* celorlalți, în timp ce extravertitul *comunică* cu ceilalți. Aceasta este definiția sintetică pe care v-o propun. Însă amândoi comunică cu lumea înconjurătoare. În mod curios, majoritatea artiștilor, actorilor, cântăreților sau altor staruri de pe micul sau marele ecran sunt introvertiți. În acest mediu se găsesc 48% narcisici și creativi. Ei își vând, de fapt, egoul. Extravertiții cheltuiesc prea multă energie ca să-i asculte pe ceilalți pentru a mai putea investi într-o carieră care presupune un egocentrism încrâncenat. Ei pot fi idealști, epidermici, festivi sau relaționali, ca să ne întoarcem la tipurile descrise deja. Cele patru portrete ale introvertitului – cartezian, senzitiv, narcisic (care este și seducător) și creativ – li se suprapun.

Adevărații seducători sunt întotdeauna introvertiți. 80% dintre bărbații asiatici sunt introvertiți. De aici se poate deduce că, în cele din urmă, colectivizarea comunistă inițiată de Mao nu a avut efectul scontat asupra populației chineze. Chinezii sunt mai individualiști decât noi. Surpriză!

Cum puteți afla dacă sunteți introvertit sau extravertit? Pentru început, faceți testul chibritului. Dacă îl aprindeți în mod instinctiv spre dumneavoastră, sunteți introvertit. Dacă îl aprindeți spre exterior, atunci sunteți extravertit.

Putem fi introvertiți sau extravertiți și în funcție de circumstanțele cu care ne confruntăm. De exemplu, într-un context de seducție ne putem

arăta cât se poate de introvertiți, în timp ce într-o situație de mare risc putem da dovadă de extravertire. Unii sunt eroi fără să știe. Nimic nu e doar alb sau doar negru. Se poate să fie și negru și alb!

Ca întotdeauna, modul ideal de a fi se află la jumătatea drumului între cele două tipuri. Introvertitul poate învăța să *comunică cu ceilalți*,

iar extrovertitul să *se comunice* celorlalți, pentru ca balanța să se echilibreze. Un introvertit va rămâne mereu introvertit, însă își va compensa dificultățile de comunicare dacă va învăța să-și neutralizeze egoul. Același lucru este valabil și pentru extrovertit, care va trebui să devină conștient de importanța imaginii de sine (ego) pentru a reechilibra o imagine publică prea ștearsă în favoarea celorlalți.

L

LACRIMI

Într-o lucrare anterioară, *Ces gestes qui vous séduisent*, scriam: „Ele nu folosesc doar la lubrifierea suprafeței ochiului, ci conțin și o enzimă (lizozomul) care apără ochiul de infecțiile oculare. Secreția abundentă de lacrimi nu este produsă întotdeauna de o durere sau de un preaplin emoțional neașteptat, ci este și un mijloc foarte bun de a debarasa organismul de produsele chimice datorate stresului în exces. Ca și urina, funcția principală a lacrimilor este de a excreta deșeurile corporale. Analiza chimică a lacrimilor de durere și a celor provocate de iritația ochiului pune în evidență proteine diferite. Iată de ce «un plâns zdravăn» face bine unei persoane hiperstresate. Plânsul este un comportament antistres pe care l-am uitat și la care copiii fac apel fără probleme.“

Din acest punct de vedere, dragostea la prima vedere, ca emoție produsă de iubire, este un stres violent. Lacrimile care o pot însoți nu sunt, prin urmare, doar expresia unei fericiri prea mari, ci și produsul nevoii

de a elimina stresul căruia i-a dat naștere acest tip de situație. Plângăcioasele nu sunt întotdeauna îndrăgostite până peste cap, ci și niște femei cam isterice, pentru care dragostea fulgerătoare este, până la urmă, o somatizare salutară, cu puține cheltuieli. Îmi pare foarte rău că v-am răpit iluziile!

Tinerii laureați care apar la televizor, candidații din emisiunile care își propun să descopere talente plâng și ei la comandă. Stresul căruia îi sunt pradă poate fi eliminat cu ajutorul acestor comportamente hiperemotive sau de destindere bruscă.

În aceeași ordine de idei, ochii unei persoane care iubește cu pasiune pot avea o privire tulbure, aflată în legătură cu supraproducția glandelor lacrimale, care are loc în cazul unor emoții puternice. Ochiul devine strălucitor, ca și cum ar fi îmbibat de colir; o soluție medicamentoasă care se aplică pe membrana conjunctivă și care face ochii să strălucească. În acest caz, ochii umezi transmit un semnal emoțional de o mare intensitate. Actrițele se

folosesc de această stratagemă pentru a le oferi spectatorilor o privire cât mai intensă.

Potrivit lui Desmond Morris, faptul că suntem singurele primat care plâng a ridicat multe întrebări. S-a emis ipoteza că această diferență ar proveni din originea acvatică a genului *Homo*, în urmă cu câteva milioane de ani. Dar suntem oare chiar singurele mamifere care varsă lacrimi? Și focile plâng și s-au observat vidre de mare care plâneau după ce-și pierdeau puii. Producția de lacrimi are și alte avantaje, aflate în relație indirectă cu comportamentele de succes (*successful behaviours*). Câteva lacrimi vărsate de două-trei ori pe săptămână au un efect benefic asupra tensiunii și, în consecință, asupra inimii. Eliberează căile somatice! Din punct de vedere psihologic, faptul de a accepta să plângi, mai ales în ceea ce-i privește pe bărbați, este o formă de capitulare care oferă un pas înapoi în fața stresului unei situații dificile sau a luptei cotidiene.

Omul este singurul animal terestru care plânge din abundență din cauza emoțiilor. Secreția normală de lacrimi este destinată să curețe suprafața corneei, dar în momentele de emoție intensă se produce o secreție anormal de puternică și lacrimile încep să curgă șiroaie pe obraji. Probabil că acest fenomen a apărut ca un simplu semnal al durerii, asta dacă nu cumva funcționează ca un mijloc subtil de debarasare a organismului de produsele chimice eliberate de stresul în exces. Lichidul lacrimal este secretat de o glandă situată chiar deasupra ochiului și este evacuat prin două canale ce se găsesc aproape de colțul interior al ochiului.

Lacrimile nu servesc doar la lubrifierea părții expuse a ochiului; ele conțin și o enzimă care

omoaie bacteriile și apără ochiul de infecții. Prin urmare, dacă iubita dumneavoastră plânge prea des, nu mai este cazul să vă simțiți vinovat de vreo „cruzime psihologică”; ea se eliberează de stresul amoros pe care îl resimte atunci când vă exprimați cam prea „brutal” sentimentele.

Ochii umezi transmit un cu totul altfel de semnal, greu de disimulat (poate doar de actorii profesioniști). Suprafața strălucitoare a ochiului se acoperă ușor de secreții ale glandelor lacrimale provocate de emoție, dar sentimentele pe care le încearcă persoana respectivă nu sunt într-atât de puternice încât să producă lacrimi adevărate. Sunt ochii celui care iubește cu pasiune, ai adoratorului, ai mamei mândre de copilul ei și ai atletului triumfător. Dar sunt și ochii angoasei, ai tristeții și ai doliului, ochii oricărei persoane aflate pradă unei emoții puternice, care se oprește înainte să țâșnească lacrimile.

Atunci când suntem cuprinși de emoție, când producția de lacrimi începe să crească, se mărește și frecvența clipirii, în așa fel încât aceasta poate servi drept barometru al stării de spirit. Când lacrimile stau să țâșnească, începem să clipim din ce în ce mai des. Este o încercare disperată de curățare a ochilor înainte ca aceștia să fie invadați de lacrimi, și, de aceea, clipitul poate servi drept mesaj conștient, destinat să provoace o manifestare de simpatie.

LACRIMILE BEBELUȘULUI

Atunci când un bebeluș plânge, dacă e băiat, părinții se gândesc că de furie; dacă este fată, atunci cu siguranță e vorba de durere... De fapt, încă din primele luni de viață se observă diferențe incontestabile: băieții au o

dispoziție mai schimbătoare și sunt mai greu de liniștit decât fetele, care zâmbesc mai mult și sunt mai sensibile față de atenția pe care le-o acordă cei din jur. Se poate observa și că expresiile faciale ale băieților sunt mai puțin variate, însă mai intense decât ale fetelor.

Dacă ambele sexe descoperă furia între două și patru luni, aceasta se manifestă, într-adevăr, mai vizibil la băiat: „Agresivitatea sa are cu siguranță legătură cu influența hormonilor prenatali, în special a androgenilor“, explică psihiatrul Alain Braconnier. Sentimentele de rușine, de culpabilitate, de mândrie sau de dispreț nu apar decât începând cu perioada situată între un an și jumătate și trei ani, dar asta nu-i împiedică pe părinți să „proiecteze“ asupra micuților: „Ia uitați-vă ce mândru e!“, se extaziază când îl văd cum își înghite lacrimile după ce s-a lovit de măsuța din sufragerie. De fapt, este absolut imposibil ca micuțul să încerce sentimentul de mândrie, atâta timp cât nu a ajuns încă să aibă conștiință de sine.

LAMBADA

Brațele care înlănțuie gâtul, spatele sau fesele poartă mesaje diferite. Pe gât, ele pun în evidență o cerere de tandrețe; pe spate, subliniază nevoia de siguranță afectivă; iar pe fese, semnaleză o invitație de a trece la fapte. Femeia care acceptă să danseze lambada cu un necunoscut îi propune, în mod implicit, și să treacă la fapte, căci își oferă fesele mâinilor lui.

LANȚ LA GÂT

De ce are atâta succes acest tip de bijuterie? Lanțul de aur sau de argint este purtat de

majoritatea oamenilor, bărbați sau femei, ca și cum acest tip de podoabă ar putea să-i deosebească de semenii lor. La origine, lanțul de la gât era o distincție, ce lua forma unei decorații pentru serviciile aduse (precum ordinul Lâna de Aur). Apoi, ca semn al reușitei, s-a răspândit în toate straturile societății contemporane.

Lanțul lung la gât corespunde și unei nevoi de mărire a teritoriului, pentru a scăpa de climatul sufocant al unei mame prea invazive sau al unui tată prea posesiv, ori invers.

Lanțul purtat la baza gâtului, indicator al unei lipse de afecțiune compensate, în parte, de purtarea unei bijuterii narcisice, este de multe ori un pretext folosit pentru a atrage atenția asupra unui gât delicat sau asupra puterii pectoralilor, în funcție de sexul persoanei care îl poartă. Cu cât sunt mai grele zalele lanțului,

cu atât mai dornică de recunoaștere este mentalitatea celui care îl poartă.

> vezi și **BIJUTERII**.

Soția își roade lăntșorul de la gât sau pandantivul agățat la el, în timp ce soțul o anunță, cu multe menajamente, că a fost concediat. Ea își folosește lăntșorul pe post de suzetă, deci ca o modalitate de a se liniști într-o situație în care se simte nesigură. Apoi începe să tragă de lăntșor ori să-l răsucescă pe arătător. Grijele financiare o sufocă deja în mod simbolic.

În sfârșit, soțul îi mărturisește, zâmbind, că, de fapt, concurentul patronului l-a ademenit, propunându-i un salariu cu mult mai bun decât cel pe care-l avea. După ce-i dă un ghiont soțului pentru că a făcut-o să treacă prin clipe de coșmar, soția începe să frământa în mâini pandantivul lăntșorului.

Ea își exprimă astfel o nevoie nesatisfăcută de tandrețe pentru a face să dispară teama retrospectivă.

LATERALITĂȚI

Putem fi dreptaci sau stângaci în ce privește mâinile, picioarele, urechile etc. Mâna motrice este mâna timpului, iar mâna non-motrice este mâna spațiului.

În ce privește piciorul motor, totul depinde: dacă este dreptul, atunci persoana în cauză este mai degrabă activă și întreprinzătoare, iar dacă este stângul, atunci persoana acționează mai curând instinctiv și se lasă ușor influențată. Iar urechea? Cea dreaptă trădează un extravertit, care comunică cu ceilalți; cea stângă dezvăluie un introvertit, care se comunică celorlalți, iar asta nu înseamnă deloc că este aceeași frecvență modulată.

LAUREAT

GRILĂ GESTUALĂ

- Degetul mare al mâinii drepte domină în refrenul degetelor încrucișate, iar degetul stâng domină atunci când mâinile sunt încleștate. Este o combinație gestuală numită „tricot-clește”.

Combi-nația între postu-ra degete-lor încru-cișate și cea a mâi-ni-lor încle-ștate du-ce la pa-tu pro-filuri spe-ciale pe care le pu-tem re-pe-ra cu ușu-rin-ță în ti-mpul unei con-ver-sa-ții sau al unu-i in-ter-viu: au-to-di-da-ctul, pro-vo-ca-to-ru-l, am-bi-țio-sul și lau-re-a-tul. Tre-ce-rea de la de-ge-te-le încru-ci-șate la po-stu-ra mâi-ni-lor încle-ștate este o se-cven-ță ges-tuală cla-sică și a-pare i-me-diat ce un in-divid se si-mte ex-a-mi-nat sau în-tr-o si-tua-ție de ex-cep-ție.

Cog-ni-tivul (de-ge-tul mare dre-pt do-mi-nant în po-stu-ra de-ge-te-lor încru-ci-șate) își cul-ti-vă am-bi-ția și nu se gânde-ște de-cât la plă-ce-rea de a a-ju-nge la un re-zul-tat, la tre-ap-ta cea mai în-ăl-tă a po-diu-mu-lui.

Om-ul de pu-tere (de-ge-tul mare stâ-ng do-mi-nant în po-stu-ra mâi-ni-lor încle-ștate) are tem-pe-ra-men-tul do-mi-nant al unei per-soa-ne a-ful-te în cău-ta-rea no-to-ri-e-tă-ții în do-me-ni-ul său. Do-tat cu un si-m-ț a-pro-ape în-nă-sc-ut al re-sur-se-lor u-ma-ne, știe să-și a-le-gă a-li-a-ții sau co-la-bo-ra-to-rii, în fun-ție de ob-iec-ti-vul ur-mă-rit.

Ca-li-ta-te-a pri-mor-dială a unu-i lau-re-a-t ține de en-er-gi-a uni-fi-ca-toa-re pe care a ști-ut să o fă-că să a-pă-ră la sus-țină-to-rii săi. El îi se-du-ce și îi adu-nă

în mod na-tu-ral sub ste-a-gul său pe cei care a-deră la pro-iec-tul lui. Știe din in-sti-nct cum să su-de-ze gru-pul în ju-rul unei i-dei sau al unu-i vii-to-ru com-un. Lau-re-a-t nu de-vi-ne cine vrea, ci cine po-ate. În-să lau-re-a-ții nu sunt în-tot-de-au-na atât de fe-ri-ci-ți pe cât se cre-de. Pe plan psi-hic, vic-to-ri-a se plă-te-ște a-de-sa fo-arte scump. Tre-bu-ie să știi să o con-sumi. Mul-ți lau-re-a-ți sunt sau de-vin li-de-ri în do-me-ni-ul lor de cu-no-a-ște-re.

LIBERTATE DE A ALEGE

Lungimea degetelor mici

A-ce-ste de-ge-te sunt în-tot-de-au-na mai mi-ci de-cât ce-le-al-te de-ge-te de la mână, în-să nu sunt a-pro-ape ni-ci-o-da-tă e-ga-le un-ul cu al-tul. O ve-che le-gen-dă ev-rei-a-scă sus-ține că a-ce-a-șta di-fe-ren-ță nu este în-tâm-plă-toa-re.

SUNTEȚI LIBER SĂ VĂ ALEGEȚI DESTINUL?

Da-că de-ge-tul mic stâ-ng este mai mi-ci de-cât cel dre-pt în-se-am-nă că sun-te-ți li-ber să a-le-ge-ți ca-lea prin care ve-ți pu-tea să vă de-zvol-ta-ți. Po-va-ra e-ri-tă-ții cân-tă-re-ște mai pu-țin a-su-pu-ra li-ber-tă-ții de a e-vo-lua de-cât în caz con-trar. A-ce-a-șta li-ber-tate pro-vi-ne din-tr-o li-psă de con-gru-en-ță în ex-pe-ri-en-țe-le trans-mi-se de stră-mo-și. O li-psă be-ne-fi-că, în-tru-cât vă per-mi-te să vă a-le-ge-ți în de-pli-nă li-ber-tate ca-lea în via-ță. Com-pa-ra-re-a ce-lor do-ua de-ge-te se fa-ce por-ni-nd de la în-che-ie-tu-ra care le le-a-gă de palmă.

Super-ști-ție sau i-po-te-ză em-pi-rică per-ti-nen-tă? Fi-ca-re po-ate să ho-tără-scă sin-gur.

LIMBĂ

Du-pă cu-ven-ți de-sco-ve-ri, li-mba este se-di-ul in-sti-ncti-vu-lui de con-ser-vare. Ea a-pă-ră in-divi-du-l, dă-n-du-i po-si-bi-li-ta-te-a să co-mu-ni-ce cu se-me-nii

săi, și este un instrument foarte important în alimentație. Aceste două funcții sunt esențiale pentru conservarea speciei. Vorbirea și hrănirea.

Limba este un organ remarcabil, cu multiple funcții; suprafața sa rugoasă este acoperită de 9 000–10 000 de papile gustative, în stare să detecteze patru gusturi diferite: sărat și dulce pe vârful limbii, acru pe laturi, amar în partea din spate.

Dar limba este și un organ de comunicare vizuală, cu un rol capital în procesul fonațiunii: a scoate limba este gestul tipic al bătaii de joc și echivalentul tiflei cu nasul. Chiar mama mea avea obiceiul să scoată limba când râdea de cineva sau când făcea o farsă.

Să ne închipuim o clipă că omul n-ar dispune de o limbă care să-i permită să se exprime, chiar dacă știm că nu doar limba joacă un rol în această acțiune. Ne-am mișca într-o lume a tăcerii, o lume a semnalelor corporale cu semnificații foarte simple. Căci, dacă limba este considerată sursa comunicării verbale, atunci putem afirma și că este unul dintre instrumentele care i-au permis lui *Homo sapiens* să supraviețuiască. Nu ar fi fost posibilă existența nici unei societăți în lipsa facultății de comunicare orală. Bogăția limbajului este unul dintre factorii care au dus la conservarea genului omenesc. Ea i-a permis poeziei, dialecticii, scrierii să exprime gama infinită a sentimentelor umane. Limbajul este o oglindă în care putem admira superioritatea inteligenței noastre față de cea a verilor noștri, primatele. Dar când spui evoluție spui, automat, și conservarea speciei. Întrucât această limbă indecentă, pe care buzele o zăvorăsc în fundul gurii, este și sediul simbolic

și unic al instinctului nostru de conservare, o extensie a instinctului de supraviețuire.

PIERCING ÎN LIMBĂ

În vechile temple aztece și mayașe, șamanii și marii preoți își străpungeau limbile ca să comunice cu zeii. A face să dispară soarta potrivnică, eșecul în viață sau a regândi trecutul: acesta este simbolismul acestui tip special de *piercing*, fără îndoială foarte dureros. Dar este și un mod cât se poate de bun de a justifica faptul că persoanele respective scot limba tot timpul. Acest tip de *piercing* are o cu totul altă semnificație decât comportamentul contestatar al unui adolescent întârziat, care a uitat să crească. A-ți găuri limba este un fel de suferință inițiativă permițând trezirea instinctului de supraviețuire, atrofiat de mesajele unui tip de educație demisionar. În mod ciudat, cei câțiva tineri ale căror povești le cunosc și care s-au supus acestei inițieri aveau tendințe de sinucidere. Ei nu mai vorbesc despre asta de când și-au făcut *piercing* în limbă. Singura problemă cu acest tip de mutilare voluntară este aceea că cicatrizarea ia mult timp și

apar frecvent infecții. Și, mai ales, limba este foarte sensibilă la durere. Dar probabil că merită chinul, dacă se dovedește că așa se poate micșora numărul de sinucideri în rândul tinerilor. Și poate că această sugestie merită o dezbatere publică serioasă. Dar ceea ce i-ar ajuta pe candidații la sinucidere ar fi o mai mare ușurință în a exprima suferința morală pe care o simt. Cuvântul este inhibat de locul pe care îl uzurpă gândurile morbide în conștiința lor. Limba le este ca paralizată, iar *piercing*-ul ei ar putea debloca situația.

LIMBĂ DE LEMN

Își împreunează mâinile și își sprijină buzele pe degetele mari.

Iată o postură care ne permite să-i recunoaștem pe adevărații artizani ai limbii de lemn! Mâinile grăbite trădează un gol care va trebui umplut prin cuvinte. Buzele puse pe degetele mari sunt un mod de a pregăti un răspuns corect politic, după toate regulile limbii de lemn.

LIMITARE

O combinație de inele la inelarul stâng și la mijlociul drept trădează eleva silitoare, care știe totul, în mod teoretic.

Deși este inteligentă, chiar scilpitoare, ea rămâne atașată de propria copilărie; de aici apar anumite reacții imature, care îi pot lăsa pe ceilalți cu gura căscată, și un spirit teribil de închistat în materie de sex.

El se așază, ținând picioarele într-un unghi obtuz.

Postură așezat destul de întâlnită, care indică un individ la fel de obtuz ca și poziția în care își ține picioarele. O persoană limitată.

LINGUȘITOR

Degetele sunt încrucișate, palmele, întoarse în sus, ca și cum individul ar încerca să facă o scăriță pentru cineva.

Acest gest special este un fel de chemare în ajutor. Este frecvent la persoanele aflate într-o situație precară, gata să se supună tuturor influențelor, dacă acestea le permit să iasă la suprafață. Oportunistul conotat este transparent. Acest cod gestual are legătură cu scărița pe care ți-o face un prieten ca să te ajute să sari un zid mai scund. Reprodus în alt context, scărița trădează un lingău, un tip servil sau un lingușitor.

DUPĂ CE SE RECUNOAȘTE UN CURTEZAN?

Își pune în mod automat telefonul mobil pe masa bistrului în care ia prânzul sau bea un pahar. Face pe tipul îngrozitor de ocupat. De fapt, se grăbește mereu să răspundă la telefoane neașteptate.

LOGICĂ

Stând într-un cot, cu fruntea sprijinită în mâna dreaptă, el se scarpină acolo unde începe părul.

Locul respectiv este sediul logicii. Persoana respectivă face apel la simțul logic ca să analizeze un fenomen ce pare de neînțeleas la prima vedere.

AVEȚI SPIRIT LOGIC?

GRILĂ GESTUALĂ

- Degetul mare drept dominant;
- Ascultare telefonică la urechea stângă.

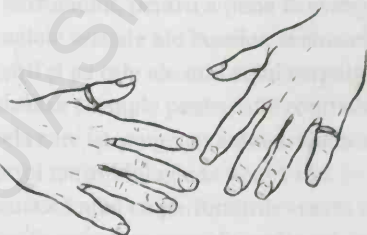
Indivizii înzestrați cu inteligență logică funcționează ideal într-o activitate care cere

ordine și metodă de lucru, cu respectarea strictă a ordinilor. Ei se inspiră din cunoștințele academice acumulate ca să evolueze în carieră. Logica este universul lor intelectual și datorită inteligenței lor logice sunt predestinați către tărâmul abstracției.

LOLITA

Combi-nație de inele la degetul mic stâng și la degetul mare drept.

Fata-amantă, prin opoziție cu tatăl-amant, este atrasă de bărbații foarte coști, care îi vor oferi viața îmbelșugată și siguranța financiară și/sau afectivă pe care o caută mai presus de orice. Bărbații de vârsta ei sunt buni doar pentru plăcere fără să lase nici o amintire! Și îi preferă cu trăsături mai degrabă efeminate decât macho sau prea virili.

Și combinația de inele pe degetul mic stâng și pe inelarul drept.

Nevoia de regresivitate ar trebui să fie transparentă. Sunteți în fața unei femei-copil care refuză să crească, dar care scoate un profit maxim din imaginea ei de Lolită până când se transformă, odată cu vârsta, într-o mamă Barbie, coafată ca un caniş pitic. În general, poartă părul lung, foarte îngrijit, până la o vârstă înaintată.

Vă purtați ca o Lolită în fața unui seducător? Stând în picioare, cu picioarele perpendiculare, iată o postură destul de des adoptată de adolescentele care se vor, conștient sau nu, disponibile pe plan amoroș. Reprezintă

M

MACHIAJ

Desene războinice pentru seducție! Originea machiajului se pierde în Antichitatea timpurie. Obiectivul său este de a pune în valoare frumusețea sau, în special, anumite calități fizice. Ce înseamnă o gură roșie ca o cireașă, care face să dispară restul feței și amintește de turgescența sexului feminin? De ce vecina are mereu o manichiură impecabilă? Pleoapele trebuie colorate oare? Genele trebuie alungite? Etc. etc. Partea feței pe care o femeie preferă să o pună în evidență prin machiaj este semnificativă pentru temperamentul ei.

Potrivit lui Desmond Morris, „folosirea foarte răspândită a rujului de buze, a machiajului și a parfumului, pentru a pune în evidență semnalele sexuale ale buzelor, semnalele înșiririi și pe cele ale mirosului corpului furnizează exemple pentru alte contradicții. Femela care își șterge cu atâta asiduitate propriul miros biologic se apucă să-l înlocuiască apoi cu parfumurile «sexy» care se găsesc în comerț și care, de multe ori, nu sunt

altceva decât forme diluate ale produselor glandelor sudoripare provenind de la alte specii de mamifere care nu au nici o legătură cu noi.“

Machiajul nu datează de ieri, de azi. Obiectivul lui a fost întotdeauna ca femeia să placă bărbatului ori să-l seducă. Cu toate acestea, fiecare dintre părțile anatomice machiate trădează personalitatea sentimentală a femeii, precum și natura gusturilor sale sexuale. Un chip machiat este o adevărată hartă geografică a psihismului.

MENIUL MACHIAJULUI

Partea anatomică pusă în valoare este următoarea:

Pleoapele

Indică o imensă sensibilitate.

Genele

Temperament versatil.

Sprâncenele

Climat mental anxios/nervos.

Pomeții și/sau obrații roșii
Puțină nostalgie după timiditatea
adolescentină și multă ambiție.

Ochii conturați cu creionul dermatograf
Trădează o femeie absorbită de propriile
fantasme.

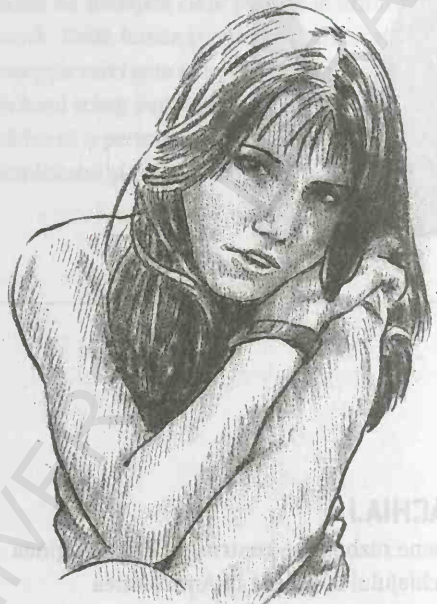
Buzele
Sediul simbolic al seducției, acestea dezvăluie o
însatisfacție sexuală atunci când sunt machiate
prea strident.

Alunița falsă
Semn de gelozie al femeilor care adoptă acest
cod discret.

Unghiile cu manichiură impecabilă
Semn de exigență.

MACHIAVELIC

Antebrațul se sprijină pe braț, la înălțimea
umărului. Obrazul atinge dosul palmei puse
pe umăr.

Cotul mâinii îndoită se sprijină pe celălalt
braț, care îi servește drept suport. Acest ultim
detaliu este esențial, deoarece coatele sunt în
strânsă legătură cu sentimentul de nereușită.
Repetarea unui astfel de gest denotă o
persoană care se teme de eșec mai mult decât
de orice altceva. Atitudinea este preferată de
oameni pe care i-am putea numi fără greș
„mici machiavelici“. Este însoțită adeseori
de balansarea fotoliului lor prezidențial, asta
dacă nu sunt lipiți de el ca de un tron care le
conferă toate puterile.

Unele persoane, bărbați sau femei, adoptă
această postură ca pe un joc al seducției. În
general, acestea nu-și sprijină cotul pe celălalt
braț, ci pe brațul fotoliului/scaunului. Ele

își evaluează șansele de reușită, încercând astfel tot timpul să găsească mijlocul prin care pot întoarce situația în favoarea lor. Când vrea să seducă, această specie de prădători profesioniști nu-și poate stăpâni un gest care îi este propriu. Atitudinea aceasta îl influențează uneori pe cel vizat, impresionat fiind de siguranța afișată de interlocutorul său. Dacă vă aflați în fața unei asemenea posturi, încercați să vedeți exact contrariul a ceea ce vă sugerează atitudinea globală a interlocutorului. Gândiți-vă la cel/cea care pare foarte sigur/ă pe sine ca la o reclamă mincinoasă sau ca la o persoană care se laudă tot timpul cu faptele sale de viteză. Dacă simte nevoia să se umfle în pene înseamnă că isprăvile pe care vi le povestește sunt doar niște dorințe neîmplinite.

MANIPULATOR

Care să fie raportul dintre manipulare și faptul că la doi din trei americani imaginea paternă este absentă ori demisionară? Gradul de sensibilitate la influență al unui adult crescut într-o familie destrămată (părinți divorțați sau tată defunct) și cel al unui individ crescut într-o familie unită și stabilă în timp nu sunt deloc egale. Absența, dispariția sau demisia imaginii paterne duc în mod automat la o nevoie nepotolită de compensare a imaginii respective. Până aici, totul este foarte logic! Prin forța lucrurilor, copilul unor părinți care au divorțat va fi mai influențabil decât cel crescut în sânul unei familii unite. Îndelungata mea practică terapeutică mi-a permis să constat că, statistic vorbind, acești adulți sunt mai receptivi la manipularile hipnotice decât ceilalți. Nu trebuie să uităm că imaginea paternă este un factor esențial în construirea

personalității și mai ales în dezvoltarea stăpânirii de sine și a potențialului propriu. Dacă mama stăpânește capacitatea de a se implica, de a iubi, de a posedea, imaginea tatălui cimentează construirea personalității și întărește simțul critic al copilului. În receptivitatea celor supuși manipularii prin hipnoză, legătura de cauzalitate se întoarce neîncetat la absența imaginii tatălui, căreia i se substituie terapeutul. La o persoană receptivă la hipnoză, imaginea paternă este idealizată, chiar idolatrizată, și nu neapărat în mod conștient. Absența acestei imagini i-a acordat o mai mare importanță în organizarea supraeului decât imaginea corespondentă a mamei (în mod paradoxal, ea ocupă mai mult loc). Este ca un fel de hiperestezie ce apare la evocarea amintirilor legate de tatăl absent. Hipertrofia acestei imagini fundamentale a dus la instituirea unei vulnerabilități constituționale a individului respectiv. Prin extensie, orice imagine a autorității (de exemplu, cea a părintelui națiunii) va fi echivalată în mintea sa cu cea a tatălui absent. Cu cât este mai ridicat nivelul de influență a personajului, cu atât este mai slab nivelul spiritului critic al celui manipulat, care poate ajunge uneori la o credulitate ce frizează ridicolul.

Subiectul aflat sub hipnoză înghite pe nerăsuflăte afirmațiile celui care deține autoritatea. Nu-i este posibil, nici permis să se îndoiască de aceasta, din moment ce provine dintr-o imagine pseudoparentală. Folosindu-se de același tip de dispozitiv hipnotizator, greutatea mass-media (și mai ales a televiziunii) poate influența judecata foarte multor persoane, fără ca acestea să poată reflecta la afirmațiile pe care le-au înghițit pe nemestecate. Ceea ce a apărut

la televizor s-a imprimat în preconștient și a devenit literă de evanghelie. Telespectatorilor nu le trece prin cap nici măcar o secundă că orice cameră de filmat poate să-i înșele, păcătuind, pur și simplu, prin omisiune. Ea arată cu degetul ceea ce este rău, escamotând, în același timp, partea pozitivă.

Tehnica este de o simplitate mai mult decât elementară. Este de ajuns ca, la montaj, în loc să fie însoțit de relatarea faptelor brute, reportajul să fie însoțit de un comentariu care se adresează în mod direct emoției telespectatorilor. În aceeași ordine de idei, unele talk show-uri sau reality show-uri urmează aceleași reguli. Procedul este folosit și de cei care fac sondaje de opinie. Ei citesc întrebările pe diagonală ca să ajungă la un procent de aprobare flatant pentru programul electoral al candidatului care a comandat sondajul respectiv.

DORMI! ÎȚI COMAND!

Și uite așa vigilența dispare, conștiința intră în stare de trezie și preconștientul absoarbe influența. Trebuie să știți că preconștientul nu dispune de o barieră de apărare, cum are conștiința, mai ales dacă este vorba despre o conștiință de tip infantil, puternic supusă emoțiilor. Informația ajunge astfel la ea fără nici o filtrare. Subiectul aflat sub hipnoză se încrede orbește în tot ce-i spune hipnotizatorul. Încrederea pe care i-o acordă este la fel de mare ca aceea pe care o are un copil de trei ani în părinții lui.

Orice manipulare a informației corespunde unui dispozitiv de hipnotizare folosit de locutor și care acționează asupra conștiinței auditorului – care, totuși, și-a pus toată credința în primul – fără știrea acestuia.

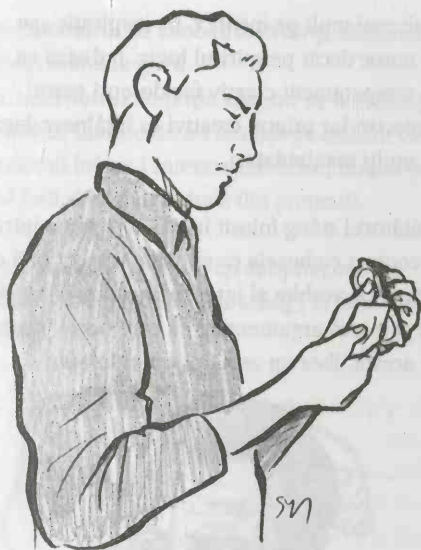
Aplaudați! Obiectivul este transparent, trebuie marginalizați outsiderii care contestă influența exercitată asupra majorității ascultătoare. Procedul este pervers, dar câinii care latră nu împiedică deloc ursul să treacă.

Manipulatorul pervers este, în mod incontestabil, cel mai primejdios dintre toți cei care profită de influența lor. El nu iese în evidență, ca alții, dar se ascunde în spatele unei doctrine ca să-și justifice acțiunile. El este singurul care adoptă mimica buzelor strânse. Este un simptom al integrismului psihologic.

Interlocutorul își șterge des ochelarii, ascultându-vă doar cu o ureche.

Ai zice că-și lustruiește argumentele, înainte să vi le servească! Argumentația pe care o expuneți se izbește de zidul surdității sale intelectuale. Un zid ridicat de toate prejudecățile sale.

Interlocutorul, sprijinit pe coate, își acoperă o mână cu alta, sprijinindu-și bărbia cu degetele mari, iar gura cu arătătoarele lipite unul de altul.

Este un gest des întâlnit la persoanele care dețin puterea de decizie. Individul își măsoară interlocutorul înaintea de a-l da pe ușă afară ori de a-l pune într-o postură primejdioasă.

Atunci când ies din mașină, mama ei mă ia de după umeri și mă pupă pe fiecare obraz, iar tatăl ei îmi strânge cu căldură mâna în mâinile sale reunite. S-ar zice că lucrurile merg bineșor.

Tatăl simulează o atitudine amicală pe care este departe de a o simți. Nu vă lăsați dus de balivernele lui și cărați-vă cu prima ocazie! Atunci când am vorbit despre strângerea de mână, am numit această postură „mâinile carnivore“, și cu asta am spus totul. Acest tip de strângere de mână dezvăluie un comportament de prădător din partea celui care îl adoptă. De ce are nevoie de două

mâini ca să strângă mâna celuilalt? Poate ca să-i blocheze din start mecanismele de decizie? Aceasta este strângerea de mână a manipulatorului prin excelență.

Cu cât este mai lungă o strângere de mână, cu atât înțelegerea presupusă între cei doi indivizi care participă la acest salut este oricum, numai cordială nu. Acest tip de strângere de mână este un act de manipulare, un fel de înfruntare travestită sub o aparență amiabilă. În mod logic, mâna strânsă este dreaptă, fapt ce trimite la aria cerebrală stângă, creierul rațional. Durata anormală a acestei strângeri este un adevărat proces calculat de absorbție-distrugere a mecanismelor de apărare. Acest refren gestual este unul dintre comportamentele pe care le adoptă, în general, un guru. Nu are nevoie de ceilalți, ci de adeziunea lor necondiționată la doctrina sau la dorințele lui.

ÎNTR-UN ALT CONTEXT!

O altă nevoie de a deține puterea asupra celui care este prins în capcana unei strângeri interminabile de mână: tentativa de seducție! Cel care a inițiat strângerea de mână încearcă să transmită un mesaj erotic unei persoane care îi place enorm, dar căreia nu poate sau nu vrea, din decență, să-i declare iubirea. El îi ține acesteia mâna prizonieră cât de mult poate, pândind pe chipul „victimei“ sale cel mai mic semn de abandon sau de complicitate

implicită. În acest caz, se poate întâmpla ca dublarea mâinii să se facă la nivelul încheieturii mâinii interlocutorului, sediul sentimentului de siguranță sau de nesiguranță. Este un mod inconștient de a încerca să-l liniștească pe celălalt, mărinind pasajul fluxului emoțional.

În timpul unei cercetări de doctorat în criminologie, pe care o făceam împreună cu conducătorul meu de teză, am intrat de mai multe ori în contact cu proxeneții, ajungând uneori să iau masa împreună cu ei, fapt ce mi-a permis să studiez mecanismele relaționale ale indivizilor respectivi. Unii sunt niște adevărați guru și au la dispoziție o echipă formată din mai multe prostituate. Unul dintre ei, cu care am putut stabili relații de „prietenie“, mi-a făcut o scurtă prezentare a modului în care le seducea pe tinerele casiere din supermarketuri. Ele erau țintele lui ideale. Strângerea interminabilă de mână era una dintre tacticile de care se folosea în perfectă cunoștință de cauză. Fizicul lui de macho, privirea foarte pătrunzătoare și felul în care arăta presupun că îi garantau apoi succesul.

SUNTEȚI UN MANIPULATOR?

Pun pariu că nu. Dar cu siguranță sunteți prada la care visează altul, așa că aveți tot interesul să rețineți această postură.

Manipulatorul își pune arătătorul perpendicular pe gură, ca și cum și-ar da sieși comanda de a tăcea. Este un arătător de tip *omertá*.

Orice contact între buze și unul dintre arătătoare duce la un blocaj al inteligenței logice și al reflecției care o însoțește. Este gestul pe care îl face, în mod inconștient, o persoană care, pentru a reuși, se bazează

mult mai mult pe instinct, pe inspirație sau pe noroc decât pe spiritul logic. Indivizii cu un temperament creativ fac deseori gestul respectiv. Iar printre creativi se întâlnesc destul de mulți manipulatori.

Arătătorul stâng folosit în stil *omertá* nu intră în contact cu buzele ca să arate respect față de timpul de vorbire al interlocutorului, ci ca să-și pregătească argumentele cu care o să-l înucie pe acesta. Este un arătător manipulator.

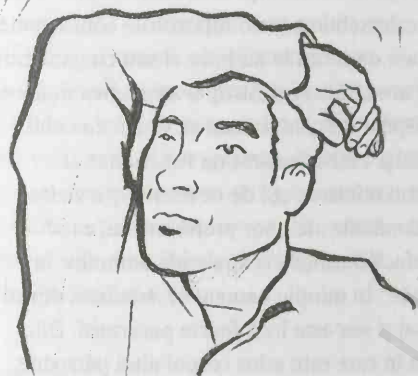

Dacă arătătorul drept este folosit pe post de deget-abac în cadrul numărătorii pe degete... Înseamnă că modul de argumentare al persoanei respective se bazează pe nevoia de a-i manipula pe ceilalți, iar ea va fi destul de criptică și nu întotdeauna ușor de priceput. E mare nevoie să facem apel la un sprijin gestual ca să putem face un pas înapoi în fața detractorilor, nu-i așa? Enumerarea este mijlocul ideal pentru a repune lucrurile în perspectivă sau pentru a face mai rațională dezbaterea, înainte de a ajunge la concluziile dorite.

Interlocutorul se scribește în dinți, ducând, pudic, mâna la gură.

Un mod destul de puțin elegant de a prelungi plăcerea, înainte de a-l anunța pe celălalt că proiectul lui nu-l interesează deloc, numai ca să-l facă să-și mai reducă din pretenții.

Interlocutorul, așezat, își sprijină, în mod ciudat, brațul (drept sau stâng) în echilibru pe cap.

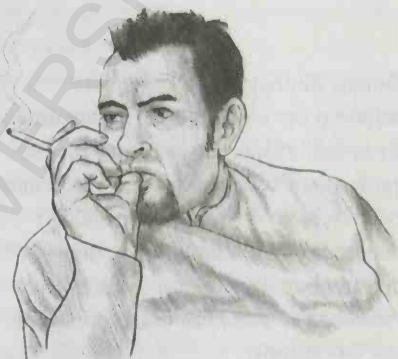
Această atitudine stranie este o reminiscență a unui gest de apărare al unui copil bătut. Individul speră că interlocutorul va fi rentabil pe termen scurt sau că va trage rapid foloase din ajutorul pe care i l-ar putea acorda, dar se teme să nu-i cadă cerul în cap dacă se înșală. Atenție! Dacă beneficiile nu apar la timp, s-ar putea ca el să arunce și copilul odată cu apa din scaldătoare.

Interlocutorul, proptit în coate, își încrucișează degetele în fața gurii, iar degetele mari, alăturate, și le sprijină pe buze.

Sprijinirea buzelor în degetele mari nu este nici pe departe o marcă simbolică de afecțiune. Omul măsoară distanța care îl desparte de celălalt și încearcă să-și închipuie în ce fel îl

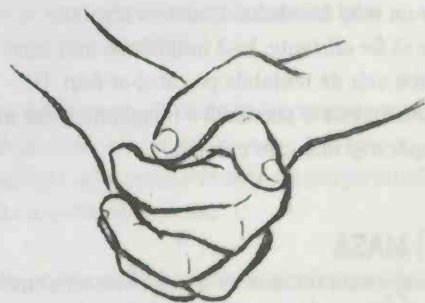
poate convinge că el are dreptate, iar celălalt se înșală, ori vrea să micșoreze distanța prin manipulare.

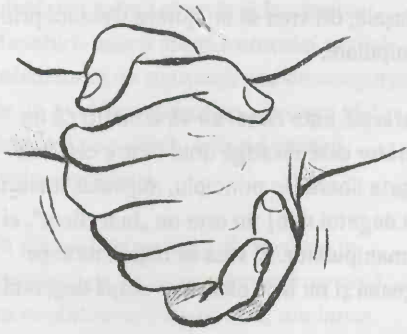
În sfârșit, este cazul să vă amintiți că un fumător care își sugă unul dintre cele trei degete libere (în principiu, mijlociul, inelarul sau degetul mic) nu este un „bun client“, ci un manipulator. El vrea să obțină totul pe degeaba și nu face nici cât o ceapă degerată.

MANIPULATORUL ȘI COMBINAȚIA TRICOT-CLEȘTE

Mod de încrucișare afectiv, cu degetul mare stâng în poziție dominantă/mod de obținere a puterii, cu degetul mare stâng dominant. Așadar, degetul mare stâng domină în ambele cazuri.

Combinăția dintre postura degetelor încrucișate și cea a mâinilor încheștate duce la patru profiluri speciale care sunt ușor de reperat în timpul unei conversații sau al unui interviu. Trecerea de la postura degetelor încrucișate la cea a mâinilor încheștate este o secvență gestuală clasică și apare imediat ce o persoană se simte examinată sau într-o situație de excepție.

Persoana respectivă este mai degrabă analogică decât logică, prin urmare, mai curând creativă decât riguroasă; indiferent dacă are în vedere interesul grupului sau doar pe al său, ea nu cunoaște decât cărările întortocheate ale manipulării pentru a-și atinge scopurile. Manipulează evenimentele, oamenii sau sentimentele, însă nu neapărat într-un scop fraudulos. Caută ca acțiunile sale să fie eficiente, însă inițiativele nu-i sunt mereu atât de rentabile pe cât și-ar dori. De multe ori este o persoană a imaginației, dar nu neapărat și una care execută.

[A] MASA

Masajul este un mod de a scăpa de tensiunile reale sau imaginare, adică fizice sau mentale.

MASAJUL DEȚINUȚILOR DIN ÎNCHISORI ESTE, OARE, O NEBUNIE?

Importanța spatelui pentru menținerea unui echilibru psihoafectiv este cât se poate de esențială, dar nu a fost niciodată pusă în evidență. Avantajele masajului spatelui în instituțiile psihiatrice ar putea scădea foarte mult rata agresivității care domnește acolo. La fel în închisori, unde posibilitatea ca deținuții să fie masați de kinetoterapeuți autorizați ar putea avea consecințe constructive, preventive și incalculabile pentru raporturile conflictuale pe care deținuții le au între ei sau cu gardienii. Însă are Ministerul Justiției asemenea mijloace la dispoziție? „Nu e cazul să visăm cu ochii deschiși“, mi-a replicat un funcționar al acestui minister. „Și de ce nu și niște vizite săptămânale ale unor profesioniști, ca să satisfacă dorințele sexuale ale domnilor în cauză?“ În mințile oamenilor, confuzia dintre masaj și sex este încă foarte puternică. Din clipa în care este atins corpul altei persoane, contactul respectiv este considerat corupt.

MASA MUSCULARĂ

Mintea este într-o continuă mișcare. Indiferent dacă sunteți singur sau însoțit, ea scoate din imaginație ceea ce îi este necesar pentru a putea funcționa. De la gândurile parazite la reflecția structurată, trecând prin gândurile negative, pozitive, speculative sau prin amintiri, mintea influențează constant comportamentul și mișcările corpului și, în consecință, și mușchii, care prelungesc agitația mentalului SUB suprafața corpului. Numeroase atitudini corporale se află la originea nodurilor sau chisturilor de energie blocată, care înțepenesc musculatura și articulațiile. Orice gest, orice cuvânt, orice atitudine pe care o reproduceți întră în contact cu masa musculară.

Cum ar fi posibil ca o postură nepotrivită a corpului să-i ofere interlocutorului o imagine pozitivă, din moment ce ea confirmă cauza unui disconfort muscular sau întărește anumite dureri deja existente? Orice situație stresantă, orice gând parazit, orice temere etc. își găsește în mod automat un ecou în lanțurile musculare sau în articulații, prin intermediul posturilor atractive sau repulsive. Atunci când spiritul adresează o interdicție corpului, acesta suferă. Atitudinile posturale sau gestuale de opoziție sunt și atitudini musculo-articulare ale căror efecte nocive se manifestă în mod inevitabil, mai devreme sau mai târziu, pe plan psihosomatic. Mânia refulată, refuzul neexprimat, incapacitatea de a-ți depăși adversarul, toate acestea generează posturi nocive pentru masa musculară. Cu cât le veți evita, cu atât vă veți simți mai bine.

MASOCHISM

Considerată mult timp un semn de supunere față de bărbat, brățara de gleznă este purtată mai ales de către femei, adesea la glezna stângă. Originea acestei mode nu este prea clară. Ar putea proveni din India, unde limbajul bijuteriilor este puternic codificat. Potrivit unei alte ipoteze, brățara de gleznă ar fi o reprezentare simbolică a cătușelor cu care erau prinse picioarele sclavilor africani, exportați de către neguțătorii de sclavi în America.

Femeile care poartă brățări de gleznă se află, oare, în căutarea unei sclavii travestite în dependență afectivă ori supunere fatalistă, atât de rafinată, încât frizează perversiunea? Sclavia nu a capitulat, doar și-a schimbat înfățișarea. Supunerea absolută față de

violența sau tirania amoroasă rămâne o plăcere tulbure la care aderă multe femei (sau mulți bărbați) și pe care n-ar mărturisi-o public pentru nimic în lume. Ar putea fi vorba despre femeile foarte tactile, care au nevoie să-și simtă bărbatul pe piele ca să existe. Și, de multe ori, când mângâierile lipsesc la apel, loviturile pot să li se substituie. Să fie, oare, femeile bătute atinse de această supunere fatalistă, fără să-și dea seama? În acest caz, e posibil să fie vorba de o tulburare comportamentală instituționalizată prin intermediul unui dispozitiv despre hipnotizare de tip pavlovian. Ca să ne dăm seama de această tulburare perversă, care este mult mai răspândită decât ne închipuim, ar trebui să citim descrierea magistrală pe care i-o face Katherine Pancol în *La Valse lente des tortues*. Iris Dupin, personajul cărții, dominată de o iubire fatală, manipulată total de bărbatul pe care crede că îl iubește, va merge până la moarte pentru a se purifica ori a se pedepsi pentru o viață pe care o consideră lipsită de obiect.

MAXILARE

Cine spune maxilare spune furie, cu toate conotațiile ei negative: opoziție sistematică, radicalism, extremism, revoltă. Dar maxilarele mai pot fi considerate și sediul simbolic al perseverenței și al rezistenței în fața vicisitudinilor vieții.

Ea scrâșnește din dinți în fiecare noapte. Bruxismul ei este exasperant. Dar cine e, de fapt, exasperat? El este mereu pe punctul de a-și mesteca furia.

Orice fotografie care surprinde de aproape fața lui Jean-Marie Le Pen ne dă impresia că

acesta răcnește pentru a-și umple de spaimă susținătorii, ceea ce, de altfel, cunoscând personajul, nici nu ne-ar surprinde. Această apertură specială, numită și „maxilar pătrat“, este o constantă mimică pe care Le Pen și-a fabricat-o. Pe de altă parte, chiar dacă nu ne numărăm printre partizanii săi, trebuie să recunoaștem spiritul combativ și rezistența în timp a acestui animal politic.

În anumite regiuni ale globului întâlnim mai puțin fălcile proeminente și foarte masculine. La unele populații, maxilarele și bărbia, expresie a puterii, a forței, sunt mai puțin pronunțate. În același timp, putem observa că bărbații din acele regiuni – mă refer mai ales la cei din Extremul Orient – au barba mai puțin accentuată. M-am întrebat mereu dacă nu există cumva o legătură între maxilarele pronunțate ale occidentalilor și pilozitatea lor facială.

Bineînțeles că forma maxilarelor nu determină capacitatea de rezistență a individului. Combustibilul care alimentează o astfel de calitate este... furia sublimată. Calități ca rezistența și spiritul combativ au nevoie de furie, principalul lor carburant. Putem să rezistăm oare fără să ne înfuriem pe soarta potrivnică sau pe timpul care curge uneori prea lent?

MÂINI

Element fundamental al creativității umane, mâinile intervin în nenumărate gesturi involuntare. Fără să joace întotdeauna rolul principal, mâinile apar în aproape toate gesturile, oferindu-ne informațiile necesare pentru a decoda sensul celor mai multe dintre ele.

DOSUL PALMELOR

SARCASM ȘI SPONTANEITATE

Spontaneitatea este principala calitate a sarcasticilor și cea datorită căreia sunt foarte apreciați de unii oameni. Malițiozitatea se identifică simbolic cu dosul palmei drepte, iar spontaneitatea, cu cel al palmei stângi.

MÂNA DREAPTĂ

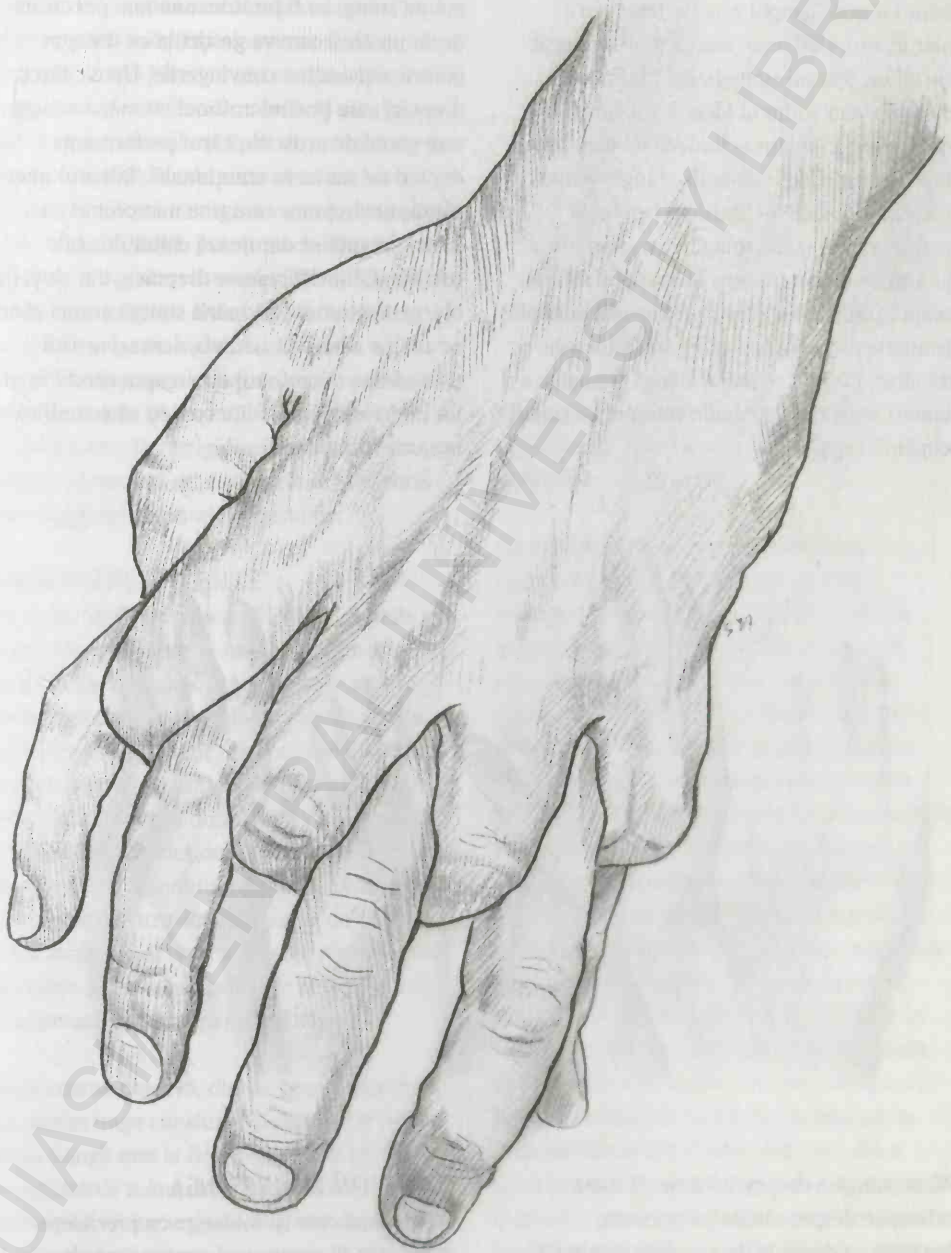
Este mâna de care se folosește cu precădere o persoană pe care o numim dreptăce. Ea este răspunzătoare pentru majoritatea activităților creative ale acesteia. „Uneori, capul comandă mâinii ce să facă. Alteori, mâna este cea care preia controlul, iar capul doar pare să-i urmeze gesturile. Când vorbim de muncitor și de uneltele lui, cum putem ști cine dă ordinele?”

Mâna l-a făcut pe om, și nu invers.“

MÂNA STÂNGĂ

Este mâna pasivă a dreptaciului, care eliberează mâna dreaptă de sarcinile repetitive. O putem numi mâna creativă, prin opoziție cu dreapta, pe care o vom numi mâna creatoare. A crea nu înseamnă a fi creativ! Creativitatea reprezintă atitudinea mentală a unui individ care trebuie să depună un anume efort de imaginație în fața unei situații date. Creația este materializarea imaginarului. Dacă un individ creator este, inevitabil, creativ, creativul nu este, obligatoriu, creator.

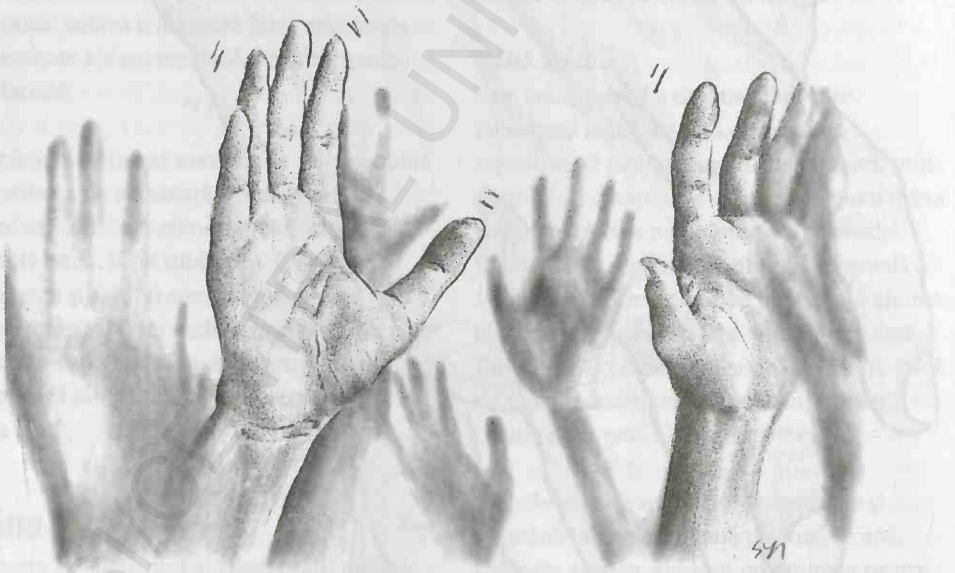
Mâinile noastre sunt perfect opozabile și seamănă între ele ca două picături de apă. Cu toate acestea, ele sunt programate pentru mișcări antagoniste și complementare. Nu cred că mai e nevoie să amintim ce rol important au jucat mâinile în evoluția omului. Mâna dreaptă reprezintă simbolic noțiunea de timp, iar cea stângă, spațiul sau volumul ocupat de individ în spațiu. În mintea noastră, cele

BCUIAS/ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

două dimensiuni (spațiu/timp) sunt strâns legate de imaginile pe care le avem despre părinții noștri. Timpul este un fenomen liniar incoruptibil, care merge dinspre trecut spre viitor. Spațiul simbolizează infinitul emoțional sau volumul afectiv. Imaginea tatălui este în legătură cu ideea noastră despre timp și cu emisfera cerebrală stângă, sediul judecăților obiective. Emisfera cerebrală dreaptă, simbolizând imaginea mamei, ne ajută să ne creăm un sens al spațiului. Mâna dreaptă (imagine a tatălui) reprezintă simbolic distanțele parcurse sau care rămân încă de străbătut, în timp ce mâna stângă (imagine a mamei) reprezintă simbolic volumul pe care îl ocupăm în spațiu.

comportamentelor emoționale. Un individ care își însoțește discursul de gesturi ale mâinii stângi va fi întotdeauna mai persuasiv decât un altul care va gesticula cu dreapta pentru a-și susține convingerile. Un cântăreț dreptaci care ține microfonul cu mâna stângă este genul de artist ale cărui performanțe depind de starea sa emoțională. Talentul unei cântărețe dreptace care ține microfonul cu mâna dreaptă se datorează calităților sale tehnice. Céline Dion este dreptace, dar ține, de obicei, microfonul cu mâna stângă atunci când se află pe scenă. În schimb, aceeași artistă ține adesea microfonul cu dreapta când i se ia un interviu în studio. Ce credeți că semnifică această schimbare?

Mâna stângă a dreptaciului ne dă toate indicațiile despre sănătatea acestuia, deoarece ea depinde de emisfera cerebrală dreaptă, iar gesturile ei reflectă majoritatea

FOLOȘIȚI-VĂ MÂNA STÂNGĂ

O persoană care își folosește cu precădere mâna stângă pentru a-și exprima stările interioare îmbătrânește mai încet și mai

frumos decât cea care se folosește de mâna dreaptă. Să nu uităm că mișcarea automată a mâinilor este întru totul reprezentativă pentru cele două părți ale neocortexului. O mână stângă inactivă sau rar folosită în gesticulație trădează un individ care își exprimă rar emoțiile și lipsit de creativitate în comportamentele sale socioafective. Așadar, în măsura în care vă dați seama că gesticulați rar cu mâna stângă, puteți reechilibra balanța sentiment/rațiune reîncepând să vă folosiți mâna expresivității. Este bine să deveniți conștient de acest lucru, deoarece, cu cât investiți mai puține emoții în automatismele proprii, cu atât vă destabilizați echilibrul psihosomatic. Psihorigiditatea mentală sau comportamentală nu este decât echivalentul unei rigidități posturale și gestuale.

MÂNA TINEREȚII VEȘNICE

Nu vreau să devin avocatul lozincii „rămâi veșnic tânăr“, foarte la modă în ultimele decenii, dar trebuie să atrag atenția asupra necesității ca fiecare să dobândească un real echilibru psihosomatic. Așadar, trebuie să trag un semnal de alarmă asupra stării de sănătate a fiecăruia dintre noi. Vă reamintesc: echilibrul psihoemoțional contribuie la buna funcționare a sistemului imunitar, principalul responsabil pentru starea noastră de sănătate. Orice inițiativă al cărei scop este reechilibrarea emoțiilor sau a consumului de energie poate fi considerată benefică pentru sănătate.

După cum se observă, din tot ce am spus mai sus putem trage concluzia că rolul jucat de mâna stângă este la fel de important precum cel deținut de mâna dreaptă. Bărbatul dreptaci care-și ține iubita/soția de talie sau după umeri cu mâna stângă este mai sentimental decât cel care face același gest cu mâna dreaptă.

Evident, el se va afla la tribord, iar considerația aceasta nu este specifică doar bărbaților, ci și femeilor.

Geoffrey Beattie și Nina Longlin de la Universitatea din Manchester au fost coordonatorii unui studiu în cadrul căruia participanților, împărțiți în două grupe, li s-au relatat pătaniile ale unor personaje de desene animate, gen *Roger Rabbit* sau *Titi și Grosminet*. Prima grupă a avut parte de un povestitor care-și însoțea spusele de multe gesturi ale mâinilor – învârtindu-și antebrățele atunci când eroii o luau la fugă, făcând mișcări unduitoare pentru a sugera aerul care iese dintr-un uscător de păr, ținând palmele depărtate foarte mult pentru a reda imaginea unui cântăreț de operă burduhănos etc. A doua grupă a ascultat aceleași povești de la un narator care nu și-a mișcat deloc mâinile. Zece minute mai târziu, cei care ascultasera povestirile însoțite de gesturi reținuseră cu o treime mai multe detalii decât cei din a doua grupă. Concluzia: nimeni nu-și poate comunica emoțiile fără să se ajute de mâini, iar fără exprimarea emoțiilor, comunicarea este și rămâne lipsită de importanță.

Măinile pot atinge toate sau aproape toate părțile corpului. Măinile sunt instrumente extraordinare; mobilitatea lor, unghiul de rotație al brațelor, lungimea degetelor și capacitatea lor de prehensiune le transformă în unelte adaptative aproape perfecte. A crea și a explora sunt funcțiile lor primare. Printre funcțiile secundare se află aceea că servesc drept piedestal feței sau capului când

se înclină sub povara gândurilor, precum și, mai ales, ca unealtă de suplinire a limbajului verbal. Fără îndoială că mâinile sunt prea inteligente, întrucât se întâmplă de multe ori ca ele să trădeze discursul, în loc să-l sublinieze. Iar mâna dreaptă nu e totuna cu mâna stângă. Vă propun să privim lucrurile din punctul de vedere al dreptaciului. Dacă aparțineți minorității oprimite (15%) a stângacilor, este de ajuns să inversați perspectiva. Vă invit să observați figurile coregrafice cele mai obișnuite ale mâinilor, fără legătură cu alte zone anatomice.

Atunci când o persoană începe să vorbească, îi este greu să se exprime fără ajutorul mâinilor, și mai ales al brațelor, deși se întâmplă, și vom reveni asupra subiectului. Măinile călătoresc în permanență de la vorbitor către celălalt și execută un balet complicat, ca dansul unei albine care se întoarce la stup. Un observator atent poate remarca mai multe fenomene recurente.

Măinile rămân la aceeași înălțime. Greutatea cuvintelor este echivalentă cu masa specifică a ideilor. Omul spune ce gândește. Închipuți-vă că mâinile sunt extensii ale emisferelor cerebrale inversate!

Mâna stângă este poziționată de obicei mai sus decât cea dreaptă. Emisfera cerebrală stângă preia ștafeta. Cu alte cuvinte, interlocutorul funcționează în modul emoțional. Inima îi ține loc de rațiune.

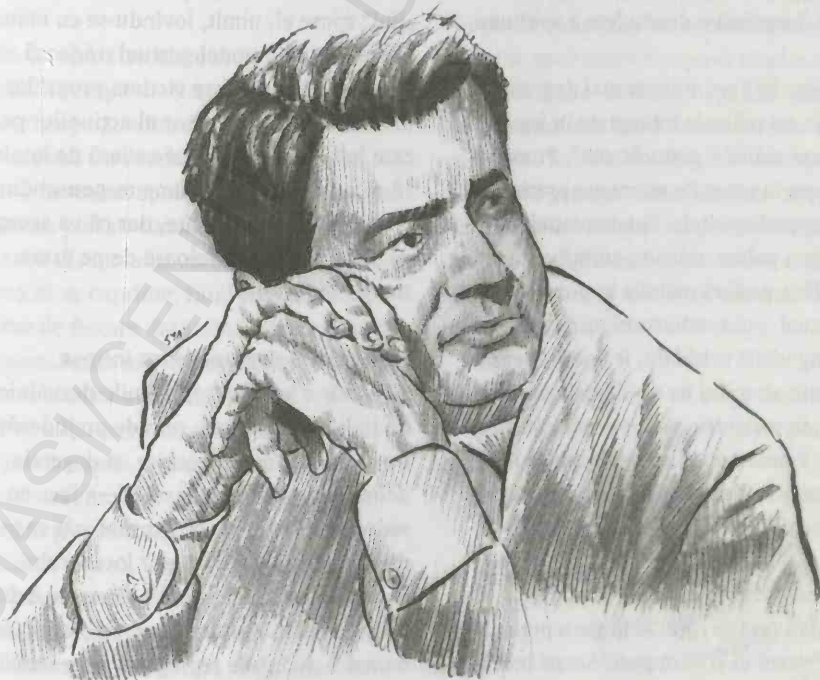
Mâna dreaptă este poziționată de obicei mai sus decât stânga. Interlocutorul funcționează în modul rațional sau cognitiv. Nu apelați la sentimentele lui, ci la logică! E simplu de înțeles, trebuie doar să fiți atent!

Măinile sunt ținute cu muchia palmei către interlocutor. Ele limitează în paralel spațiul de pe biroul persoanei respective. Dincolo de această limită, exprimată gestual, biletul lui sau cel acordat interlocutorului nu mai este valabil. Probabil că persoanei respective îi este greu să-și dea seama care este nucleul discuției. Se teme ca ideile să nu-i zboare la cea mai mică adiere.

Acestea nu sunt singurele situații în care sunt implicate mâinile. Înainte de a continua, trebuie să ne amintim că mâna dreaptă este, evident, ofensivă, în timp ce stânga este defensivă. Mai puțin evident e faptul că dreapta este considerată mâna muncitoare, îndemânică, însă puțin creativă. Acțiunile sale depind mai ales de emisfera stângă a creierului și sunt implicate în rezolvarea unor sarcini logice. Dimpotrivă, mâna

stângă, mai puțin abilă, dacă nu chiar de-a dreptul neîndemânică, dispune de un mare potențial creativ, care rămâne însă nefolosit în majoritatea acțiunilor umane, sau este exploatat doar de către muzicieni. Lateralitatea a impus o lege dură. Dreapta acționează, stânga suportă.

Astfel, atunci când mâinile sunt ținute una peste alta, iar cea dreaptă o acoperă pe stânga, amândouă fiind așezate orizontal pe un suport, am putea să deducem că forța paternă apără fragilitatea maternă ori că viziunea rațională a individului este preponderentă, iar imaginația sau creativitatea lui (mâna stângă) se supun spiritului logic. Poziția inversă se înțelege de la sine. Creativitatea este la putere. Alternanța acestui cod gestual foarte frecvent permite observarea transferurilor de energie mentală.

Dacă mâna dreaptă o acoperă pe cea stângă, este absolut necesar să vă distanțați un pic de discuție, ca să nu vă izbiți de raționalismul interlocutorului. Mecanismele lui de apărare sunt în alertă. În cazul contrar, persoana în cauză este deschisă și puteți să vă expuneți argumentele fără să vă temeți de o contestare vehementă din partea sa. Observarea atentă a numeroase dezbateri politice televizate mi-a permis să ajung la aceste concluzii referitoare la sensul respectivului cod gestual. De aceea, nu-mi încerc niciodată norocul atunci când mâna dreaptă a interlocutorului filtrează accesul la emoțiile sale. În realitate, acest cod gestual indică și că interlocutorul nu va lua o hotărâre referitoare la proiectul pe care i l-am propus până nu se va consulta și cu alții.

Un individ altruist se exprimă deseori ținând mâinile în supinație, cu palmele orientate în sus. Este postura mâinilor ținute pentru ofrandă și ilustrează o deschidere a spiritului.

Revizionistul își ține mâinile mai degrabă în pronație, cu palmele îndreptate în jos. Acestea sunt mâinile „reducătoare“. Pronația poate apărea în anumite momente precise, ca să liniștească spiritele. Fundamentalistii de orice tip – politic, religios, științific, social sau filosofic – preferă mâinile în pronație ca refren gestual. Sunt reducători prin excelență, care distrug ideile celorlalți, le aneantizează argumentele abuzând de un limbaj cu două înțelesuri, tipic pentru gândirea extremistă și integristă. Fundamentalistii sunt din ce în ce mai numeroși în dezbaterile „comunitariste“ care invadează platourile de televiziune.

Cenzorii își înalță mâinile în opoziție. Palmele stau față în față. Mâinile reprezintă limitele pe care ei și le impun. Acești indivizi

se vor purta mereu ca niște grăniceri ai succesului celorlalți. Sunt niște invidioși, ca toți cenzorii, de altfel!

Consensualul este adeptul mâinilor centrifuge. În acest caz, mâinile tind să se depărteze de corpul celui care vorbește. Ele aparțin unor coduri gratificante pentru imaginea publică. Generalul de Gaulle abuza de mâinile centrifuge în timpul discursurilor sale politice. El se dădea pe sine poporului. Majoritatea oamenilor înalți folosesc postura mâinilor centrifuge. Să existe, oare, un raport între acest gest și numărul de centimetri în plus? Oamenii înalți sunt, în general, mai emotivi decât cei scunzi, care sunt mai egocentri.

Egoistul adoptă mai degrabă postura mâinilor centripete. Mâinile se întorc sistematic către corpul locutorului.

„Eu!“ spuse el, uimit, lovindu-se cu mâna în piept. Acest model gestual trădează și un individ care este victima propriilor îndatoriri, și nu un actor al acțiunilor pe care le întreprinde. Ceea ce lasă de înțeles că el va refuza să-și asume responsabilitatea pentru eșecurile suferite, dar că va accepta cu plăcere să tragă foleose de pe urma succeselor altora.

Atunci când degetele sunt întinse, rămânând însă lipite, mâinile dezvăluie un individ psihorigid, plin de prejudecăți. Dacă mâinile sunt deschise, și degetele neîmpreunate, atunci aveți de-a face cu un seducător. Degetele se exprimă cât se poate de liber, în ritmul spuselor locutorului. Pentru a desface degetele, se impune o dublă conștientizare a tuturor momentelor și, uneori, o muncă asiduă de reprogramare gestuală.

Totul începe cu un exercițiu de gimnastică digitală: arpegiile. Acestea sunt mișcări ale degetelor pe care le putem observa la dansatorii de flamenco și constau în strângerea degetelor, unul după altul, de la degetul mic către arătător, accelerând progresiv mișcarea. Fiecare mână este observată separat. Cea a cărei mișcare este mai armonioasă arată care este modul de seducție. Dacă este stânga, modul de seducție este afectiv; la dreapta, seducția provine din puterea de influență. Modul de comunicare este mai curând unul manipulator. Exercițiul arpegiilor este un mijloc fără egal de a „dezlega“ degetele unui individ controlat și rigid, precum și un excelent dispozitiv natural antistres.

Posesivul își strânge mereu degetele.

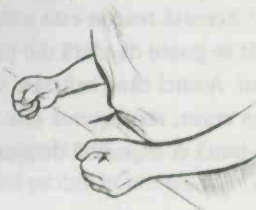
Măinile lui n-au nimic de dat, dar vor să ia totul. Atenție! Nu trebuie confundate mâinile strânse cu pumnii strânși.

Măinile compulsive ale obsesivului sunt o permanentă risipă de energie. Ele stau de la început una peste alta, dar se îndepărtează într-o mișcare de deschidere la intervale regulate, revenind apoi sistematic la punctul din care au plecat. Gestul este unul de punctare a discursului verbal. Măinile încearcă să se exprime, fiind însă chemate la ordine de fiecare dată când părăsesc locul de pornire. Acest refren poate dezvălui o tulburare obsesiv-compulsivă (TOC). Situația în care se află interlocutorul îl stânjenește, nu se simte stăpân pe evenimente. Măinile compulsive sunt un fel de uși batante care se deschid și se închid continuu ca să lase cuvintele să treacă. Unii prezentatori de televiziune începători adoptă acest tic gestual. Fără îndoială că el este cauzat de trac, dar asta nu îl face mai puțin enervant.

Toți nehotărâții își polarizează discursul mâinilor. Acestea sar de la dreapta la stânga sau de la stânga la dreapta cu o constanță exasperantă. S-ar zice că nu se decid de care parte să fie. Într-adevăr, mâinile polarizate dezvăluie un temperament alternativ, incapabil să ia o hotărâre clară și evidentă. Temperamentul alternativ este o versiune revizuită a caracterului nehotărât. Măinile sunt într-un permanent du-te-vino, dar nu se părăsesc niciodată una pe alta. Anumiți politicieni își exprimă convingerile făcând abuz de mâinile polarizate. Ele dau astfel de înțeles că este mai important să aștepte ca să vadă ce se mai întâmplă decât să ia taurul de coarne. Este adevărat însă că aleșii noștri sunt departe de a fi niște toreadori.

Dacă toți cei care își strâng pumnii ar fi niște persoane combative, atunci produsul intern brut al Franței ar fi excedentar. Semn de forță, de violență și de agresivitate, gestul este făcut în mod simbolic atunci când soarta pare potrivnică sau când persoana în cauză vrea să-și regăsească îndrăzneala pe care simte că o pierde. Trebuie să evitați să abuzați însă de acest cod gestual reflex, întrucât reproducerea lui exagerată dăunează combativității. Cam la fel ca în cazul acelor persoane drăguțe și depresive care își iau la revedere de la prieteni urându-le „Curaj!“.

Măinile sunt așezate pe birou sau pe genunchi, ținute orizontal și strânse ca niște gheare ori ca pumnii închiși.

Măinile ținute orizontal dezvăluie un caracter flexibil, o disponibilitate și o atitudine sinceră din partea unei persoane care simte că spusele interlocutorului său îl privesc. Degetele strânse trădează latura exclusivistă, poate chiar posesivă a persoanei care adoptă în permanență această atitudine. De exemplu, ea nu vă va lăsa prea ușor să luați cuvântul. Pumnii strânși dezvăluie un temperament agresiv sau un climat mental ostil.

STRÂNGERILE DE MÂNĂ CINE ÎNTINDE PRIMUL MÂNĂ?

Dacă este interlocutorul, atunci puteți spune că partida este ca și câștigată. Dacă sunteți dumneavoastră, atunci va trebui să vă străduiți din greu să-l convingeți pe celălalt că vizita îi este de folos. Iată o regulă fundamentală: în toate jocurile de putere, cel care întinde primul mâna a pierdut.

Nu suntem niciodată suficient de atenți la felul în care dăm mâna în semn de bun-venit. Mâna moale, care tinde să se retragă cât mai repede, strângerea puternică, precum a unui tăietor de lemne, ori cea care parcă nu se mai termină, cu brațul îndoit ca un tobogan, pentru a nu aminti decât câteva exemple, toate vă pot spune cu ce gen de persoană aveți de-a face. Sunteți bine-venit sau nu? Trebuie să aflați răspunsul, înainte de a începe discuția propriu-zisă.

Vi s-a întâmplat vreodată să întindeți cuiva mâna și să rămâneți cu ea în aer? Fără îndoială că da! Această reacție este o dovadă de antipatie cât se poate de clară din partea interlocutorului. Atunci când refuzăm să strângem mâna cuiva, respingerea este mai mult decât evidentă și imposibil de ajuns la o înțelegere.

UN SCHIMB ENERGETIC

În principiu, strângerea de mână este un vector energetic important în comunicarea nonverbală. Îi transferăm celui alt propriul nostru potențial energetic sau refuzăm să-i acordăm această adevărată marcă a stimei. Strângerea de mână tip „pește mort“ reprezintă refuzul de a face acest schimb energetic. Cel care o practică îl consideră pe celălalt o cantitate neglijabilă și se va folosi de el atâta timp cât va putea. Autosuficiența de care dă dovadă este pe măsura disprețului său. După cum veți observa, strângerea mâinilor la despărțire este de multe ori mai călduroasă și mai sinceră decât la primul contact, în caz că s-a stabilit un curent de simpatie. De altfel, dacă întâlnirea nu s-a desfășurat sub cele mai bune auspicii, cei doi interlocutori uită în mod tacit să-și strângă mâinile la plecare. Unii își iau la revedere atingând ușor brațul celui alt, ceea ce reprezintă un mod de a te sustrage discret din peisaj.

Măinile se întind, se ating, se strâng, uneori câteva secunde bune, trec dincolo de granițele teritoriului corporal, însă indivizii sunt în altă parte, pierduți în gândurile lor secrete, trimitându-și în cercetare mâinile ostile, ca să marcheze cât mai clar distanța care îi separă pe interlocutori. Deoarece, în societatea actuală, strângerea de mână nu este, în ciuda tuturor aparențelor, un act de ospitalitate. Ea a devenit un automatism de apărare a teritoriului, în marea majoritate a cazurilor. Strângerea de mână de la despărțire nu joacă același rol precum cea de la începutul întâlnirii. Mâna întinsă la plecare este o declarație de simpatie sau de antipatie, în timp ce mâna de întâmpinare este doar o declarație de intenție.

Oamenii politici din Statele Unite sunt foarte încântați să-și strângă mâinile folosind-o pe

cea rămasă liberă ca să acopere cele două mâini aflate deja în contact (am numit gestul respectiv „măinile carnivore“). O scară de valori mai savantă ar putea permite, în funcție de ardoarea acestui gest complementar, să se evalueze și nivelul de simpatie dintre cele două persoane. Dar acest obicei poate avea și un cu totul alt sens. Nu vă sfătuiesc absolut deloc să utilizați această strângere de mână ca să-i arătați interlocutorului că-l simpatizați, întrucât ea înseamnă, literalmente, ca să rămânem în limitele bunului-simț: „O să te înjunghii pe la spate“.

Așa cum scrie Desmond Morris în *Le Couple nu*, obiceiul strângerii de mână s-a generalizat la mijlocul secolului al XIX-lea. Strămoșul său, adică unirea mâinilor, se folosea cu mult timp înainte, citez: „În Roma antică, gestul servea drept angajament de onoare și rolul său a rămas în mod fundamental același timp de aproape două mii de ani. Abia la începutul secolului al XIX-lea, strângerea de mână a început să devină un salut cotidian. În principiu, strângerea de mână este un gest de deschidere sau de calmare. Protagonistii care se apropie astfel unul de altul își semnaleză reciproc că renunță, în mod simbolic, la o posibilă înfruntare fizică. Felul în care o persoană strânge mâna spune foarte multe despre ea.“

Este bine să fiți mereu foarte atent la felul în care vi se strânge mâna. Indiferent cât ar fi de scurtă, unirea mâinilor trebuie să fie perfectă și, mai ales, confortabilă, altfel ar fi cazul să vă îndepărtați cât mai repede cu putință. Strângerea de mână este un test excelent pentru a vă da seama din start dacă o discuție se va încheia cu un rezultat pozitiv sau dacă va trebui să trageți din greu ca să obțineți câteva firimituri din ceea ce ați fi vrut. O enormă parte din sentimentele celor doi interlocutori se exprimă într-o fracțiune de secundă prin intermediul contactului dintre palmele lor. Inteligența socială a mâinilor este un puternic semnal referitor la simpatiile sau antipatiile subconștiente pe care conștiința le ascunde, întrucât este absorbită de scopul pe care vrea să-l atingă.

MĂNILE ORIENTATE

În strângerea de mână există trei orientări posibile ale mâinilor:

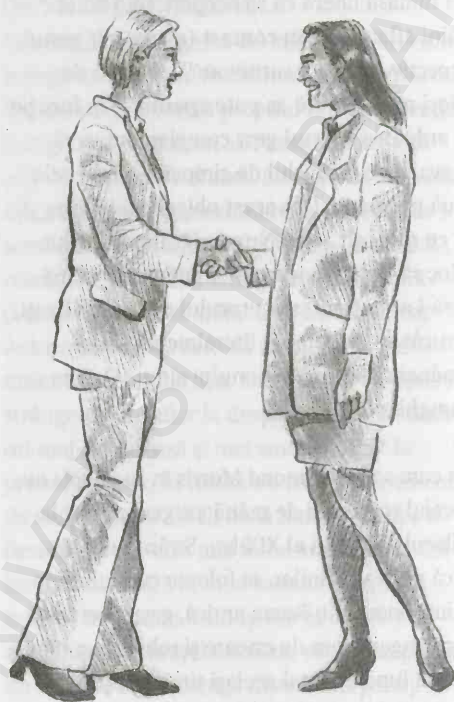
- palma orizontală, orientată către cer (în supinație);
- palma orizontală, orientată spre pământ (în pronație);
- palma verticală.

Mâna în supinație
o domină pe cea în pronație.

Cele mai multe strângeri de mână se fac vertical, dar, uneori, acest gest reprezintă un prim contact, dublat de un joc al puterii. Cel care întinde mâna, cu palma îndreptată spre sol, este dominat, iar acela care are mâna îndreptată în sus este cel dominant, oricât de ciudat ar părea acest lucru. Mâna este un fel de maxilar care se închide peste cel al interlocutorului, așa că mâna în supinație, orientată spre cer, dispune de mai multă forță decât mâna în pronație, orientată spre sol. Dacă veți observa acest amănunt, veți putea defini de îndată nivelul de putere al celor două persoane aflate în contact. Cel care își întinde mâna în pronație se află sub influența imediată a interlocutorului său, a cărui mână este în supinație.

Mai avem o situație: mâna ținută vertical. Ea nu este nici dominantă, nici dominată, ci egalitară. Persoana respectivă nu caută cu lumânarea o confruntare. Aceasta este semnificația respectivei prehensiuni.

TREI MODURI DE A STRÂNGE MÂNA

Sunt obligat să mă dezchilibrez ca să apuc mâna pe care individul se preface că mi-o întinde, cu cotul lipit de corp. Gestul m-a bulversat. Nu mă așteptam la așa ceva din partea lui. Pe platou pare foarte disponibil, foarte atent la ceilalți. Omul prezintă o emisiune de televiziune foarte populistă și, deci, foarte populară. Dar este mai mult decât evident că față de mine nu-i deloc disponibil și e și cu mintea aiurea. Abia dacă aude ceva din ce-i spun...

vă poate oferi nimic altceva decât, cel mult, o fărâma din timpul său. Îi sunteți dator, în caz că a acceptat să vă primească. Dacă nu aveți o mare nevoie să-l convingeți ori să-l seduceți, scurtați-vă vizita, pentru că n-o să aveți nici un folos de pe urma ei. Individul este inaccesibil, indisponibil și are un calculator pe post de creier.

SPONTAN: MÂNA FOARTE ÎNTINSĂ

INDISPONIBIL: STRÂNGEREA SCURTĂ

Brațul în unghi drept, cotul lipit de corp: este brațul unei persoane meschine, care nu

Brațul în extensie este semnul unei primiri amabile sau interesate. Așa vă întâmpină un om care are nevoie de dumneavoastră sau care așteaptă ceva de la vizita respectivă. El devine astfel, în mod necesar, disponibil și spontan.

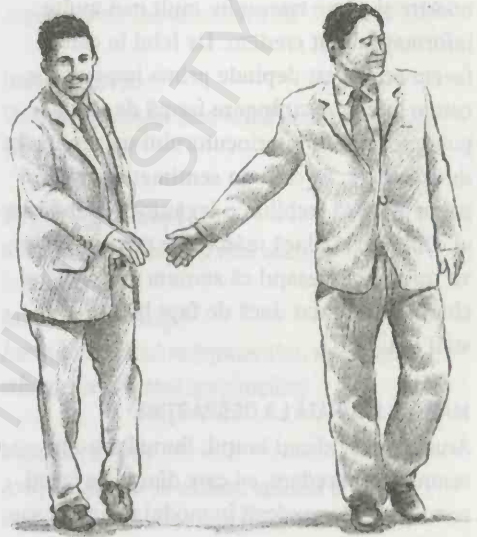
OPORTUNIST: MÂNA ÎNTINSĂ PE JUMĂTATE

Brațul îndoit într-un unghi obtuz este un tip oportunist de strângere de mână. Persoana respectivă așteaptă să afle mai multe ori să-și cunoască mai bine interlocutorul. Nu este prea accesibilă de felul ei, devenind astfel doar dacă reușiți să-i treziți interesul.

Noul mod de a strânge mâna, cu brațul în unghi ascuțit, iar palmele față în față și orientate spre cer este o variantă a mâinii întinse pe jumătate și nu schimbă sensul inițial al acesteia, în ciuda aspectului prietenos al gestului. Brațul îndoit este un gest mai puțin amabil decât întinderea totală a mâinii. Aceasta este părerea mea, pe care v-o împărtășesc.

DISPREȚUIȚOR: BRAȚUL LĂSAT ÎN JOS

Brațul plasat ca un tobogan sugerează o strângere de mână refractară.

MAI RĂMÂN DOUĂ CAZURI

Mâna pe care cineva refuză să o strângă sau pe care se preface că o ignoră este unul dintre cazuri. Un sfat: în caz că vi se întâmplă așa ceva, întoarceți spatele persoanei respective și plecați fără să spuneți nimic, dacă vreți să păstrați stima persoanei pe care o îndrăgiți cel mai mult pe lume: dumneavoastră înșivă.

Al doilea caz este cel al mâinii stângi pe care v-o întinde cel care vă primește. Acesta este

un gest de dispreț pur, a cărui țintă sunteți. Diavolului să nu-i strângi niciodată mâna! Gestul trădează și o persoană invidioasă.

STRÂNGEREA DE MÂNĂ NE TRĂDEAZĂ

Foarte multe experiențe demonstrează că felul în care dăm mâna ne poate trăda, poate dezvălui anumite aspecte ale personalității noastre și poate transmite mult mai multe informații decât credem. De felul în care facem acest gest depinde prima impresie pe care o lăsăm. O strângere fermă de mână îi poate transmite interlocutorului un sentiment de încredere, va crea un sentiment pozitiv și ne va ajuta să stabilim o legătură amiabilă cu el. Din contră, dacă mâna este moale, atunci va transmite mesajul că suntem ipocriți sau chiar molâi, chiar dacă de fapt lucrurile nu stau așa.

MÂNA FLUTURATĂ LA DESPĂRȚIRE

Atunci când ridicăți brațul, fluturându-l în semn de la revedere, cu care dintre ele faceți acest gest? Comunicați în modul temporal sau în cel spațial?

Mâna dreaptă aparține modului temporal. Mai viril decât cel spațial, modul temporal dezvăluje o persoană grăbită și stresată, care nu se bucură niciodată de timp și își consumă relațiile în sistem fast-food.

Mâna stângă corespunde modului spațial, care trădează o persoană mai puțin stresată și mai înclinată să acorde timpul necesar despărțirii de interlocutor. În plus, acest mod indică și faptul că acela care face gestul va fi bucuros să se întâlnească iar cu persoana de care s-a despărțit. Putem, oare, să considerăm că această mână a despărțirii este un refren gestual invariabil? Eu aș spune că da.

CENZURA

Într-un cadru mai amical sau familial, se întâmplă să strângem mâna cuiva ca să nu fim nevoiți să recurgem la obiceiul sărutului social, marcând astfel o distanțare de indivizii după care nu ne prea dăm în vânt. Cu toate acestea, contactul mâinilor cu prietenii apropiați și cu rudele este supus la mai puține inhibiții. Rolul lor social este deja, dincolo de orice îndoială, nesexual și, prin urmare, pericolul este ceva mai mic. În ciuda acestui fapt, ceremonia primirii a ajuns foarte stilizată. Strângerea de mână este la momentul actual un proces strict reglementat.

MÂNCĂRIMI

Scărpinatul frecvent este, evident, o formă de stres. Un individ sub presiune poate fi cuprins, fără nici un preaviz, de mâncărimi care se extind pe toată suprafața corpului, până în locurile cele mai necuviincioase. Bărboșii se scarpină adeseori cu un soi de plăcere, fără a resimți conștient săgețile nervozității. Ceea ce nu înseamnă că ei sunt de regulă niște indivizi calmi și așezați. Putem observa și persoane care se scarpină în zonele acoperite cu păr ale pielii în semn de perplexitate.

Mâncărimile subcutanate reprezintă un semn subconștient prin excelență. Ele indică o perturbare care se poate rezolva spontan sau care se poate croniciza. În acest ultim caz, mâncărimile se repetă întotdeauna în același loc. Așa se face că zonele în care vă scărpiți în mod frecvent sunt excelenți agenți de informare despre tulburările ce vă asaltează. Dacă vă scărpiți nasul, subconștientul vă informează că nu aveți fler; dacă vă scărpiți încontinuu despăcătura feselor în public, sunteți în faza de provocare

sau faceți dumneavoastră înșivă obiectul unei provocări; dacă vă scărpiți frecvent buza inferioară, aviditatea riscă să vă coste scump, foarte scump. Vă scărpiți sprânceana stângă? Căutați o soluție la o problemă etc.

Pe scurt, mâncărimile sunt un semnal din partea subconștientului, care se servește de sistemul nervos pentru a provoca intuiția, și nu doar o simplă dereglare subcutanată. Or, acest sistem nervos este mijlocul de transmitere ce inervează întregul corp uman. Psihismul se servește de el pentru a evacua stresul acumulat, provocând un gest atât de puțin elegant cum este scărpinatul.

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ CU VALOARE ADĂUGATĂ ÎN ATENȚIA CITITORILOR SUPERSTIȚIOȘI!

Mâncărimile din palma stângă nu înseamnă neapărat că veți câștiga bani, nici cele din palma dreaptă că veți da bani. La fel și dacă se întâmplă să călcați într-un rahat de câine: cu stângul sau cu dreptul? Mereu această diferențiere a lateralităților, asociată cu norocul sau cu nenorocul. Stânga iese câștigătoare întotdeauna. De ce? Pentru că partea stângă a corpului depinde de emisfera dreaptă, cea care filtrează afectele și emoțiile. Și când se confruntă emoțiile și intelectul, al doilea pierde întotdeauna. E simplu.

Zonele unde ne scărpinăm sunt strâns legate de vocabularul psihoanatomic pe care-l găsim în introducerea acestui dicționar.

NE SCĂRPINĂM, DAR CU CE DEGET?

Să luăm exemplul feței! Cu ce deget vă scărpiți de obicei fața?

Arătătorul drept

Nehotărârea vă joacă feste, dar vă obligă să dați înapoi.

Mijlociul drept

Încrederea în sine e la ananghie. Scărpinarea cu mijlociul drept arată că sunteți în căutarea unui mijloc strategic prin care să contraziceți argumentele interlocutorului.

Inelarul drept

Voința de reușită este slabă sau încercați să vă eschivați.

Degetul mic drept

Sunteți curios să știți mai mult.

Arătătorul stâng

Atenție, în cazul scărpinatului, arătătorul stâng este degetul invidioșilor!

Mijlociul stâng

Aveți impresia că sunteți ignorat și simțiți nevoia de a vă face remarcat.

Inelarul stâng

Resimțiți un sentiment de respingere sau nevoia de a vă elibera de obligații.

Degetul mic stâng

Sunteți sau vă simțiți infantilizat de cuvintele interlocutorului.

N.B. Ne scărpinăm rareori cu degetele mari.

ALTE CODURI GESTUALE

Dacă vi se pare că interlocutorul se scarpină cam prea des, aflați că sunteți direct responsabili și că ar fi mai bine să-l părăsiți în termeni buni decât să-i impuneți în mod stupid prezența dumneavoastră.

Dacă se scarpină la subsuoară, în unghiul care separă brațul de umăr, înseamnă că nu are încredere în asigurările pe care le primește sau în promisiunile smulse cuiva. Normal! Cum să crezi în cuvântul altuia, când tu însuși nu ai?

Își freacă dosul palmei drepte cu stânga sau invers.

Ne frecăm pielea pentru a scăpa de o mâncărime sau de o durere. În această împrejurare, ar fi vorba de mai mult decât de o reacție nervoasă provocată de evocarea unui subiect neplăcut, dar și de un mesaj dinspre straturile inferioare ale conștiinței, pe care-l putem decifra prin referire la vocabularul simbolic al psihoanatomiei.

(A) MĂZGĂLI

Această manie compulsivă de a desena aiurea pe o foaie de hârtie este specifică pentru un sentiment de insatisfacție globală. Persoana respectivă consideră că nu se află la locul potrivit în ierarhia întreprinderii sau că „zeii“ se opun inițiativelor sale. Fenomenul respectiv poate să se manifeste la fiecare dintre noi în anumite momente și să dispară la fel de brusc. Dacă îi cunoașteți semnificația, atunci aceasta vă va ajuta să vă faceți un examen de conștiință înainte să fie prea târziu ca să vă mai puteți urmări ambițiile. Vă puteți trezi că mazăgăliți ceva pe o foaie de hârtie și atunci când vorbiți la telefon. Asta înseamnă că discuția pe care o aveți este mai puțin importantă decât ar vrea să pară, având în vedere schimbul de cuvinte, iar interlocutorul vă cam enervează.

MEDIATOR

Sprînjinit pe coate, interlocutorul își proptește fruntea în degetul mare, în arătător și în

degetul mijlociu de la mâna dreaptă sau stângă, adunate ca într-un fascicul, iar inelarul și degetul mic sunt strânse.

Își trage inspirația din buricele celor trei degete adunate la un loc. Este un om al compromisului, o persoană dezinteresată, care n-o să le poarte niciodată pică celor care l-au uitat atunci când au cunoscut succesul. Știe foarte bine din ce mici meschinării este făcută prietenia.

MEGALOMANIE

Inelarul stâng face un cerc cu degetul mare, în timp ce mâna se află pe un suport.

Aceasta înseamnă că persoana respectivă nu are deloc simțul măsurii. Cu cât e mai gogonată, cu atât mai ușor e înghițită, avea obiceiul să spună Jacques Chirac.

Degetul mare vârat între inelar și degetul mic.

O perlă rară și un semnal gestual de anorgasmie totală. Am observat această variantă în mai multe situații, la persoane dezorientate, mai ales femei nevrozate și surmenate (de fapt, numai la persoane de sex feminin).

Dacă gestul respectiv este făcut cu mâna dreaptă...

Strânsă cu ușa între voința de a reuși și o ambiție nemăsurată (arivism), motivația se epuizează dacă sunt urmărite obiective utopice, deci irealizabile.

Dacă același gest este făcut cu mâna stângă...

Așteptați-vă la un comportament infantil, mândat de o ambiție nemăsurată, chiar de o megalomanie sinucigașă.

MERS

Unele femei au un mers în S de-a dreptul amețitor dacă nu suntem niște persoane perfect echilibrate.

Observând mersul oamenilor, descoperim imediat că există mai multe ținute, feluri de a păși sau cadențe, la care trebuie să adăugăm participarea obligatorie a anumitor părți ale corpului, spre exemplu, mâinile înfundate în buzunare. Fac aici deosebirea între mers, propriu-zis și poziția verticală. Modul în care mergem este strâns legat de personalitatea de bază. Poate fi influențat de context, dar variațiile nu intervin decât în privința vitezei și a pașilor. Ni s-a întâmplat să recunoaștem un prieten de la spate după nimic altceva decât felul în care pășește. Mersul unui individ este unic, în măsura în care e liber de orice piedică, de orice uniformizare sau de orice constrângere. Aparține personalității sale corporale, la fel cum calitățile sau defectele fac parte din profilul său psihologic.

Dar mersul unei femei este și un atu primordial în seducție. În această privință, sfatul meu ar fi să observați fesierii femeilor care trec pe stradă. Postul de observație ideal este o terasă de bar sau o stradă foarte frecventată.

Mersul femeilor implică două mișcări distincte:

- a) balansarea verticală, în care fesierii coboară și urcă alternativ.
- b) balansarea orizontală, în care fesierii se mișcă de la stânga la dreapta.

Balansarea verticală este pe de-a-ntregul seducătoare și urmărește să atragă atenția asupra feselor celei care o produce, conștient sau nu. Balansarea orizontală este reductoare

și dezvăluie o insatisfacție afectivă sau sexuală și un refuz al seducției. Dacă este adevărat că majoritatea femeilor frumoase adoptă balansul vertical, există o minoritate importantă ce aderă la tabăra reductoare a balansului orizontal. Această balansare este alternativă și strâns legată de climatul mental de la acel moment al femeii observate. O femeie mândră își va părăsi partenerul adoptând balansarea orizontală, deci neseducătoare. De ce? Pentru că își va schimba modul de locomoție. Își va orienta picioarele spre exterior, pentru a-și sublinia mânia. Picioarele seducătoare sunt întotdeauna orientate înainte sau spre interior. Mersul e mai destins sau mai elegant. Felul în care ne încălțăm și ne îmbrăcăm joacă și el un rol în alegerea mersului.

În mod identic, o tânără deosebit de atrăgătoare merge legănându-și șoldurile în mod ostentativ. Atitudinea este caricaturală, evident! Se crede irezistibilă, insubmersibilă, irecuzabilă, și trăiește pentru, prin, în și de-a lungul galeriei sale de admiratori. Legănatul perfect al șoldurilor, în S, nu este ceva ce se improvizează, ci ceva ce se învață cu un profesor de dans sau de gimnastică. Un mers seducător este un atu considerabil ce conduce la trecerea cu vederea a micilor defecte fizice. Ba mai mult, legănarea bine ritmată a bazinului este un artificiu hipnotizator care subjugă toți masculii de pe planetă.

Principalul mijloc prin care pot atrage atenția asupra feselor este încălțăminte cu toc înalt, care modifică mersul astfel încât fesele să se ridice mai mult decât de obicei. Femeile trebuie să știe însă să-și mențină și echilibrul, căci în cazul unei împiedicări, limitele ridicolului sunt repede trecute.

MERSUL-MACARENA

Succesul planetar al posteriorului planturos al lui Jennifer Lopez, cel al *strings* și *bumsters* (de la *bums*: fese), pantaloni cu talie atât de joasă încât lasă să se vadă sfoara unui *string*, dovedesc că fantasmеle nu s-au schimbat. Dincolo de implicațiile lor sexuale, fesele prezintă formidabilul punct de interes de a ne permite să ne așezăm confortabil și de a ne face rezerve de grăsime, mai bogate la femei. La acest surplus, dependent de hormoni, se adaugă și un spate mai cambrat, ceea ce sporește rotunjimea feselor. Și să nu uităm de mersul unduitor, care depinde și de lărgimea bazinului. În general, mersul face fesele să urce alternativ sau să se lezene dintr-o parte în alta. Unele femei le îmbină firesc pe amândouă, ajungând la o mișcare în formă de S care face întreg corpul să se unduiască precum cel al unei dansatoare de salsa sau de macarena.

MILITANT

SUNTEȚI UN MILITANT CONVINS?

Prozeliții sunt și militanți adevărați în politică. Sunt convingși de rolul pe care îl au de îndeplinit sau de misiunea care le este încredințată.

Iosif Stalin era un prozelit, convins că își ducea poporul pe calea progresului. Aplauda mereu cu mâna stângă peste mâna dreaptă și era dreptaci.

Sunteți un militant?

Există trei moduri de a aplauda. Fiecare dintre ele arată ce fel de spectator sunteți.

Atunci când mâna stângă o lovește pe cea dreaptă, modul de implicare este favorabil sau

binevoitor. Această manieră de a aplauda este invariabilă și semnaleză faptul că persoana care aplaudă este, în mod fundamental, un prozelit. Este din start un spectator bun, și mai ales foarte vesel. Apreciază spectacolul, nu judecă valoarea artistului.

MINCIUNĂ

„Nu-și mai încrucișa niciodată privirea cu cea a fratelui ori a mamei sale. Ca să se evite, ochii lor laseră o căutătură surprinzătoare și viclenii de dușmani care se tem să se întâlnească.“

„Nu mai sunt deputat european de doi ani“, răspunde Pierre Moscovici ferindu-și privirea. Întrebat despre absenteismul lui repetat din

Parlamentul European, el își întoarce privirea, ca și cum problema l-ar dezgusta. Își întoarce privirea sau capul cel care se teme să-și afișeze reaua-credință. Un caz numai bun de prezentat la școală!

Ferirea privirii trădează și stilul „fals profet“, răspândind idei mincinoase. Dacă va fi pus să remarce ineptia prezicerilor sale, va obiecta în minte, dar se va închide într-o muțenie încăpățânată, cu privirea fixată pe încheietoarea de la cureaua interlocutorului.

Nu există propriu-zis gesturi ale minciunii, ci trei categorii gestuale transversale care se apropie de așa ceva, cu alte cuvinte gesturi constitutive, care trădează un temperament de simulator, gestul de diversiune, mai ales gestul ambiguu al omului puterii, și în sfârșit, gestul-litotă sau metasemnal, care modifică semnificația tuturor gesturilor care îl însoțesc. Din această ultimă familie fac parte gesturile „actoricești“. De exemplu, două persoane se ceartă în public, dar expresia fețelor lor trădează un spirit de comedie (zâmbete reprimite).

Evident, contextul în care sunt făcute gesturile observate condiționează sensul care le este atribuit gesturilor respective. De exemplu, simplul fapt de a-și încrucșa degetele în fața gurii, stând sprijinit pe coate și cu arătătoarele lipite unul de altul perpendicular pe buze, este un clasic al genului. Dacă secvența aceasta vă este adresată, ea lasă să se subînțeleagă că interlocutorul are intenția să vă înșele. În cazul unei parade amoroase, necunoscuta care face gestul respectiv, pe care îl combină cu ocheade furișe, sugerează o deschidere erotică posibilă. Între prieteni, amicul care vă ascultă adoptând postura de care vorbim are intenția

să tragă foloase de pe urma bunăvoinței dumneavoastră față de el.

Potrivit lui Desmond Morris, singurele gesturi ale minciunii sau care pot fi asimilate cu aceasta sunt gesturile de simulare pe care le reproduc toți puștii din lume atunci când încearcă să semene cu adulții. Asta înseamnă că toate gesturile de simulare, de eschivă sau de substituție pot fi considerate manifestări care se raportează la o minciună. Privirea care fuge, se eschivează sau alunecă în jos, ceea ce la copii este semn că au făcut o mare boacănă, aparține registrului disimulării. Prin extensie, refuzul de a înfrunța privirea altuia dezvăluie la adult un temperament de înșelător sau de simulator.

Ați observat vreodată că gura unui copil care minte are tendința de a se strâmba? De fapt, această grimasă provine dintr-o rigiditate a buzei superioare. Buza superioară a adulților va deveni la fel de rigidă în cazul unei minciuni sau al unei fraude verbale.

Anumiți oameni politici au tendința recurentă de a-și linge buzele în timp ce le predică oamenilor lor. Ticul este în mod clar provocat de o salivare insuficientă, cauzată de stres. Cu toate acestea, nu trebuie să uităm că minciuna îi provoacă un stres destul de mare celui care minte. Iar cum minciuna iese pe gură, mincinosul va avea aceeași tendință ca politicianii evocați aici de a-și linge buzele ca să scape de uscăciunea gurii. Este vorba despre un gest de substituție. Totuși, nu trebuie să tragem concluzii pripite și să analizăm toate cauzele care ar obliga-o pe persoana respectivă să-și lingă buzele. Dacă decriptarea gesturilor ar fi atât de simplă, de mult timp specialitatea aceasta, atât de alunecoasă, ar fi devenit o știință. Or nu e cazul!

DESCRIPTAREA GESTUALĂ A MINCIUNII ÎN STATELE UNITE

Lipsa de nuanțe în felul în care îi judecă americanii pe ceilalți a devenit aproape un sport național în SUA. Cultivarea prejudecăților este o adevărată industrie de cealaltă parte a Atlanticului. Oamenii sunt diabolizați fără ezitare și orice mijloc este bun, atât timp cât este găsit vinovatul. Decriptarea gesturilor face o atât de mare senzație, că până și cele mai mari cotidiene americane recomandau observarea atitudinii corporale (*body language*) a Monicăi Lewinsky, atunci când și-a lansat campania de promovare a autobiografiei sale.

Pasul de la decodarea gesturilor la decodarea minciunii s-a făcut repede într-o societate în care paranoia, escrocheria și nesiguranța endemice reprezintă niște mediatice aproape la fel de rentabile ca sexul și banii în frumoasa Franță. Iar de aici a apărut și ideea că decriptarea gesturilor ar putea înlocui cu succes serurile adevărului sau pseudodetectorul de false minciuni al adevăraților scientologi și, cum americanii sunt departe de a fi niște cartezieni pursânge, ei au înghițit pe nemestecate ocazia apărută, pentru că le flata paranoia națională. Însă minciuna ca atare nu poate fi descoperită în afara unui context precis. Gesturile își schimbă semnificația în funcție de contextul în care sunt observate. Astfel, simplul fapt de a-și încrucișa piciorul stâng peste cel drept, în cazul unei femei, dezvăluie cât este de deschisă în contextul unei întâlniri amoroase; dacă își încrucișează piciorul drept peste cel stâng înseamnă că-și construiește o barieră de apărare. Aceste gesturi nu mai au însă deloc același sens în alt context: cel al unei apropieri în care se transmit semnale.

O femeie își va încrucișa piciorul drept peste cel stâng dacă stă în partea dreaptă (la tribord) a unui bărbat care îi place. Direcția piciorului o indică pe cea în care îi merg sentimentele. Același lucru este valabil și pentru un bărbat așezat în partea stângă (la babord) a unei femei care îi place: el își va pune piciorul stâng peste cel drept, iar direcția piciorului său va arăta către cine i se îndreaptă sentimentele.

Această constatare se sprijină pe sute de observații făcute în contexte statistice pertinente, precum tipul de încrucișare a picioarelor preferat de tinerele evident deschise față de parada amoroasă al cărei obiect erau, în locuri propice acestui gen de activități.

MINCIUNA CU MIZĂ

Paul Ekman, un expert american în semiotica gesturilor (teoria semnelor și a sensului precum și a circulației lor în societate), s-a specializat în minciunile cu miză mare și predă cursuri forțelor de ordine din SUA. Acest demers, care, cu siguranță, rentează, are potențial nociv și este susceptibil de a întări toate derapajele judiciare. Suntem cu toții culpabili, în mod aprioric, și, în funcție de metodele folosite pentru a se convinge de asta, specialiștii poliției vor obține mărturisiri ale crimelor pe care nu le-am comis, pur și simplu pentru că ei sunt convingși că noi le-am făcut. Într-un fel, acești oameni se vor minți singuri, transformându-și bănuielile în convingere personală, ca să-și confecționeze un vinovat pe măsură. Exemplele de erori judiciare fondate pe această convingere personală a anchetatorilor nu lipsesc și, în mod ciudat, zierele le-au făcut tot mai des publice în ultimul timp.

Însă justiției nu-i place să retracteze, iar asta o obligă să-și mărturisească greșelile.

Probabil că și cei de la poliție sunt la fel de mincinoși ca și clienții lor. Aceasta nu este o judecată de valoare, ci o constatare. În apărarea lor, trebuie spus că nimeni nu poate trăi într-un mediu în care minciuna este regula fără să ajungă să o preia. Faptul de a le oferi un instrument de decodificare totalmente empiric ca să decodeze atitudinile ce ar putea trăda minciuna la un suspect este o inițiativă demnă de un stat inchizitorial, care își bate joc de prezumția de nevinovăție. Dacă plecăm de la principiul că orice manifestare a unor emoții contradictorii este, în mod automat, semn al unei minciuni sau al unei fraude, riscăm să ne trezim într-un univers în care orice ființă umană va deveni un mincinos de toată frumusețea, întrucât cu toții recurgem la anumite gesturi în împrejurări care ne destabilizează. După părerea mea, analiza gesturilor trebuie să rămână un instrument de apropiere socială sau de decriptare a competențelor și a profilurilor.

Iar dacă este folosită la decriptarea altor contexte, acest lucru trebuie făcut în situații fără consecință asupra integrității morale a indivizilor. De exemplu, în cadrul negocierilor, al obișnuințelor de consum, al paradelor amoroase, al îmbunătățirii mijloacelor de seducție, al argumentelor electorale pe jumătate false ale politicienilor noștri etc. Suntem cu toții niște mincinoși, iar cei mai mari sunt cei care pretind că se află în posesia adevărului. Ei sunt și cei mai periculoși!

NASUL LUI PINOCCHIO

Nu se poate să trecem sub tăcere exprimarea gestuală a minciunii, comportament devenit

cel mai mare star de când nasul lui Bill Clinton, fostul președinte al SUA, s-a lungit ca al lui Pinocchio. Cu toții suntem niște mincinoși și fugim de adevăr ca să nu ne pierdem vederea și viața. Însă decriptarea minciunii nu este un lucru la fel de elementar ca nasul în mijlocul feței. Într-un articol publicat în revista *VSD*, un cercetător american pretindea că gesturile care implică nasul trădează minciuna. El își fonda afirmațiile pe faptul că președintele Clinton își atinge foarte des apendicele nazal. Amalgamarea informațiilor în mintea publicului este o tehnică de argumentare folosită de toți manipulatorii ca să-și acrediteze speculațiile. Clinton a mințit în ceea ce privește relația lui intimă cu domnișoara Lewinsky și își tot frământă nasul; Pinocchio a mințit și i-a crescut nasul. Concluzie: atunci când un om își atinge nasul, înseamnă că minte, chiar dacă nasul nu i se lungește. QED! Propagarea unui zvon funcționează exact în același fel.

NASUL SEXUAT

În *Maimuța goală*, Desmond Morris scrie: „Este interesant și să notăm că nasul protuberant și cărnos al speciei noastre este încă o trăsătură unică și misterioasă pe care anatomistii nu pot s-o explice. Unul dintre ei a considerat-o o simplă «variație exuberantă, fără semnificație funcțională». Însă este greu de crezut că un lucru atât de distinctiv printre apendicele primatelor a evoluat fără să aibă o funcție precisă. Dacă aflăm că pereții laterali ai nasului conțin un țesut erectil spongios, care provoacă lărgirea căilor nazale și a nărilor prin vasodilatație în timpul excitației sexuale, atunci este cazul să ne punem întrebări.“

Pornind de la această constatare fiziologică și de la o practică zilnică și antediluviană de

observare a gesturilor, am ajuns la concluzia că nasul este solicitat adesea în două cazuri diferite, însă nu exhaustive: primul se referă la aluziile cu caracter sexual care apar într-o discuție de bonton; al doilea dezvăluie o nevoie de a da un pas înapoi într-o situație stânjenitoare, prin urmare o atitudine speculativă (asemănătoare cu a boxerului care își freacă nasul în ring, pentru a evalua unghiul de atac), care este semn al unui mod de apărare bazat pe manipulare.

MENIUL PRINCIPALELOR GESTURI DE MINCIUNĂ

Dacă persoana își retrage corpul înainte să răspundă înseamnă că-și ia avânt ca să poată anihila eventuala impulsivitate a unei replici la cald. Acest ușor recul îi permite să însăileze un răspuns în conformitate cu imaginea sa, ceea ce lasă să se presupună că poate recurge la o minciună ca să evite să se dea cu capul de un adevăr sau o realitate inoportună.

Cel care își enumeră condițiile pornind de la degetul mare stâng către arătător, mijlociu etc., cu ajutorul arătătorului drept, știe că argumentele lui sunt destul de slabe. El va face pe revizionistul, dând dovadă de o rea-credință de care nu se va dezice în ciuda tuturor chinurilor. Vă sfătuiesc să-i observați pe politicieni atunci când sunt în fața camerei. Majoritatea recurg la numărul pe degetele revizioniste.

Degetele de la mâna stângă scarpină pe furiș dosul palmei drepte, sau invers, în timp ce persoana respectivă toarnă baliverne. Improvizează, fără să știe care sunt argumentele și unde ar vrea să ajungă discuția. Mâncărimile sunt mereu semnificative și apar, în general, în corelație cu reprezentarea lor

simbolică pe plan mental. Dacă mă scarpin la ceafă, am o problemă cu încrederea în mine; dacă mă scarpin în palma stângă, instinctul meu este pe poziție; o senzație de mâncărimă în palma dreaptă îmi va arăta că poate nu m-am rătăcit, pentru că raționez, nu-mi închipui lucruri. Dacă mă scarpin în barbă, am impresia că situația este o provocare căreia trebuie să-i fac față. Și așa mai departe.

Ea închide ochii într-un mod apăsător, ca să-și sublinieze afirmațiile. Este unul dintre numeroasele moduri de a face să treacă o știre falsă, dându-i gurii, dacă este cazul, o formă caracteristică, asemănătoare cu cea a unei târțițe de găină.

Interlocutorul încuviințează din cap, ca și cum v-ar aproba afirmațiile. Cel care dă automat din cap nu ascultă niciodată ceea ce i se spune și va recurge la o minciună grosolană atunci când îi veți cere sprijinul. Nu v-a ascultat deloc, cum ar putea să adere la ceea ce credeți?

Subiectul schițează un cerc cu degetul mare și arătătorul de la mâna stângă, celelalte degete fiind rășchirate ca niște pene de indian.

Gestul înseamnă că vorbitorul „garantează că...”, adică toate promisiunile pe care nu și le va ține niciodată, deoarece promisiunile nu-i angajează decât pe cei care cred în ele, nu-i așa? Am insistat atât în diferitele mele lucrări asupra sensului acestui gest preferat al aleșilor noștri, încât ei au început să-l evite ori să-l cenzureze imediat cum apare.

În același stil, cu degetele reunite ca un cioc de rață, el afirmă că deține soluția, dar i-ar fi foarte greu să explice în ce constă aceasta. În

mod ciudat, privirea i se stinge o clipă. Exact timpul necesar ca să plaseze o minciună cât casa. Repetat după dorință, acest cod gestual trădează un individ care nu poate să profite de ocaziile care i se prezintă, dar care va pretinde întotdeauna contrariul.

AVEȚI TENDINȚA SĂ VĂ ȚINEȚI BRAȚUL STÂNG ÎNDOIT LA SPATE?

Copilul care ascunde bomboana pe care a șterpelit-o din bucătărie nu face altceva decât adultul care își îndoaie brațul la spate. Știe că va fi pedepsit, dar speră, împotriva oricărei evidențe, că adultul va orbi brusc. „Măinile care se ascund sunt mâini care mint.“ Aceasta este regula. Pe de altă parte, cei care își ascund mâinile sunt întotdeauna indivizi care încearcă să controleze totul, fără să stăpânească însă nimic.

Dacă mâna stângă este ascunsă la spate, individul încearcă să-și controleze emoțiile și... minciunile care să-i permită să păstreze ce are în mână ori să facă schimb. Dar este și un manipulator perturbat. Brațul stâng este scutul feței și al capului, iar când vi-l ascundeți la spate înseamnă că vă privați de o posibilitate de apărare (în mod simbolic, bineînțeles).

Indivizii care apără flacăra brichetei într-un spațiu închis fac promisiuni fără acoperire, adică sunt niște mincinoși.

Interlocutorul, stând jos, își ridică adesea brațele în aer, deasupra capului, cu o figură nepăsătoare.

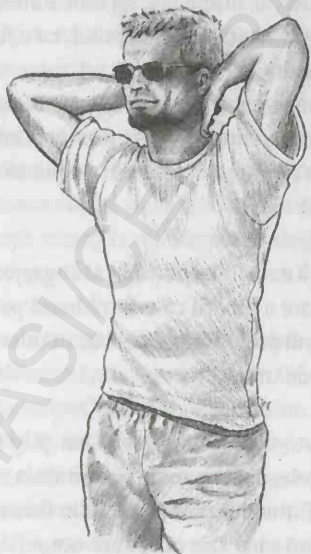
Este un mare mincinos, precum și un soț necredincios, care va spune adevărul într-un mod atât de tras de păr, încât acesta va părea incredibil.

Privirea îi este îndreptată în stânga, jos. O orientare a privirii care îl trădează pe mincinosul profesionist, dublat, în orice situație, de un ipocrit.

Interlocutorul ridică brațele în aer și își îndoaie antebrațele, ascunzându-și mâinile la ceafă. Postura fluturelui care zboară din floare în floare, fără să-și lase niciodată timpul de a

se așeza undeva. Este vorba de așa-numita postură „de diversivune“. Individul nu se simte în largul lui și va încerca să-și facă loc trântind baliverne fără nici o jenă. Cel mai rău este că el chiar crede sincer că spune adevărul.

Atunci când un manipulator începe să mintă, intensitatea privirii lui este egală cu zero. Privirea îi devine introvertită. Este imposibil să minți cu ochii strălucind de sinceritate. Minciuna se folosește de circuite neuronale total independente ale amigdalei creierului, acest centru de convergență al emoțiilor situat între cele două emisfere cerebrale. Minciuna este un act logic, calculat, deliberat, rațional. Producerea ei depinde în exclusivitate de emisfera cerebrală stângă, creierul cognitiv. Acesta este motivul pentru care privirea nu participă niciodată la discursul mincinos. Unicul mod în care o minciună poate trece drept adevăr pe planurile mimetic și ocular constă în exagerarea sau minimalizarea unei realități sau a unui adevăr în care minciuna poate părea credibilă.

Interlocutorul își ține țigara între degetul mare și arătător, iar degetul mijlociu și inelarul sunt lipite formând un con.

Este vorba de un cod de diversivune. Persoana respectivă nu va spune niciodată adevărul, însă va evita să mintă.

Ea își trece vârful limbii peste conturul buzelor.

Minciuna face să i se usuce buzele mincinosului, ca și cum glandele salivare ar refuza să participe la o trădare a adevărului. Este ciudat să constatăm că salivăm normal atunci când spunem adevărul, dar că salivarea dispăre când îl ascundem, fie față de noi înșine, fie față de ceilalți. În realitate, faptul de a minți antrenează în mod automat un sentiment de culpabilitate reprimat de conștiința mincinosului. Iar acest sentiment

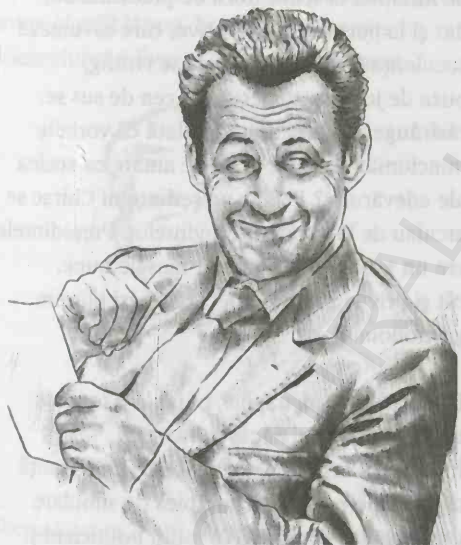
se află la originea tulburărilor de salivare și a lîngerii buzelor de la dreapta la stînga sau de la stînga la dreapta.

Interlocutorul, sprijinit pe coate, se trage de buza de sus.

Vă consideră un mare mincinos. Evident, se proiectează pe sine. Nu-i, oare, buza de sus sediul simbolic al minciunii? Scoaterea în față a buzei de sus dezvăluie o atitudine ambivalentă, bazată pe un temperament foarte ambiguu.

Despre acest tip de Pinocchio se spune că are o limbă de lemn care îi atîrnă bine.

Fruntea se încrețește, iar sprîncenele se ridică.

Să fie, oare, fruntea ridată semnul indivizilor care sunt copleșiți de responsabilități dificile? Fals! De fapt, este consecința unui tic foarte des întîlnit la cei care își ridică sistematic sprîncenele de fiecare dată cînd încearcă să mascheze ceva. Este ticul clasic al mincinosului.

Evident că, la cunoștințele pe care le aveți, n-o să rămâneți prea mult timp în acest post, credeți-mă! Compania trebuie să evolueze. Este important să se reînnoiască și pentru asta oamenii ca dumneavoastră sunt prețioși. Rămîne de-acum ca dumneavoastră să confirmați, să vă demonstrați creativitatea.

Degetele mari ale directorului, care stă rezemat pe spate în fotoliul din piele, se îndepărtează și se întîlnesc la nivelul buricelor. Sunt degetele mari „marionete“.

Ele îi puntează argumentele prin mișcarea continuă de du-te-vino. Brațele sunt prizonierele încrucișării degetelor. Vorbitorul face apel la un discurs reducător, promițîndu-i marea cu sarea interlocutorului său. Contradicția dintre discursul verbal și gestul pe care îl face nu ar trebui să treacă neobservată. Toți mincinoșii sunt abonați la această postură.

Când vorbește la telefon, stând jos, minciinosul își afundă mâna liberă în buzunar.

Simplul fapt de a băga mâna în buzunar atunci când vorbești la telefon trădează un comportament diversionist, adică reacția unui simulator sau a unui minciinos.

Interlocutorul s-a instalat confortabil pe o canapea, cu ambele mâini vârate în buzunare.

În acest caz special, disimulare rimează cu simulare, atât la propriu, cât și la figurat. Mâinile se ascund ca să moară, ca păsările, atunci când sunt disimulate în poziție așezat. Și nu uitați niciodată regula esențială în materie de semiotică a gesturilor: acțiunea de a ascunde traduce, în mod clar, un temperament simulator sau un discurs fraudulos.

Ea evită în mod clar să vă privească în ochi în timp ce vorbește.

Atitudinea respectivă denotă un spirit cinic, adesea batjocoritor, chiar dacă nu pare astfel.

E greu să-ți bați joc de alții când te uiți drept în ochii lor. Rețineți că a-ți oferi privirea celorlalți este o marcă de stimă, chiar de simpatie. Acest mod curent de a vorbi fără să se uite în ochii celorlalți poate fi observat și la persoanele obișnuite să simuleze ori să ascundă adevărul. În orice caz, toți ne folosim mai mult sau mai puțin de această atitudine. Totul este o problemă de dozaj! Ferirea privirii în mod constant îl trădează pe minciinosul patentat, în timp ce privirea opusă, care se aghăță de a celorlalți, dezvăluie un temperament de frondă. Rămâne doar ca fiecare să vadă care este proporția ideală!

Reacția de supt pe care o au buzele este destul de întâlnită la seducătorii de pretutindeni, dar și la persoanele gustative, care savurează suculența cuvintelor. Buzele se strâng, buza de jos se rotunjește, iar cea de sus se răsfrânge. Ați observat vreodată că vorbele minciunilor nu sunt la fel de amare ca acelea ale adevărului? Buzele președintelui Chirac se arcuiau de la suculența cuvintelor. Președintele era un gustativ, savura atât mesele bune, cât și privilegiile puterii, cu aceeași plăcere gastronomică.

El își coboară pleoapele, până la a închide ochii, la sfârșitul fiecărei fraze. Închiderea ochilor pentru a pune în evidență o afirmație este o reacție tipică de simulare care poate fi remarcată la mulți politicieni și nu numai, atunci când sunt nevoiți să facă momelile mai atrăgătoare ori să trântescă niște minciuni pioase. Ei nu spun ceea ce gândesc și, fatalmente, nu gândesc ceea ce spun, ca toți minciinoșii. Nu-i nimic mai enervant decât mania aceasta, tipică pentru toți cei care se dau drept guru și pentru toți indivizii care se pretind deținătorii absoluți ai

adevărului. Coborârea repetată a pleoapelor este totalmente hipnotică pentru interlocutor. Persoana respectivă întrerupe contactul o clipă, împiedicând astfel orice replică ori întrerupere.

Ea închide ochii de fiecare dată când ia cuvântul.

Este semn clar de stres. Această manie poate fi însă cauzată și de tulburări legate de concentrare. În general, închidem ochii pentru a ne ordona gândirea. Dar se poate să recurgem la acest tic și când afirmăm contrariul a ceea ce gândim. Este un gest tipic pentru un șarlatan sau un mincinos.

Vânzătorul își prinde colțurile gurii cu degetul mare și arătătorul, în timp ce-i promite clientului să-i livreze comanda la termen.

Tocmai a scos o minciună, care este confirmată de limbajul instinctiv al trupului, dar nu este decodată de cumpărător.

Este o secvență gestuală foarte folosită de către indivizii care nu au o conștiință fără pată. Trădează un temperament de simulador dacă este repetată des. Acest gest anume este foarte utilizat de către toate felurile de consilieri

care, după cum știe oricine, nu sunt niciodată și cei care plătesc. Este vorba și despre un gest tipic de evaluare a adversarului. „Cu ce sos să-l mănânc?” se gândește lupul, uitându-se la miel. Este gestul vedetă al minciñoșilor din lumea întreagă.

Încheieturile mâinilor încătușate apar atunci când interlocutorul se laudă că are toate cărțile în mână. Stă sub ochii celorlalți cu mâinile legate, însă puțini interlocutori observă acest gest, care seamănă cu o atitudine de destindere. Este și o formă de dezmințire gestuală! A le încrucișa este un mod de a mărturisi că are mâinile legate.

„Mai ai puțină răbdare, aproape am terminat!” (Minciună cât casa spusă de dentistul meu, care o lansează însoțind-o de o mișcare de negație a capului!) Acest tip de contradicție între cuvânt și corp este unul clasic, căruia nu i se acordă niciodată atenție. Corespunde expresiei verbale „Da, dar...!” pe care v-o servește soția pe tavă în momentul T, pentru a vă permite se digerați refuzul pe care ea vi-l opune cu blândețe.

„Da! Bineînțeles că poporul îl sprijină pe președintele Mugabe, dictatorul bolnav din Zimbabwe, pe care toată lumea îl consideră cât se poate de frecventabil”, afirma femeia, clătinând în același timp din cap, de la stânga la dreapta. Ar fi fost cazul să nu se încreadă în emoțiile ei necontrolate, care puteau s-o facă să-și piardă libertatea, dacă președintele Mugabe ar fi ajuns în posesia acestui dicționar. Sperăm, totuși, că bătrânelul acesta drăguț, care își înfometează poporul fără remușcări, dar cu o încăpățănare demnă de o cauză mai bună, nu știa să citească în franceză și nici măcar în propria limbă.

MISOGIN

Omulețul așezat în fața dumneavoastră se tot scobește în nas, fără să-i pese dacă gestul lui deranjează pe cineva.

Este un individ absolut scârbos. Indiferent dacă se scobește sau nu în nas, el îl consideră pe cel aflat în fața lui la fel de virtual precum o vedetă de la televizor. Să presupunem că sunteți o femeie și că nesuferitul despre care vorbim ar fi viitorul partener! Totuși, să nu murim proști! Așa că ar fi bine să aflați că individul își afirmă sub nasul tuturor impotența sexuală prin faptul că-și bagă degetele în nas. Pentru el, nu sunteți nimic altceva decât un vagin pe două picioare. Talentele lui în materie de sex sunt aproape nule. Așa se explică, de altfel, și misoginia de care dă dovadă.

MITOMAN

Mâna noului dumneavoastră iubit se strecoară deseori în partea deschisă de la gât a cămășii, spre piele. Fabulația este tendința de a prezenta ca reale anumite producții imaginare. Este un fel de compensație subiectivă la un individ care își închipuie ce ar fi vrut să trăiască și nu a trăit niciodată. Mitomanii sunt mulți, dar noul iubit ar trebui să primească premiul I cu coroană. Este schimbător ca vremea și toate hotărârile pe care le ia îi sunt ghidate de fantezme. Chiar dacă v-ați îndrăgostit până peste cap, puțină prudență nu vă strică!

MOTIVAȚIE

Patronul stă în picioare în fața biroului angajatului și își împinge în mod regulat partea de jos a abdomenului peste marginea mesei care îi desparte.

Acest tip de atitudine trădează o motivație frauduloasă. Partea de jos a abdomenului are nevoie de stimulare pentru ca motivația să fie mai puternică. Individul nu crede în proiectul celui cu care vorbește, dar se prefacă că intră în joc pentru a afla cât mai multe, înainte de a-i da papucii cu o promisiune vagă, în cazul în care este vorba de un superior sau de un client.

Interlocutorul stă jos. Corpul i se apleacă spre dreapta ori spre stânga, sprijinindu-se de brațele scaunului.

Dacă se apleacă mereu către stânga, este motivat să reacționeze, însă nu-și dă seama cu adevărat în ce se bagă. Corpul său este înclinat ca Turnul din Pisa, va trebui să oferiți o bază argumentelor sau motivației interlocutorului ca să nu abandoneze cauza.

Stă sprijinită pe coate, cu bărbia proptită în pumni, în timp ce corpul se apleacă în față.

Evident că poziția este studiată, dar dezvăluie și un puternic interes al persoanei care ar recurge la ea în cazul unui dialog. „Mă

interesată foarte tare!“ ar putea fi traducerea ei în limbaj verbal. Secvența gestuală respectivă traduce o capacitate de implicare afectivă și o persoană gata de treabă.

MUSTAȚĂ

Mustața este emblema animatorului de proximitate, entuziast, comunicativ, vesel, familiar, extravertit și care gustă umorul. Îi place dialogul și caută mereu ocazii să discute. De ce oare nici unul dintre politicienii francezi marcanți (cu excepția lui Noël Mamère și José Bové) nu poartă mustață? Pentru că, fără îndoială, ea amintește prea mult de cea de A Treia Republică și de reprezentanții ei, foarte apropiați de oameni. Întrebarea rămâne deschisă! Mustața atenuează adesea aspectul colțuros al feței, iar această dorință trădează destul de mult nevoia celui în cauză de a se deschide față de ceilalți. Mustața este o pastişă de actor cât se poate de naturală. Ea îmbracă fața goală, șterge unghiurile prea colțuroase, servește de gulerăș pentru un nas prea ascuțit. Mustăciosul care nu renunță la smocul lui de păr este un cameleon, un individ mai degrabă versatil, infidel, însă atât de fermecător că-ți vine să-i crezi minciunile. Este în stare să promită luna de pe cer și să improvizeze, ca să pară că-și ține promisiunile. Căci este foarte descurcăreț, ceea ce este sinonim cu a spune că are simțul improvizăției. Această trăsătură este tipică pentru țările în care se consideră că mustața este o podoabă virilă: țările arabe sau musulmane sau cele din bazinul mediteranean. Dar mustața a devenit și semnul distinctiv al homosexualilor din New York și din San Francisco.

Orice podoabă de păr este o deghizare, o mască de carnaval trântită pe un chip ce

pare mult prea golaș. Mustața sălășluiește pe buza de sus, buza furiei și a minciunii. Să o atenueze ea pe prima, în folosul celei de-a doua? Este adevărat că mustăcioșii sunt adesea mari colerici în fața Domnului. Să fie oare și mai mincinoși?

În anumite culturi, mustața reprezintă aproape o marcă distinctivă obligatorie pentru afirmarea virilității și pentru deosebirea simbolică față de sexul feminin. Dar să fie acesta unicul motiv al disimulării buzei de sus? Lungimea nasului sau mărimea disproporționată a buzei superioare poate justifica foarte bine de ce un bărbat își lasă mustața din motive estetice. Iar disproporția anatomică a buzei superioare se întâlnește mai ales în zona mediteraneană și în Orientul Mijlociu, fapt ce explică, probabil, de ce bărbaților din aceste regiuni le plac mustățile stufoase.

Simplu fapt de a-ți mângâia mustața poate provoca o senzație de plăcere asemănătoare până la confuzie cu cea pe care ar simți-o un bărbat atunci când mângâie pubisul iubitei sale. Iar asta face din gestul respectiv, reprodus chiar sub nasul nostru, o declarație de intenție din partea mustăciosului cu care vorbim. În sfârșit, săruturile date de mustăcioși provoacă o senzație de virilitate pe care anumite femei o apreciază în mod deosebit, pentru că le amintește pur și simplu de săruturile părintești.

În general, mustăcioșilor le place viața: le plac glumele, chiar mai fără perdea, mâncarea bună și prietenii cu care să se bucure de mese. Sunt indivizi veseli, adesea colerici, însă rar poartă ranchiună. Pe vremuri, jandarmii arborau niște mustăți impresionante. În

concepția populară, acestea ar fi trebuit să impună respect infractorilor. De fapt, jandarmii sunt oameni sociabili, cărora le place veselia și să se distreze cu prietenii – reacție perfect normală când misiunea ta este să asiguri respectarea ordinii.

Bărbații cu mustață sunt oameni de viață. Un amănunt ciudat, pe care l-am observat vizionând niște fotografii ale unor delincvenți sexuali: nici unul nu purta mustață. În schimb aveau bărbi nerase... Acest lucru ar putea lăsa să se subînțeleagă că, atunci când un bărbat poartă mustață, își afirmă latura epicureică și foarte legată de o sexualitate împărtășită, nu impusă cu forța. Dar, evident, aceasta nu-i decât o simplă ipoteză.

Desmond Morris afirmă că mustățile au fost mereu la modă printre militari, care le-au dat cu briantină, le-au vopsit, le-au netezit și le-au răsucit, făcând de multe ori din ele punctul central al masculinității lor. Fiecare epocă a avut moda ei, de la mustățile în formă

de ghidon de bicicletă până la linia neagră și subțire a la Clark Gable. Uneori pot apărea revirimente bruște ale semnificației sociale a mustății. Un exemplu recent a avut loc la San Francisco, unde homosexualii și-au însușit mustața care fusese apanajul bărbaților macho. În anii 1970, când homosexualii au început să poarte mustață, heterosexualii cât se poate de falocrați, care purtau și ei mustață, erau printre primii agățați. Prin urmare, oripilați, aceștia s-au grăbit să renunțe la atributele lor de macho și, astfel, în orașele respective s-a născut un nou simbolism al mustății.

N

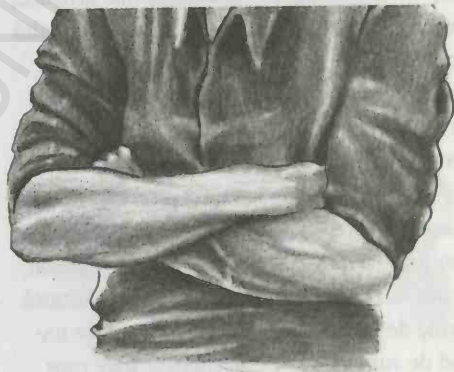
NARCISIC

AVEȚI UN PROFIL NARCISIC?

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul drept dominant;
- Degetul mare drept dominant;
- Ascultare telefonică la urechea stângă.

Acaparat cu totul de imaginea sa publică și de dorința de a ieși în evidență în fața celorlalți. *Fashion victim*, promotor, catalizator, comunicator, „zvonist“ de geniu, narcisicul este un prozelit extraordinar atunci când aderă la o idee, la un proiect sau la un produs. Negustor până în vârful unghiilor, ar fi în stare să-l convingă și pe diavol că el e un înger pogorât din ceruri. Excelent disimulator, cochetează cu adevărul, dar n-o să-l îmbrățișeze niciodată cu adevărat.

„AȘ FI VRUT SĂ FIU ARTIST!”

Mulți tineri se simt atrași de profesiile artistice, deoarece toată energia lor libidinală e investită într-o încercare de a-și face recunoscute calitățile pe care nu au posibilitatea să și le afirme în mediul familial. Majoritatea fanilor sunt, de altfel, victime ale aceluiași tulburări ca și starurile pe care le adoră cu fervoare. Ei își asumă niște identități false ca să poată să se identifice cu idolii lor, care, în mod paradoxal, nu pot să existe decât datorită fanilor. Această nevoie de recunoaștere a unui talent este un mod de sublimare a nerecunoașterii de care suferă. Cu cât este mai imperativă nevoia de recunoaștere, cu atât crește posibilitatea ca individul respectiv să devină o celebritate, dacă are șansa să fie înzestrat cu un talent. Iar acesta este în mod frecvent cazul narcisicului. Numai că, de obicei, el nu știe acest lucru și trece pe lângă noroc. Dacă vă identificați cu acest profil, iar viața pe care o duceți nu vă satisface, atunci ar fi cazul să discutați cu un psiholog specializat în orientarea carierei. Acesta ar putea să vă ajute să ieșiți din rutină.

FAN ÎNRĂIT...

Este bărbatul combinațiilor excelente, femeia planurilor bune. La curent cu modele și tendințele, unii narcisici sunt fanatici ai perioadei soldurilor. Ea își reînnoiește garderoba, el își completează trusa cu unelte, dacă îi place să meșterească, ea își cumpără veselă de marcă la preț redus. Cum să trăiești pe picior mare descoperind micile aranjamente profitabile? Cum să pari că ești bogat, la tarife *low cost*? Narcisicii sunt adesea dependenți de net și mari specialiști în descoperirea unor site-uri obscure.

VINDEȚI-LE LOR ZILELE LIBERE!

Unii narcisici sunt călători de primă mână și împătimiti ai cluburilor de vacanță. Își iau concediu de cel puțin de două ori pe an: la munte iarna și la plajă vara. Sunt mereu bronzați. Se mândresc cu *look*-ul lor și nu pot să renunțe la aceste vacanțe care îi ajută mai degrabă să-și conserve aparența decât să se destindă.

UN COPIL AL NOROCULUI

Narcisicul respinge cu ușurință ceea ce a adorat. E și normal, căci el trăiește conectat în permanență la viitor, se gândește la perspective, la evoluția vieții sale profesionale, amoroase, ori la norocul care va veni curând să i se închine. Deoarece este și un pic jucător și superstițios. Cochetează cu norocul sub toate aspectele.

SEDUCĂTORUL

Este un seducător profund narcisic, dar nu iese în evidență atât de tare pe cât s-ar crede. Oricare ar fi avantajele fizice de care beneficiază sau nu, narcisicul va rămâne mereu „narcisic”, indiferent dacă e mândru de inteligența sa, de capacitățile lui manuale, de cunoștințele sale științifice, de grupul căruia îi aparține sau de reușita profesională.

MAI OMENESC DECÂT NE-AM PUTEA ÎNCHIPUI...

Narcisicul este o ființă festivă, deschisă către toate aventurile, inclusiv către inițiativele umanitare, nu din compasiune, ci ca să se simtă folositor comunității. Narcisicii care fac parte din mediile artistice se află adesea la originea a numeroase inițiative în favoarea populațiilor bătute de soartă. Sensitivii salvatori fac parte din aceeași categorie (vezi distribuția celor 16 profiluri).

O precizare... Există două tipuri de narcisici: primul trăiește prin, pentru și datorită *look*-ului său, iar celălalt are nevoie să fie recunoscut, admirat, sărbătorit pentru meritele, talentele ori pentru statutul pe care l-a dobândit luptând din greu.

Psihanaliștii consideră că narcisismul este evident atunci când toată energia libidoului este investită în eu. În cadrul dezvoltării personalității, stadiul narcisic primar este cel al copilului mic care încă nu s-a diferențiat de lumea exterioară. Căutările narcisicului vin din același proces. Acesta a rămas un copil pe plan afectiv, deoarece apropiatii săi nu l-au recunoscut ca adult. De fiecare dată când persoana respectivă a reușit să obțină un rezultat pozitiv, laudele pe care le aștepta au fost uitate sau i-au fost negate pe față. Absența tatălui va propulsa cariera ori succesul fiicei. Refuzul de a fi de acord cu talentul unui copil îl va împinge pe acesta să plece de acasă pentru a reuși într-un loc unde părinții nu-l vor mai putea castra sau distruge.

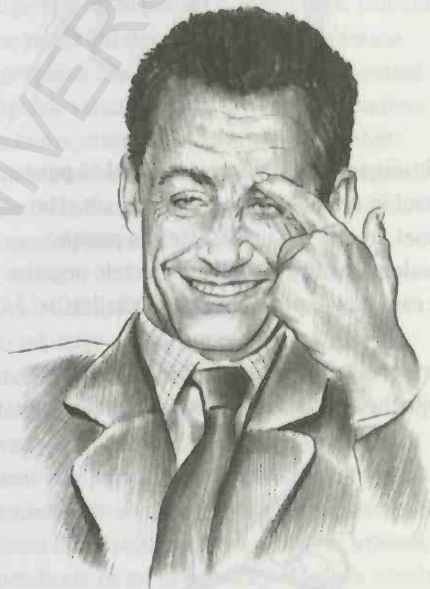
Individul își aprinde bricheta cu flacăra către interlocutor, adică ținând degetul mare spre interior.

Atitudine narcisică! Individul se pune în

lumină, ca să spunem așa, dar nu va avea nici o dificultate să comunice dacă este lăudat de interlocutorul său.

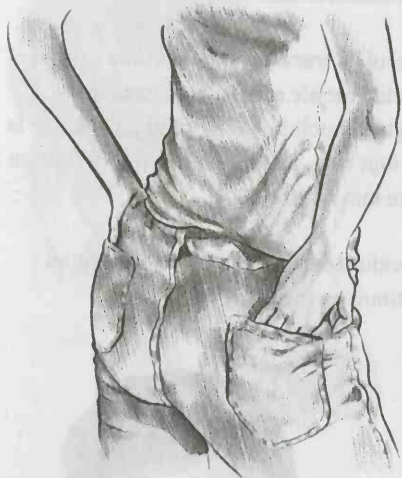
Frizerul își trece tot timpul mâna prin păr. Individ narcisic care își aranjează mereu imaginea publică sau moralul plecând de la păr, fapt care, pentru un frizer, este cum nu se poate mai natural.

Individul are tendința de a se scărpinga continuu pe față.

Este victima unui stres oarecum special, care provine din nevoia sa viscerală de a se impune în fața celorlalți. În societatea noastră există patru tipuri de indivizi: cei care sunt, cei care fac, cei care au și, în sfârșit, cei care nu sunt, nu fac, nu au, dar care ocupă în mod ilegal și în permanență lumina reflectoarelor. După cum ați ghicit, persoana despre care vorbim face parte din ultima categorie.

Tânăra își înfundă mâinile în buzunarele din spate ale jeansilor.

Atitudinea respectivă are avantajul că pune torsul în evidență, atât la bărbați, cât și la femei. În cele din urmă, este și o poziție excelentă pentru a combate efectele negative pe care gravitația le are asupra sânilor.

Scriitorul își aprinde bricheta cu degetul mijlociu al mâinii stângi sau al celei drepte.

Aprinderea brichetei cu degetul mijlociu e semnul egoistului patentat. Iubirea pe care

egoistul o poartă propriei persoane îl face să subordoneze în mod sistematic interesul celuilalt propriului său interes. Degetul mijlociu al mâinii stângi indică un personaj foarte centrat pe impresia pe care o face asupra anturajului său. El trăiește pentru impresia lăsată asupra celorlalți.

Purtați părul lung și ondulat artificial.

Este o coafură senzuală, care sugerează un aspect sălbatic; părul lung și buclat nu trece niciodată neobservat în societate. Femeile care adoptă acest tip de coafură aparțin unei categorii de persoane a căror sensibilitate răzbate prin toți porii. Femei epidermice. Nu sunt seducătoare, ci femei seduse de propria imagine: cu alte cuvinte, narcisice.

Degetele încrucișate, bărbia sprijinită de ele, iar încheieturile îndoite în unghi drept!

Aceasta este una dintre atitudinile clasice de seducție. Este o postură al cărei obiectiv afișat

constă în punerea feței în evidență. Ea le trădează mai ales pe femeile foarte preocupate de felul în care arată sau care sunt centrate pe imaginea lor socială și care au o permanentă nevoie de a plăcea. Actrițele preferă să adopte acest tip de postură în fața fotografiilor.

Ochelarii agățați la decolteu

Dacă decolteul ar fi mai adânc, s-ar putea ghici dorința de a atrage atenția asupra adânciturii dintre sâni. Degeaba i-ați spune că ar putea să și-i pună pe nas, v-ar răspunde cu siguranță că nu are buzunare în care să și-i pună.

Lănțișorul purtat la baza gâtului

Indicator al unei carențe narcisice alinate parțial de o bijuterie narcisică prin care sunt puse în valoare pectoralii unui bărbat sau gâtul unei femei...

Lănțișorul pentru talie

Este vorba despre un lănțișor la fel de fin ca o brățară, dar care este purtat în jurul taliei. Ca și bijuteria din buric, nu este prea des întâlnit la latitudinile noastre, însă rămâne foarte căutat în țările calde. O femeie își încinge mijlocul atunci când sarcina a traumatizat-o sau când visează să revină la talia de viespe pe care o avea pe când era tânără.

NAS

Nasul este sediul flerului (în mod logic), al iscusinței (în mod mai puțin logic) și, de asemenea, meridianul charismei (în mod analogic). Aceasta mă face să afirm că un nas poate fi util în multe domenii, cu condiția să știm să-l folosim.

„Am un nas fin“, afirmă interlocutorul, în timp ce-și astupă, în mod paradoxal, nara dreaptă.

Nu vă încredeți într-un asemenea guru de doi bani, pentru că are fler doar când are guturai.

NASUL IUBIRII, NASUL URII

Oare nu cumva simpatia sau antipatia trece prin mirosul celui alt? „A-i da peste nas“, „Nu miroase deloc a bine“, „A strâmba din nas“, „A avea un nas pentru afaceri“, „A-i râde în nas“ etc.

Un număr uriaș de expresii descriu rolul socioafectiv al nasului. Ar fi cazul să credem că mirosul subliminal apare în iubirea fulgerătoare, irațională prin definiție. Femeile s-ar putea îndrăgosti de felul cum miroase o persoană sau, mai degrabă, pot uita prima impresie vizuală, foarte favorabilă, deoarece un miros „suspect de curat“ le-a schimbat datele problemei. Însă, dincolo de funcția olfactivă a nasului, un rol important îl are și morfologia sa.

NAS IMOBIL, NAS TRIST!

Nu mă refer aici la forma nasului, nu mă interesează dacă este mic sau proeminent. Mă gândesc mai degrabă la mobilitatea sa ca protagonist al feței. Am observat că nasul este partea anatomică anume ce se exprimă într-un mod privilegiat la persoanele cărora le reușește tot ceea ce fac. În schimb, apendicele nazal al populației *lambda* rămâne relativ nemișcat, indiferent de expresia feței. I-am observat și pe participanții la unele dintre stagiile mele de lucru, când le-am cerut să închidă ochii și să se concentreze asupra nasului. Dincolo de o ușoară mișcare, constând în umflarea nărilor, nasul acestor persoane se sprijinea pe un registru psihotonic îngrozitor de sărăcăcios. De obicei, era vorba despre persoane care suferiseră un eșec profesional sau afectiv. Să aibă oare

eșecul ori succesul un efect asupra mobilității nasului? Se pare că trebuie să credem că da. De fapt, după gradul de mobilitate a nasului unei persoane se poate determina potențialul său de reușită în viață. Criteriul acesta este cât se poate de fondat: este de ajuns să priviți și să comparați nasurile personajelor mediatice și ale oamenilor aflați la putere care acaparează ecranul televizorului cu cele ale celor pe care îi întâlniți la restaurantul din colț sau ale colegilor de serviciu. Nasurile mobile au întotdeauna un viitor mai strălucit decât cele nemișcate.

NASUL EROTIC

Vascularizarea nasului în timpul excitației sexuale îl face foarte sensibil la atingere. Voi lua ca dovadă numărul sporit de contacte între degete și apendicele nazal atunci când discursul celor care participă la o emisiune de televiziune se învâрте în jurul subiectului celui mai discutat de când a fost izgonit omul din paradis. Este de ajuns să faceți o experiență, vorbiți cu prietenii despre sex și o să vedeți cum își ascund nasul ori se trag de el, răsând, și îl frământă în timp ce discutați!

NASUL SAU PENISUL?

Nasul mare este în mod esențial masculin și adesea este considerat un simbol falic; mitul popular vrea ca penisul să fie cu atât mai mare cu cât este nasul mai mare. Iată de ce un individ dotat cu un nas mult prea lung, *à la* Cyrano de Bergerac, devine subiect al râsetelor și al glumelor licențioase. Cu toate că, în realitate, nu există nici o legătură între mărimea nasului și cea a penisului, cele două organe au un punct comun: ambele se vascularizează în timpul excitației sexuale, devenind astfel mai umflate și mai sensibile. Ele devin și mai calde. Un

cercetător îndrăzneț a mers până într-acolo încât a măsurat temperatura nazală a unui bărbat în timpul actului sexual, constatând o creștere considerabilă, cuprinsă între 1,5° și 3°, datorată congestiei vaselor sangvine în țesuturile spongioase ale nasului. Această informație este furnizată de Desmond Morris în *Magia corpului*.

SĂRUTUL CU NASUL

În contexte pur sociale, populațiile din regiunea Pacificului folosesc „atingerea nasurilor“ cam la fel cum folosim noi sărutul social. În general, se spune că își freacă nasurile unul de altul, dar descrierea este inexactă. Mișcările de frecare sunt rezervate de obicei situațiilor erotice, în genul celor descrise de Malinowski. Tradiția respectivă ascunde nevoia de a se adulmece reciproc, în timp ce nările aspiră mirosul celui alt corp.

În cazul salutarilor ceremonioase, „atingerea nasurilor“ se supune adesea unor reguli stricte de preeminență. La unele populații, există anumite părți ale corpului care, după caz, pot sau nu să fie atinse cu nasul. Contactul nas cu nas sau nas cu obraz nu este admis decât între persoane care au același statut. Atunci când un tânăr salută un bătrân, o face atingându-i pumnul cu nasul. Iar când un discipol salută un mare șef, atunci genunchiul va fi cel atins cu nasul.

În ziua de azi, acest tip de salut este pe cale de dispariție. Modul de viață din ce în ce mai cosmopolit, călătoriile mai frecvente, amestecul culturilor, turismul în plină dezvoltare, precum și comerțul internațional, toate acestea au contribuit la uniformizarea crescândă a gesturilor de întâmpinare, iar omniprezenta strângere

de mână s-a răspândit pe aproape toată suprafața globului. În momentul actual, când se întâlnesc maorii de rang înalt, ei combină o strângere viguroasă a mâinilor cu un foarte ușor contact al nasurilor. Noul mod de a saluta îi ia încet locul celui vechi.

NASUL PSIHOSOMATIC

Dacă suferiți foarte des de rinite, alergice sau nu (guturaiuri), poate că n-ar fi rău să vă gândiți că v-a lăsat baltă flerul. Un guturai nu se datorează întotdeauna expunerii la frig, ci poate fi un puternic semnal psihosomatic pe care vi-l trimite inconștientul pentru a vă spune că flerul a dat rateuri. Atunci când îi explic acest lucru unei persoane răcite, aceasta îmi râde în nas. Interpretarea stupidă, a unui psiholog amator. Un nas înfundat nu mai are fler (miros), asta mi se pare evident. Dar, dacă nu mai are fler, nu cumva acesta este un mod de a-i semnaliza proprietarului său că a luat-o pe o cale greșită? Nu-i așa? În cele câteva dăți când m-am pricopsit cu un guturai de toată frumusețea (tip sinuzită), m-am vindecat rapid încercând să aflu care era pasul aflat la originea sa.

Peste 80% dintre rinite sunt de origine psihogenă. Dacă aflați ce v-a declanșat guturaiul, vă veți vindeca până la căderea serii. Bolile infecțioase ale căilor respiratorii superioare (rinite, bronșite și sinuzite, recidivante sau nu) sunt adesea consecința unei diminuări a rezistenței nespecifice care se poate datora unei stări depresive trecătoare (o slăbire bruscă a sistemului imunitar). Orice inițiativă care duce la un impas provoacă o asemenea stare. Iar atunci, rinita devine primul semnal destinat să conștientizăm lipsa de fler (nasul înfundat) care l-a dus pe bolnav la această extremitate.

NASURILE CU PIERCING

Se pare că *piercing*-ul nărilor a luat naștere în Orientul Mijlociu, în urmă cu aproape 4 000 de ani. De acolo, s-a răspândit în India în secolul al XVI-lea și a fost repede adoptat de castele nobiliare. Tipul de bijuterie prins în nas putea folosi la distingerea castei și a poziției sociale a purtătorului său.

În Occident, *piercing*-ul a fost introdus de hipioți, fani ai Indiei, prin anii 1960. A fost adoptat apoi de punkiști, în anii 1980, iar în ultimii ani a devenit cât se poate de popular. Un lucru evident este că moda inelelor nazale favorizează îndeosebi partea stângă a nasului. Niciodată nu sunt găurite ambele nări deodată. Probabil este vorba aici despre o identificare lateralizată cu unul dintre părinți.

Piercing-ul septului nazal se face în zona centrală a nasului, unde se despart nările. Papuașii din Noua Guinee purtau în acea zonă o bijuterie din os sau din lemn. Adesea, acolo se petrecea un inel în formă de potcoavă, un talisman norocos care simboliza inițial organele genitale feminine. La început, potcoava agățată deasupra intrării era un mod de a-l îndepărta pe cel rău și de a-l împiedica să privească în casă. Mai târziu, a devenit un simbol al fecundității.

Rădăcina nasului este sediul gestual și simbolic al mâniei. Să fie oare *piercing*-ul rădăcinii nasului un remediu mai bun pentru a calma crizele de furie ale tinerelor colerice? Furia este o energie explozivă și masivă. Dacă este sublimată, devine carburantul dinamismului. Acesta este raportul care face legătura între temperamentul atrabil și calitatea de a ști să-l controlezi. Din nefericire, acest tip de *piercing* este prea rar pentru a putea confirma diagnosticul pe care îl propun.

MIROSURILE COMPLEMENTARE

Un site internet le propune vizitatorilor să-și descopere sufletul pereche prin comparația mirosurilor:

„Motivul pentru care două persoane se atrag reciproc este unul dintre misterele vieții. Sau mai degrabă, nu se știe de ce două persoane care, teoretic, ar forma cuplul ideal nu simt în realitate nici un fel de atracție una față de alta... Una dintre ipoteze este cea potrivit căreia conștiința umană – și deci și gândirea umană – este dominată de văz. Se spune că frumusețea este în ochii celui care privește, iar celelalte simțuri au prea puțină importanță. Totuși, după cum atestă enormele cifre de afaceri din industria parfumurilor, frumusețea trece și prin nas. Lansat în decembrie 2007, ScientificMatch.com, un site de întâlniri american, a hotărât să transforme aceste mirosuri în bani. Fondat de un inginer pe nume Eric Holzle (care mărturisește că femeile roiesc în jurul lui), site-ul se sprijină parțial pe o constatare făcută în 1995 de către biologul evoluționist Claus Wedekind, de la Universitatea din Berna, Elveția. Acesta le-a cerut femeilor să miroasă tricouri purtate timp de trei zile de diferiți bărbați și să noteze cât de atrăgător li se pare mirosul fiecăruia. Apoi, a analizat ADN-ul bărbaților și al femeilor care fuseseră subiecții studiului, acordând o atenție specială genelor care intervin la majoritatea vertebratelor în formarea unei părți a sistemului imunitar, numită complex major de histocompatibilitate (CMH) (atunci când este vorba despre ființele umane CMH se numește HLA, antigenul leucocitelor umane). Claus Wedekind știe că, la șoareci, CMH joacă un rol și în atracția sexuală, impregnând fiecare individ cu un miros pe care ceilalți îl pot simți și care contribuie la alegerea partenerului pentru reproducere. Din moment

ce lucrurile valabile pentru șoareci sunt adesea valabile și pentru oameni, cercetătorul și-a spus că probabil CMH afectează mirosul transpirației umane. Și nu s-a înșelat. Femeile au preferat tricourile purtate de bărbații al căror CMH diferea cel mai mult de al lor. În plus, femeile care aveau CMH similar foloseau parfumuri asemănătoare. Acest lucru ne face să bănuim că parfumurile au scopul de a permite mirosului să fie eliberat din corp, nu să-l ascundă, așa cum vrea concepția tradițională a esteticii.

Acest fapt este logic din punctul de vedere al evoluției. Copiii proveniți din cupluri ce posedă o gamă extinsă de CMH – deci scuturi imunitare – vor fi mai bine apărați împotriva bolilor. Iar lucrul acesta este foarte important pentru o specie socială, bazată pe colaborare, cum este specia umană. În plus, compararea CMH-ului ar putea fi un mijloc de a verifica existența sau nu a legăturilor de rudenie și, prin urmare, de a preveni consangvinitatea. O legătură bazată pe CMH ne poate face să credem nu numai că rufele murdare ale partenerului vor mirosi frumos, ci și că cei doi vor avea mai multe orgasme, vor risca mai puțin să fie înșelați, vor fi mai fericiți etc. Și nu numai pe heterosexuali îi privește acest lucru. Și homosexualii reacționează la fel de puternic la mirosurile derivate de CMH, cu toate că o fac mai puternic la mirosurile persoanelor de același sex decât ale celor de sex opus. Singurele persoane pentru care uniunea fondată pe CMH nu are nici un efect sunt femeile care iau pilule anticoncepționale. Contracepția chimică perturbă acest sistem prin faptul că mimează sarcina. Astfel, femeile însărcinate preferă CMH-uri asemănătoare cu ale lor. Prin urmare, ele sunt mai ferice în compania membrilor familiei lor, ceea ce, probabil, este tot un avantaj din punctul de vedere al evoluției.

Acestea fiind spuse, ScientificMatch.com nu se bazează doar pe mirosuri. Deși li se cere să trimită un eșantion de transpirație prelevat de la subsuori, celibatarii plini de speranțe trebuie să completeze și chestionarul obișnuit pe acest gen de site-uri, plătind în același timp și 1 995 de dolari pentru înscriere.” (*The Economist*, Londra)

MIMICA NASULUI

Potrivit lui Desmond Morris, nasul poate fi un indicator al emoțiilor. La fel ca restul feței, apendicele nostru nazal este prevăzut cu mușchi de expresie și putem astfel să ne arătăm sentimentele. Se poate strâmba de dezgust, încreți de repulsie și poate fremăta de furie sau de frică. I se poate întâmpla să pufăie de iritare sau de repulsie ori să-și exprime curiozitatea față de un miros suspect.

Noi stabilim în diferite feluri un contact fizic cu nasul propriu. Ne atingem sau ne frecăm nasul cu mâna când suntem excitați; ne ciupim ușor linia nasului când ne gândim la ceva ori dacă suntem obosiți și avem tendința să ne băgăm degetul în nas atunci când gândurile parazite ne invadează imaginarul.

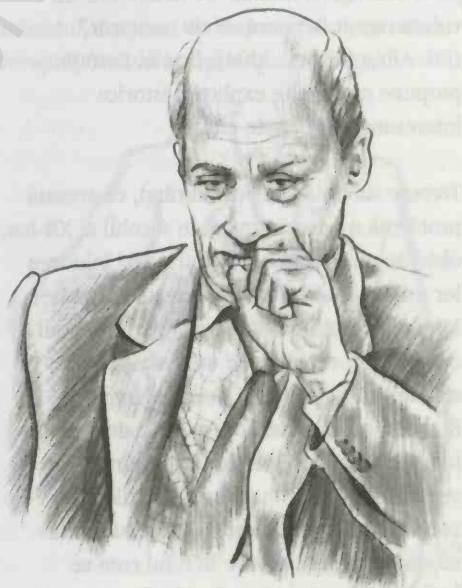
Când o persoană e pusă pe scaunul acuzării sau când i se pune o întrebare grea și vrea să-și ascundă tulburarea în timp ce încearcă să găsească un răspuns, atunci mâna se duce către nas. Îl freacă, îl ciupește sau îl frământă. Respectivul moment conflictual produce o reacție de stres în delicatele țesuturi nazale, ducând la o senzație imperceptibilă de iritare.

După opinia lui Morris, acest fenomen ar fi de remarcat mai ales la mincinoșii fără experiență.

Din punctul meu de vedere, stresul resimțit provoacă mai ales o solicitare a nasului în calitate sa de sediu al priceperii, deci al priceperii de a răspunde la întrebarea dificilă.

Probabil că și ciupirea liniei nasului atunci când suntem cufundați în gânduri are o origine similară, sinusurile aflate sub linia nasului provocând o durere ușoară și temporară pentru a răspunde stresului resimțit de nas.

Atunci când un manipulator își freacă sau își ciupește nasul în mod repetat, crisparea mișcărilor sale devine foarte vizibilă. Omul este contrariat. Un individ care își freacă nasul este victima unui fenomen de excitare care nu este neapărat de origine sexuală. Indivizii cu un temperament coleric au tendința să repete acest gest de îndată ce sunt strânși cu ușa.

Dar gestul este și un semnal de exasperare. Dacă noua prietenă își freacă regulat nasul, cu o mișcare de du-te-vino, înseamnă că-i

lipsește drogul preferat: bârfele suculente care o mai scapă de plictisul cotidian.

Și nu-i nimic sexual în asta!

Când patronul își scarpină aripile nasului cu vârful arătătorului, își exprimă în mod direct șovăiala. Dacă își ciupește rădăcina nasului cu degetul mare și cu arătătorul, atunci este vorba de acel reflex gestual foarte cinematografic al regretatului actor Lino Ventura, care este menit să arate cum persoana respectivă se umple de furie. În realitate, acest gest traduce nevoia de a elibera o conștiință zbcucimată.

NASTURI

Toată lumea știe că nasturii sunt cusuți pe partea dreaptă la hainele bărbățești și pe partea stângă la hainele de damă. Într-un volum numit *Le pourquoi du comment?* (Ed. Albin Michel, 2004), Daniel Lacotte propune mai multe explicații istorice interesante, pe care le citez:

Trebuie subliniat, în primul rând, că această problemă n-a existat până în secolul al XII-lea, când au apărut primii nasturi, deși folosirea lor nu a luat avânt decât în secolul următor. Motivația este una foarte simplă: în timpul cruciadelor, occidentalii au descoperit minunile Orientului, și mai ales Imperiul Bizantin a făcut mari progrese în domeniul fabricării stofelor și al confecționării veșmintelor. Imprimeurile țesăturilor, dar și comerțul cu catifea și cu satin au produs modificări semnificative în felul cum se îmbrăca elita timpului, deși încă nu se putea vorbi cu adevărat de efectele modei. Acestea, impuse de suverani și de nobilii de la curte, își vor face apariția abia în secolul al XIV-lea.

În această parte a Evului Mediu, cunoscută și sub numele de perioada feudală (secolele al XI-lea–al XIII-lea), bărbații și femeile purtau peste cămașă un fel de tunică lungă, fără mâneci, numită *bliaud*. Când ieșeau afară, se acopereau cu o capă sau cu o pelerină.

În Evul Mediu, în tradiția vestimentară mai exista un accesoriu de bază: spada. Cu siguranță, unele dintre acestea aveau și o excepțională valoare decorativă, poate chiar artistică, dar răspundeau în mod fundamental altor cerințe potențiale: o luptă neașteptată. Aici ajungem la prima explicație posibilă a enigmaticului sens de încheiere a nasturilor. Oamenii înarmați purtau întotdeauna sabia pe stânga. Și, ca să-și dea la o parte o haină care o acoperă, nimic mai ușor decât să descheie nasturii cu mâna stângă, apucând imediat arma cu dreapta, dând la o parte cu un gest larg pulpana stângă a capei... care, prin urmare, va acoperi pulpana dreaptă. Concluzie: pentru ca executarea acestui gest precis – poate chiar vital – să nu poată fi împiedicată, trebuia ca nasturii să fie cusuți pe partea dreaptă a veșmintelor.

Până acum, nici un cercetător nu a dovedit încă în mod clar această explicație, care este însă larg răspândită, chiar și prin anecdotele din lumea modei. Dar dacă această ipoteză nu se referă decât la sexul masculin, o a doua demonstrație se sprijină pe o „activitate“ exclusiv feminină, adică pe alăptat. Astfel, pentru a ușura descheierea nasturilor cu mâna dreaptă (căci bebelușii erau ținuti de obicei pe brațul stâng), nasturii se coseau pe partea stângă a hainelor. Din întâmplare, cele două explicații se

completează eficient, deși sunt cât se poate de independente una de alta. În realitate, nu reprezintă decât niște presupuziții logice.

Poate că sabia și alăptarea se află la originea unui mod de a plasa nasturii, însă există, cu siguranță, și alte ipoteze. Astfel, versiunea „cameristei“ are numeroși adepți. Potrivit acestei teorii, nasturii erau cusuți pe partea stângă a veșmintelor femeiești... pentru a ușura îmbrăcarea reginelor, a prințeselor și a altor doamne de viță nobilă. Într-adevăr, se pare că sensul de încheiere a nasturilor la hainele de damă este mai ușor pentru o cameristă dreptace în sarcina căreia cade acest lucru și care stă în fața femeii pe care o îmbracă.

DAR DACĂ AR EXISTA O ALTĂ EXPLICAȚIE A DISPUNERII NASTURILOR?

Femeia este identificată cu partea stângă a corpului ei, deoarece această regiune depinde de emisfera cerebrală dreaptă, creierul feminin. Bărbatul este identificat cu partea dreaptă a corpului, guvernată de emisfera cerebrală stângă, creierul masculin. Ipoteza aceasta se bazează pe bățul masculin, ținut în mâna dreaptă, și pe bățul feminin, ținut în mâna stângă, despre care vorbește Adam Smith (citat anterior). Totuși, se poate observa că, atunci când se descheie la nasturi, femeia folosește mâna stângă, în timp ce bărbatul recurge la dreapta. Această constatare întărește ipotezele evocate de Daniel Lacotte – sabia sau bebelușul.

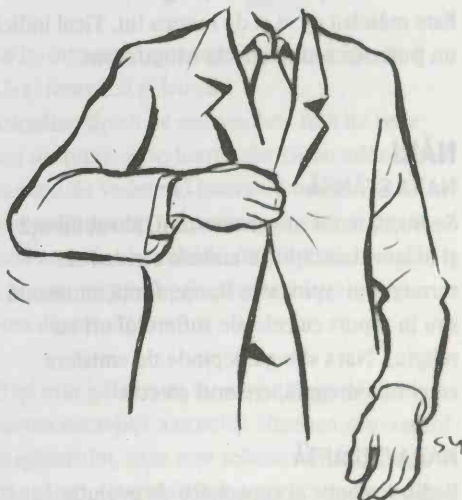
Cele mai banale acțiuni, pe care le repetăm zilnic, sunt în general cele mai revelatoare, deoarece este vorba de refrene gestuale pe care le facem întotdeauna în același fel, indiferent de contextul apariției lor.

Individul, dreptaci, își încheie sacoul cu mâna stângă, fără să se ajute și de dreapta.

Este în mod evident contrariat sau crede că nu se ridică la înălțimea așteptărilor.

Individul, dreptaci, își încheie haina cu mâna dreaptă, fără să se ajute și de stânga.

Pleacă de la întâlnire satisfăcut de munca sa și cu sentimentul că a fost la înălțime.

Individul își încheie haina cu ambele mâini.

Cu siguranță este perturbat sau contrariat de ceva.

Își adună mereu pe lângă el pulpanele sacoului, ca și cum s-ar pregăti să-l încheie. Este mândru de el și de munca lui. Ticul indică un puternic sentiment de triumfalism.

NĂRI

NARA STÂNGĂ

Sediu simbolic al generozității, al subtilității și al spiritualității (în ambele sensuri ale termenului: spirit viu, finețe, ființă amuzantă sau în raport cu cele ale sufletului ori cu religia). Nara stângă depinde de emisfera cerebrală dreaptă, creierul afectiv.

NARA DREAPTĂ

Sediu simbolic al capacității de evoluție prin învățarea și fluiditatea mecanismelor înțelegerii. Depinde de emisfera cerebrală stângă, creierul cognitiv.

Patronul se scarpină pe nara stângă cu arătătorul stâng.

Ezită să pună punct, însă vrea să păstreze avantajul.

Își scarpină nara stângă cu arătătorul drept. Inversiune! Nu se simte în largul lui, întrucât încearcă să controleze situația, în loc să fie stăpân pe ea. Orice inversiune trădează un sentiment de inferioritate.

Își scarpină nara dreaptă cu arătătorul drept.

Se gândește la modul în care să acționeze ca să nu fie păcălit sau pentru a întoarce discuția în favoarea lui.

Își scarpină nara dreaptă cu arătătorul stâng. Inversiune! Se simte încolțit. De fapt, nu prea pricepe unde vrea să ajungă adversarul lui.

Aceste interpretări, bazate pe vocabularul psihoanatomic, s-au revelat a fi aproape de observațiile pe care le-am putut realiza în timp real pe documente filmate.

NEBUNATIC

Prietena lui își ridică brațele în aer, îndoind antebrațele și ascunzându-și ceafa în spatele mâinilor.

Făcut de o necunoscută într-un spațiu public, acest tip de cod este o invitație la o escală amoroasă. Dar escală nu înseamnă călătorie! Unele scale sunt atât de scurte, încât abia dacă ai timp să faci cunoștință cu celălalt înainte de a coborî din nou cu picioarele pe pământ.

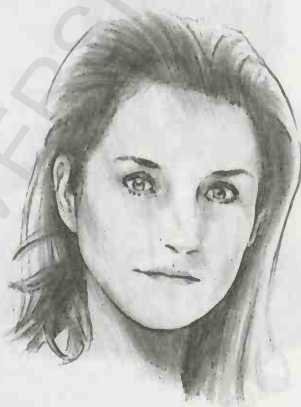
NECHIBZUIT

În general vă aruncați telefonul mobil la fundul genții și vă dați apoi de ceasul morții ca să-l găsiți când sună.

NEGLIJENT

Tipul de la curățenie își suflă tot timpul șuvița de păr care îi cade în ochi. Personajul este dezordonat și neglijent. Nu i-ar trece prin cap să se ducă la frizer ca să scape de șuvița pe care o gonește în mod compulsiv. Același diagnostic li s-ar putea da indivizilor care își dau șuvița din ochi cu un gest compulsiv.

NEÎNCREDERE

Ea își întoarce ușor capul spre stânga, fără să-și ferească privirea.

Atitudine tipică de neîncredere față de ceea ce i se spune. Este foarte clar că nu aderă la punctul de vedere al interlocutorului. Este de ajuns să-i punei o întrebare ca să-i risipiți în mod automat bănuielele. Traducerea literală a acestei mișcări ar fi: „Oare nu veți ajunge prea departe?”

El își mângâie ușor, cu vârful degetelor, partea rotunjită a urechii. Urechea este sediul imaginarului, care este solicitat astfel prin mângâieri. Gestul indică o atitudine de recul față de situația sa. Se întreabă dacă poate avea încredere în celălalt, gândindu-se însă că, dacă acesta încearcă să-i adoarmă bănuielele,

înseamnă că face parte dintre persoanele cu care evită să lucreze.

Frecvența repetitivă a introducerii mâinii drepte sau stângi între coapse este un simptom primordial în tabloului lipsei de încredere în sine.

Coapse încrucișate, picioare încrucișate, tot aia! Mai multe observații pe viu mi-au demonstrat că poziția picioarelor încrucișate, cu mâinile între coapse, este preferată de indivizii care nu au nici o urmă de încredere în ei. Un rezultat care vine în întâmpinarea celor observate pe plan pur comportamental, dar cu o mică nuanță. Orice persoană aflată într-o situație ale cărei date nu le cunoaște ia automat o poziție defensivă, indiferent dacă este vorba de președintele unei companii multinaționale sau de un funcționar public. Așa că își va încrucișa mai ales picioarele ca să apere sediul libidoului, care este o succursală a eului său.

Rotirea cu rapiditate a capului poate să se transforme într-un tic nervos la o persoană

care are tendința să dezaprobe afirmațiile tuturor persoanelor din jur. Poate ajunge să creadă că este unica deținătoare a adevărului și că toți ceilalți nu sunt decât niște mincinoși sfrunțați. Acest tic este frecvent la oamenii în vârstă, care se învăluie într-un fel de neîncredere epidermo-paranoică.

„Nu știi dacă să te cred“, obiectează el, rotindu-și capul spre stânga. Discursul este sceptic, iar reacția, de fugă!

„Nu prea am chef să merg la filmul ăsta. Dar tu?“ întreabă individul, întorcându-și capul către stânga, cu privirea îndreptată spre interlocutor. Discursul este neconvincător și reacția este de fugă!

Rotirea capului la stânga deplasează vigilența oculară pe ochiul drept, care depinde de emisfera cerebrală stângă, creierul cognitiv. Această rotire face parte din aceeași familie cu sfidarea sau cu fuga simulată („Ia-te după mine, că eu fug de tine!“). O luăm mereu la fugă spre stânga. Rotirea capului spre stânga dezvăluie un individ ceva mai puțin dinamic decât alter egoul lui. Este de acord să participe, dar va fugi mâncând pământul dacă va fi obligat să intre în competiție cu un candidat mai puternic decât el. Această rotire este majoritar masculină. Bărbații o iau mereu la fugă cu piciorul stâng sau rotindu-și corpul spre stânga, iar animalele fac la fel. De ce? Deoarece simțul spațiului sau facultatea spațială se situează în aria cerebrală dreaptă, care comandă partea stângă a corpului. Extrapolând, putem presupune că rotirea capului spre stânga indică nevoia de a fugi sau de a se debarasa în mod virtual de o persoană inoportună.

Neîncrezătorul își ține telefonul mobil la zece centimetri de ureche. Se apără astfel de undele malefice transmise de glasul celui cu care vorbește.

Când stă jos, face o încrucișare dublă. Adesea, se și apleacă în față pe scaun.

Postură clasică de apărare și de închidere, impusă de un climat mental de neîncredere. Individul nu se simte mai deloc sigur pe el. Cei care adoptă de obicei postura dublei încrucișări sunt gazde nu tocmai primitoare sau invitați care au venit în locul respectiv împotriva voinței lor. Indiferent dacă sunt indivizi ofensivi (brațul drept dominant) sau defensivi (brațul stâng dominant), piciorul dominant, în funcție de sex, indică, în mod direct, nivelul neexprimat de respingere sau de refuz.

> vezi și **PICIOARE** și „încrucișări duble“.

Capul plecat, cu fruntea înainte și privirea suspicioasă și în retragere este o atitudine de neîncredere.

Interlocutorul se scarpină sub brațe, în unghiul care desparte brațul de umăr. Nu are încredere în asigurările date de interlocutorul lui sau în promisiunile pe care i le-a smuls acestuia. E și normal! Cum să te încrezi în cuvântul altuia când tu însuși nu ai așa ceva?

Sprrijinit în cot, interlocutorul își ascunde gura sub degetul mare și arătătorul ținute ca o pensetă deschisă, ca și cum și-ar pune un căluș la gură.

Am dat acestui gest denumirea de „căluș“. Este vorba despre o atitudine defensivă, pe un fond de neîncredere. Individului i se pare că sunteți prea politicoși ca să fiți de încredere și, de altfel, din acest motiv își apără gingiile. Atitudinea respectivă se întâlnește des la psihoterapeuții care vor să se apere de propria credulitate atunci când discută cu pacienții, care adesea deghizează realitatea.

La stânga, persoana se apără în mod emoțional de argumentele sau puterea de convingere a interlocutorului.

La dreapta, îl măsoară pe interlocutor și caută cea mai bună metodă să-l contreze. Este o atitudine defensivă, pe un fond de neîncredere. Penseta formată de degetul mare și de arătător sudează buzele, impunându-le tăcerea.

Mâna dreaptă este poziționată pe antebrațul stâng, fără să-l prindă însă. Sediul simbolic al mijloacelor naturale de apărare ale corpului, antebrațul stâng al dreptaciului este scutul lui. Acest cod gestual des întâlnit arată că persoana respectivă nu are încredere în interlocutorul său și își pregătește deja apărarea, înainte chiar să înceapă ostilitățile. Simpatia nu este pe ordinea de zi.

Ea vă oferă bricheta întinzând mult brațul, ca să vă aprindeți țigara. „Să nu cumva să treci pragul care ne desparte“ este sensul acestei atitudini.

Controlorul stă jos, cu palmele odihnindu-se pe masă ori pe servietă. Ascunderea palmelor în mod ostentativ este un mod de disimulare și un refuz de a-i acorda încredere interlocutorului.

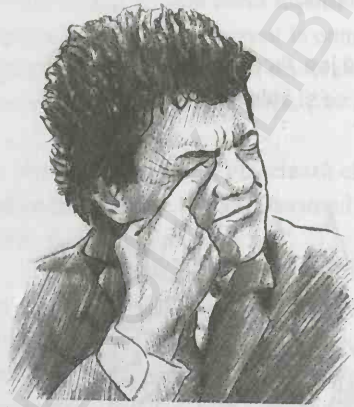
Cu un gest mecanic, persoana își ridică ochelarii cu arătătorul drept. Puteți fi la fel de explicit precum un spot publicitar la o marcă de detergent, că el tot o să se întrebe unde bateți.

Omul se sprijină în cot, bărbia este proptită în palma deschisă, iar vârful degetelor ascunde gura.

Își observă interlocutorul fără idei preconcepute, dar cu un rest de neîncredere.

NEÎNDEMÂNATIC

Interlocutorul își freacă des pleoapele cu arătătorul.

Omul acesta sparge tot ce atinge, nu-l lăsați să se joace cu proiectul pe care i-l arătați! Și, pe deasupra, probabil că este la fel de susceptibil ca un scriitor uitat de public.

Interlocutorul se sprijină într-un cot și își obturează una dintre pleoape cu buricele degetelor.

Când vă blocați, vă va consola cu însuflețire și vă va ajuta să vă reveniți, dacă este cazul. În schimb, dacă reușiți, vă va ajuta să eșuați.

Mâna dreaptă este folosită ca o teacă pentru stânga (sau invers), ale cărei degete o depășesc, subiectul dând astfel impresia că ține o mânășă în mână.

Gest tipic pentru oratorul care își cultivă tendința de a se băga în proiecte păguboase ori de a face alegerile cele mai proaste cu putință.

A-ți roade pielițele, unghiile, părul, printre altele, este un gest banal în sine, dar cât se poate de revelator pentru ceea ce se petrece în mintea celui care îl face. Dacă sunteți cumva în plină paradă amoroasă, fiți foarte atent, întrucât aceste gesturi sunt un fel de stâlpi indicatori ai unei situații stresante în dragoste, care vă poate face, până la urmă, să fugiți mâncând pământul. În context profesional, roaderea unghiilor, a pielitelor sau a părului este un semn simbolic de pedeapsă pe care ne-o aplicăm atunci când avem impresia că am comis o greșeală ori suntem pe punctul de a o comite.

NELINIȘTIT

Este așezată, cu picioarele îndoite pe lângă trunchi.

Neliniștea este fondul comercial al acestei posturi, chiar dacă ea aparține unei tinere temătoare să nu displacă celui pe care a pus ochii în timpul unei petreceri între prieteni.

Fermecătoarea dumneavoastră vecină își mușcă buza inferioară. Gestul dezvăluie o neplăcere evidentă. Se simte copleșită sau surmenată.

Când o femeie își mușcă buza inferioară, ea își exprimă teama la modul general. Când repetă gestul în situație de seducție, acesta poate traduce un sentiment de exaltare amoroasă sau o neliniște foarte intensă pe scara Richter.

NEMILOS

Frank Carlucci, una dintre personalitățile de marcă ale economiei de război americane, este un soi de părinte al industriei militare și un preferat al tuturor politicienilor aflați în căutarea unui „după“. Intervievat de mai multe ori, cu ocazia unui documentar foarte critic la adresa președintelui Bush, s-a putut constata că acest individ, care distribuia sinecuri la Washington, vorbea fără să clipească, privirea întunecată și glacială a personajului spunând multe despre lipsa lui de compasiune.

Gura schițează o semilună cu vârfurile în jos.

Desemnează indivizii acrimonioși, adesea necruțători cu dușmanii, și formează două cute aspre la colțul buzelor. Buzele cu colțurile căzute sunt marca disprețului sau a dezgustului. Cei care recurg la gest au, însă, un aer atât de angelic când li se reproșează ceva, încât nu pot fi etichetați drept răi 100%. Și totuși... Răutatea personajelor respective se simte în comportament. Cu cât sunt mai bogați, mai celebri sau mai adulați, cu atât

mai mari sunt șansele ca ei să fi dus o viață plină de frustrări majore, care i-a împins să tânjească după ceea ce nu puteau avea. Este reversul medaliei. Cu greu ne putem imagina până unde poate merge frustrarea celor bogați.

NERĂBDARE

Se poate observa un soi de fremătare cabalină a nărilor interlocutorului.

Acesta își exprimă implicit nerăbdarea, printr-o fremătare a nărilor asemănătoare cu fornăitul unui cal.

Interlocutorul, sprijinit pe coate, se srobește în nări cu unul dintre degetele arătătoare sau cu amândouă, pe rând.

Afișează un dispreț total față de regulile ce guvernează relațiile sociale. În general ratează multe ocazii din pricina nerăbdării, în măsura în care acest tic gestual trădează o anumită lipsă de fler. Aduceți-vă aminte că nasul este centrul simbolic al flerului.

Ea își trece neincetat mâinile prin păr, dând impresia că și-l aranjează.

Este o manie frecventă la persoanele nerăbdătoare să reușească, deși nu încep niciodată nimic. În fond, sfârșesc înainte de a începe.

Când merge, colegul dumneavoastră pare că o să se prăbușească în față.

Această atitudine dezvăluie un personaj asocial, veșnic grăbit să-și termine treaba și care ratează toate ocaziile dintr-o nerăbdare excesivă.

Colaboratorul dumneavoastră își ține țigara între degetul mare și cel mijlociu și se strâmbă când trage fumul în piept, ca și cum ar fuma un joint.

Acest mod de a ține țigara este emblema unui mare nerăbdător.

NEREALIZARE

Sprijinindu-și antebrațul pe birou, colegul își strânge pumnii, ascunzându-și degetele mari în interior.

Și-a băgat degetele mari în teacă. Nu este prima dată când îl văd reproducând acest gest și i-am făcut observație, ceea ce l-a deranjat. Mi-a răspuns că își ține pumnii așa dintotdeauna și că ar trebui să-mi văd de treaba mea.

Degetele mari în teacă trădează o afecțiune profundă legată de incapacitatea de a-ți realiza visurile (degetul mare de la stânga) sau de un sentiment de nerealizare (degetul mare de la dreapta). Rețineți, dar nu spuneți nimic!

NESTATORNIC

Când vine vorba despre privire, stânga nu-i ca dreapta. Ochiul care alunecă spre stânga au o privire regresivă, trădând fuga spre trecut sau

o căutare în referințele clasificate din memoria imediată. Dar este și un mesaj care exprimă o stare punctuală de disconfort. Vorbitorul caută o ieșire de siguranță. De multe ori, cel care vrea să dea bir cu fugiții este un individ care-și părăsește prietenii.

Animatorul de televiziune își freacă mâinile, ca și cum și le-ar spăla sub jetul de la robinet.

„Indivizii care își freacă regulat mâinile au mâinile murdare, în sens figurat”, spune un dicton înțelept.

Nu uitați niciodată această maximă dacă vreți să evitați dezamăgirile.

NEVROZĂ DE ANGOASĂ

În timp ce mă ascultă, pacientul dă constant din cap.

Unele persoane fac un adevărat refren din acest gest, poate chiar un tic. Clătinarea capului este subliniată adesea de interjecții sau onomatopee pe cât de diferite, pe atât de bizare (ecolalie sau repetarea sfârșiturilor de propoziție). Această nevoie de a-și aproba astfel interlocutorul este un important semn de anxietate și aparține tabloului clinic al neurozei de anxietate. Dacă vă surprindeți deodată că dați din cap în ritm *stacatto*, înseamnă că inconștientul vă trimite un avertisment postural. Sunteți strâns cu ușa într-o dezbateră sterilă. Aprobarea gestuală pe care o dați nu-i decât o eschivă.

Degetele înfășoară degetul mare ca un guler. Degetul mare făcut prizonier este un reflex gestual alternativ, prin urmare predictiv. Inserția degetului mare între inelar și degetul mic este o bizarerie gestuală.

O perlă rară și un semnal gestual de anorgasmie globală. Am observat această variantă de multe ori la persoane dezorientate, chiar femei suferind de nevroză sau de surmenaj (în exclusivitate subiecți de sex feminin).

NOMBRILISM

Interlocutorul, în picioare, își sprijină încheieturile mâinilor în zona șalelor, cu palmele deschise către înapoai.

Atitudine uimitoare, proprie unui individ pasionat de un subiect pașionant: el însuși, în persoană. Asta-i bună!

NORMATIV

SUNTEȚI UN NORMATIV SAU UN COORDONATOR?

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant;
- Degetul mare drept dominant.

Normativul fuge de aventură pentru a se refugia în contextul securizant al unui ținut de cunoaștere, un ținut pe care el are sarcina să-l coordoneze sau să-l controleze. Este stâlpul stabilității într-o întreprindere. Are nevoie să-i fie confirmate competențele de către grup pentru a-și putea afirma talentul. Ponderator,

factor stabilizator, apărător al valorilor societății al regulilor jocului, termostat social, normativul este indispensabil pentru echilibrul grupului, aparținând, de regulă, profilului psihologic cartezian.

EXISTĂ DOUĂ TIPURI DE NORMATIV:

- Normativul cerebral (moderatorul);
- Normativul relațional (coordonatorul) care coordonează comunicarea în cadrul grupului sau în afara acestuia.

Normativul cerebral este, în general, mai înzestrat pentru sarcini administrative, cercetare, finanțe sau logistică, în timp ce normativul relațional (coordonatorul) își va afla echilibrul coordonând activitatea grupului de care răspunde. Poate să se transforme în mediator în cazul unui conflict.

NOSTALGIE

Dubla ancorare a antebrațelor.

Antebrațul drept este și unul dintre sediile simbolice ale comunicării interpersonale. În Antichitate, romanii își strâneau reciproc antebrațele în chip de strângere de mână.

Antebrațul stâng simbolizează fuga și mijloacele de apărare naturale. Este scutul natural al dreptacului, în caz de agresiune. Dubla ancorare a antebrațelor este un refugiu simbolic. Este marca unui individ nostalgic, poate chiar de-a dreptul paseist și total anacronic, care dă impresia că și-a greșit epoca. Prezentul îl neliniștește și se refugiază în trecut. Prin reproducerea acestei duble ancorări, veți putea constata în cât de mare măsură aceasta aduce cu sine o impresie fizică de siguranță. La fel ca încrucișarea brațelor când e frig afară. Întotdeauna era mai bine înainte.

Combinatie de inele la degetul mic și la mijlociul de la mâna stângă. Nostalgică, regresivă, trăind în simbioză cu trecutul și cu galeria foștilor iubiți, a căror amintire nu reușește s-o îngroape o dată pentru totdeauna. Este curatoarea unui Muzeu Grévin particular în care s-ar putea să fiți expus într-o zi, indiferent dacă vă place sau nu, pentru posteritatea iubirilor sale.

SUNTEȚI MAI DEGRABĂ NOSTALGIC SAU AMBIȚIOS?

Cele două degete mici asociate simbolizează timpul. Cum vă gestionați timpul? Sunteți mereu în întârziere la întâlniri sau, dimpotrivă, ajungeți mereu prea repede? Sau poate că

ajungeți chiar la fix? Cu alte cuvinte: cum vă gestionați viața? Vă permiteți să mai și trăiți sau cereți ca existența dumneavoastră să se supună dictaturii timpului care trece?

Dacă veți avea curiozitatea să vă măsurați forța degetelor mici, folosind un cântar, ca și pentru celelalte degete ale mâinilor, veți descoperi dacă sunteți mai degrabă nostalgici sau ambițioși, în funcție de degetul care va cântări mai greu.

La testul cântarului, un deget mic drept mai energic (deci mai greu) decât stângul indică un individ investit în viitorul său. Cu cât este mai mare diferența de greutate, cu atât una dintre cele două calități simbolizate de degetele mici va fi mai prezentă în comportamentul persoanei respective.

Un deget mic stâng mai energic indică adesea un individ care își privește viitorul prin oglinda retrovizoare și care consideră că trecutul este rădăcina viitorului. În mare, un individ mai degrabă nostalgic decât progresist.

O greutate mai mult sau mai puțin egală indică o persoană epicureică, foarte implicată în prezentul său și care dispune de un fler sau de o intuiție destul de bune.

O

OBIECTE INTIME

Sunt obiectele pe care le încorporăm în imaginea noastră socială și care ne însoțesc pretutindeni, precum inelele, cerceii, ceasurile, stiloul personal, bricheta etc. Am ajuns să le asimilăm într-o asemenea măsură, încât uităm uneori că, din punct de vedere morfologic, nu au nimic în comun cu noi. Per ansamblu, aceste obiecte sunt un soi de jucărioare pentru adulți, amulete sau fetișuri fără de care ne-ar fi imposibil să funcționăm normal în societate. Cu siguranță că există și în anturajul dumneavoastră indivizi care se simt ca niște zombi fără telefonul mobil, fumători care-și iubesc bricheta Dupont pe care o exhibă permanent, niște „găgăuță“ care-și afișează Rolexul cu orice ocazie, fără a mai pune la socoteală femeile care nu ies sub nici o formă din casă fără un machiaj impecabil. Piercingurile și tatuajele merg și mai departe, de vreme ce nu sunt scoase nici măcar noaptea. Toate aceste exemple reprezintă ceea ce eu numesc obiecte intime, încorporate imaginii sociale.

OBOSEALĂ

Când vă sprijiniți bărbia și obrazul în palmă... Acest gest poate evoca, pur și simplu, o stare de oboseală, de epuizare, dar totul depinde de contextul în care este făcut. Dacă o femeie îl face în fața unui bărbat, ea mimează în mod inconștient contactul dintre obrazul ei și cel al bărbatului care îi place.

Socul mâinii drepte dezvăluie o atitudine mai rațională, pe când cel al mâinii stângi trădează o atitudine mai visătoare sau mai îndrăgostită a femeii care adoptă această postură.

Așezat în fotoliu, el își întinde picioarele în față și își încrucișează gleznelor.

Contextul este liniștitor. Se simte bine-venit și își exprimă acest sentiment așezându-se cât mai confortabil.

Dacă glezna dreaptă o domină pe cea stângă, încrucișarea aceasta a picioarelor marchează o anumită oboseală la sfârșitul unei întâlniri sau a unei zile de lucru.

> Vezi și **VISĂTOR**.

Interlocutorul se sprijină în cot și își ține o mână sau poate chiar ambele pe partea de

sus a frunții, în zona anterioară a craniului. Atitudinea respectivă marchează o formă de disperare sau de oboseală.

OBRAJI

Nivelul de oblativitate (sacrificiu de sine), simțul voluntariatului cu adevărat dezinteresat, umanismul sau indulgența se citesc pe obraji oamenii. Evident, tot aici se pot vedea și antonimele acestor calități rare: cruzimea, egoismul, ranchiuna, ura față de societate etc. Nu vă încredeți niciodată în bărbatul sau în femeia cu obraji supti care vă asigură de compasiunea lor, întrucât cel mai probabil sunt lipsiți de așa ceva. Întorcerea și a celuilalt obraz reprezintă o conduită curajoasă, însă, în primul rând, denotă o ablativitate. Obrazul drept reprezintă curajul. Obrazul stâng reprezintă generozitatea, ambii fiind simbol al tandreții, al venerației și al pietății.

OBRAJII SUPȚI

Ce poate fi mai înduioșător decât obrajorii dolofani ai unui bebeluș? Evident, la mulți dintre oamenii în vârstă obraji devin mai supti sau de-a dreptul scofâlciți. Efectul este, fără îndoială, mecanic și se datorează pierderii dinților; însă poate fi și consecința psihoanatomică a unei culturi intensive a răutății cotidiene. La originea acestei forme poate fi o slăbire datorată unei patologii grave. Și persoanele cu față pătrată (tipul muscular) își pierd rotunjimile obrajilor odată cu înaintarea în vârstă. Cultul personalității este vizibil și pe chipurile brăzdate de riduri adânci, chipuri ale unor persoane fără scrupule din care o viață închinată puterii a stors și cele mai elementare sentimente umanitare. În marea majoritate, persoanele generoase își păstrează obraji rotunzi chiar și

când îmbătrânesc, indiferent de schimbările care au loc în forma feței. Și nici unui regizor nu i-ar trece prin cap să-i dea rolul feței bătrâne odioase, demonice și răuvoitoare unei doamne vârstnice, cu obraji rotunzi.

OBRAJII TANDREȚEI

Mâinilor și obrazilor le place să se întâlnească de multe ori pe zi. Cu atât mai mult atunci când viața nu e deloc blândă și se dovedește lipsită de mângâieri. Atunci când interlocutorul se sprijină cu un cot sau cu ambele de birou sau de masa bistrului care vă separă unul de altul, încercați să observați unde își plasează palmele. Pe obraji, cumva? Atunci vă aflați în fața unui cerșetor de tandrețe. Are nevoie de iubire, ca într-un cântec interpretat de France Gall.

POMEȚII

Când vorbim de pomeți, în lipsa cărora obraji n-ar fi decât o masă de carne flască, ne referim la osatura care susține obraji. La unele persoane pomeții sunt proeminenți, în timp ce la altele abia dacă se ghicesc. Este semnificativ felul în care femeile își pun pomeții în valoare cu ajutorul machiajului. Nu-i nevoie ca aceștia să fie neapărat înalți ca să apară nevoia de a-i farda. Punerea în valoare a acestei părți anume a feței trădează adesea o „umbră de ambiție“ la *executive woman* pe care o întâlniți în fiecare zi pe culoarele firmei în care lucrați. Nu i-o reproșați! Fiecare își alege și își perfecționează armele în funcție de calitățile sale, indiferent dacă sunt profesionale sau plastice. Cu toate acestea, colegii femeilor cu pomeți înroșiți și proeminenți sunt sfătuiți să se uite mereu cu atenție pe unde calcă. Pentru că acești pomeți foarte vizibili sunt destul de feroci, în felul lor.

Cu siguranță, nu trebuie să tragem concluzia că roșeața naturală din obraji unei femei timide ar

fi un semn de carierism. În schimb, este interesant să ne dăm seama că reproducerea artificială a acestor mici pete proeminente care apar pe obraji sau pe pomeții adolescentelor poate să-și schimbe sensul într-un cadru profesional. Istoricii relatează că fetelor vândute pentru haremuri în târgurile de sclavi le creștea prețul dacă roșeau. Bărbații considerau înroșirea obrazilor ca un avantaj sexual. Este adevărat, există un raport indirect între capacitatea de a roși ușor și lubrifierea vaginului.

GROPIȚELE DIN OBRAJI

Gropițele în obraji sau „degetul lui Dumnezeu“, moștenitori ai unui neam de oameni joviali și farsori? Iată o raritate căreia nu-i cunoaștem originea anatomică, nici eventuala utilitate. Se pot însă emite câteva ipoteze:

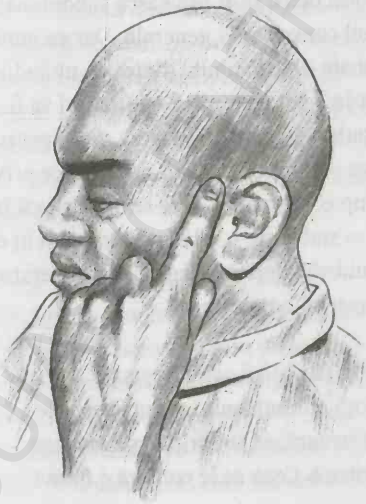
- a) Toți cei care au gropițe sunt descendenți dintr-un trunchi comun, un trib, un strămoș care le-a transmis urmașilor această marcă distinctivă. Mai există și alte mărci, precum nervii împerecheați, situați de o parte și alta a gurii, petele din naștere cu o amplasare originală, gropița din bărbie, strungăreața, urechile clăpăuge etc.
- b) Majoritatea gropițelor devin vizibile mai ales atunci când fața este zâmbitoare sau când persoana respectivă e pe punctul de a izbucni în râs. De aici vine ideea unui neam de oameni mereu veseli. Datorită râsului, obraji au păstrat urma acestei mărci de permanentă bună dispoziție.
- c) Motivul anatomic: este vorba despre mușchiul numit „risorius Santorini“, plasat în mod normal în colțul buzelor și moștenit de unele persoane din motive necunoscute, care poate fi fixat parțial în obraz, unde sapă o gropiță.

OBSESIE

Dacă noul prinț consort își mângâie orificiile nazale la fiecare zece secunde, trebuie să știți că tipul este un mare ipocrit și un adevărat obsedat sexual.

Ea vă vorbește fixându-și privirea pe o parte anatomică a corpului dumneavoastră, alta decât fața, reducând totul la acea zonă. Pieptul, mâinile, pânțele, spre exemplu! Dacă este vorba despre un bărbat, acesta este clar preocupat de un țel mai mult carnal decât intelectual. Un număr considerabil de interlocutori își fixează privirea pe mișcarea buzelor, spre a evita contactul cu privirea celuilalt. Este punctul de focalizare preferat de femeile care au înțeles, instinctiv, că gura nu poate deghiza jumătățile de adevăr, oferind în același timp privirii un aspect seducător deloc neglijabil, pleoapele fiind mai vizibile în cadrul acestei mișcări.

Sprijit pe coate, interlocutorul își ține degetele strânse pe lângă obraz, exceptând arătătorul, lipit de ureche și cu vârful îndreptat în sus.

Atitudinea este condiționată de arătătorul ridicat. Dezvăluie un individ cu un temperament obsesional care obișnuie să exercite un șantaj afectiv pentru a obține ceea ce își dorește.

Subiectul își trosnește degetele (sau doar face gestul respectiv) în mod compulsiv, un alt ritual ce trădează temperamentul obsesional al unui individ agasat.

OCHELARI

Nu mai servesc doar la îndreptarea defectelor de vedere. În momentul actual, ochelarii schimbă imaginea persoanei care îi poartă. Persoanele cu fața rotundă trebuie să aleagă rame dreptunghiulare; cei cu fața ovală

au nevoie de ochelari cu rame cu modele sofisticate sau originale. Dacă fața unei persoane se termină cu o bărbie pătrătoasă, atunci aceasta va fi avantajată de ochelari mici, cu rame rotunde, genul intelectual. Cine are o bărbie ascuțită ar trebui să poarte rame alungite perpendicular pe bărbie.

Toți avem o relație de iubire sau de ură cu ochelarii noștri, asemănătoare cu cea care îl leagă pe fumător de țigările lui. Ochelarii nu ne oferă doar niște ochi de rezervă, ci și un mijloc de a ne apăra de indiscreția celorlalți. Tovarăși gestuali ai situațiilor sociale echivoce sau critice, ochelarii noștri fac parte și din limbajul gesturilor cu care sunt asociați.

Gesturi și posturi care se regăsesc în paginile acestui dicționar. Puteți să vă raportați și la indicele psihoanatomic al obiectelor intime, aflat la sfârșitul cărții, ca să vedeți care sunt gesturile asociate cu ochelarii.

OCHI

Funcția ochilor constă în alimentarea fierului cu informații diverse, în motivarea sau producerea dorințelor, în simțul comunicării în sensul ei larg, în dezvoltarea deprinderilor și a creativității manuale. În sfârșit, ochii servesc drept instrument principal pentru inteligența logică și pentru simțul critic ce i se asociază. Trebuie spus că vederea intervine în mai multe registre diferite care-i permit omului să evolueze în lumea ostilă care-l înconjoară și să evalueze pericolele din câteva clipiri.

OCHIUL DREPT

Comandat de emisfera stângă a creierului, este ochiul imaginii paterne sau a viziunii masculine asupra lumii. Rolul său constă în a stăpâni mediul și creațiile umane.

OCHIUL STÂNG

Comandat de emisfera dreaptă a creierului, este ochiul părții materne sau feminine a viziunii noastre asupra lumii. Este un ochi ce ajută la transformarea cunoștințelor în deprinderi, în fond, cel care ghidează simțul practic foarte feminin.

SEMNALELE OCHILOR

Există o mulțime de expresii pentru a evidenția impactul privirii: „a arunca fulgere din priviri“, „a arunca o privire ucigașă“, „a lua la ochi“, „a face ochi dulci“, „a face cu ochiul“, „a nu privi cu ochi buni“. Se adaugă și o pletoară de adjective care îl califică: o privire poate fi goală, glacială, fugară, piezișă, seducătoare, înșelătoare, întunecată, perfidă, fatală, vicioasă, pătrunzătoare, candidă.

OCHII LA PUTERE

În toate zonele sociale, subalternii au tendința de a privi personalitățile dominante, în vreme ce acestea din urmă îi ignoră pe primii, exceptând unele situații excepționale. Spre exemplu, dacă un individ prietenos și supus intră într-o cameră, privirea îi va trece rapid în revistă pe toți cei prezenți și, dacă va descoperi pe cineva foarte bine poziționat și dominant, nu-l va mai pierde din priviri. De fiecare dată când va fi lansată vreo glumă cu un subiect controversat sau când se va exprima vreo opinie personală, el va observa reacțiile individului în chestiune. Acesta din urmă va rămâne în general distant și nu se va obosi deloc să-și privească subordonații în timpul conversației generale. Dar va pune o întrebare directă unuia dintre ei, uitându-se drept în ochii acestuia. Subalternul va fi incapabil să-i susțină privirea, fie și pentru câteva secunde, așa că își va întoarce privirea, în timp ce răspunde. Este situația tipică în care se stabilește o relație ierarhică și în care unii indivizi dețin controlul asupra altora și doresc să-l exercite.

De ce au asiaticii ochii înguști?

Datorită epicantusului, o cută de piele suplimentară, ce se sprijină pe pleoapa superioară. Ceea ce le conferă o formă

concavă, uniformă, pe care o regăsim la populațiile de origine mongolă. La fel ca și cu fața plată sau la cea care conține mai multă grăsime, ochii înguști sunt o formă de adaptare la frig puternic și au continuat să-și păstreze această formă și după ce popoarele respective au migrat către sud. Însă fetusul, indiferent de etnie, are aceeași particularitate, pe care o pierde, însă, atunci când nasul se dezvoltă. De la începutul anilor 1990, în țările asiatice, din ce în ce mai multe tinere și-au „occidentalizat” ochii prin chirurgie estetică, astfel încât, în unele spitale din Beijing, medicii lucrau pe bandă rulantă. Totuși, operația este delicată și necesită o reală cunoaștere a acestei particularități anatomice: în mod artificial, se realizează aderența pielii cu țesuturile subiacente, apoi grăsimea și pielea excedentară sunt excizate. Operația de „orientalizare” a ochilor occidentalilor este la fel de posibilă, deși foarte rară.

PRIVIRILE CARE SE ÎNCRUCIȘEAZĂ

Michael Argyle, pionier al psihologiei sociale și al comunicării nonverbale, a descoperit că, atunci când occidentalii și orientalii vorbesc între ei, aceștia petrec cam 61% din timpul conversației privind-se – 41% pentru cel care vorbește, 75% pentru cel care ascultă și 31%

pentru schimburile de priviri. Durata medie a privirilor individuale a fost de 2,95 secunde, iar cea a privirilor reciproce, de 1,18 secunde.

Argyle a mai descoperit și că, în cursul unui dialog, dacă persoana A o prețuiește pe persoana B, atunci aceasta o va privi mai mult. Simțindu-se bine primit, B îl va găsi simpatic, la rândul lui, pe A. În alți termeni, și în aproape toate culturile, trebuie ca interlocutorii să se privească unul pe celălalt pe o perioadă de 60–70% din durata dialogului, dacă se dorește stabilirea unei bune comunicări și întemeierea unei prietenii. Nu e deloc surprinzător că ezităm să acordăm încredere persoanelor timide și tensionate, care nu ne privesc decât timp de o treime din durata conversației.

VEDEREA ÎN TUNEL

Într-o bună zi am trimis – și am filmat – într-o tabără de nudiști un grup de persoane care nu practicau nudismul. Toți bărbații ne-au mărturisit, mai apoi, că se străduiseră din răzputeri ca să nu se uite spre sexul femeilor – iar vizionarea casetei demonstra clar ce se întâmpla atunci când cedau tentației. Femeile din grup au spus că nu s-au confruntat cu această problemă și erau puține cazurile din film când ele și-au aruncat privirea înspre organele sexuale ale bărbaților. Diferența de comportament provine de la vederea „în tunel” a bărbatului, raza laser cu bătaie lungă care-i permite să vadă clar și precis ceea ce se află în fața lui – consecință a rolului său de vânător. Dar vederea lui periferică este, de regulă, mult inferioară celei a femeii – ceea ce ar putea explica de ce este incapabil să găsească lucrurile din frigider, de prin sertare sau dulapuri. Vederea periferică a femeii acoperă un unghi de 45° – în sus, în jos și în cele două

părți –, ceea ce-i permite să dea senzația că privește o față, în vreme ce ea studiază cu totul altă parte a interlocutorului său. Vederea bărbatului este considerată temporală, cea a femeii fiind spațială.

Ca să atragă atenția bărbatului din cealaltă parte a camerei, o femeie nu are decât să-i surprindă privirea și să o susțină vreme de două, trei secunde, apoi poate întoarce capul.

Or, după cum s-a demonstrat în cadrul unui experiment, creierul masculin nu este echipat pentru a detecta acest semnal de la prima vedere. Femeia va fi nevoită să-l repete de trei ori pentru ca un bărbat să reușească să-l citească – de patru ori pentru cei care sunt greu de temperat și de cinci ori sau mai mult pentru bărbații cei mai inocenți. Când ea va reuși, într-un sfârșit, trebuie să-i mai trimită și versiunea scurtă a ridicării din sprâncene – dilatarea imperceptibilă a ochilor – pentru a-i confirma prăzii sale semnalul trimis.

CLIPIREA

O persoană relaxată clipește între șase și opt ori pe minut, iar închiderea pleoapelor nu

durationă mai mult de o zecime de secundă. În caz de tensiune – cum se întâmplă când mințim –, clipirea poate să se prelungească extrem de mult. Clipirea prelungită rezultă dintr-o tentativă cerebrală inconștientă de a nu ne mai vedea interlocutorul, despre care am înțeles că se plictisește, că este ostil sau că se simte superior. Totul se derulează ca și cum creierul nu ar mai suporta întrevederea și ar încerca să omită imaginea celui alt, să-l uite atâta timp cât ține pleoapele închise.

OCHII CARE PLÂNG

Sub impactul unei emoții, când producția de lacrimi începe să crească, crește și frecvența clipirilor, așa încât acestea pot servi drept barometru al mentalului. Clipirea repetată se practică atunci când ne aflăm pe punctul de a izbucni în lacrimi (vezi acest termen).

CULOAREA OCHILOR

Forma și culoarea sunt structuri morfologice moștenite, deși machiajul poate modifica forma, în timp ce lentilele de contact le schimbă culoarea. Indiferent de culoarea ochilor, frumusețea unei priviri provine, în esență, de la strălucirea ei. Nici măcar ochii sublimi, cum erau cei ai lui Simone Signoret sau ai lui Michèle Morgan („Ai ochi frumoși, știi?”), nu sunt la fel de seducători precum cine știe ce privire întunecată de pupilele dilatate la maximum, indiferent de culoare sau formă.

Acesta este motivul pentru care ochii foarte negri ai femeilor care poartă vălul islamic sunt atât de fascinanți pentru bărbați; și evocă huriile promise musulmanilor care vor ajunge în paradisul lui Allah. Acești ochi par a nu avea iris, ci doar niște pupile enorme, în care se oglindește lumina sufletului.

OLFACTIV

EXISTĂ MIROSURI INTIME CARE VALOREAZĂ MAI MULT DECÂT JURĂMINTELE DE DRAGOSTE.

Trebuie să ne radem părul de la subsuoară?

Trebuie să ne dăm cu deodorant la axile?

Glandele axilare (numite și apocrine) au o secreție mai grasă decât cea a transpirației obișnuite. Sunt activate de creșterea hormonilor sexuali în timpul pubertății și se situează în special sub braț. Există un vechi mod de seducție, menționat de Morris, fondat pe mirosul transpirației axilare. Odinioară, un tânăr care dorea să seducă o fată la un bal trebuia să-și bage o batistă sub braț înainte de a începe dansul. O scotea apoi și o vântura în fața însoțitoarei, contând pe efectul hipnotic al mirosului său pentru a o seduce.

Cercetările au arătat că secrețiile axilelor diferă de la bărbat la femeie. Cele ale bărbatului sunt mai urât mirositoare. Totuși, nici una dintre cele două secreții nu e detectată conștient de nasul omului, ceea ce lasă să se subînțeleagă că ar putea avea o acțiune asupra inconștientului partenerului. Așadar, este vorba despre un miros subliminal pe care animalele îl detectează conștient și care constituie și niște semnale olfactive. Astfel, un câine va deveni agresiv față de poștaș nu din cauza șepcii sau a uniformei, ci pentru că va simți mirosul fricii pe care îl degajă glandele sale apocrine.

Unele femei sunt niște seducătoare olfactive (cele care pretind că au pe piele mirosul bărbatului), își respiră partenerul și se ameteșc literalmente la mirosul lui. În aceeași ordine de idei, o femeie care a descoperit parfumul ce se potrivește perfect cu pH-ul

transpirației sale îi va atrage, inevitabil, pe seducătorii olfactivi. Înfățișarea va trece pe planul doi, chiar trei, într-atât mirosul celuilalt funcționează ca un inevitabil dispozitiv de hipnotizare. Seducătorii olfactivi se reperează cu ușurință. Își pipăie nasul mai des decât ceilalți, fără un motiv aparent.

Un număr înspăimântător de femei folosesc ape de toaletă și parfumuri ce nu corespund personalității lor olfactive. Majoritatea femeilor își epilează axilele și își dau cu deodorant, eliminând astfel orice miros corporal ce ar putea avea un impact seducător asupra bărbatului pe care au pus ochii.

Negrilor nu le place mirosul albilor. Spun despre noi că mirosim a cadavru. Albii sunt, poate, mai toleranți, apreciind pielea negrilor și mirosul african. Fiecare rasă, fiecare etnie, fiecare cultură are mirosul ei, adeseori dependent de alimentație sau de mediul natural originar. Și mirosul corpului este o moștenire genetică. Roșcatele au un miros aparte când transpiră. Ne place sau nu... dar după ce l-ai simțit o dată, spun specialiștii, nu te mai poți lipsi de el.

Toate aceste informații ar trebui să dea mai mult de gândit atunci când vrei să vă eliminați mirosul în favoarea vreunui parfum ce nu vă reprezintă. Veți pierde un atu incontestabil al seducției, cu o foarte mare valoare adăugată. De asemenea, trebuie să evitați să vă ascundeți fața sub un strat de fond de ten care estompează micile imperfecțiuni ale pielii sau ale tenului. Mirosul fondului de ten capătă o tentă acidă atunci când intră în contact cu căldura pielii sau cu cea a mediului.

OMOPLAȚI

Sediul intuiției, omoplații sunt aripile îngerului căzut.

A fost alungat din paradisi pentru că a îndrăznit să muște din măr. Mărul care (după cum știu toți cititorii) este simbolul seducției. Adâncitura dintre omoplați este ca un triunghi al Bermudei. Unul dintre locurile misterului vieții a cărei plăcere nu este decât partea ascunsă. Loc la care cu greu ajungeți în mod autonom, el este, în schimb, foarte accesibil pentru partener sau parteneră, atunci când vă îmbrățișează. Adâncitura dintre omoplați este foarte inervată, deci hipersensibilă. Când simțiți un frison în spinare, în această adâncitură i se află punctul de plecare... fie că este un fior de teamă ori de plăcere.

FENOMENUL FRISOANELOR

Reacție termodinamică la origine, frisonul se manifestă în caz de febrilitate. Servește în special la scăderea temperaturii corporale. Surpriza unei întâlniri neașteptate cu un fost coleg de liceu poate și ea declanșa acest gen de răspuns biomecanic. Efectul de surpriză joacă un rol esențial în producerea frisonului. Mângâierea erotică, la fel. Rămâne expresia „Îmi dă fiori“, care semnaleză clar o angoasă subită și este expresia verbală a fricii. Dar circuitul neuronal al fricii (amigdala creierului) este și cel al plăcerii. Ceea ce-mi permite să trag concluzia că frisonul este, mai ales, o expresie a surprizei, pozitivă sau negativă. Amigdala creierului, ca sistem central de alarmă, se manifestă prin mijlocirea diverselor reacții comportamentale (pozițiile de fugă) sau biomecanice, precum frisonul.

TRIUNGHIUL BERMUDELOR

Se întâmplă să ne scărpinăm omoplații când ne mănâncă: mănăcirile la acest nivel sunt

un semn particular pe care vă sfătuiesc să-l rețineți. Este vorba despre un apel al viitorului. Al viitorului dumneavoastră.

Există o categorie de indivizi pasionați de futurologie, ale căror premoniții se adevăresc, de regulă. Mai sunt și subiecți impresionabili, înzestrați cu o imaginație fertilă și cu un acut simț al anticipării. Este vorba despre acei colegi pe care-i frecvențați zilnic, asaltați constant de aceste gădilături și care-și petrec timpul scărpinându-se în spatele umerilor în timp ce discutați cu ei. Se spune despre ei că au intuiție, inspirație sau fler. Majoritatea se îndreaptă spre meserii sau sectoare de activitate excentrice: modă, frumusețe, divinație, publicitate, showbiz, dar și bursă și toate activitățile ce necesită o deschidere spre viitor. Dacă ne recunoaștem în acest portret, vom constata și că triunghiul Bermudei sau omoplații ce-l delimitează sunt mai sensibili decât restul spatelui.

ȘI TATUAJELE DE PE OMOPLAȚI?

Le observați des pe umerii dezgoliți ai naiadelor în bikini sau la spate, chiar deasupra slipului. Sub umărul drept sau stâng? Statistic, umărul drept e preferat. Place sau nu place! Un pic vulgar, sunt de acord, dar tatuajul este și un mod de marcare pentru a ne delimita. Când nu avem ce trebuie acolo unde trebuie, se impune să găsim un mijloc de a atrage atenția. Pielea este un înveliș gol și prost decorat. Bronzul poate îmbunătăți situația, dar suntem tot mai des sfătuiți să-l evităm. Razele soarelui pot fi cancerigene. „Nu mi-am ales eu corpul. Nu-mi place. Prea mult aici, prea puțin dincolo. De când tot cercetez paginile revistelor, mi-au ieșit ochii din cap. Toate vedetele astea sunt perfecte, nu ca mine. Iar colega mea, de când și-a tatuat un simbol ciudat în partea de jos a spatelui, are un succes nebun la bărbați. Eu de ce nu? Dar prefer un desen sub umăr.“ Atunci, omoplatul stâng sau cel drept? E un fel de „Urmează-mă, tinere!“ Tatuajul provocator prin excelență.

ARIPILE ÎNGERULUI CĂZUT

Cu titlu de informație, adâncitura dintre omoplați este și unul dintre sediile signalice ale senzualității. Căci senzualitatea și intuiția s-au tras dintotdeauna de șireturi, bineînțeles. Intuitivii sunt indivizi senzuali și foarte tactili.

OPORTUNISM

SUNTEȚI O OPORTUNISTĂ?

Statul în picioare, cu picioarele perpendiculare, este o poziție destul de des adoptată de către adolescentele care se doresc, inconștient sau nu, disponibile pe plan amoroș. Poziția este un semnal *hot line* de seducție. Poziția orientează corpul puțin într-o parte, punând bustul în valoare.

Piciorul drept perpendicular dezvăluie un caracter oportunist și directiv în materie de sentimente, o tânără care știe perfect ce vrea, pe dumneavoastră, în cazul în care recurge sistematic la piciorul drept în unghi drept în prezența și înspre dumneavoastră. Piciorul

drept este comandat de emisfera stângă, o emisferă mai calculată decât cea dreaptă, mai spontană.

În Statele Unite, oamenii le place să-și strângă mâna, folosind-o pe cea rămasă liberă pentru a le acoperi pe cele două aflate deja în contact.

O savantă scală de valori ar permite, astfel, în funcție de ardoarea acestui gest complementar, să se evalueze gradul de simpatie dintre persoane. Dar acest obicei poate avea un sens cu totul diferit de această parte a Atlanticului.

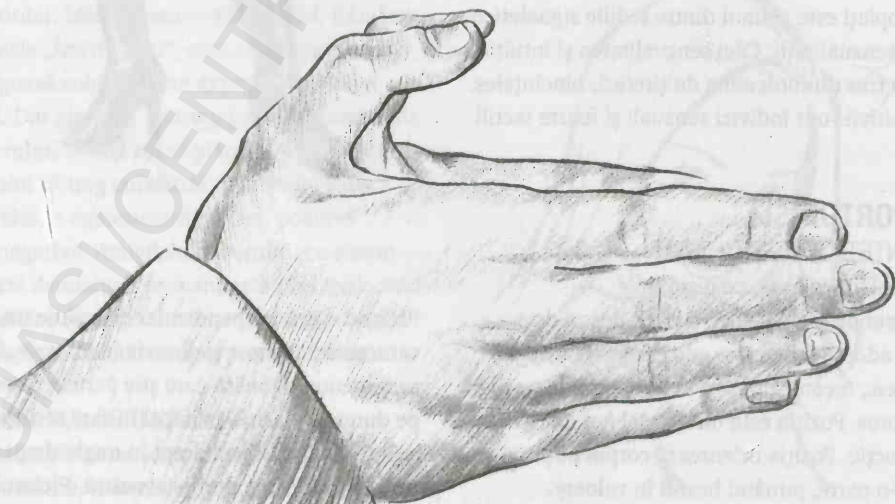
Nu vă sfătuiesc să recurgeți la acest ritual pentru a vă transmite simpatia afectuoasă față de interlocutor. Gestul înseamnă, literal, „V-aș trage-o pe la spate!” sau „Afacerea pe care mi-o propuneți mi se pare avantajoasă. O să fac în așa fel încât să-mi revină mie totul.” Mâinile carnivore trădează un personaj oportunist.

Interlocutorul, în picioare, își împreunează degetele pe lângă abdomen, cu palmele orientate ca și cum v-ar spune „piua”. Piua pe care ne-o sugerează nu va servi decât unei singure persoane, lui însuși! Este un oportunist și un curtezan.

Oportunistul telefonează așezându-și brațul liber în echilibru, peste cap.

Se teme să nu piardă un client gras sau să nu i se prăvălească cerul în cap. Oportuniștii au fost uneori agreșați în copilărie.

„Ambiția noastră este să...”, afirmă vorbitorul părând că plonjează, cu mâinile unite înaintea, cu degetele mari lipite unul de altul.

Gest total oportunist, din partea unui individ care știe să înoate perfect în ape turburi, dacă situația o impune.

Își ține mobilul între degetul mare și arătător, în opoziție cu trei degete, dar cu degetul mic arcurit.

Degetul mic arcurit este un tic specific unui strateg, un pic snob și foarte transparent.

Dacă o persoană poartă câte două sau trei inele pe fiecare deget.

Oportunist, chiar carierist, el (ea) este foarte preocupat(ă) de carieră sau de chestiunile sale sentimentale, și foarte puțin de problemele dumneavoastră personale.

Cu cât degetele sunt mai încărcate cu inele, cu atât subiectul observat este victima unui ego apăsător. Este incapabil de elevație, deci de evoluție. Și nu mă refer aici la două-trei inele, ci șase, șapte, opt etc.

Sprijinit pe coate, interlocutorul își așază bărbia în palmă, cu degetele răsfirate și apropiate de față. Vârfurile degetelor sunt îndreptate în sus și ascund parțial trăsăturile feței, ca o mască.

Ascunderea trăsăturilor feței permite controlarea mimicii. Găsește că faceți prea mult zgomot pentru nimic, dar nu se manifestă pro sau contra proiectelor pe care i le prezentați, chiar dacă vă oferă impresia că aderă la ele. Va înclina balanța într-o parte sau în alta, atunci când va găsi un punct de interes.

OPTIMIST

Mâna dreaptă se refugiază regulat sub umărul stâng, cu palma lipită de coastele stângi și degetul mare îndreptat în sus.

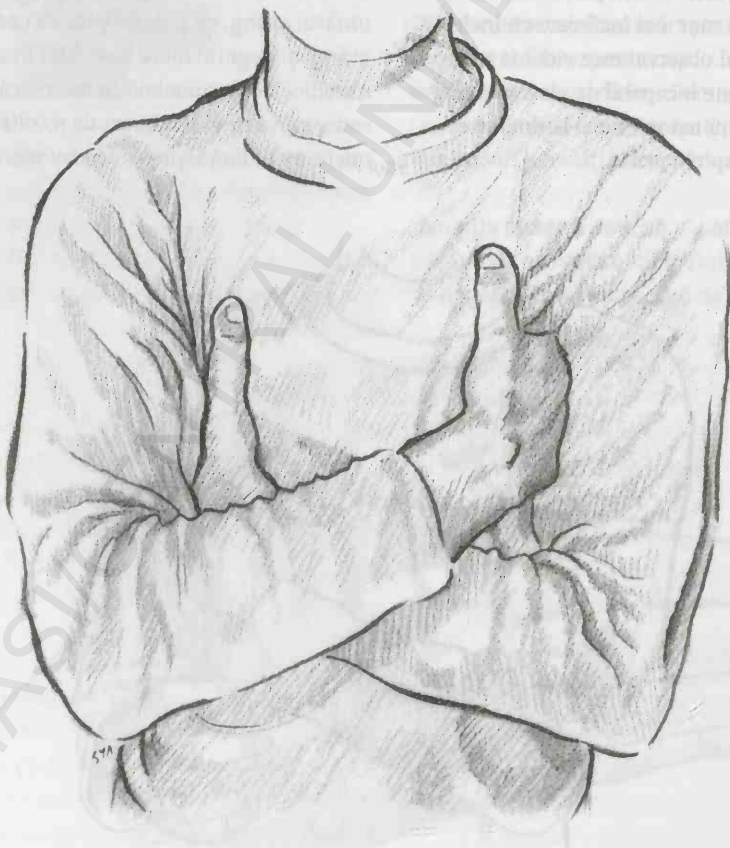
Atitudinea este sinonimă cu revendicările sau consecutivă unui sentiment de revoltă în fața unei situații fără ieșire. Subiectul reacționează

un pic cam excesiv, dar, la urma urmelor, foarte tonic, în stilul unui adolescent. Totuși, reactivitatea sa rămâne pozitivă, căci poate să-i permită să iasă din depresia care-l copleșește sau să se mențină la suprafață. Contrar aparențelor, este vorba despre o reacție tonică. Depresia reacțională este boala optimiștilor.

Își încrucișează brațele, cu degetele mari în poziție verticală, cu palmele lipite de coaste, sub axile.

Un mod bun de a-ți ridica umerii pentru a căpăta mai multă prestață. Paradox! Această atitudine, tipică la adolescenți, este simptomatică pentru o stare de depresie și de epuizare a adultului, intitulată și *burn out*. Este vorba despre o formă particulară de depresie reacțională ce survine ca urmare a unui surmenaj, în general, la indivizii copleșiți de responsabilități care le depășesc nivelul de competență. Este numită și „maladia managerilor“.

Cei mai mulți subiecți atinși de această formă de depresie au o personalitate sensibilă, lipsită de maturitate, o tendință spre introspecție și relații sociale dificile, ceea ce duce la temeri iraționale, la incertitudine legată de viitor și, în mod fatal, la un puternic sentiment de nesiguranță. Unii autori insistă asupra faptului că aceste stări depresive sunt uneori dificil de diagnosticat, fiind camuflerate sub atitudini sociale înșelătoare și afișând simptome variate, precum oboseala bruscă, tulburări ale somnului, hiperactivitate, hipertimie etc.

Totuși, această descriere sumbră nu trebuie să oculteze faptul că indivizii care fac acest gest regulat sunt și niște optimiști înnașcuți. Aici este marele paradox al comportamentului uman. Le rămâne întotdeauna destulă energie pentru a ieși la suprafață. Optimismul este o pasăre Phoenix ce renaște întotdeauna din propria cenușă.

Această constatare provine de la mai multe observații. Indivizii aflați în timpul conversației, în colțul vreunui bar, cu țigara înțepenită între arătător și degetul mijlociu de la mâna stângă, își strecoară automat mâna dreaptă sub axilă stângă. Or, fumătorul cu mâna stângă este un individ mai flegmatic și mai ponderat decât cel care fumează cu mâna dreaptă. Atitudinea lui este cea a unui subiect atent la interlocutorul său. Fața este mai degrabă destină, în majoritatea cazurilor. El nu gândește, ci își imaginează.

Când mâna dreaptă se refugiază regulat sub umărul stâng, când palma e lipită de axila stângă și degetul mare vertical, atitudinea este predictivă pentru o reacție tonică de revendicare și/sau de revoltă în fața unei situații frustrante. Gestul este liniștitor, căci

palma intră în contact cu bătăile inimii. Axila stângă este sediul simbolic al optimismului. Câtă vreme inima bate, totul este bine.

ORBIRE

Interlocutorul își ține ochelarii nedesfăcuți în mâna dreaptă, pe toată durata intervenției.

Reprodus în contextul unei dezbateri sau al unei convorbiri, simplul fapt de a-și ține ochelarii în mână induce ideea că persoana în cauză refuză să privească adevărul în față. El preferă statutul de orb, lăsând celor cu vederea îngustă responsabilitatea deciziilor sau inițiativelor lor.

ORGOLIU

Șevaliera este un inel cu blazon, purtat în general la degetul mic stâng, degetul trecutului, și pe care ariviștii îl arborează la degetul mic drept, poate pentru ca descendenții să poată într-o zi să-l mute la degetul mic stâng.

Poartă o eșarfă dezlegată în jurul gâtului, fără nici o legătură cu condițiile meteo. Adeseori eșarfa este desfăcută și purtată ca un șal sau ca o etolă. Subiectul este preocupat de orgoliul său și de imaginea publică. Eșarfa dezlegată este sinonimă cu un ornament

sacerdotal? Semnificația în acest caz constă în identificarea „incorporativă” a obiectului. Eșarfa este un jabou fără dantele, în multe alte cazuri. Poate pune în valoare o față ingrată, protejând gâtul sensibil de frigul iernii.

OSTIL

Interlocutorul nu-și poate stăpâni căscatul repetat.

Căscatul este comandat de umorile gastrice, care se activează în două cazuri diferite: foamea sau un climat mental ostil. Prezența dumnea-voastră îi perturbă digestia persoanei respective sau poate că vă înghite cu greu spusese. Indiferent de situație, ar fi cazul să spălați putina cât mai repede. Și să nu vă mai întoarceți.

Interlocutorul, așezat, își pune piciorul drept în echer peste stângul și își ține genunchiul drept cu mâna stângă.

Piciorul așezat în echer reprezintă o secvență gestuală defensivă în situația de negociere; el mărește teritoriul corporal al persoanei așezate și îi servește într-o oarecare măsură de barieră. Bariera este întărită și mai mult de încrucișarea degetelor pe genunchi. Omul își disimulează ostilitatea (genunchiul drept). Mâna stângă este mâna spațiului, persoana în cauză se simte încolțită. Îi răpiți din spațiul vital sau din timpul în care poate vorbi.

El cască în mod repetat, acoperindu-și gura cu dosul uneia dintre palme, pe jumătate strânsă. Acest mod de a căsca poate fi interpretat ca ostil atunci când palma este întoarsă către interlocutor.

Interlocutorul cască ascunzându-și gura cu pumnul pe jumătate închis.

O atitudine de ostilitate nedeclarată! Căscatul este la fel de contagios ca hohotele de râs. De ce? Pentru că atât unul, cât și celălalt reprezintă un fel de pact de neagresiune sau de ostilitate amânată.

Își prinde barba între degetul mare și arătător. Barba este deseori victima sentimentelor de ostilitate pe care posesorul își interzice să le exprime. În mod implicit, el îl acuză pe celălalt că-l deranjează, însă preferă să-și chinuiască barba decât să exprime pe față această ostilitate.

Antebrațele sunt încrucișate pe masă și se odihnesc pe un suport oarecare.

Este vorba despre o atitudine de falsă dezinvoltură. Vă amintesc că antebrațele sunt instrumentele apărării corporale, în cel mai strict sens al termenului. Ele sunt și scuturi naturale. Dacă le încrucișați, într-un context în care nu poate fi vorba de violență,

Înseamnă că anticipați o ostilitate ascunsă ori vă confrunțați cu o ostilitate verbală a interlocutorului. Încrucișarea antebrățelor în cursul unei discuții nu este deloc semnul unei atmosfere atât de destinsă cât ați vrea să presupuneți. Vă pregătiți să respingeți un atac verbal virtual ori vă confrunțați cu argumente verbale în fața cărora vă simțiți neputincios. Acest tip de reacție ar trebui să vă amintească de școala elementară.

Ea își retrage bărbia, făcând să dispară astfel denivelarea dintre gât și bărbie. Are privirea neagră de furie. Mai bine tăceam și o lăsam în ignoranța ei. Atunci când o femeie își retrage bărbia, ostilitatea își face apariția; din contră, când bărbia iese în evidență, ostilitatea dispare.

Cu bărbia sprijinită în pumnul stâng, ministrul răspunde: „Nu! Nu pot.” Privirea lui seducătoare devine de gheață preț de o clipă. E un upercut menit să-l arunce la podea pe adversar. Postura dezvăluie ostilitate

față de celălalt, chiar dacă discursul pare a fi mai degrabă amabil.

Șeful se scarpină în cap cu creionul, cu stiloul, cu rigla, cu orice îi pică în mână. Obiectul este o armă simbolică cu care și-ar dori să vă înjunghie. Șeful urăște să fie dus cu preșul de unul pe care îl consideră mai prost decât el. Adică, dumneavoastră!

Paznicul stă cu brațele încrucișate, strângându-și pumnii în lateral.

Simplul fapt de a strânge pumnii într-un cadru profesional este în sine un semn de agresivitate latentă, de ostilitate preventivă. Atitudinea este adoptată mai ales de indivizii frustrați care provoacă situații conflictuale în relațiile lor sociale, ca să se plieze în rolul pe care trebuie să-l joace în societate. Ei sunt lupii mari și răi.

OVAȚII

Modul de a primi ovațiile trădează tipul tribunului politic cu care avem de-a face.

Își ridică ambele brațe în aer la azul ovațiilor.

Stilul „despotului democrat“, care simte nevoia de a crește în ochii poporului.

Strânge mâinile, cu brațele în aer, la azul ovațiilor.

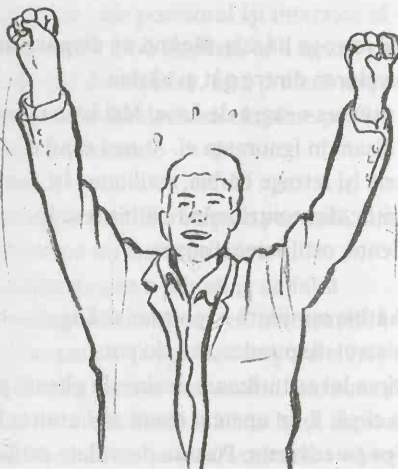
„Vă felicit că m-ați ales! Bandă de neaveniți!“
Și ne putem imagina că este vorba de o scenă din *Cetățeanul Kane*, faimosul film realizat în 1941 de Orson Wells.

Ridică brațele în aer la azul ovațiilor, închizând pumnii.

Stilul tribunului caracterial și depresiv.

Cel care strânge pumnii trădează opusul a ceea ce s-ar putea crede sau al mesajului gestual pe care dorește să-l ofere. Poate să fie fundamental depresiv structural, dar și un factor mobilizator, cum erau majoritatea celor care intonau Internaționala (cântecul partizanilor) odinioară.

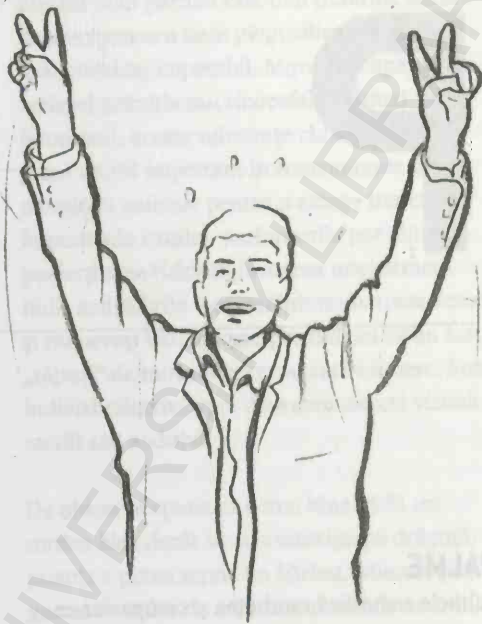
Ridică regulat brațul drept, la primirea ovațiilor. Stilul tribunului intelocrat care crede că știe totul, dar care uită că tot ce crede el că știe nu e nimic în comparație cu ceea ce nu știe. Intelectualii sunt oameni complicați.

Ridică regulat brațul stâng la primirea ovațiilor.

Stilul tribunului combativ și, mai ales, emotiv, cu ochii umezi când resimte valul de căldură ce răzbate dinspre mulțimea militanților.

Ridică succesiv brațul drept și pe cel stâng, la primirea ovațiilor.

Stilul tribunului visător și instabil.

Ridică ambele brațe spre cer, la primirea ovațiilor, cu arătătorul și mijlociul în V. Există diferite moduri de a primi uralele ridicând ambele brațe, dar toate sunt o caracteristică a demagogilor. Statistic, repetarea acestui gest, în calitate de cod gestual convențional, se observă în general la indivizii dispun de o putere indivizibilă.

El înșfacă mâinile contracandidaților săi pentru a forma un lanț de brațe ridicate. Vrea să creeze o complicitate ce nu există decât în rândurile galeriei naivilor care cred în el, și profită de spiritul de curtoazie al celor care-l urmează în acest gest.

P

PALME

Palmele semnifică tandrețea și compasiunea. Aceste calități nu sunt de origine umană, ci animală. Iar oamenii au învățat tandrețea și compasiunea cu mult înainte de a deveni niște prădători umani. Compasiunea își are sediul în mâna dreaptă, iar tandrețea, în cea stângă. Cel care mângâie cu mâna dreaptă își exprimă, așadar, mila sau compasiunea. Cea care mângâie cu mâna stângă își exprimă un sentiment de tandrețe.

PANICĂ

Fetița își roade unul dintre degetele arătătoare, în colțul unghiei. Pare înnebunită, și chiar este, dacă e să ne luăm după acest tic gestual.

Un afemeiat se scarpină frecvent sub antebrațe.

Reflex al descurajării din partea unui individ care are tendința de a se panica la prima adiere de vânt.

PARANOIC

Bărbatul merge aruncând priviri neliniștite în jurul lui.

S-ar zice că merge cu frica în sân. Adeseori, acesta este un semn evident de agorafobie.

Oamenii politici care doresc să-și mărturisească discret unele informații, în public sau sub luminile camerelor de luat vederi, știu că mulți comentatori politici recurg la specialiști în cititul pe buze pentru a le descifra cuvintele. Acesta este, fără îndoială,

motivul pentru care își ascund buzele atunci când fac confesiuni. În general, indivizii care-și ascund gura în spatele mâinilor sunt niște „rumoriști“, un neologism care îi desemnează pe fanaticii Radio Șanțului.

PARFUMURI HIPNOTICE

Succesul parfumurilor este incontestabil, de la cel mai scump până la cel mai accesibil, parfumul fiind considerat, inconștient, drept un filtru magic menit să vrăjească cel dintâi și cel mai primitiv dintre simțuri: mirosul. Parfumându-se, femeia încearcă să imite floarea frumos mirositoare care, grație miresmei sale, reușește, dacă este cazul, să facă uitată urâtenia rochiei.

Căci mirosul este mai hipnotic decât aspectul fizic. Astfel, seducătoarea care se bronzează la soare înfruntând ultravioletele nu vrea să obțină doar o piele arămie, ci și un miros specific pielii bronzate. Un amestec de sare de mare și de soare!

Un parfum bine ales este o semnătură olfactivă de neșters și unică în genul ei, ca o amprentă digitală. Îmbinarea pH-ului cu mirosul artificial al femeii parfumate nuanțează mirosul brut al parfumului comercializat. Dozată cu pricepere, subtilitatea unui parfum este un afrodisiac foarte apreciat în unele medii. Pe lângă parfumul de patchouli de trei franci și șase centime sau de apele de toaletă ale căror efluvii amintesc de odorizantele din toaletele publice, esențele rare costă o avere, e adevărat. Dar dacă o descoperiți pe cea care se potrivește cel mai bine cu mirosul personal, puterea dumnea-voastră de seducție nu va mai depinde de trup, oricare ne-ar fi atuurile estetice sau numărul de puncte pe care le aveți la permisul de seducere.

Efectul unui parfum este mai puternic decât supraexpunerea unui piept siliconat sau a unui machiaj impecabil. Mirosul acaparează creierul primitiv sau rinocefal. Imitând feromonii, aceste substanțe chimice care joacă un rol important în transmiterea de mesaje la animale pentru a atrage masculul în perioada rutului, parfumurile pot elimina perfecțiunea fizică în favoarea unei atracții mult mai subtile. Am întâlnit numeroase femei și numeroși bărbați care pretindeau că au fost „răpuși“ de mirosul celor pe care-i iubesc. Sunt indivizi olfactivi, spre deosebire de cei vizuali, tactili sau auditivi!

De obicei se spune că e mai bine să fii un *cordon bleu* decât să ai o mutrișoară drăguță, pentru a putea reține un bărbat. Mirosul și gustul felurilor de mâncare aburinde au rolul lor în această teorie.

PARIA

Degete împreunate, cu degetele mari așezate în cruce, pe diagonală.

Crucea simbolică a surghiuniților! Nu e făcut în mod expres, dar trebuie să credem că acest gest aparține culturii imprimate în inconștientul colectiv al oricărui paria.

PASIUNE

SUNTEȚI UN INDIVID PASIONAT?

Inelarul stâng este mai energic decât dreptul la testul cântarului?

Bărbat sau femeie de talent, nu vă lipsește decât curajul de a vă împlini visul care vă obsedează de atâta vreme. Trebuie să încetați să vă mai visați viața și să vă trăiți, în sfârșit, visul. E momentul să începeți. Pasiunea vă

călăuzește. Voința nu participă. Automatismele sunt suficiente pentru a asigura mișcarea. În schimb, energia pasională vă împinge de la spate până la punctul de a uita realitatea cotidiană, mai ales dacă diferența de putere dintre cele două inelare este foarte importantă (mai multe kilograme). Dacă această diferență nu este mai mare de unu, două kilograme, sunteți pasionat cu moderație și bine echilibrat între cele două energii.

Atenție! Capacitatea dumneavoastră de împlinire depinde de echilibrul ponderal dintre cele două inelare. Diferența de peste 10 puncte arată o capacitate defectuoasă de realizare. Pe înțelesul tuturor, vi se întâmplă prea des să nu duceți la capăt ceea ce v-ați propus. Nu e suficient să fiți pasionat. Mai trebuie să găsiți și echilibrul dintre cele două energii: voluntară și pasională.

PĂR

Părul face parte din arsenalul de seducție al feței. Relația dintre om și părul său este în același timp narcisică și senzuală. Cu cât o persoană va acorda o importanță gestuală mai mare părului său, cu atât mai mult va aparține categoriei celor a căror sensibilitate centrată pe sine este mai mult decât vizibilă. Într-un cuvânt, cu atât mai preocupată va fi persoana respectivă de imaginea sa publică.

Sediu al imaginii publice revalorizabile după bunul plac, mulțumită vizitelor frecvente la coafor, părul îmbunătățește aspectul feței, oferindu-i un cadru care poate să atenueze defectele ori să ascundă urechile clăpăuge. Cu toate că, din punct de vedere biologic, părul bărbatului și cel al femeii au lungimi egale, există o veche tradiție, bazată pe cuvintele

Sf. Pavel din Epistola către Corinteni, care leagă părul scurt de imaginea masculină. Fără îndoială, această tradiție a fost întărită de teama bărbaților agresivi de a fi prinși de păr în timpul unei bătălii. Polițiștii recurg deseori la această metodă pentru a-i aresta pe manifestanți. Părul tuns periută sau chiar ras îi privează de acest avantaj. În schimb, cozile lungi ale femeii îi dau un aer de vulnerabilitate: în mod simbolic, femeia este gata să fie trasă de păr, legată sau târâtă într-o peșteră.

A rade în cap o femeie, într-o societate în care norma este părul lung, a reprezentat o pedeapsă publică folosită până prin 1945. Când a luat sfârșit ocupația Franței de către germani, femeile acuzate că au colaborat cu inamicul au fost tunse, în mijlocul unei mulțimi ostile. Cum de avea valoare de exemplu această pedeapsă? Acest tip de mutilare, deși nu se varsă nici o picătură de sânge, este foarte eficient, din cauză că părul are nevoie de mult timp ca să crească din nou și să facă astfel să dispară marca infamiei.

Totuși, femeile cu păr lung se confruntau și ele cu o problemă specială: o cascadă de bucle cu aspect mătăsos și erotic era considerată adesea mult prea provocatoare în societățile inhibitate din punct de vedere sexual. Puritanii urau senzualitatea părului lung, dar nu le puteau cere femeilor să se tundă, căci înfățișarea lor ar fi fost mult prea puțin feminină și contrară legilor lui Dumnezeu enunțate de Sf. Pavel. Soluția era simplă: părul rămânea lung, însă trebuia să fie ascuns, adică disimulat sub o bonetă strâmtă sau sub orice alt acoperământ de cap, ori prins într-un coc strâns. Prin urmare, femeile purtau rareori părul despletit în public, iar actul de „a-și lăsa părul să cadă pe umeri” a fost asociat cu momentele de

intimitate ale femeii cu soțul ei, în timp ce „revărsarea unei lungi cascade de bucle“ lua o mare încărcătură erotică. În unele epoci, purtarea părului despletit în public era marca „femeilor pierdute“. Una dintre pedepsele rezervate femeilor decăzute era să fie rase în cap, ca să li se ia „însemnele“.

A PURTA DOLIU DUPĂ PĂR

Atunci când ne hotărâm să ne schimbăm viața, este absolut necesar să ne schimbăm și înfățișarea. Să fie, oare, femeia mai sensibilă decât bărbatul la ruptura dintre trecut și prezent? Nu neapărat. Ea are nevoie să-și creeze o nouă imagine ca să poată înfrunta o nouă etapă a vieții.

Dar ce-i cu tunsoarea arici, atât de populară printre tinerii „grunge“ de la începutul secolului al XXI-lea? Este vorba despre părul tuns scurt care se ridică în toate direcțiile, cu ajutorul unui gel eficient! Ariciul care se apără cu acele! Acest tip de coafură este un semn de refuz. Refuzul de a se conforma tiparului impus de modelul uniform al dictaturii modei.

Schimbarea coafurii este un mod de a-ți schimba felul de a fi. Ceva mai mulți perișori, ceva mai puțin păr. Felul în care arată părul se poate transforma după cum vrem; acesta este primul său atu și, fără îndoială, motivul pentru care transformarea sa însoțește rupturile și sfâșierile din viață.

Părul face parte din arsenalul de seducție al feței. Podoaba capilară este considerată un mod de a întineri sau de a ne păstra tinerețea care ni se scurge printre degete. Ne investim emoțiile în păr pierzându-l uneori temporar, în cazul unui doliu afectiv, sau definitiv, în cazul bărbaților, atunci când viața devine o

luptă cotidiană și o sursă de stres maxim. Semnal puternic de seducție, coafura este și un mijloc de a detecta apele în care se scaldă sentimentele iubitelor sau ale iubitei. Același lucru este valabil în privința strălucirii părului și a stării sale obișnuite. Ca o regulă generală, coafura adoptată depinde de ce se petrece în plan mental.

PĂRUL ACOPERIT DE VĂL

De ce oare, în majoritatea reprezentărilor iconografice, extraterestrii sunt chei? Să fie, oare, părul un semn distinctiv al rasei umane, precum nasul? Să aibă o funcție anatomică precisă, pe lângă cea de a ne apăra de razele soarelui, mai ales că putem să stăm foarte bine și fără el? Oamenilor le-a fost mereu frică de o invazie a extraterestrilor. Femeile care poartă vâl reprezintă această extrateritorialitate care ne provoacă teama. Ele nu au păr, la fel ca omuleții verzi.

PĂRUL LA PUTERE

De ce, oare, președinții americani seamănă bucațiță ruptă cu marii directori de companii francezi? Bob John și Robert Kennedy, Carter, Reagan, Clinton, Bush, Kerry etc. De ce majoritatea politicianilor francezi chelesc? Pierderea părului nu are aceeași valoare peste Atlantic. Adevărată catastrofă în țara lui Bill Gates, craniul bec este acceptat foarte bine la noi, echivalând cu puterea sexuală. Imaginea publică este o energie fundamentală și un excelent nutriment pentru a face să crească din nou părul în mod regulat. Este tot atât de puternică precum dragostea. Atunci când o persoană nu se mai iubește pe sine, ea renunță la șansele sale de succes și își pierde toată puterea de seducție. Pierderea precoce a părului ar putea să provină dintr-un fel de abandon în fața vieții. Evident, uneori,

căderea părului este puternic condiționată de ereditate și, prin urmare, nu are nici un raport cu competențele persoanei respective ori cu capacitatea sa de reușită vitală! Și totuși!

Să existe un raport de tip cauză-efect între *leadership* și regenerarea părului? Ori este vorba despre un avantaj colateral al charismei? Aceasta ar putea fi o pistă demnă de explorat, însă ar trebui să fie confirmată de noua știință a sexologiei. În mod paradoxal, indivizii aflați la putere au fost întotdeauna mari consumatori de sex, dar nu și mari producători de testosteron. Sunt uneori romantici sau perversi, dar niciodată amatori de sexualitate în stare pură. Sunt înnebuniți să placă, adică să seducă într-un mod mai degrabă pasiv, dar când vine vorba să treacă la fapte...

SĂ NE ÎNTOARCEM LA PLETELE LUI SAMSON

Părul reprezintă sediul narcisismului, al imaginii publice, care este geamăna imaginii de sine. Narcisism sau iubirea pentru propria imagine! Inutilitate? Într-o societate dependentă de imaginea catodică și de dictatura *look*-ului, narcisismul nu mai este considerat o hipertrofie a eului. Trebuie să ai o bună imagine estetică pentru a le plăcea celorlalți. Părul aparține acestei imaginii: dacă nu poate fi vorba de o coafură strălucitoare, atunci un craniu gol, perfect ras, și o mustață frumos fasonată vor da o iluzie estetică foarte bună.

Îmi place să cred că există un sâmbure de adevăr în povestea biblicului Samson, care și-a pierdut puterile deoarece Dalila, iubita sa, îi tăiașe pletele în timpul somnului. Această povestire biblică este încărcată de semnificații. Forța sau puterea a ieșit din aceeași matriță. Mesajul istoriei ar putea arăta că acela care

își pierde părul pierde și puterea pe care o are asupra destinului său. Din fericire, progresele științei oferă astăzi multe posibilități de a-ți recăpăta părul natural, prin microimplanturi capilare. Pe scurt, calviția nu mai este o condamnare la moarte a puterii de seducție masculine. Noii Samsoni pot să-și recapete puterea capilară (și forțele) cu ajutorul unor implanturi.

E posibil ca un bărbat care se trădează să fie pedepsit prin pierderea părului. A te trăda înseamnă a accepta să joci un rol care nu-ți este propriu, din motive financiare, nu de supraviețuire. Majoritatea funcționarilor bărbați ar fi vrut să aibă o altă viață. Din punct de vedere statistic, foarte puțini dintre ei își păstrează părul des până la pensie. Poate că adevăratul nutriment pentru pielea capului este adecvarea între ceea ce faci și ceea ce ești, ceea ce lipsește majorității oamenilor. Dar cu o excepție! Am observat că foarte multe persoane fără adăpost au un păr des, adesea grizonant, în ciuda condițiilor deplorabile de viață. Faptul m-a intrigat. Așa că le-am analizat comportamentul pe teren și astfel mi-am dat seama că majoritatea nu sunt atât de nefericiți pe cât s-ar crede. În multe cazuri, ei singuri aleseseră să se excludă din societate ca să nu mai fie nevoiți să-și asume obligații. Nu mai aveau orare, nu mai depindeau de constrângeri, nici de e-mailuri, nu mai aveau o adresă, nici probleme de rezolvat și, mai ales, nu mai aveau responsabilități! O persoană fără adăpost nu se gândește la soarta sa, nu are grija zilei de mâine, pur și simplu își duce viața de pe o zi pe alta. De ce și-ar pierde părul? Calviția, precoce sau nu, este o tulburare de care suferă bărbatul care gândește, nu cel care acționează ori care trăiește în voie.

Vă las să reflectați la această ipoteză fundamentală, căreia nu i-am aflat încă răspuns. Dar trebuie să mărturisesc că majoritatea observațiilor mele duc la această întrebare existențială: să fii filosof și chel sau întreprinzător și cu păr?

CALVIȚIE SAU PĂR ADĂUGAT?

Oamenii de acțiune nu sunt niciodată chei. Ei se consideră responsabili de actele lor, de succesele și de eșecurile lor. Să fie, oare, acesta motivul pentru care cei mai mulți dintre ei își păstrează părul bogat și grizonant până la vârste înaintate? Am discutat pe larg despre această curiozitate capilară într-o lucrare precedentă: *Le Langage psy du corps*, pentru că aici este un adevărat mister. Unii dintre prietenii mei chei s-au răzvrătit împotriva felului neobiectiv în care văd lucrurile, însă nici unul dintre ei nu s-a confruntat cu răspunderea conducerii unei companii. Sunt cu toții creativi, artiști sau scriitori. În cartea aceea încheiam afirmând următoarele: „Calviția, precoce sau nu, este o tulburare de care suferă bărbatul care gândește, nu cel care acționează.“ Am răsfoit mai multe reviste economice, căutând fotografii ale directorilor de companii sau ale grupurilor care se găsesc în general în astfel de reviste: majoritatea zdrobitoare a directorilor generali, aș spune cam opt din zece, și-au păstrat părul! Să existe, oare, o legătură de cauzalitate între acțiunea responsabilă (există și acțiuni iresponsabile, de exemplu în politică) și păr? Să fie oare presupunerea mea prea... trasă de păr?

Calviția nu se instalează decât odată cu maturitatea sexuală, atunci când în mintea bărbatului încep să se producă fenomene ciudate. Hormonii masculini care circulă prin

sânge dezactivează anumite papile. Cele aflate în zona capului sunt cruțate, dar nu și cele din partea de sus a craniului. Iar când părul începe să cadă, nu mai este înlocuit. Papilele rămân inactive, în loc să reînceapă să funcționeze după trei luni de pauză. Așa apare chelia.

Potrivit lui Desmond Morris, calviția este, în general, un fenomen progresiv și mulți bărbați nu se confruntă cu această problemă. Cam unul din cinci bărbați începe să-și piardă părul la puțin timp după adolescență, dar fenomenul este atât de subtil, încât la început trece aproape neobservat. Spre vârsta de 30 de ani, cam 20% dintre bărbații atinși de calviție devin însă conștienți de ceea ce li se întâmplă. Și, în jurul vârstei de 50 de ani, aproape 60% dintre bărbații albi își vor fi pierdut părul, într-o măsură mai mică sau mai mare (procentajul este inferior celorlalte rase). Și femeile în vârstă își pierd părul, dar este mai degrabă vorba despre o rarire generalizată a părului, care se vede puțin și contrastează în mod frapant cu craniul chel al bărbatului.

Un mijloc de prevenire a calviției ar fi castrarea înainte de pubertate. În haremuri nu există eunuci chei. O altă soluție ar fi să te naști într-o familie în care toți descendenții pe linie masculină au avut un păr bogat. Dacă genele calviției vă lipsesc cu desăvârșire din arborele genealogic, atunci nu veți avea niciodată nevoie de meșe. În schimb, prețul pe care îl veți avea de plătit va fi că prietenii chei vor avea pulsiuni sexuale mai puternice decât ale dumneavoastră. S-a constatat că supraproducția de hormoni sexuali (androgeni) este un element vital al calviției. Poate că nu este frumos să fii chel, dar cu siguranță este aproape mereu sexy.

GESTURILE LEGATE DE PĂR

CĂRAREA HOINARĂ

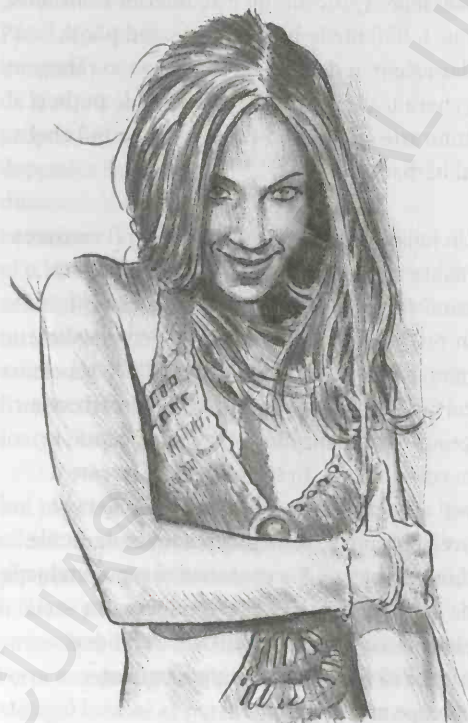
Cărarea care împarte părul în două părți egale sau inegale este una hoinară. Topografia ei nu este atât de naturală pe cât s-ar crede.

Ea își are originea în prima copilărie.

Părintele care își piaptână cel mai des copilul impune lateralitatea cărării. Făcând asta, el proiectează în mod inconștient propriul mod de seducție asupra moștenitorului.

Se întâmplă însă și ca această cărare să-și traseze drumul fără nici o urmă de influență parentală. Orientarea cărării în spic, adică în diagonală spre dreapta ori spre stânga, vine de la modificarea involuntară a topografiei cărării naturale.

CĂRAREA PE CENTRU

Aceasta se manifestă în mod spontan la cei care împart lumea în două tabere. Cei buni și cei răi. Dar sunt și foarte suspicioși și greu de manipulat. Dacă vă consideră o persoană rea înseamnă că faceți totul greșit. Nu are rost să insistați, pentru că sunteți catalogat și pus în insectarul sentimentelor sale. Dar acest profil foarte susceptibil poate produce și un individ plin de farmec, dar care nu este fermecător, mai influențabil, poate chiar hipersensibil, care face tot posibilul ca să placă, dar nu să seducă. Cărarea pe mijloc este un semn de respect pentru ordine și pentru regulile jocului. E adevărat că ea se întâlnește mai des în mediile favorizate sau pur burgheze decât în orașe.

CĂRAREA PE DREAPTA

În general, cărarea pe dreapta îi este caracteristică unui caracter foarte puternic, unui individ combativ. Îi place competiția, îi plac examenele și toate probele care îi permit să se măsoare cu ceilalți. Capacitatea sa de adaptare este excelentă, evident. Adaptarea reprezintă o reajustare a atitudinii mentale la noi experiențe, la circumstanțe și evenimente care răstoarnă lucrurile știute. Capacitatea de adaptare aparține tabloului atitudinilor indispensabile pentru instinctul de conservare.

La femei, acest tip de cărare trădează o față un pic cam masculină, cu un caracter foarte puternic și care refuză să joace rolul de femeie, ascunzându-se în spatele unei înfățișări de păpușă *glamour*. Este o seducătoare combativă, o îmblânzitoare de șerpi. O femeie de acțiune! Există un raport statistic vizibil între cărarea pe dreapta și purtarea genții pe umărul drept.

CĂRAREA PE STÂNGA

Ca femeie, cu siguranță încercați să vă puneți în evidență atuurile feminine care vă dau, în același timp, grația specială și originalitatea apariției. Într-un cuvânt, sunteți femeie până în vârful unghiilor. În general, cărarea pe stânga dezvăluie o persoană mai sensibilă, mai creativă și mai feminină în modul de a vedea lumea decât ar putea lăsa să se întrevadă comportamentul său, mai ales dacă este vorba de un bărbat. Feminin nu înseamnă efeminat. Dar cărarea pe stânga dezvăluie și un temperament de seducător.

FĂRĂ CĂRARE

Nici suspicios, nici seducător de prima mână, individul care nu-și face cărare are, pur și simplu, un spirit de adaptare care îi ușurează viața și îi permite să se facă acceptat peste tot, fără ca oamenii să simtă nevoia să se apere de el.

CÂTEVA GESTURI ALE PĂRULUI

Ea își răsucește o șuviță de păr pe degete pe care le ține lipite și din când în când vă spionează, prin cortina părului. Este o atitudine de visare, de introvertire. Ea se cufundă în contemplarea unei lungi șuvițe de păr pe care o frământă, ținând-o la câțiva centimetri de față; este un mod tipic feminin de a crea o distanță focală, propice pentru instalarea unei bariere între ea și restul lumii. Privirea este interiorizată, nu îndreptată spre interlocutor. Ea este adâncită în gândurile sale. Dar poate să adopte acest cod gestual și ca să se apere de o intruziune oculară din partea unui admirator sau a unui necunoscut. Probabil că a lăsat în urmă prezentul, proiectându-se într-un viitor virtual.

Scărpinatul în cap are o origine uimitoare. O facem în momente de agresiune și de derivă din mișcarea noastră primitivă de atac. Când suntem furioși și gata să lovim pe cineva, ridicăm în mod automat brațul ca să dăm o lovitură de sus în jos.

Interlocutorul își masează în mod constant craniul sau pielea capului. Această secvență aparține vocabularului gestual al rataților. El funcționează după principiul Dumnezeu pentru toți și fiecare pentru sine. Gestul amintește de un cucui virtual căruia încearcă să-i micșoreze durerea, la fel de virtuală precum cucuiul.

Interlocutorul își trece tot timpul mâna prin păr.

Este un individ narcisic, care își ajustează mereu imaginea publică sau moralul. Dacă este vorba despre un bărbat, acesta este mai degrabă îndrăgostit de propria imagine decât preocupat de prezența dumneavoastră lângă el. Orgolios, vanitos, mândru de originea sa, de fapt este vorba de un fals *self* cu un discurs armonizat, care nu se gândește decât la interesul său în toate demersurile pe care le face.

Interlocutorul își dă capul pe spate în mod compulsiv pentru a-și aranja o șuviță rebelă.

Nu i-ar trece prin cap să-l pună pe frizer să-i taie șuvița respectivă; s-ar zice că ticul acesta vizează obținerea unei imagini publice liniștitoare. Mania aceasta trădează un personaj foarte atașat de prejudecățile sale și al cărui comportament standardizat nu are cum să treacă neobservat.

Își ridică părul în creștet, ceea ce face ca pieptul ei să se ridice cu îndrăzneală. Trucul este vechi de când lumea. Toate modelele din fotografiile erotice îl folosesc, chiar în exces, pentru a-și pune sânii în valoare și a-și subția talia, în raport cu bazinul. O postură care contrabalansează legile gravitației. Merge întotdeauna foarte bine când este vorba de seducerea unui bărbat. Ridicarea corpului dezvăluie mereu un mod de acțiune, contrar ghemuirii, care trădează renunțarea.

Interlocutorul își suflă în mod regulat șuvița de păr care îi cade în ochi. Personaj foarte dezordonat, care se ascunde în spatele unei șuvițe rebele de păr.

Ea își ronțăie o șuviță de păr. Evident, totul depinde de context. Cu toate acestea, nevoia de a-și ronțai părul ar putea fi un gest deturnat sau un gest-relicvă. Într-adevăr, este puțin cam imatur să-ți sugi degetul mare la vârsta maturității. De aceea, se poate considera că această manie gestuală este un fel de remediu natural antistres.

El își frământă fără încetare părul. Cu cât un individ acordă o importanță gestuală mai mare părului, frământându-l sau aranjându-și continuu o șuviță rebelă, cu atât mai mult aparține categoriei epidermice a persoanelor cu o sensibilitate foarte mare.

BRETONUL

Bretonul care acoperă fața, indiferent dacă vă convine sau nu ce am să spun, reprezintă o tactică de seducție. Bretonul-cortină nu are rolul de a ascunde, ci de a dezvălui privirea jucăușă a femeii senzuale care sunteți.

Bretonul nu trebuie să ascundă oricare dintre ochi, la întâmplare. Trebuie să alegeți cu discernământ partea respectivă.

Cine își ascunde ochiul drept își afirmă nevoia de dominare.

Ochiul stâng ascuns de breton este un semn de supunere, evident, amoroasă. Această regulă funcționează pentru dreptace. Dacă sunteți stângace, veți inversa raporturile, ca de obicei!

PATERNALIST

Clipirea accentuată a ambilor ochi este clipirea paternalistă prin excelență.

Un semn de încurajare. „Hai! Du-te!”

Este mai obișnuit la oamenii maturi care-și exprimă astfel încrederea în capacitățile persoanei care primește această dublă ocheadă, decât la cei mai tineri, care preferă să clipească cu un singur ochi. Mai degrabă complice decât conștientă, clipirea insistentă cu ambii ochi este frecventă la cei mici care ne-o trimit pentru a ne spune că au înțeles mesajul.

PENALIZATOR

Arătătorul drept al jandarmului este îndreptat în jos, spre stânga.

Arătătorul îndreptat în jos și spre stânga, semnificând locul ocupat, face trimitere la purgatoriu. Este un arătător penalizator.

Degetele cumpărătoarei sunt împreunate în creștetul capului sau pe ceafă.

Sunt coduri de intenție la care este de preferat să fim atenți, căci prefigurează rezultatele unei întâlniri. Este ceea ce eu numesc un gest predictiv de rău augur. Cel care-l face se simte penalizat sau sancționat.

Degetele împreunate în creștetul capului vă amintesc, cu siguranță, de școala primară. Prin convenție, este atitudinea prizonierilor de război. Poziția reprezintă traducerea literală a unei supuneri totale, pasive sau retive, față de cel sau de cei care dețin puterea.

Oricât de departe aș merge cu amintirile, de fiecare dată când unul dintre interlocutorii mei a reprodus această poziție, atmosfera

întâlnirii s-a înrăutățit brusc. Intențiile inițiale au devenit retenții, chiar retrageri brutale și cu atât mai imprezibile cu cât tonul era mai degrabă ospitalier la început. Poziția copilului pedepsit este un gest predictiv la care trebuie să fim atenți, căci înseamnă că ușa s-a închis fără nici un preaviz.

Fie că este vorba de smulgerea unor fire de păr, a unor șuvițe sau a pielii moarte, nevoia de a se sancționa pentru o greșeală reală sau imaginară se află la originea acestui comportament. Copiii care-și smulg tapetul din cameră se simt vinovați de a nu fi demni de iubirea părinților. Pedepsesc tapetul pentru că nu s-a lipit suficient de bine de perete. Nu e azeziune, nu sunt nici îmbrățișări!

CE ESTE UN GÂND PARAZIT?

O speculație, o suspiciune, o catastrofă închipuită, o impresie de inutilitate, un sentiment de eșec, o teamă irațională, un sentiment de culpabilitate fără fundament etc. Pe scurt, majoritatea gândurilor care nu constituie niște reflecții structurate sunt gânduri parazite. Abdomenul este sediul angoasei față de castrare, în plan simbolic. Aduag aici și gândurile parazite sau poluante. Cu cât le cultivați mai mult, cu atât tranzitul intestinal va suporta tulburări mai neplăcute. Cu cât veți reuși să eradicați gândurile obsesionale, neliniștitoare, compulsive etc., cu atât mai puțin vă vor deranja balonările, iar intestinele vor funcționa mai bine. Conștiința este subjugată de prejudecăți, iar corpul este un soi de democrație a organelor ce suferă de a fi considerate drept o aglomerare de celule fără conștiință colectivă. Corpul este un sanctuar, o spun din nou, așa că nu-l faceți să suporte greutatea gândurilor dumneavoastră parazite.

PERPLEX

Clientul dumneavoastră se tot scarpină în cap.

Semn de perplexitate, el nu reușește să ia o decizie. Să slăbim frâul!

Buza superioară a polițistului împinge buza inferioară spre exterior.

Expresie de stupeoare. Este suficient să reproducem această mimică pentru a începe să ne îndoim, automat, de absolut tot.

Șoferul de TIR își lipește gura de dosul degetelor, cu palma întoarsă către exterior, sprijinindu-și cotel de portiera camionului. Să ne imaginăm acest gest într-un context diferit! Este copilul care se teme să nu fie pălmuit. Atitudine ezitantă din partea unui individ care abia a făcut o alegere. „Stupefacție” ar putea fi sensul sintetic al acestei atitudini.

PERVERS

Buzele ciupite în permanență indică un grad considerabil de cruzime din partea personajului observat.

Își plantează vârful arătătoarelor întinse pe marginea nărilor, cu degetele împreunate în fața gurii.

Gest care trădează lipsa de stimă pe care interlocutorul o dovedește față de dumneavoastră. Și nu e decât un eufemism!

Cu o privire glacială, și cu o mină superioară, tipul îi strânge mâna ca într-un clește.

O strângere de mână ca oricare alta ce vă semnalează că nu sunteți bine-venit sau că nu sunteți prea apreciat. Individul este disprețuitor și nu ascunde asta. În realitate, utilizează tehnica manipuloare a respingerii intrării în joc, ca să vă forțeze să dați cărțile pe față. Ipocrit și pervers, vă va jumuli ca pe un pui de găină.

Interlocutorul, sprijinit pe coate, își apasă mâinile una de alta, cu degetele împreunate în spic.

Gestul este demn de ținut minte în sensul că trădează un individ perfid și pervers.

Degetul mare drept pe post de abac.

În codul gestual al numărării pe degete, dacă degetul mare al mâinii drepte este *starter-ul*, folosind mâna-scut, stânga, începând de la degetul mic, acest lucru ar putea trăda un subiect cu un raționament foarte pernicios. Această alegere a degetului socotitor semnalează și un individ cam grosolan.

PESIMIST

„Personalitatea pesimistă prezintă o tonalitate afectivă sumbră față de orice experiență

de viață, un pesimism funciar față de viață exprimându-se, în particular, prin gândurile întunecate și/sau viziuni ipohondriace.“

Sportivul se scarpină mecanic la pulpa piciorului, răspunzând jurnaliștilor care îl intervievează. Gest recurent care trădează un climat mental pesimist.

Ministrul își încruntă fruntea până la rădăcina părului.

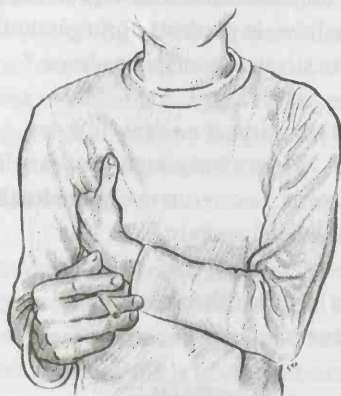
Mimică a îndoielii la un individ îngrijorat și, mai ales, un cod gestual reprodus de pesimiștii de pretutindeni.

Mâna stângă se refugiază regulat sub umărul drept, cu palma lipită de coaste și degetul arătător ridicat.

Temperament versatil din partea unui subiect perturbat de o experiență deprimantă, având drept corolar sentimentul că este prost văzut. Sentimentul de respingere poate antrena programarea acestei reacții kinestezice aparte. Subiectul este pesimist și versatil.

Își ține țigara cu mâna dreaptă, mâna stângă se ascunde sub umărul drept, palma este fixată sub axila dreaptă și degetul mare ridicat.

Reacția anunță un personaj stresat. Subiectul are sentimentul că este prost văzut de anturaj.

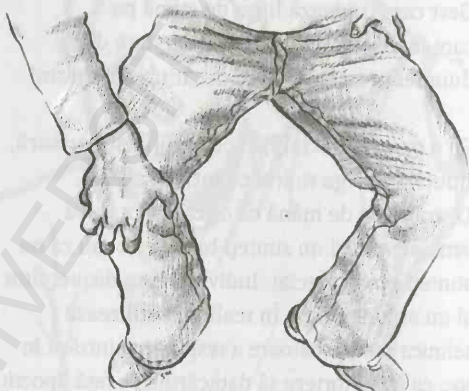
Un sentiment de respingere poate antrena și el repetarea acestui gest particular. Căutarea recunoașterii este esențială în experiența „axilei drepte”. Tocmai pentru a anula un sentiment de frustrare care-l epuizează. Cele două mari probleme ale pesimistului sunt incapacitatea lui de a se concentra într-o direcție și numai una (este versatil) și/sau necesitatea de a face o alegere.

Există, evident, o înrudire strânsă între pesimism și superstiție. La întâlnirile ezoterice, majoritatea persoanelor prezente adoptă un discurs fatalist sau pesimist: „Au șansa de a fi încă în viață”; „Nu trebuie să ne bucurăm prea repede ca să nu-i mâniem pe sfinți”; „Nu se spune «noroc», se spune «la dracu'» pentru ca nenorocul să se îndrepte exact în acea direcție. Nu am întâlnit niciodată indivizi optimiști în cabinetele de parapsihologie pe care le frecventam odinioară, în schimb, am avut de-a face cu mulți depresivi cronici, o majoritate de anxioși în căutarea unei terapii «alchimice», și o grămadă de ocultști care-și strecurau mâna stângă sub axila dreaptă.” Desigur, cochetau cu toții cu discursuri despre gândirea pozitivă, dar trebuie să precizăm că această expresie a fost inventată pentru pesimiști. Se delectează

cu ea de parc-ar savura bomboane, dar sunt perfect incapabili să se rupă de gândurile parazite care le alterează viața.

PEȘTE-PILOT

Colaboratorul, așezat, își ține unul dintre genunchi cu mâna corespondentă.

Dacă expozeul dumneavoastră i se va părea prea simplist, îl va găsi mai puțin credibil decât dacă ar avea dificultăți în a distinge sensul cuvintelor, căci este vorba despre un tip de individ care are nevoie să fie impresionat în plan intelectual.

PICIOARE

Interminabile sau scurte, în X sau crăcănate, picioarele sunt singurele părți ale corpului imposibil de transformat. Pot deveni mai musculoase ori mai grăsuțe, se pot subția, dar își vor păstra mereu forma inițială. Dacă nu vă plac, trebuie să le ascundeți, iar dacă reprezintă un avantaj major, atunci trebuie arătate.

Picioarele reprezintă un fel de vedere panoramică, incluzând atât degetele, cât și labelle picioarelor, gleznele, pulpele, genunchii

și coapsele. Toate aceste părți anatomice au un cuvânt de spus în ce privește seducția. Curba picioarelor se referă la profilul rotunjit al picioarelor, luate ca întreg. Un criteriu de frumusețe este reprezentat și de raportul proporțional dintre pulpe și coapse, ținând cont de faptul că picioarele interminabile ale femeilor înalte exercită o atracție erotică nemăsurată. Nici măcar nu ne putem închipui un manechin care să aibă prea mare succes la înălțimea de 1,60 m, chiar dacă are măsurile perfecte.

Pentru unii bărbați, picioarele frumoase sunt cel puțin tot la fel de seducătoare ca niște sâni tari ori siliconați, întrucât scara picioarelor duce direct în paradis, fără nici o escală. Când admirați picioarele unei femei, fiți întotdeauna atenți la felul în care vibrează. Unele femei pășesc cu atâta hotărâre, încât le vibrează pulpele. Caracteristica respectivă este dovada unui caracter autoritar și prea puțin înclinat spre fantezie. Dacă ne uităm și din partea cealaltă, este cazul să știm că și femeile sunt sensibile la frumusețea picioarelor bărbaților.

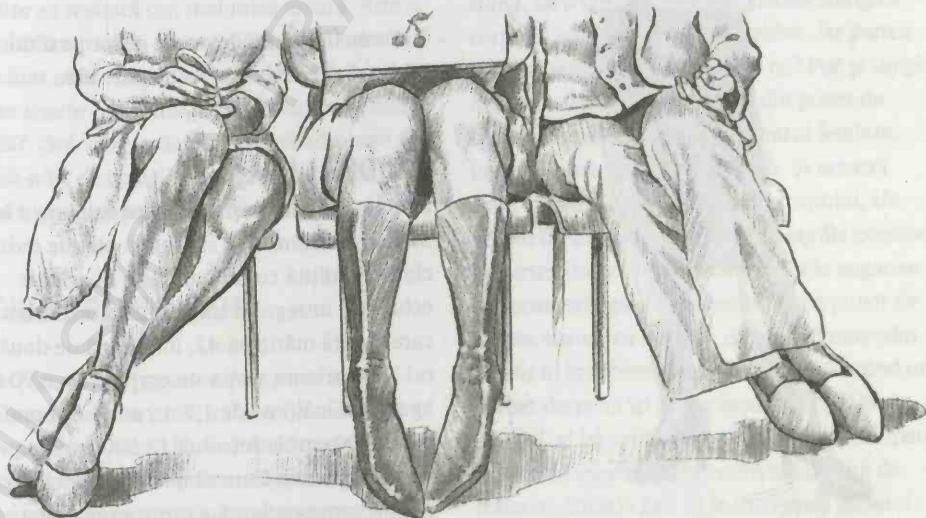
Coapsele musculoase și pulpele fotbalistilor au făcut deja destule victime.

UNGHIUUL FĂCUT DE PICIOARE CU PĂMÂNTUL

Atunci când o persoană este așezată, unghiul pe care picioarele sale îl fac cu pământul permite o evaluare imediată a gradului său de disponibilitate.

În unghi ascuțit, degetele, tălpile și călcâiele, ținute ridicate, sunt plasate sub scaun. Poziția respectivă este sinonimă cu aceea care duce la ridicarea în picioare sau la țâșnirea bruscă de pe scaun. Individul care o adoptă nu este disponibil din punct de vedere mental.

Unghiul obtuz este o poziție de destindere. Picioarele sunt plasate în fața scaunului, într-un unghi care ajunge de multe ori la peste 45°. Poziția semnalează o disponibilitate mentală. Unghiul drept, cu piciorul îndoit în echer sau cu tălpile sprijinite pe pământ, indică o disponibilitate în anumite condiții. Aceste observații sunt elementare, însă foarte puține

oameni le acordă atenție și își pierd de multe ori vremea încercând să convingă interlocutori indisponibili, care nu îndrăznesc să-și declare deschis indisponibilitatea.

PICIORUL-CARIATIDĂ

Echilibrul ponderal repartizat pe ambele picioare este un semn de dinamism, indiferent dacă picioarele sunt depărtate sau nu. Însă majoritatea oamenilor își sprijină greutatea pe un picior sau pe altul. De ce? Pur și simplu pentru că motivația celor mai mulți oameni nu prea mai există, în această perioadă de criză economică. Cel care avansează este piciorul „de ce?”, iar piciorul „pentru că” rămâne în

culise. De ce accept să suport? se întreabă piciorul plasat înainte. Pentru că nu mai ai putere să te revolți, răspunde piciorul „pentru că”, aflat în retragere. Cum puteți ajunge să fiți atenți la această reacție, pe cât de frecventă, pe atât de banală? Trebuie să mărturisesc că mi-au trebuit luni întregi de gândire ca să înțeleg că piciorul-cariatidă nu este doar o simplă gesticulație, fără alt fundament decât odihna alternativă a picioarelor.

Stăpânire de sine și autonomie a mișcării: acestea sunt cele două sensuri simbolice la care se raportează picioarele. Dreptul simbolizează stăpânirea de sine, iar stângul, autonomia de mișcare și autocontrolul.

Piciorul stâng pe post de cariatidă indică faptul că ați prefera să vă părăsiți interlocutorul sau că sunteți obligat să vă controlați, întrucât sunteți cuprins de nerăbdare.

Piciorul drept pe post de cariatidă denotă că vă stăpâniți nerăbdarea.

Trecerea frecventă de pe un picior pe altul trădează o instabilitate a dispozițiilor.

PICIOR (LABA)

Suntem atât de obișnuiți cu mersul biped încât nu mai realizăm că o suprafață atât de redusă, chiar înmulțită cu doi, reușește să asigure echilibrul întregului corp. Pentru un bărbat care poartă mărimea 42, înseamnă de două ori 234 cm² care susțin un corp de circa 70 de kg și cu o înălțime de 1,7 m, adică o suprafață de 18 000 cm² la un adult (2 500 cm² pentru un nou-născut). Cum să ne mai mire că s-a găsit o corespondență a tuturor organelor

corpului pe talpa piciorului, după cum susțin specialiștii în reflexologie plantară? Limbajul se folosește de picioare pentru a califica două situații esențiale: „a-l apuca pe Dumnezeu de un picior“ și „a fi cu un picior în groapă“ sunt doar două dintre expresiile care consacra puterea ocultă a piciorului! Orice individ care își protejează piciorul cu una dintre mâini, aflându-se în poziție șezând, nu face decât să-și imite alter egoul pe cale să mângâie un feteș sau un talisman. Unde mergem cu ajutorul picioarelor? Fie că sunt mari, mici, late sau înguste, picioarele sunt aripile lui *Homo erectus* și garanții autonomiei noastre.

TALPA PICIORULUI

Pielea striată a tălpilor (precum și cea a palmelor) are ca particularitate faptul că nu se bronzază niciodată. Nu există nici o explicație a acestei ciudățenii, cel puțin nu în privința tălpilor. Sensibilitatea tălpilor o egalează pe cea a palmelor, dar ce să mai zicem despre fahirii care merg pe foc, din insulele Fiji? Merg pe jar și pe pietre înfierbântate fără a se arde, fără cea mai mică bășică și fără ca pielea tălpilor să resimtă cea mai mică arsură. Este o enigmă fascinantă, rămasă fără explicație. E adevărat că un individ aflat în stare de hipnoză poate scoate o farfurie dintr-un cuptor încălzit la 180° fără să se ardă. Trebuie să admitem că există stări de conștiință cărora știința nu le stăpânește încă modul de funcționare.

PICIOR PESTE PICIOR

Cu piciorul stâng peste cel drept, actrița Sophie Marceau își încrucișează antebrațele pe genunchi. Ea se bucură de recompensa pe care o primește din partea televiziunii italiene. Decontractarea este sinonimă cu armonia

psihică, fapt cu atât mai clar cu cât actrița își pune piciorul stâng peste cel drept.

Poziția picior peste picior este un refren gestual alternativ fundamental; de fapt, este refrenul gestual alternativ cel mai important și mai frecvent, care ia pulsul dispozițiilor noastre în timp real. Este comandată de amigdala creierului, adică de emoții, care sunt filtrate, în ansamblu, de emisfera cerebrală dreaptă.

Un bărbat dreptaci își pune piciorul drept peste stângul atunci când deține controlul asupra situației sau când contextul îi este favorabil, în cel mai larg sens al termenului. Aceasta este poziția de atracție. Dacă se află însă într-o situație stânjenitoare, va trece automat în poziția de respingere, cu piciorul stâng încrucișat peste cel drept. În cazul stângacilor, raporturile se inversează.

Dacă este vorba despre o femeie, situația se schimbă. Poziția de atracție este cea cu piciorul stâng plasat peste cel drept, iar cea de respingere presupune piciorul drept peste cel stâng. La o femeie dreptace, partea stângă a corpului conține energiile pozitive, iar partea dreaptă energiile negative. De ce? Pur și simplu deoarece femeia se identifică din punct de vedere sexual cu *anima*, elementul feminin, înscris în aria cerebrală dreaptă. Și această zonă comandă partea stângă a corpului. Un bărbat dreptaci își integrează energiile pozitive în partea dreaptă a corpului, iar cele negative în partea stângă. El se identifică din punct de vedere sexual cu *animus*, elementul masculin înscris în aria cerebrală stângă. Atunci când un bărbat dreptaci își încrucișează stângul peste dreptul, el își exprimă respingerea sau antipatia (în sensul etimologic al termenului) față de context. Atunci când își încrucișează piciorul

drept peste cel stâng, trece în modul atrăgător. O femeie care își pune piciorul stâng peste cel drept este în modul atrăgător, se simte bine în situația respectivă, se află în simpatie cu contextul. Cu dreptul peste stângul, ea este în situație de respingere, nu mai deține deloc controlul asupra situației, chiar dacă sau mai ales dacă dă impresia că lucrurile sunt exact pe dos. Stăpânirea de sine se sprijină în întregime pe sentimentul de simpatie (sau de lipsă de stres), în cel mai larg sens al termenului.

De ce simțim nevoia să stăm picior peste picior?

N-ar fi mai natural să ne ținem picioarele înfipite în pământ? Uitați-vă la cei care stau jos, în jurul dumneavoastră, și veți observa că nu sunt prea mulți cei care își sprijină ambele tălpi de pământ. Majoritatea indivizilor stau picior peste picior la masă ori își încrucișează gleznele sub scaun. Unele persoane, mai ales femeile, își împletesc piciorul drept în jurul celui stâng și invers (piciorul „boa”). Ne așezăm picior peste picior mai ales ca să apărăm centrul de gravitate al plăcerilor noastre de o posibilă castrare verbală. Încrucișarea picioarelor provine dintr-o reacție de apărare față de stresul vieții cotidiene și/sau profesionale. Ca și mine, veți putea constata că în vacanță stăm mult mai puțin picior peste picior decât la serviciu.

LA INTERVIURILE DE ANGAJARE SAU LA EXAMENE

Poziția picior peste picior traduce felul în care variază climatul mental individual. E destul de ușor să ne dăm seama de asta la interviurile de angajare, de exemplu. În funcție de evoluția discuțiilor, candidatul va trece de la o poziție la alta, după cum se schimbă trăirile sale ori atitudinea angajatorului. Dacă este pus pe tușă, se va așeza aproape întotdeauna picior

peste picior în modul repulsiv. Observațiile făcute asupra studenților la examenele scrise sunt remarcabile. Încrucișarea lor în modul atractiv este minoritară, iar celor care o adoptă li se citește o satisfacție vizibilă pe față. Ei cunosc foarte bine subiectul de examen ori au cunoștințele suficiente și necesare ca să ia proba. În schimb, la toți studenții care își țin picioarele încrucișate în modul de respingere se observă grimase de nemulțumire. Observarea acestui tip de reacție prin postură este o sursă esențială de informații.

EXCEPȚIILE DE LA REGULĂ

Pe planul gesturilor predictive, poziția picior peste picior este un adevărat barometru al fluctuațiilor climatului mental. Fiți întotdeauna atent la felul cum își încrucișează picioarele interlocutorul și reacționați imediat dacă trece în modul de respingere. Întrebați-l ceva despre un subiect de care este interesat și veți observa că, în majoritatea cazurilor, își va schimba poziția picioarelor, ca să adopte modul atractiv. Scopul este să vă păstrați interlocutorul în poziția atractivă, ca să puteți schimba cursul discuției în favoarea intereselor reciproce... sau personale.

EMPATIA PE LOCUL ÎNTÂI

Orice individ dotat cu simțul empatiei este sensibil la atmosfera care domnește în cercul său social. Emisfera sa cerebrală dreaptă filtrează neîncetat informațiile primite din exterior, măsurând gradul de agresivitate posibilă a cărui țintă consideră că ar putea fi, fără știința conștiinței sale treze. Așezarea picior peste picior în mod involuntar este un refren barometric ideal pentru a evalua până la ce punct individul respectiv își stăpânește echilibrul timic ori se simte obligat să-și controleze emoțiile. În primul rând, fiți atent

la faptul că o încrucișare în mod de respingere poate să se facă la fel de bine și din motive de comoditate: din cauza lipsei de spațiu sau din orientarea obligatorie spre interlocutor, din simpatie. Anumite orientări sunt legate și de nevoia de a se apropia de celălalt, de exemplu într-o situație de seducție. Din acest motiv, o postură aparent de respingere poate foarte bine să funcționeze ca o încrucișare de atracție, servind astfel cauzei. Laba piciorului dominant este îndreptată către celălalt, indicând o deschidere afectivă posibilă sau o simpatie spontană.

REFRENUL GESTUAL ALTERNATIV

Este un răspuns involuntar la un stimul, așa că poate fi controlat de conștiință. Eliberarea picioarelor din încrucișare înseamnă decontaminarea climatului mental! Această manifestare corporală trebuie considerată un fel de reprimare a mijloacelor de comunicare. Încrucișarea este un cod gestual de protecție, prin urmare un mod de apărare. Intervenția intempestivă a acestui mod special de apărare este comandată de o gamă întregă de sentimente sau de impresii fugitive ori persistente: trac, frustrare, exasperare, agasare, sentimente de inferioritate, pierdere a controlului, neîncredere etc. De fiecare dată când începeți să simțiți nevoia acestei mișcări puteți fi sigur că ea este comandată de unul dintre sentimentele enumerate aici. Veți constata că vă vine greu să o ignorați ori să vă păstrați fără probleme picioarele pe pământ. Această muncă de autoscopie vi se va părea foarte obositoare. Chiar așa și este, însă obiectivul urmărit nu e oare stăpânirea de sine?

El pune piciorul drept peste cel stâng, în timp ce ea își încrucișează glezna dreaptă

peste cea stângă. Totuși, cei doi par să se înțeleagă bine. Telefonul mobil al bărbatului le întrerupe conversația. El răspunde și începe să trăncănească la nesfârșit, vreo zece minute, fără să-i mai dea vreo atenție însoțitoarei sale. Ea rămâne cu glezna dreaptă peste stânga. Și el stă picior peste picior, dreptul peste stângul. Ciudat! S-ar zice că el are situația sub control (postura de atracție), în timp ce ea se simte prost în rolul de bibelou?

Pe când el continuă să flecărească, ea se uită în jur. Îi surâd. Drept răspuns, ea îmi zâmbește cu subînțeleș, iar tovarășul ei, absorbit de conversația lui, nu observă nimic. Oare ei or fi împreună? El e scriitor. Pe ea nu o cunosc. Suntem cu toții cazați la hotelul Novotel, pentru un salon de carte. În cele din urmă, el își închide iPod-ul, cu un aer satisfăcut, și își reia monologul pe care ea se preface că îl ascultă cu religiozitate. Ia te uită ce ciudățenie, omul meu își ține tacâmurile ca un stângaci! Asta înseamnă că felul în care stă picior peste picior este cel de respingere. Nu chiar atât de în largul lui pe cât părea.

SĂ NE AMINTIM

Bărbatul stă picior peste picior, încrucișarea acestora producându-se la nivelul coapselor. Piciorul drept este așezat peste cel stâng.

Are impresia că deține controlul asupra situației. Atmosfera este plăcută și el se simte în largul său.

Își ține picioarele încrucișate la nivelul coapselor, dar stângul este așezat peste dreptul. Încearcă să se controleze, iar atmosfera este mai puțin plăcută decât s-ar zice la prima vedere.

Femeia, dreptace, stă picior peste picior, cu membrele încrucișate la nivelul coapselor. Piciorul stâng este plasat peste dreptul.

Se simte în largul ei. I se pare că atmosfera este sigură, ba chiar foarte plăcută.

Ea are picioarele încrucișate la nivelul coapselor. Piciorul drept îl acoperă pe cel stâng. În mod involuntar, ea își exprimă astfel anxietatea și încearcă să țină situația sub control.

REFREN ALTERNATIV SAU INVARIABIL?
În fața camerelor de filmat, președintele Sarkozy stă sistematic picior peste picior

în poziția echer, cu stângul peste dreptul. Postura aceasta trădează o lipsă de stăpânire de sine. Să nu se simtă el în largul lui în rolul de președinte? În mod paradoxal, el se supraexpune în plan mediatic, dar adevărata lui natură ar putea fi aceea a unui timid care se străduiește din răsuputeri să nu se piardă pe fundal.

Analizând bănci de date cu fotografii de actualitate, am constatat că poziția picior peste picior tinde adesea să devină un refren gestual invariabil, ca și poziția brațelor încrucișate. De exemplu, individul observat este un bărbat, dreptaci, însă piciorul stâng îl domină practic mereu pe cel drept. Același lucru se întâmplă cu femeile dreptace, care își încrucișează sistematic piciorul drept peste cel stâng. Dacă există o rigiditate a respingerii, iar subiectul se află sub controlul vigilent al supraeului, atunci se poate presupune că există și o rigiditate atractivă. Aceasta nu îi este neapărat favorabilă celui sau celei care beneficiază de ea. Cred că rigiditatea deschide o ușă cu două sensuri către naivitatea individului care o manifestă. Rigizii atractivi sunt indivizi care cred în ritualurile magice și cred că șansa le zâmbește, iar în această privință nu se înșală chiar întru totul. Din contră, rigiditatea de respingere poate duce la o neîncredere excesivă, care poluează capacitatea de decizie. Rigizii repulsivi sunt persoane cu care nu este întotdeauna indicat să ne asociem. Sunt nocivi și nu se dau în lături de la a-și hărțui apropiații.

Observând comportamentele unora dintre aceste persoane și ale unor personaje care apar pe micul ecran, am constatat că indivizii repulsivi se aflau în mod vizibil în situații în care se autocontrolau. Făceau oare asta

de frică să nu fie influențați de moderatori? Observarea comportamentelor umane nu este o știință obiectivă și cu atât mai puțin una exactă. Observația permite evaluarea statistică a unui fenomen anume, iar evaluarea nu este o măsură fiabilă, ci are doar valoare de indicator.

Cu toate acestea, există indivizi care sunt 99% atractivi sau repulsivi, iar această observație permite și să câștigăm mult timp, deoarece aceste persoane sunt fie versatile și oportuniste (cei care sunt 99% atractivi), fie neîncrezătoare până la paranoia (cei care sunt 99% repulsivi).

DUBLA ÎNCRUCIȘARE: PICIOARE ȘI BRAȚE OFENSIV ATRACTIV

Bărbatul încrucișează brațul drept peste cel stâng și piciorul drept peste cel stâng.

Este vorba despre o reacție de adolescent din partea unui individ care crede că se află într-o situație de instabilitate sau de excepție și nu prea știe cum să reacționeze ori să iasă din încurcătură. Nu este vorba de ostilitate din partea lui, ci de nevoia de a se apăra, dacă este cazul.

OFENSIV REPULSIV

Bărbatul își încrucișează brațul drept peste cel stâng și piciorul stâng peste cel drept.

Individul în cauză se va apăra făcând recurs la minciuni. Se simte blocat de o situație de conflict și se închide ca într-o fortăreață, ca să nu-și lase la vedere slăbiciunile.

DEFENSIV ATRACTIV

Își încrucișează brațul stâng peste cel drept și piciorul drept peste cel stâng.

Atitudine ezitantă. Nu știe în cine să se încredă, cu toate că nu resimte situația ca fiind ostilă sau fără ieșire.

DEFENSIV REPULSIV

Își încrucișează brațul stâng peste cel drept și piciorul stâng peste cel drept.

Rigid din punct de vedere psihic, inflexibil, încăpățânat și agățat de prerogativele sale, totul la acest individ este fals. Se va zăvorî în muțenie ori se va baricada în spatele prejudecăților.

OFENSIVĂ ATRACTIVĂ

Femeia își încrucișează brațul drept peste cel stâng și piciorul stâng peste cel drept.

Deși interlocutorul îi este simpatic, ea nu se poate abține să recurgă la gestul barieră reprezentat de încrucișarea brațelor. Poate că este impresionată, dar poate că și ușor

suspicioasă! Atitudinea atractivă a picioarelor arată că, pentru moment, totul merge bine.

OFENSIVĂ REPULSIVĂ

Ea își încrucișează brațul drept peste cel stâng și piciorul drept peste cel stâng.

Alertă maximă! Lucrurile sunt pe cale să ia o întorsătură urâtă sau inconștientul a simțit că se pregătește o furtună.

DEFENSIVĂ ATRACTIVĂ

Ea își încrucișează brațul stâng peste dreptul și piciorul stâng peste dreptul.

Prudență, dar nu neîncredere!

DEFENSIVĂ REPULSIVĂ

Ea își încrucișează brațul stâng peste dreptul și piciorul drept peste stângul.

Defensivii sunt mai preventivi decât ofensivii. Izolarea în dubla încrucișare denotă apropierea unei furtuni. Va trebui să vă gândiți dacă să o ștergeți ori să vă luați toate măsurile de apărare.

DEPROGRAMAREA ÎNCRUCIȘĂRII

Încrucișarea picioarelor pornește dintr-o angoasă primitivă: frica de castrare. Împărțirea spațiului vital cu un partener, cu un străin sau cu interlocutori întâmplători provoacă întotdeauna o reacție primară înconștientă de apărare a organelor sexuale. Dar, ca să te simți în siguranță, nu-i de ajuns să fii singur. Cât timp avem hainele pe noi, poziția picioarelor în spațiul privat nu va diferi de cea pe care o adoptăm în public. Hainele sunt, înainte de orice, un mod de protecție socială destinat să ascundă corpul de ochii celorlalți. Aceasta înseamnă că încrucișarea picioarelor face parte din garderoba posturală și, în consecință, dintre refrenele gestuale de bază pe care se sprijină gramatica gesturilor.

ELIBERAREA DE CONDIȚIONAREA REFLEXIVĂ PENTRU STĂPÂNIRE DE SINE

Primul reflex care trebuie creat este acela de a pune picioarele pe pământ de fiecare dată când au tendința de a ajunge în poziția picior peste picior. Orice încrucișare a picioarelor este sinonimă cu stresul, cu nevoia de a da înapoi, cu o reacție față de o stare de oboseală, printre altele, și nu numai.

Faptul de a reacționa în acest sens nu duce în mod automat la o anulare a stresului, dar poate fi primul pas spre stăpânirea de sine. RGA, adică Reflexul Gestual Alternativ, este un reflex natural față de un stimul dat, așa că poate fi controlat cu ajutorul conștiinței. Eliberarea picioarelor din încrucișare înseamnă decontaminarea minții! Această manifestare corporală trebuie considerată un fel de nod sau de inhibitor al mijloacelor de comunicare. Încrucișarea este un cod gestual de apărare, adică un mijloc de apărare care se opune anturajului. O baricadă.

ELIBERAȚI-VĂ PICIOARELE!

Această autoscopie gestuală vi se va părea la fel de epuizantă ca un sevraj. Chiar așa și este, într-atât încât o să ajungeți să vă întrebați la ce vă mai ajută. Veți pierde din vedere care este obiectivul pe care trebuie să-l urmăriți: stăpânirea de sine. Ceea ce numiți stăpânire de sine nu este decât un fel de *self-control* (în engleză, „autocontrol“), atât de drag americanilor. Cu toate acestea, energia voinței nu este niciodată investită în această calitate fundamentală. De exemplu, un talent pe care îl stăpâniți nu are nevoie să fie pus sub controlul conștiinței, întrucât se manifestă automat. Dacă scrieți la computer urmărind cuvintele care se afișează pe monitor înseamnă că stăpâniți

bine tastatura. Dacă trebuie să vă uitați la taste, atunci controlați tastatura.

A scăpa de un automatism gestual sau postural este un lucru care se poate face prin decondiționare. Acesta este un demers care aduce după sine un puternic sentiment de frustrare, la fel ca în cazul sevrajului. Proptirea picioarelor în pământ, pentru a le obliga să nu se mai încrucișeze, vă va jena destul de mult, până când obligația se va transforma în postură involuntară, confortabilă și reflexă. Dar până atunci veți simți anumite dureri musculare la nivelul pulpelor sau al gleznelor. Sunt însă dureri suportabile! Evident, atunci când stați picior peste picior în modul atractiv, dețineți controlul asupra reacțiilor și vă simțiți în armonie cu interlocutorul, însă nu stăpâniți situația în ansamblu. Energia pe care v-o luați din pământ nu trece decât printr-un canal: piciorul drept, dacă sunteți bărbat, sau piciorul stâng, dacă sunteți femeie. În felul acesta pierdeți 50% din capitalul energetic disponibil. Talpa piciorului este un conductor. Ea vă permite să absorbiți forța geotermică aflată sub picioare. Dacă țineți un singur picior pe pământ, e logic că nu veți face rost decât de jumătate din carburantul energetic pe care vi-l pune pe gratis la dispoziție pământul pe care călcați.

O REACȚIE ANTISTRES

Încrucișarea este și un mod de a ne liniști când ne aflăm într-un context stresant, descalificant sau destabilizator pentru eu.

Unui bărbat i se întâmplă de multe ori să încrucișeze piciorul stâng peste cel drept atunci când se uită la televizor. Este o poziție confortabilă și persoanele respective mi-ar putea obiecta că nu înțeleg de ce

este considerată o postură repulsivă. Motivul este pur și simplu că se află sub influența imaginilor catodice deranjante, care le perturbă emoțiile. Omul devine astfel un consumator de imagini. Un creier disponibil, așa cum sună profesiunea de credință a celor care se ocupă cu reclamele. Ca o regulă generală, dacă vă dați silința să vă autoobservați, veți remarca faptul că încrucișarea inversă celei care vă indică identitatea sexuală se reproduce în mod instinctiv imediat ce mintea vă este perturbată sau agasată de mediul înconjurător.

Alternanța încrucișării picioarelor este indicele unei fluctuații în climatul mental, indiferent în ce context are ea loc. Cu decriptarea gesturilor, lucrurile se petrec la fel ca și cu învățarea scrisului și a cititului. E nevoie de timp ca să ne însușim automatismele de lectură a gesturilor, atât ale noastre, cât și ale celorlalți. Dacă vom consacra ceva timp corpului, vom scăpa de tirania spiritului.

O POSTURĂ PREDICTIVĂ

Pe planul gesturilor predictive, încrucișarea picioarelor este un adevărat barometru al fluctuațiilor minții. Dacă vă aflați într-o situație conflictuală, puteți constata că aveți tendința să reproduceți încrucișări repulsive, pentru a vă apăra. Orice individ este psihosensibil la atmosfera care domnește în bula lui socială. Emisfera dreaptă a creierului său filtrează continuu informațiile provenite din exterior, măsurând gradul de agresivitate posibilă a cărei țintă crede că este, iar aceasta se întâmplă fără știrea conștiinței treze. Încrucișarea involuntară a picioarelor este un refren barometric ideal pentru a evalua până la ce punct individul își menține echilibrul timic ori se simte obligat să-și controleze emoțiile.

PICIOARELE POLARIZATE

– *Fir-ar să fie, m-au trecut toate sudorile cu grupul ăsta, îmi mărturisește un preparator la sfârșitul unei zile de lucru.*

– *Ai observat cum stăteau picior peste picior sau cu gleznele încrucișate pe sub masă?*

– *Crezi că numai la asta am avut eu timp să mă gândesc? Abia așteptau cu toții să spargă ușa la plecare. Ai fi zis că n-au nici o legătură cu subiectul stagiului.*

– *Data viitoare să numeri indivizii repulsivi în comparație cu cei atractivi. Dacă balanța se înclină în favoarea primilor, pune-le întrebări legate de așteptările lor. O să vezi cum își schimbă polaritatea.*

Poziția picior peste picior poate dezvălui și gradul de flexibilitate al unui grup de persoane în cursul unui stagiu. Dacă sunteți preparator și întâlniți o proporție prea mare de încrucișări de respingere în sânul unui grup, mesajul pe care îl transmiteți nu va putea răzbate și ambianța se va deteriora de la sine, oricare ar fi semnalele pozitive pe care le-ați putea înregistra aprioric. Și, la sfârșitul zilei, veți pleca epuizat și nemulțumit de rezultat. Cu toate acestea, ați urmat obiceiul fir al Ariadnei, însă ceva a blocat mașinăria. A fost o non-întâlnire de gradul trei.

Din clipa în care ne aflăm în prezența altei persoane, cu toții funcționăm ca niște magneti de polarități contrare sau identice (attractive sau de respingere). Orice relație interpersonală antrenează, animalic, o atracție sau o repulsie instinctivă. Aceasta poate fi indusă de o nimica toată: o trăsătură fizică pe care nu o agreăm, absența zâmbetului sau ștergerea sa brutală de pe față, un parfum sau o aromă care ne irită, dinții puțin cam înnegriți de nicotină

sau o pată pe sacoul interlocutorului etc. Gradul de atracție sau de repulsie își găsește imediat traducerea la nivel corporal, mai ales prin intermediul poziției picior peste picior. Această alternanță este un barometru fiabil al atmosferei care domnește între doi indivizi în cursul unei discuții.

PICIOARELE ÎNCRUCIȘATE ÎN ECHER

Bancherul meu făcea presiuni să-mi plaseze niște acțiuni ale firmei Cutărescu, înainte să fie cotate la bursă. Eram gata să mă bag, dar ceva mă tot reținea. Eram așezat cu piciorul drept în echer peste cel stâng, poziție pe care o adopt numai când citesc ziarul, din motive de comoditate. Așa că am amânat sine die decizia de cumpărare a acțiunilor. Bancherul nu era deloc încântat. Cât despre acțiunile Cutărescu, acestea și-au pierdut toată puterea de seducție încă de la prima cotare la bursă.

Dacă vă veți observa colegii, veți constata destul de repede că, de fapt, codul picioarelor în echer este o postură clasică, a cărei reproducere dă impresia foarte puternică de încredere în sine. Dar nu trebuie să ne încredem în impresii, căci posturile și gesturile nu sunt întotdeauna traducerea unui reflex automat de siguranță. Postura respectivă pare atât de destinsă, încât cu greu ne vine să credem ce evocă ea cu adevărat, pe lângă cele spuse mai sus.

Refren gestual barometric, poziția picior peste picior în echer este un clasic al genului. Oricare ar fi piciorul pe care se sprijină, interpretarea este mereu aceeași: invadare a teritoriului, de ordin fizic (proxemică) sau mental (discuții în contradictoriu). Indiferent care dintre cei doi interlocutori face acest gest, trebuie reținut că reacția posturală respectivă este provocată de orice context destabilizator sau devalorizant, chiar dacă, și mai ales dacă, nu aveți deloc impresia că ați fi ȧapul ispășitor al interlocutorului.

SINDROMUL ȧAPULUI ISPĂȘITOR

Poziția picior peste picior în echer este atitudinea generică a indivizilor care nu se simt în largul lor în dezbateri față în față. Ar putea fi caracterizați de următorul refren: „Vreau, cum să nu, dar... nu pot. Ba da, ba nu!“ Poziția piciorului ținut în echer este o secvență gestuală clasică de apărare și tipic masculină, deși și femeile încep să o reproducă. Ea mărește teritoriul corporal al bărbatului așezat și, într-un fel, îi servește de barieră defensivă mărită. În fața unei persoane care deține autoritatea sau o influență prea mare, cu toții simțim impresia ciudată că ni s-a micșorat teritoriul. În fața judecății publicului apare aceeași impresie de „punere sub acuzare“.

Astfel de situații duc aproape întotdeauna la apariția posturii picioarelor încrucișate în echer. În plus, încrucișarea degetelor pe unul dintre genunchi întărește în același timp sentimentul de nesiguranță și izolează teritoriul apărut.

PICIORUL STÂNG ÎN ECHER LA BĂRBAT

Postura este foarte inconfortabilă și trădează o atitudine mentală tragică la un orator bruscat de adversarii săi politici. În general, ea dezvăluie un nivel de stres puțin propice unei dezbateri echilibrate și profitabile. Cu atât mai mult cu cât piciorul stâng este identificat cu imaginea feminină sau maternă și cu cât bărbatul se identifică din punct de vedere sexual cu tatăl său. Prin urmare, postura respectivă arată că individul care o adoptă a pierdut controlul asupra situației.

PICIORUL DREPT ÎN ECHER LA BĂRBAT

Postura exprimă tot o atitudine de apărare a teritoriilor corporal și mental, dar cu

o conotație mai puțin tragică decât cea anterioară. Subiectul se prefacă că are situația sub control, dar se protejează „pentru orice eventualitate”! Nu este prea încrezător, în ciuda aparențelor! Postura revelează o situație de stres, ca și precedenta.

În câteva cuvinte, în ambele două cazuri, piciorul ținut în echer traduce o atitudine mai degrabă rigidă și o primire doar aparent ospitalieră. De fapt, în mod evident nu (mai) sunteți bine-venit. Și, mai ales, nu vă încredeți în figurile pline de bucurie ale indivizilor care toarnă verzi și uscate făcând pe drăgălașii. Ei nu devin mai de treabă numai pentru asta.

Postura respectivă este în mod aprioric o adevărată mărturisire a unui recul sau a apărării împotriva sentimentului de invazie a teritoriului mental. Dar e mult mai mult decât atât și persoanele care o adoptă, într-un sens sau altul, nu bănuiesc conținutul mesajului pe care li-l trimite inconștientul. Semnal gestual

barometric, gamba plasată în echer reprezintă întotdeauna un semnal de alarmă în timpul unei negocieri sau al unei discuții.

VARIANTĂ: Interlocutorul este așezat picior peste picior, cu o gambă sprijinită pe blatul mesei. Își apără în mod simbolic teritoriul, sprijinindu-se de marginea mesei, care protejează de orice invazie.

4 ÎN STIL AMERICAN

În Australia și în Noua Zeelandă se regăsesc atât poziția europeană, cât și gamba plasată în echer, numită și 4 în stil american. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, naziștii ajunseseră să recunoască repede un bărbat care adopta această postură; ea le semnala fără doar și poate că omul nu era german sau că petrecuse ceva timp în Statele Unite. Poziția echer nu se prea întâlnește în Europa și în Anglia la generațiile mai vârstnice, dar începe să-și facă apariția în țări precum Rusia, Japonia, Sudul Italiei (Sardinia) și Malta, la tinerii care au crescut cu programe de televiziune americane. Poziția transmite o noțiune de dominare, însă și de modernitate și de nonșalanță. În schimb, în unele regiuni din Orientul Mijlociu și din Asia, postura respectivă este considerată o insultă, întrucât expune talpa încălțăminteii, care s-a aflat în contact cu praful drumului. Studiile demonstrează că majoritatea oamenilor nu iau o hotărâre finală decât atunci când au ambele picioare bine înfipte în pământ. În consecință, dacă interlocutorul stă în poziția echer, nu este cel mai bun moment să-i cereți să ia o decizie.

POZIȚIA-BOA

Iată un refren postural invariabil: piciorul înfășurat ca un șarpe boa.

Când fosta mea soție a intrat în bistrou, Sandra, iubita mea, și-a încolăcit gamba stângă în jurul celei drepte și mi-a pus un braț în jurul gâtului. Ca și cum mi-ar fi pus un afix pe frunte: „Nu te atingea de iubitul meu!”

Picioarul înfășurat ca un șarpe boa traduce destul de precis gradul de gelozie al celei care îl reproduce în poziție așezat. În această poziție, un picior se agață de celălalt ca o iederă sau ca o liană. Atitudinea este tipic feminină și aproape imposibil de reprodus de către un bărbat, afară doar de cazul în care are picioare foarte lungi și destul de subțiri.

Picioarul făcut prizonier este posedat de celălalt. Postura prefigurează o preluare simbolică a puterii sau trădează un temperament gelos, dublat de o frustrare virtuală sau reală. Potrivit observațiilor mele, postura respectivă ar avea tendința să fie invariabilă.

PICIORUL DREPT PE POST DE BOA

Picioarul drept pe post de boa trădează o femeie directivă, care își sublimază gelozia exercitându-și puterea asupra anturajului. O femeie autoritară, un lider cu mână de fier, pe care nu e bine s-o superi pe timp de furtună.

PICIORUL STÂNG PE POST DE BOA

Picioarul stâng pe post de boa trădează o femeie fuzională. Picioarul făcut prizonier este posedat de celălalt. Postura prefigurează o posesie simbolică, de tip amoroș.

Într-o vânătoare amoroasă:

Este limpede că ea vă place. Se poate ca relația să devină foarte strânsă într-un viitor apropiat... Așa că hotărâți-vă ce alegeți! Femeia geloasă este foarte geloasă și, din clipa în care îi veți aparține, viitorul vă va fi încătușat în sentimentele ei. E cazul să amintesc că gelozia este o închisoare sentimentală de la care femeia care o păzește a pierdut cheile?

PIELE

Pielea femeilor este mai fină, suportă variații hormonale brutale și se dovedește mai sensibilă la impactul lor psihologic. Astfel, acneea, mai durabilă la femei, este mai greu de îndurat, căci poate oferi senzația că se trece direct de la coșuri la riduri, la unele dintre ele înregistrându-se erupții de acnee și în timpul sarcinii (ceea ce nu interzice tratamentele locale). La aceasta se adaugă pecetea sarcinii și efectele anumitor tratamente cosmetice. Apoi vin ridurile, care se accentuează la menopauză. Sunt mai accentuate decât la bărbat din cauza fineții pielii femeii.

Textura pielii unei roșcate nu este la fel cu cea a brunei, nici cu a blondei. Există tenuri grase și tenuri fine ca mătasea; tenuri tonice și tenuri flasce; tenuri diafane și tenuri deteriorate. Tenurile foarte frumoase sunt relativ puține, în măsura în care ele reprezintă o moștenire de la strămoși care au avut mijloacele de a și-o îngriji pe a lor.

Această constatare permite concluzia că o femeie al cărei ten este neted de la natură a beneficiat de un patrimoniu aristocratic sau burghez, indiferent de clasa socială actuală. *A contrario*, tenurile grase nu au avut aceeași șansă. Tenurile care se bronzază bine aparțin unor indivizi care au moștenit de la înaintași „pigmentul lor de bronzare“. Sunt imunizate în mod natural la razele soarelui. Cât despre textura tenului, factorul genetic își spune cuvântul.

Pielea poate rămâne fermă până la o vârstă relativ avansată, dacă subiectul acordă timp întreținerii elasticității pielii. De asemenea, își poate pierde el elasticitatea la 40 de ani, la indivizii sedentari. Dar, în orice caz, ereditatea joacă un rol esențial în îmbătrânirea epidermei.

PIERCING

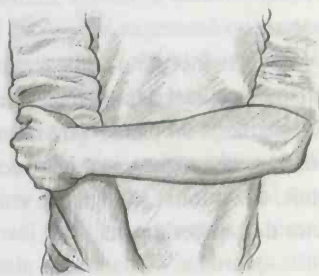
Conform lui Desmond Morris, împodobirile care implică o formă de mutilare, precum *piercing*-ul sau tatuajele, ar fi tipice unor societăți rigide, chiar integriste, în care fidelitatea față de grup este de o importanță capitală. Suferința care însoțește aceste mutilări funcționează ca o probă pseudoinițiată menită să-l lege pe individ de semenii săi și să adâncească prăpastia care-l separă de toți ceilalți, adică de neinițiați. În fond, *piercing*-ul este un act pseudoreligios care-i atrage pe tinerii aflați în căutarea unei apartenențe sau a unei identificări cu un substitut al imaginilor parentale deficiente. Înmulțirea zonelor anatomice străpunse (buzes, nări, urechi, sfârcuri, buric, sex, limbă etc.) corespunde unui soi de ierarhie socială, prin acceptarea unei suferințe sau a unei neplăceri permanente. Această modă, care datează din perioada punk și rock a anilor 1970, s-a

accentuat puternic pe parcursul ultimelor decenii ale secolului al XX-lea. Însă ea ar putea dezvălui și o nevoie de recăpătare a siguranței, reclamată de generațiile în ascensiune, mai degrabă decât un mijloc de a se delimita de înaintași. Tinerilor le este teamă de viitorul care-i așteaptă. Caută, poate, un mijloc de a se iniția în niște suferințe virtuale pe care le presimt, supunându-se unor practici primitive.

PIERDE-VARĂ

Un pierde-vară nu cunoaște toate funcțiile telefonului său și formează ezitant un număr cunoscut. Adeseori are mîntea copleșită de gânduri care sar capra în conștiința lui. Ceea ce face ca el să nu fie niciodată prezent în propriile acțiuni.

Tânărul își agață mâna stângă de cotul drept.

Individ impulsiv, care începe multe, dar nu termină niciodată nimic.

Funcționarul își curăță unghiile în timp ce vă ascultă distrat.

Este un fanatic, un adept al verbului „a merge“ pe care-l asezonează cu toate sosurile. Nu va conjuga niciodată un alt verb fără să-i alătore cu sfințenie verbul „a merge“. Este un om aflat în mișcare, teoretic perpetuu, un pierde-vară talentat.

Vorbărețul își aprinde țigările după care le uită mereu în scrumieră. Începe multe, dar nu termină niciodată nimic. Este genul de pierde-vară care lasă totul pe mâine. Religia lui este neglijența, iar universul lui, dezordinea.

Își plimbă chiștocul prin scrumieră fără să-i treacă prin minte să-l stingă.

Aceeași interpretare ca la precedentul.

Degetul starter

În primul rând, este important să observăm de la ce deget începem număratoarea pe degete. Acest element poate varia, ceea ce nu este valabil în cazul mâinii pasive sau a degetului-abac. Dacă faceți experiența, începeți cu cele două degete mari și cu arătătoarele, pentru a vedea ce mod de a enumera vi se pare mai comod. Puteți începe cu arătătorul, degetul mare și, mai rar, cu mijlociul!

Degetul-abac

Numără pe degete începând de la degetul mare către index și mai departe. Acest mod de a socoti demască un pierde-vară ce amână totul pe mâine, căci regresează spre trecut. Va fi epidermic, dezordonat și ilogic, pe scurt, un interlocutor de categoria pană.

PLECĂCIUNE

Una dintre cel mai vechi și mai răspândite forme de supunere în fața puterii, însoțită de plecarea ochilor și de ascunderea feței. „Să-ți îndoi spinarea“ este un mod de a aștepta să treacă furtuna. Plecăciunea sau temeneaua este un comportament tipic pentru un sclav care trebuie să se aștepte în permanență la niște bice pe spinare pentru o vină pe care poate că nu o are. Frustrarea stăpânului trebuie să-și găsească o supapă.

REVERENȚE, PLECĂCIUNI ȘI STATUT SOCIAL

Relațiile dintre superiori și subordonați sunt însoțite întotdeauna de posturi de autoritate (îndreptarea corpului pentru a părea cât mai înalt) sau, din contră, de reverență (a se micșora). De altfel, membrii familiilor regale sunt numiți Alteță sau Înălțimea Voastră, în timp ce disprețul se exprimă de multe ori cu ajutorul cuvintelor precum „jos“, „mic“, „nulitate“. Nimeni nu vrea să fie taxat ca persoană neînsemnată, nici să fie „privit de sus“. Oratorul popular se ridică deasupra mulțimii pentru a-i predica, biroul judecătorului este cocoțat pe o estradă, laureatul unei discipline olimpice are dreptul la treapta cea mai de sus a podiumului, iar ultimul etaj al unui imobil este întotdeauna ocupat de directorul general. În sfârșit, nu degeaba se vorbește despre clase „superioare“ sau „inferioare“, de Franța de Sus (cu majusculă, dacă vreți) și de cea de jos, de data asta cu minusculă. Nu ne închipuim nici un zeu suprem, din indiferent ce religie, care ar sălășlui într-un cotlon pierdut sau într-o vale înghesuită. Zeul nu poate locui decât în Olimp sau în cer, în orice caz, la înălțime. Și toată lumea pricepe de ce oratorul trebuie să se ridice atunci când se adresează unei adunări: trebuie să-și afirme stăpânirea asupra publicului.

Majoritatea femeilor fac o reverență atunci când sunt prezentate unei familii domnitoare. În ce-i privește pe bărbați, aceștia își scot pălăriile și își înclină capul ca să pară mai mici decât regalul lor interlocutor. Iar salutul modern este un vestigiu al actului de a-și scoate pălăria: unii bărbați din ziua de azi încă își duc mâna la cap atunci când întâlnesc o femeie, deși nu mai poartă pălărie... Unele companii japoneze au reintrodus „mașina de plecăciuni“, care îi învață

pe angajați unghiul exact al plecăciunii care trebuie executate. În firme, lingăul de serviciu, care se prosternează continuu în fața șefilor, este foarte ușor de identificat.

PLEOAPE

Pleoapele sunt, aprioric, sediile simbolice ale identificării parentale. Tata „ocupă ilegal“ pleoapa dreaptă, mama, pe cea stângă (pentru stângaci este invers!). Dacă vreți să verificați starea relațiilor dumneavoastră cu imaginile parentale (adică dacă v-ați eliberat sau nu de ele), este suficient să vă ridicați ochii cât mai sus posibil sub pleoapele închise, timp de un minut. Apoi, relaxați tensiunea musculară pe care ați imprimat-o pleoapelor. Dacă ele rămân închise spontan, înseamnă că ați ajuns la vârsta adultă. Dacă una dintre ele se dezlipește, iar cealaltă rămâne ușor închisă, apoi se deschide, înseamnă că v-ați eliberat de una dintre imaginile parentale. Astfel, dacă pleoapa dreaptă rămâne închisă mai mult decât stânga, este vorba de imaginea paternă, dacă pleoapa stângă rămâne închisă mai mult decât dreapta, este vorba despre imaginea maternă. Această obturare temporară diferită a unei pleoape sau a alteia arată că aveți cu unul dintre părinți o relație conflictuală, declarată sau nu, care vă împiedică să ajungeți la maturitate afectivă. Dacă ambele pleoape se dezlipesc, nu ați gustat încă din farmecul maturității, indiferent ce vârstă aveți.

La ce servesc aceste constatări? Există o legătură strânsă între calitatea somnului și eliberarea unui individ de imaginile părinților.

La fel, există o legătură directă între maturitatea afectivă și mobilitatea pleoapelor. Ceea ce înseamnă că, dacă le aveți mai

degradă imobile, pierdeți un atu important. Amintiți-vă de Charlie Chaplin și de ochii săi atât de mobili încât te ia amețea!

PLEOAPELE ȘI HIPNOZA

Pleoapele au misiunea de a proteja globii oculari de agresiunile venind dinspre exterior, dar și de a curăța ochiul de praf. Sunt niște cortine de carne și mușchi, care se închid regulat. Dacă închidem pleoapele, totul devine negru, privirea încetează să mai fie „extravertită“. Dacă deschidem pleoapele, lumea există din nou. Nu trebuie să uităm nicicând importanța mușchilor palpebrali. Dacă nu am putea închide pleoapele, nu am mai putea dormi, ceea ce ne-ar putea provoca chiar moartea. Oamenii care dorm cu ochii deschiși sunt victimele unei patologii isterice foarte rare.

Subiecții receptivi la hipnoză, aflați în transă somnambulică, rămân cu ochii deschiși, dar nu văd decât ce le sugerează operatorul. Dacă operatorul își abandonează subiectul hipnotizat pentru câteva clipe, pleoapele celui din urmă au tendința de a se închide. Nu trebuie să uităm că starea somnambulică este o alterare a vigilenței, un stadiu al somnului paradoxal (faza visului nocturn). Este logic ca pleoapele să se închidă în absența stimulilor vizuali și fantasmatici sugerați de operator.

TIMPUL ESTE DUȘMANUL FERICIRII

Să închizi ochii înseamnă să-ți regăsești echilibrul personal, acea grădină secretă pe care n-o împărțim cu nimeni. Sursa fericirii se află în sine, bănuiesc că toată lumea știe, dar nu strică să reamintesc. Totuși, ca să atingem acest sentiment imperial, trebuie să ștergem noțiunea de timp care ne obligă pentru totdeauna să punem o secundă înaintea alteia. Timpul alungă fericirea, căci îl obligă pe om

să-și măsoare viața. Pleoapelor închise nu le pasă de trecerea timpului. Ceasul biologic intern se oprește asupra timpului universului intern de îndată ce ele se închid, și nu asupra celui măsurat de ceas sau al universului extern. Timpul se accelerează sau se încetinește în funcție de expansiunea imediată a spațiilor mentalului: cel al simțirii, al visului sau al imaginarului. Adevărata fericire crește acolo, sub pleoapele închise!

PLICTIS

Se vede clar când vă plictisiți, la fel de clar ca și nasul din mijlocul feței. Gesturile trădează lipsa de interes pe care o acordați interlocutorului orb la mesajele subliminale pe care corpul dumneavoastră i le transmite. Din fericire pentru dumneavoastră! Iar dacă i se întâmplă să insiste, vă veți preface că-l ascultați, în timp ce corpul este frământat de semnale de retragere. Enervantul de serviciu este un poluator de care trebuie să învățați să vă debarașati fără probleme inutile. Și dacă vi se întâmplă să vă asumați rolul, trebuie să învățați să descifrați imediat aceste semnale, pentru a vă menaja cota de popularitate.

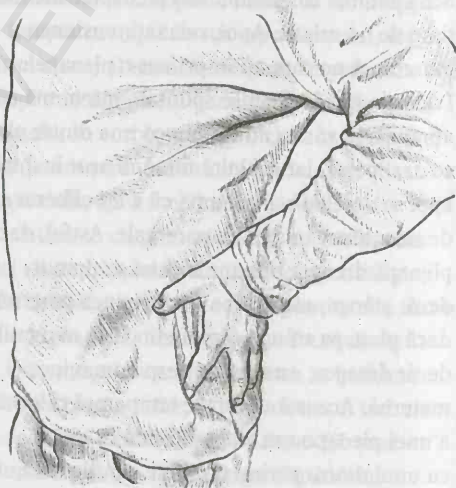
Încrucișarea degetelor în timp ce degetele mari se învârt unul în jurul celuilalt, reprezintă ACEA sevență gestuală care evocă cel mai bine plictiseala de orice fel. Ea trădează un plictis profund, chiar oboseala de a trăi, în funcție de context.

Interlocutorul se află în picioare, în poziția dansatoarei: unul dintre picioare învâluie mușchiul gambei celuilalt, piciorul de deasupra este sprijinit pe vârf. Poziția este frecventă la indivizii care-și petrec timpul încercând să disocieze esența

de aparență sau să falsifice regulile jocului. Și aceștia nu sunt deloc puțini! Este o poziție a corpului tipică pentru consumatorii de tip bistro, care se sprijină de tejghea pentru a-și asigura echilibrul. Este consecința unui climat mental destabilizat din două motive: plictiseala sau nevoia de a arăta. Dar nu este unicul sens pe care îl atribuie acestei poziții.

> Vezi și **EȘEC** și **DEPRIMARE**.

Interlocutorul își sprijină frecvent mâna stângă în partea inferioară a spatelui.

Fie suferă de dureri lombare, fie se preface că vă ascultă din politețe sau din lipsă de ocupație. Pe scurt, îl plictisiți.

Vă scărpinăți genunchiul drept, o dată, de două ori, de zece ori, până la provocarea unui eritem.

Se profilează lipsa de entuziasm. Discursul interlocutorului vă obosește. Este o manie frecventă la indivizii care caută o porțiță de

scăpare dintr-o confruntare care s-a împotmolit sau dintr-o discuție care plictisește.

Își scarpină coastele.

Ne scarpinăm întotdeauna coastele atunci când suntem obosiți. Să observăm maimuțele închise în cuștile lor de sticlă și care-și scarpină coastele permanent. Trebuie să spunem că parada acestor animale bizare, oamenii care se deplasează în cete pentru a-i privi și a râde pe seama lor, nu are nimic amuzant pentru maimuțe.

Interlocutorul cască în mod repetat

Căscatul repetitiv, cu palma la gură, este un semn de plictiseală.

Interlocutorul cască des, acoperindu-și gura cu vârful degetelor cu care își și bate ușor buzele.

E ca și cum degetele ar da un ordin gurii să tacă pentru a nu relansa discuția. E timpul să se termine.

POLEMIST

Noua dumneavoastră prietenă își ridică ceașca de cafea ținând toarta cu degetul mare și cu arătătorul și ridicând într-un mod afectat degetul mic.

Adeptă a disprețului ca armă defensivă, polemica este câmpul ei de bătaie preferat.

POLITICII (GESTURILE)

„[...] Poate că din grija de a dobândi prin analogie un plus de virilitate de luptător, oamenii politici au adoptat și ei stilul palmelor împreunate, ridicate deasupra capului. Mai utilizează gestul destul de răspândit al brațelor ridicate: brațe care caută cerul, ușor oblice, cu palmele deschise, degetele întinse și ridicate. O variantă a acestui gest poate fi realizată prin prezentarea degetelor depărate în chip de V al victoriei.“

Orice atitudine gestuală semnificativă este întotdeauna predictivă. Ea anunță că o

schimbare de climat mental este pe cale să aibă loc la locutor, cu mult înainte ca acesta să conștientizeze. În situație de dezbatere politică, înțelegerea semnelor ce anunță un reviriment al pozițiilor adversarului este un veritabil instrument preventiv. Permite fie să orienteze dezbaterea, fie să se izoleze pe o poziție de repliere tactică, pentru a evita înfruntarea. Această constatare este adesea ignorată de oamenii noștri politici, mai înclinați să acorde atenție *look*-ului vestimentar decât trădării gestuale oferite de corpul lor. Gesturile mărunte și gesticulările insignifiante care însușeșc corpul devin o traducere în timp real a mișcărilor neîncetate ale gândirii manipulate de emoție. Această viziune a comunicării cu două viteze se poate traduce astfel: „Un schimb de cuvinte înseamnă doi înconștienți care-i trădează pe oratori fără știrea conștiințelor care se exprimă“.

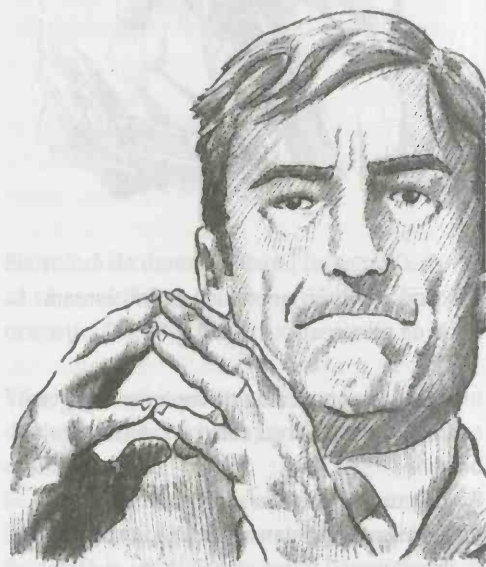
Degetele unite în mănunchi subliniază argumentele.

Gest ritualic reprodus de numeroși politicieni confrunțați cu auditoriul, marchează ideea de reunire a mijloacelor puse în aplicare pentru a ajunge la un rezultat. Vai, abuzul de acest cod gestual trădează un individ a cărui capacitate de a uni trupele este, în general, mai degrabă teoretică decât efectivă.

Reprodus cu mâna dreaptă
Pseudounificatorul strânge mănunchi degetele de la mâna dreaptă. Pentru a ieși învingător, îi lipsește dimensiunea emoțională.

Reprodus cu mâna stângă
Adevăratul unificator își lipește astfel degetele de la mâna stângă, comandată de emisfera afectivă.

Cum facem diferența dintre un tehnocrat și un vizionar, spre exemplu?
Cel dintâi își lipește frecvent buricele degetelor când i se pune o întrebare stânjenitoare.

Astfel, există un vocabular al gesturilor de o bogăție inimaginabilă, al cărui secret politicienii îl dețin și le scapă deopotrivă, altminteri ar fi la fel de atenți la gesturile lor pe cât sunt la discurs. Căci, dacă *lapsus linguae* este specific oamenilor politici, lapsusurile gestuale prilejuiesc mai multe daune în planul comunicării infraverbale despre care puțini știu că reprezintă aproape 80% din esența comunicării noastre.

POSESIUNE

Mâna stângă așezată pe șoldul corespondent trădează un individ posesiv, exclusiv.

Posesivitatea este un sentiment foarte feminin, dar care se întâlnește și la bărbați. Șoldul stâng depinde de emisfera dreaptă, emisfera yin. A priori, este simbolul futilității.

Palmele închise, ceea ce nu echivalează cu pumnii strânși, nu au nimic de oferit, ci totul de pierdut. Subiectul observat le închide ca și cum ar ține ceva în căușul palmelor. Palmele strânse sunt însemnul unui individ posesiv, după cum ați ghicit deja. Atenție! Nu confundați palmele strânse cu pumnii strânși.

Își lasă capul în jos atunci când vorbește la telefon.

Această poziție telefonică trădează uneori un temperament invidios și ascuns. Însă capul are tendința de a se apleca și când interlocutorul de la telefon sau martorul conversației este perceput ca un prieten de suflet.

Când un bărbat pipăie în public fesele însoțitoarei sale, el își afirmă dreptul de posesiune sau dreptul seniorial de a poseda femeia în prima noapte de căsătorie, fără a implica și trecerea la acțiune. Fesierii sunt adesea mai sensibili la atingere decât sâni. Dacă ne gândim că natura a prevăzut ca bărbatul și femeia să treacă la act aflându-se față în față, această sensibilitate pare logică.

POZIȚIONALĂ (ELEMENTE DE REPROGRAMARE)

Majoritatea proceselor terapeutice actuale insistă pe cultivarea gândirii pozitive, dar omit să precizeze că gesturile traduc, fără falsă pudoare, cortegiul de gânduri negative ce se perindă neîntrerupt în climatul mental. În fond, cum să încasăm fericiți bombardamentul de mesaje negative oferite de mass-media? Gândirea negativă este omniprezentă în atitudinea mentală colectivă și nimeni nu se poate împiedica să-și exprime dezlănțuirile, în ciuda sfaturilor bune ale psihoterapeuților din noua generație.

Gesturile trădează bunăvoința și gândurile corecte din punct de vedere politic pe care ne străduim să le construim, dar pe care gesturile noastre le distrug sistematic. Nu trebuie să acuzăm gesturile, căci, după modelul gesturilor, nu sunt decât instrumente ale eului care se expune privirilor, cuvintelor, mesajelor provenite din lumile exterioare, reprezentate de interlocutorii noștri. Totuși, acolo unde este posibilă domesticirea sau reprogramarea emoțiilor, abstracte prin definiție, se pot împiedica stricăciunile produse de gândirea negativă și destructurantă. Gestul este vizibil, deci concret, acolo unde gândirea este obligatoriu invizibilă. Dacă acceptăm ideea că fiecare gest pe care-l facem este rezultatul unei atitudini mentale punctuale, atunci este posibil să urmărim mișcarea gândurilor prin intermediul gesturilor care le reprezintă.

Coregrafia gestuală este un instrument de seducție socială, de care fiecare individ are nevoie pentru a-și vinde imaginea în cadrul anturajului său. O coregrafie gestuală în decalaj ajunge ineluctabil la o comunicare falsificată, iar cireașa de pe tort este eșecul

mesajului. Nu gândurile negative trebuie puse sub strictă supraveghere, ci gesturile, pe care trebuie să le înțelegem de fiecare dată când ne aflăm în prezența unui spectator, căci de punerea în scenă a gesturilor va depinde succesul acțiunilor noastre. Trăim într-o societate audiovizuală, adică și cuvântul are importanța lui, dar vederea va avea de fiecare dată câștig de cauză asupra lui. Or, până la noi ordine, gestul se vede, dar nu se aude. Este așadar imperativ, după părerea mea, să conștientizăm importanța decorului gestual pe care-l oferim anturajului. Fie că este vorba despre mers, despre modul de a ne așeza, de a ne îndrepta privirea asupra celui alt, de a ține țigara sau de a utiliza mâinile drept inductori de elocvență, fiecare dintre gesturile noastre oferă un limbaj fragmentar, pe care inconștientul interlocutorului îl contabilizează, înainte de a face sinteza tuturor secvențelor gestuale, de-a lungul unei întâlniri, spre exemplu, iar această sinteză inconștientă va apleca balanța în favoarea unui elan de simpatie sau dimpotrivă. Discursul va trebui să fie convingător, chiar seducător, însă, dacă decorul gestual care-l însoțește nu-l sprijină, intervenția verbală nu-și va atinge ținta.

În același mod în care învățăm să citim și să scriem, putem învăța să ne gestualizăm discursul pentru ale oferi celorlalți imaginea cea mai armonioasă posibil.

PRAGMATIC SUNTEȚI O PERSOANĂ PRAGMATICĂ?

Atunci când vă împreunați degetele, degetul mare de la mâna dreaptă este dominant. La fel când țineți mâinile încleștate. Deci degetul mare drept este dominant în ambele cazuri!

Funcționați în modul cognitiv (emisfera stângă), combinat cu modul a trebui/a ști și sunteți un individ pragmatic, cu temperament hotărât și perseverent. În plus, dispuneți de o bună capacitate de a finaliza lucrurile odată începute. Problema care-i urmărește pe pragmatici este legată de ambiția lor prea accentuată și, uneori, de o lipsă de creativitate. Trebuie să luați o anumită distanță înainte de a vă angaja pe o cale ce pare convenabilă!

PRĂDĂTOR

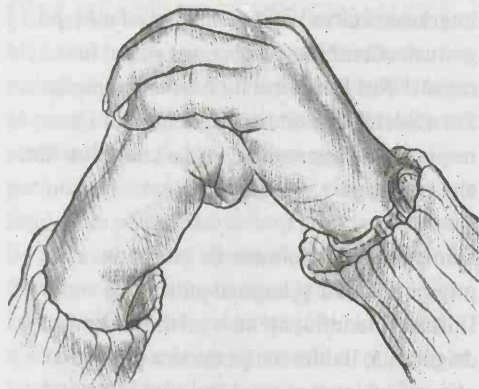
Patronul „ucigaș de prețuri“ va recurge la arătătorul-ghilotină, trecându-și arătătorul peste mărul lui Adam. Este un mod simbolic de a tăia, literalmente, gâtul interlocutorului.

Și culmea în efectuarea acestui gest este că interlocutorul va condimenta vizual mesajul gestual. „Cum? Nu ați observat gestul în cauză?“ Nu! Locutorul nu a remarcat nimic. Era absorbit de discursul lui. Patronul i-a respins toate argumentele și l-a concediat fără alte explicații.

Manipulatorii se folosesc de intensitatea privirii pentru a-și impune punctul de vedere. Unii oameni influenți au o privire extrem de glacială, indiferent de mimica pe care o afișează, chiar și atunci când surâd. Această răceală este sinonimă fie cu puterea, fie cu manipularea. Ei nu văd lumea ca oricine, perspectiva lor fiind filtrată prin obiectivele pe care le urmăresc, și nu prin părerile pe care le susțin. Se consideră a fi singurele ființe reale dintr-o lume populată cu ființe virtuale. Nu există în ochii lor, exceptând cazul în care reprezentați o rotiță sau o siguranță din strategia lor. Dacă siguranța sare, vă înlocuiesc imediat și vă uită de îndată. Toate astea se pot citi în privirea lor. Nici un scrupul, nici un sentiment! Achiziționarea puterii, a celebrității sau a unei responsabilități politice noi generează un efect perturbator asupra comportamentelor celor care beneficiază de ele. Se distanțează, iar disponibilitatea le dispare în favoarea unei agende saturate. Promovarea este violentă și-l obligă pe noul star, spre exemplu, să adopte comportamente de protecție a teritoriului: privirea glacială sau absentă face parte din aceste comportamente particulare.

Stând sprijinit pe coate, interlocutorul își cuprinde pumnul drept cu mâna stângă: este „rotula“.

Cunoașteți acest joc de copii? Piatra sparge foarfeca, foarfeca taie hârtia, hârtia acoperă

piatra. Adversarii își ascund una dintre mâini la spate, numără până la trei și fac o alegere. Nu trebuie să confundăm pumnul înfășurat („rotula“) cu mâinile suprapuse („copertele“). Aceste două atitudini nu transmit nicicum același mesaj.

Într-o dezbatere politică însuflețită sau într-o controversă dintre doi adversari inflexibili, „rotula“ este un upercut virtual sau un argument verbal cu care persoana în cauză își va izbi, la momentul potrivit, detractorul. În cadrul unei discuții profesionale, cel care face acest gest își va exprima astfel hotărârea și capacitatea de acțiune. În fond, este imaginea unei mâini de fier într-o mânășă de catifea.

Oamenii de putere, unificatorii, animatorii și majoritatea indivizilor care poartă pe umeri responsabilități grele sunt, de regulă, niște practicanți ai „rotulei“. Dar și marii prădători care ascund în spatele unei aparențe prietenoase puterea lor de persuasiune și/sau puterea de a influența, plus, *last but not least*, hărțuitorii și perverșii narcisiști, verii lor primari.

Mobilizator, directiv și incisiv, interlocutorul este genul de individ capabil să-și transforme loviturile de penalti pe seama dumneavoastră, dacă interesele i-o cer.

> Vezi și **HĂRȚUIRE**.

Interlocutorul, sprijinit pe coate, își acoperă o mână cu cealaltă, degetele mari susținându-i bărbia. Gura se sprijină pe arătătoarele lipite [dublul tun despre care am vorbit deja].

Este un gest recurent la oamenii de putere sau la factorii decizionali. Individul acesta vă ia măsurile înainte de a scăpa de dumneavoastră sau de a vă pune într-o poziție periculoasă.

PREDICTIV

Există o serie de gesturi sau de poziții al căror martor inconștient sunteți în timpul întrevederilor de serviciu, când vizionați debaterile televizate sau când sunteți pus în situația de a susține o probă. Sunt codurile de intenție implicite! Toate codurile de intenție sunt gesturi predictive. Ele anunță o schimbare de climat, în principiu, imprevizibil și neașteptat. Interlocutorul este pe cale să-și schimbe convingerile pe care și le făurise până atunci în mod fățiș. I-ați sorbit cuvintele, v-a ascultat cu sfințenie, v-a aprobat fără reținere clătinând din bărbie, ca să-i spuneți totul. Ați crezut că s-a stabilit o legătură. A fost o momeală. Curentul s-a tăiat la începutul întrevederii. Sau, mai degrabă, nu a circulat niciodată.

Corpul știe ceea ce mintea încă nu a aflat. În situația de negociere, înțelegerea semnelor care anunță un revirement al pozițiilor adversarului este o armă magică. Ea permite fie să vă plasați în *pole position*, fie să orientați

dezbateră, fie să vă repliați tactic pentru a evita confruntarea în starea de slăbiciune în care vă aflați.

PREJUDECĂȚI

Stând pe coate, interlocutorul își sprijină fruntea pe degetul mare și pe arătător, ambele întinse, într-o atitudine de intensă meditație. Celelalte degete sunt strânse.

Atitudinea dezvăluie o minte prea puțin orientată spre o reflecție creativă, mai degrabă stereotipă și hrănită exclusiv cu propriile prejudecăți.

Își aprinde bricheta cu mijlociul stâng sau drept.

Aprinderea brichetei cu degetul mijlociu dezvăluie un egoist patentat. Atașamentul pe care egoistul îl simte față de propria

persoană îl determină sistematic să subordoneze interesele celui alt propriilor interese. Mijlociul drept trădează un individ cerebral, prea plin de propriile prejudecăți.

DEGETUL STARTER

În poziția degetelor „contabile”, este foarte important să observăm de la ce deget începe numărătoarea. Acest al doilea element poate varia, ceea ce nu este cazul mâinii pasive sau al degetului-abac. Dacă experimentați, încercați mai întâi cu degetele mari și cu arătătoarele pentru a vedea care mod de a enumera vi se pare cel mai confortabil. De obicei se începe cu arătătorul, cu degetul mare și, mult mai rar, cu mijlociul. Dar dacă degetul-abac al interlocutorului este mijlociul, mergând spre degetul mare, acesta încearcă să vă înregimenteze în prejudecățile sale fără de care încrederea în sine nu ar fi decât un vast teren viran.

Arătătorul interlocutorului formează o mustață deasupra buzei superioare, degetul mare este sprijinit pe bărbie sau sub ureche; celelalte degete sunt îndoite, sprijinul se face pe coate. Arătătorul-mustață!

Este arătătorul vicleanului comediant. Calculează beneficiile pe care le va scoate de pe urma nemăsuratei dumneavoastră naivități. În general, își datorează credibilitatea scepticismului pe care-l afișează, ca și cum îndoiala ar fi un act religios. Este încărcat de prejudecăți și de idei preconcepute pe care le „preconcep“, de altfel, în maniera lui, fără a le schimba vreodată.

Singurul deget cu inel este mijlociul de la mâna dreaptă.

Inelul de pe mijlociul drept dezvăluie o femeie foarte cerebrală în abordarea intelectuală a celuilalt și o neîncredere în sine cronicizată.

Ea mai afișează și o perturbare a organizării mentale sau intelectuale, mai degrabă decât un intelect rafinat sau un echilibru psihic și o cultură a prejudecăților, cu un nivel ridicat de intoleranță ca bonus.

PREMONIȚIE

Când vă mănâncă palma dreaptă.

Palmele sunt părți anatomice foarte inervate, deci foarte sensibile. Mâncărimile repetate la una dintre mâini emnalează un progres sau o regresie premonitoare. Vă mănâncă palma dreaptă? Subconștientul încearcă să vă transmită un mesaj de prudență. De unde și superstiția care spune că aceste mâncărimi prevestesc o pierdere de bani.

> Vezi și **INTUIȚIE**.

PREOCUPAT

Interlocutorul își încrețește pielea de pe frunte, între sprâncene.

Are un temperament neliniștit. Nu este surprins niciodată, se scuză întotdeauna înainte de a vă călca pe picioare și nu dă rateuri. Individul preocupat, cu fruntea încrunțată, ar vrea să scape din situația în care se află, dar nu poate. Cel care râde încrețindu-și fruntea este un tip preocupat.

PRETENȚIE

Degetele întinse ale interlocutorului sunt încrucișate orizontal sub bărbie, formând o punte, palmele, în prelungirea degetelor, subliniază fața fără a o atinge expres, mâinile se sprijină pe coate.

O variantă: dosul mâinii servind drept suport pentru bărbie, ca în imaginea de mai jos.

Într-un context de seducție, este o atitudine tipică de punere în valoare a feței. Pretențioasă, superficială și oarecum excentrică – iată trei dintre însușirile persoanei care recurge la acest gest.

Coapsele iubitei dumneavoastră sunt evidențiate de o fustă scurtă, ajustată milimetric, de care trage mecanic atunci când se așază.

„Vorbește-mi de eul meu, nu mă interesează altceva!“ Nu vă încredeți în ea decât a posteriori. Funcționează după modelul „fiecare pentru mine și Dumnezeu pentru toți“; este pretențioasă, puerilă, egocentrică, secretoasă și total incompetentă, dacă o întâlniți într-un context profesional.

PREVENTIV

Este un arătător care se prezintă cu palma întoarsă către interlocutor.

„Trebuie să fim prudenți“, „Trebuie să ținem cont de“ sau „Nu uitați!“ este sensul general al acestei posturi aparte. Este un soi de arătător memento, neagresiv, care servește la sublinierea unui punct important din discursul locutorului. Dacă subliniază cu arătătorul stâng, individul este mai degrabă generos și disponibil. Dacă subliniază cu arătătorul drept, ne aflăm în fața unui individ care respectă tradițiile sau regulile... și este total închis la inovațiile pe care vă gândiți să i le sugerați. Un conservator de la muzeu.

PREVIZIBIL

Cu ce mână își ține partenerul de joc cărțile?

Dacă aveți de-a face cu un dreptaci care-și ține cărțile în evantai în mâna stângă, țineți cont că vă aflați în fața unui jucător mult mai previzibil și, mai ales, mai puțin curajos decât dreptaciul care-și ține cărțile cu mâna dreaptă.

Mâna dreaptă care alege depinde de emisfera rațională; jucătorul analizează, evaluează, speculează, dar nu se va lăsa niciodată antrenat de emoții într-un vârtej al supralicitării. Nu vă va urma decât dacă are mâna bună. Dacă vă arătați dinții, va zice pas.

PRIVIRE

PRIVIREA ESTE SEDIUL CHARISMEI

Ochii nu reprezintă nimic în plan psihoanatomic, dacă-i disociem de expresia privirii, știut fiind și că pupilele sunt ambasadorii sufletului și sediul simbolic al adevărului. Un ansamblu la care se adaugă și orientarea privirii, culoarea irisului și mișcările de dilatare sau de contractare ale pupilelor pentru a constitui un aparat ultrasensibil la stimulii lumii exterioare. Apoi, privirea este o entitate anatomică deplină ale cărei expresii trădează sentimente ce pot fi traduse în cuvinte. Aceia dintre cititorii mei care au observat deja privirea unui mort, fără a pune la socoteală sentimentele lor, vor înțelege mai bine rolul unei priviri într-o abordare charismatică. Căci ce este charisma, în realitate, dacă nu o putere de seducție care atinge direct emoțiile celor mai mulți. Este adevărat că puterea de seducție charismatică este să fie generoasă la modul dezinteresat! Este vorba despre o privire care-l observă pe celălalt fără a amesteca gândurile parazite ale unui ego supradimensionat sau ale unui sentiment de gelozie: este privirea cruzimii absolute care cade asupra unei populații averse

de miracole sau de ritualuri magice, privirea tiranului, a unui guru, a demiurgului.

PRIVIREA ALOCENTRICĂ

Privirea poate fi disciplinată. O privire care subjugă este privirea unui individ care a reușit să se debaraseze pe de-a-ntregul de poluarea venită din partea propriului ego atunci când privirea îi cade asupra unui seamăn. Este curios că adoptăm cu toții această privire, în cel mai firesc mod, când ni se întâmplă să admirăm un peisaj sau o pânză a unui maestru. Dacă am observa vizitatorii de la Luvru, am întâlni aceași privire în toate colțurile muzeului. Un actor talentat este capabil să o producă la comandă. Privirea alocentrică strălucește foarte diferit față de opusul ei: privirea egocentrică.

LEGEA STRUȚULUI

„De ce mă privești așa?“ este o formulă consacrată în sânul unui cuplu. Parcă așa avea mucii la nas. Îmi frec nările cu un arătător vinovat, ca să mă liniștesc sau ca să-mi șterg, dintr-un gest, un vag sentiment de culpabilitate care îmi apare pe vârful nasului.

O privire pătrunzătoare a soțului este adeseori rău interpretată de soție, și viceversa. Generează un sentiment de culpabilitate (i)rațională. Mișcările ochilor ne permit să situăm procesul mental pe care-l utilizează interlocutorul nostru. Mișcările ochilor preced întotdeauna formularea cuvintelor. Astfel, femeia îndrăgostită își soarbe literalmente partenerul din priviri, în timp ce acesta din urmă, stânjenit să facă obiectul unei astfel de admirații, încearcă să-și mascheze confuzia adunând kilometri de fraze pentru a se elibera de hipnoza la care ea l-a supus. Ca regulă generală, „zapăm“ cu toții pentru a evita

confruntarea din priviri cu interlocutorii, fie ei și persoane apropiate.

O privire insistentă neînsoțită de câteva cuvinte este o privire neliniștitoare. Această atitudine reflexă, foarte răspândită, confirmă rolul fascinant al privirii. Majoritatea interlocutorilor vorbesc fără ca privirile să li se încrucișeze. Se intersectează și evadează către un punct de focalizare extern, care nu-l deranjează pe celălalt. Cuvintele sunt suficiente pentru schimb. Decriptarea privirii în paralel cu discursul ar fi considerată ca o parazitare a discuției. Mișcările corpului servesc drept animație gesticulatorie și sunt insignifiante în contextul schimbului, însă nu trebuie în nici un caz să fie traduse. Aceasta este legea struțului, care prevalează în materie de comunicare.

PRIVIREA CARE UCIDE

Un artist care interpretează tehnic un cântec va avea o privire introvertită, orientată către interior. Acest gen de privire este golită de strălucire, adică de emoție. Este privirea anticharismatică prin excelență. Indiferent de măiestria vocală a artistului, acesta va pierde progresiv cota de apreciere a publicului. Este unul dintre criteriile care intervin în emisiunile televizate precum *Megastar*, în care publicul este invitat să elimine concurenții, și în orice emisiune televizată fondată pe același principiu al nominalizării candidaților. Dacă publicul poate citi în privirile unui artist o prea mare siguranță, chiar o formă de aroganță, îl va respinge mai devreme sau mai târziu sau îl va sancționa ignorându-i discurile sau filmele. Publicul secolului al XXI-lea are nevoie să simtă fragilitatea idolului său pentru a-l putea aprecia și pentru a se putea simți aproape de el. Simpatia celor mai mulți merge întotdeauna

către cel care a suferit, nu către cel care a învins. Laureții sunt invidiați, căci trăim într-o epocă ce seamănă din toate punctele de vedere cu o criză a adolescenței societale.

Se înțelege mai bine utilitatea presei de tip *people*, cea care obține beneficii expunând nefericirile Sophiei. Este motivul pentru care publicului îi plac victimele și nu cuceritorii. Nefericirile celor mari sunt spre bucuria celor mici. „Acesta este principiul ce stă la baza prosperității jurnalelor precum *France Dimanche* sau *Ici Paris*. A avut un accident, ca mine în 19..., îți dai seama?“ Cel care va apărea ca o ființă fragilă, dar talentată, o victimă, pentru că îi lipsește încrederea în sine, amenințat de un concurent mai talentat, dar mai arogant, acela va avea câștig de cauză pentru că el îi răzbună pe toți anonimii nonexistenței pe care televiziunea îi promovează zi de zi. Este latura perversă a acestui tip de program popular și populist, în care spectatorii sunt invitați să taie capete! Victimele au întotdeauna o privire extravertită. Ele cerșesc întotdeauna afecțiunea anturajului și anturajului îi place asta pentru că ei se supun, în loc să atace. Le plac modestia, fragilitatea, o anumită umilință și o privire ce strălucește de recunoștință față de acest public atotputernic. O privire extravertită.

Dacă Ségolène Royal ar fi înțeles asta în cursul ultimelor alegeri prezidențiale, ea ar fi ieșit învingătoare fără probleme. Pentru plăcerea publicului, trebuie să-ți dezvălui slăbiciunile și să-ți ascunzi puterile. Cel care o face pe naivul are întotdeauna o lungime de braț față de cel care-și arată mușchii. Nu degeaba victimele nedreptății atrag mai mult simpatia decât indivizii favorizați de soartă. Când un învingător se transformă în

perdant, sentimentele resimțite de majoritatea oamenilor fac parte din sfera satisfacției intime. Unul mare care devine mic este pe placul celui mic care nu va deveni niciodată mare. Așa e omul!

PROACTIV

Proactivul își trăiește existența proiectând-o permanent în viitor. Acționează pentru a nu fi nevoit să reacționeze când va fi deja prea târziu ca să se mai implice. Este înzestrat cu o imaginație fertilă și cu un acut simț al anticipației. Discipol al bătrânului Aristotel care pretindea că nu există nimic în inteligența noastră care să nu treacă prin simțuri, va fi de un real ajutor în cadrul unei echipe comerciale pe care o va conduce.

SUNTEȚI PROACTIV?

Mâna stângă prinde încheietura mâinii drepte. Impulsivitatea este un tip de comportament

dominat de emoția momentului și o fărâmă de indisciplină. Este și conduita unui individ proactiv, lovit de dragostea la prima vedere sau de o pasiune. Confruntat fiind cu nesiguranța, proactivul are o reacție imprevizibilă. Va refuza

să-i urmeze pe cei mulți, în ciuda tuturor așteptărilor, neascultând decât de instinct. Nu este niciodată gregar, uneori se pripește, se enervează ușor când este ofensat, dar este și spontan și energic atunci când ceva îl pasionează. Mecanismele sale de decizie sunt perturbate de incapacitatea de a se distanța suficient pentru a analiza avantajele sau dezavantajele unei oportunități, așa cum ar face reactivul. Atunci se năpustește, iar capacitatea lui de improvizație îl salvează adesea de la un KO final.

PRODIGALITATE

Noul asociat se trage delicat de vârful limbii cu buricele arătătorului și al degetului mare. Semn de prodigalitate. Relația lui cu banii este atât de proastă încât nu poate spera decât să vă subtilizeze câțiva, fără a-i fi de ajuns pentru a supraviețui. Dacă sunteți finanțatorul lui, deci *sleeping partner*, riscați să aveți curând coșmaruri.

PROFIL STÂNG SAU DREPT

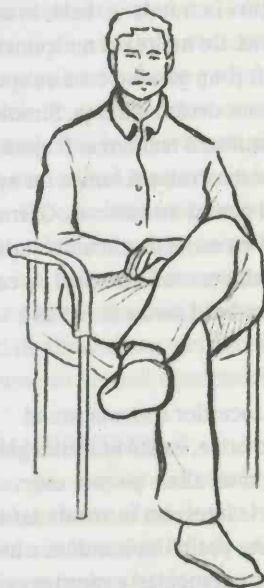
Este interesant de observat unghiul facial privilegiat de interlocutor. Dacă tendința generală este pentru profilul stâng, aveți de-a face cu un individ care preferă seducția în comunicarea lui. Profilul drept, în schimb, apreciază mai mult confruntarea sau provocările. Nu este vorba despre expunerea profilului, ci de o ușoară rotire a capului spre stânga sau spre dreapta.

PROFILARE GESTUALĂ

Gesturile ni se perindă prin fața ochilor cu nerușinarea fantomelor, invizibile prin definiție. Câți dintre noi le dau atenție? Conștiința, ce-i

drept, nu este obișnuită să decodizeze informații recurgând la două niveluri de comprehensiune. De ce să ne privim de informațiile pe care le vehiculează? Gestul are meritul de a fi observabil și de a se putea învăța, ca și mersul sau cititul. Mesajul gestual, totuși atât de lizibil, este ocultat de aducerea în prim-plan a mesajului verbal, eliminând astfel o dimensiune primordială a modurilor în care noi ne transmitem informația. Or, gesturile folosesc un limbaj al lor care nu este întotdeauna adecvat cuvintelor asociate de conștiința care le rostește. Eterna luptă dintre trup și spirit, eterna neînțelegere dintre două căi de transmitere a informației care se exclud adesea reciproc și se contrazic aproape întotdeauna.

„Sunt absolut de acord cu dumneavoastră“, întărește asistentul, așezându-și hotărât piciorul stâng peste cel drept. Poziția picioarelor infirmă pseudoadeziunea. Revin asupra subiectului în fișa consacrată picioarelor.

Vânzătorul își trece degetul mare și arătătorul, în același timp, pe la colțul buzelor, promițând clientului să livreze comanda la termen. Minte. O minciună confirmată de limbajul corporal instinctiv, nedescifrat de cumpărător.

Un discurs bine construit oferă credibilitate celui care știe să se folosească de cuvinte. Or, toți am recurs la fraudă verbală, în mod conștient sau nu. De multe ori nu spunem ceea ce gândim și nu gândim ceea ce spunem. Cuvintele nu sunt decât aparențe. Simulează adevărul, disimulează realitatea. Îl ajută pe locutor să reconstruiască lumea nu așa cum este ea, ci cum și-ar dori-o el. Gesturile nu se complică cu astfel de circumvoluții, ele exprimă realitatea sau adevărul pe care cuvântul încearcă să-l ascundă sau să-l înfrumusețeze.

După modelul locurilor comune sau al formulelor stereotipe, există atitudini gestuale care trebuie evitate, altele pe care este recomandat să le integrăm în vocabularul gestual. Însă este posibil să acordăm o atenție susținută acestor gesticulări expresive ce par

imposibil de stăvilit sau de controlat? Da și nu! Dacă putem elimina unele ticuri gestuale dezavantajoase, este exclus să luăm în considerație o reconversie gestuală totală fără a ține cont de calitatea discursului verbal. Căci gestul, până la urmă, nu este decât decorul vorbirii sau al emanației tăcute a schimbării umorilor și sentimentelor noastre.

Când creierul este pus la contribuție, capul se îngreunează, iar coatele vin automat să-l sprijine în efortul de concentrare sau de gândire. Capacitatea de a raționa, de asemenea, are nevoie de coate pentru a-și lua distanța necesară în vederea unei gândiri analitice. Când citim un e-mail, ne sprijinim automat unul dintre coate de birou, cu bărbia în palmă și cu degetele strânse ca o gheară în jurul gurii. Toate aceste observații sunt rudimentare și, în primul rând, vizibile în majoritatea filmelor de ficțiune pe care le poate închiria oricine de la magazinul din colțul străzii. Căci filmul este o extraordinară școală a gesturilor, iar actorii, niște profesori emerți. Sunt înzestrați cu acea empatie gestuală ce le permite adesea să facă gestul potrivit, adecvat rolului.

De ce ținem mâna la gură atunci când citim un text trimis de un curier pe e-mail? Pentru că vocea nu e de nici un folos pentru a corecta greșelile curierului în chestiune. Aceasta este logica prevalentă în materie de semiotică gestuală. Este suficient să elaborăm o metodă de învățare a gesturilor pentru ca toți cei cărora le-ar putea fi de folos s-o și deprindă. O metodologie care ar începe printr-o serie de ședințe de autoobservare.

Este uimitor, când abordăm astfel gesturile, că noi conștientizăm foarte repede că aceste gesturi, pe care credeam că le stăpânim în exclusivitate, aparțin, de fapt, tuturor. Iar gândul, care se află la baza producerii unui reflex ritual atât de simplu precum întreruperea contactului vizual, este provocat de un sentiment de rușine, de stinghereală sau de eschivare, atât la noi, cât și la celălalt, fără deosebire de sex, de cultură, de etnie sau de religie.

Toată lumea funcționează la fel, începând de la gândire și până la comportamente, de la conduite până la motivații, de la gesturi până la cuvinte. Jean Hamburger spunea că oamenii sunt deopotrivă asemănători și diferiți. Originalitatea omului nu provine de la aparențele în spatele cărora se adăpostește, ci din plusurile pe care le aduce societății căreia îi aparține. Nu există nici o diferență între luni și marți, exceptând cuvintele ce desemnează aceste zile ale săptămânii. Timpul nu-și are originalitatea decât în succedarea zilelor săptămânii spre ideea de weekend. Văzuți de departe, oamenii seamănă cu toții, dar, în realitate, sunt cu toții diferiți. Mulțimea este cea care creează efectul de clonare, după cum înmulțirea gesturilor oferă impresia că nu avem de-a face decât cu gesturi insignifiante.

Sprijin fundamental al credibilității imaginii sociale, impactul gesturilor este net superior celui al discursului sau chiar al aspectului vestimentar. Ce-ar mai fi *Paris Match* fără „șocul fotografiilor sale“? În aceeași ordine de idei, mesajul gestual fertilizează discursul, conferind un contur special cuvintelor-cheie. Căci corpul se exprimă în paralel cu discursul, dar nu întotdeauna în aceeași direcție. De aceea este necesar să îi acordăm atenție. În sfârșit, *last but not least*, producerea instinctivă a gesturilor condiționează calitatea comunicării globale, în măsura în care gestul servește adesea drept prolog sau epilog al cuvântului. Și în asta constă pericolul de a-i ignora sensul!

Ingerința audiovizualului în viața fiecăruia ajunge până într-acolo încât comunicarea verbală ilustrată prin imagine transmite o informație ce păcătuiește prin omiterea informației esențiale. O abordare gestuală și nonverbală codificată ar oferi imaginii oportunitatea de a spori credibilitatea mesajului. Nevoia de a distinge mai clar motivațiile interlocutorilor devine un veritabil atu în toate sectoarele de activitate care uzează și abuzează de comunicarea interpersonală și care nu și-au însușit modurile de operare ale inteligenței sociale. Or, cum bine scria Daniel Goleman în remarcabila sa lucrare, această formă de inteligență se bazează tocmai pe înțelegerea tuturor gesturilor, atitudinilor mimice și a altor vectori de comunicare nonverbală ce formează structura sau decorul discursului.

ȘI ÎN MASS-MEDIA?

Un exemplu frapant ni-l oferă copertele revistelor, mereu pline de top-modele, unele mai seducătoare decât altele, dar ale căror mesaje gestuale sunt de cele mai multe ori

false în raport cu cel pe care revista dorește să-l transmită cititorilor. E frumoasă, dar ce poți spune despre gesturi, despre mimica feței sau despre postura adoptată în fotografie? Redactorii-șef ai revistelor n-au nici cea mai vagă idee. Contează doar frumusețea modelului! Această incultură nu este, cu siguranță, prea propice creșterii vânzărilor. Căci coperta unei reviste sau a unei cărți este elaborată spre a incita cititorul s-o cumpere. Decolteul adânc sau surâsul fals strălucitor al unui top-model este suficient? Nu cred. Lipsește o dimensiune esențială a comunicării infraverbale, care privilegiază frumusețea atitudinii în detrimentul coerenței globale a mesajului ce se dorește a fi transmis lectorului.

Într-o altă ordine de idei, politicienii, directorii de întreprinderi, comercianții, hotelierii, polițiștii, avocații, psihologii, medicii, infirmierele etc., toți cei care se găsesc zilnic în situația de a negocia sau de a comunica cu alte persoane, pot scoate profit de pe urma unei lecturi didactice de acest tip. Dar nu trebuie să ne facem iluzii, inteligența interpersonală presupune un grad de empatie, deci sensibilitate față de semenii, ceea ce nu reprezintă o prioritate într-o societate în care individualismul rămâne o valoare primordială.

Ei nu cred în așa ceva, bazându-se pe experiența lor și fiind siguri că au întotdeauna dreptate, pentru a nu-și pierde poziția. Un celebru om de publicitate îmi confirma recent. Gesturile nu au nici un sens. „Nu sunt decât niște mișcări lipsite de importanță“, pretindea el, arrogant. Judecarea fără drept de apel a unui lider de opinie, fie el și imbecil, este greu perceput de către un cercetător care crede în valoarea studiului său. Din fericire pentru

mine, gesturile nu sunt niște elucubrații ale psihologilor, ci producții vizibile și repetitive. Deci nimeni nu le poate nega realitatea. Doi tenori ai baroului pe care i-am consultat mi-au dat aproape același răspuns. Cufundați în certitudinile lor, acești domni nu au cătuși de puțin nevoie să descopere fața ascunsă a Lunii, căci ei cultivă obscurantismul propriu logicii carteziene, atât de tipic franțuzesc. Să-i lăsăm, deci, pe americani să se preocupe de inteligența interpersonală și să ne ocupăm de locuitorii noștri din Charentes! Iată pe ce se întemeiază discursul acestor demni reprezentanți ai unei rase de intelectuali pe cale de dispariție. Gândirea ce se învârtă în jurul propriului buric este o gândire unică și degenerativă. Emoția nu este capabilă de nimic fără sprijinul logicii, iar logica fără emoție nu este decât o treaptă către psihoza pe care o numim și nebunie. În fond, se comportă ca niște nebuni, pierzând totul, mai puțin obiceiul raționamentului.

Înțelegerea acestui limbaj particular merită mai mult de câteva lucrări. Am scris vreo 20 începând din 1993 și majoritatea și-a găsit publicul potrivit, printre care faimoasa *Ces gestes qui vous trahissent*, care a devenit un clasic al genului. Căci, contrar a ceea ce cred unii, nu înseamnă să practici voiorismul, ci, dimpotrivă, să aprofundezi înțelegerea conduitelor umane și să „convivializezi“ comunicarea ce se ascunde în spatele cuvintelor.

PROFITOR

Asiguratorul își mângâie unul din obraji cu buricele degetelor, sprijinindu-se pe coate. Mângâierea cu buricul degetului indică un rafinament a cărui recompensă este

autoatribuită. Vă consideră rentabil. Nu aveți încredere în el, căci va încerca să vă înhațe recompensându-vă cu promisiuni de carnaval.

PROGRESIST

SUNTEȚI ORIENTAT CĂTRE VIITOR?

Cele două degete mici asociate simbolizează timpul. Cum vă gestionați timpul? Sunteți mereu în întârziere sau mereu în avans? Sau ajungeți chiar la fix? Ceea ce vă face să întrebați cum vă organizați, de fapt, viața în funcție de timp! Vă permiteți să trăiți sau îi cereți existenței să se supună dictaturii timpului care trece?

Dacă doriți să măsurați forțele respective ale degetelor mici, utilizând un cântar, cum ați făcut și pentru celelalte degete de la mâini, veți descoperi dacă sunteți mai degrabă nostalgic sau mai degrabă progresist, în funcție de degetul mai puternic.

Degetul mic drept este dominant în evaluarea gradului de energie motrice la testul cântarului.

Totul depinde de oportunității cu care aveți de-a face. Toate demersurile sunt canalizate spre viitor. Ambiția vă duce de nas. La fel și curiozitatea! Ea este, de altfel, sursa flerului dumneavoastră.

Pentru acest gen de persoane, trecutul este depășit, *has been*, minimalizat. Se consideră niște făuritori ai universului, niște adevărați progresiști. Fără oglindă retrovizoare, doar un orizont nemărginit și progresul în drumul lor către viitor. O diferență de greutate de peste zece puncte între cele două degete mici arată că vă administrați prost timpul de viață,

concentrându-vă prea mult pe înțelegerea viitorului, fiind un admirator prea fanatic al progresului tehnologic. Instinctul riscă să vă inducă în eroare.

> Vezi și **NOSTALGIE**.

PROMISIUNE

Își unește degetul mare și arătătorul de la mâna stângă, într-un cerc. Celelalte degete sunt lipite.

Semnificația gestului este aceea că locutorul „garantează că...”. Dacă aceste degete rămân lipite, semnificația se schimbă și trădează lipsa de convingere a vorbitorului prin raportare la ceea ce afirmă, fără a crede. Degetul mare fiind opozabil, reproducerea cercului cu degetele era inevitabilă în exprimarea gestuală convențională și/sau inconștientă. Este codul favorit al celui care promite verzi și uscate.

Interlocutorul stă sprijinit pe coate, iar arătătorul său drept sau stâng pare că vrea să-i forțeze buzele. Arătătoarele sunt degetele puterii. Întors către buzele interlocutorului, arătătorul dezvăluie o

mentalitate elitistă, chiar un comportament de parvenit mândru de operele sale... sau de cele pe care le va împrumuta de la alții. Este genul de individ care promite, în general, mai mult decât poate să facă.

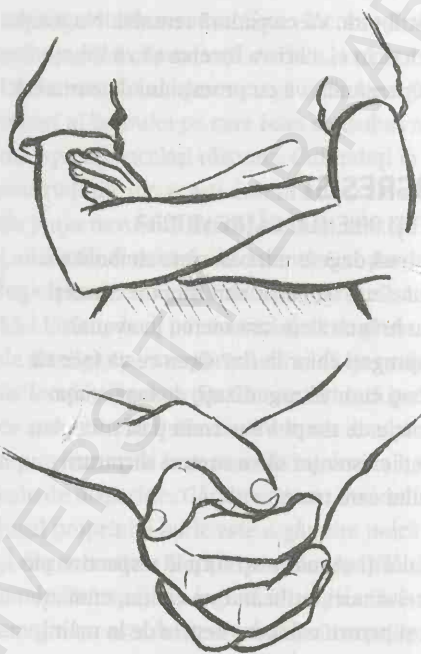
PROMOTOR

> Vezi și fișa **ANIMATORULUI**.

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul drept dominant;
- Degetul mare drept dominant.

Pentru o mai bună înțelegere, sensul promovării aparține profilului narcisic. Să promovezi nu înseamnă să aduci în prim-plan produsul sau serviciul pe care-l vinzi, înseamnă să ieși în față ținând în mână produsul-miracol care ți-a prins atât de bine. Narcisicul promotor diferă de

narcisicul prozelit. Caracteristicile celor două subprofiluri se pot găsi în capitolul consacrat subdiviziunii celor „opt profiluri la Jung“ pe care am reușit să le reduc la jumătate, adăugându-le un stereotip gestual invariabil.

PROVOCARE

Ea își întoarce ușor capul către dreapta, fără a întrerupe contactul vizual.

În cazul acestei veritabile atitudini de sfidare, luminița din ochiul stâng ar trebui să vă avertizeze cu privire la brusca schimbare de climat în mentalul interlocutorului/ interlocutoarei. Rotirea laterală a capului, păstrând privirea pe axă, este un stereotip gestual alternativ și poate depinde de sexul celui care face această rotire. Claire Chazal își întoarce întotdeauna capul spre dreapta, ambii

ochi îndreptându-și privirea spre stânga:
o femeie sfidătoare, fără nici o îndoială.

Este un criteriu de gestionare a teritoriului, după modelul încrucișării brațelor. Acest reflex gestual aparte indică două atitudini distincte: neîncrederea sau sfidarea. Și două portrete: al potențialului laureat sau al challengerului.

Rotirea capului către dreapta deplasează
vigilența binoculară asupra ochiului stâng,

care depinde de emisfera dreaptă sau emisfera afectivă. Rotirea reprezintă o reacție de sfidare. Sfidarea este o reacție ludică, deci 100% emoțională. Adeseori, outsiderii se dovedesc redutabili când este deja prea târziu pentru a le mai putea ține piept.

Interlocutorul își ridică bărbia de fiecare dată când vi se adresează.

Nu vă apreciază deloc sau vă sfidează să-l contraziceți. Unii locuitori fac din asta un tic. Ai zice că or să se pună pe lătrat, de fiecare dată când încep o frază. Atitudinea este în mod clar agresivă, iar interlocutorul dumneavoastră caută confruntarea. Nu trebuie să intrați în jocul lui, feriți-vă! Frustrarea este singurul mijloc de a câștiga respectul acestui gen de indivizi pentru care orice relație trebuie să sfârșească printr-un KO al adversarului.

PROVOCAREA NU SE CUMPĂRĂ DIN FARMACIE

Gândurile parazite acționează ca niște virusuri care destructurează organizarea mentală. Constituie nu doar o piedică pentru memorie, pentru inteligență, ci și o constrângere pentru corpul care le suportă asalturile sub forma tulburărilor psiho-somatice sau a disfuncționalităților de tot felul. Există vreun antidot care să permită eliminarea acestei poluări mentale? Sunt mai multe, dar cel dintâi este sportul. În lipsa practicării asidue a unui sport, aruncați-vă în față provocări, învățând să vă depășiți limitele, pentru a vă alimenta rezistența. Câți metri pătrați din grădina sunteți în stare să săpați? Zece? Lansați-vă o provocare și săpați doisprezece. Câte pagini de roman puteți citi într-o oră? Șaizeci? Lansați-vă o provocare să citiți cu zece pagini mai mult în același timp dat. Să vă adresați provocări cu orice ocazie este

modul ideal de a evacua gândurile parazite. De ce? Pentru că fiecare mică victorie este dovada propriei valori adăugate, ca și TVA-ul perceput, pe acțiunile cele mai banale. Este și o chestiune de progres al mentalității. De câte ori puteți, lansați-vă provocarea de a face mai bine sau mai mult decât de obicei. Trăim într-o permanentă competiție cu noi înșine, până când gândurile parazite încetează să ne mai pună mintea la treabă. Căci aceste gânduri poluează nu doar capacitățile intelectuale, ci se află și la originea a numeroase somatizări. Cele care afectează tranzitul intestinal nu sunt chiar neînsemnate. Singurul remediu eficace împotriva gândurilor parazite, pe care nu-l găsiți însă în farmacii, este provocarea.

Când stați cu mâinile în șolduri în fața însoțitorului dumneavoastră, îl provocați să vă seducă. Îl puneți la încercare: „Dacă ești capabil să mă seduci, o să te urmez, dacă nu, am să plec!”

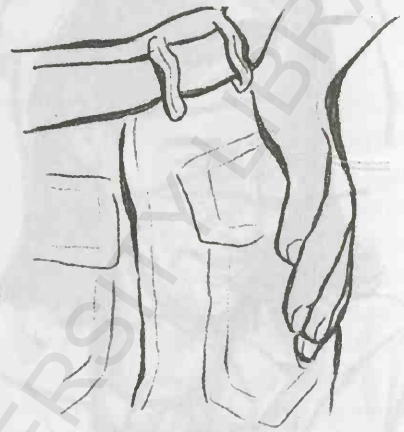
PROVOCATOR

Interlocutorul își ține degetul mare cu arătătorul, primul fiind încordat ca și cum ar trebui să lanseze o bilă imaginară.

Este un adevărat Gică-contra, pus pe hartă, ostil, schimbător, dar nu vă veți da seama decât dacă veți fi foarte atent.

Își mângâie partea superioară a feselor, fără falsă podoare.

Atitudine provocatoare și, în consecință, calculată.

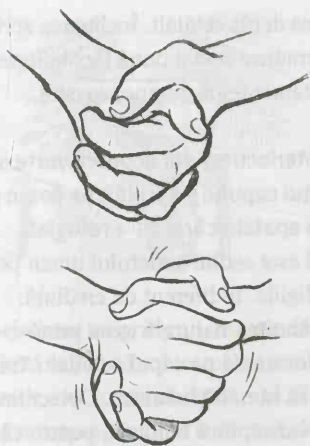
În aceeași ordine de idei, un individ care se plimbă cu mâinile afundate în buzunarele din spate ale jeansilor este în căutarea unei provocări, chiar dacă vi se pare absolut pacifist.

Își suflă fumul de la țigară în direcția dumneavoastră.

Atitudine insolentă sau ștregărească, depinde de manieră. Să suflă fumul în direcția interlocutorului este un semn olfactiv puternic care, făcut subtil, amintește de simbolul dragonului care-și subjugă victima. Dacă răsuflarea se produce într-o situație de seducție, vă puteți imagina cu ușurință semnificația: provocare!

SUNTEȚI UN PROVOCATOR?

Modul în care vă încrucișați degetele este afectiv (degetul mare stâng dominant). Modul de prindere prin încheștare mâinilor este cel de obligație/cunoaștere (degetul mare drept

dominant), ceea ce indică o inversare a degetelor mari, după cum se poate constata în ilustrațiile care însoțesc acest articol.

Modul obligație/cunoaștere guvernează și meseriile de vocație. Ca provocator, sunteți înzestrat cu o predispoziție dobândită din comedie, în sensul larg al termenului. Provocatorul este un agitator care se vrea nonconformist, individualist, original și contestatar. Atras de vocațiile artistice sau de profesii ieșite din comun, nu va exista în ochii lui decât delimitându-se de restul muritorilor. Va căuta luminile rampei din această lume efemeră. După observațiile mele, procentajul provocatorilor în meseriile publice este în perfectă concordanță cu acest portret gestual.

Cognitivul este un individ rațional, dar ambițios (dorința este alipită la totalul virtuților sale), iar omul puterii dispune de talente prin care își dovedește nevoia irezistibilă de a se exprima. Întâlnirea celor două criterii psihometrice este explozivă și sfârșește fatal cu nevoia de supraexpunere socială sau publică. Este un soi de *split* al personalității, ce decurge dintr-o dinamică

mentală contradictorie. Comunicarea cognitivului este rațională și pragmatică. Spiritul său critic îl face mai dificil de influențat sau de convins. Facultatea de a se entuziasma este mai moderată, dar și mai durabilă. În schimb, omul de putere este mai degrabă practician decât teoretician, mai mult autodidact decât științific. Simțul improvizației, spiritul de acțiune, cel de inițiativă sunt calitățile lui dominante. Indivizii care privilegiază modul puterii sunt mai autonomi, dar și mai imprevizibili. Însurarea puterii și a ambiției conduc întotdeauna, sau aproape întotdeauna, la un personaj care se face remarcat. Această contradicție dinamizează predispozițiile subiectului și „lansează” spiritul său critic, dar și doza de cinism. Campion al ironiei de orice fel, provocatorul este adeseori un timid care își dă în petic.

Interlocutorul stă în picioare sau așezat, iar călcâiul stâng îi strivește degetele de la piciorul drept și viceversa. Provocatorul caută victime! Închipuți-vă că el este călcâiul, iar dumneavoastră jucați rolul degetelor de la picioare!

Să întinzi obrazul spre cel care vrea să-ți dea o palmă este un act de curaj, nu de compasiune sau de milă creștină. În acest caz, obrazul drept este întotdeauna oferit, cu privirea înainte!

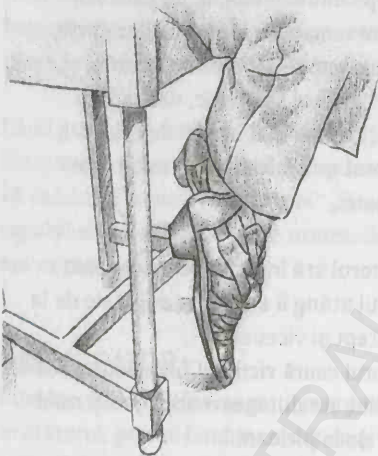
PROXEMIC

Regulile proxemiei (știința distanțelor de fugă) intervin din abundență în stabilirea unei relații între doi indivizi separați de motivații antagoniste, de exemplu, vânzător-cumpărător. Trebuie să învățăm să măsurăm distanța

convenabilă. Coregrafia gestuală dintre două persoane care dialoghează este surprinzătoare la o observație atentă. Unul se apleacă peste birou, celălalt se retrage spre spătarul fotoliului. Păstrează o distanță de fugă. Sunt vizate toate cazurile posibile, în funcție de distanțele care separă sau apropie indivizii. Mai trebuie să știm să administrăm această distanță în funcție de modul de comunicare preferat de interlocutor.

PRUDENȚĂ

Când vă țineți picioarele pe vârfuri, sub scaun.

Când adopți o astfel de poziție, corpul vă anunță că mergeți ca pe ouă și că acestea au coaja fragilă, prin definiție. Luați o mică distanță înainte să vă aruncați cu capul înainte! Interlocutorul nu este așa cum pretinde sau cum vă închipuiți.

PSIHOFLEXIBIL

Vă înclinați capul mai des către dreapta? Încercați ambele moduri de înclinare, fixându-vă un punct în față, și veți constata că unul dintre cele două moduri este mai

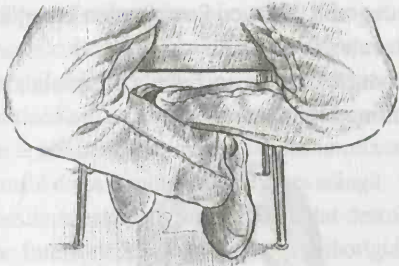
avantajos decât celălalt. Înclinarea spre stânga traduce o mai bună flexibilitate a comportamentelor dumneavoastră.

Mâna interlocutorului acoperă vertexul (creștetul capului), sprijinit pe coate pe masa în spatele căreia s-a refugiat. Vertexul este sediul sufletului uman pentru toate religiile. Indiferent de credință, binecuvântarea naturală trece printr-o așezare a mâinilor unuia pe capul celuilalt. Trebuie ca sufletul să rămână înăuntru. Obiect imaterial, sufletul există, fără îndoială, pentru că omul are nevoie să creadă în el. Moartea nu poate fi sfârșitul întregii existențe, trebuie să-i dăm o continuitate logică, o speranță de supraviețuire. Un rol ce revine sufletului.

Mâna stângă care acoperă creștetul capului este un gest predictiv mai degrabă încurajator. Indică o căldură umană și o suplețe intelectuală din partea interlocutorului. Este și un gest convențional menit să aducă noroc. Dar, atenție! Doar mâna stângă.

Când glezna stângă o acoperă pe cea dreaptă, barometrul este stabil. În caz contrar, dacă glezna dreaptă o blochează pe cea stângă, este cazul să vă faceți griji. Am observat întotdeauna suprapunerea gleznei stângi peste cea dreaptă în situații de relaxare

sau de socializare cu prietenii, în sute de cazuri. Nu trebuie să uităm că subiectul cel mai bun de observație este însuși observatorul. Gleznele mele sunt suprapuse regulat sub masa de lucru, în poziție psihoflexibilă, atunci când textul de pe ecranul monitorului mi se pare semnificativ. De îndată ce cursul reflecțiilor mele scrise se încălzește, gleznele mi se poziționează, automat, în modul psihorigid. Un excelent barometru pentru un scriitor! Din câteva zeci de clișee în care am observat această postură, la Stalin, gleznele erau întotdeauna suprapuse în poziție psihorigidă (glezna dreaptă o bloca pe cea stângă), exceptând un singur clișeu în care el apărea în compania iubitei sale fiice; atunci adopta poziția psihoreflexivă (glezna stângă o bloca pe cea dreaptă).

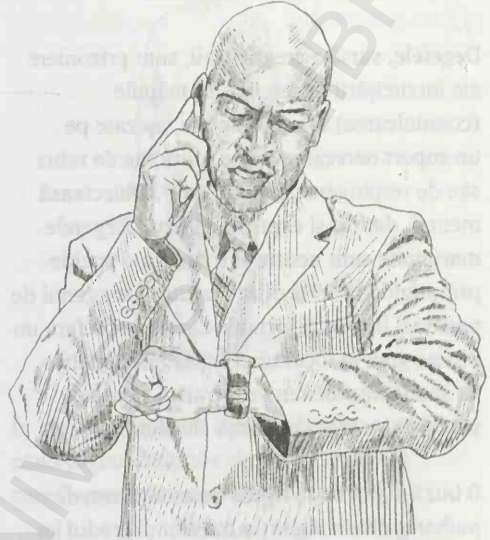
PSIHOPAT

Privirea placidă, ca a unei gorile, oferă impresia unui animal blând și calm. Nu vă încredeți, gorila trișează. Dacă nu îi sunteți pe plac sau dacă pătrundeți pe teritoriul ei, vă va ucide fără preaviz și fără remușcări. Privirea gorilei închise într-o cușcă este o privire fără simțire, golită de orice emoție, precum a unui psihopat. Nu exprimă nimic, căci este deconectată de la emoții.

Ucișagii în serie pot afișa acest tip de privire, dublată de un fizic foarte plăcut sau foarte banal.

PSIHORIGID

Telefonează fără să-și plece capul, corpul este mai degrabă rigid, drept ca un stâlp.

Este un tip auster, deloc dornic să petreacă minute întregi la telefon. Nu percepe decât aspectele tehnice ale conversației. Este psihorigid.

Buricele degetelor mari sunt lipite, degetele, împreunate, antebrațele, sprijinite.

Degetele lui mari sunt nemișcate de ceva vreme. Am impresia că se forțează să mă asculte, dar că nu m-aude. Este evident acaparat de o

luptă introspectivă, cu circuit închis. Privirea pierdută, buzele strânse, glezna dreaptă peste cea stângă, sub masă. Îmi pierd timpul enumerându-i argumentele mele.

Degetele, sursă a creativității, sunt prizoniere ale încrucișării degetelor, iar mâinile (comunicarea) rămân imobile, așezate pe un suport oarecare. Este o atitudine de refuz sau de respingere „gestualizată”. Obiectează mental, dar nu-și exprimă refuzul. Degetele mari lipite sunt neutre și trădează o poziție psihorigidă în 99% dintre cazuri. Este genul de personaj limitat și formalist, care va prefera un proces greu în locul unei înțelegeri amiabile. Va spune întotdeauna contrariul a ceea ce gândește cu o rea-credință absolută.

O buză superioară rigidă este un semn de psihorigiditate. Agitația buzelor și gradul lor de deschidere în stare de relaxare constituie semnale esențiale.

Se admite că un cap care se apleacă de obicei spre stânga este marca unui individ psihoflexibil, cu o fantezie debordantă, în timp ce capul care se apleacă de obicei spre dreapta este însemnul unui individ psihorigid. Fac trimitere la serialul *Experts Miami*, în care Horatio, locotenentul roșcovan și protagonistul serialului, era un individ mai psihorigid decât părea. Își apleca în mod repetat capul către dreapta.

Degetele împreunate ca niște mandibule, degetele mari depărtate.

Acest cod trădează un individ psihorigid în contradicție cu latura sa conciliantă.

Dacă buzele îi sunt încremenite, chiar inexpresive, în timp ce își citește discursul, acest lucru echivalează cu rigiditatea,

mai degrabă decât cu flexibilitatea intențiilor sale reale.

Reproducând dubla ancorare a bicepsului, vă afirmați rigiditatea.

Ancorarea bicepsului apare întotdeauna, sau aproape, în postura brațelor încrucișate. Ofensivii (brațul drept dominant) operează o ancorare a bicepsului drept, iar defensivii (brațul stâng dominant), o ancorare a celui stâng. Dar nu trebuie să ne pripim cu concluziile. Însă unii indivizi își încrucișează brațele practicând ambele tipuri de ancorare, în același timp. Această dublă ancorare trădează un sentiment de panică și o psihorigiditate, dacă, bineînțeles este făcut sistematic.

Se apleacă pentru a vă săruta, iar dumnea-voastră îi întindeți automat obrazul drept. Obrazul drept depinde de emisfera stângă, cognitivă și masculină. Simplul fapt de a întinde obrazul drept pentru a primi un sărut este un mod de a ridica o barieră. Femeia își păstrează distanța vizavi de necunoscutul cu care este pe cale să facă cunoștință. În anumite circumstanțe, femeia nu poate evita acest sărut social,

deci va adopta varianta obrazului drept pentru a marca o distanță virtuală în această apropiere tolerată, deși nedorită. Unele femei obișnuiesc să întindă obrazul drept tuturor persoanelor pe care le întâlnesc, cunoscute sau necunoscute. Obrazul drept depinde de emisfera stângă, masculină; calculată, oportunistă, dar destul de rece. Este obrazul convențional și psihorigid.

> Vezi și **SENZUAL**.

Glezna dreaptă o blochează pe cea stângă, sub scaun.

Stereotipurile gestuale alternative, precum suprapunerea gleznelor, sunt întotdeauna barometrice. Încrucișarea gleznelor sub scaun este un stereotip barometric prin excelență, în care nimeni nu are încredere pe moment. Veți constata că este imposibil să păstrați glezna stângă sub cea dreaptă dacă atmosfera implicită și confuză creează un blocaj. Glezna dreaptă o va acoperi sistematic pe cea stângă. Să ne amintim ce semnifică acest gest: rigiditatea relației și eșecul care se prefigurează! Vă recomand să fiți atent când vorbiți la telefon, indiferent dacă stați la birou sau la o masă într-un local. Este nevoie de mult timp pentru a admite legitimitatea observației mele, căci ea vă obligă să rămâneți obiectiv.

> Vezi și **PSIHOFLEXIBIL**

Vă înclinați capul mai des spre dreapta decât spre stânga?

Încercați cele două moduri de înclinare, fixându-vă un punct în față și veți constata că unul dintre cele două moduri vă este mai la îndemână. Înclinarea spre dreapta trădează o anumită rigiditate a conduitei sociale. Înclinați întotdeauna capul într-o parte sau în alta, fără să conștientizați. Dacă nu reușiți să stabiliți singur în care parte vă este mai ușor să înclinați capul, cereți ajutorul unui apropiat.

PSIHOTIC

Interlocutorul merge cu brațele lipite de corp.

În general, ne lipim brațele de corp atunci când fugim. De unde și nevoia de a fugi care îl cuprinde pe subiectul în cauză.

PUDIC

Buzele interlocutorului sunt, în general, încleștate. O grimasă.

Subiectul refuză inconștient să deschidă căile de comunicare și își ține adesea colțurile buzelor coborâte. Pigmentația buzelor a dispărut sub presiunea mușchilor orbiculari. Mîmică a indivizilor pudibonzi sau virtuoși, la alegere, strîngerea buzelor exprimă și dezgustul. Recurgem la acest gest atunci cînd nu putem să strîmbăm din nas în public. Deschiderea socială începe de pe vârful buzelor odată cu vorbele care ne permit să comunicăm. Închiderea față de ceilalți se înscrie în același loc.

PUERIL

Combi-nația de inele la degetul mic stîng și la inelarul drept. Nevoia de a regresa este, probabil, evident. Avem de-a face cu o femeie-copil.

„Imediat după europene, ne vom mobiliza pentru bătălia din municipale“, afirma Bruno Mégret.

Măinile se află în poziție de rugăciune, iar degetele mijlocii sunt îndoite, gest pe cît de rar, pe atît de atipic la un adult. În fond, este vorba despre un joc al degetelor cu precădere infantil și mai degrabă neașteptat din partea unui responsabil al unei formațiuni politice, fie ea și una „nanoscopică“.

PULPE

Pulpele sunt locurile predilecte ale întinderilor și crampeilor musculare, adesea dureroase. Structura lor neuromusculară evoluează sau involuează în funcție de nivelul de combativitate. Pulpele se atrofiază odată cu vârsta la cei care capitulează în fața greutăților vieții; în schimb, la cei care continuă să acționeze și/sau să dețină controlul asupra propriului destin, vor continua și ele să se modeleze pînă la o vîrstă înaintată.

PUMNI

Semn al forței, al violenței și al agresivității, omul strînge pumnii simbolic atunci cînd

destinul îi este potrivit sau când vrea să-și motiveze combativitatea. După toate aparențele, nu strângem niciodată pumnii atunci când totul merge bine.

PUPILE

De ce pisicile sunt animalele domestice preferate de celibatari? Pentru că, în general, au pupilele dilatate.

Un reputat om de știință, specialist în comportamente de seducție, Eckhard Hess, a descoperit că dilatarea pupilelor se datorează unei stimulări și, mai ales, excitației sexuale. La heterosexuali, bărbați sau femei, care au în față fotografia unui manechin dezbrăcat de sex opus, apare o dilatare a pupilelor, pe când ele se contractă la vederea unui manechin dezgolit, de același sex. Hess a constatat aceleași fenomene la subiecții care priveau fotografii plăcute sau neplăcute, după caz: porții de mâncare apetisante, copii cu handicap, scene de război. S-a demonstrat că activitatea mentală asociată cu rezolvarea unei probleme antrenează o dilatare a pupilelor ce culminează în momentul descoperirii soluției.

După alte studii, pupilele dilatate ar fi molipsitoare. Pupilele bărbaților care se uită la fotografii reprezentând chipuri de femei cu pupilele dilatate se dilată mai mult decât la vederea unor portrete cu pupilele îngustate. Acesta este, fără îndoială, motivul pentru care musulmanii au instaurat *hajib*, vălul care ascunde fața, dar, în mod paradoxal, pune în valoare ochii negri ai femeilor lor. Niște ochi care nu sunt altceva decât niște imense pupile dilatate.

O serie de teste făcute pe jucători de cărți cu renume au arătat că cei mai buni câștigau mai puține partide când adversarii lor purtau ochelari negri. Când un jucător primea o mână cu patru ași la o partidă de poker, adversarul decoda rapid dilatarea pupilelor sale și simțea că ar fi mai bine să nu supraliciteze. Ochelarii negri împiedicau descifrarea, ceea ce făcea partida mai greu de câștigat.

Doctorul Simon Baron-Cohen, de la Universitatea Cambridge, a făcut o serie de teste pentru decriptarea expresiilor ochilor: el le arăta participanților fotografii ale unor chipuri cărora nu li se vedeau decât ochii. Participanții au ales între mai multe calificative („destins“, „amical“, „ostil“, „îngrijorat“) pentru a defini privirile cărora le puteau atribui și intenții precum „vă doresc“ sau „doresc pe altcineva“.

Răspunsurile date la întâmplare ar trebui să dea, statistic, o cifră de 50% exacte și 50% greșite. Or, s-a întâmplat ca bărbații să dea răspunsuri exacte pentru 19 dintre cele 25 de fotografii, în timp ce femeile au nimerit-o în 22 dintre cele 25 de cazuri. Ceea ce dovedește, mai întâi, că bărbații, ca și femeile, decodează mai ușor semnalele oculare, față de alte semnale corporale și, în al doilea rând, că femeile sunt mai perspicace decât bărbații.

Este evident că dilatarea pupilei permite ca subiectivismul psihologic să se manifeste optim. Îndrăgostitul nu se uită la ceea ce vede cu adevărat, ci vede ceea ce-și închipuie, o proiecție halucinatorie a fantasmelor sale. Bătrânul amant devine un tinerel, iar o tânără mai plinuță devine o splendidă creatură cu forme statuare. Fesele plate devin mari. Este mitul Frumoasa și Bestia pe care ni-l joacă pupilele noastre.

Trebuie să mai știm că alcoolicii, fumătorii de iarbă sau de cânepă indiană au întotdeauna pupilele contractate atunci când sunt sub influența drogului. Pupilele unui psihotic în criză se fac cât o gămălie de ac. Ceea ce conferă privirii lor acel aspect caracteristic de nebunie, o privire perfect vidă. Este și privirea ferocității sau a răutății. Nu trebuie să avem încredere în ochii prea limpezi cu pupile minuscule! De obicei trădează indivizi fără scrupule. Această contractare maximă a pupilelor semnaleză că activitatea imaginativă este aproape nulă, dar că activitatea cognitivă este susținută. Din contră, o activitate emoțională intensă se va traduce printr-o dilatare progresivă a pupilelor.

PUTERE (GESTURILE)

SUNTEȚI UN BĂRBAT SAU O FEMEIE DE PUTERE?

Totul depinde de modul în care vă încheștați mâinile, ca în figura de mai jos. Dacă degetul mare de la mâna stângă îl domină firească pe cel drept, persoana în cauză face parte din clubul oamenilor de putere.

Modul de desăvârșire a puterii aparține unui individ proactiv și fundamental instinctiv. Puterea poate fi considerată:

- a) în sensul potențialului pe care îl deținem în exclusivitate;
- b) în sensul strict de putere.

A fi un bărbat sau o femeie de putere înseamnă, înainte de toate, să fii capabil să te implicii sau să faci lucrurile înainte de a le stăpâni. Practician mai degrabă decât teoretician; autodidact mai degrabă decât academic. Simțul improvizăției, spiritul de inițiativă și de acțiune sunt calitățile lui dominante.

PUTERI VINDECĂTOARE ALE CORPULUI

Anne-Sophie scoate un chibrit dintr-o cutiuță și să-și aprindă țigara. Un țipăt! Aproape un urlat de durere! O fărâmă de sulf a sărit în fața fumătoarei și i-a pătruns în irisul ochiului drept. Durerea este insuportabilă. Toată lumea se repede spre ea. Sunt animatorul unui stagiou de autohipnoză. Cu ajutorul altei stagiare, o duc pe Anne-Sophie într-o cameră în care să se poate întinde pe o canapea. Ea suferă îngrozitor. Îi ridic pleoapa și observ o leziune: un fel de nor la nivelul pupilei. „Vezi ceva?” Anne-Sophie distinge obiectele ca prin ceață. Pentru că nu pot face altceva, hotărâsc să o cufund în hipnoză. Apoi îl sun pe soțul ei, ca să-l anunț despre cele întâmplate. El trebuie să vină să o ia pe Anne-Sophie, care nu poate conduce în starea în care se află. Cei doi locuiesc departe de capitală. Irisul a fost străpuns, dar nu-mi dau seama cât de mult. Îi sugerez să-și programeze mai multe închideri ale ochiului pe zi, ca să se calmeze (e vorba de o catalepsie a pleoapelor, care împiedică

deschiderea ochilor). Oftalmologul consultat îi spune că este o leziune ireparabilă. Îi prescrie o cremă oftalmică, pentru calmarea durerilor. Anne-Sophie este disperată. O încurajez la telefon să continue cu închiderile oculare și o reîntâlnesc la trei zile după accident, ca să-i induc o hipnoză cataleptică profundă. După opt zile, norul a dispărut și, firește, ea nu mai vede încețosat. Consultat, medicul oftalmolog s-a bucurat „de eficiența tratamentului” său. Îi cerusem lui Anne-Sophie să nu vorbească despre practicile sale de autohipnoză. Știam că arsurile epidermei pot fi vindecate sub hipnoză, însă nu știam dacă acest tratament poate fi aplicat și ochilor.

Am relatat această poveste veche, care mi-a rămas vie în amintire, pentru a evoca misterioasele puteri de regenerare ale corpului uman – la fel de fascinante ca o

plimbare pe tăciuni încinși –, dar și pentru a vă demonstra că, dacă fenomenul respectiv este posibil, atunci corpul rămâne locul sacru al tuturor miracolelor vindecării spontane. Ceea ce rămâne pentru mine un mister total este refuzul medicinei clasice de a-i trata pe cei care au suferit arsuri majore prin tehnicile de hipnoză. Deoarece, dacă cei care merg pe foc în insulele Fiji pot să parcurgă covorul de tăciuni aprinși fără să se ardă, atunci pregătirea lor mentală pentru acest lucru ar trebui studiată în detaliu, pentru ca durerile celor arși să fie calmate. Însă, ca în toate corporațiile care dispun de puteri discreționare, simțul realității de care dispun medicii noștri are mai puțină importanță decât adevărurile de care se agață ca să nu pice în ridicol. Poate că un stagiu în insulele Fiji le-ar permite să regăsească drumul rațiunii pierdute, deși tare mă îndoiesc de asta.

R

RAȚIONAL

Un tribun își ridică sistematic mâna în aer, cu palmele spre exterior, când vrea să vă întrerupă și să ia cuvântul.

Dacă ar fi fost convins de argumentele lui, n-ar fi trebuit să se comporte ca un jandarm. Dacă ridică sistematic mâna dreaptă, ca Silvio Berlusconi, încearcă să aducă un strop de rațiune în cadrul dezbaterii, contradictorie prin definiție când participă Berlusconi. Personajul

este un provocator înnăscut și nici o dezbaterie politică la care participă nu poate fi rațională.

Fața este încadrată de degetele dispuse în unghi drept, mâna este sprijinită pe cot. Reprodus spre dreapta, desemnează o femeie rațională care cântărește avantajele sau dezavantajele propunerilor primite. Nu este convinsă. Veți putea descoperi un grăunte de ironie în privirea sau pe buzele ei. Măsoară distanța care vă desparte de ea.

RĂS

Neurologul Henri Rubinstein a descoperit că un minut întreg de răs este urmat de o stare de relaxare ce durează 45 de minute. Studiile arată că răsul, chiar și atunci când nu este unul de fericire, declanșează o activitate electrică cerebrală în zona prefrontală a emisferei stângi, numită „zona bunăstării”. Într-unul dintre numeroasele studii despre răs, Richard Davidson, profesor de psihologie și psihiatrie la Universitatea din Wisconsin, a înregistrat electroencefalogramele subiecților studiului său, cărora le proiecta filme de comedie. Zonele bunăstării se activau de îndată ce aceștia surâdeau. Cercetătorul a dovedit că răsul și surâsul provocate deliberat orientau activitatea cerebrală către veselie spontană. Cât despre profesorul Arnie Cann, psiholog la Universitatea din Carolina de Nord, acesta a descoperit, în urma experiențelor făcute pe subiecți care manifestau primele semne de depresie, că umorul putea neutraliza stresul.

Cercetătorul a constituit două grupuri cărora le-a proiectat filme pe o perioadă de trei săptămâni. Pacienții care s-au uitat la filme de comedie au înregistrat o ameliorare netă a simptomelor, spre deosebire de cei care au vizionat filme „serioase”. A mai dovedit și că persoanele care suferă de ulcere ale stomacului își încruntă mai des sprâncenele decât ceilalți.

De fiecare dată când vă surprindeți pe cale să vă încruntați, frecați-vă fruntea pentru a vă dezobișnui de această grimasă.

RĂSUL NERVOS

Putem cita și „răsul nervos” care, la unele persoane, însoțește orice conversație pe care

aceștia o pot avea; fenomenul se înrudește cu unele tulburări compulsivo-obsesionale.

Răsul rămâne, înainte de orice, un mod de a comunica. A vorbi despre un răs comunicativ este un pleonasm. Cine spune emițător spune și receptor. Creierul uman posedă zone receptoare ale răsului, așa cum conține și zone receptoare mai ample care îl ajută să perceapă sentimentele semenilor. Este vorba despre zonele auditive și despre *insula*. Zona dreaptă pare mai activă decât stânga; observație care este coerentă cu natura afectivă a stimulilor. Cele două amigdale sunt ambele implicate, cu predominanța emisferei drepte. Ceea ce reiese din studiul despre răs demonstrează caracterul unic al acestuia: nu aparține exclusiv nici domeniului emoțiilor, nici celui al sentimentelor, cu atât mai puțin funcțiilor fiziologice.

RĂSUL CA ANTISTRES

Pentru fiziologie ar fi greu de evidențiat o funcție precisă a răsului: este puțin probabil ca el să dilate splina, acest organ imunitar, chiar dacă s-a vorbit despre rolul său stimulator în apărarea organismului. Răsul antrenează o rupere de tensiune, veritabil efect de relaxare tonică, și poate contribui la lupta împotriva stresului. Prin caracterul său contagios, el apropie indivizii și asigură o fuziune socioafectivă, chiar dacă uneori se manifestă pe seama unei terțe persoane.

GESTICA RĂSULUI

Tipurile de răs pe care le analizăm aici nu se referă la ton, ci la formă, în măsura în care primul este ereditar, în timp ce a doua se adaptează la context. După cum am spus deja, se pare că un sfert de oră de răs echivalează cu trei sferturi de oră de relaxare. Este adevărat

că râsul scade procentul acidității gastrice, dar de aici până la a face din el un substitut al tehnicilor de relaxare e cale lungă. Căci este mai ușor să inducem cuiva o stare de destindere timp de o oră, decât să reușim să-l facem să râdă timp de un sfert de oră. Chiar și râsul nebun depășește rareori cinci minute fără întrerupere.

Dacă râsul este, cum se spune, specific omului, nu este întotdeauna atât de natural pe cât se presupune. Căci râsul, după modelul surâsului, este fie un mijloc de calmare a angoasei resimțite în fața cuiva, fie un mod de a neutraliza agresivitatea unei relații conflictuale. Și apoi, râsul bărbatului nu este întotdeauna la fel cu cel al femeii.

RÂSUL ADOLESCENTIN

Semnalele-barieră sunt multiple, unele efemere, altele constante. După cum consemna Desmond Morris, le regăsim urmele în comportamentul adolescentului care

chicotește ducându-și mâna la gură. În acest caz, mâinile și brațele se încrucișează în fața corpului, formând o „barieră“ temporară de-a curmezișul bustului.

RÂSUL „AGĂȚĂTOR“

Unii indivizi se agață instinctiv de vecinul de masă (râsul jucătorului) atunci când izbucnesc în râs, ca și cum s-ar teme să nu cadă de pe scaun. Le place să-și împărtășească bucuria. Nu se decid repede decât într-un caz: când credibilitatea lor este pusă pe jar. Sunt jucători nativi și pariuri nebuni. Jucătorul este un individ foarte tactic. De ce? Pentru că atingerea permite să subtilizeze un pic de noroc de la vecin, când acesta este în faza de câștig.

Acest mod de a râde este mai degrabă masculin și nu apare decât între femeile bătrâne.

RÂSUL ASCUNS

Interlocutorul râde ascunzându-și gura în spatele mâinii. Este vorba despre un stereotip gestual invariabil. Acest gest de jenă dezvăluie un temperament indecis. Ca toți nehotărâții, el va lua întotdeauna cea mai proastă decizie, în cel mai prost moment. Fie că e „da“, fie că e „nu“, va rămâne întotdeauna „poate“.

Sidonia își acoperă sistematic partea inferioară a feței cu mâna stângă, atunci când începe să râdă. Nu cred că ar fi din cauză că poartă un aparat dentar și se teme să nu-l piardă când râde. Sidonia e nehotărâtă până-n rădăcina dinților. Dacă și-ar duce mâna dreaptă la gura atunci când râde (râs mascat), ar exprima un sentiment de rușine sau de jenă. Faptul că-și acoperă gura cu mâna stângă atunci când râde dezvăluie vulnerabilitatea și incapacitatea ei de a face o alegere fără ajutorul anturajului.

Dacă gura este constrânsă să adopte o mimică amintind, într-o anumită măsură, de o reacție sexuală, atunci ea se ascunde adesea în spatele mâinii. Unele tipuri de râs și de grimase sunt caracteristice pentru faza de curtare și, când se produc în public, se poate observa frecvent cum mâna se ridică pentru a acoperi gura. Acestea fiind zise, o persoană care râde ducând mâna la gură trădează o sexualitate închistată în niște principii puțin propice plăcerii.

RÂSUL APLAUDAT

Martial este un epicureu și, înainte de toate, este un bun ascultător. Râde întotdeauna izbindu-și niște palme zdravene pe coapse (râsul vulpoiului) și, uneori, pe coapsele vecinei sale. Macho renumit și viclean ca un vulpoi, Martial nu ia niciodată o decizie înainte de a întoarce chestiunea pe toate fețele. Bourvil, pe care-l ținem minte cu toții, râdea în acest fel. La fel și Céline Dion. Maniera aceasta de a râde este mai degrabă masculină decât feminină.

RÂSUL FORȚAT

Râsul interlocutorului este forțat. S-ar zice că se preface că râde. Se îndoiește de tot și de toate. Nu încercați să-i prezentați ideile dumneavoastră (geniale prin definiție); dacă se îndoiește de propriile intuiții, ce să mai zicem de ale altora...

RÂSUL EXCESIV

Interlocutorul se forțează să râdă zgomotos. Acest tip de atitudine trădează un temperament „carnivor“ și hărțuitor. Un virtuos al răutății gratuite și perverse, deghizat în preș pentru superiorii ierarhici, dar gata să-i facă să verse cu râuri de lacrimi pe subalterni.

RÂSUL CU DINȚII DE JOS

Cu brațele depărtate și cu pumnii strânși de parc-ar vrea să-i rețină pe militanții bănuți a-i urma pe excomunicați, politicianul înalță capul pentru a-și scuipa disprețul cu toți dinții. Desmond Morris, specialist în limbajul gesturilor, ne învață că ar fi mai prudent să ne îndoim de sinceritatea unui individ care-și expune în mod constant dantura inferioară atunci când râde sau când vorbește în fața publicului. Este adevărat că tensiunea imprimată la comisurile buzelor este tipică

pentru indivizii care-și mușcă simbolic, desigur, interlocutorii.

RÂSUL FALSULUI MARTOR

Există persoane care se întorc întotdeauna către vecinii lor pentru a împărtăși cu ei buna dispoziție (râsul falsului martor). Sunt indivizi care au o nevoie fundamentală de aprobare, ca toți elevii buni. Dar sunt și niște indeciși care cultivă îndoiala în grădina lor secretă. În sfârșit, sunt niște veritabili falși generoși care nu vor împărtăși nimic altceva decât buna lor dispoziție.

RÂSUL CURTEZANULUI

Interlocutorul recurge adeseori la un răs politico de aprobare. Un răs foarte des întâlnit printre politicieni, bineînțeles. Face parte din marele club al celor care, cu ajutorul grimaselor, au devenit niște figuri.

RÂSUL PE ÎNFUNDATE

Când începe André să râdă, parcă ar cotcodăci o găină. Ține gura închisă în timp ce corpul îi este scuturat de spasme (râsul găinii). André nu ia niciodată o decizie fără să-și consulte oracolele sau să-și întrebe toți prietenii și toate cunoștințele.

RÂSUL CU GURA PÂNĂ LA URECHI

Martin își dă întotdeauna capul pe spate atunci când râde. Un râs cu gura deschisă, lipsit de orice constrângere. Știe să ia o decizie fără pic de ezitare. Este directorul general al firmei.

RÂSUL-MUSTAȚĂ

Arătătorul drept al subiectului se așază în chip de mustață sub nas pentru a părea că râde de propriile glume. Gestul evocă un fel de a râde specific vicleanului din comedie, confirmând, de asemenea, lipsa de umor a celui care râde.

RÂSUL APLECAT

Ariane își apleacă întotdeauna capul într-o parte atunci când râde. Este un răs emotiv. Alegerile ei depind mai ales de stările sufletești.

RÂSUL „CIUPEȘTE-NASUL“

N-ați observat în jurul dumneavoastră persoane care râd ciupindu-și nările între degetul mare și arătător? Acest tip de ilaritate este curent în societatea occidentală în care sexul se învecinează cu căutarea iubirii ideale. Cei care râd în acest fel sunt mari amatori de

glume obscene. Sunt foarte conectați la sex, chiar dacă atitudinea lor o dezmente.

Desmond Morris observa pe drept cuvânt că pereții laterali ai nasului conțin un țesut erectil spongios care provoacă lărgirea conductelor nazale și a nărilor prin vasodilatație, în timpul excitației sexuale. Ceea ce poate explica, în parte, de ce persoana care râde și își „mângâie“ nările, dezvelindu-și dinții ca un armăsar care simte mirosul femeii, este un mare amator de practici sexuale.

Dar de ce își ciupește nasul în timp ce râde? Astuparea nasului în timpul râsului este un cod gestual ce trădează un om de putere, ale cărui decizii sunt, în general, însoțite de condiții și de o nuanță de ipocrizie care-i permite să schimbe macazul cu cea mai perfectă rea-credință, în caz de nevoie. O altă calitate foarte utilă în politică.

O VARIANTĂ:**RÂDE ASCUNZÂNDU-ȘI NASUL CU MÂNA.**

Răs jenat, asociat cu o aluzie sexuală. Gestul este universal și total „acultural”. Este vizibil în toate talk-show-urile în care sexul este invitatul de onoare, chiar dacă subiectul anunțat îl exclude, aprioric, din platou.

RÂSUL GLUMEȚULUI

Interlocutorul nu râde decât la propriile glume. Râsul său are ca unic scop să primească aprobarea celorlalți. Totuși, este abonată la revista *N-am noroc*. Autoderiziunea sau umorul în circuit închis are aceeași origine pe care am putea-o rezuma prin fraza următoare: „E mai bine să râzi decât să plângi!” Asta e tot!

RÂSUL DE PUNCTUAȚIE

Își punctează fiecare dintre fraze cu un mic răs jenat. Râsul este una dintre cheile universale ale comunicării. El deconcertează agresivitatea inerentă oricărei relații interindividuale. Când devine o veritabilă punctuație a discursului verbal, râsul poate reprezenta un simptom de nevroză socială, adesea legată de o timiditate prost controlată. Cel sau cea care râde are întotdeauna impresia că a rămas un copil care se adresează unui adult omnipotent. Subliniindu-și astfel cuvintele (printr-un răs fără nici o legătură cu contextul), persoana în cauză dezvăluie un sentiment de inferioritate pe care încearcă să-l combată inconștient. Fenomenul este extrem de curent în anumite structuri foarte ierarhizate, în care șefii mărunți sunt numeroși. În acest context aparte, râsul de punctare devine unul dintre elementele limbajului supunerii la autoritate.

RÂSUL SARCASTIC

Râsul noului dumneavoastră prieten este fățiș sarcastic. Climatul mental este fraudulos, la

fel ca și el. Desigur că vă ia peste picior și, mai ales, râsul lui i se adresează vecinului dumneavoastră, în vreme ce vă ia drept martor! Nu trebuie să aveți încredere în el, căci trăiește pe spinarea celor care-l ascultă.

RÂSUL SUB COZOROC

Interlocutorul râde discret, cu mâna pusă în chip de cozoroc pe frunte. Deviază sunetul către sol. Observați-i privirea, aceasta nu ar trebui să aibă aceeași „temperatură” ca și râsul. Dacă vă bazați pe acest individ, așteptați-vă la neplăceri majore! Răs jenat sau răs de complezență, în orice caz, râsul tipic al impostorului.

Cu ochii deschiși sau cu ochii închiși?

Un alt aspect ar putea să vă atragă atenția la personajele pe care le observați răsând: unii râd cu ochii închiși (râsul egocentricului), alții îi păstrează larg deschiși (râsul vigilent sau prudent).

Cei care râd cu ochii închiși sunt niște indivizi a căror plăcere este pur egocentrică. Deciziile lor depind, în esență, de capriciile pe care le au. A râde cu ochii închiși permite tăierea sonorului pentru a profita de veselia lui în circuit închis.

Cei care râd ținând ochii deschiși rămân mereu vigilenți, căci cel care lasă garda jos atunci când râde poate fi surprins la fel de ușor ca unul care doarme. Sunt prea neîncrezători de felul lor pentru a savura cu adevărat momentul.

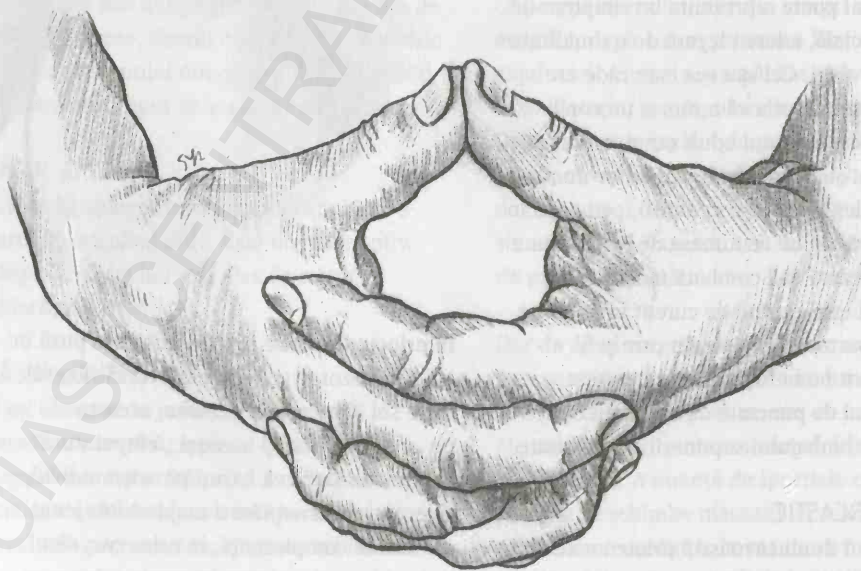
REA-CREDINȚĂ

De o bună bucată de vreme, și-a lipit degetele mari unul de altul. Am impresia că se străduiește să mă asculte, dar nu mă aude. Este în mod clar acaparat de o dezbatere introspectivă. Privirea îi este introvertită, buzele sunt strânse, iar glezna dreaptă o blochează pe cea stângă pe sub masă. Îmi pierd timpul tot enumerându-i argumente.

– OK! S-o lăsăm baltă! Îmi dau seama că nu suntem pe aceeași lungime de undă...

– Nu-i adevărat!, protestează el, îndepărtându-și degetele mari, însă fără să-și descleșteze degetele...

Buricele degetelor sale mari au rămas lipite unul de altul, iar celelalte degete, încrucișate pe tot timpul întâlnirii.

Este o atitudine de refuz „gestualizat“. Persoana respectivă este genul care se opune oricărei inițiative și dă dovadă de rea-credință. Formulează obiecții în minte, însă nu-și exprimă refuzul. Cei care reproduc foarte des acest gest nu exprimă nici dorința, nici plăcerea. Ei sunt neutri și trădează un individ psihorigid în 99% dintre cazuri și un persecutor în 100% dintre cazuri. Este genul de persoană mărginită și scârțară, care va prefera să deschidă un proces urât decât să încheie o înțelegere amiabilă. Va afirma întotdeauna lucruri contrare celor pe care le gândește, cu cea mai solidă rea-credință. Dacă degetele mari încep să se miște, vedeți interpretarea degetelor mari „marionetă“ în postura degetelor încrucișate.

Interlocutorul își mângâie obrajii cu palma.

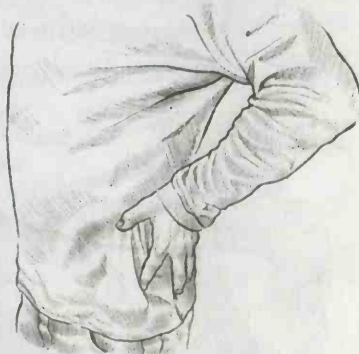
Se întreabă cum o să-l facă pe celălalt să joace după regulile impuse de el. Fără nici o îndoială, ne aflăm în fața unui manipulator a cărui armă redutabilă este reaua-credință.

Interlocutorul își pune adesea mâna dreaptă în partea de jos a spatelui.

Fie suferă de dureri lombare, fie se prefacă că vă ascultă ca să aibă ce să vă replice. Atitudinea respectivă este un semn de rea-credință.

Interlocutorul își sprijină ambele mâini în șale.

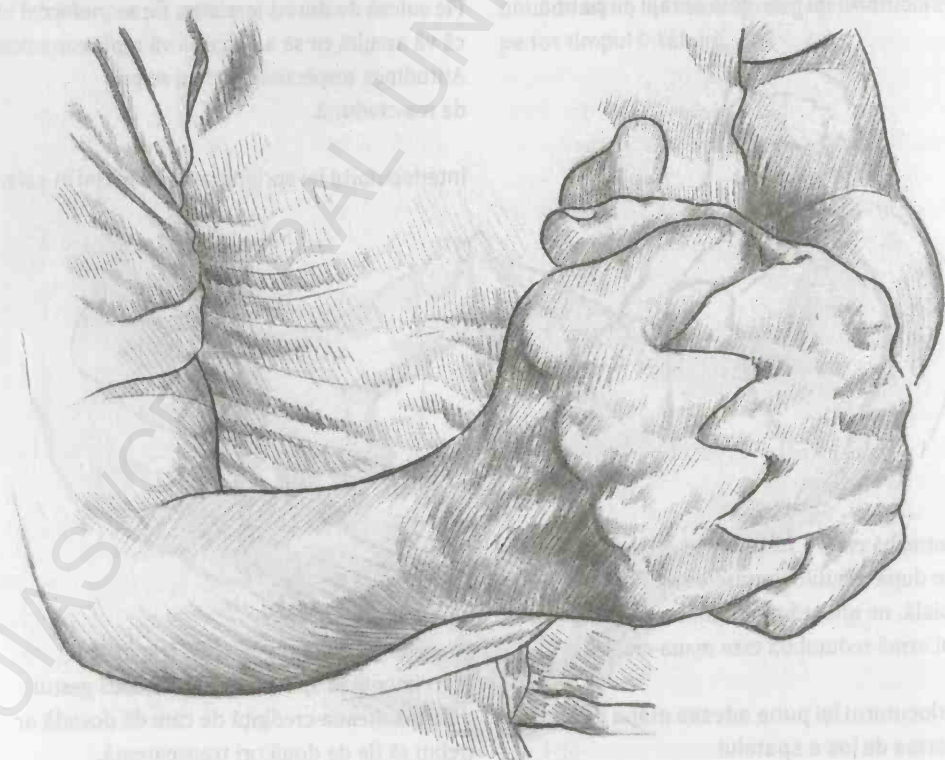
Fie suferă de o lombalgie, fie îi stați literalmente în spinare, mai ales dacă gestul durează. Reaua-credință de care dă dovadă ar trebui să fie de două ori transparentă.

Degetele ca un angrenaj, încrucișate spre interior, cu degetele mari depărtate și palmele deschise spre exterior. Rețeaua degetelor încrucișate se produce în mod invers față de încrucișarea obișnuită. Gestul este uimitor și probabil ușor dureros, mai ales dacă persoana care îl face poartă inele pe degete. Acest cod special este în mod vizibil o fraudă. El trădează un individ psihorigid, în totală contradicție cu faptul că pare împăciuit și tot numai un zâmbet. Nu vă încredeți în angrenaje! Ele sunt specifice persoanelor de rea-credință, care se agață cu totul de prerogativele lor sau de puterea care le este încredințată. Dacă refuzați să dansați după cum vă cântă ei, vă vor da afară fără nici

o ezitare. Angrenajul este un refren gestual privilegiat, foarte folosit de hărțuitori. Dar este și un cod gestual care semnalează panica. Am fost surprins în mod plăcut să observ această încrucișare ciudată a degetelor la un fost ministru german, care tocmai scrisese o carte în care acredita ideea unui complot american-sionist în legătură cu drama din 11 septembrie 2001. O reluare a *Protocoalelor înțelepților Sionului*, fără îndoială! De acum înainte, veți ști imediat să recunoașteți reaua-credință.

SUNTEȚI DE REA-CREDINȚĂ?

Dumneavoastră cu siguranță nu! Însă celălalt, interlocutorul? Dacă adversarul își folosește cam prea des arătătorul drept ca

să-și întărească discursul... Puțin cam tiranic, nu prea simpatic și mai ales foarte legat de propriile prejudecăți. Folosirea în exces a arătătorului drept trădează o mentalitate de procuror de rea-credință. Iar aceste două noțiuni nu sunt neapărat sinonime, cred că sunteți de acord.

REA-VOINȚĂ

ETOLA DE VIZON SAU DE VULPE

Este ceva de modă veche, dar mai există câteva amatoare printre bătrânele puțin duse. Blănurile nu prea mai sunt la modă în vremea ecologiei militante, iar acesta este un lucru foarte bun. Acest tip de accesoriu le trăda pe femeile foarte coapte, al căror cusur de căpetenie era rea-voinea. Fără îndoială că această caracteristică răspundea foarte bine nevoii de a-și apăra gâtulejul. Acesta este sediul tuturor temerilor. Și, după cum știe oricine, frica irațională duce adesea la reacții de ură față de societate.

Interlocutorul strânge tot timpul din dinți. Mișcarea mandibulei este vizibilă de la o poștă.

În cazul unui efort sportiv, atletul strânge din dinți ca să-și mobilizeze combativitatea sau rezistența. În afara acestui context, tensiunea maxilarului trădează o neputință de a se relaxa, poate chiar un sentiment de ostilitate permanentă față de mediu. Este o variantă a mestecatului discret. Linia maxilarului se vede clar prin pielea obrazilor. Chipul este întunecat, ostil.

REACTIV

SUNTEȚI O PERSOANĂ REACTIVĂ?

Mâna dreaptă ține încheietura mâinii stângi.

Reactivul este un individ prudent. Are uneori tendința de a reacționa la nesiguranță prin inerție. Poate fi și gregar, urmând direcția impusă de majoritate. Adesea atât de calm, în aparență, pe cât este de cumpătat și de rațional, de metodic sau de realist, simte nevoia de a face ordine în informațiile pe care le primește, înainte de a putea acționa. Încheietura mâinii stângi este sediul simbolic al fatalismului. O formă de supunere la evenimentele care-l stânjesc. Reactivul evită să ia decizii brutale. Această ancorare trădează și comportamentele compulsive și/sau obsesionale.

Când sunteți surprins de brutalitatea unei noutăți grave sau a unei recompense neașteptate care vă perturbă cu violență emoțiile, vă împiedicați la modul simbolic să vă strigați bucuria sau suferința.

În general, gura este acoperită cu mâna stângă, la un dreptaci. De ce mâna stângă? Pentru că trebuie să ne păstrăm mâna dreaptă ofensivă pentru a reacționa.

REALIST

SUNTEȚI O PERSOANĂ REALISTĂ?

Degetul mare drept îl domină pe cel stâng în poziția degetelor care „croșetează”?

Dacă ne suprapunem degetele mari în modul cognitiv, frecvența dinamică poartă amprenta unei anume rigidități sociale.

Comunicarea este realistă, rațională și pragmatică. Frecvența corespunde cu tonul vocii care susține discursul, un ton mai uniform, chiar monocord, spre deosebire de cel afectiv (degetul mare stâng). Sunteți logic și în căutarea eficacității sau a rentabilității acțiunilor pe care le întreprindeți. Indivizii care își suprapun degetele în modul cognitiv (degetul mare de la mâna dreaptă dominant) însuflețesc, organizează și reglementează activitățile grupului. Sunt mai ambițioși decât afectivii, cei al căror deget mare stâng este dominant.

CE ESTE O FRECVENȚĂ DINAMICĂ?

Există două, cea a dorinței și cea a plăcerii. A dumneavoastră depinde de dorință, adică de nivelul motivației ce reprezintă carburantul ambiției.

Termenul „dinamică” utilizat în contextul suprapunerii degetelor nu este o figură de stil. Se alătură regulilor psihologiei dinamice inițiate de Kurt Lewin, psiholog american de origine germană, care a studiat, din punct de vedere dinamic, comportamentele asociate motivației și învățării. Teoria lui, fondată pe noțiunea de „câmp psihologic”, l-a determinat să analizeze interacțiunile dinamice din interiorul grupului de indivizi. Fiecare dintre aceste grupuri este constituit din două profiluri de bază: afectiv și cognitiv, în proporții variabile. În toate cazurile posibile, fie rațiunea domină emoția, și avem de-a face cu profilul cognitiv, fie emoția domină rațiunea, în cazul afectivului.

REANALIZARE

Un inel la fiecare dintre degetele mijlocii trădează o nevoie de reanalizare pentru a echilibra cei doi stâlpi de menținere a echilibrului psihic, încrederea în sine și stima de sine. Dar acestei nevoi declarate i se opun prejudecăți sau idei preconceptuate care inhibă orice capacitate de reanalizare. Este cazul câinelui care se învârte în jurul cozii.

Jean-Pierre își mângâie barba ori de câte ori trebuie să ia pe loc o hotărâre. Este producător de televiziune. Când un bărbos își mângâie barba, este întotdeauna un semn că reanalizează lucrurile. Dacă aveți nevoie să faceți bilanțul, lăsați-vă

barba să crească, timp în care puteți găsi o nouă cale spre succes.

Interlocutorul stă pe scaun, cu călcâiele ridicate de la sol, iar picioarele sunt sprijinite unul lângă altul pe dege.

Are rețineri în a adera la punctul dumneavoastră de vedere, cu toate că și-ar dori acest lucru. Ultima luptă ce se va da în mintea lui va fi câștigată de emoții, în detrimentul rațiunii. Per ansamblu, aveți de-a face cu un introvertit timid care caută să se reanalizeze.

Interlocutorul își ține degetele de la mâna stângă în mâna dreaptă, cu brațele la spate. Degetele de la mână sunt sursa creativității; când o mână o imobilizează pe cealaltă, mesajul nonverbal se traduce prin refuzul reanalizării sau prin evitarea unui dialog ce se impune, ceea ce înseamnă același lucru.

Interlocutoarea își petrece timpul mutându-și inelul de pe un deget pe altul.

Acest gest exprimă o mânie implicită din partea unei femei căreia nu-i plac reanalizările sentimentelor la care se raportează. La fel și în privința unui bărbat care se amuză cu același joc: nu-i place să repună în discuție convingerile pe care le are.

RECU

Interlocutorul își prinde cu mâna ramele ochelarilor.

Se servește simbolic de ochelari ca de un binoclu. Este gestul tipic pentru un interlocutor care încearcă să dea înapoi.

REFRACTAR

După unii specialiști, o femeie care nu este atrasă sau simte o repulsie nedeclarată față de un bărbat își va încrucișa brațele la piept și va sta picior peste picior în direcția opusă interlocutorului, arătându-și astfel neacceptarea.

Interlocutorul este așezat, iar cele două mâini apasă pe vintre.

Atitudine tipică de refuz. Interlocutorul vă semnalează că punctele sale de vedere sunt de neconciliat cu ale dumneavoastră.

Interlocutorul are tendința de a-și țuguia buzele.

Atitudine de refuz. Este posibil să-l stingheriți atunci când îi dați senzația că știți tot, în vreme ce el nu înțelege, probabil, nimic din ceea ce îi spuneți. Buzele se țuguiază atunci când mecanismele de înțelegere se blochează.

Dacă mâna stângă prinde antebrațul drept, mâna spațiului intră în contact cu sediul simbolic al rezistenței la frustrare (antebrațul drept). Subiectul va avea tendința de a se opune la orice propunere care l-ar putea leza sau ofensa, deci care i-ar putea reduce spațiul de libertate.

REGRESIUNE

Stă îmbufnată, cu bărbia pe genunchi, cu picioarele strânse la piept, în poziție șezând.

Atitudine regresivă tipică. Subiectul caută poziția fetală pentru a se proteja.

Tânărul își bea berea sau apa minerală direct din sticlă.

Atitudine regresivă tipică pentru adultul care se întoarce la biberon.

Comicul se strâmbă ca un copilăș, în timp ce își prinde două, trei sau patru degete cu cealaltă mână.

Se agață de degetele „mari“ ale tatălui său/mamei sale, regresând la vârsta fragedei copilării, când învăța să meargă. Acest cod gestual dezvăluie un refuz de a se afirma, degetele prizoniere nefiind decât o reprezentare simbolică a imaginilor părintești. Este tipul de gest pe care-l afișează comicii pentru a mima personalitatea în plină regresivitate.

RELAȚIONAL

VĂ ÎNRUDIȚI CU PROFILUL RELAȚIONAL?

GRILĂ GESTUALĂ

- Bațul stâng dominant;
- Degetul mare al mâinii drepte dominant;
- Ascultare telefonică la urechea dreaptă.

La relațional, senzațiile primează asupra sentimentelor. Frecventează adeseori multă lume fără a alege grâul de neghină. Comunicativ, expansiv, motivant, vulgarizator! Relaționalul este o ființă fundamental curioasă față de tot ce o înconjoară și un minunat mediator. „Celălalt nu este altceva decât o imagine inversată a sinelui“, acesta este aforismul după care se ghidează relaționalul pentru a înainta în societate.

ANXIOLITICUL

Comunicarea este regatul relaționalului, un lider în acest domeniu, care necesită un profil extravertit. Protejat de temperamentul său defensiv, relaționalul nu-și poate exercita talentul decât dacă este ales de public. Îi place să fie iubit, chiar dacă nu de toți și nu întotdeauna. Instigator la pace sau la război, provocator, dar nu contestatar sau consensual, cunoaște din instinct cum să

dezgolească discursul și să-i smulgă frunza în spatele căreia își ascunde goliciunea! Cunoaște cuvintele care fac să vibreze emoția atunci când trebuie adormită rațiunea și pe cele care trezesc rațiunea atunci când emoția se ascunde în spatele minciunii. Relaționalul are simțul coordonării, îi place să-și împărtășească pasiunile și elanurile de bucurie într-un mod festiv și cu cât mai multă lume. Pentru a reuși, el va frecventa profilurile creative, cărora le va fi un ideal purtător de cuvânt. Relaționalul trăiește la lumină, are nevoie de rezonanța celorlalți pentru a da un sens existenței sale. Temperamentul relaționalului veritabil constă în a rotunji colțurile, a flata, a insinua, a sugera, pe scurt, impresionează în loc să exacerbeze, stinge focul sterilizând furia. Înainte de orice, el se dorește anxiolitic.

MEDIATORUL

Relaționalul crede în puterea magică a cuvintelor. La ce ar folosi să și-i facă dușmani pe ceilalți, când e mult mai ușor să-i pună la păstrare. În esență, aceasta ar putea fi filosofia lui. Dispune de o capacitate înnăscută de a negocia soluțiile: talentul de mediator îi permite să prevină conflictele sau să le soluționeze.

PRIETENUL BUN

Capacitatea de a stabili relații personale este cel dintâi talent pe care-l stăpânește. Acesta îi permite să identifice sentimentele și preocupările celorlalți pentru a răspunde în modul potrivit – este întreaga artă a relațiilor personale. Copiii relaționali se înțeleg bine cu toată lumea, se joacă de bună voie cu ceilalți fără să dea dovadă de intoleranță, și se bucură de asta. În general, știu să descifreze emoțiile și sunt preferați de colegii lor. Omul este un animal social, făcut pentru a trăi în societate.

SIMȚUL VALORILOR UMANE

Plin de zel, își investește cu mare plăcere trupul și sufletul în slujba pe care o are, dacă este motivat de atmosfera de lucru. În schimb, dacă i se caută nod în papură sau dacă este hărțuit chiar și subtil, se poate dovedi un adversar de temut. Ferm atunci când ia o hotărâre, n-o să-l puteți face să se răzgândească. Bărbat sau femeie de putere, relaționalul are simțul ierarhiei, dar nu se va jena să-și contrazică superiorul ierarhic dacă el consideră că acesta a luat-o pe un drum greșit. Este productiv, dar și foarte reactiv în situații de urgență. Relaționalul are simțul valorilor umane și își respectă colaboratorii, atâta vreme cât și aceștia îl respectă. Dacă este cazul, va face în așa fel încât să-i plătească cu aceeași monedă defăimătorului, atunci când acesta din urmă va lăsa garda jos.

ÎN CONCLUZIE

Relaționalii sunt majoritari în Franța, la egalitate cu idealștii.

Atât relaționarii, cât și idealștii sunt niște cititori înfocați și, alături de tribali, reprezintă 64% dintre clienții librăriilor. Am efectuat un studiu, în 2007, pe 40 de librării și circa 3 000 de clienți, de unde și procentajul foarte exact, o informație prețioasă de care țin cont cu ocazia lansărilor și a saloanelor de carte. Identifică rapid cele trei profiluri care, adeseori, înseamnă cei mai buni cititori ai mei.

REPRIMARE

A reprima echivalează cu a împiedica exprimarea unei manifestări de antipatie, precum strivirea nasului sau a unei urechi cu arătătorul sau strivirea unui picior cu celălalt.

REPROȘ

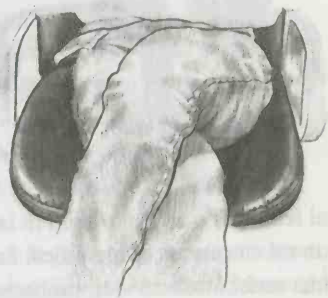
Șeful de serviciu își pune sistematic ochelarii pe vârful de nasului și vă privește pe deasupra ramelor.

Atitudine legată de curiozitatea amestecată cu o urmă de reproș.

REPULSIV

Colegul sau colega dumneavoastră se așază picior peste picior. Stângul îl domină pe dreptul.

Piciorul stâng este comandat de emisfera cerebrală dreaptă, emisfera afectivă care, prin definiție, este mai vulnerabilă într-un context de negociere. Se controlează. Poziția este repulsivă. Cel care se controlează nu stăpânește situația. Cel care o stăpânește nu are nevoie să se controleze.

Secretara patronului (dreptace) își încrucișează picioarele la nivelul coapselor.

Subiectul feminin nu se poate simți în largul lui într-un rol cu care nu se identifică. Ea își va exprima astfel instinctiv dezaprobarea sau anxietatea. În caz contrar, postura este repulsivă. Mesajul nu circulă. Simpatia nu face parte din program.

RESEMNARE

Interlocutorul stă, prăbușit într-un fotoliu, ca și cum și-ar fi pierdut orice urmă de energie.

Prăbușirea corpului este un semnal de deprimare, de hipotensiune și/sau de slabă activitate mentală. Interlocutorul vă anunță prin acest gest interpus că se află la capătul puterilor. Resemnarea se citește cu ochiul liber. Vă prăbușiți pe un fotoliu, pe o sofa sau pe un pat. „Prăbușiții“ sunt întotdeauna mai influențabili (sau mai puțin opoziționali) decât cei care se instalează cu grijă pe scaunul lor sau într-un mod un pic cam rigid.

RESPINGERE

Producătorul își lovește incisivii cu vârful unghiei arătătorului.

Este un gest tipic de respingere, ca și cel care constă în a bate darabana de nerăbdare, pe o masă. Interlocutorul nu vă înțelege. A întrerupt conexiunea chiar din momentul în care a început să se preocupe de dinții săi.

Subalternul dumneavoastră este așezat, mâna lui stângă strangulând abdomenul pe partea respectivă.

Este vorba despre o atitudine de respingere. Regretă deja că v-a primit. Nu vă mai chinuiți căci este posibil să aveți de-a face cu un individ care-și cultivă regretele înainte de a ști de ce se întoarce! Ideile dumneavoastră nu-l interesează, dat fiind că nu el este cel care le-a avut.

Este așezat, iar ambele mâini îi strangulează abdomenul.

Atitudine tipică a refuzului de a dialoga. Afișând această secvență gestuală, interlocutorul vă semnalează că punctele lui de vedere sunt incompatibile cu ale lui.

REVELATOR SUNTEȚI UN REVELATOR

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant;
- Degetul mare stâng dominant.

După cum o dezvăluie și numele, dezvăluie partea negativă a societății sau a unui individ.

Psihiatru, sociolog, scriitor, actor, om politic etc., revelatorul este indispensabil pentru echilibrul democratic al unei națiuni. El denunță abuzurile, se revoltă împotriva progreselor tehnologice, nu suportă nedreptatea sau indiferența. Într-o țară

supusă unui regim totalitar, revelatorii sunt în minoritate sau la închisoare. Această constatare provine dintr-o muncă de observare efectuată pe baza fondului de fotografii care identifică cele două gesturi care-l privesc pe revelator.

Perfecționist, revelatorul care se angajează într-o direcție merge până la capăt, oricum s-ar termina lucrurile. Este fidel lui însuși și convingerilor sale. Ca în cazul oricărui defensiv, recunoașterea utilității sale în cadrul grupului sau a competențelor sale de către grup, care îi alimentează stima de sine. Nivelul de devotament al unui revelator frizează uneori caricaturalul, dar el nu-și poate îndeplini misiunea fără această recunoaștere a tuturor eforturilor sale într-o perenitate a cuplului, a întreprinderii sau a grupului care l-a primit în sânul său. Revelatorii aparțin în principal profilului psihogestual al idealistului.

REVEDICATIV

Interlocutorul merge alături de dumneavoastră, cu pumnii strânși. Doza de agresivitate a atins cote maxime și nu se exprimă decât prin intermediul pumnilor. Un individ revindicativ, contradictoriu și foarte polemic!

Urechea stângă este un sediu psihoanatomic al revindicării. Ființă frustrată, castrată, privată de o satisfacție adeseori legitimă sau considerată ca atare, exclusă, respinsă, lipsită de iubire, victimă a indiferenței, toate aceste situații generează uneori patologii ale urechii stângi de tipul supraproduției de sebum, dureri atipice ale urechii interne, herpesuri recidivante în interiorul conductului auditiv, dopuri de ceară formate repetat.

Palparea lobului urechii stângi este un semn distinct de frustrare, pe care am avut ocazia să-l observ la numeroși indivizi revendicativi nemulțumiți de soarta lor.

Palmele sunt orientate în jos. Sunt „mâinile reductoare”. Subiectul care folosește gestul este în aceeași măsură reductor și, mai ales, revizionist, în caz de nevoie. Sunt mâinile unui subiect prudent, chiar neîncredător, care va tergiversa orice hotărâre sau va tempera elanurile colegilor săi. Modul pronăției poate apărea punctual atunci când situația trebuie temperată.

Interlocutorul, sprijinit pe coate, își apasă buricele degetelor unele de altele, cu mâinile în formă de clopot.

Secvență gestuală la modă printre politicienii care se prefac că înțeleg ceva ce ignoră. Revizionism și limbă de lemn, acesta este sensul sintetic al gestului în cauză, neobișnuit și, mai ales, foarte politic. Când un tribun își depărtează palmele, cu buricele degetelor lipite, înseamnă că vorbește, fără să se asigure, despre un subiect pe care nu-l stăpânește bine, luând-o pe ocolite.

REVIZIONIST

Mâinile în pronăție.

În schimb, dacă prietenul vorbește plecându-și ochii spre stânga, acest mod de a privi trădează, cel mai adesea, un trișor. Își exprimă mental dezacordul, fără să-l susțină și cu voce tare. Atenție, căci mișcarea în chestiune poate fi imperceptibilă dacă nu sunteți atent. Ca regulă generală, persoanele a căror privire alunecă în jos, spre stânga, sunt niște revizionști! Orientarea de acest tip indică și o incertitudine sau un temperament indecis.

DEGETUL STARTER

Este foarte important să observați de la ce deget pornește enumerarea. Acest al doilea element poate varia, ceea ce nu este valabil și pentru mâna pasivă sau degetul-abac. Dacă experimentați, încercați cu cele două degete mari și cu arătătoarele, pentru a percepe modul de enumerare cel mai confortabil. Începeți cu arătătorul, cu degetul mare, mai rar cu mijlociul.

DEGETUL-ABAC: DEGETUL MIC DREPT

Își enumeră condițiile pornind de la degetul mic drept, servindu-se de arătător sau de degetul mare. Părăsește literalmente viitorul pentru a se întoarce în trecut.

REVOLTĂ TUNSOAREA-ARICI?

Părul scurt este rebel și se ridică în toate direcțiile! Este ariciul care se ferește de propriii țepi! Acest gen de tunsoare trădează un semnal de refuz. Refuzul de a de supune tiparului impus de o educație cam prea rigidă. Reîntoarcerea la moda gelului (pomada străbunilor noștri) a contribuit la tunsoarea de tip arici.

RIDICOL (TEAMA DE)

Stând jos, interlocutorul își încrucișează gleznele, picioarele sunt așezate într-o parte. Interlocutorul se teme să nu pară ridicol în ochii anturajului. Preferă să se lase călcat pe bătăături decât să-și afirme autoritatea. Astfel, nimeni nu va putea pretinde că nu-și iubește aproapele. Această teamă de ridicol este cel mai grav handicap al său, îl obligă să fie evaziv în loc să se ia la trântă cu viața. Va umbla cu multe ocolșuri pentru a nu fi nevoit să refuze pe cineva.

RIGUROS

DEGETUL STARTER

Este foarte important să observăm de la ce deget pornim enumerarea. Acest al doilea element poate varia, ceea ce nu este valabil și pentru mâna pasivă sau degetul-abac. Dacă experimentați, încercați, pe rând, cu cele două degete mari și cu arătătoarele, pentru a percepe modul de enumerare cel mai confortabil. Începeți cu arătătorul, cu degetul mare sau, mai rar, cu mijlociul!

DEGETUL-ABAC: DEGETUL MIC STÂNG

Își enumeră condițiile pornind de la degetul mic stâng. Îi place să plaseze lucrurile în contextul lor istoric. Este și un pic conformist, dar foarte riguros.

ROMANTIC

Își apleacă ușor capul spre înainte când vorbește la telefon.

Capul are tendința de a se apleca atunci când interlocutorul de la telefon sau martorul conversației este perceput ca un prieten de suflet.

Tânăra strânge la piept cele mai frumoase pagini de poezie, cu mâinile petrecute peste coperta cărții. Își apleacă ușor capul spre stânga.

Gest afectiv al unei îndrăgostite inspirate de poezie, după cum reiese din modul în care își lipește cartea la piept și din înclinarea capului către stânga. Este vorba despre o atitudine de seducție introvertită. Înseamnă că persoana sedusă este cea care reproduce acest gest, nu cea căreia i se adresează surâsul.

Ea își înclină capul și își sprijină obrazul în palmă, cu un aer visător.

Gest tipic pentru un personaj romantic, cugetând la nevoia de a se proiecta în viitor pentru a ști mai mult.

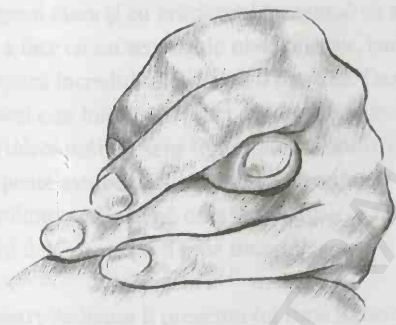
Diamantul sau cerceul din nară.

Această modă se observă de obicei pe partea stângă, mai rar pe cea dreaptă și niciodată în ambele părți. Ne putem imagina o interpretare prin raportare la sexualitatea subiectului; căci nasul se irigă cu sânge atunci când excitarea întunecă rațiunea. De unde și mâncărimile nazale! Un diamant în nara stângă ar putea indica o sexualitate supusă unor sentimente împărtășite, în timp ce nara dreaptă ar indica un subiect mult mai preocupat de zona de sub centură.

RUPTURĂ

Degetele învăluie degetul mare. Degetul mare încarcerat este un reflex gestual alternativ, deci predictiv.

Inserarea degetului mare între mijlociu și inelarul de la mâna stângă. Secvența este predictivă pentru o ruptură sau pentru o despărțire temporară ori definitivă. Această interpretare decurge dintr-un context amoroș. Uneori, inserarea degetului mare între mijlociu și inelar se produce în serie după despărțirea unui cuplu. În oricare dintre situații, factorii pot fi reinterpretați: aveți sentimentul că vă implicați degeaba. Această senzație se diminuează pe măsură ce discuția înaintază.

RUȘINE

De ce duceți mâna la gură când râdeți? Și ce mână?

Mâna dreaptă trădează o rușine sau o stare de jenă. Mulți copii, dar mai ales fete, duc mâna dreaptă la gură. Pe măsură ce cresc, majoritatea renunță la acest gest protector, dar cei care îl păstrează arată care le este gradul de puerilitate.

Privirea tinde să-i fugă lateral, spre stânga. Poate fi vorba despre o lipsă de maturitate, dar și de imposibilitatea de a înfrunta realitatea cotidiană. În anumite circumstanțe, ochii fug spre stânga atunci când jena sau un sentiment de rușine apare din senin. Trebuie să știți că partea stângă a corpului este identificată cu imaginea maternă, înscrisă ca atare în organizarea supraeului, codul de bună purtare al conștiinței. Din punct de vedere biologic, partea stângă este sensul evadării, al fugii.

Simplul fapt de a ne pune mâna ca o vizieră este un gest sinonim cu rușinea sau cu disimularea.

Există un gest anume pe care îl practicăm cu toții în viața de zi cu zi și pentru care folosim în mod sistematic mâna nepotrivită: acțiunea de curățare a anusului, la toaletă.

Este o acțiune de bază și care nu necesită intervenția mâinii motrice. Cu toate acestea, sunt foarte rari dreptacii care își folosesc mâna stângă (și viceversa) pentru a proceda la această toaletă mai mult decât sumară. Inversiunea gestuală de care vorbim ar putea decurge dintr-un sentiment de furie,

poate chiar de rușine, indus încă din fragedă copilărie față de materiile fecale. Prin urmare, folosirea mâinii drepte devine un semn de stres, produs de specificitatea acestei situații, care este percepută ca fiind cât se poate de jenantă, și nu naturală. Din acest motiv, anusul este sediul simbolic al rușinii.

Un individ care se scarpină frecvent în porțiunea dintre fese este adesea un tip emotiv, instabil; nu trebuie însă exclusă nici posibilitatea unui prurit. Dar cu ce mână se scarpină în zona respectivă? Tot cu dreapta? Ar fi cazul să învețe să folosească mâna stângă pentru a face mișcărilor de rigoare.

S

SABOTOR

Dacă profesorul își astupă tot timpul nările cu degetul mare și cu arătătorul înseamnă că aveți de-a face cu un sceptic de nivel olimpic, care-și afișează incredulitatea ca pe o medalie. Dar gestul este folosit și atunci când vrem să evităm un miros urât, în sens figurat. Interlocutorul își poate astupa nările pentru a vă semnala involuntar că este pe cale să se angajeze fără să-și dea seama pe o linie moartă.

Thierry Ardisson îi prezenta lui Paco Rabanne coperta cărții. Creatorul de modă își ciupea nările, frecându-le de câteva ori, ca și când revelațiile catastrofice pe care le conținea cartea ar fi degajat brusc un miros greu. Este adevărat că, în această afacere, și-a pus credibilitatea în joc. Nu prezici sfârșitul lumii fără să-ți iei măsuri pentru cazul în care ar fi dezmințite. Din păcate, apocalipsa i-a jucat un renghi. Iată ce se întâmplă când te amesteci într-un domeniu pe care nu-l stăpânești. Sunt mulți prostănaci care se cred niște Dumnezei de îndată ce și-au făcut un nume într-un anumit domeniu. Brusc, sunt puși în încurcătură de geniul lor originar.

Tipul din cafenea își ține țigara între degetul mare și arătător, cu vârful incandescent îndreptat spre el, iar țigara este ascunsă în palmă.

Este ceea ce se numește un sabotor!
Temperament de învins dublat de un nivel olimpic de egotism. Un mic detaliu: un individ care își ține țigara înțepenită între degetul mare și arătătorul mâinii drepte semnalează, fără să-și dea seama, că ar fi victima unor neresușite sexuale.

Bicepsul stâng este sediul simbolic al instinctului de supraviețuire, iar ancorarea

lui trădează, poate, recursul la acest instinct vital. Brațul stâng servește drept scut în eventualitatea unei lupte corp la corp. Imobilizarea acestei apărări cruciale, identificată ca atare în patrimoniul nostru ereditar, este, prin urmare, un adevărat sabotaj la adresa mecanismelor de supraviețuire.

Degetele mâinii drepte, adunate mănunchi, mutualizează argumente care, în general, nu cântăresc mai mult decât cuvintele.

Gest ritualic reprodus de numeroși politicieni aflați în fața auditoriului, evidențiază o idee de reunire a mijloacelor puse în aplicare pentru a ajunge la rezultat. Din păcate, abuzul de acest cod gestual trădează un individ a cărui capacitate de a uni masele este adeseori mai mult teoretică decât practică.

Unificator, dar și sabotor atunci când norocul trece pe lângă el fără a se opri să-i binecuvânteze inițiativele. Atunci se preface

în fundamentalist, fără voia lui, bineînțeles. Iar fundamentalistii sfârșesc întotdeauna prin a spăla putina, atunci când victoria la care sperau întârzie să apară. Fundamentalistii sunt atinși de un sindrom curent, intitulat *spleen*-ul desăvârșirii. Nu pot trece linia de sosire și, deci, nu pot nici să guste din plăcerea victoriei, căci și-ar pierde motorul credinței lor: frustrarea vieții pământești va fi răsplătită în viața de dincolo.

Își strivește vârful nasului cu buricul degetului arătător

Nasul este sediul simbolic al priceperii. Ah! Dacă ar fi fost o comandă electrică! Dar cel care face acest gest nu se și întâlnește neapărat cu priceperea! Când ne strivim flerul, acesta se aplatizează. Interlocutorul dumneavoastră este genul de om care naufragiază într-o băltoacă.

SALUTURI

APLECAREA CAPULUI

Englezii au un gest specific de salut care constă în aplecarea capului și înclinarea într-o parte. Este un vestigiu din a Evul Mediu, când oamenii își scoteau pălăria pentru a saluta. Prin urmare, s-au mulțumit doar cu aplecarea scurtă a capului în timp ce este atinsă pălăria.

A saluta publicul printr-o reverență este un mod de a-i mulțumi pentru aprecierea sa gestuală (aplauze). Totuși, plecăciunea este considerată mai degrabă un semn de supunere în fața interlocutorului. Vă supuneți succesului?

> Vezi și **PLECĂCIUNI**.

SĂRUT

Sărutul pe gură (pe buze) reprezintă, în principiu, un gest intim, care nu este schimbat

decât cu partenerul sau cu copiii, în cadrul cuplului. El constituie un fel de pact afectiv tacit, care presupune că indivizii care aparțin aceluiasi clan se posedă în exclusivitate. Sărutul acesta dispăre din relația părinți-copii atunci când aceștia din urmă trec de la copilărie la pubertate. Dacă lucrurile nu se potrec astfel, aceasta ar putea însemna că părinții le refuză copiilor dreptul de a crește. Părinții geloși sau posesivi adoptă acest tip de comportament și le reproșează copiilor că nu vor să-i mai sărute pe gură când devin adolescenți. În acest mod, pactul este rupt.

ISTORIA SĂRUTULUI

Pe vremuri, cei de rang egal se sărutau între ei – pe gură sau pe obraji –, însă inferiorii nu-și puteau lua asemenea libertăți cu superiorii lor. Cu cât era mai jos rangul celui care săruta, cu atât mai jos era nevoit să sărute, astfel încât cei mai umili trebuiau „să sărute țărâna“. Cu alte cuvinte, țăranul trebuia să sărute pământul de sub tălpile seniorului, nefiind demn să-i sărute nici măcar picioarele. Pe măsură ce se ridica statutul, se ridica și locul ce putea fi sărutat. Plecând de la tălpile picioarelor, se ajungea la poala mantiei sau a robei, la genunchi și, în sfârșit, la mână. Odinioară, de exemplu, episcopii aveau dreptul să-i sărute genunchii papei, însă cei mai umili trebuiau să se mulțumească să sărute crucea brodată pe pantoful său drept. Numai sărutul mâinii – cel mai puțin excesiv dintre toate tipurile de săruturi ale supunerii – a supraviețuit până în zilele noastre. În unele țări, încă se poartă ca bărbatul să sărute mâna femeii. Dar și acest gest tinde să dispară, din cauza luptei femeilor pentru egalitate socială. Și papa a pierdut câteva mărci ale supunerii, iar cei care obțin o audiență privată au acum dreptul

de a-i săruta inelul. Sunt însă nevoiți să îngenuncheze, privilegiu formal pe care astăzi doar papa îl mai împarte cu Dumnezeu.

SĂRUTUL SOCIAL

Candidata de la concursul de televiziune *Télé-crochet* este atât de bucuroasă, încât, pentru a-i mulțumi cântărețului, îl sărută în mod spontan, într-o mișcare stânga-dreapta.

Ségolène Royal sărută întotdeauna mai întâi obrazul drept, apoi pe cel stâng, două atingeri lipsite de căldură. Numai că... atunci când gestul îi face plăcere, ea schimbă ordinea: stânga-dreapta. Atunci când Jean-Pierre Chevènement a anunțat că este de partea ei, Ségolène i-a întins mai întâi obrazul stâng pentru sărut. Un lucru neobișnuit pentru această femeie, care este distantă și care, în majoritatea cazurilor, întinde obrazul drept.

CINE ÎNTINDE OBRAZUL?

Bărbatul își întinde buzele spre obrazul oferit de femeia care îi este prezentată. Ea îi întinde obrazul stâng. De ce nu dreptul? Să fie, oare, stângace?

La primul contact dintre două persoane care nu se cunosc, sărutul social este un fel de preludiu, care depinde de contextul sau de vârsta protagoniștilor. Adolescenții și tinerii îi sărută în mod spontan pe necunoscuții pe care îi întâlnesc pentru prima dată. O persoană matură întinde mâna, însă, la despărțire, o sărută pe femeia pe care a cunoscut-o, dacă s-au plăcut. Femeia îi va oferi obrazul drept sau stâng. Bărbatul va întinde buzele și o va săruta în fugă, aproape distrat. Efuziunea este atât de fugitivă, încât mesajul – obrazul drept sau cel stâng – scapă de obicei neobservat de către cel care sărută. Cu toate acestea, partea oferită pentru sărutul social este esențială pentru felul cum vor decurge ulterior evenimentele.

Însă, mai întâi, să vedem de ce regula generală este ca femeile să-și ofere obrazul. Și de ce bărbații se simt obligați să le sărute? Trebuie precizat că ele nu-și oferă obrazul decât bărbaților. Când două femei se sărută, ele se mulțumesc cu un țocăit în aer. Obrajii sunt cei care se ating, nu buzele. Iar acest simulacru de sărut începe întotdeauna cu obrazul drept.

CONVENȚIILE

Sărutul face parte din panopia convențiilor sociale ale epocii noastre. Ne sărutăm prietenii, pe prietenii prietenilor, atunci când îi cunoaștem sau când îi reîntâlnim, și, în mulțimi, toată lumea se pupă cu toată lumea la plecare. Sensul primordial al sărutului social sau amical indică, teoretic, un elan de simpatie al unei persoane către alta, indiferent dacă aceasta este

de același sex ori de sex opus. Veți observa că, în principiu, nu sărutați o persoană cu care ați petrecut o seară dacă aceasta nu a manifestat nici un interes față de dumneavoastră sau dacă vă este antipatică. Sărutul social este, în mod esențial, o marcă de simpatie destinată unei relații pasagere. Din punct de vedere ierarhic, el reprezintă gradul superior sărutului mâinii. Cu toate acestea, unele tipuri de săruturi sociale, care nu pot fi considerate ca făcând parte din constrângerile profesionale sau familiale, sunt, de fapt, semnale de respingere. În schimb, altele sunt atât de ambigui, încât putem să ne întrebăm care sunt adevăratele intenții ale celui care sărută sau ale celei care primește acest omagiu carnal: sărutul în gol, de exemplu, ori sărutul în care corpul se retrage. Acest ultim reflex ar putea fi o reacție aflată în legătură cu o respingere olfactivă, cauzată de o respirație neplăcută, de un machiaj penibil, de un miros dezagrabil al corpului etc.

MODA CELOR PATRU SĂRUTURI

De ce patru săruturi și nu unul, două, trei sau chiar zece? Moda franco-franceză a lui patru în una este destul de recentă. S-ar părea că este o reacție socială la mărirea gradului de nesiguranță. A-l săruta pe celălalt înseamnă a crea condițiile unui pact de neagresiune. De aici mania de a săruta pe toată lumea, chiar și pe cei perfect necunoscuți! A cere un pachet de patru săruturi este un mod de a îngropa securea războiului înainte de posibila începere a ostilităților. De altfel, acest obicei este specific mai ales orașenilor. La țară, oamenii se sărută mult mai puțin, acolo fiind în vigoare strângerea mâinii ori salutul de la distanță.

OFERIREA OBRAZULUI DREPT

Obrazul drept depinde de emisfera cerebrală stângă, creierul cognitiv și masculin. Simplul

fapt de a oferi obrazul drept celui care sărută este un mod de a înălța o barieră. Femeia își exprimă astfel distanțarea. În unele împrejurări, femeile nu pot evita acest sărut social, așa că vor oferi obrazul drept pentru a marca o distanță virtuală față de această apropiere suportată, dar nedorită. Unele femei întind numai obrazul drept tuturor persoanelor pe care le întâlnesc, fie ele cunoscute sau nu. Ele sunt persoane mai degrabă rigide, nu flexibile. O femeie furioasă nu-i va întinde niciodată obrazul stâng partenerului cu care tocmai s-a certat, asta în cazul în care va accepta ca el s-o sărute. Obrazul drept depinde de emisfera cerebrală stângă, de creierul masculin: calculat, oportunist, dar mai deloc tandru.

OBRAZUL STÂNG

Obrazul stâng depinde de emisfera cerebrală stângă, creierul afectiv și feminin. Obrazul stâng este o invitație, o viză afectivă, un permis de liberă trecere care deschide prima ușă dintre două persoane care se cunosc deja ori s-au întâlnit pentru prima oară. Femeia îi oferă în mod instinctiv acest obraz unui bărbat care îi place din start. Dacă într-un cuplu se stabilește o complicitate, chiar în lipsa unei legături amoroase, femeia își va întinde în mod impulsiv obrazul drept. Tot astfel, dacă femeia nu face primul pas, bărbatul va fi cel care o va săruta pe obrazul stâng, chiar dacă ea nu l-a întins. Elanul de simpatie irațională face femeia să ofere din oficiu acest obraz.

DAR FEMEILE CARE ÎI SĂRUTĂ PE BĂRBAȚI?

Există, cum să nu, însă nu prea multe. Acest mod de comportament adoptat la un prim contact spune multe despre cererea directă a celei care sărută. Sărutul prietenesc al seducătoarei este umed. Ca și la câine, salivarea

abundentă la om constituie semnalul apetitului, fie el sexual sau gastronomic. Sărutul uscat și glacial pe care îl primim în fiecare dimineață de la colegi, femei sau bărbați, este evident unul social, chiar pseudoamical. În schimb, sărutul umed este cât se poate de senzual. Pupicul umed pe care o fetiță i-l dă tatălui ei adorat este cu siguranță cel al unei femei oferit bărbatului vieții ei. Și nu există nici un motiv ca acest tip de sărut să-și schimbe sensul după douăzeci de ani.

SĂRUTUL-SPION

În spatele săruturilor languroase se ascunde o adevărată mașină de selecționare a partenerului cu care se dorește o relație durabilă. Cercetătorii de la Universitatea din Albany, statul New York, au întreprins un studiu științific asupra sărutului. S-ar zice că știința este o treabă tare ușuratică. Fără îndoială, aceasta a fost impresia celor 1 041

de studenți care s-au oferit cu mare plăcere voluntari pentru experimentul respectiv. Cu toate acestea, rezultatele sunt edificatoare. În spatele unui sărut oferit cu toată gura se află milenii întregi de evoluție, mult Darwin și o doză bună de șiretenie genetică. Concluzia cea mai importantă la care au ajuns cercetătorii respectivi este următoarea: ceea ce a început ca o tehnică de curtare a devenit o metodă de a spiona. Sărutul, de preferință foarte profund, cu limba, și cât mai umed cu putință, furnizează o bază de date biochimice pe care femeia o prelucrează în mod inconștient, însă implacabil. Ea găsește aici informații despre condiția fizică a oricărui candidat la rolul de tată al copiilor ei. Asta ar putea fi o explicație a faptului că ne place atât de mult sărutul francezesc, cu introducerea limbii cât mai adânc în gura celuilalt și cu gura cât mai deschisă.

În orice caz, concluzia studiului este că săruturile-spion sunt tipice mai degrabă pentru femei. Bărbații le folosesc în principal ca o invitație sexuală. Saliva permite mai degrabă un schimb de hormoni, de exemplu de testosteron. Când bărbatul reușește să introducă testosteron în gura femeii, acest lucru îmbunătățește receptivitatea sexuală a partenerii sale. Autorii studiului prezentat precizează că au avut în vedere o populație specifică: studenții celibatari. Rezultatele pot să nu se aplice, ori să se aplice mai puțin, la persoanele ceva mai mature, căsătorite și cu copii. Cu toate acestea, ele vor permite să se determine în ce măsură sărutul este un detonator pentru viitorul (sau absența viitorului) unei relații.

Cercetătorii au ajuns astfel la concluzia că a săruta bine nu este neapărat o garanție a

succesului. Însă a săruta prost duce inevitabil la eșec. Bărbații și femeile acordă, cu toții, mai multă importanță sărutului în relațiile de lungă durată decât în cele trecătoare. În ultimul caz, pentru bărbat, sărutul nu-i decât un instrument erotic; el este, prin urmare, mai dispus să renunțe la el și, mai ales, îl consideră mai folositor la începutul actului sexual, pentru a aprinde flacăra, decât la sfârșit. În schimb, femeia este mai tentată să sărute în timpul unei partide de sex întâmplătoare. Bărbatul tinde să evite mai mult sărutul când vede în el anunțul unei relații de durată. De altfel, unul dintre lucrurile pe care le poate evalua în mod inconștient o femeie atunci când sărută un bărbat este disponibilitatea față de o relație de durată. În sfârșit, bărbații folosesc mai mult decât femeile sărutul ca mijloc de a încheia o dispută. În acest punct, ei se aseamănă cimpanzeilor comuni și maimuțelor bonobo, care se sărută ca să se împace. Anna Grall, ABC, Madrid. E de menționat că prostituatele nu vor să se lase sărutate de clienți, însă acordă acest drept iubitului sau proxenetului.

SĂRUTUL ÎN VIZIUNEA LUI DESMOND MORRIS

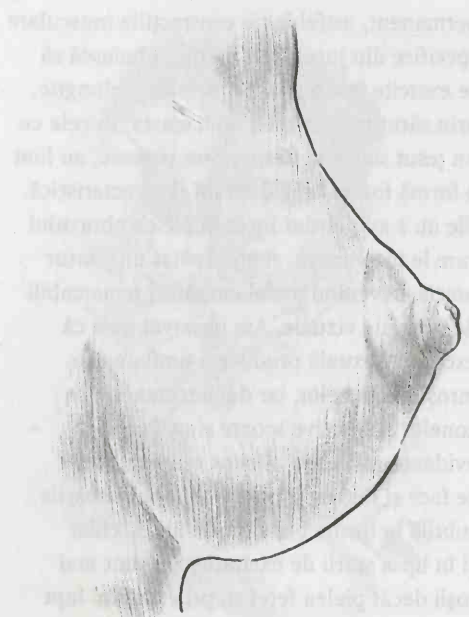
„[...] Dacă, din întâmplare, aveți ocazia să fiți pupat de un cimpanzeu plin de tandrețe, cu siguranță că sărutul pe care o să vi-l aplice viguros pe gât nu va lăsa nici o îndoială asupra capacității sale de a emite un semnal tactil cu ajutorul buzelor. În ce privește cimpanzeul, semnalul este mai degrabă unul de salut, nu un semnal sexual, dar specia noastră îl folosește în ambele contexte, contactul prin intermediul sărutului devenind foarte frecvent și prelungit în faza ce precedă copulația. Evident, era mai comod să ai mucoasele sensibile expuse

permanent, astfel încât contracțiile musculare specifice din jurul gurii să nu trebuiască să se exercite în timpul contactelor prelungite, prin săruturi, dar nu e numai asta. Buzele cu un țesut sensibil, despre care vorbesc, au luat o formă foarte bine definită și caracteristică. Ele nu s-au pierdut încet în pielea obrazului care le înconjoară, ci au căpătat un contur precis, devenind astfel emițători remarcabili de semnale vizuale. Am observat deja că excitația sexuală produce o umflare și o înroșire a buzelor, iar demarcarea netă a zonelor respective scoate și mai mult în evidență rafinarea acestor semnale, ceea ce face și mai ușor observabile schimbările subtile în forma buzelor. De altfel, chiar și în lipsa stării de excitație, ele sunt mai roșii decât pielea feței și, prin simplul fapt că există, fără să indice nici o schimbare în starea fiziologică, ele funcționează ca niște adevărate panouri, atrăgând atenția asupra unei structuri tactile sexuale.“

SĂNI

Simbol sexual major al femeii și atu incontestabil în unele medii profesionale care-și fondează activitatea pe imaginea socială sau relațională. Loc al tuturor fantasmelor și sediu al tuturor promisiunilor, cuta dintre săni este un triunghi misterios evocându-l pe cel al sexului femeii, de unde și succesul său absolut în rândul voaioarelor de toate felurile.

Sânul este alcătuit în special dintr-un țesut gras, cu o mică parte de țesut glandular ce asigură producția de lapte. Forma emisferică a sânilor nu provine din evoluția rolului lor parental, ci constituie un semnal sexual. Astfel, a califica atracția bărbaților pentru săni

femeilor drept „infantilă“ sau „regresivă“ este reacția unei minți confuze, chiar a unui refuz al sexualității. Bărbatul care reacționează la sânii rotunzi ai unei virgine sau ai unei femei care nu este în faza de lactație răspunde la un semnal sexual primitiv. Originea acestui semnal nu este dificil de stabilit. Femelele tuturor celorlalte specii de primat își exhibă semnalele sexuale în regiunea posterioară, mergând în patru labe. Umflarea organelor genitale este stimulul-cheie care-i excită pe masculi. La femeie, umflarea este permanentă, reprezentată de fesele cărnoase.

Partea „posterioară“ a femeii se compune dintr-o singură pereche de emisfere, fesele. Acestea pot, cu siguranță, să acționeze ca niște profunde semnale erotice, dar femeia nu se plimbă în patru labe, asemenea celorlalte specii. Asta, în principiu. Merge în două picioare și este abordată din față în majoritatea contextelor sociale sau

de seducție. Când se află astfel în fața partenerului, semnalele emise de crupa ei sunt disimulate, dar obligatoriu strânse cu mâinile, deschizând astfel calea unui contact erotic tactil foarte puternic. Totuși, prezența unei pseudoperechi de fese pe torace îi permite să continue transmiterea semnalului sexual primitiv, fără să fie obligată să întoarcă spatele partenerului. În funcția lor sexuală, sânii femeii funcționează mai întâi ca un stimul vizual și mai apoi tactil. Chiar de departe, sunt în general suficient de vizibili pentru a stabili o diferență între silueta unei femei și cea a unui bărbat. De aproape, acest semnal devine un subtil indicator al vârstei.

La femeile slabe, procesul de îmbătrânire are tendința de a se încetini, pe când la femeile planturoase se accelerează. Femeile au recurs întotdeauna la diverse artificii pentru a prelungi impresia de fermitate a sânilor, continuând astfel să transmită cât mai mult timp acest semnal primitiv pe care-l constituie pieptul lor. Vă ofer sfaturile bio pe care le propovăduiește un vechi manual de origine indiană: „Un tratament continuu cu antimoniu și apă mărește talia și proeminența sânilor tinerei, care vor răpi astfel inima cunoscătorului precum hoțul care fură aur.“

SÂNI (CUTA DINTRE)

Locul tuturor fantasmelor și sediul tuturor promisiunilor. Cuta dintre sâni creează un triunghi misterios evocându-l pe cel al sexului femeii.

Își trage puloverul în jos de mai multe ori pentru ca acesta să se muleze pe sâni. Foarte narcisistă în nuanțe!

Nu poartă sutien și face în așa fel încât acest lucru să fie cât mai vizibil.

O exhibiționistă fără plasă de siguranță!

Ea își strivește pieptul sub mai multe straturi de haine strâmte.

Ne poate fi rușine de corpul nostru, dar când o femeie își reneagă sau își ascunde pieptul, nu face decât să-și consolideze neîncrederea în sine.

Pentru bărbatul care trăiește într-o cultură puritană ce reprimă sexualitatea, aplatizarea pieptului femeii este un mijloc de atenuare a puterii semnalului sexual. Pentru cel care tinde să joace rolul „tatălui“ față de femeia-copil, înfățișarea de fetiță, oferită de sâni mici, va fi o sursă de fascinație. Pentru homosexualul latent, sâni plăți oferă o alură androgenă foarte apetisantă. Dimpotrivă, în societățile în care rolul matern al femeii a devenit mult mai important din punct de vedere cultural decât

rolul ei sexual (mai ales în Africa), sâni căzuți ai femeii mature sunt mult mai apetisanți. Tineretele sunt nevoite să își „îmbătrânească“ sâni, întinzându-i ca ei să atârne.

Ea afișează chiar și iarna un decolteu ce descoperă cuta dintre sâni.

Unele femei își plasează orgoliul în acest loc anatomic, în detrimentul altor atuuri plastice. Din ce motiv? Poate pentru că se tem că nu vor fi iubite pentru ceea ce sunt.

Poartă mereu haine a căror textură lasă să se vadă aureolele mamare. Este o provocatoare ce aprinde dorințele bărbaților, dar va refuza să-și asume responsabilitatea comportamentului său dacă vreun admirator se va arăta prea insistent.

Buricele degetelor iubitei dumneavoastră alunecă frecvent către cuta dintre sâni. La majoritatea cochetelor, fabulația este o înclinație de a prezenta drept reale

producțiile imaginare ale minții. Este un soi de compensație subiectivă la un subiect care își imaginează ceea ce ar fi putut trăi dacă ar fi dorit cu adevărat. Fabulatorii nu lipsesc de la apel, dar noua dumneavoastră cucerire ar trebui, în principiu, să dețină o medalie în domeniu. Aveți de-a face cu o prefăcută de înaltă clasă. Versatila precum vremea, își va călăuzi toate inițiativele amoroase după fantasmă.

Își subliniază subtil decolteul încrucișându-și brațele la piept.

Postură foarte apreciată de seducătoarele mândre, pe drept cuvânt, de decolteul lor. Și ar greși dacă s-ar lipsi de el.

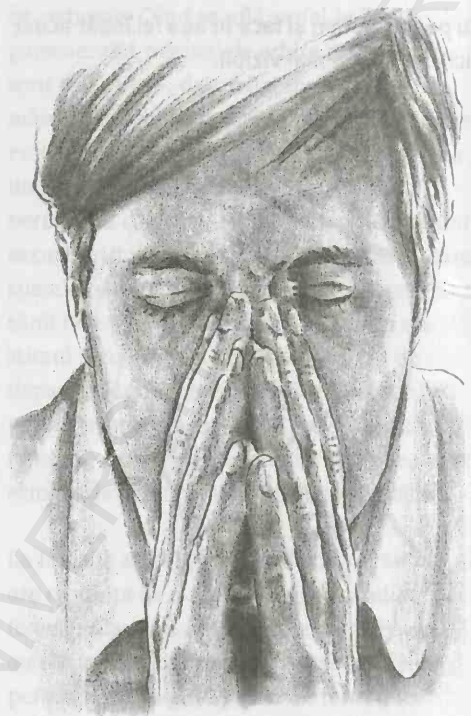
SCEPTICISM

Editorul meu cască cu gura închisă.

Un căscat ce dezvăluie un scepticism militant. Era mania unuia dintre editorii mei de fiecare dată când îl vizitam pentru a-i vorbi despre proiectele mele editoriale. Pretexta niște probleme gastrice în timp ce își punea piciorul stâng peste cel drept (închidere repulsivă). Își marca astfel scepticismul în privința pretențiilor mele, iar eu știam deja că întrevederile noastre nu aveau să se termine cu altceva decât cu o mare haleală... pe cheltuiala lui, se înțelege.

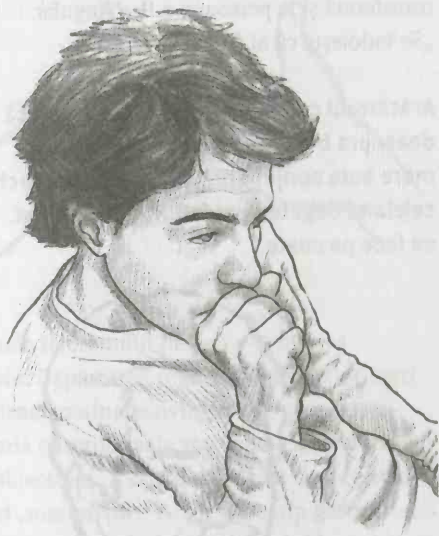
Srijinit pe coate, colegul își acoperă ochii cu una dintre palme sau îi închide în timp ce-și împreunează mâinile pentru a-și ascunde o parte a feței.

Această postură foarte răspândită trădează un grad înalt de scepticism. Dacă recurge frecvent la acest tip de gest, nu vă sfătuiesc să căutați sprijin la acest coleg. Dar care este mâna preferată?

- a) Mâna stângă: se întreabă cum să se debaraseze de dumneavoastră.
- b) Mâna dreaptă: încearcă să înțeleagă de ce s-a împotmolit în această conversație, în acest proiect sau în această inițiativă, alături de dumneavoastră.
- c) Ambele mâini: este la capătul puterilor.

Își consultă notițele și mă ascultă, cu mâna făcută cornet și cu degetele lipite de gură, ca și cum s-ar abține să nu râgâie! Atitudinea este curentă la bărbații care știu cum să se folosească de influența lor. Mâna în chip de cornet prefigurează totalitatea obiecțiilor pe care nu le vom exprima niciodată, pentru a evita o pierdere inutilă de timp și o dezbatere pe care o considerăm sterilă, un soi de pâlnie menită să împiedice

verbalizarea gândurilor. Gestul denotă o ostilitate autentică și perfect previzibilă. Mâna în cornet este un semn de scepticism dovedit. Semnal gestual preconștient, ce anunță adesea un demers steril sau o finalitate de non-primire pentru solicitator.

Mâna dreaptă prinde încheietura mâinii stângi.

Scepticul are tendința de a reacționa la insecuritate prin prostrație. Poate fi și gregar,

urmând mișcarea impusă de majoritate. Adeseori la fel de calm, în aparență, pe cât este de ponderat și de rațional, de metodic sau de realist, el simte nevoia de face ordine în informațiile care-i parvin, înainte de a putea reacționa. Scepticul este prudent. Încheietura mâinii drepte este chiar sediul simbolic al îndoielii și al fatalismului, în mod bizar! Îndoiala este un sentiment puternic, vecin cu prudența. Evită să ia decizii în glumă.

Sunteți un sceptic *a priori*? Sprijinit pe coate, vă așezați bărbia pe degetul mare, în timp ce arătătorul și mijlociul vă ascund buzele. Parcă ați fuma o țigară!

Asocierea arătătorului și a degetului mare demască o invidie și o ușoară preocupare față de imaginea de om serios pe care o oferiți celorlalți, cultivându-vă cu religiozitate scepticismul.

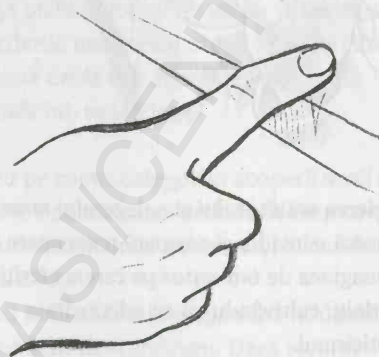
Examinatorul își umflă unul dintre obraji pe care apasă, apoi, unul dintre arătătoare.

Crede cu tărie că scepticismul este calitatea de căpătâi a inteligenței sale.

Directoarea de marketing își împinge mașinal rama ochelarilor, cu vârful arătătorului. Ochelarii îi alunecă pe nas pentru că transpiră, poate, dar, dacă nu aceasta este cauza, trebuie să știți că avem de-a face cu o femeie care-și cultivă îndoielile.

Candidatul la post își freacă mașinal arătătorul pe muchia mesei.

Secvența gestuală indică o conduită de eșec și de autoagresivitate! Se poate, evident, să fie

transferată și la persoana a II-a singular. „Se îndoiește că ai fi în măsură...”

Arătătorul colegului formează o mustață deasupra buzei superioare, cu degetul mare este sprijinit pe bărbie sau pe ureche; celelalte degete sunt îndoite, sprijinirea se face pe coate.

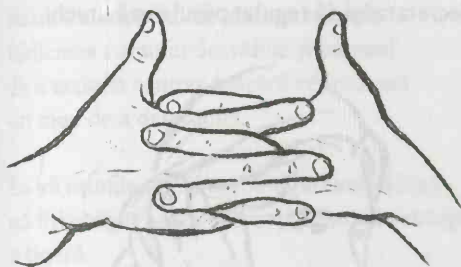

În general, își obține credibilitatea din scepticismul pe care-l afișează, ca și cum îndoiala ar fi un act religios. Exigent cu el, despot cu colaboratorii apropiați, rapace în cadrul negocierilor sale, știe să-și pună interlocutorii la locul lor.

SCRUPULE (FĂRĂ)

Degetele se împreunează și se despreunează de mai multe ori, degetele mari rămânând permanent depărtate.

Acest stereotip gestual este foarte apreciat de către toți vinovații care se retrag în

spatele telefonului pentru a-și motiva actele. Depărtarea regulată a degetelor mari trădează puțină convingere pe care el o acordă părerilor sale sau slaba cunoaștere a subiectului. A nu se confunda cu degetele mari „marionetă“! Acest stereotip gestual indică, printre altele, că autorului lor nu-i va plăcea să-și asume responsabilitățile care-i revin și să plătească pentru greșeli pe care le-a comis fără să vrea.

SECRETOS

Ține telefonul cu ambele mâini, cu stânga îl apucă, iar cu dreapta acoperă microfonul sau invers.

Puteți fi sigur că unui astfel de tip îi place să umble cu ascunzișuri. Adoră misterul, pseudodiscreția, discuțiile tainice și bârfele aflate pe la colțuri. Este un personaj lipsit de importanță care se crede buricul pământului și care crede că totul i se cuvine fără să trebuiască să facă nici cel mai mic efort.

SECTAR

Personajul sectar (elitist, snob etc.) își ține telefonul mobil normal, dar arătătorul, întins, este separat de grupul format de celelalte degete.

SEDCUȚIE

Își îndreaptă privirea în direcția feței dumneavoastră, în timp ce încearcă să vă vândă numai gogoși.

Un bun actor își îndreaptă întotdeauna privirea în direcția feței interlocutorului, fixându-l nu la nivelul ochilor, ci al gurii. În acest fel, el își coboară subtil pleoapele și dă privirii sale un efect special, foarte cinematografic, chiar magnetic.

Privirea arzătoare este o privire cu pupilele extrem de dilatate. Pupila se dilată la o iluminare slabă și se contractă în caz de lumină violentă, controlând cantitatea de lumină care atinge retina. Când vă aflați în fața unui om care vă face să cedați sau a unei persoane care vă place, pupilele vi se vor dilata ușor. Ele devin, astfel, un indicator prețios pentru răspunsuri emoționale la imaginile vizuale.

Privirea lui tinde să alunece spre dreapta. Indivizii care abuzează de această mișcare a ochilor au un temperament mai degrabă

dependent decât autonom. Ceea ce nu-l împiedică să păcătuiască printr-un exces de maliție în focurile conversației. „Adeptele“ privirii spre dreapta au, uneori, un strat de perversitate care îi atinge plăcut pe interlocutori sau pe bărbații pe care au decis să-i seducă.

Părul foarte lung care coboară până la nivelul feselor.

Femeia cu păr foarte lung caută să placă tuturor bărbaților care îi amintesc de tatăl ei. Romantismul acestui comportament exclude frecvent orice idee de seducție activă. O femeie matură care poartă părul lung aparține clanului celor care refuză să îmbătrânească și care investesc timp și bani pentru a-și întreține imaginea de femeie pururi tânără.

Dață un necunoscut vă observă pe furiș, frecându-și discret nasul, trebuie să știți că visează deja la tumele pe care vi le-ar propune în cazul în care...

Secretara își dă regulat părul după urechi.

Își descoperă chipul grijulie la felul cum arată. Gestul este legat de nevoia de a seduce.

Măinile trecute prin păr fac, automat, să se ridice brațele și pieptul.

Trucul este vechi de când lumea. Toate modelele din fotografiile erotice îl folosesc din belșug pentru a-și pune pieptul în valoare. Sâni țâșnesc, iar talia se alungește oferind

bazinului aspectul de amforă romană. Ridicarea corpului dezvăluie și un mod de a acționa contrar așezării ce trădează un mod de a demisiona.

Ea vă întinde pachetul de țigări astfel încât să fiți obligat să vă aplecați pentru a extrage o țigară.

Este important să fiți atent la modul în care interlocutoarea vă întinde pachetul de țigări. Dacă ea vă obligă să vă deplasați pentru a scoate o țigară din pachetul ei, este un semnal de deschidere; dacă vă obligă să vă aplecați, înseamnă că este gata să intre într-o promiscuitate afectuoasă.

Dacă vreți să vă seduceți interlocutorul, în sensul larg al termenului, trebuie să-i prezentați profilul din unghiul cel mai avantajos, făcând o rotire de trei sferturi spre dreapta sau spre stânga.

Vă acoperiți cu mâna o parte a feței, făcând să răsară latura simpatică a unui surâs ascuns.

Fața prea rotundă trebuie să fie „separată” pentru a seduce, iar surâsurile ascunse vehiculează un mesaj de conivență. Vânzătorul își înclină capul spre stânga. De obicei se constată că acest cod gestual aparte este adoptat de copii, pentru a-i cuceri pe adulți. Este echivalentul urechilor coborâte ale câinelui. Se supune pentru a atrage simpatia

stăpânului. Înclinarea capului spre stânga este comandată de emisfera cerebrală opusă, cea care administrează imaginația și sensibilitatea.

Acest gest este însoțit frecvent de o destindere a feței, chiar de un surâs discret. Poate fi considerat un cod gestual de seducție.

Își poartă ochelarii pe cap, ca o diademă.

Cu cât lentilele sunt mai mari, cu atât ochelarii înlocuiesc mai avantajos o bentiță, oferind feței un atu suplimentar de seducție. Opticienii ar trebui să se gândească la asta. Ochelarii de soare sunt purtați ca o diademă.

Ea își mângâie conturul buzelor cu vârful arătătorului, ca și cum s-ar da cu ruj, țuguindu-și buzele.

Încearcă să vă lanseze pe o pistă greșită atunci când se simte tulburată de prezența sau de manevrele dumneavoastră.

Degetele sunt lipite două câte două și formează un unghi drept, încadrând vag figura. Degetul mare susține bărbia, inelarul și degetul mic subliniază buzele sau le ascund, arătătorul și mijlociul sunt ridicate ca un tun dublu și lipite de obraz sau de tâmplă.

Pe partea stângă, interlocutorul își imaginează. Spiritul său este alimentat de emoții și de emisfera dreaptă. L-ați sedus sau sunteți pe cale s-o faceți.

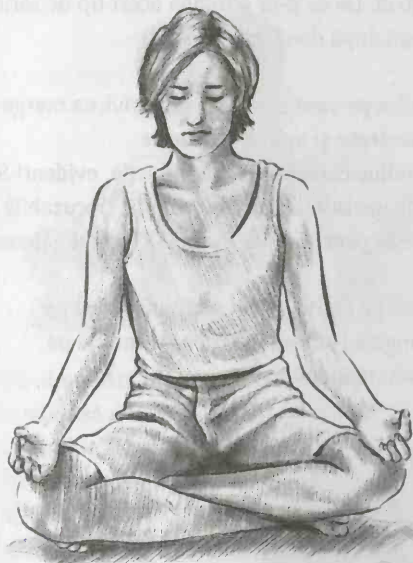
Cu mâna așezată delicat pe umărul corespicient, ea își prezintă fața, ușor lateral.

Este vorba despre o atitudine pe care seducătoarele o îndrăgesc în orice condiții.

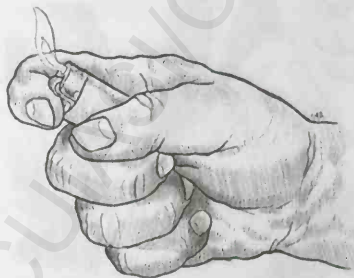
Cochetă și fermecătoare, femeia care face acest gest caută să-și pună în valoare bustul, înainte de a transmite un mesaj de seducție activă.

O femeie care se așază pe o sofa cu picioarele încrucișate în poziția lotus, în fața unui bărbat, este o seducătoare activă.

Poziția deschide larg coapsele și vulva, într-o invitație mascată din partea unei seducătoare fără complexe.

El își aprinde bricheta cu arătătorul.

Acest mod de a aprinde bricheta trădează un temperament instabil. Este vorba despre un seducător, dar cu dispoziții schimbătoare, deci dificil de încadrat! Gest recurent la seducătorii prădători, arătătorul apasă pe trăgaciul „brichetei revolver“ pentru a-și „răpune“ prada.

Își aprinde bricheta cu degetul arătător de la mâna dreaptă:

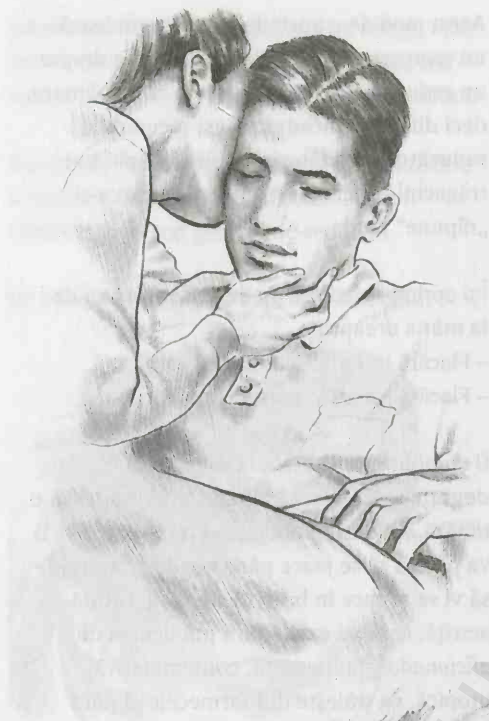
- Flacăra internă: seducător pasiv;
- Flacăra externă: seducător activ.

O combinație de inele la degetul mic și la degetul mare de la mâna stângă trădează o tânără... ludică, glumeață și fermecătoare. Îi va plăcea să se joace până când se va decide să vi se arunce în brațe. Este o adevărată actriță, care nu există fără publicul ei de *aficionados*. Indiferentă, contemplativă, utopică, ea trăiește din farmecele ei, fără să fie nevoită să și le vândă.

CĂRAREA PE STÂNGA

Linia care vă separă părul în două părți inegale este o cărare călătoare. Orientarea unei cărări în spic, adică în diagonală spre stânga sau dreapta, provine dintr-o modificare involuntară a topografiei cărării naturale. Dacă este situată la stânga, căutați, negreșit, să vă evidențiați latura seducătoare, care vă conferă deopotrivă grația specială și originalitatea.

Când femeia are inițiativa primului sărut... Există și astfel de femei, dar nu prea multe. Acest comportament la un prim contact spune multe despre solicitarea directă a celei care sărută. Sărutul amical al seducătoarei este umed. La câine, ca și la om, salivarea abundentă reprezintă un semn al apetitului, fie că este de natură sexuală sau gastronomică.

Sărutul uscat și adeseori înghețat pe care-l primiți în fiecare dimineață de la colegii de sex feminin sau masculin este, în mod clar, un sărut social, chiar pseudoamical. În schimb, sărutul umed este senzual. Sărutul dăruit de fetița adoratului său tată echivalează cu sărutul unei femei îndrăgostite de bărbatul vieții ei. De ce și-ar schimba acest tip de sărut sensul după douăzeci de ani?

Tânăra pe care o urmăriți cu privirea merge legănându-și apăsate șoldurile.

Atitudine caricaturală de seducție, evident! Se crede irezistibilă, insubmersibilă, irecuzabilă și trăiește pentru, prin, în și de-a lungul galeriei.

Stând pe coate, ea își sprijină bărbia pe falangele (partea exterioară) mâinii pe jumătate îndoite.

Acest gen de secvență aparține vocabularului gestual al indivizilor care se raportează exclusiv la nevoia de a plăcea interlocutorilor.

Srijinit pe coate, el își împreunează mâinile cu arătătoarele lipite unul de altul perpendicular pe gură și îndreptate în sus.

Când această secvență gestuală este reproduasă de o femeie care urmărește un bărbat pe care-l place înseamnă că dorința face parte din scenariu. De unde și denumirea aleasă pentru a desemna acest stereotip gestual aparte: arătătoarele îndrăgostite. Gestul în chestiune este atunci predictiv și reprezintă o veritabilă invitație inconștientă la o paradă amoroasă. Totul depinde de modul în care receptorul mesajului se prinde de asta. Ușa nu este decât întredeschisă și se poate închide în mod intempestiv.

Mâinile deschise, degetele depărtate.

Sunt mâinile seducătorului. Degetele se exprimă liber, în ritmul cuvintelor.

Clipitul din ochiul drept dezvăluie un comportament seducător. Sensul acestui gest înseamnă „îmi plac, dar nu îndrăznesc să-ți spun sau nu sunt cu adevărat conștient

de asta“. Clipitul, ce-i drept, este foarte rapid și cu totul nechibzuit. I se poate controla mecanismul, dar informația cea mai interesantă provine, evident, de la ochiada primită la schimb. De la cel căruia i l-ați adresat!

Acestea fiind zise, dacă vreți să faceți cu ochiul (mai întâi cu unul, apoi cu celălalt), veți constata foarte repede că există o lateralitate preferată. Așadar, clipitul din ochi face parte din marea familie a stereotipurilor gestuale invariabile și trădează un aspect al personalității subiectului în cauză: seducător pe dreapta, complice pe stânga. (Pentru clipitul cu ochiul stâng, fac trimitere la **COMPLICE**.)

SEMNALE-BARIERĂ

Semnalele-barieră sunt multiple, pe cât de efemere, pe atât de constante. După cum consemna Desmond Morris, regăsim urmele lor în comportamentul adolescenței care hohotește ducându-și mâna la gură sau ascunzându-și gura cu ambele mâini.

În primul caz, mâinile și brațele se încrucișează în fața corpului, formând o „barieră“ temporară de-a curmezișul bustului, ca bara de protecție a unei mașini. În timp ce invitatul înaintează, mâna ei dreaptă trece în fața corpului și aranjează în ultimul moment nasturele de la manșeta stângă.

Își trece mâna dreaptă în fața corpului și își deplasează ușor geanta agățată de antebrațul stâng. Sunt variații pe aceeași temă. Un bărbat se poate juca cu un nasture sau cu cureaua ceasului, în locul manșetei. O femeie poate netezi o cută imaginară de pe mânecă sau își poate aranja eșarfa sau o haină purtată

pe brațul stâng. Toate aceste cazuri prezintă o trăsătură esențială: când nervozitatea atinge cota maximă, reflexul de „protecție“ acționează, un braț îl prinde pe celălalt prin fața corpului, ridicând astfel un zid efemer între vizitator și comitetul de primire. Brațul pornește, dar nu îl atinge cu adevărat pe celălalt. Se mulțumește să rectifice un detaliu insignifiant de pe costum, de pe partea cealaltă a corpului. Într-un gest de camuflare mai completă, mâna se ridică spre partea opusă a feței ca s-o șteargă sau s-o mângâie.

Cei mai puțin experimentați practică forme mai evidente de „protecție“. Bărbatul care intră într-un restaurant și traversează un spațiu gol își freacă mâinile ca și cum s-ar spăla. Sau înaintează ținându-le strânse în fața corpului. Nu va practica o mișcare de „protecție“ decât în două cazuri:

- Dacă se află într-o stare de subordonare extremă față de noul-sosit;
 - Dacă are probleme serioase cu acesta.
- Caz în care vizitatorul nu va recurge la un gest de protecție atunci când intră.

Cea mai bună protecție se dovedește atunci postura în care brațul stâng și cel drept se încrucișează la piept. Este semnalul perfect de barieră frontală. Poate fi menținut foarte mult, fără a părea ciudat. Transmite inconștient acest mesaj: „Nu vă apropiați mai mult“, și se bucură de o mare trecere la întrunirile cu multă lume. Această atitudine a servit pentru afișe de genul: „Pe aici nu se trece!“ Este și cea a forțelor armate. În poziție așezată, încolțit de un individ prea lipicios, semnalul este eficace; mesajul poate fi amplificat printr-o mișcare a picioarelor încrucișate în direcție opusă. În realitate,

încrucișarea repulsivă a picioarelor este suficientă pentru a transmite mesajul.

O altă variantă se referă la mâinile strânse puternic între picioare, ca într-o încercare de a proteja organele genitale. Mesajul este foarte clar în acest caz, deși nici unul dintre indivizii din jur nu îl conștientizează.

Dar semnalul-barieră cel mai important pentru o persoană așezată este acest spațiu universal: biroul.

Muți oameni de afaceri s-ar simți goi dacă nu l-ar avea și se ascund în spatele lui, cu recunoștință, zi de zi, purtându-l ca o vastă centură de siguranță din lemn. Așezați în spatele biroului, se simt perfect protejați de vizitatorii expuși de partea cealaltă. Este bariera supremă, fizică și psihologică, ce le oferă un confort imediat și durabil cât timp rămân la adăpostul lui solid.

SENTIMENTAL

Își apleacă întotdeauna capul spre stânga atunci când telefonează.

O persoană care-și întoarce capul spre stânga atunci când telefonează este sensibilă la aspectul social, chiar psihologic, al anturajului său. Evident, este posibil și să aplece la această secvență particulară pentru că se adresează unui prieten sau unei persoane cu

care împărtășește anumite sentimente. Deci este indispensabil să aflați, într-un fel sau altul, dacă obișnuiește să-și aplece capul spre stânga atunci când răspunde la telefon. Dacă așa stau lucrurile, aveți de-a face cu un individ care privilegiază emoțiile și imaginația în locul rațiunii și a spiritului logic.

SENZITIV SUNTEȚI UN SENZITIV?

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant;
- Degetul mare drept dominant;
- Ascultare telefonică la urechea stângă.

Sentimental, fermecător, inventiv, generos și foarte sociabil, dar și fuzional și uneori foarte posesiv și tiranic, senzitivul psihogestual este antagonistul complementar al combatantului, deci cealaltă jumătate a lui.

EMPATIE

Calitatea de căpătâi a senzitivului, ceea ce-l deosebește de tovarășii săi, este inteligența empatică (interpersonală), această facultate de a înțelege și cele mai ascunse dintre sentimentele celorlalți. Un atu care îi oferă un simț înnăscut pentru resursele umane. Este confidentul tuturor. Marele defect: uneori este mult mai superstițios decât vrea să admită.

SĂMÂNȚĂ DE LIDER

Senzitivul este un inovator care simte cum bate vântul și urmărește mișcarea în loc să o anticipeze. Mulți dintre senzitivi se îndreaptă instinctiv către cariere sociale sau în domeniul sănătății. Sunt bunii samariteni moderni. Au nevoie să înțeleagă și să-și ajute semenii. Dar senzitivii sunt și buni proiectanți: arhitecți, inventatori, jurnaliști, producători muzicali, directori artistici, muzicieni, descoperitori de talente și politicieni. În fine, unii dintre ei reușesc mai bine decât celelalte profiluri pe plan strict profesional și devin mari patroni.

EMOTIVITATEA ESTE O ARMĂ

Individul emotiv este impresionabil. Vibrează ușor, pare susceptibil și vulnerabil, dar nu este un inadapdat. Emotivitatea este normală și utilă, căci ea trezește un comportament adaptat la situație. Capacitatea de adaptare psihosocială depinde strâns de gradul de emotivitate investit în relația cu celălalt. Emotivul (sau senzitivul) se va arăta întotdeauna mai sociabil decât un individ prezentând un nivel de emotivitate slab până la nul. După Jean Piaget, există adaptare atunci când organismul se transformă în funcție de mediul de găzduire și când această variație are ca efect un echilibru al schimburilor dintre mediu și organism, schimburi favorabile conservării sale sau apariției predispozițiilor sale, ceea ce este tot un mod de conservare. Relația cu celălalt este un schimb care necesită o adaptare constantă. Omul comunică cu semenii săi pentru a-și asigura conservarea echilibrului psihologic, dar și pentru a distinge, în oglinda celorlalți, contururile propriilor predispoziții. Întâlnirea cu lumea este detonatorul conștientizării individuale. Rolul senzitivului în organizarea emoțională a societății este fundamental.

Senzitivii reprezintă circa 14% din populația de referință pe care am studiat-o.

DOCTOR JEKYLL SAU MISTER HYDE?

Senzitivii sunt și evoluționiști. Uneori devin adevărați Mister Hyde, când ajung să pună mâna pe putere. Această capacitate a transformismului apare la toți senzitivii în plan sexual. Deși nu par, sunt adevărați campioni ai plăcerii carnale. Unii sunt dependenți de ea până la o vârstă înaintată. Senzitivii autocrați sunt, în general, atrași de putere. Înzestrat cu o finețe a judecății și o subtilitate surprinzătoare, senzitivul nu lasă pe nimeni indiferent.

SENZITIVUL SALVATOR

Din cauza fondului său de hipersensibilitate, se poate arăta și rebel când cineva îi displace și poate rupe punțile de legătură fără nici un preaviz. Respectul de sine și respectul față de ceilalți reprezintă o calitate etică fundamentală de care se prevalează toți senzitivii și pe care o pretind și de la ceilalți, căci nu suportă lipsa de respect. În sfârșit, este un salvator din naștere. Vă va salva chiar dacă nu doriți acest lucru.

SENZUAL

Mângâierea este cea dintâi dintre mărcile stimei sau ale dragostei pe care individul o integrează în cadrul său de referință, încă de la naștere. Se observă adeseori persoane care-și mângâie distrat o parte sau alta a feței sau a corpului. Acest gest atât de comun nu este legat obligatoriu de o carență afectivă. Mângâierea acordată sieși este adeseori cea pe care timiditatea ne împiedică s-o cerem de la partener. Mângâierea și creativitatea sunt înrudite în subconștient. Cea dintâi angrenează adeseori procesul care-o trezește pe cea de-a doua. Or, de la creativitate la senzualitate nu e cale lungă.

Sprrijinită pe coate, ea își așază bărbia în palma unei mâini sau a amândurora, cu degetele depărtate și lipite de față. Degetele îi ascund în parte trăsăturile, ca o mască. Ascunderea trăsăturilor feței permite controlarea mimicii. Într-un context de seducție, codul gestual descris este foarte semnificativ și perfect senzual.

Iubita își afișează în acest mod o nevoie neos-
toită de îmbrățișări, de mângâieri, de compli-
mente sau de gratificații de orice fel, dar nu
neapărat de sex. Este o femeie neșlefuită, într-un
fel, care poate, la fel de bine, să fie insensibilă
sau hipersensibilă. Va fi întotdeauna foarte
suspicioasă, ceea ce nu cadrează prea bine,
dar va rămâne întotdeauna la fel de senzuală.

Își abandonează languros mâna într-a lui.
Este strângerea de mână a seducătoarei
în acțiune. Atitudinea este mai mult decât
sugestivă, iar el este cel ales chiar înainte
de a începe ostilitățile. Dacă vă aflați în
această situație, aveți grijă! S-ar putea ca
interlocutoarea să încerce să vă joace o farsă.
Simulează o atitudine menită să înșele cu
privire la intențiile ei reale. Fără să deveniți
paranoic, nu trebuie să cădeți în capcană fără
parașută. Se impune să vă distanțați și să
așteptați alte semnale înainte de a triumfa.
Dacă este vorba despre o relație de afaceri, să
nu vă încredeți într-o astfel de seducătoare!
Este acolo pentru a vă smulge acordul sau
prețul cel mai bun... cu un surâs pe gratis.

Ea își mângâie neîncetat fața sau brațele,
vorbind cu prietenele sale, fără a uita să-i
spioneze pe bărbații prezenți.
Fenomen atât de frecvent încât rareori i se
acordă atenție, automângâierea este o veritabilă
chemare. Este și un puternic semnal de deschi-
dere în contextul unei parade amoroase între
doi necunoscuți care abia au făcut cunoștință.

Dar cu ce mână vă mângâiați sau vă scărpi-
nați pe față de obicei?
Mai mult cu mâna stângă?
Sunteți o persoană senzuală.
Sau cu mâna dreaptă?
Denotă o lipsă de senzualitate! Din păcate!

Se apleacă pentru a vă săruta și îi întindeți
instinctiv obrazul stâng.

Obrazul stâng depinde de emisfera dreaptă,
creierul afectiv și feminin. Obrazul stâng
este o invitație, o viză afectivă, un permis de
trecere care deschide prima ușă dintre doi
indivizi care se cunosc deja ori s-au remarcat
unul pe celălalt. Femeia întinde instinctiv
obrazul stâng unui bărbat care-i place de la
bun început. Dacă se stabilește o complicitate
într-un cuplu, femeia își va întinde instinctiv
obrazul stâng. La fel, în contextul social,
bărbații își va depune sărutul pe obrazul stâng
neîntins, dacă femeia nu face primul pas.
Elanul de simpatie irațională antrenează din
oficiu această lateralitate a obrazului stâng din
partea femeii. Este obrazul afectiv și senzual.
> **Vezi și PSIHORIGID.**

Își mișcă unul dintre umeri în ritmul muzicii!
Laura este hiperfeminină; participantă la
concursul televizat *Nouvele Star* difuzat pe

M6, a format un cuplu muzical ocazional cu un laureat al acestui program. Marca ritmul muzicii cu umărul stâng, sediu al feminității. Această mișcare specială aparține registrului de seducție în masă. Este coada de păun a feminității, prin excelență. Aceeși postură repetată în curtea școlii, în recreație, la vârsta de zece ani, este o atitudine tipică pentru provocarea feminină. Dar a provoca înseamnă deja a seduce, nu-i așa?

Comeseanul își apucă vârful mustății cu limba pentru a le suga în colțul buzelor. Acest tic gustativ dezvoltă un temperament senzual.

„Este incredibil cât de aproape eram de el, e atât de drăguț!”, își amintește ea ridicând brațul spre chipul virtual al idolului ei, chip pe care îl reface mental. Face ochii mari, ca o adevărată adoratoare în extaz. Domnișoara Lewinsky își scarpină vârful nasului cu arătătorul stâng atunci când își amintește de flirtul foarte îndrăzneț cu președintele Clinton.

Dacă invitatul își mângâie baza nasului cu vârful arătătorului, sprijinindu-se pe coate, spionând cu coada ochiului, un gest mai erotic decât de obicei, înseamnă că-și mângâie sexul sub nasul dumneavoastră, fără falsă pudoare. Gestul nu este exclusiv masculin. De fiecare dată când am surprins o femeie mângâindu-și baza nasului, am avut dreptul la un surâs ambiguu vinovat din partea vinovatei, fără ca între noi să se schimbe vreun cuvânt. Deci, nu mai stați pe gânduri! Trebuie să mărturisesc că, de când am îmbătrânit, tinerele drăguțe se mângâie din ce în ce mai puțin sub nasul meu. Ar trebui să mă gândesc să fiu bogat sau celebru sau amândouă. Nasul este simbolul flerului, dar și cel al priceperii, înainte de a fi

simbolul sexului. În fond, totul depinde de contextul în care are loc mângâierea.

Vopsirea unghiilor de la picioare trădează o căutare a senzualității și nu nevoia de a-și etala degetele de la picioare. Femeile care procedează astfel își afirmă nevoia de voluptate și de sieste plăcute, oricând se ivește ocazia. Sunt adeptele principiului *carpe diem*, concentrate pe prezentul trăirii lor și nu pe viitorul unor dorințe ipotetice. Ele lasă ambiția în seama bărbaților înstăriți, pe care îi iau în căsătorie din dorința de siguranță, și se mulțumesc să se bucure de confortul oferit de ei.

În timp ce merge, tână frumoasă își ascunde unul dintre degetele mari în buzunarul jeansilor.

Ascunderea degetelor mari trădează aproape întotdeauna o senzualitate prost stăpânită.

SIGURANȚĂ (LIPSĂ DE)

Nu se poate evoca afirmarea de sine fără să i se adauge și corolarul ei opus: lipsa de siguranță, un sentiment care duce la o postură așezat de-a curmezișul scaunului ori de fotoliului, cu un picior lipit de brațele lui și o mână atârând după spătar.

Adolescenții recurg adesea la acest tip de postură fals nonșalantă, care trădează lipsa încrederii în sine. Orice poziție așezat care nu respectă ergonomia scaunului denotă întotdeauna un sentiment de disconfort sau o perturbare a relației cu interlocutorul.

Interlocutorul fluieră ușor printre dinți. Cu toții putem ajunge să facem așa atunci când ne lipsește siguranța de sine. Grijile ar trebui să apară doar dacă gestul se repetă ori se manifestă și în prezența celorlalți.

SIMULARE

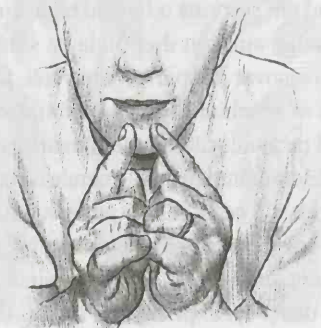
Îi propun să petreacă un weekend plăcut la malul mării, pentru a-și pune ordine în idei. Așezată pe canapea, își ridică brațele în extensie deasupra capului, afișând un aer nonșalant. Ezită. De ce nu? Mai ales că nu e de

gardă în acel weekend. De gardă? Credeam că e secretară! Exact. Dar fratele ei i-o lasă mereu în grijă pe puștoaica lui atunci când lucrează în weekend. „Așa că, înțelegi...”

Temperament disimulador dublat de un spirit fantezist. Este o frumoasă mincinoasă care vă va spune adevărul într-un mod atât de tras de păr încât cu greu vi se va părea credibil. În schimb, toate minciunile ei emană parfumul adevărului.

Stând sprijinit pe coate, cu degetele împreunate și arătătoarele depărtate, interlocutorul oferă impresia că își măsoară lărgimea gurii.

Arătătoarele simulează o evaluare a părerilor pe care interlocutorul își permite să le susțină. Gestul este evident involuntar.

O coafură foarte aranjată, de parcă interlocutoarea abia ar fi ieșit de la coafor. Nevoia de a disciplina părul, rebel sau nu, este însemnul unui caracter disimulant, „ce vicii ascunde?“, chiar al unei femei prefăcute, căreia îi place să joacă feste.

Închipuți-vă bărbia care se sprijină în palmă, cu degetele strânse, exceptând degetul mare și arătătorul-*revolver*, gata să se descarce asupra persoanei care vă înfruntă și vă obligă să o ascultați.

Agresivitatea manifestă a gestului nu ar trebui să vă mai scape de aici înainte. Aparține climatului mental ostil foarte frecvent reprodus de politicienii aflați față în față. Cu titlu informativ, rapperii au lansat moda arătătorului-*revolver*. Politicienii și rapperii fac parte din același club: cel al simulării. Se prefac pentru a ne face să credem că ce fac ei este adevărat.

Interlocutorul stă așezat ținându-și una dintre mâini, sau pe amândouă, în buzunare.

Afundarea mâinilor în buzunare depinde de poziția corpului. Dacă atitudinea este mai naturală în poziție verticală, acest lucru nu se întâmplă când stăm jos. Un individ care își afundă sistematic mâna sau mâinile în buzunare, în timp ce stă jos, nu prea are conștiința curată. Sigur are ceva de ascuns. Nevoia de a ascunde una sau ambele mâini, în acest mod, este întotdeauna un semnal predictiv al manipulării. Mentorii preferă această atitudine, în măsura în care se deghizează pentru a-și întări credibilitatea. În acest caz particular, disimularea rimează cu simularea. Atât la propriu, cât și la figurat. Chiar dacă deține autoritatea, nu vă faceți iluzii în privința sferei puterilor sale. Este paznicul unui paradis inaccesibil muritorilor de rând precum dumneavoastră. Dar trebuie să vă dea iluzia că vă va primi pentru a vă subjugă credințelor sale.

Privirea alunecă adesea în jos, spre stânga. Interlocutoarea își exprimă mental dezaprobarea, fără a o confirma prin viu grai. Atenție, căci mișcarea respectivă poate fi imperceptibilă dacă nu sunteți pe fază. Ca regulă generală, subiecții a căror privire alunecă în jos, spre stânga, sunt prefăcuți sau mitomani notorii.

Președintele Clinton clipește des înainte de a răspunde jurnalistului care-i pune întrebări și, mai ales, pentru a sublinia termenul *fals* cu o privire care alunecă spre dreapta și spre un viitor mai mult decât nesigur, în chip de concluzie. Clinton clipea adeseori apăsător din pleoape, ca toți disimulatorii notorii. I-ar fi plăcut ca această declarație să fi fost efectiv falsă. Se referea la acele scene sexuale cu domnișoara Lewinsky.

SINCER

Ségolène Royal își citește în palme, până își expune întreaga informație precum musulmanii, din rândul cărora nu face parte.

Liniile palmei sunt un rezumat al vieții și al destinului trăit de fiecare individ, dacă ar fi să-i credem pe specialiștii în chirologie. De ce nu? Nici un om de știință nu a reușit să înțeleagă aceste linii care ne marchează palmele. Or, aceste linii diferă de la un individ la altul. Să fie pură întâmplare? Credința într-un Dumnezeu pe care nimeni nu l-a văzut a putut zămislî catedrale dintre care unele sunt adevărate bijuterii arhitecturale. Să fie invizibilul mai concret decât realitatea însăși? Câți au avut ocazia să observe palmele unui copil cu trisomie? Liniile palmelor nu sunt dispuse în ordinea normală. Liniile frânte, tăiate, haotice. Ce sens putem da acestui epifenomen palmar?

SNOBISM

Snobismul este filosofia celor care fac baie duminică și a căror inteligență se înecă la cea mai mică adâncime. Trăiește pentru, prin și de-a lungul galeriei în care închiriază foarte scump o strapontină, pentru a avea aer. Trebuie apară pentru a părea și a nu dispărea.

Fularul așezat pe umeri ca un șal, fără agrafă, denotă un climat mental elitist.

Interlocutorul, așezat, își prinde unul dintre genunchi cu mâna corespondentă, în poziție șezând.

Dacă expunerea pe care o faceți i se pare prea simplistă, o va găsi cu atât mai puțin credibilă cu cât va înțelege mai greu sensul cuvintelor, căci aveți de-a face cu un tip de individ care are nevoie să fie impresionat pe plan intelectual de vreme ce nu înțelege niciodată nimic. Este poziția tipică a „peștilor-pilot” care îi însoțesc pe mai-marii lor în peregrinările lor.

O combinație de inele la degetul mijlociu al mâinii stângi și la degetul mic al mâinii drepte îmbină statutul social și ambiția!

Își ține țigara între degetul mare și arătător (sau mijlociu), cu celelalte două degete libere întinse în scară.

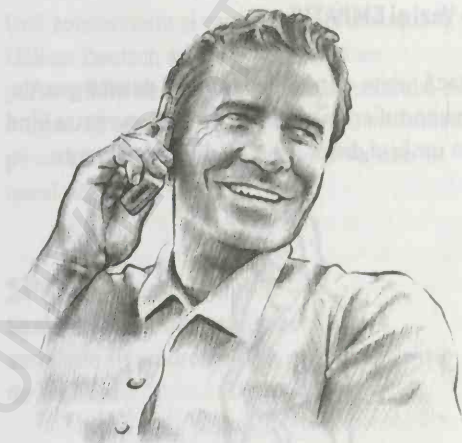
Eleganța gesturilor și rafinamentul *look*-ului ar trebui să fie în acord cu individul pe care-l aveți în față. Mai elitist de-atât nici că se poate!

SOCIABIL

SUNTEȚI UN INDIVID SOCIABIL?

GRILĂ GESTUALĂ

- Degetul mare de la mâna stângă dominant;
- Ascultare telefonică la urechea dreaptă.

Un individ înzestrat cu o inteligență socială percepe instinctiv sentimentele, motivațiile și preocupările altora. Această înțelegere permite o mai mare intimitate și asigură, aprioric, un sentiment de simpatie.

În forma sa superioară, această aptitudine este proprie unor buni sfătuitori, excelenți antrenori sau psihoterapeuți remarcabili – și, asociată cu un talent literar, unor scriitori, romancieri și autori dramatici înzestrați. În colaborare, acest tip de inteligență formează chiar stofa rafinamentului în relațiile umane, ingrediente indispensabile ale farmecului, ale reușitei sociale și chiar ale charismei. Ea permite stabilirea unor relații armonioase, interpretarea cu subtilitate a sentimentelor

și a reacțiilor celorlalți, buna organizare, prevenirea și depășirea neînțelegerilor care sunt nelipsite în orice activitate umană. Cei care o posedă aparțin, în principiu, profilului idealist sau celui tribal, capabili să exprime sentimentul colectiv și să îl formuleze astfel încât să călăuzească un grup către realizarea obiectivelor sale. Sunt oameni cu care ne place să avem de-a face, căci sunt stimulanți din punct de vedere emoțional.

> Vezi și **EMPATIE**.

Dacă iubita dumneavoastră își poartă geanta în bandulieră pe coapsa stângă, cureaua fiind pe umărul drept, însă nu din considerente

de contragreutate, știe cum să profite de oportunitățile care i se oferă fără să se lase prea mult rugată. Geanta pe coapsa stângă este un indiciu pentru disponibilitatea socială, chiar sentimentală, în anumite cazuri.

Își ține ceașca sau paharul cu mâna stângă, deși este, în mod evident, dreptaci.

Tipic pentru un individ sociabil.

SOLIDAR

Scăpărați instinctiv chibritul către exterior. Este modul centrifug al solidarului. Modul de integrare trece printr-o recunoaștere a utilității persoanei respective în cadrul colectivității, recunoaștere venită din partea grupului. Persoana în cauză este înzestrată cu spirit de echipă. Într-un cuplu, femeia care aprinde chibritul spre exterior trăiește, în general, prin, pentru și în mijlocul familiei sale. Solidarul suportă foarte greu o izolare socială care i-ar fi impusă de circumstanțe independente de voința sa. Unii delincvenți sociabili (există așa ceva! Puteți fi și caracterial și sociabil), eliberați din închisoare, nu suportă viața socială pe care le-o impune societatea și recidivează pentru a reveni în închisoare.

Chibriturile pot fi scăpărate, evident, în sus sau în jos, dar aceste moduri de aprindere sunt relativ rare. Dacă-l aprindeți în sus, este posibil să fiți un personaj evaziv și un pic pervers care se complace într-un flux artistic. Dacă îl aprindeți în jos, sunteți, probabil, un individ temerar, gata de orice ca să placă.

Am putut observa zeci de pacienți sau de stagiați care-și aprindeau țigara servindu-se de chibrituri. Cunoscându-i puțin, am observat că modul în care își scăpărau chibritul era în perfect acord cu modul lor de a întreține relații cu semenii: „toți pentru unul“ erau niște aprinzători centripeți și egocentrici; „unul pentru toți“, aprinzători centrifugi și solidari.

Se poate modifica un mod de aprindere? Totul se poate modifica, dar firescul va înregistra o revenire în forță atunci când vă așteptați mai puțin. Căci dacă sunteți solidar, nu veți deveni niciodată egocentrici, și viceversa. Acest gen de atitudini mentale a fost întipărit o dată

pentru totdeauna în structura personalității încă din fragedă copilărie, și chiar cu mult înainte, dacă această atitudine este ereditară.

SUNTEȚI UN SOLIDAR?

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul stâng dominant;
- Ascultare telefonică la urechea dreaptă.

Solidarul comunică cu ceilalți pentru a se integra supunându-se regulilor în vigoare în sânul grupului. Se va conduce întotdeauna în mod consensual. Va fi idealist sau relațional (două profiluri generice fondate pe trei stereotipuri de bază în gramatica gesturilor).

Minunat ascultător, solidarul este un revelator al grupului, fie că este animatorul lui sau unul dintre elemente. În mod ideal, solidarul face casă bună cu individualistul, mai puțin cu autonomul sau cu dependentul. Totuși, solidarii se adaptează ușor și reușesc întotdeauna să se integreze într-un grup, chiar puțin compatibil cu profilul lor, fără să-l dezintegreze.

Unii solidari sunt și cameleonici. Psihanalista Hélène Deutsch spune despre ei că au personalități de împrumut, care se schimbă cu o ușurință remarcabilă în funcție de semnalele pe care le captează de la anturaj. Nu este și cazul actorilor.

SPATE

Spatele este sediul tactil al oricărei sensibilități amoroase, dar și al capacității de implicare.

Am observat deja că o femeie frumoasă își va dezgoli spatele în public atunci când nu este înzestrată cu un piept opulent. Un spate poate fi seducător, în timp ce altul ar trebui ascuns sub un voal translucid. Vertebrele proeminente nu sunt niște atuuri ale seducției. În schimb, din spate, omoplații bine conturați pot avea un efect foarte atrăgător asupra bărbatului. Dacă se mai adaugă și albia din scobitura spatelui, atunci avem tot interesul să arătăm acel spate, de îndată ce se ivește ocazia sau se creează climatul potrivit. Spatele rotund al femeilor prezintă niște gropițe așa-zis sacre deasupra feselor. Odinioară era considerat un criteriu de mare frumusețe feminină. Japonezii apreciază această parte a corpului mai mult decât occidentalii. Chimonourile gheișelor sunt croite în așa fel încât lasă ceafa liberă și,

când ea îngenunchează în fața partenerului, acesta îi poate privi întreg spatele până la rotunjimea feselor. Spatele se termină cu triunghiul lui Michaelis, aflat între gropițele de pe osul sacru, prilej pentru un pelerinaj vizual sau tactil pe care mulți bărbați îl fac încă. Însă aceștia, din păcate, sunt puțini. E adevărat că durerile lombare pot decurge și dintr-o sexualitate anorgasmatică.

Desmond Morris spune că „spatele este departe de a fi una dintre cele mai expresive părți ale corpului“. Totuși, ne putem curba, încorda, întinde sau arcuri spatele în funcție de dispoziție. Să-ți curbezi spatele este un element-cheie în actele de supunere constând în a te înclina, a îngenunchea sau a te prosterna. Toate aceste poziții au ca scop aplecarea corpului în funcție de statutul inferior al celui interesat... Astfel, prezentându-ți spatele într-o poziție de supunere absolută, nu numai că te apleci, dar devii total vulnerabil, pe când, întorcând spatele cuiva, comiți un gest deliberat de respingere...”

Când îți încordezi spatele, acest gest are ca efect și o ușoară înălțare, fenomen ce contribuie la afirmarea dominației. Dacă-ți curbezi spatele, ceea ce facem când suntem deprimați, transmiți semnalul unei pierderi de putere, echivalent cu un semn de supunere. Să-ți cambrezi sau să-ți răsucești trupul sunt mișcări cu caracter sexual mai degrabă, primul servind la punerea în valoare a feselor femeii... Al doilea accentuează formele corpului feminin.

PALMA PE SPATE

Lovitura ușoară cu palma este o manieră aproape universală de a exprima simpatia,

prietenia, felicitările sau, pur și simplu, buna dispoziție... Este o versiune în miniatură a unui contact fundamental dintre două persoane: îmbrățișarea. O altă formă de contact constă în a „ghida“ pe cineva atingându-i ușor spatele mai degrabă decât brațele sau coatele.

Pentru copil, palma nu este decât un accesoriu al îmbrățișării. Odată cu înaintarea în vârstă, se disociază, iar palma amicală iese din sfera oricărei îmbrățișări. Se întinde simplu mâna către însoțitor și doar palma face contact. Această schimbare dovedește un proces de evoluție către formele fixe. Nefăcând legătura între palmă și îmbrățișare, ar fi imposibil să-i ghicim adevărata origine. În paralel, a avut loc o altă schimbare: aria corpului s-a lărgit. Bebelușului nu i se dau palme decât pe spate. În cazul unui copil mai mare, e bun aproape întregul corp, nu doar spatele, ci și umerii, brațele, palmele, obrazii, capul, ceafa, burta, fesele, coapsele, genunchii sau gamba. Mesajul transmis și-a amplificat conținutul. Semnalul de consolare/îmbărbătare – „totul merge bine“ –, devine semnalul de felicitare – „e foarte bine“, „ai lucrat bine“. Creierul a lucrat bine, atunci este firesc ca o palmă pe cap să întruchieze un mesaj de felicitare.

La origine, palma ușoară pe spinare era ceea ce specialiștii în studierea comportamentului animal numeau un cod de intenție. Când o pasăre zboară, își mișcă și capul; mișcare ce se integrează în acțiunea de pornire în zbor. Odată cu evoluția, pasărea poate exagera această agitație a capului informând celelalte păsări că va pleca. Altfel spus, își anunță intenția de a zbura prin mișcarea capului ce devine un cod de intenție. La fel,

și loviturile ușoare date de mamă par să capete semnificația unui semnal de contact special, a unei mișcări de intenție repetate, menită să liniștească. Fiecare mică lovitură reiterează semnalul și participă la calmarea bebelușului. Aceeași reacție se poate observa, dar cu mai multă forță, când un sportiv realizează o performanță. Când se întoarce fericit din teren sau de pe stadion, admiratorii simt o dorință arzătoare de a-i fi aproape și, la trecerea lui, îl vor lovi cu căldură pe spate. Atunci? Să fie un gest de afecțiune sau de superstiție? Sau, poate, amândouă?

Există vreo legătură între dragoste și superstiție? Poate: în speranța că dragostea va rămâne eternă, ne încrucisăm discret degetele.

ALBIA SPATELUI

Albia spatelui este o prăpastie abruptă pe care puține femei se pot lăuda că o au și rare sunt cele care și-o pot arăta. Spatele este adâncit la nivelul coloanei vertebrale și ușor arcuit spre interior. Albia se termină deasupra feselor ușor venusiene, un adevărat regal pentru priviri. Un spate arcuit în cădere spre fese este un spate ce trebuie dezgolit ori de câte ori se ivește ocazia. Nu cumpărați bikini dacă aveți acest tip de șale, ci doar costume într-o piesă, larg răscoite pe spate, bineînțeles. Valabil și pentru rochiile de seară sau tricourile de vară. Chiar dacă vă mândriți cu pieptul pe care-l aveți, amintiți-vă că un spate boltit este mult mai senzual decât o pereche frumoasă de sâni.

> Vezi și **ŞALE**.

DRAGOSTEA ESTE O NECESITATE BIOLOGICĂ

„În ciuda temperaturii ideale, a oxigenării și a umidității perfect reglate, în ciuda alimentației măsurate în miligrame și a factorului UV, bebelușii nu creșteau! Științific,

era un dezastru, aproape un afront. Cum se face că, în condiții perfecte, natura refuza să coopereze? Medicii și cercetătorii își puneau întrebări și se consolau cum puteau constatând că, de îndată ce ieșeau din incubator, copiii – cei care supraviețuiseră – recuperau rapid în greutate. Dar într-o zi, într-o unitate neonatală americană, s-a observat că unii bebeluși, deși aflați încă la incubator, păreau să crească normal. Și nimic nu fusese schimbat în protocolul de îngrijire. Nimic... sau aproape nimic.

O anchetă a dezvăluit, în cele din urmă, spre marea uimire a medicilor, că toți copiii care creșteau erau supravegheați de aceeași infirmieră de noapte. Interogată, tânăra a ezitat inițial, apoi a mărturisit: nu putea rezista la plânsetele celor mici. Mai întâi cu teamă, fiindcă era interzis, apoi cu o siguranță crescândă la vederea rezultatelor, ea începuse, cu câteva săptămâni mai înainte, să mângâie bebelușii pe spate, ca să le potolească plânsetele. Cum nu avusese loc nici o reacție negativă, așa cum fusese avertizată că se va întâmpla, ea continuase.“ (consemnat de D. Servan Schreiber în lucrarea sa *Guérir*).

SPAȚIU PERSONAL

Este ușor să vă testați propria „reacție la spațiu“, când vorbiți cu cineva pe stradă: întindeți brațul și măsurați distanța. Dacă sunteți din Europa Occidentală, o să vă aflați, *grosso modo*, „la vârful degetelor“.

Altfel spus, dacă întindeți brațul, vârful degetelor abia va atinge umărul celuilalt. Dacă veniți din Europa de Est, veți fi la „distanța unei încheieturi de mână“. Dacă

veniți din regiunile mediteraneene, o să vă aflați mult mai aproape, la ceva mai mult de „un cot“.

Să luăm cazul unui diplomat britanic care discută cu unul arab sau italian la o recepție de la ambasadă. Nu peste mult timp, bărbatul de tip „vârful degetelor“ o să se simtă stânjenit. Fără să-și dea prea bine seama de ce, se retrage încetșor din fața interlocutorului. Acesta înaintează ușor. Fiecare încearcă astfel să stabilească o relație de spațiu personal convenabil originii fiecăruia. De fiecare dată când diplomatul mediteranean micșorează distanța, cel britanic se simte amenințat. Invadat. De fiecare dată când britanicul se retrage, celălalt se simte respins. Tentativele personale de adaptare la această situație ne permit frecvent să observăm doi oameni care vorbesc deplasându-se lent prin cameră. Nenumărate recepții oferă spectacolul unor occidentali cu „distanța la vârful degetelor“ încolțiți lângă pereți de către oameni cu „distanța de un cot“ prea amabili. Câtă vreme aceste diferențe nu vor fi pe deplin înțelese, o subtilă amenințare va plana asupra armoniei relațiilor internaționale, așa cum bine semnala Desmond Morris.

SPECULATIV DISPUNEȚI DE O INTELIGENȚĂ SPECULATIVĂ?

GRILĂ GESTUALĂ

- Degetul mare drept dominant;
- Ascultă la telefon cu urechea stângă.

Se poate specula filosofic sau material.
Indivizii dispunând de așa-numita inteligență

speculativă aparțin, în general, profilului narcisic. Sunt atrași de toate meseriile legate de imaginea publică și manifestă o pasiune pentru limbile străine. Inteligența speculativă împinge individul care beneficiază de ea spre domenii precum filosofia, epistemologia, etica, ontologia, antropologia, imaginea publică, politica sau domeniul comercial etc.

Cum veți vedea în fișa consacrată triburilor generice, narcisicul este un profil care și-a „cerebralizat“ corpul sau talentele (imaginea lui publică) ca obiect de cult. Inteligența este sub influența eului și a imaginii de sine. Unii indivizi tatuauți excesiv sunt niște

narcisici pervertiți. Au trecut frontiera dintre imaginea de sine și imaginea publică pentru a nu reprezenta mai mult decât un obiect (fără conținut) al admirației sau al repulsiei. Dar sunt o minoritate printre toți cei care beneficiază de calități incontestabile pe care se bazează acest profil generic mai puțin curent în Franța, decât celelalte șapte.

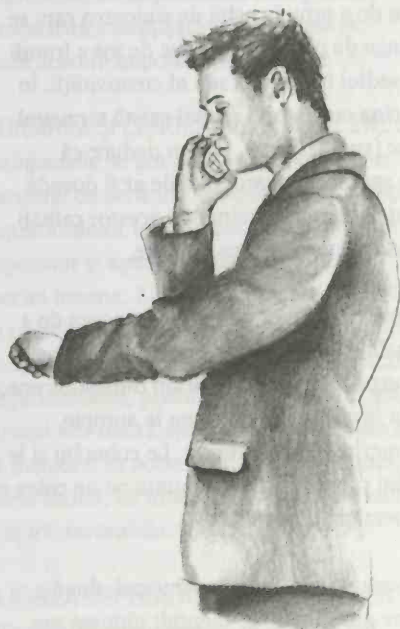
SPIRIT DE INIȚIATIVĂ CU CE PICIOR PĂȘIȚI ÎN VIAȚĂ?

Dacă este piciorul drept, sunteți mai degrabă activ și întreprinzător. Această informație, banală în sine, este esențială dacă practicați autoscopia gestuală. Ea vă va avertiza cu privire la capcanele care vă așteaptă în contextul unei recrutări sau al unei negocieri, spre exemplu. Dacă întvederea a decurs bine, după toate aparențele, dar porniți cu piciorul stâng, subconștientul vă avertizează că există, totuși, o problemă. Dacă plecați cu piciorul drept, în ciuda unui sentiment de nemulțumire, rezultatul este, poate, mai bun decât vă așteptați. De ce? Pentru că piciorul stâng al unui dreptaci este cel care fuge, iar piciorul drept este cel care se afirmă.

Antebrațele sprijinite pe muchia mesei semnaleză un individ mai degrabă prețios și, mai ales, precaut, care păstrează distanța. În schimb, când antebrațele se sprijină direct pe masă, poziția dezvăluie profilul unui întreprinzător, numit și „atacant” sau sportiv. Dacă poziția interlocutorului vă motivează, vă veți sprijini antebrațele de masă, acesta fiind un mod de a vă exprima curiozitatea. „Vreau să știu mai mult.” Ce e bun pentru dumneavoastră e bun și pentru celălalt, dacă sunteți susținătorul unui proiect de vânzare.

Contrar executantului, întreprinzătorul telefonează, în general, stând în picioare.

SPRÂNCENE

„Expresia feței, despre care s-a văzut că poate schimba caracteristicile mecanice ale sunetului, poate modifica sensul unui enunț. Spre exemplu, ironia nu este doar conținută în text, ci se afișează și prin intermediul sprâncenelor și printr-o anumită încrețire a pleoapelor. Din câteva linii, un bun desenator poate face să apară sarcasmul pe un chip, fără să fie necesară vreo explicație. Mișcarea sprâncenelor funcționează ca accentul pus pe unele silabe. Această veritabilă prozodie a feței este manifestă în filmele mute, iar acompaniamentul muzical apare ca deplin justificat.“

DAR LA CE SERVESC SPRÂNCENELE?

Sprâncenele ne ajută să ne punem între paranteze emoțiile, să ne semnalăm schimbările de umoare, chiar dacă putem bănuși că funcția lor anatomică primară este aceea de a proteja ochii de sudoarea care se prelinge de pe frunte. Partea de jos a frunții este sediul inspirației sau al creativității. În rădăcina cuvântului *sourcil* există termenul *source* (sursă, izvor). Putem deduce că niște sprâncene foarte mobile ar fi dovadă kinestezică a predominanței acestor calități, dar să nu mergem prea departe.

În fond, funcția lor de bază este aceea de a semnaliza schimbările de dispoziție. Teama sau surpriza ne fac să ridicăm din sprâncene, mânia le coboară, neliniștea le apropie, nedumerirea le depărtează. Le coborâm și le ridicăm rapid pentru a-l anunța pe un coleg că i-am remarcat prezența.

Sprâncenele exprimă, în principal, două aspecte ale climatului mental: uimirea sau suspiciunea. Niște sprâncene foarte mobile ar

fi, deci, o dovadă kinestezică a predominanței acestor două expresii. Sprâncenele sunt semaforul feței.

SPRÂNCENELE ÎNCRUNTATE

Profundimea ridurilor dintre sprâncene, „în repaus“, este un indiciu pentru cât de des s-a încruntat persoana în cauză de-a lungul vieții. Sprâncenele se coboară în două tipuri de situații, pe care le putem califica, simplificând, drept agresive și defensive. De asemenea, strângem astfel din ochi dacă râdem, dacă plângem sau pentru a manifesta o profundă aversiune, semnalând astfel că aceste situații pot fi considerate modalități de „supraexpunere“.

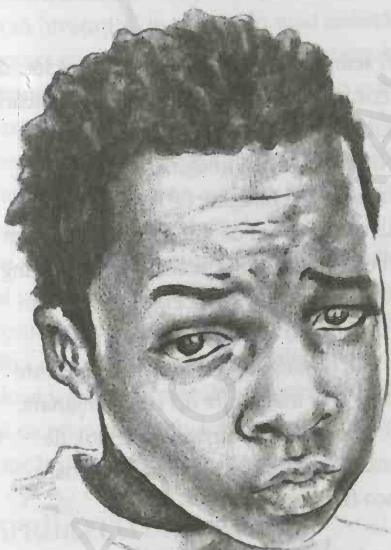
SPRÂNCENELE RIDICATE

Fruntea este „ridată“ și, în general, asociată cu o persoană „îngrijorată“. Cel care râde cu fruntea încrețită este și un neliniștit.

Bărbatul arogant, cu sprâncenele arcuite, și-ar dori să facă să dispară toată mediocritatea care-l înconjoară. Când un individ este foarte agresiv și se expune la represalii sau când este înfrânt și se teme de un atac iminent, își sacrifică acuitatea vederii pentru a-și apăra ochii, plecându-și sprâncenele. Dimpotrivă, când nu este decât ușor agresiv, continuând să fie speriat sau în orice situație conflictuală care nu pare să comporte riscul de atac fizic, sacrifică protejarea organelor vederii pentru avantajul tactic pe care i-l oferă o mai bună perspectivă asupra a ceea ce-l înconjoară. Prin urmare, ridică din sprâncene.

SPRÂNCENELE OBLICE

Este un amestec al celor două acțiuni precedente, cu o sprânceană coborâtă și

cu una ridicată. Nu este o expresie prea comună, iar multora le este greu s-o adopte. Mesajul transmis este unul dublu, ca și expresia în sine. O jumătate a feței pare agresivă, cealaltă, înspăimântată. Fără a se ști de ce, acest semnal contradictoriu este mult mai frecvent la bărbații adulți decât la femei sau la tineri. Sentimentul exprimat este, în genere, scepticismul. Sprânceana ridicată reprezintă un semn de întrebare prin raportare la celălalt ochi, fix și larg deschis.

SPRÂNCENELE ÎMPREUNATE

Este o expresie asociată cu un mental anxios sau cu o mare suferință. Se observă și în unele cazuri de durere cronică. Durerile acute și bruște, dimpotrivă, provoacă o grimasă la nivelul întregii fețe, sprâncenele fiind încruntate, dar o durere surdă și prelungită va declanșa, mult mai probabil, această reacție a sprâncenelor împreunate. Este postura caracteristică înfățișată în reclamele la medicamente împotriva migrenelor.

RIDICAREA ȘI COBORÂREA SPRÂNCENELOR

Sprâncenele se pot ridica și coborî într-o fracțiune de secundă. Această scurtă „clipire“ a sprâncenelor este un semnal de primire important și aparent universal, propriu speciei umane. Această clipire este practică, de obicei, de la distanță, la începutul unei întâlniri, și nu se integrează în manifestările de proximitate, precum strângerea de mână, sărutul sau îmbrățișarea. Dar nu trebuie să vă încredeți în acest gest, căci nu anunță, sub nici o formă, că întâlnirea se va plasa sub auspiciile favorabile.

CLIPIREA REPETATĂ A SPRÂNCENELOR

Mișcarea este repetată de mai multe ori, rapid. Este un gest de bufonerie făcut

celebru de Groucho Marx și foarte folosit de comediați, pe scenă. Sprâncenele sunt ridicate și coboară rapid într-un semnal de întâmpinare scandalos, adesea pseudoerotic. Acest tip de semnal gestual este privilegiat de bărbații care au sprâncenele foarte dese și care doresc să atragă atenția asupra acestei caracteristici anatomice și asupra mesajului pe care îl vehiculează în plan erotic. Bărbații care au sprâncene demonice sunt recunoscuți pentru sexualitatea lor sado-masochistă foarte performantă.

RIDICAREA DIN SPRÂNCENE

Gestul este folosit frecvent pentru a însoți un discurs. Cei mai mulți oameni, atunci când vorbesc cu însuflețire, fac mici mișcări ale corpului, pentru a-și potența cuvintele. La fiecare accentuare verbală, adăugăm o accentuare vizuală. Voi reveni la asta în partea consacrată sprâncenelor-marionetă. Acest reflex este un veritabil dispozitiv seducător pe care unii tribuni îl adoptă atunci când se află în fața camerelor de luat vederi sau când se adresează unui număr mic de oameni. Importanța sprâncenelor este indiscutabil legată de expresia feței. De fiecare dată când ni se modifică dispoziția, imperceptibil sau nu, variază și poziția sprâncenelor.

SPRÂNCENELE LUI LUCIFER

Sprâncenele femeilor sunt, în mod natural, mai puțin dese decât cele ale bărbaților, iar ele amplifică această diferență prin raderea sau epilarea sprâncenelor, urmată de retrasarea lor cu o linie mai subțire. La bărbați, sprâncenele stufoase au fost întotdeauna considerate un accesoriu ale șarmului masculin. În schimb, situația se schimbă atunci când sprâncenele dese ale unui bărbat se întâlnesc deasupra nasului. O veche credință spune că nu trebuie

să te încrezi într-un astfel de om. Așa să fie sau ar trebui să ne formăm singuri o părere? Continuitatea sprâncenelor subliniază ceea ce numim o privire „malițioasă”. Sunt sprâncenele luciferice!

Ridică din sprâncene în momentul în care prezintă o idee asupra căreia insistă. Este una dintre caracteristicile discursului „celui care se plânge mereu” și care pare veșnic uimit de vicisitudinile vieții.

PIERCINGUL ÎN SPRÂNCEANĂ

Poate fi semnul unui temperament capricios, de star preocupat exclusiv de tot soiul de nimicuri. Dar piercingul poate divulga și o nevoie de a crește, de a-și valoriza imaginea publică și de a dobândi o bună imagine de sine, în final. Indivizii contestatari, de genul „eu sunt contra dacă tu ești pentru”, arborează des un piercing în sprânceană. Ceea ce uită ei, sârmanii, este că privilegiază, în acest fel, o conduită de progres și o respingere a mediocrității pe care o apără de cele mai multe ori cu înverșunare. În fond, se ocupă, împotriva voinței lor, de sindromul contestării, un sport cât se poate de franco-francez.

SPRÂNCENELE-MARIONETĂ

Mișcarea arcadelor care se ridică desemnează, în principiu, uimirea. În practică, dacă ajunge un tic, această mișcare își schimbă

cu totul semnificația. Devine manipolatoare de informație. Unii jurnaliști de televiziune o folosesc abuziv și își puntează, astfel, gestual frazele. În acest caz, trădează nevoia de acreditare a mesajului, de a da zvonului greutatea adevărului. Este vorba despre un banal artificiu hipnotizator, moștenit din copilărie, menit să credibilizeze cuvintele adultului aflat în fața unui copil. Amintiți-vă ochii mari, o deschidere oculară presupusă a preveni o prostie pe care vă pregăteați s-o comiteți.

Sprâncenele marionetă aparțin și personajelor foarte suspicioase. Acestea detestă să fie ironizate în privința maniei lor gestuale.

SPRÂNCENELE ELISEI

Dacă aveți sprâncenele frumos conturate de la natură, nu trebuie să ezitați în a le sublinia pentru a atrage atenția asupra acestui atu și să învățați să le mișcați în mod seducător atunci când vorbiți. Cel mai bun exemplu îl reprezintă jurnalista Élise Lucet care prezintă jurnalul pe France 2. Ea este modelul ideal pentru sprâncenele vorbărețe și seducătoare. Am avut ocazia de a o vedea pe un alt canal, intervievată de o colegă de breaslă. Cât pe ce să n-o recunosc: uitase de sprâncenele ei vorbărețe din studioul știrilor. Trebuie să recunosc că am găsit-o mai puțin seducătoare fără sprâncenele acelea mobile. Ceea ce dovedește că farmecul unei persoane depinde și de mișcarea subtilă a oricărei părțicele, oricât de minuscule, a corpului.

SPRÂNCENELE NEMILOASE

Interlocutorul își încruntă sprâncenele, apropiindu-le spre rădăcina nasului. La origine, încruntarea sprâncenelor reprezintă un mod cam teatral de a chestiona un

interlocutor fără a verbaliza întrebările sau un mod de a-ți afișa suspiciunea. Louis Jovet recurgea frecvent la acest gest. Binecunoscutul aer al copiilor și al povestitorilor își capătă aici adevăratul sens. Omul cu sprâncene nemiloase aparține genului subversiv. Se ceartă ușor cu toată lumea, căci are o nevoie viscerală de a fi târât în noroi de către anturajul profesional, de către prieteni sau apropiați. Fără de asta, viața lui s-ar scurge ca un lung fluviu pe cât de plictisitor pe atât de liniștit. Jovet era subversiv sau nemilos? În tot cazul, îi plăcea să întruchipeze acest gen de personaje. Sprâncenele care se apropie regulat una de alta ar putea traduce și îndoiala care subminează încrederea în sine a unui individ nici pe departe subversiv.

Persoanele care suferă de ulcer își încruntă foarte des sprâncenele. De fiecare dată când vă surprindeți făcând asta, masați-vă fruntea pentru a vă dezobișnui de această grimasă.

Interlocutorul își scarpină regulat sprâncenele, cu buricul unui deget.

Aveți de-a face cu un subiect versatil și foarte capricios, un demn reprezentant al acestei nomenclaturi, foarte răspândită pe planeta noastră, a deținătorilor puterii cu o geometrie variabilă și cu o responsabilitate

relativă. Trebuie să mai adăug ceva la această interpretare, totuși. Sunt nevoit să mărturisesc, în apărarea mea, că scărpinatul sprâncenelor traduce și un spirit creativ. Sprâncenele îi inspiră pe cei care și le scarpină continuu. Ceea ce nu-i împiedică să fie și versatili și capricioși.

TOALETA SPRÂNCENELOR

Mi-a fost prezentat ca fiind un personaj misterios, dar foarte important. Păstrez discreția. Este impozant, ce-i drept, prin mina sa de conspirator bulevardier. Perorează și toată lumea îl ascultă cu sfîntenie. Nu înțeleg mare lucru din discursul lui, dar trebuie să fie extrem de interesant, fiindcă ceilalți îi sorb literalmente cuvintele. Respect! Își linge degetele și își netezește sprâncenele.

După constatările mele, nu există nici un aspect pozitiv într-o asemenea secvență gestuală. Dacă un bancher repetă acest gest în timp ce vă promite să facă tot ce poate pentru a obține cel mai bun preț imobiliar în cele mai bune condiții de piață, schimbați cât mai repede posibil banca și amânați cumpărarea casei. Dacă este vorba despre expertul-contabil care își curăță astfel sprâncenele, fără să se sfiască de prezența dumneavoastră, reglați-vă conturile cu el și găsiți-vă un alt contabil înainte ca el să vă sfătuiască să depuneți bilanțul noii dumneavoastră societăți. Autorul acestui tic gestual este incapabil să țină un discurs onest, totul la el este fals, cosmetizat, deformat, travestit, corupt, trucat etc.

OBSERVAREA CLINICĂ A SPRÂNCENELOR

Dacă observați sprâncenele interlocutorilor sau ale personajelor de la televizor, veți constata rapid congruența între lipsa de creativitate a sprâncenelor imobile și creativitatea debordantă a celor care și le

mișcă neîncetat. Este un excelent exercițiu de observație comportamentală. Cântăreții ale căror sprâncene rămân încremenite sunt buni interpreți tehnici, dar nu și creativi. Cu cât sprâncenele sunt mai mobile, cu atât artistul își investește mai mult emoțiile în jocul de scenă. Cel mai bun exemplu: Charles Aznavour.

STÂNGACII

Conform ediției din aprilie 2009 a revistei *Ça m'intéresse*, stângacii ar fi în majoritate băieți. Ei sunt ceva mai fragili la naștere decât media sugarilor, însă devin adulți mai creativi și mai bine remunerați decât dreptacii. Însă revista în cauză omite să divulge sursele din care și-a luat informațiile respective. Pe baza unui studiu al gesturilor făcut pe mai bine de 10 000 de persoane între anii 2004 și 2008, pot să afirm că stângacii nu reprezintă decât 14–15% din populația Franței și că proporția bărbați–femei nu este atât de descentrată pe cât pretinde articolul amintit; pot proba afirmația cu buletinele de răspuns completate, pe care le-am păstrat. Practic, numărul femeilor stângace este egal cu cel al bărbaților stângaci.

STERN

SEDIUL SIMBOLIC AL SIMȚULUI CRITIC

Există un gest curent care constă în scărpinarea sternului, gest pe care l-am observat frecvent la prietenii sau la pacienții mei, fără să pot afirma că ar fi fost vorba de persoane timide. M-am întrebat dacă acest scărpinat recurent nu indica doar o lipsă de curaj sau de tupeu. În acest caz, sternul ar fi mai degrabă sediul timidității. Mai apoi, m-am surprins reproducând același gest de mai multe ori înainte de a fi nevoit să plonjez în fața vreunui editor căruia îi propuneam un proiect de carte;

la fel, în fața unui responsabil de rubrică cu care negociam o colaborare punctuală la o revistă. Contrapropunerile interlocutorilor mei se opreau mult sub speranțele mele. Mă retrăgeam, scărpinându-mi sternul.

CE ESTE SIMȚUL CRITIC?

Evaluarea unei propuneri sau a unui proiect necesită o anumită distanțare și o cantitate de informații ce nu sunt întotdeauna disponibile. Distanțarea este, evident, indispensabilă înainte de decizia finală.

Trebuie să înlocuiesc un fotocopiator. Cel pe care mi-l propune un agent comercial mi se pare corespunzător performanțelor pe care le aștept de la aparat, dar prețul depășește bugetul pe care l-am afectat acestei cumpărături. Mă surprind scărpinându-mi sternul. Simțul meu critic se face simțit în conștiință. Mă obligă să mă distanțez. În realitate, acest scărpinat este un marker somatic, însemnând că trebuie să amân decizia.

STILOU

Tribunul își ridică stiloul surâzând, pentru a pune la punct un detractor care și-a permis să-l întrerupă.

Stiloul prefigurează, aici, biciul menit să-l flageleze pe neobrăzat. Își ascunde supărarea sub un strat de falsă bună dispoziție.

Senatorul își strânge stiloul de-a curmezișul palmei, blocându-l cu degetul mare de la mâna dreaptă.

Cel care are nevoie să-și păstreze stiloul în mână pentru a da greutate discursului său dezvăluie, pe această cale, o anumită latură falică. Sexismul senatorului este evident, va vota împotriva parității.

Interlocutorul se scarpină în cap cu stiloul. Are îndoieli sau încearcă să rememoreze o amintire uitată.

Tânărul student își mușcă permanent stiloul. Este neliniștit cu privire la viitorul lui pe termen scurt.

STIMĂ DE SINE

Degetul mijlociu al mâinii stângi este dominant în evaluarea gradului de energie motrice (GEM) în testul cântarului. Modul dumneavoastră de comunicare se fondează pe imaginea de sine. Sunteți un seducător pasiv, în sensul că preferați să fiți pe placul interlocutorului în loc să căutați să-l seduceți. Depindeți de stima ce vi se acordă. Un dezechilibru de greutate între stima de sine și încrederea în sine (mijlociul drept) indică întotdeauna o slăbire a echilibrului psihic sau psihosomatic. Nevoia de a fi stimat (sau admirat) la valoarea justă reface demnitatea. Când această stimă este incompletă, faptul se traduce automat printr-o slăbire a gradului de energie motrice (GEM) a mijlociului mâinii drepte. Lipsa stimei de sine este un handicap social stânenitor pentru cel sau cea care-i este victimă. El se simte respins de anturaj. După Marie-France Hirigoyen, „o slabă stimă de sine se întâlnește din ce în ce mai des într-o lume în care exigențele de suprafață sunt din ce în ce mai mari. Într-o societate narcisistă, indivizii devin din ce în ce mai fragili și au nevoie să primească asigurări atunci când se privesc prin ochii celui alt.“

Stima de sine este interfața dintre imaginea interiorizată a eului și rezervorul care-i permite să se echilibreze. Acest rezervor provine din privirea celorlalți. Când un bătrân „crai“

flirtează cu o domnișoară cu 30 de ani mai tânără decât el și se vede trimis, de domnișoara în chestiune, să agațe pe cineva de vârsta lui, stima de sine pierde obligatoriu puncte la permisul de seducere. Ceilalți alimentează această stimă de sine atât de esențială pentru echilibrul psihoafectiv al fiecăruia.

Forța degetelor mijlocii echivalează cu forța psihoenergetică a două caracteristici esențiale pentru echilibrul psihosomatic al oricărui individ: stima de sine și încrederea în sine. Un dezechilibru ponderal între cele două de mai mult de 10 puncte induce emergența unui complex de inferioritate și a unei incapacități de reorganizare. Credința și stima de sine sunt cei doi stâlpi ai echilibrului psihologic. Neîncrederea și disprețul sunt antidotul său negativ. Când ați resimțit ultima oară acest delicios sentiment de a fi stimat, fie și la preț redus, mai mic decât valoarea reală pe care v-o acordați unanimității sentimentelor? Necazul este că și ceilalți vă acordă stima pe măsura valorii dumneavoastră pe piață, în detrimentul valorii umane.

Încrucșarea defensivă a brațelor (vezi acest termen) aparține unui individ care privilegiază stima de sine în detrimentul încrederii în sine.

Ancorarea degetului mijlociu de la mâna stângă cu mâna dreaptă (aceasta încarcerează

mijlociul stâng) trădează o pierdere a stimei de sine sau o teamă de a dispăcea.

STINGHEREALĂ

Fîica mea stă strâmb pe scaun. Are un picior spânzurat peste brațul acestuia, și o mână îi atârnă peste spătar. Se face că mă ascultă, dar știu că mintea ei filtrează reproșurile pe care i le fac.

Adolescenții recurg la acest tip de postură, care dezvăluie o lipsă de siguranță. Orice poziție așezat care nu respectă ergonomia scaunului trădează întotdeauna un sentiment de stinghereală.

Măinile atârând, cu încheieturile încrucșate „Ce-o mai fi vrând și ăsta de se holbează așa!” Cu brațele ținute în unghi drept și cu mâinile

atârând, ea îl fulgeră cu privirea pe individul plin de coșuri care o soarbe din ochi.

STRATEG

Cu ce mână își punctează interlocutorul discursul?

Va trebui să fiți atenți, căci această informație gestuală este adesea omisă prin concentrarea asupra discursului celuiilalt.

Mâna dreaptă dinamică semnalează un individ identificat cu imaginea tatălui. Se va comporta în mod directiv și își va axa comunicarea pe modul strategic.

STRES (GESTURILE ANTI)

Dacă gândirea îmi precedă corpul, stresul se instalează, iar corpul nu mai reușește să ajungă din urmă spiritul.

Stresul ar putea proveni de la un decalaj între un eveniment și incapacitatea individului de a se situa mental prin raportare la acest eveniment. Gesturile antistres sunt atitudini naturale care au ca obiect destinderea corpului fără știrea climatului mental. Ceea ce înseamnă că trupul încearcă să compenseze cum poate pagubele cauzate de conduitele stresante. Dar corpul trebuie ajutat prin conștientizarea anumitor atitudini fixe care se exprimă instinctiv. Învățați, de pildă, să vă controlați jocul picioarelor în poziția șezând. Avem prea mult tendința de a ne încrucișa picioarele sau gleznele. Aceste atitudini reacționale dezvăluie un procent de stres efectiv al mentalului. Picioarele trebuie să simtă neapărat pământul solid sub ele.

Sau, nu încrucișați niciodată degetele, într-un gest de rugăciune, când încercați să convingeți un interlocutor. Această postură generică trădează un sentiment de inferioritate. Așezați-vă, pur și simplu, mâna stângă pe dosul mâinii drepte, sprijinit pe coate sau viceversa (măinile-copertă), dacă

sunteți stângaci. Este o expresie infraverbală a stăpânirii de sine. Așezați într-un fotoliu, nu vă încrucișați niciodată degetele pe unul dintre genunchi, ca să vă liniștiți. Acest tip de gest este tipic pentru cel care se așază într-o mașină, lângă șofer. Se agață de genunchi în lipsa unui volan. Cufunțați-vă adânc în fotoliu și așezați-vă frumos brațele pe cotiere fără ca, totuși, să vă agățați de ele.

Aceste exemple specifice arată în ce măsură carcasa musculară suferă în tăcere de stresul care tulbură climatul mental. Învățând să vă disciplinați atitudinile corporale, veți câștiga puncte în folosul imaginii sociale. Condiționarea gesturilor antistres produce un efect durabil asupra comportamentelor individului, după exemplul unei discipline sportive sau intelectuale. Corpul poate să și combată efectele nocive ale stresului asupra climatului mental copleșit de gândurile sale parazite.

CÂTEVA GESTURI PENTRU A COMBATE STRESUL

- 1) Coatele sau mâinile se sprijină pe un suport, iar mâna stângă este cuprinsă în cea dreaptă.
- 2) Degetele depărtate sunt lipite, ca niște petale, de față.
- 3) Picioarele în unghi drept, tălpile lipite pe pământ, în comparație cu picioarele întinse sau retrase sub scaun.

- 4) Picioarele întinse, glezna stângă suprapusă peste cea dreaptă, dar nu invers. Gestul traduce o stare de stres permanent, chiar de surmenaj.

5) Măinile încheștate, dreapta peste stânga sau invers. Este vorba despre un reflex gestual alternativ care, de departe, este preferabil oricărei împreunări a degetelor.

6) Simplul fapt de a strecura mâinile în buzunare, în timpul unei situații de examen sau de excepție, aparține nomenclaturii gesturilor care destresează instantaneu. Trebuie să împingeți poalele hainei spre spate.

Sunt prea multe ca să le putem descrie pe toate și să explicăm rolul pe care îl joacă fiecare. Gesturile antistres sunt atitudini naturale care au ca scop destinderea corpului fără știrea mentalului.

Este ușor de conceput că poate exista o legătură de la cauză la efect între o tulburare de ordin psihologic și repetarea unui gest sau a unei posturi corporale inadaptate. Mâncărimile, toate intempestive, strănuturile în lanț sau căscatul în serie sunt exemple curente. Ele survin fără preaviz și încetează fără un motiv aparent. Corpul manifestă adeseori răspunsuri gestuale adaptate sau nu la situația trăită. Or, stresul provine chiar dintr-un decalaj între un eveniment și incapacitatea unui individ (sau refuzul nonverbalizat?) de a reacționa la el. Un om care merge pe stradă cugetând la grijile lui va reacționa în mod excesiv la interpelarea

politicoasă a unui trecător care-l va întreba cât e ceasul. În unele cazuri extreme de stres, va putea chiar să schițeze o reacție de apărare, inadaptată situației. O nemulțumire se va exprima adesea printr-o serie de mâncărimi cutanate, necesitând o eliberare imediată prin scărpinare. O reacție gestuală tipică, revelatoare pentru un disconfort pasager. Expresiile corporale care trădează un grad de stres sunt nenumărate. Totuși, aceste gesturi nu devin cu adevărat semnificative decât în caz de recidivă. Cu cât se repetă mai des, cu atât încearcă să informeze conștiința despre apariția unei tulburări psihologice.

MENIUL GESTUAL AL STRESULUI

Ea închide ochii când începe să vorbească. Semnal evident al unui stres punctual. Această manie poate, de asemenea, să vină ca urmare a unor tulburări de concentrare. În general, ochii sunt închiși pentru a disciplina gândirea.

Ancorarea mâinii pe ceafă este un stereotip gestual perfect alternativ; totul depinde de ceea ce simțim sau de context. Stresul poate fi legat

de dificultatea de a lua o decizie, de a termina o treabă la termen. Va produce, automat, o ancorare rapidă a mâinii stângi pe ceafă. Patronul vă pune sub presiune pentru a obține rezultate, caz în care mâna stângă va masa ceafa pentru a vă destinde. Deci, este un stereotip reacțional? Câtă vreme rămâne punctual, el nu se traduce altfel. Începând din momentul în care se repetă în *staccato* pe parcursul unei întrevederi dificile, este vremea să vă luați picioarele la spinare.

Dacă patronul adoptă poziția picioarelor în echer atunci când vă străduiți să-l convingeți de ceva, partida este deja pierdută, chiar dacă totul pare să se deruleze sub cele mai bune auspicii.

Piciorul stâng în echer.

Poziție foarte neconfortabilă, revelatoare în privința unui nivel de stres puțin favorabil unei întrevederi profitabile și echilibrate. Studiile arată că majoritatea oamenilor nu iau o decizie finală decât având ambele picioare lipite de pământ. În consecință, dacă interlocutorul și-a poziționat piciorul stâng în echer, nu este cel mai potrivit moment pentru a-i cere o decizie.

Când ridicați brațul pentru a vă lua la revedere de la distanță, despre ce braț este vorba? Comunicați în mod spațial sau temporal?

Brațul drept echivalează cu modul temporal. Mai viril decât inversul, modul temporal dezvăluie un individ grăbit și stresat. Putem trece de la un braț la altul, în funcție de persoana la care ne raportăm. Brațul stâng se va ridica spontan dacă este vorba despre un prieten sau un individ psihoflexibil.

A fuma cu mâna motrice este simptomul unei tensiuni care poate traduce o stare de stres. De ce? Utilizarea mâinii motrice pentru a fuma mobilizează o unealtă antrenată la acțiuni complexe pentru o activitate elementară. Putem deduce din asta că subiectul observat este perturbat punctual, dacă gestul este

ocazional, sau supus unui stres continuu, dacă gestul în chestiune se repetă prea des.

Interlocutorul își sprijină degetele pe masă, palma rămânând suspendată.

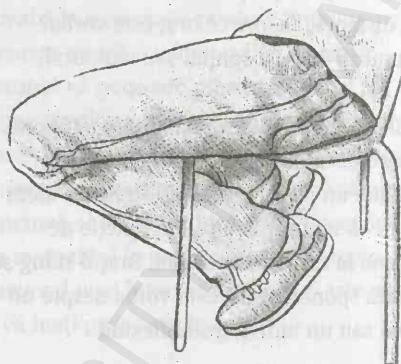
Acest gest indică faptul că interlocutorul este sub presiune. Numeroase personaje își agită capul în timp ce vorbesc, atunci când se află în situație de stres. În accesele de mânie surdă, mișcarea capului se generalizează în detrimentul folosirii mâinilor. Dar există indivizi care nu-și utilizează niciodată mâinile și care își exprimă emoțiile aproape exclusiv prin mișcărilor agitate ale capului.

SUBALTERN

Interlocutorul stă așezat pe marginea scaunului.

Persoanele de condiție modestă sau timizii adoptă adeseori această atitudine în prezența interlocutorilor care dețin o anumită putere.

Picioarele îndoite sub scaun și sprijinite pe degetele de la picioare, fără să atingă solul cu călcâiele, reprezintă o poziție clasică, indicând un sentiment de inferioritate și o teamă de a nu displăcea interlocutorului. Poziția este vizibilă în toate braseriile bune la ora prânzului, mai ales dacă beneficiați de un unghi bun și care permite privirii să se strecoare pe sub masă.

SUCCES (GESTURILE CARE INDUC)

Așadar, gesturile ar putea condiționa șansele de succes. Este atât de neverosimil? Și dacă purtăm în noi genele necesare și suficiente pentru succesul actelor noastre, oricare ne-ar fi rădăcinile? Ce nedreptate ar fi, nu-i așa?

Unii indivizi care ajung să-și făurească o carieră politică provin dintr-un mediu defavorizat. Putem explica logic reușita lor bazându-ne pe inteligență, pe ambiție, pe simțul lor politic înăscut sau pe toate celelalte calități care ne mai vin în minte?

Deschideți ochii! Observați-i pe acești oameni fără prejudecăți și fără idei preconcepute! Dețin un plus care le-a permis să acceadă la

cele mai înalte funcții. Și acest plus ar putea să se situeze perfect la nivelul personalității lor gestuale sau în bogăția innăscută a calculatorului lor social, pentru care gesturile sunt adevărații actori.

De ce Gérard Depardieu, și nu x sau y? De ce Djamel, și nu unul dintre amicii lui din oraș? Talentul? Desigur, el este esențial. Dar sunt singurii care l-au avut? Noroc? Poate în cazul altora... Munca? Insuficient! Ce au avut ei în plus față de alții la vârsta de 20 de ani? Nimic, poate doar ambiție, visuri, speranțe, ca noi toți.

Este prea ușor să vorbim despre destin sau noroc. Fiecare crede în ceea ce vrea sau în ceea ce-i convine. Personal, consider că limbajul său gestual ajută mult un tânăr actor talentat în a se face remarcat. Să le cerem părerea realizatorilor sau regizorilor de teatru! Mai cred că un cântăreț poate rezista pentru că limbajul său gestual sau mimic place publicului mai mult decât vocea lui, decât fizicul, decât originalitatea vestimentației sau bogăția repertoriului. Cred că un star este, înainte de toate, o sumă de gesturi, de poziții firești sau de atitudini corporale armonioase, înainte de a fi un star. Astfel, pe Charles Aznavour îl putem considera exemplar pentru această ipoteză.

Ceea ce ar putea să ne facă să credem că suntem predispuși la succes, la reușită sau la eșec, oricare ar fi originile noastre. Problema rămâne deschisă.

Ar fi suficient să știm să ne atingem nivelul de competență, în orice mod. Talentul nu este un panaceu, însă nimic nu se întâmplă fără intervenția lui.

În ce mă privește, eu cred că orice individ capabil să facă diferența între conduitele sale utile, necesare sau esențiale și cele care îl descalifică în ochii altora sau în propriii ochi se predispune la succes, într-un fel, și își poate transforma, prin acest mijloc, suma atitudinilor sale corporale.

După exemplul bogăției sau al sărăciei discursului, limbajul gestual al unui individ depinde întotdeauna de nivelul său de cultură, de poziția socială sau profesională. Am constatat că oamenii de putere recurg la un registru gestual net superior decât majoritatea celorlalți. Calitatea gesturilor sau a atitudinilor mi se pare a fi tot o funcție a cotei intelectuale sau a nivelului responsabilităților subiecților observați. Dimpotrivă, încărcătura balistică, dacă putem să zicem așa, a atitudinilor sau a gesturilor nu depinde obligatoriu de cele două criterii evocate. Ceea ce eu numesc încărcătura balistică a unui gest indică gradul de charismă pe care îl implică. Acest tip de comunicare este specific indivizilor predestinați să seducă masele: politicieni, cântăreți, actori.

Mai clar, cu cât reușita socioprofesională a unui individ depinde mai mult de imaginea lui socială, cu atât limbajul său gestual se rafinează, se îmbogățește cu atitudini corporale semnificative în privința evoluției carierei sau a statutului său. Oamenii publici reprezintă culmea acestui progres constant al limbajului gestual. Mai constatăm și o diminuare sensibilă a ponderii gesticulării, la cei din urmă. La prima vedere, am putea deduce că, cu cât spiritul se hrănește cu mai multe cunoștințe, cu atât mai semnificative devin atitudinile corporale. În realitate, bagajul intelectual nu intră la socoteală,

dar inteligența înăscută și simțul puterii sunt factorii favorizanți pentru această metamorfoză a broscoiului în prinț, imagine alegorică preferată de Eric Berne, părintele analizei tranzacționale.

SUGEREA DEGETELOR

La fel ca orice altă atitudine corporală, sugerea sau mușcarea degetelor nu reprezintă niște gesturi inocente. Reflexul de sugere a degetelor debutează în timpul vieții intrauterine și durează până la moarte. Copilul care-și sugere degetul mare va crește și va continua să-și chinuiască dinții cu vârful aceluiași deget nostalgic. Tânăra care-și mușcă frecvent mijlociul drept într-un mod strengăresc nu-și mai amintește de fetița

care sugerea același deget până la sânge. Degetul mic drept pe care vecinul de masă și-l mușcă atunci când îndoiala îi alimentează incertitudinile cronice este același deget pe care-l savura ca pe o delicată, în copilărie. Pe scurt, sugerea degetelor, ca reacție la o situație conflictuală, indică, în mod clar, un acces de angoasă asociat cu subiectul evocat în timpul întrevederii.

Să vedem acum care este sensul atribuit fiecărui deget solicitat!

Degetul mic drept

Spre exemplu, interlocutorul își atinge dinții cu buricul degetului mic drept. Vă ia măsurile și vă analizează emoțiile înainte să vă mănânce cu fulgi cu tot. Este un oportunist afurisit.

Degetul mic stâng

Își sugere degetul mic stâng. Visează să readucă pe tapet trecutul pentru ca prezentul să fie cât mai conform cu dorințele sale. Este un revizionist distins.

Inelarul drept

Persoana în cauză are un temperament veleitar și încearcă să vă evalueze pentru a afla dacă meritați energia investită.

Inelarul stâng

Este gata, în principiu, să-și investească sentimentele într-o activitate sau într-o relație care va sfârși, inevitabil, cu o poveste de prietenie sau de dragoste. Dar, de la teorie la practică, va fi, probabil, nevoit să tragă tare.

Mijlociul drept

Încearcă să-și pună ordine în ideile sau în prejudecățile care-i țin de cald la neuroni.

Mijlociul ștâng

Evaluează impactul imaginii sale asupra dumneavoastră. Personaj narcisist, foarte concentrat pe aparențe.

Arătătorul drept

Își pierde din autoritate și caută o porțiță de scăpare. Încearcă să controleze situația.

Arătătorul stâng

Este un invidios fără scrupule, încearcă să vă găsească mereu nod în papură sau să vă deposedeze.

Degetul mare drept

Încearcă, probabil, să-și găsească o motivație.

Degetul mare stâng

Este un visător care reinventează realitatea pentru a corespunde iluziilor sale.

SUPERSTIȚIE

Superstițioșii își conjugă viitorul la indicativ imperfect.

Julien așteaptă verdictul după interviul de angajare. Se roagă în sinea lui. Slujba pentru care a aplicat i-ar permite să iasă la liman. E șomer de mai multe luni, iar datoriile au început să se adune.

Sprijinit de zidul sălii de așteptare, are tendința de a-și prinde antebrațul drept cu mâna stângă. Julien reproduce ancorarea ghinionistului. Acest tip de poziție trădează și un individ superstițios. Creierul afectiv este perturbat și împiedică emisfera cealaltă, în mod paradoxal, să analizeze situația, de unde și scăderea regimului intelectual. Capacitatea de analizare este inhibată, Julien suferă un blocaj intelectual. Reproducerea frecventă a acestui stereotip indică un individ depresiv.

Vertexul (sau creștetul capului) este sediul sentimentului de superioritate al omului sau, poate, al unei anumite idei de divinitate; prin extensie, este mai ales sediul superstiției. Bateți în lemn!

În toate religiile, vertexul este sediul sufletului uman. Oricare ar fi credința respectivă, binecuvântarea firească trece printr-o așezare a mâinilor cuiva pe capul altcuiva. Trebuie ca sufletul să rămână la locul lui. Obiect imaterial, sufletul există fără dovezi. Există pentru că omul are nevoie să creadă în el. Moartea nu poate fi sfârșitul întregii existențe, ci trebuie să-i dăm o continuare logică, o speranță de supraviețuire. Această sarcină îi revine sufletului. Religie? Superstiție?

Corpul este o mașinărie într-atât de perfectă încât cu greu putem crede că nu este altceva decât un accident al naturii. Dar, mai ales, este de nesuportat să-l considerăm drept o purificare eșuată. Există, cu siguranță, un

suflet închis pe undeva. De unde și importanța superstiției și, mai ales, a religiilor!

ȘI ACOPERIREA CAPULUI?

Accesorii de *standing* pe terenurile de curse sau la *cocktail-parties* ale mării burghezii, pălăriile revin constant în modă, apoi dispar din nou ani buni. Dar de ce această succesiune de desfătare și de alienare a publicului? E posibil ca moda pălăriilor să revină sistematic în perioadele de nesiguranță socioeconomică, de parcă acoperământul în chestiune ar fi o protecție simbolică împotriva cerului ce ni s-ar putea prăbuși în cap.

Amatori de pălării și de caschete sunt adesea într-un conflict larvar cu *look*-ul lor și cu părul, pe care pălăria le declină simbolic. Foarte rar întâlnim un individ cu un păr foarte des care să poarte, ca Harpo Marx, o pălărie ascunzându-i pletele mândre. Purtăm deseori pălăria pentru a compensa absența părului, dar și pentru a evita, inconștient, să fim nevoiți să ne încrucișăm degetele permanent. Amatorul de pălării este, în general, foarte superstițios. Și, după cum semnala foarte judicios Boris Cyrulnik, indivizii superstițioși au un slab sentiment de control asupra existenței lor și a cursului vieții.

Fără tranziție! Antebrațul, partea cuprinsă între încheietura mâinii și cot, joacă un rol important în pozițiile șezând care necesită un sprijin natural pe coapse sau pe un suport extern, înlocuind cotul.

Antebrațul drept este un sediu simbolic al sugestiei și al superstiției.

O experiență realizată într-o universitate americană a condus la constatarea că individul

care se apără instinctiv cu brațul motor, în caz de agresiune fizică, refuză lupta, deci este un subiect pasiv sau supus, mai atras de aspectele magice ale existenței sale decât de realitatea pe care este obligat să o suporte. Testul e ușor de făcut. Constă în a preveni un subiect că se va simula lovirea feței și că el trebuie să se ferească folosindu-se de unul dintre brațe (fără a se preciza care!). Dacă ridică instinctiv brațul drept (motor) pentru a-și feri fața, veți ști imediat că aveți de-a face cu un subiect dominat și al cărui grad de supunere ar trebui să fie imediat vizibil. Dacă ridică brațul stâng (non-motor) pentru a-și asigura protecția feței, aveți în față un luptător care vă poate trimite în corzi, dacă e cazul. Va fi mai combativ și mai greu de influențat. Copiii care-și apără capul cu ambele antebrațe pot fi încadrați la antebrațul drept influențabil. Dacă sunteți pedagog și vreți să repetați experimentul în clasă, vă avertizez asupra faptului că un copil așezat la dreapta băncii va ridica mai ușor brațul drept pentru a se feri. Este o chestiune de configurare topografică. Copilul testat trebuie să se afle în fața „agresorului” său fără o altă barieră de protecție, pentru ca testul să fie valid. Nu trebuie să pierdeți din vedere lateralitatea subiectului. Pentru stângaci, trebuie inversate datele. Și dacă ridică ambele brațe pentru a se proteja? Aveți de-a face cu un copil bătut.

Dă neîncetat din cap atunci când îi vorbesc, aprobând ca o marionetă tot ce îi spun. Acest tic are darul de a mă agasa foarte tare. I-am cerut să se transfere la alt departament.

Aprioric, mișcarea capului este un mod de a saluta un coleg, semnificativ pentru un individ pătruns de puterea sa ierarhică în societate. Dintr-o altă abordare, unii indivizi fac din ea

un adevărat stereotip, chiar un tic. Această nevoie de a aproba este un semn de anxietate majoră, dar trădează și un individ foarte superstițios.

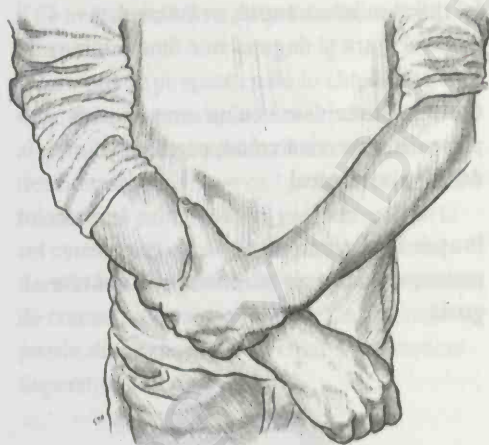
MODA TATUAJULUI

Tatuajele, considerate până acum ceva vreme un privilegiu al indivizilor aflați la marginea societății, au devenit moneda curentă pe plajele de vacanță. Corpul este machiat, ca și fața. Totuși, tatuajele permanente sunt din ce în ce mai curenți în toate straturile societății. Moda lor este semnificativă pentru sentimentul colectiv de insecuritate în fața unui viitor din ce în ce mai mondializat și care dezordonat. Ancorarea permanentă este, în aceeași măsură, o formă de promisiune pe care individul o face egoului său, și o atitudine de superstiție. Acesta speră că tatuajul permanent îi va influența destinul, înscriindu-l în perspectiva dorințelor sale. Dincolo de aceste considerații psihanalitice, tatuajul a devenit atât un artificiu de seducție veritabil, cât și un micromesaj erotic adresat anturajului.

UMĂRUL TATUAT

Dincolo de încărcătura afectivă, umărul stâng este sediul simbolic al feminității. Un tatuaj pe acest umăr trădează o femeie în căutarea Graalului amoros, chiar un traumatism afectiv (despărțire recentă, vid sentimental) pe care se presupune că tatuajul îl exorcizează. Din perspectivă strict etnologică, orice decorare inamovibilă a corpului – inele, *piercing*-uri, tatuaje, oase etc. – este un obiect inițiativ menit să conjure soarta și să se purifice pentru a intra într-un alt viitor.

Interlocutorul are tendința de a-și prinde antebrațul drept cu mâna stângă, atunci când stă în picioare.

Dacă mâna stângă prinde antebrațul drept, creierul afectiv este perturbat și împiedică, paradoxal, emisfera cealaltă să analizeze situația. De unde și diminuarea regimului pe plan intelectual, ceea ce explică de ce interlocutorul va crede în toate superstițiile sau în toate prejudecățile, devenind pe această cale și foarte influențabil. Această ancorare diminuează gradul său de rezistență la frustrare. Per ansamblu, este vorba despre un gest temător, asociat cu un sentiment de eșec.

Interlocutorul are tendința de a-și prinde antebrațul stâng cu mâna dreaptă, fie că stă jos sau în picioare.

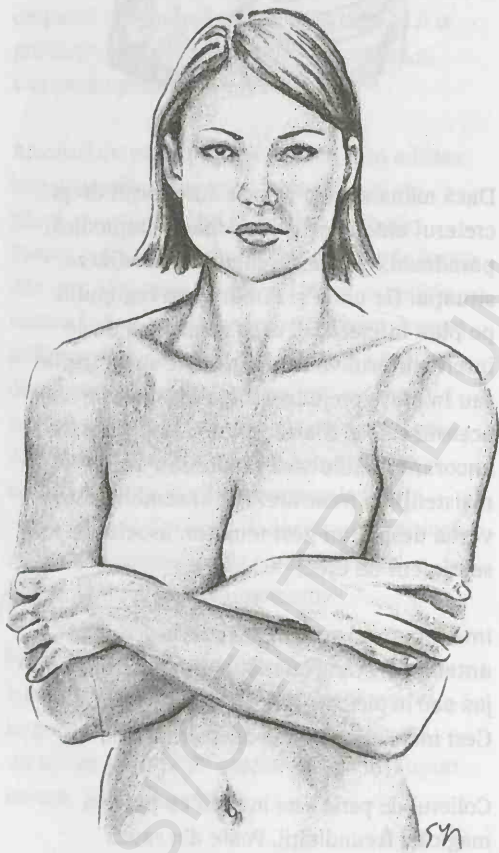
Gest indicând un refuz de a se implica.

Colierul de perle este investit cu puterea magică a fecundității. Poate din cauza similitudinii dintre perle și ovare? Cea mai curioasă parte a respectivei superstiții este că acest tip de colier pare a fi preferat de femeile care sunt de mult la menopauză... și care n-au avut niciodată copii.

Își ridică mâna dreaptă, arătătorul, degetul mare și degetul mic fiind întinse ca o greblă.

Gestul se învecinează cu un semn ezoteric, persoana respectivă vrând, parcă, să-și deoache adversarul.

Brațele încrucișate la piept, un gest de pudoare la o femeie surprinsă pe jumătate goală.

Este vorba despre o invitație fără perdea adresată bărbatului din fața ei. Brațele ei le prefigurează pe cele ale interlocutorului. Pudoarea n-are nimic de-a face în acest caz.

Interlocutoarea se strâmbă trăgând de comisura buzei spre obrazul corespondent.

Semigrimasă tipică pentru persoanele hipersensibile și superstițioase care încearcă să se protejeze afișând o postură ironică.

Interlocutorul mai mult își scutură țigara în scrumieră decât o fumează.

Nu e la înălțime, dar presupun că ați înțeles deja fără să fi recurs la traducerea relației sale

gestuale cu țigara. Trăiește pentru a vorbi și vorbește pentru a se bucura auzindu-se vorbind. Superstiția este religia sa și un mijloc bun de a convinge sau de a seduce, dacă nimereste unghiul de atac potrivit.

Liderul își mușcă brațele ochelarilor.

Superstiția nu este niciodată foarte departe de această pereche de ochi care văd o realitate deformată. Atunci, de ce nu-și pune ochelarii? Pentru a nu fi nevoit să înfrunte realitatea, evident!

Broșa este bijuteria predilectă a persoanelor cu mintea îngustă, mi-a spus un bătrân bijutier. Bijuterii ale bătrânilor sau ale celor pasionați de trecut, broșele sunt investite cu o putere magică: cea care permite să ne protejăm de destinul ce se conjugă la viitor.

Portăreasa își suprapune ambele mâini pe gât. Acest gest trădează o persoană temătoare, chiar superstițioasă.

Îi dă invitatului său o palmă de încurajare, pe spate.

A da o palmă pe spate cuiva în chip de încurajare nu este decât sensul primar al gestului. Acest contact amical nu este dezinteresat, de vreme ce-i permite celui care-l folosește să subtilizeze un pic de noroc de la cel care se presupune că l-a primit ca pe un dar al sorții. Prin extensie, toate aceste gesturi de contact, asociate cu un spirit de încurajare, provin din același interes, chiar și inconștient. Superstiția are viață grea!

SUPRAEU

Suma de interdicții s-a concentrat aici sub bagheta imaginilor parentale interiorizate. În fond, poliția și tribunalul ne administrează nivelul de moralitate, ne înfrânează conduitele impulsive și ridică bariere de apărare pentru a proteja spiritul de orice invadare.

Un supraeu fragilizat se observă în reproducerea prea frecventă a încrucișării picioarelor repulsive. Femeile care merg cu brațele încrucișate dezvăluie și o perturbare a echilibrului dintre două imagini de referință, cea paternă și cea maternă. Folosirea abuzivă a arătătoarelor ca subtitrare a discursului verbal trădează un individ puternic influențat de imaginile sale parentale și, pornind de aici, un individ al cărui grad de maturitate nu se potrivește cu impresia pe care o oferă.

SUPUNERE (COMPORTAMENT DE)

După ce îl recunoaștem? Desmond Morris spune că eternul ghinionist, ratatul social și subalternul depresiv merg întotdeauna cu spatele plecat, cu umerii căzuți, cu gâtul aplecat înainte; atitudinea lor manifestă o

permanentă prăbușire. Păstrând în minte aceste principii generale ale comportamentului de supunere, s-ar putea manipula deliberat o situație pentru a influența favorabil deznodământul ei.

Ostilitatea dispare într-un mod uimitor când adoptăm o supunere totală față de cel care deține autoritatea. Nu există decât o problemă: pentru mulți oameni, chiar o manifestare a inferiorității – pentru a rezolva o problemă, spre exemplu – poate fi o experiență mult prea dezagrabilă, căci este greu să te pui într-o postură de inferioritate fără să manifesti, până la urmă, sentimentul corespunzător.

Trage din chiștocul țigării până la capăt. Acest mod de a fuma o țigară califică o nevoie de regresivitate, prin supunerea față de o autoritate (ierarhia atotputernică) sau față de puterea visului, dacă este vorba despre un chiștoc de *shit* sau de *marijuana*.

Doamna își prinde arătătorul drept în mâna stângă.

Acest fapt desemnează un arătător invaginat sau reținut în cealaltă mână. Arătătorul drept fiind sediul autorității și al puterii, este posibil ca doamna în chestiune să se simtă obligată să se supună autorității pe care o exercită.

Interlocutorul își ciupește bicepsul stâng cu mâna dreaptă.

Atitudine de supunere. Cu cât îl veți complexa mai mult, cu atât mai mult vă va urma, ca o umbră.

Stând jos, interlocutorul își pune piciorul stâng peste coapsa dreaptă sau invers, în timp ce-și retrage celălalt picior sub scaun. Atitudine reprodusă curent de către subalterni în fața superiorului ierarhic. Într-o reuniune de lucru, poți distinge ușor personalitățile puternice și indivizii dominanți în funcție de acest criteriu particular. Indivizii care se supun își ascund picioarele sub scaun și își încrucișează gleznele sau picioarele. La fel se întâmplă și pe terasa braseriilor la ora prânzului.

Picioarele solicitanților se refugiază întotdeauna sub scaun. Le este cu adevărat teamă să fie refuzați. Am realizat că mă comportam exact în același fel când trebuia să-mi conving

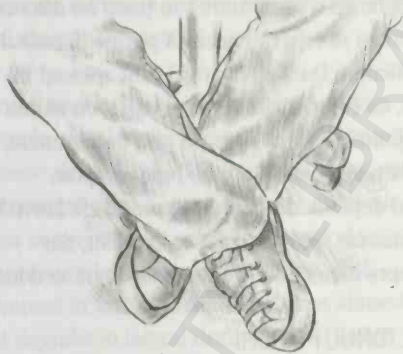
editorul de ceva și nu reușeam. Ca urmare a acestei constatări, am învățat să-mi ancoroz picioarele pe sol atunci când îmi propuneam proiectele și trebuie să spun că raportul de forțe s-a inversat, de la prima încercare. Cine mai îndrăznește să spună, după asta, că trupul nu are nici o influență asupra discursului și a puterii de persuadare!

Stă pe scaun și își așază cuminte mâinile pe coapse.

Atitudine caracteristică de supunere, pe care o întâlnim adeseori la vechii șefi de promoție care nu au ajuns acolo unde și-au propus și la subalterni.

Își încrucișează gleznela sub scaun, picioarele fiind sprijinite pe vârful degetelor. Nu este un coregraf refulat, ci un interlocutor care stă pe poante sau nu consimte la ce i se cere, așteptând să vă convingeți că el are

dreptate și că dumneavoastră greșiți. Este o atitudine de supunere.

CAPUL ÎNCLINAT ÎNTR-O PARTE

Când înclinăm capul într-o parte, ne expunem gâtul și părem mai mici și mai puțin amenințători, ceea ce exprimă supunerea. Charles Darwin a fost unul dintre primii care au remarcat că oamenii, ca și animalele (în special câinii), își înclină capul într-o parte când îi interesează ceva. Femeile recurg la acest gest pentru a-și marca interesul față de un bărbat.

Dacă faceți o prezentare sau țineți un discurs, încercați să reparați această poziție în cadrul publicului. Dacă spectatorii sunt aplecați în față, cu capul înclinat într-o parte, cu bărbia sprijinită pe mână, într-un gest de supunere, înseamnă că mesajul este bine receptat. Totul depinde de latura pe care se efectuează înclinarea: spre stânga este excelent, dar dreapta denotă o atitudine mai degrabă critică.

BRETONUL PE OCHI

Nu se află acolo pentru a ascunde, ci pentru a dezvălui privirea poznașă a unei femei senzuale. Contează foarte mult ochiul care este ascuns de breton. Locul lui trebuie ales cu discernământ. Ochiul stâng ascuns de breton este un semn de supunere, amoroasă, se înțelege. Această regulă este valabilă pentru dreapta. Dacă aveți de-a face cu o stângace, trebuie să inversați poziția.

> Vezi și **DOMINAȚIE**.

ÎNCLINAREA CAPULUI

Mod de a saluta un coleg, executată de un individ pătruns de puterea lui ierarhică în societate. Dintr-o altă abordare, unii indivizi fac din el un adevărat stereotip, chiar un tic. Înclinarea ușoară a capului este adesea punctată de interjecții sau de onomatopee la fel de diverse pe cât de bizare (ecolalie sau repetarea sfârșitului frazelor). Această nevoie de a aproba astfel interlocutorul este un semn de anxietate majoră. Nu este ușor să te debarasezi de înclinarea capului și, totuși, n-ar fi nici un lux, căci majoritatea persoanelor care recurg repetat la acest gest se plâng adesea de migrene săcâitoare. Este vreo legătură între înclinarea capului și migrene? Așa se pare. În orice caz există o înrudire între migrenă și comportamentul de supunere. Fără îndoială, este motivul pentru care femeile suferă de aceste neplăceri mai mult decât bărbații.

Să îngenunchezi este un act de supunere, dar atitudinea derivă dintr-o nevoie de transformare sau de recreare, în special într-un context religios.

Genuflexiunea era și este încă un semn de reverență față de un personaj de rang înalt, astfel încât ne flexăm genunchii din deferență față de un interlocutor, chiar fără să ne dăm seama. În anumite medii burgheze, fetițele mai recurg și astăzi la această genuflexiune în fața adulților.

Flexarea genunchilor este asociată cu o atitudine de supunere (imposibilitatea de a fugi), în cazul reverenței sau al îngenuncherii în fața personajelor înalte. Să fiți atenți! Îndoirea genunchiului drept este un act de supunere frauduloasă și agresivă, cea a genunchiului stâng, un act de supunere

autentică. Data viitoare când veți viziona un film istoric, veți putea nota greșelile din scenariu. Observați plecăciunile actorilor! Veți decoda rapid curentul de simpatie sau de antipatie care se stabilește între ei dincolo de necesitățile scenariului.

Genunchiul drept pe pământ, genunchiul stâng în aer, această postură marchează un respect al înaltului personaj în fața căruia îngenuncheatul se supune. Genunchiul drept fiind sediul agresivității, atunci când este plecat indică o dezactivare a agresivității. Genunchiul stâng în pământ, cel drept în aer, iată o atitudine care marchează o ostilitate înfrânată și un refuz nedeclarat de supunere. Genunchiul drept în aer indică o agresivitate gata de atac.

Atunci când vorbește, prietena dumneavoastră își închide mereu, apăsât, pleoapele.

Clipirea este un fenomen gesticulatoriu, în toate cazurile, și semnificativ într-un singur caz, când este apăsată. Orice clipire apăsată însoțește întotdeauna un anumit cuvânt al frazei rostite. Acest cuvânt este, în general, în contradicție cu sentimentul nespus al locutorului. Revulsia oculară este o altă manifestare evidentă a clipitului apăsat ce semnifică exact același lucru. Nu spune ce gândește și nu gândește ceea ce spune, fie din teama de a pierde, fie pentru că situația nu are referințe cunoscute, iar el trebuie să se adapteze fără a-și lua măsuri de siguranță.

Este genul de individ care are nevoie de un ghid profesional, spiritual sau afectiv, pentru a compensa absența unei imagini parentale rău integrate în construcția personalității sale. Pe plan barometric, acest tip de individ nu vă va urma decât dacă aveți suficientă

putere de influență și dacă nu este deja supus unui alt șef sau guru.

Acestea sunt expresiile diverse ce transmit semnale vizuale indicând schimbările de umoare ale indivizilor. Coborârea ochilor este interpretată uneori ca un semn de modestie. Acest comportament seamănă cu cel al subordonatului care nu îndrăznește să-și privească în față superiorul; privirea alunecă mai degrabă în lateral decât în jos. Tânără „modestă și timidă“ nu aruncă ochiade în stânga și-n dreapta: se uită fix în pământ. Un gest evocând reverența sau capul înclinat în semn de supunere.

Mai multe brățări grupate la încheietura fiecărei mâini semnaleză o nevoie de regresivitate în paradisul pierdut al copilăriei și, paradoxal, o nesiguranță afectivă endemică. Brățările sunt ornamente sau podoabe temporare, menite să pună în valoare mâinile, încheieturile pumnului și antebrațele. Sunt foarte apreciate în culturile africane și arabe, în care femeile le poartă grupate. O teorie (delicios de falocrată) pretinde că brățările sunt pe placul bărbaților, fiind niște cătușe simbolice, amintind de supunerea femeii față de bărbat. Dacă, de obicei, purtați brățara pe încheietura mâinii drepte, v-ați ancorat de imaginea paternă. La încheietura stângă, de imaginea maternă. La ambele, sunteți încă un copil, dar într-un corp de adult.

SURĂS

La origine, surăsul este un semn de bună dispoziție, chiar de seninătate, și un semnal de bun-venit. A devenit însă o grimasă socială, odată cu amplificarea resentimentelor și a violenței ce guvernează relațiile umane.

Sensul profund al surâsului s-a pierdut, acesta ajungând să reprezinte un mod de a ne proteja de cei din jur. Este un act de supunere, într-un anumit fel. Să luăm exemplul surâsului unui bebeluș. Ce cuvânt ar putea traduce acest spectacol unic și atât de fermecător? Nu întâmplător ei învață mai repede să surâdă decât să vorbească. Această grimasă umană este un puternic anxiolitic, surâsul dezamorsând, aproape automat, agresivitatea din jur.

În contextul comunicării gestuale, surâsul este ca o ușă ce se deschide, o invitație la o mai bună cunoaștere. Dar, uneori, surâsul la care recurgem și de care abuzăm fără rezerve devine un rictus social din care dispăre orice seducție, din cauza rigidității maxilarelor. Chicotelile care îl însoțesc nu sunt suficiente pentru a păcăli, surâsul nu este râs, ci ambasadorul farmecului pe care-l emană individul.

Există diverse moduri de a surâde, iar noi nu utilizăm decât unul singur, cel mult două. Or, surâsul este una dintre armele cele mai eficiente de care dispunem pentru a fi pe placul interlocutorilor, în cadrul profesional, fără nici o conotație sexuală. Surâsul ucide eșecul sau îl instalează definitiv în ridurile pe care le sapă pe față. Un surâs adevărat luminează fața, se citește în privire, se zărește pe obraji și marchează chiar și arcadele sprâncenelor sau fruntea.

Vânzătorul, spre exemplu, nu surâde niciodată fără motiv. Pentru el, surâsul este o armă ofensivă ce nu se utilizează niciodată în modul defensiv sau anxios. Fiecare dintre surâsurile lui este un covor roșu, și nu o expresie a angoasei sale care dorește ca un surâs să nu fie altceva decât o mișcare a feței menită să calmeze agresivitatea latentă, existentă dintotdeauna

între indivizi. Dar acest surâs comercial se poate metamorfoza în surâs mecanic! Departe de a destinde partea inferioară a feței, crispează buzele, accentuând ridurile sau cutele de amărăciune ale gurii. Cu cât este solicitat mai mult, ca în cazul anumitor meserii, cu atât mai mult devine o grimasă. Surâsul însuflețește chipul, provoacă reacții înconștiente de atracție sau de repulsie la interlocutorul vizat.

Mimicile feței depind strâns de calitatea gândurilor ce ne trec prin minte. Cua atât mai mult, un climat mental negativ va antrena întotdeauna o sărăcire a disponibilităților mimice ale feței. Când un interlocutor își etalează tristețea în fața dumneavoastră, nu râdeți, evident, ci vă întristați. Fața vă încremenește într-o mască specifică profunzimii suferinței care v-a copleșit. Este o reacție perfect adaptată la atmosferă. Dacă vi se întâmplă să analizați ambianța care vă domină mentalul, conștientizând limitele fizice ale feței, veți constata rapid că trăsăturile, contururile ei sunt mai tonice sau, invers, mai rigide, în funcție de calitatea acestei atmosfere mentale.

GALERIA SURÂSURILOR

Surâsul care dezvăluie doar dinții de jos trădează generozitatea persoanei în cauză.

Surâsul amar inspiră această cugetare: transformarea surâsurilor dezvăluie în ce măsură gândurile ne influențează surâsul și ne direcționează conștiința, la modul propriu.

Surâsul de bun-venit este ceea ce, în unele medii, este numit surâsul la comandă, același din reclamele la pastă de dinți.

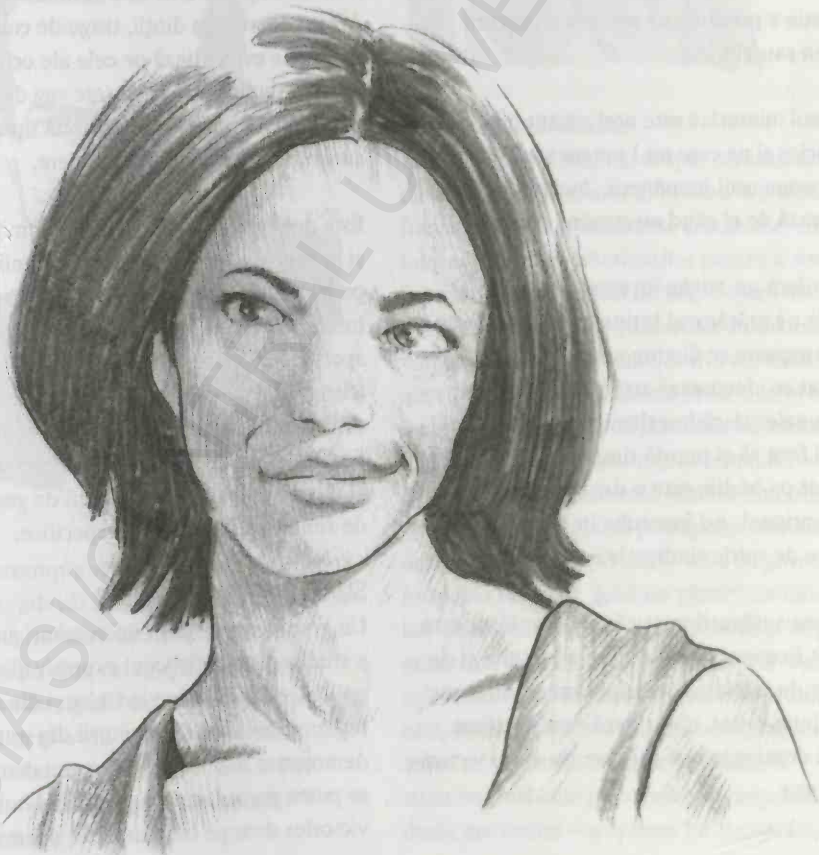
Surâsul crispat aparține familiei surâsurilor stereotipe. Este o traducere a gradului de scepticism al celui care-l folosește.

Nu se poate împiedica să nu schițeze un surâs vag. Surâsurile abia conturate și

reprimare imediat semnaleză că ați greșit adresa. Desigur, trebuie să fiți atent la el. Este motivul pentru care nu trebuie să pierdeți niciodată din ochi fața interlocutorului, atunci când aruncați cărțile pe masă. Fiecare dintre mimici vi se înscrie în amintire, precum detaliile unui peisaj pe care-l puteți regăsi după discuție, dacă vă dați silința sau dacă-i acordați timp.

Surâsul efemer apare la fel de brusc precum a apărut.

Efectul este adeseori izbitor pentru o persoană luată prin surprindere. Provoacă un stres imediat, ce ar putea destabiliza pe oricine.

Este dificil de descris surâsul fals, asta dacă nu luăm în calcul privirea care este la unison cu mimica buzelor. Dar lucrurile nu stau atât de simplu. Michel Serrault excela în reproducerea la comandă a acestui gen de surâs. Îl utiliza pentru toate personajele pe care le întruclupa în filme.

În surâsul glacial, acea lumină înghețată seamănă cu cea a vidului pe care îl percepem în privirea unui nebun. Fața este însuflețită, surâzătoare, dar privirea este stinsă. Ea nu participă la sărbătoarea feței. Aș putea cita unele exemple celebre, dar prefer să evit. Acest tip de privire trădează un ansamblu de conduite care însoțesc adeseori adevărata nebunie a puterii: cea pe care o procură averea sau gloria.

Surâsul misterios este acel surâs numit și răutăcios și pe care nu-l putem afișa decât dacă avem asul în mână. Jucătorii de poker abuzează de el când au o mână proastă.

Ea îi oferă un surâs înțepat, așezându-și bărbia pe arătătorul întins în mod afectat. Două aspecte se disting aici: surâsul înțepat se efectuează strângând din buze și semnaleză că interlocutorul se teme că îl veți face să-și piardă timpul; arătătorul plantat pe bărbie este o deviație de la un gest convențional. A-l înșuruba în bărbie denotă o stare de spirit vindicativă.

În gama surâsurilor, surâsul triumfător este însoțit frecvent de o umflare a torsului și de un aer de mândrie nedisimulată. E un surâs ce trebuie evitat, chiar dacă este justificat, căci îi deranjează pe cei care nu obțin victoria prea ușor.

SURÂSUL ANIMALELOR

Pentru a-și manifesta agresivitatea, maimuțele mari își dezvelesc dinții, ceea ce înseamnă că pot mușca. Nici oamenii nu fac altceva atunci când își ridică sau își coboară buza inferioară, a cărei funcție principală este de a proteja dinții de jos. Cimpanzeii dispun de două tipuri de surâs. Cel dintâi, asociat unei expresii conciliante, marchează supunerea față de membrul dominant al grupului. Este vorba despre „grimasa de frică”: maxilarul inferior cade și descoperă dinții, colțurile gurii se retrag sau se lasă în jos. Este surâsul care seamănă cu cel uman.

Al doilea tip de surâs este „grimasa de joacă”. Acesta dezvește dinții, trage de colțurile gurii și le evidențiază pe cele ale ochilor, fiind însoțită de țipete ce amintesc vag de râsul omului. La primate, aceste două tipuri de surâsuri sunt semne de supunere.

Este demn de reținut faptul că mamiferele, și în special acelea care ne sunt familiare, precum câinii sau pisicile, sau cu care ne înrudim, precum primatele, au comportamente specifice de mânie, de frică, de surpriză, de tristețe și de veselie: la câine, balansarea cozii echivalează oarecum cu surâsul uman. Astfel, fiecare specie ar poseda repertoriul său de configurații expresive, pe bază de gesturi, de sunete sau de mirosuri specifice.

SURÂSUL POLITICIENILOR

Un grup de cercetători universitari americani a studiat sistematic jocul expresiv al politicianilor din Statele Unite și din diferite regimuri politice. Cercetătorii din grup au demonstrat mai ales că, în regim democratic, se putea prevedea numele candidatului victorios doar pe baza analizei expresivității

feței. Cel dintâi exemplu a fost cel al unui actor prost de comedie sau al unui om politic neformat în democrație. Surâsul lui era „gol”, realizat doar cu mușchii zigomatici, ochii rămânând impasibili; este cazul lui Slobodan Miloșevici sau al lui Vladimir Putin.

Al doilea exemplu este cel al unui bun comediant și al unui om politic abil; surâsul este „fals”, cu contracția zigomaticilor și a orbicularului (încrêțirea ochilor); este ilustrat de Richard Nixon.

Al treilea exemplu este cel al excelentului comediant, adevăratul „om de viață”, fericit în asemenea măsură încât aproape că se convinge și pe sine de sinceritatea lui: surâsul este de tipul Duchenne, cu contracția zigomaticilor și a singurii părți externe a orbicularului; ochii zâmbitori, la fel și gura; este cazul lui Bill Clinton sau Nicolas Sarkozy.

SURĂSUL DUCHENNE

Primele studii științifice despre surăs datează de la mijlocul secolului al XIX-lea. Un medic francez, doctorul Guillaume Duchenne, care folosea capetele ghilotiinaților pentru a studia funcționarea mușchilor faciali, a ajuns astfel să distingă surâsul de plăcere de surâsurile voluntare. Stimulând cu ajutorul curentului alternativ un singur fascicul muscular, el a izolat cei doi mușchi responsabili cu surâsul: mușchii zigomatici (cel mic și cel mare) – care traversează pomețele până la comisura buzelor – și orbicularul pleoapelor care trage ochii înapoi și îi îngustează, ceea ce provoacă formarea ridurilor „labă de gâscă”. La rândul lor, zigomaticii fac pomețele să urce și lărgesc gura, care dezvălește dinții. Distincția dintre cele două tipuri de mușchi este importantă căci, dacă zigomaticii pot fi activați conștient (ceea ce înseamnă că un surâs poate fi stimulat), orbitele pleoapelor nu acționează decât involuntar – mișcarea lor dezvăluie,

așadar, autenticitatea unui surâs. Deci trebuie să așteptăm apariția ridurilor „labă de gâscă“ pentru a cerceta și a decide dacă surâsul este simulat sau sincer. În principiu.

Doi psihologi americani au pus la punct un sistem de norme – FACS (Facial Action Coding System) – care permite diferențierea științifică între surâsul sincer și cel fals. Primul este automat – adică declanșat printr-o comandă cerebrală inconștientă. Când simțim plăcere, zona creierului referitoare la emoții provoacă, prin transmitere musculară, lărgirea gurii, ridicarea pomeților, încrețirea ochilor și o ușoară coborâre a sprâncenelor. Cât despre micile riduri de la colțul ochilor, acestea pot fi provocate simulând un surâs intens, ceea ce oferă impresia că ochii se contractă. Dar rămâne un alt semn imposibil de simulat: când surâsul este spontan, partea cărnoasă situată între sprânceană și pleopă se apleacă la fel ca și extremitatea sprâncenei.

În practică, lucrurile sunt puțin mai complicate, căci strălucirea privirii și dimensiunea pupilelor intervin în mod egal în producerea unui surâs sincer sau nu. Un surâs natural sporește dimensiunile pupilelor și luminează privirea cu un sentiment de veselie. Este adevărat că doctorul Duchenne nu putea obține acest gen de reacție de la capetele ghilotațiilor.

SURÂSUL SEDUCĂTOR

De fiecare dată când surâdeți instinctiv, vă relaxați mușchii faciali. De fiecare dată când ațișiați un surâs mecanic sau de circumstanță, reduceți valoarea frumuseții trăsăturilor feței și vă adânciți ridurile. Există surâsuri de tot felul, dar unul singur seducător, și acela este autentic.

SURMENAJ

Artroza cefei este adeseori consecința unei scăderi a încrederii în sine. Artroza situată în partea stângă a cefei ar putea reprezenta simptomul precursor al unei fragilizări psihologice. O artroză recurentă situată în partea stângă este un simptom de surmenaj.

Un cap hipermobil este și el un semn de surmenaj. Dacă vă aflați în prezența unor persoane care corespund acestui profil, trebuie să păstrați distanța, ca să nu fiți încolțit, căci vă vor fura toată energia.

Își strivește sau mușcă filtrul țigării între dinți. Are nevoie să se agațe de certitudinile sale sau să le împărtășească celor care-l înconjoară. Individ sub presiune, chiar surmenat.

Cu brațul drept îndoit, își sprijină palma de coapsă.

Această poziție este un semn de surmenaj. Antebrațul drept este sprijinit pe un suport, brațul stâng se sprijină pe masă ori pe coapsă, sau invers.

Poziția dă o falsă impresie de bună dispoziție. Este o postură agresivă a celui care refuză să dea cărțile pe față. Este evident predictivă pentru o întrevedere sterilă.

Își ascultă interlocutorul la telefon cu urechea stângă sau dreaptă, indiferent. Ar putea fi vorba despre un ambidextru auricular. Totuși, am putut observa că subiecții care treceau de la o ureche la alta pe parcursul unei conversații telefonice o făceau în contextul unei perioade de instabilitate sau de surmenaj.

Hiperactivul telefonează, de regulă, mergând, fără oprire, de colo până colo. Acest obicei trădează o stare de surmenaj.

Un caz particular: degetele mari suprapuse alternativ.

Degetele lui se împreunează și se desfac tot timpul. Uneori domină degetul mare de la mâna dreaptă, alteori, cel de la mâna stângă. Degetele lui mari mă hipnotizează, iar eu ghicesc că această alternanță nu este deloc inocentă. Discursul lui este dezlânat, plângăreț. Nu i se potrivește.

Alternanța suprapunerii stânga/dreapta în cazul degetelor mari dezvăluie o stare de surmenaj. Acest tip de comportament apare adesea în dezbaterile televizate, la invitați care nu știu cum să mai iasă dintr-un cuib de viespi. Își pierd literalmente controlul. Dacă faceți o încercare, veți constata că încrucișarea inversă decât cea obișnuită este inconfortabilă. Acest stereotip gestual este invariabil. Modificarea lui intempestivă indică în mod clar o stare de confuzie, de trac sau, mai frecvent, de surmenaj.

Își golește paharul de bere dintr-o înghițitură.

Modul de a goli paharul sau de a sorbi cafeaua este revelator pentru felul în care interlocutorul își administrează timpul. Nu există o clasificare precisă în materie, totul depinde de observație. Indiferent de context, cel care își golește paharul de bere dintr-o înghițitură vrea să-și atingă cât mai repede scopul, fără să mai piardă timpul. Este iepurele din fabulă. Măsoară distanța înainte de a o străbate. Cel care își oferă răgazul de a savura berea sau paharul de vin străbate distanța înainte de a o măsura. Interpretarea nu se aplică, evident, în cazul cuiva care-și bea berea cu înghițituri mari, pe caniculă.

SUSCEPTIBIL

Își ridică stiloul pentru a-și pune la punct interlocutorul.

Stiloul prefigurează, aici, biciul menit să-l flageleze pe neobrăzat. Interlocutorul își ascunde susceptibilitatea sub un strat de bună dispoziție.

Își aranjează neîncetat părul.

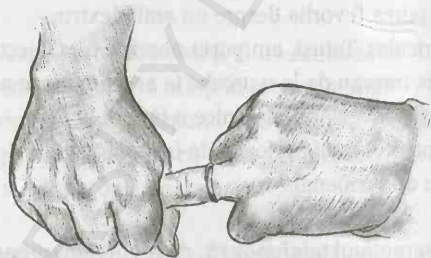
Cu cât un individ acordă o importanță gestuală mai mare părului, scuturându-l sau ridicându-l permanent, cu atât mai mult aparține categoriei persoanelor a căror sensibilitate răzbate prin toți porii. Atitudinea la care ne referim este visătoare și introvertită. Privirea este furișată, evitând anturajul.

Interlocutorul scoate adesea fumul țigării pe nări.

Subiectul a rămas un adolescent în conduita sa socială. Exasperarea este atât crezul său, cât și motorul acțiunilor sale. Este la fel de neîncrezător ca un dragon.

Interlocutorul își prinde inelarul stâng în mâna dreaptă.

Individ hipersensibil, deci susceptibil la cea mai mică distanțare verbală din partea dumneavoastră. Să fiți atenți să nu-l vexați inutil, este complet lipsit de simțul umorului.

CĂRAREA PE CENTRU

Linia care vă separă părul în două părți egale se manifestă spontan la cei care împart lumea în două tabere: cei buni și cei răi. Individul susceptibil este și o persoană fermecătoare, dar nu seducătoare, mai influențabilă, chiar hipersensibilă, care își dă silința să placă, dar nu să seducă. Cărarea pe mijloc este un semn de respect față de ordine și de regulile jocului.

Este adevărat că întâlnim mai des acest gen de cărare în mediile favorizate sau de-a dreptul burgheze, decât în marile orașe.

SUSPICIOS

Arătătorul este așezat sub buza inferioară, celelalte degete formează un soi de barbă ce ascunde bărbia.

Este vorba despre arătătorul dubitativ al unui individ care se întreabă cum să procedeze pentru a vă convinge. Poate trăda și îndoiala sau suspiciunea, dar este, cel mai adesea, simbolic din perspectiva întrebării care-și așteaptă răspunsul.

SUZERAN

Interlocutorul vă strânge mâna dreaptă, așezându-și mâna stângă pe umărul dumneavoastră drept.

În timpul unei îmbrățișări foarte protocolare între două persoane, una dintre ele își așază mâna pe umărul celeilalte. Acest mod de primire, de cele mai multe ori convivial în

aparență, este o reminiscență a ceremoniilor de investire a cavalerilor din Evul Mediu de către suzerani. Cel care-și așază mâna pe umărul interlocutorului deține puterea sau dorește să transmită acest mesaj presupusului vasal. Dacă interlocutorul nu deține cu adevărat puterea și așază mâna astfel, încearcă să minimalizeze importanța celuiilalt sau să-l supună.

Umărul drept este unul dintre sediile ambiției umilite de către interlocutorul dumneavoastră. O strângere a mâinii este o cheie care deschide sau închide o ușă chiar de la primul contact. Cam cum se întâmplă și cu dragostea la prima vedere. Dacă oamenii ar acorda atenție acestui moment crucial, ar pierde mult mai puțin timp vorbind de pomană. Strângerea de mână a suzeranului sfârșește frecvent cu un dezacord.

Când mâna așezată pe umărul stâng este cea dreaptă, gestul indică nevoia de a marca adevărata falsă simpatie a celui în cauză. Cele două mâini așezate pe umeri sunt un mod de a minimaliza eventualele pretenții ale receptorului. Dintre doi protagoniști, cel care

înlănțuie părțile laterale ale interlocutorului este cel mai demn de încredere și cel mai prietenos.

SIMPATIE

Subiectul își așază în cele din urmă bărbia între cele două palme, cu degetele strânse pe lângă obraji.

Atitudine de simpatie.

Sprrijinită pe coate, interlocutoarea își așază bărbia în palma stângă sau dreaptă, cu degetele strânse.

Postură obișnuită, care traduce întotdeauna simpatia.

Mâna stângă se odihnește pe antebrațul drept, fără ancorare.

Semn de încredere sau de simpatie, mâna stângă pare să rețină antebrațul drept. Brațul motor este în repaus, deci într-o postură neagresivă.

Interlocutorul ciufulește părul colegului său. Ciufulim părul unui copil pentru a marca afecțiunea pe care o simțim pentru el. Acest gest semnifică același lucru și indică gradul de complicitate ce leagă două personaje.

Interlocutorul este aplecat înainte, sprijinit cu coatele pe coapse, în timp ce mâinile îi încadrează fața.

Schimbarea de decor (coapsele ca suport pentru coate) transformă ușor sensul gestului, conferindu-i o notă mai intimistă. Atitudinea este expansivă.

După opinia lui Morris, când ținem să ne disociem de un grup situat, spre exemplu, la stânga noastră, doar pumnul stâng este așezat pe șold.

Dacă simțim anumite afinități pentru un grup aflat la dreapta noastră, brațul corespondent rămâne de-a lungul corpului. Aceste poziții dezvăluie rapid relațiile dintre oameni.

Când vă ridicați brațul pentru a vă lua la revedere de la distanță, despre care braț este vorba? Comunicați în modul temporal (ridicați brațul drept) sau în modul spațial (ridicați brațul stâng)?

Modul spațial, deci brațul stâng, este mai puțin stresat și mai predispus să-și ofere răgazul de

a-și lua la revedere. Acest mod indică, în plus, că acela care îl face va revedea cu plăcere persoana de care tocmai s-a despărțit.

> Vezi și prezentarea de la **STRES**.

Își strecoară ochelarii în buzunarul de la pieptul vestonului.

Ne mutăm privirea pe un plan secundar când nu mai resimțim nevoia de a ne proteja. Deci este vorba despre un semnal de deschidere, chiar de simpatie.

Sprijinit pe coate, interlocutorul își așază unul dintre obraji pe mâna corespondentă, cu palma deschisă.

Secvența traduce curiozitatea sau nevoia de a ști mai mult. Palma deschisă este asemenea unei mâini întinse.

Măinile încadrează fața.

Încadrarea feței este o atitudine aprioric narcisistă, exprimând și o deschidere spre persoana căreia îi este destinată. Avem de-a face cu o atitudine amicală.

Ș

ȘALE

*„Eu, Domnul, pătrund inima și încerc
rărunchii, ca să răsplătesc fiecăruia după
căile lui și după roada faptelor lui.“ (Ieremia
17, 10)*

Exasperare, obstinație, versatilitate.

Oamenii irascibili sunt niște creaturi încăpățâdate, mai ales când nu au dreptate. Sentimentul de exasperare și cel de încăpățânare sunt aproape sinonime și se aliază împotriva voinței lor. Disprețul și-ar putea afla sediul simbolic și în partea inferioară a spatelui.

Șalele reprezintă partea de jos a spatelui, pe care mâinile se așază regulat atunci când soarta ni se arată potrivnică. De unde și expresia „a fi cu grija-n spate“. Degetele sunt îndreptate spre înapoi, iar palmele acoperă rinichii ca niște cataplasme. Poziția trebuie să fie cunoscută de toată lumea. Este tipică

pentru menajerele copleșite de sarcinile pe care le repetă la nesfârșit și care sunt la fel de pasionante ca a o mie una redifuzare a unui spot publicitar. Dacă sunteți un fan al acestei poziții, fără a vă situa, totuși, în susnumita categorie, vă sfătuiesc să analizați serios condițiile de lucru, de viață etc., și să comparați recompensa sau replica pe care o așteptați cu efortul ce vi se cere.

Dacă suferiți de dureri lombare nocturne, subconștientul încearcă să vă transmită un semnal puternic. Sunt durerile pasiunii cu care v-ați aplecat asupra unei acțiuni sau a unui proiect care nu merita efortul. Trebuie să găsiți vinovatul și să-l puneți la zid, virtual! Durerile lombare vor dispărea aproape imediat. Să nu uităm că zona rinichilor este sediul simbolic al încăpățânării și al exasperării. Uneori trebuie s-o lăsăm mai moale, până nu e prea târziu.

REA-CREDINȚĂ

Mai trebuie adăugată o informație suplimentară valoroasă! Imaginați-vă că

patronul sau superiorul dumneavoastră își pune mâna stângă sau pe cea dreaptă în zona lombară. Este posibil să mimeze că întreține cu dumneavoastră raporturi pseudoamicale pentru a vă păcăli. Necinstea e cea care îi dă dureri lombare! Demn urmaș al unui mariaj de bun-simț între prejudecățile sale și ideile preconcepute, nu vă va urma niciodată dincolo de convingerile sale. Retrograd prin vocație, se va arăta neîncrezător în nou, puțin cooperant și foarte încăpățânat imediat cum va trebui să colaboreze la un nou proiect. Adeseori va avea impresia (justificată) că este un incapabil. Pentru a răzbuna acest sentiment permanent, va devaloriza din oficiu toate proiectele pe care veți avea imprudența să i le prezentați. Încăpățânarea irațională devine o calitate când prejudecățile înlocuiesc deschiderea spirituală.

Sunt aproape sigur că poziția mâinilor pe șale, secvență reprodusă de nenumărate ori în diverse filme de către actori celebri, a apărut întotdeauna într-un context de exasperare sinceră. După cum am mai precizat, filmul este o adevărată școală a gesturilor, iar actorii talentați, niște antrenori remarcabili. Actorii geniali sunt cotați pe baza nivelului de adaptare la gesturile adoptate. Exasperarea și iritarea sunt, evident, surori de lapte. Intervenția încăpățânării este analogică. Orice individ încăpățânat se enervează ușor când este contrazis de cineva și cade imediat pradă exasperării când este contrariat.

ȘI CÂND SE ARCUIESC?

Adâncitura șalelor este o curbură puternică, cu care puține femei se pot mândri și chiar și mai puține o pot expune. Spatele este adâncit la nivelul coloanei vertebrale și ușor curbat spre interior. Adâncitura se termină deasupra feselor ușor rotunjite, un adevărat regal pentru

priviri. Un spate care se arcuiește deasupra feselor merită dezgolit de câte ori se ivește ocazia. Nu cumpărați niciodată bikini dacă sunteți posesoarea unui astfel de spate, ci doar costume dintr-o piesă, generos răscoite pe spate, bineînțeles. La fel și cu rochiile de seară sau cu tricourile de vară. Chiar dacă vă puteți mândri pe drept cuvânt cu pieptul pe care-l aveți, un spate frumos arcuit este mai erotic decât o pereche minunată de sâni.

ȘOLDURI

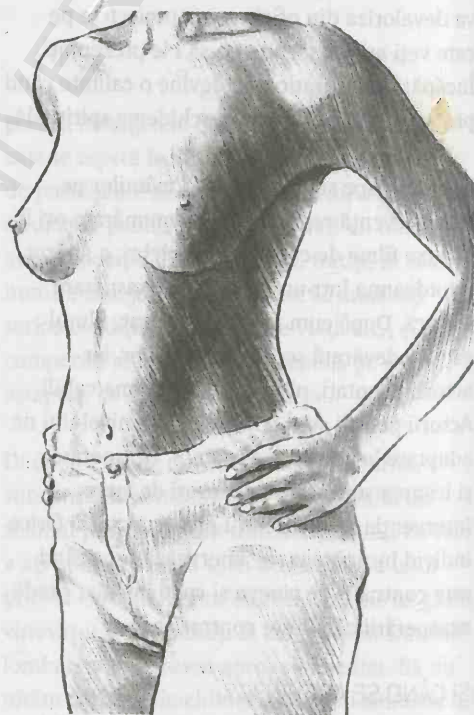
Toate gesturile și posturile în care sunt implicate șoldurile dau de gândit că acestea ar fi mai degrabă un sediu al vanităților decât un altar al fecundității. În principiu, poziția mâinilor pe șolduri marchează un sentiment de exasperare și de iritare și o regăsim în multe ocazii de acest fel. Persoanele uluite adoptă astfel o postură pe care englezii au botezat-o „vasul cu două toarte“.

Individul care abuzează de această postură a vasului cu două toarte vrea să-și îmbunătățească imaginea publică. E ca și cum ți-ai aranja nodul de la cravată! În mod punctual, asta înseamnă că persoana în cauză se simte diminuată. Când îți pui mâinile pe șolduri, ridici ușor umerii. Umoristul Titoff a făcut din acest gest un fel de marcă înregistrată, de care abuzează cu umor. Mulți actori de cinema stau cu mâinile în șolduri ca să ocupe spațiul din fața camerei. Din acest

punct de vedere, campionul absolut este Brad Pitt în filmul *Întâlnire cu Joe Black*, dar și în *Ocean's Eleven*. Interpretarea acestei atitudini recurente se situează la polul opus seducției. Ea sugerează că individul este victima unui complex de inferioritate foarte acut. Persoana respectivă încearcă să se afirme cu orice preț. Complexul de inferioritate poate fi un motor foarte puternic pentru cel care vrea să poată depăși incapacitatea de a se afirma. Mulți actori de cinema sunt în același timp victimele și beneficiarii acestui complex.

SIMBOLISMUL ȘOLDURILOR

Mâna stângă plasată pe șoldul corespondent trădează un individ posesiv și exclusivist. Posesivitatea este un sentiment feminin prin excelență, căruia îi cad însă victimă și mulți bărbați. Șoldul stâng depinde de emisfera

cerebrală dreaptă, creierul yin (feminin). În mod aprioric, este simbolul inutilității.

Mâna dreaptă plasată pe șoldul corespondent semnaleză o ambiție amestecată cu vanitate sau cu orgoliu, deoarece vanitatea, ca și orgoliul, de altfel, este un sentiment rațional, nu emoțional, depinzând, prin urmare, de creierul yang (masculin). Unii sunt mai fuduli decât alții, nu? Dar bărbații superficiali sunt destul de mulți. De fapt, sunt legiuni întregi. Cerceii suspendați de lobii urechilor sau prinși în găurile făcute pe părțile laterale ale lobilor urechilor acestor domni sunt o adevărată declarație de frivolitate, chiar de prețiozitate masculină. Iar moda obiectelor inutile după care bărbații se dau în vânt din ce în ce mai mult nu se oprește aici. Să ne amintim de Michel Serrault, care, în rolul de travestit pe care l-a jucat în *Colivia cu nebune*, își punea sistematic mâna dreaptă în șold atunci când voia să exprime nerăbdarea sau exasperarea.

În funcție de context, ambele mâini în șolduri pot să traducă și mânia, orgoliul sau mândria.

MÂNIA!

„Sunt neagră de supărare. Tu ți-ai văzut carnetul de note? E înfiorător! Și când mă gândesc că eu și taică-tu voiam să-ți facem cadou de Crăciun un Wii!” E o scenă pe care ne-o putem închipui foarte ușor: mama, cu mâinile în șolduri și cu un șervet de bucătărie mototolit într-una dintre ele, îl fixează pe acuzat, roșu până în albul ochilor.

ORGOLIUL!

„Eu am luat rolul, nu proasta aia de Jeanne, nimicul ăla, actrița aia de doi bani care are la fel de multă cultură teatrală ca un sac de cartofi stricați...” Umărul drept e proiectat

în față, iar mâinile sunt puse pe șolduri, cu degetele în evantai.

MÂNDRIA!

„Am fost selecționat să reprezint școala la un *garden-party* găzduit de președinte, îți dai seama ce tare sunt?” Acum umărul drept este aruncat înainte, invers față de reacția de orgoliu. Poziția este folosită și de persoanele care vor să se afirme. „Numai eu pricep ce se petrece aici!” Bărbia este ridicată, într-un ușor semn de dispreț, iar buzele, strânse, ca ale unei fecioare înspăimântate.

Vă amintesc că mâinile puse în șolduri reprezintă și o scoatere în evidență a imaginii sociale, asociate cu o lipsă de siguranță, cu condiția ca gestul respectiv să revină în mod curent în registrul gestual al subiectului observat.

Mâinile în șolduri

Mâinile (sau pumnii) în șolduri sunt ceea ce se numește un gest-litotă. Este atitudinea fals ostilă a bunicii care se preface că-și ceartă nepoțelul. În general, zâmbetul este o dezmințire a mâinii trucate. „Te mănânc, șmecherule, iar i-ai ascuns bunicii ochelarii!” Tirada este însoțită de un zâmbet pe sub mustață. Un gest litotic trădează contrariul a ceea ce pretinde că semnifică. Pumnii în șolduri pot sugera și ironia sau o nerăbdare simulată.

Rotirea șoldurilor hawaienelor care dansează *hoola* și ale dansatoarelor din buric din țările

musulmane (numite *hurii*) sunt primele imagini care ne vin în minte când ne gândim la șolduri.

Dosul mâinilor în șolduri

Este o atitudine caricaturală ce sugerează scorpia și pe care o înfățișează mulți umoriști. Deseori este vorba despre o postură de tip litotă. Cea care o adoptă se preface că se supără.

SUFERINȚA DIN DRAGOSTE

Șoldurile unei femei pot fi comparate cu chila unei nave. Legănatul lor poate provoca o suferință a iubirii la fel cum corabia poate provoca rău de mare. În unele regiuni ale lumii se spune încă despre o femeie cu bazinul puternic că are șolduri frumoase. Și este adevărat că femeile cu șolduri largi sunt considerate a fi bune de prăsilă. Mărirea șoldurilor cu ajutorul unor pernițe, privilegiate

de femei în diferite epoci și puse în evidență cu ajutorul curelelor late și bine strânse, a dus la exagerarea curbelor șoldurilor și ale sânilor. Din acest motiv a existat mereu o preferință puternică pentru talia fină a femeilor și, tot de aceea, s-a folosit pe scară largă strângerea în corset a zonei respective. Tendința respectivă a atins apogeul prin „talia de viespe“ foarte căutată la începutul secolului trecut, când unele femei nu șovăiau să-și extirpe coastele inferioare ca să sporească acest efect.

Proporția sâni, talie, șolduri face parte integrantă din canoanele erotismului. Șoldurile largi sunt primitoare și spiritul popular din multe regiuni ale lumii le investește cu o mare atracție față de sex. Și, dacă dăm crezare unor autori care par să fie la curent cu aceste lucruri, presupunerea respectivă nu pare a fi prea departe de realitate.

ȘOLDURILE LUI ELVIS

În anii 1950, când Elvis a început să apară pe scenă, a provocat un adevărat scandal. Desmond Morris relatează că „...gesturile Regelui erau atât de scandaloase încât i-au adus porecla Elvis the Pelvis și, în primele apariții televizate, s-a interzis să i se filmeze șoldurile. Mișcările lui fiind interpretate ca niște simulacre ale copulației, a fost nevoie de câțiva ani până când șoldurile Regelui să poată apărea pe micul ecran“.

TRADUCEREA NEGRU PE ALB

Ce se întâmplă însă în conștiința individuală atunci când mâinile sau pumnii ajung pe șolduri?

Dacă sunteți femeie, puteți refuza să aderati la viziunea simbolică a mijlocului care corespunde supunerii, lucru perfect de înțeles. Totuși,

impulsul de a vă pune mâinile în mijloc sau pe șolduri de fiecare dată când vă confrunțați cu altcineva nu este deloc un gest banal. Trebuie să te impui, să pari, ca să nu dispari, să te impui ca să nu suporti. Este lupta dusă zilnic de femeia care comunică. Ea este victima unei fatalități legate de un sentiment de supunere care o liniștește, pe de o parte, și care vine în contradicție cu o nevoie de a exista ce o sperie, dar îi aduce și satisfacții, pe de altă parte. Cu cât vă veți pune mai des mâinile în șolduri sau pe mijloc, cu atât veți accepta să vă supuneți fatalității sau puterii. După cum se vede, acest cod gestual nu este chiar atât de valorizant pe cât s-ar spune.

Există trei orientări ale degetelor atunci când mâinile sunt plasate pe șolduri:

- 1) Degetele orientate în spate sau către partea de sus a feselor.
- 2) Degetele orientate în jos.
- 3) Degetele orientate în față.

Degetele orientate înspre spate arată că interlocutoarea s-a cam săturat, dar, dacă își pune mâinile la nivelul șalelor, doar mimează acest lucru.

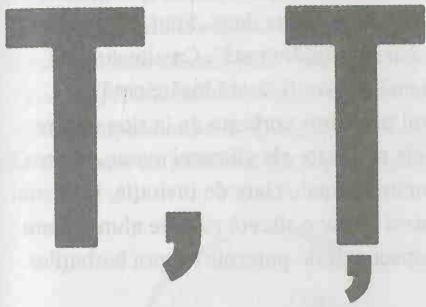
Degetele orientate în jos trădează o sensibilitate socioafectivă. Atitudinea respectivă este tipică pentru femeile rezervate sau timide. Ea sugerează și că persoana observată nu se simte deloc în largul ei.

Degetele orientate în față trădează o nevoie de afirmare sau o punere în evidență a atuurilor persoanei respective. Cel care adoptă această postură simte nevoia să se impună.

MĂRIMEA ȘOLDURILOR

Tendința pe care o au șoldurile de a se lăți, și pe care multe femei o consideră un fel de catastrofă naturală, este mult prea generală ca să fie accidentală. În termeni biologici, trebuie să aibă o semnificație. Una dintre explicațiile aduse adesea în discuție este cea potrivit căreia femeile mai mari, cu șolduri late, sunt mai bune născătoare de copii. Lipsesc însă argumentele care să susțină această teorie: ceea ce se adaugă zonei pelviene nu se traduce printr-o mai mare spațiere a oaselor bazinului, ci provine din straturile adipoase destul de groase (corpul feminin conține în medie 28% grăsime; cel masculin, 15%).

TACTICIAN

Vă scărpați deseori pe dosul mâinii stângi. Dosul mâinii stângi este sediul simțului improvizatei. Tacticienii sunt mari improvizatori și adevărați vulpoi bătrâni.

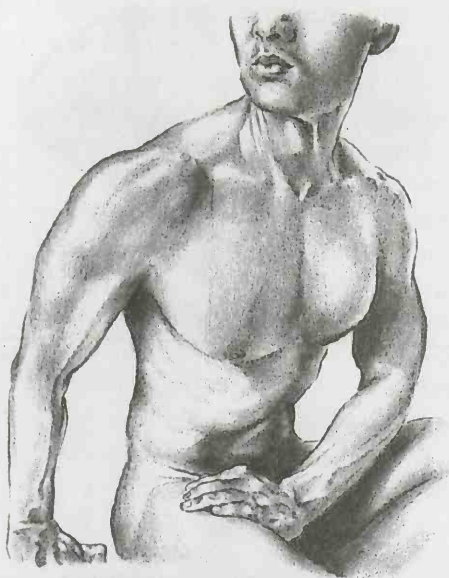
TALIE

Sediul fatalismului, al supunerii și al simbolicii abandonului, talia femeii se află la mijlocul clepsidrei, acolo pe unde se scurge timpul. Cu cât se scurge mai mult timp, cu atât dispare și talia, victimă a sarcinilor succesive sau a slăbirii mușchilor abdominali. Nevoia de a plăcea a apus, la fel ca și dinamica seducției. Câtă vreme este marcată, talia rămâne un loc erogen prin excelență, în măsura în care este o anticameră a feselor și un altar al sânilor.

Chiar și în desenele animate, talia personajelor feminine este de o suplețe mai mult decât sugestivă în comparație cu lățimea șoldurilor. Eroinele au ochii imenși, o talie de viespe și un bazin a cărui generozitate evidențiază și mai mult talia.

În mai multe dansuri folclorice, întâlnite în diferite regiuni de pe glob, dansatorul își așază mâinile pe șoldurile partenerei și-i apasă talia cu degetele. Poziția este o veritabilă declarație de dragoste. Și, după cum am semnalat, talia reprezintă sediul simbolic al supunerii liber consimțite (sau nu). Ceea ce sugerează că femeia cu o talie împlinită este o femeie nesupusă, întrucât și-a schimbat satutul: a devenit mamă sau nu mai simte nevoia de a plăcea. În unele cazuri; îngrășarea este legată de acest refuz, conștient sau nu, de a plăcea bărbaților. Talia dispare, privirile bărbaților dispar la rândul lor, dar supunerea rămâne, iar fatalismul se accentuează. Fetele frumoase de odinioară au devenit niște matroane care-și pun adeseori mâinile în șolduri, întru amintirea taliei pe veci pierdute prin tărâmurile celulei.

Cât despre talia bărbaților, nu se mai observă atunci când corpolența îi șterge amintirea. Indiferent de sex, talia rămâne un loc erogen prin excelență, în măsura în care este considerată anticamera feselor.

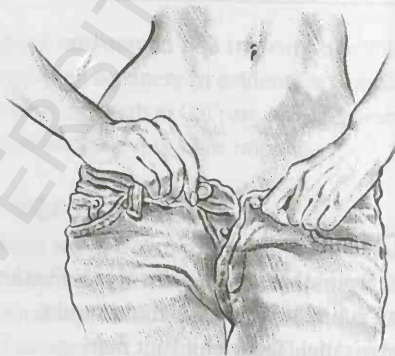

Taliile de viespe se întâlnesc din ce în ce mai rar, până și la adolescenți. Trebuie spus că mîncarea de proastă calitate câștigă teren, în defavoarea taliei accentuate. Mai este oare așa de important în ziua de azi ca aceasta să semene cu o clepsidră? Pentru a-și evidenția talia, indivizii narcisiști își pun regulat mîinile în șold. Poziția este atât de frecventă încât trece neobservată.

Care este raportul dintre narcisism și fatalitate? Frumusețea. Cel care o moștenește se află în situația de a fi obligat să investească sentimente în ea. Frumusețea este o fatalitate, căci focalizează energiile celui sau celei care beneficiază de ea către imaginea sa publică. Iar această frumusețe nu este întotdeauna recompensată la justa sa valoare. Viața nu este un basm pentru toți cei care nu se bazează pe altceva decât pe imaginea lor.

Tocmai în virtutea acestei evoluții, talia foarte subțire a simbolizat dintotdeauna virginitatea

și inocența. Este important să înțelegem că o talie fină nu spune doar „Sunt o femeie“, ci și „Nu sunt însărcinată“. Cu alte cuvinte, proclamă că „Pot fi lăsată însărcinată“. Pieptul planturos vorbește de la sine despre formele revărsate ale viitoarei mame, pentru a transmite semnale clare de invitație, și tocmai din acest motiv o siluetă cu talie alungită are un impact atât de puternic asupra bărbaților.

Taliile din ziua de azi sunt mult mai puțin supuse comprimării artificiale a corsetului, de care s-au eliberat aproape definitiv. Mult mai eficient este considerat un regim riguros.

TATUAJE

Tatuajele, considerate până nu de mult un soi de semne distinctive ale indivizilor de la marginea societății, au devenit o adevărată modă pe plaje sau în discoteci. Sunt și o formă de machiaj permanent care diferențiază persoana tatuată de restul posesorilor de tatuaje.

INTERPRETAREA ANUMITOR ZONE

Tatuajele din regiunea ombilicală, de deasupra sînului, de pe fese sau de deasupra coapselor sunt tot atâtea declarații de intenții erotice

fantasmatică și inconștiente venite din partea celei care le expune cu toată inocența. Indecența este adeseori mai mult inocentă și puerilă, decât calculată și perversă. Situat pe zona superioară a brațului sau pe biceps, tatuajul este un indicator pentru forța sexuală.

PE OMOPLATUL DEZGOLIT

Tatuajul demască o femeie seducătoare, foarte calculată și oportunistă. Sunt atâtea locuri posibile pentru tatuaje, încât lista ar merita un întreg capitol și explicații mai detaliate, căci tatuajul permanent nu este doar o simplă decorație inițiativă. Derivă de asemenea dintr-o nevoie de validare a individului din partea societății în care trăiește.

BRONZ SAU TATUAJ?

Refuzul de a menține o piele goală, lipsită de însemne, este un fenomen recent care și-ar putea găsi motivația în psihoza bronzării. Razele prietenoase ale soarelui au devenit periculoase, factor de declanșare a melanomului și a cancerului de piele.

Ședințele de bronzare pe plajă nu mai sunt recomandate, pentru că se impune să ne protejăm de soarele ucigaș. Atunci, cum altfel să ne placă din nou de noi, după trei anotimpuri în care n-am făcut decât să ne albim? De aici și avântul destul de brusc al acestei mode de a ne însemna pielea. Nu este decât o ipoteză, evident.

Persoanele tatuate rămân parcă blocate într-o adolescență dificilă. Resimt permanent nevoia de a provoca, de a respinge această societate care le cere să fie responsabile. Imaturitatea și impertinența formează baza „adulescenței“, un soi de maturitate pervertită și rebelă al cărei nonconformism este gradul 0 al refuzului de a urma regulile. Moda tatuajelor a câștigat teren printre sportivi, după staruri. Așteptăm și vremea politicianilor.

TÂMPLE

Tâmples ar fi unul dintre sediile psihoanatomice ale intuiției, cel de-al treilea ochi. Această afirmație se fondează pe numeroase observații efectuate în cadrul grupurilor de dezvoltare personală pe care le-am conceput. De fiecare dată când le ceream stagiariilor să-și solicite intuiția, aceștia își scărpinau zona temporală. Tâmples sunt o zonă anatomică puternic solicitată de vizionari sau de subiecții care își imaginează în loc să cugete.

TEAMĂ

Teama de lovituri provoacă o tensiune dorsală cronicizată la un copil bătut. Mai târziu, acesta va avea tendința de a-și retrage capul între umeri de fiecare dată când va simți, direct sau nu, amenințarea, precum clientul care-și afundă capul între umeri când vânzătorul

anunță cu mândrie prețul *full option* pentru modelul la care râvnește. Capul marotă!

Piercingurile pe pavilioanele urechilor...

Cu cât urechea este mai blindată cu metal, cu atât teama de viitor este mai adânc înrădăcinată și observabilă în comportamentul celui care arborează acest gen de podoabe.

A te ghemui este un mod aparte de a seduce, simulând înălțimea unui copil sau regresivitatea la stadiul fetal, atunci când resimțim o teamă irațională. Această atitudine se observă des la victimele cutremurelor de pământ care-și exprimă astfel o teamă retrospectivă.

TELEFONULUI (GESTURILE)

După modelul tuturor obiectelor care ne sunt familiare sau indispensabile, telefonul este un accesoriu revelator pentru temperamentul celui care-l folosește regulat. Relația gestuală dintre om și telefon nu a fost niciodată studiată, deși ea permite să distingem ușor anumite caracteristici interesante despre personalitatea celor care nu se lipsesc

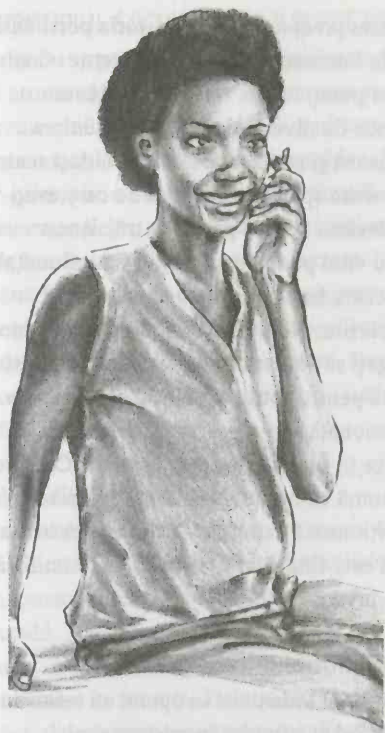
niciodată de mobilul lor. Orice obiect pe care ni-l însușim, indiferent de utilitatea lui, devine proprietatea noastră și, din acest motiv, se integrează automat în stereotipiile noastre gestuale, ca și cum ar face parte temporar din corpul nostru. Cu cât legătura cu acesta este mai repetitivă, cu atât relația pe care noi o întreținem cu el devine mai intimă. Gesturile se automatizează, nevinovate de trădarea de care se fac vinovate fără știrea noastră. Pentru cel care interpretează gesturile, nici o mișcare nu este gratuită, chiar dacă nu toate sunt neapărat semnificative. Corpul se exprimă mult mai clar decât discursul. Nu cunoaște regulile limbajului de lemn.

Aplaudăm întotdeauna în același fel (vezi și **APLAUDARE**). În mod identic, purtăm întotdeauna mobilul la aceeași ureche, ca și cum unul dintre cele două conducte auditive ar fi incapabil să asculte conversația corespondentului nostru. De ce urechea stângă și nu dreapta sau viceversa? Vă trimit la fișa **INTROVERTIT** sau **EXTRAVERTIT**.

Telefonați în general din picioare, chiar și atunci când vă aflați la birou sau acasă. Am înțeles ideea. Pentru a ne convinge interlocutorul trebuie să ne înfigem bine picioarele în pământ și să ne plimbăm în lung și-n lat. Este cel mai bun mod de a conferi tonului nostru o energie care-i lipsește dacă rămânem așezați. Operatorii care fac marketing telefonic ar trebui să se inspire din această regulă inevitabilă care i-ar face mult mai rentabili.

Vă așezați sistematic atunci când răspundeți la telefon.

Proastă alegere! Vă arătați prea timizi față de interlocutor, care va profita de acest lucru pentru a vă pune pe o pistă falsă. Cei care

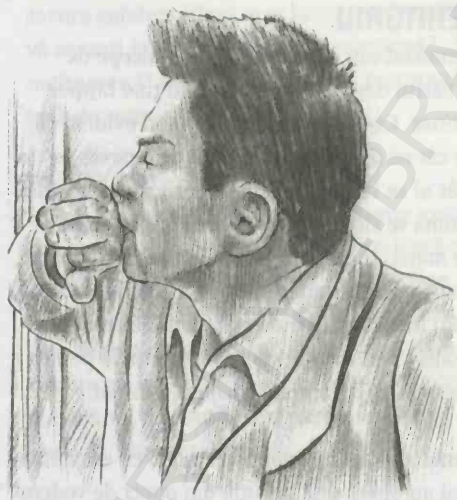
telefonează așezați sunt indivizi care se scuză tot timpul, sunt prea raționali și respectuoși pentru a avea o putere mare de convingere.

Dacă recurgeți la ambele posturi, totul depinde de miza telefonului. Dacă urmăriți să vă convingeți interlocutorul, ar fi mai bine să rămâneți în picioare. Dacă este vorba despre un telefon amical, ar fi bine să vă așezați.

TEMĂTOR

Interlocutorul, sprijinit într-un cot, își pune gura pe dosul palmei, aceasta fiind întoarsă spre exterior.

Închipuiți-vă acest gest într-un cu totul alt context. Copilul se teme să nu fie pălmuit. Atitudinea este ezitantă și vag respingătoare, iar interlocutorul nu va lua partea nimănui.

În schimb, în registrul seducției, acest gest prezice o dragoste la prima vedere. Să mai amintesc oare? Semnificația gesturilor variază întotdeauna, în funcție de context.
>vezi și **IRONIE**, pentru mâna stângă.

TENACITATE

Degetul mare al mâinii drepte predomină în evaluarea gradului de energie motrice în cadrul testului cântarului.

Capacitatea pe care o aveți de a vă investi în mod profund în ceea ce faceți este carburantul demersurilor vitale. Ambiția vă poartă pe aripile sale și dați dovadă de o tenacitate olimpică. O diferență de 10% sau mai mult între cele două degete mari indică o perturbare a instinctului de conservare sau de supraviețuire. Să fie oare vorba despre o boală sau despre o depresie?

Plăcerea este îndeplinirea dorinței, iar o dorință care nu este urmată de plăcere se numește frustrare. Cu cât ne îndopăm mai mult, cu atât am vrea mai mult.

TERITORIU

Teritoriul sau bula unui individ începe de la vârful degetelor, atunci când ține brațele întinse. Ceea ce înseamnă în mod evident că, pe cât ne apropiem mai mult de cineva, pe atât ni se violează mai tare teritoriul. Distanța intimă se situează la valoarea unei lungimi de mână. În schimb, se consideră că distanța bună pentru evadare se situează între 1,20 și 1,80 metri. Totuși, această noțiune merită o analiză mai atentă, căci este esențială pentru a înțelege importanța limbajului gestual.

Paradoxul acestui sfârșit de secol: cu cât suntem mai apropiați unii de alții, din punct de vedere fizic, cu atât ne îndepărtăm din punct de vedere mental de cei pe care îi iubim. Progresele tehnologice în domeniul comunicării ne urmăresc cu sârguință și ne violează puținul spațiu de libertate care ne-a mai rămas. Dar, curios lucru, cerem acest viol în rugăciunile noastre, alegând internetul, mobilul, televizorul și toate mijloacele prin care evităm izolarea socială în mijlocul mulțimii anonime. Prosemica, disciplina care studiază modul în care ne utilizăm spațiul, începe să pătrundă în mentalități.

Victor este electronist, trăiește într-o cameră de circa 2 pe 1,50 metri cu un pat, un lavabou deasupra pernei, un scaun și un dulap minuscul din plastic pentru cele câteva haine pe care le are. Un spartan! Își ocupă cămăruța de peste 10 ani, deși salariul îi permite să închirieze un apartament confortabil cu 2 camere. Acest exclus voluntar își refuză orice teritoriu. Cutiuța în care doarme este închisoarea lui. Își exprimă mizantropia în acest fel. Victor este un caz extrem!

Spațiul dumneavoastră vital este în funcție de teritoriul pe care vi-l acordați instictiv, un

teritoriu predeterminat de istoria personală sau de fluctuațiile propriei existențe. Contrar a ceea ce puteți crede, teritoriul sedentar depinde de nivelul de viață. Moștenirea evoluează și se fixează fără să vă dați seama de *prorata* spațiului de viață de care aveți cu adevărat nevoie pentru a trăi. Acest spațiu vital poate, evident, să fie influențat de vicisitudinile cu care vă confrunțați (despărțire, pierdere a slujbei). Totuși, dacă ajungeți să vă determinați obiectivul teritorial o dată pentru totdeauna, atunci motivația profesională sau alegerea partenerului se va face în funcție de acest obiectiv. Ceea ce înseamnă că noțiunea noastră de teritoriu ne condiționează capacitatea de reușită în viață, fie că este financiară, afectivă sau familială, și nu invers.

TERITORIUL MOBIL

Teritoriului sedentar i se opune un teritoriu mobil, cel al corpului în mișcare și al distanțelor lui de evadare. Bula care vă protejează este, la origine, o reproducere simbolică a pântecelui matern. Logic! Transfigurarea placentei în viața adultă se interiorizează pe plan mental și creează un teritoriu invizibil ce condiționează nevoia de spațiu vital a fiecăruia. Teritoriu fragilizat la cei fără un domiciliu fix și la excluși, teritoriu monstruos la staruri! Vă situați undeva între cele două extreme. Dar unde, mai exact? Spațiul și volumul pe care ni le acordăm își află sursa în imaginea pe care ne-o cultivăm din eul conștient. O imagine proastă conduce la un teritoriu incomod sau la un spațiu prost organizat. Cultivarea unei imagini bune va genera dorința unui spațiu necesar și suficient pentru ca potențialul nostru intelectual, afectiv, sexual etc. să se poată afirma fără opreliști.

TERITORIUL SOCIAL: TACTILII ȘI FUGARI

Julie nu se poate abține s-o atingă pe colega ei atunci când îi vorbește despre cum va fi vremea mâine și despre alte lucruri comune. Este o tactilă. Această atitudine trădează, în principiu, o carență afectivă infantilă. Jeanne, colega, aparține castei fugarilor. Cu cât înaintează Julie, cu atât se retrage Jeanne, până în punctul în care găsește un pretext pentru a scăpa de invazia lui Julie. Tactilii sunt adesea niște seducători din naștere. Nu pot comunica fără a căuta cu orice preț fuziunea afectivă cu anturajul.

MERSUL PE STRADĂ

Suntem cu toții prevăzuți cu un soi de radar instinctiv care ne ajută să evităm coliziunea cu persoanele cu care ne întâlnim pe stradă. Atingerea fugară a umerilor succedă îndepărtările subtile ce ne deschid calea fără să intrăm în contact. Trebuie să fiți vigilenți, căci, din neatenție, se poate manifesta o agresivitate latentă. „Scuzați-mă!“ îi spuneți grăbit necunoscutului care v-a izbit în timp ce arbora un surâs de prădător. A făcut-o special pentru a vă testa reacțiile. Vă continuați drumul blestemându-vă în gând că v-a scăpat acea scuză nepotrivită.

TERASELE BARURILOR

Sunt 10 mese la terasă. Toate luate cu asalt! E cald și v-ar plăcea să vă așezați ca să profitați de un moment de relaxare. Imposibil să împărțiți o masă cu altcineva, teritoriul este ocupat, iar o inițiativă curajoasă din partea dumneavoastră ar fi percepută ca intruziune, chiar o conduită vulgară de seducție, dacă este vorba despre o persoană de sex opus. Masa barului este un teritoriu privat, nu unul public. Consumatorul plătește atât pentru a se izola în gândurile sale, cât și pentru a-și

savura cafeluța. Dacă v-ar invita spontan să vă așezați la masa lui, cum ați reacționa? „Nu, mulțumesc!“ Intruziunea poate fi percepută în ambele sensuri.

METROUL

În vagon nu sunt decât două persoane așezate. Intră un individ cam ciudat. Se instalează cu hotărâre pe aceeași banchetă și își desface ziarul. Dacă schimbați locul, va privi pieziș. Bancheta dintr-un mijloc de transport în comun nu este o masă de bar. Aparține tuturor și nimănui. Șezuturile nu fac decât să se perinde, banchetele rămân.

SPAȚIUL ȘI LUXUL

Sunt de nedespărțit. Cu cât suntem mai bogați, cu atât ne vom ocupa timpul cu scopul unic de a accede la un lux mai mare, și cu atât mai mult va crește nevoia de spațiu pentru a evolua în viață.

Spațiul nu este un loc din viață vid, ci un loc organizat pe măsura mijloacelor investite în el. Un teritoriu ce evoluează ca un decor de teatru ce se schimbă de-a lungul actelor care ne jalonează existența. Această asociere între spațiu și lux se constată în toate hotelurile. Cu cât camera este mai scumpă, cu atât suprafața corespunde mai mult nevoilor ocupanților săi. Același lucru se întâmplă și cu mașinile, al căror confort și volum depind nemijlocit de portofelul proprietarului. Și așa mai departe!

HAINELE

Protecție a teritoriului corporal, hainele dezvăluie gradul de spațiu vital al unui individ. Amplitudinea hainelor trădează a *contrario* un deficit spațial, pe când hainele incomode vorbesc despre o incapacitate de a

se elibera dintr-un teritoriu sufocant. Sutienu care ne strânge sâni nu este decât un artificiu vizual pentru a aprinde poftelile amatorilor, dar și un mod de a spori teritoriul senzual. Veșmintele ne trădează mai mult decât ne protejează de ochiul critic al celorlalți.

DISTANȚELE DE FUGĂ

Reflexele gestuale ce trădează un exces de apărare a teritoriului mental sau corporal sunt nenumărate. Încrucșările sau gesturile de protecție fac parte dintre ele, dar nu sunt singurele. De la degetele suprapuse permanent, până la brațele încrucșate tot timpul pe piept, de la statul picior peste picior până la sprijinirea pe coate pe un suport, o mare parte a limbajului inconștient este consacrată protecției teritoriului vital. Trebuie știut că 80% din schimburile relaționale se petrec non-verbal și doar 20% prin intermediul discursului. Mai clar, consacrați un procent de energie mult mai consistent pentru producerea de reflexe gestuale de apărare, decât celor care traduc o nevoie de explorare sau de acțiune. Vă petreceți vremea încercând să evitați multiplele solicitări ale vieții moderne, sperând totuși, în sinea dumneavoastră, că vă vor invada. Dar când vine vorba să acționați, atunci este cu totul altceva. Societatea noastră de consum produce psihotici copleșiți de semnale antagoniste: „Te iubesc, nici eu pe tine!” Constrângerile sociale, decența, regulile și tabuurile care însoțesc schimburile interindividuale reduc ocaziile pentru un număr suficient de întâlniri. Cel dintâi reflex inspirat de limbajul atitudinilor corporale: fuga, cu riscul de a vă răzgândi mai apoi. „Nu mulțumesc!... Mmh! Poate... Și, până la urmă, de ce nu?” Din fericire, v-au rămas cuvintele ca să vă exprimați aspirațiile.

TERITORIUL MENTAL

Dincolo de teritoriul sociocorporal pe care ni-l acordăm în funcție de diverse criterii (statut social sau profesional, spațiu privat sau birou, clasa automobilului etc.), dispunem de un teritoriu mental virtual. Acest teritoriu particular este sediul convingerilor noastre, al îndoielilor și al motivațiilor. Poate fi invadat de discursul unui manipulator sau influențat de credințele populare la care aderăm uneori din motive de confort sau de siguranță. Conformiștii (cei care aprobă permanent din cap) acceptă această invitație pentru a plăcea interlocutorilor, oricare ar fi, în fond, opinia lor, pe care preferă să o păstreze pentru ei. Cedează o parte din acest teritoriu pentru celălalt, ca să se protejeze. Extinderea acestui teritoriu mental este, evident, teritoriul corporal.

TIMID

Dacă degetele de la picioare au o importanță esențială în menținerea echilibrului corpului, nu la fel de importante sunt și în plan gestual. Totuși, există o poziție a degetelor de la picioare pe care o putem observa la femeile care se desculță; se întâmplă să-și așeze picioarele în poante, chircindu-și degetele. Această atitudine aparte este un simbol de veritabilă frustrare.

Degetele mari sunt ascunse în spatele paravanului făcut de celelalte degete împreunate.

Dorințele și plăcerile sunt interzise. Modul intelectual funcționează la ralanti. Motivația și imaginarul sunt îmbibate de o existență mai mult dezamăgitoare decât incitantă. Am putut observa acest tip de stereotip gestual la numeroase persoane de marcă rămase fără ocupație. Totuși, îl putem întâlni și la adolescenții timizi.

Interlocutorul este așezat pe marginea scaunului.

Persoanele de condiție modestă sau indivizii timizi adoptă adeseori această poziție. Cu toate acestea, ea poate trăda și o persoană refractară sau descurajată, gata să ne părăsească într-o clipă.

Colaboratorul dumneavoastră dă continuu din cap, de parcă v-ar aproba părerile. Cel care dă mecanic din cap nu ascultă niciodată ceea ce i se spune. Gest tipic pentru oamenii timizi care se forțează să-și asculte interlocutorul mai mult decât pot îndura. Cu cât încearcă mai mult să depășească aceste limite, cu atât își agită mai tare capul, până ce găsesc puterea s-o ștergă.

Adolescentul merge alături de dumneavoastră ținându-și privirea ațintită asupra încălțăminte.

Un mers care trădează un temperament de sine fals și o tendință de a trăi prin procură!

Tânăra atrăgătoare pe care tocmai ați întâlnit-o își inversează poziția picioarelor, pe care continuă să le țină unul peste altul, cu tălpile înfipite în pământ, în vreme ce se sprijină de un zid sau de un parapet, pentru a-și menține echilibrul.

Este un semn de stângăcie și de timiditate constituțională a personalității. Avem de-a

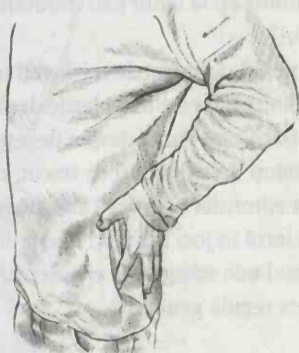

face cu un mare timid. Adolescenții adoptă adeseori această poziție.

Mâinile studentei așezate pe scaun se agață de marginile acestuia.

Își exprimă suferința legată de climatul mental haotic. În orice caz, ea suportă o constrângere, motiv pentru care se agață de șezutul scaunului.

Când mâinile sunt așezate în șolduri, degetele îndreptate către sol trădează o hipersensibilitate.

Poziția indică și faptul că persoana observată se simte stingherită, fără să fie clasată, cu toate acestea, drept o persoană timidă.

Scriitorul poartă ochelari cu ramă groasă de baga.

Tipul de ramă spune multe despre persoana care poartă ochelari. Ramele groase din baga sunt întâlnite la indivizii a căror timiditate este singurul obstacol în calea inteligenței și a talentelor pe care le posedă. Trebuie menționat că acești indivizi, pe măsură ce reușesc în carieră, se debarasează de ochelarii groși din baga și de timiditatea excesivă, adoptând ochelarii fără ramă sau lentilele de contact.

Ca regulă generală, fluieratul este un semn de timiditate și, în mod paradoxal, o nevoie de manifestare a prezenței atunci când un individ se simte inexistent în ochii celorlalți. Cei care fluieră sunt frecvent niște persoane care nu s-au integrat în structura socială și care suferă, în general, din pricina singurătății lor, protejându-se însă, în mod paradoxal, împotriva intruziunilor, prin mania lor de a fluiera pretutindeni.

TIMP (SENSUL)

TESTAȚI-VĂ DEGETELE MICI...

Sunteți branșați la viitor sau tributari trecutului?

Dacă vă veți flexa degetele mici, veți observa că unul dintre ele este mai elastic decât celălalt. Dacă este vorba despre degetul mic stâng, sunteți deja detașați de trecut, dar imaginea viitorului este vagă sau anxioasă. Și vârsta intră în joc. Dacă ați trecut de 50 de ani, degetul mic stâng va fi mai flexibil decât dreptul, ca regulă generală.

Dacă degetul mic de la mâna dreaptă este mai suplu, aveți o imagine bună despre viitor. Dacă ambele sunt la fel de flexibile, totul este bine în cea mai bună dintre lumi. Această suplețe

a mușchilor poate varia, evident, în funcție de perioade sau de circumstanțe, dar trădează întotdeauna starea de lucruri din climatul dumneavoastră mental, confruntat cu trecerea vremii, ponderea trecutului și aprehensiunea viitorului.

TIRAN

Unii *killers* adoră să-și trosnească articulațiile, un mijloc ca oricare altul de a se debarasa de presiunea la care au fost supuși, proiectând-o asupra anturajului. Corpul și mimica acestui tip de personaj se află întotdeauna sub control, iar emoțiile celorlalți nu-l afectează decât rareori. Trăiește pentru el, prin intermediul lui și în funcție de el. Ceilalți nu sunt decât niște asteroizi sociali, avataruri de care se folosește când e nevoie, dar de care se debarasează fără remușcări dacă interesul i-o cere. Nu este psihorigid, dar se înrudește cu „psihopatul socializat“. Un soi de huligan tolerat din punct de vedere social, pe care toți îl acceptă pentru că a reușit, în general, mai bine decât oricine în inițiativele lui. „Tiranul“ nu este întotdeauna un om de afaceri sau un șef de bandă, poate fi și o mamă abuzivă sau tiranică.

TRAC

Degetele mari se depărtează regulat pentru a puncta discursul.

Interlocutorul are degetele împreunate, iar

degetele mari se depărtează regulat, în vreme ce încearcă să ne convingă. Este un cod gestual foarte utilizat de către urmăritori. Indivizii copleșiți de trac reproduc acest gest pentru a se proteja de agresivitatea pe care o resimt din partea animatorului sau a jurnalistului care le pune întrebări.

> Vezi și **IMPOSTOR**.

Este prima lui mare apariție la televiziune. Tracul îi lasă un gol în stomac. Speră ca animatorul să nu-i pună întrebări capcană. Trebuie să-și apere cartea, dar nu este pregătit să înfrunte un val de critici acerbe. Se teme de confruntare. Animatorul captează toată atenția, iar el nu știe cum să-și canalizeze emoțiile. Își împreunează instinctiv degetele.

Împreunarea degetelor este un semnal de panică sau de trac autentic pe care le resimțim mai ales în cadrul talk-show-urilor. Este o încrucișare specifică îndeosebi femeilor, dar și unii bărbați recurg la ea, fără a fi și efeminați, din acest considerent. Lungimea degetelor este un criteriu morfologic care justifică acest tip de încrucișare a degetelor.

Tribunul se agață cu ambele mâini de pupitrul său pentru a-și asigura, simbolic, echilibrul discursului.

Măinile se agață în mod firesc de niște mâini virtuale, atunci când doza de trac și de anxietate este maximă.

TRANSFER

Vă vorbește luând o terță persoană ca martor.

Atitudine detestabilă specifică indivizilor care au sentimentul că nu există în propriii ochi și care au nevoie să proiecteze acest sentiment asupra unui alt interlocutor, pentru a se elibera de el, luând, astfel, ca martor, o a treia persoană. La originea acestui comportament se află o respingere de tip familial, cel mai adesea din partea tatălui. „Fiu-tău iar a făcut drăcii“, spune tatăl despre urmașul său atunci când i se adresează soției.

OCHIUL „EVAZIV“

Subiectul își îndepărtează privirea de interlocutori pentru o perioadă neobișnuit de lungă. Abia dacă suportă să-și încrucișeze privirea cu a dumneavoastră, așa că fixează, la nesfârșit parcă, un obiect imaginar de lângă dumneavoastră sau de pe jos.

Se cufundă în contemplarea unui obiect atunci când vă vorbește.

Ea își vorbește sieși. Nu sunteți decât o oglindă în care se reflectă. Este mai bine să păstrați tăcerea și să o observați. E tot ce vrea de la dumneavoastră. Atitudinea este curentă printre persoanele egocentrice, care pentru a se proteja se servesc de obicei de priviri sau de nevoia de a dialoga, în locul monologului pe care-l îndrăgesc atât de mult. Este un fenomen curent de transfer de la subiect la obiect, un mecanism tipic de protecție împotriva celuilalt (subiectul), perceput ca un intrus sau ca un potențial adversar.

TRANSPIRAȚIE

Nu tuturor le transpiră mâinile, însă fenomenul este curent. Mâinile umede

sunt la fel de dezagreabile atât pentru cei care suferă de așa ceva, cât și pentru interlocutorii lor. Excesul de transpirație al mâinilor este de origine psihogenă. Dezvăluie un temperament fondat pe o organizare mentală în care maniile și alte automatisme mentale de tipul „gândurilor obsesive“ primează asupra libertății de a gândi precis.

Climatul are un efect asupra ținutei, în virtutea sistemului nostru de termoreglare. Pentru a suporta canicula, corpul se răcește prin transpirație. Cu cât pielea este mai destinsă, prin raportare la masa corporală ce trebuie răcorită, cu atât transpirăm mai mult. Persoanele slabe, prin urmare, suportă mai bine căldura decât cei cu un tors voluminos și cu membre scurte, deci solizi. Dimpotrivă, în țările reci, corpul reține mai multă căldură dacă suprafața pielii este redusă prin raportare la volum, deci dacă este largă și scurtă. Fapt confirmat și de lucrările antropologilor care au calculat că lățimea bazinului crește cu circa 25% între zonele joase și cele de la înaltă latitudine, de la popoarele subsahariene nilotice și până la eschimoși. Totuși, la o latitudine egală, unele popoare sunt mai solide decât altele. Cauza ar fi higrometria, căci, într-un climat foarte umed, transpirația este un sistem de răcire puțin eficient. Este mai bine să avem o masă și un volum muscular mici, ca să avem mai puțină suprafață de răcorit. De aceea evoluția a favorizat supraviețuirea pigmeilor în climatul umed al pădurilor tropicale, în vreme ce, la aceeași latitudine, în regiunile deșertice, savana avantajează populațiile cu o siluetă longilină: surma din Ethiopia, dinka din Sudan sau masaii din Kenya sau din Tanzania.

TRIBAL (PROFILUL) AVEȚI PROFILUL UNUI TRIBAL?

GRILĂ GESTUALĂ

- Brațul drept dominant;
- Degetul mare de la mâna stângă dominant;
- Urechea dreaptă pentru ascultare telefonică.

Tribalii sunt persoane exclusive. Nu suportă să fie părăsiți. Sunt niște combatanți care reușesc foarte bine în viața lor activă. Știu să obțină un profit considerabil de pe urma celor din jur, căci sunt niște manipulatori cu renume. Pentru a ne înțelege cu un tribal, trebuie să aparținem profilului narcisist sau senzitiv, cartezianul fiind, evident, antagonistul său complementar ideal. Tribalii se înțeleg bine între ei, în general, câtă vreme nu sunt concurenți.

Dacă sunteți relațional, idealist, challenger sau creativ, aveți tot interesul să porniți la drum. Nivelul de compatibilitate emoțională ar putea să nu aibă efectul scontat, mai puțin dacă acceptați condițiile non-negociabile pe care cineva va încerca să vi le impună. Manipulator, dar și seducător al maselor, în sensul larg al termenului, tribalul este liniștitor, pentru că știe să acționeze cu eficacitate în situațiile cele mai dificile sau cele mai periculoase. Este moștenitorul căpeteniilor de triburi sau de clan de odinioară. Își face ușor prieteni! Normal! Este foarte patern și adesea simpatizat din prima. Se simte mai bine când este tutuit, decât atunci când se folosesc formule de politețe.

TACTILI!

Când un tribal vrea să intre în grațiile cuiva, o poate face adoptând deliberat limbajul corporal de la egal la egal. Adresându-se unui subaltern, poate arbora o privire atentă și rămâne suspendat asupra cuvintelor sale. Trucul lui: se face ușor plăcut, dacă-i deschidem porțile sufletului. Politicienii utilizează asemenea practici și în afara unor contexte excepționale, spre exemplu în timpul campaniilor electorale.

Tribalul este foarte tactil, și va face întotdeauna în așa fel încât să ne poată da o palmă

prietenească pe spate, ca să beneficieze puțin de pe urma norocului nostru sau să ne așeze mâna dreaptă pe umărul stâng, pentru a ne supune, făcând pe suzeranul. Îi plac și îmbrățișările virile și foarte ipocrite, foarte bine cotate în confruntările politice.

Autodidact, descurcăreț, combatant în branșa lui, tribalul este imaginea ideală a întreprinzătorului de *start-up* sau a patronului unei întreprinderi mici și mijlocii. Știe să-și suflece mânecile și să se facă folositor atunci când simte că este necesar pentru bunul mers al întreprinderii sau al grupului pe care-l are în sarcină. Pe aceste considerente, francezii au ales la Élysée un patron de *strat-up* care să dirijeze vechea întreprindere, Franța: Nicolas Sarkozy este un tribal cam mutant. Este și creativ de la un moment la altul. Fanatic al mobilului, abuzează de urechile sale pentru a-i asculta pe mult prea numeroșii interlocutori.

Bulimic, chiar alcoolic al meseriei, are o putere de muncă pe care trebuie să o compenseze. Îi plac petrecerile, restaurantele bune, planurile de weekend liberale sau libertine, după caz. Normal! Este un epicureu. Nu-și promite plăcerea, ci o conjugă la prezent de fiecare dată când are ocazia. Mă refer la tribal, evident, nu la președinte, deși s-ar putea să-i convingă portretul.

Dușman declarat al tuturor teoriilor, care-l plictisesc profund, apreciază concretul și proiectele solide. Tribalul este un antrenor ideal și un om de teren. Adeseori este foarte popular în microcosmosul său social, pentru că apreciază interactivitatea.

Filosof fiind, nu se penalizează pentru greșeli. Îngroapă proiectele moarte și merge mai

departe. De unde și prosperitatea lui endemică ce stârnește invidia!

Tribalul are simțul reușitei profesionale și o capacitate de a duce lucrurile la bun sfârșit fixată în centrul inițiativelor sale. Nu ar ezita să-și vândă sufletul diavolului dacă asta i-ar deschide calea către succesul veșnic. Flexibil, este un om al compromisului, dar, atenție, are simțul cealmalei, de care se va folosi ca să vă înșele și poate fi uneori de foarte rea-credință.

La rândul ei, femeia tribală are un simț înnăscut al familiei. Excelentă mamă și soție model, este căpetenia coconului familial și deține o putere matriarhală echivalentă cu cea a unui *capo mafioso*. Îi are pe ceilalți la degetul mic. Femeile tribale care nu exercită activități profesionale sunt foarte concentrate pe familia lor și pe cercul de prieteni. Sunt femeile de clan.

Partea întunecată a personajului
În anumite circumstanțe, tribalul poate deveni meschin și se comportă ca și cum totul i s-ar cuveni, fără a fi nevoit să dea ceva înapoi. Oferă puțin și așteaptă să primească mult în schimb. Uneori vrea să aibă totul în exclusivitate, dar nu va da la schimb altceva decât promisiuni. Un comportament feudal ce sfârșește prin a-l deprecia în rândul prietenilor sau al colaboratorilor. Se întâmplă uneori să avem defectele propriilor calități.

A face afaceri cu un tribal este întotdeauna o provocare. Fie acceptați să rămâneți într-o pasă artistică, și atunci vă va păstra ca asociați, fie îi impuneți condițiile dumneavoastră, riscând să vă lase de căruță, după ce v-a supt toată creativitatea sau toată energia. Nu va avea nici un scrupul să vă arunce-n drum, ca pe un câine, când nu veți mai prezenta nici

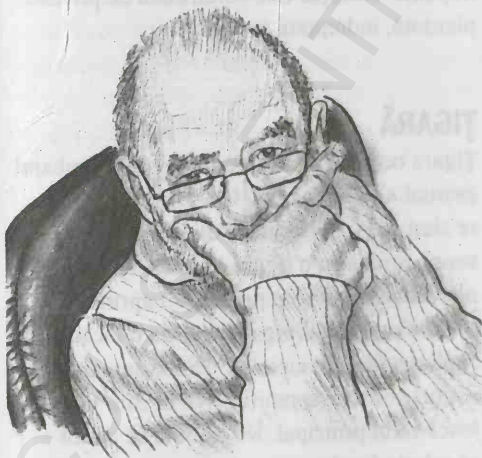
un interes pentru el. Unii tribali vor totul pe gratis, dar ei nu valorează nici doi bani. În sfârșit, dacă l-ați decepționat, tribalul nu va mai da nici un semn de viață. Îl treceți la „abonatul nu poate fi contactat“. Ați pierdut toată distinsa lui considerație.

Din fericire, nu toți tribalii sunt atât de caricaturali, dar am întâlnit câțiva care se potriveau de minune cu descrierea. Credea că îi sunteți prieten. Deja nu mai sunteți, căci l-ați decepționat. Dacă vreți să plăceți unui tribal, trebuie să urmăriți interesul lui, înainte de cel personal. Sau, în orice caz, să mimați acest lucru.

Acestea fiind zise, tribalii sunt excelenți manageri sau șefi de serviciu. Sunt mari manipulatori, dar nu și hărăzitori sau persecutori.

TRIȘOR

Când vă ascultați interlocutorul cu mâna la gură, este un semn de atenție susținută.

Gura primește, gestual, ordinul de a rămâne închisă, pentru ca intelectul să poată analiza părerile vorbitorului și pentru ca imaginarul să se poată impregna cu ele. Desmond Morris nu se înșela deloc atunci când vorbea despre șarlatanie sau despre ambiguitate în reproducerea acestui cod gestual, numai că uita să situeze lateralitatea celor două criterii. Mâna dreaptă trădează, după opinia mea, temperamentul unui individ disimulator sau susceptibil să trișeze în caz de nevoie. Minciuna depinde de emisfera cognitivă. Este un act deliberat.

Își ridică frecvent privirea către cer.

O face de fiecare dată când începe sau termină o frază, ca și cum și-ar căuta inspirația sau un ajutor divin, printre norii care-i umbresc spiritul genial. Alunecarea privirii în sus este o adevărată mărturisire de șarlatanie. Chiar dacă nu durează decât puțin, derapajul ocular sistematic este traducerea unui stres fondat pe minciună sau pe nevoia de manipulare a interlocutorului.

O persoană își poate duce mâna la gură pentru a o disimula, în parte, sau, uneori, pentru a o lăsa să vorbească în continuare. Este vorba despre o tentativă de „sufocare“, atât la propriu, cât și la figurat, ce se produce atunci când încercăm să ascundem ceva interlocutorului sau interlocutorilor. Este un semnal de escrocherie sau de ambiguitate. Mâna se îndreaptă spre gură, vrând parcă să sufoce cuvintele ce ar putea să iasă.

Măinile mobile sunt progresiste și reformiste; capetele mobile sunt contestatare și reacționare. Am observat sute de dezbateri politice, iar această regulă nu suferă nici o excepție. Unii tribuni se împart între aceste

două atitudini, capete și mâini mobile, cu schimbul, înrundindu-se cu profilul „fundului în două luntre“, mai ales dacă proclamă sus și tare adeziunea la progresul conștiințelor.

TRISTEȚE

În timpul unei călătorii în Israel, Clinton a răspuns la numeroase întrebări, puse de presa israeliană, referitoare la posibila sa destituire. A confirmat, cu această ocazie, că ideea unei demisii nu-i trecuse niciodată prin minte! Muta pe care o avea atunci putea fi considerată o traducere exagerată a unei mărturisiri de ignoranță. Totuși, prăbușirea colțurilor buzelor este o mimică pe care ne-am obișnuit s-o surprindem la președintele american. Mușchiul ridică buza superioară pentru a exprima suferința sau iritația, în timp

ce mușchii triunghiulari coboară gura pentru a-i da o expresie de tristețe. Această ultimă contracție bucală este moștenită de la mimicile comune tuturor copiilor pe care să izbucnească în plâns. Tristețea este confirmată de privirea pierdută, îndreptată în jos.

ȚIGARĂ

Țigara ocupă un loc preponderent în limbajul gestual al fumătorului. Unele persoane nu se simt în largul lor dacă degetele nu le sunt ocupate cu o țigară aprinsă. La limită, nici măcar n-ar avea nevoie s-o aprindă, cruțându-și astfel organismul de o încărcătură suplimentară de nicotină. Există sute de coduri gestuale semnificative în care țigara joacă rolul principal. Nu trebuie să uităm că relația fumător-țigară este o poveste de

iubire–ură, înainte de a corespunde unei nevoi. Țigara este prelungirea celor zece degete ale fumătorului. Este al unsprezecelea deget care se transformă în fum, moare și renaște de fiecare dată când fumătorul mai ia o țigară din pachet. Relație tacilă, olfactivă și gustativă, care se integrează totalmente în constantele comportamentale proprii fumătorului.

Toate relațiile pe care le avem cu obiectele intime reprezintă prelungiri ale teritoriului corporal. Tipul de relație gestuală pe care îl întreținem cu aceste obiecte este cât se poate de semnificativ. Nu fumăm oricum se

nimerește, abordând de fiecare dată alt stil, ci repetând fără încetare același tip de secvență gestuală. Unele reflexe ale fumătorilor sunt adevărate refrene, care vorbesc sus și tare despre personalitatea acestora. Codurile gestuale care implică țigara sunt diseminate în dicționar.

(A) ȚOPĂI

Președintele Chirac își dezlipеște călcăiele de la sol. Țopăie pe peronul de la Élysée, așteptând să se termine mascarada presei, o atitudine de nerăbdare, moștenită din copilărie și care trădează un bătrân copil răsfățat.

U

UMERI

Umărul stâng este sediul simbolic al afectelor. Ceea ce ar putea lăsa să se înțeleagă că o carență afectivă s-ar afla la originea unei artroze la articulația umărului stâng. Afirmația este mai mult decât o ipoteză și se fondează pe multiple observații clinice.

Umărul drept este sediul simbolic al ambiției (la dreptaci). O ambiție înfrânată, amendată sau eliminată ar putea genera dureri atipice de tip reumatismal la umărul drept sau în deltoidul corespondent, chiar o predilecție pentru torticolis. Dar durerile remanente de la trapez se pot datora și greutateașilor cărăte sau faptului că sunteți nevoit să purtați în brațe un copilăș pe o distanță mare. Luate împreună, pentru bărbat ele sunt simbolul virilității. Bărbatul poartă globul terestru pe umerii lui. E puternic. Pentru femeie, umerii simbolizează feminitatea.

Umerii sunt coborâți și trași înapoi atunci când vă aflați într-o atmosferă de calm și

de vigilență; sunt ridicați și aduși în față în momentele de anxietate, de neliniște sau de ostilitate. Individul hotărât și dominator are umerii joși și pătrați. Persoanele frustrate, dominate, înfricoșate sau mânioase au tendința de a-și curba spatele într-o atitudine de apărare. Sub amenințare, încercați automat să vă protejați retrăgându-vă capul între umeri.

În timpul unei zile grele de lucru, când sunteți supuși la nemulțumiri și enervări repetate, această tensiune se păstrează între umeri timp de câteva ore. Acest fenomen se înnoiește zi după zi, săptămână după săptămână, curbându-vă spatele pentru tot restul vieții. Gâtul lung și subțire al copilului se afundă puțin câte puțin între umeri, până dispare. Așa se face că, odată ajuns la bătrânețe, bărbia vi se va sprijini în piept. Persoanele care reușesc în viață (fie prin raportare la ei, fie la lumea exterioară) nu cunosc această împușinare progresivă. Există destui octogenari rămași drepecți ca bradul, ale căror siguranță și optimism nu sunt frauduloase.

A cere vindecarea umerilor dureroși înseamnă a cere să fim lecuiți de eșecurile și de frustrările pe care preferăm să le uităm. Două semne particulare se datorează acestei poziții defensive: scuturarea și ridicarea umerilor.

UMERII ȘI RÂSUL

Motivul pentru care oamenii sunt astfel „zgudușiți de răs“ este acela că la originea veseliei lor se află teama. Veselia trebuie să ne șocheze întreaga siguranță, iar noi ne mărim atât surpriza, cât și ușurarea izbucnind în răs. Mișcarea simultană a umerilor aparține elementului primitiv al fricii. Umerii care se ridică și se coboară mărturisesc, în fond, că teama este prezentă, dar că nu este una serioasă, căci, dacă ar fi fost astfel, umerii ar fi rămas coborâți.

GEANTA CU CUREA

Ne purtăm întotdeauna ambițiile în bandulieră, pe umărul care ne comandă brațul motor. Geanta pe umărul drept aparține unei femei motivate, implicată în viața profesională, o femeie de nădejde.

Geanta pe umărul stâng este a unei femei canalizate pe viața ei afectivă, familială, amoroasă, socială, a priori, o femeie a relației.

UMERII SENZUALI

Când o femeie își dezgolește umerii, înveșmântată într-o rochie de seară, ea se folosește de umeri pentru a seduce. Astfel, ea își va așeza bărbia pe umărul stâng sau drept, întorcând ușor capul. Seducătoarea de umăr stâng va fi întotdeauna mai fugară și mai aluzivă decât cea de umăr drept, mai calculată și mai directă. Această atitudine este curentă la actrițele de cinema sau la top modelele care invadează revistele pentru femei.

Umărul drept este sediul simbolic al virilității, dar și al spiritului de echipă (să dai o lovitură de umăr cuiva este un gest menit să-i ridice moralul). O virilitate scăzută, amendată sau castrată ar putea genera dureri atipice de tip reumatismal la umărul drept sau în deltoidul corespondent, chiar o tendință spre torticolis.

CÂTEVA GESTURI CONVENȚIONALE ALE UMĂRULUI

În America de Sud, simplul fapt de a-ți peria umărul înseamnă că cineva se comportă servil sau mios pentru a obține o favoare. Gestul mimează atitudinea flatantă a celui care este gata să îndepărteze și ultimul firicel de praf de pe umărul persoanei pe care o solicită.

A lovi umărul celui de lângă tine a devenit o formă de salut formal. Ca toate semnele fals agresive, sugerează complicitatea, dar fără tandrețe, arătând că ambele persoane au suficientă încredere încât acest act să nu fie considerat o veritabilă agresiune.

În sfârșit, Desmond Morris semnală în *Le Couple* nu că, pe tot parcursul istoriei, costumul masculin a cunoscut adeseori întărirea umerilor; ceea ce amplifică semnalul masculin al umerilor pătrați. Epoleții militari ne oferă un exemplu extrem; aceștia largesc umerii și îi fac mai drepecți.

UNGHII

DISCIPLINA, ORDINEA ȘI METODA

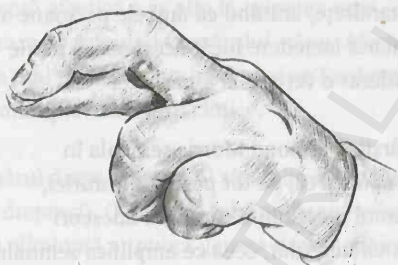
Metoda naște ordinea, care naște, la rândul ei, disciplina. Ungھیile prost întreținute trădează o persoană neglijentă. Sedii simbolice ale ordinii și ale metodei, unghiile spun multe despre modul în care individul respectă sau nu regulile jocului. O secretară ale cărei unghii

sunt mereu impecabile reprezintă o adevărată carte de vizită a patronului, în măsura în care acest detaliu, oricât de mărunț ar fi, îi consolidează în ochii vizitatorilor puterea pe care o deține în întreprindere.

MÂNGÂIERILE UNGHIILOR

Fiecare mângâiere trimite la o caracteristică de comportament sau este menită să liniștească un sentiment de anxietate, de stres, de agresivitate etc. Acest gen de mângâiere, pe care-l descriu aici, aparține mării familii a stereotipiilor gestuale discrete, care scapă adeseori atenției observatorului.

Așezată în fața jurnalistului, își mângâie compulsiv unghia arătătorului stâng cu buricul degetului mijlociu.

Este în plină campanie de lansare a primei colecții. Eleganța, farmecul și originalitatea confecțiilor sale se află la îndemâna oricui, chiar și a celor cu portofelele aproape goale. Este decisă să-și facă un nume în acest mediu închis al modei.

Dintr-o pornire didacticistă, vă voi descrie demersul inductiv la care apelez sistematic pentru a ajunge la o ipoteză de lucru, și

anume la o eventuală interpretare a unui gest. Mijlociul mâinii stângi este sediul imaginii de sine, al stimei de sine și al narcisismului. Arătătorul stâng reprezintă temperamentul posesiv, gelozia sau invidia, care sunt cele trei motoare privilegiate ale vocației. Cât despre unghie, ea este simbolul ierarhiei (ordinea și metoda deja evocate).

Pornind de la aceste trei postulate, îmi continui demersul de reflecție și propun următoarea interpretare a acestui gest special: orgoliul mângâie gelozia în sensul creșterii părului, imaginea de sine domină pofta de a străluci în ochii celorlalți. Care este sensul acestor formule bizare? La acest nivel intervine mecanismul intelectual magic al analogiei. La ce concept de sinteză pot ajunge primele două criterii: orgoliu și gelozie? Imagine de sine și dorință? La nevoia de a plăcea sau de a seduce grație atuurilor naturale sau artificiale, evident. Nevoia de a plăcea este un epigon direct al orgoliului și al sentimentului de gelozie pe care le resimte cea sau cel care se mângâie compulsiv pe unghia arătătorului stâng. Ar mai încerca o femeie să placă dacă atuurile ei plastice nu s-ar afla în competiție cu ale altor femei?

STUDIU DE CAZ

De o oră mă tot ține cu întrebările lui. Toate astea pentru că locatara de la trei a fost agresată violent în zona comună a imobilului. Deloc cool, știu, dar n-am nimic de-a face cu povestea asta. Nu schimbam cu ea mai mult de un „bună ziua“ sau un „bună seară“. De o oră întreagă mă asaltează cu întrebările lui, în vreme ce-și pipăie degetele.

Buricul mijlociului de la mâna dreaptă mângâie compulsiv unghia arătătorului.

Trecem peste raționament și vă ofer imediat sensul gestului, invers decât precedentul. Organizarea mentală (mijloicii drept) și nevoia de a dobândi autoritate, de a domina discuția (arătătorul drept) dau naștere unui naiv chițibușar, șicanator, cărcotaș, minuțios, care nu va avea liniște până ce nu va reuși să vă găsească și cea mai mică dintre contradicții, și asta ca să vă răpună ce pe o rață sălbatică.

STUDIU DE CAZ

Întins în șezlongul său, el așteaptă. Într-o oră, cel mult două, ea va fi acolo. O călătorie de afaceri a purtat-o departe de el. Paharele s-au aburit de la cocktailul rece. Ia o gură, mijind ochii când simte plăcerea proștețimii dulci. Ținând paharul în mâna dreaptă, buricul arătătorului de la mâna stângă mângâie unghia degetului mare de la aceeași mână, imaginându-și cum va decurge regăsirea lor.

Degetul mare al mâinii stângi este sediul plăcerii, al fantasmelor și al visului. Arătătorul stâng, cel al geloziei, în sensul larg al termenului. „Vreau să-mi satisfac plăcerea, îmi voi vedea visurile cu ochii, vreau să am libertatea de a-mi cultiva fantasmelor, dacă tot nu se realizează.“ Acest gest trădează un temperament foarte epicurian, o ființă senzuală, voluptoasă, hedonistă și fericită că trăiește. Considerat de către unii experți drept un gest compulsiv, mângâierea unghiei cu buricul este și un cod antistres, ca orice mângâiere auto sau hetero, al cărei obiectiv constă în a(-ți) atribui o doză de afecțiune. Nu ne servește nimeni mai bine decât o facem noi, nu-i așa?

STUDIU DE CAZ

Nici o treabă azil Repede, canapeaua. Ea se prăbușește, se ghemuiește printre perne.

Moralul ei a șters-o englezește de când și-a schimbat slujba. Evident că preferă ceea ce face în prezent, dar nu se simte în largul ei. Atunci când meditează la soarta ei, buricul arătătorului drept mângâie unghia de la degetul mare drept. E ceea ce a vrut să facă dintotdeauna, atunci, care-i problema?

Peste dorința (degetul mare drept) se află nevoia de a domina sau de a-și stăpâni competențele (arătătorul drept). Acest gest indică faptul că subiectul observat este motivat de situația în care se află. Secvența se poate traduce și altfel, în situație de seducție. Vă las să vă închipuiți scenariul. Revenind la gestul de a mângâia arătătorul/degetul mare, este vorba de un gest reconfortant. Tinde să sporească producția de energie și să motiveze din nou cutezanța aflată în pană de carburant. Un gest care e de preferat când simțiți că v-ați pierdut combativitatea.

STUDIU DE CAZ

Ghemuită în fotoliu, ea își împreunează degetele. Îl ascultă. Când soțul îi povestește pe scurt peripețiile de la slujbă, buricul degetului mare de la mâna dreaptă mângâie unghia degetului stâng, și viceversa. Îl ascultă cu aviditate?

Când plăcerea (degetul mare de la mâna stângă) mângâie dorința (degetul mare de la mâna dreaptă), acesta este un mod indirect de a cere mângâieri de la cel sau cea cu care vă confrunțați. Când dorința mângâie plăcerea, cererea este mai directă și mai erotică. Nu am observat încă acest tip de mângâiere în afara unui context de cuplu sau de seducție, dar cine știe? Sublimarea plăcerii sexuale poate ajunge astfel la bucurii perverse, mai intelectuale sau manipulative. Este cazul consilierului

imobiliar care-și mângâie degetele mari, cu celelalte degete împreunate, spionându-l cu coada ochiului pe cumpărătorul pe cale să semneze un contract ce-l va lega de mâini și de picioare, cu un credit pe douăzeci de ani.

STUDIU DE CAZ

Cât timp a trecut de când n-au mai fost la restaurant împreună? E adevărat, sunt luni de când nu mai ies. Rutina. Un cuplu îmbătrânit înainte de vreme. Ea se plictisește. Și el. A venit vremea să acționeze. Ea își observă soțul, absorbit de lectura meniului. Ea a ales deja. Pe când el studiază fățiș compoziția fiecărui fel de mâncare, ea își mângâie unghia de la arătătorul stâng cu buricul degetului mare stâng.

Un cocktail de plăcere și de gelozie, știind că plăcerea va căuta gelozia, contrar gestului invers, citat mai sus. Această secvență gestuală ar putea trăda o nevoie de a fi înșelat pentru a se simți viu. Așadar, un individ ușor masochist.

STUDIU DE CAZ

- Spune, merge treaba? Nu trebuie să ne zbatem doar pentru că bossul lipsește!
- Îmi fac treaba mea, asta-i tot. Eu răspund de departament, nu-i așa?
- Își măsoară colegul din cap până-n picioare și își mângâie unghia arătătorului cu buricul degetului mare de la mâna dreaptă.
- Atunci, la treabă! Teancul de colo așteaptă de câteva luni; la sfârșitul săptămânii nu vreau să-l mai văd. Toate dosarele trebuie rezolvate!

Dorința stârnește nevoia de a domina. Un gest ce ar putea indica un comportament sexual dominator, chiar un comportament

amoros foarte machist. Dincolo de contextul de seducție, personajul care face acest gest vă informează, cu toată inocența, că este motivat să o facă pe marele patron, mai ales dacă nu e decât un șefuleț XXS (*extra small*).

STUDIU DE CAZ

O invită să bea un ultim pahar. Fără nici o implicație, se înțelege. Piesa pe care au văzut-o i-a entuziasmat. Au chef să mai discute puțin, ca să prelungească plăcerea. Pe când ea soarbe puțin câte puțin din paharul cu vodca orange, buricul degetului mare drept mângâie unghia mijlociului de la aceeași mână.

Plăcerea sau motivațiile subiectului sunt strict intelectuale. Dacă gestul reprezintă un răspuns recurent în situație de seducție, atunci avem de-a face cu un Partener Potențial Platonic, un 3P care să se opună unui 3B (vă las să ghiciți) mult mai senzual.

STUDIU DE CAZ

E mult de când nu s-au văzut. Trebuie să spunem că marile reuniuni de familie sau între prieteni nu au fost niciodată punctul ei forte. S-a simțit întotdeauna stingheră. Abia împlinește treizeci de ani, așa că ar fi timpul să schimbe lucrurile, gândește ea în timp ce își mângâie mijlociul stâng cu buricul degetului mare de la mâna stângă; sunt prea puține șanse ca Făt-Frumos să sune la ușa mea.

Plăcerea mângâie orgoliul sau imaginea de sine. Gestul exprimă o nevoie de a-și revaloriza imaginea în ochii apropiaților sau chiar în propriii ochi. El sau ea vrea să (se) placă, în lipsa posibilității de a (se) seduce. Secvența trădează și o nevoie de a-și regăsi stima de sine, un pic cam prăfuită când ești o fată bătrână.

Buricul degetului mare stâng mângâie unghia inelarului de la aceeași mână. Când plăcerea merge în întâmpinarea capacității de a se implica sau de a iubi, pasiunea se află și ea prin preajmă. Gestul poate traduce o neliniște, o iritare sau o contrarietate din partea celui care-l face. Este posibil, în măsura în care lucrurile nu se precipită cu viteza dorită. Pasiunii nu-i place să aștepte.

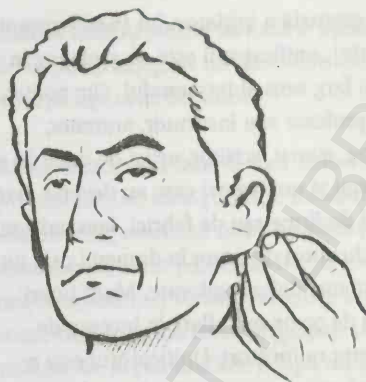
Buricul degetului mare drept mângâie unghia inelarului de la aceeași mână. Asocierea dintre voință și motivație este un semnal gestual predictiv pentru un individ care își admonestează voința de a reuși. Ambiția se întărește. Curând va fluiera de nerăbdare.

Buricul degetului mare stâng mângâie unghia degetului mic de la aceeași mână. Plăcerea de a-și aminti, de a se reîntoarce la copilărie spre a regăsi fericirea de odinioară, iată semnificația acestei secvențe gestuale pe care am remarcat-o adesea în cele mai bune restaurante din capitală. Făcut mai ales de tinere frumoase, însoțite de domni mai degrabă veștejiți decât verzi.

UNIFICATOR

Individul își adună în pumn degetele de la o mână (sau de la ambele), ca să dea greutate argumentelor sale.

Gestul ritual, făcut de numeroși politicieni, marchează ideea de reunire a mijloacelor disponibile pentru a se ajunge la un rezultat. Adevăratul unificator își strânge în pumn degetele de la mâna stângă, mână comandată de creierul afectiv. Unificator în stare să adune laolaltă trupele dezbinat, dar, de obicei, incapabil să tragă vreun profit din această

calitate primordială. Cel care adună oamenii este un animator, nu un gestionar. Are nevoie să se înconjoare de persoane care vor contribui la longevitatea grupului astfel reunite.

SUNTEȚI UN UNIFICATOR?

GRILĂ GESTUALĂ:

- Brațul drept dominant;
- Degetul mare stâng dominant.

Clona gestuală a inițiatorului (vezi termenul respectiv), unificatorul este un pedagog în cel mai larg sens al termenului. Om politic, preot, profesor sau institutor, antrenor, psiholog, ziarist, scriitor, artist de orice fel etc. Au existat și unificatori care au devenit mari patroni de firme sau de fabrici, lansându-se ca deschizători de drum în domenii care nu fuseseră mai deloc explorate. Mulți tineri patroni de companii aflate la început de drum sunt unificatori. Unificatorul este o persoană care are o vocație și care își dedică viața unei cruciade, utile sau nu. Inteligența sa este socială, interpersonală, iar *feeling*-ul îi servește drept mod de reflexie. Accesele de entuziasm de care se lasă cuprins sunt pe măsura dezamăgirii pe care o resimte. Abia așteaptă să bea din cupa succesului, dar se teme de gustul amar care îi urmează. Întrucât durata nu poate fi improvizată. Și, dacă nu există durată, nu poate fi vorba de reușită. În general, unificatorii fac parte din profilul psihogestual tribal.

URECHI

Mai întâi, lobul. În afara variațiilor de dimensiune, lobii posedă o particularitate: pot fi „liberi“ sau „lipiți“. În primul caz, lobii atârnă ușor, începând de la punctul de legătură cu capul. Un medic care a examinat 4171 de perechi de urechi europene a constatat că 64% dintre lobi erau liberi și 36% lipiți.

Urechea dreaptă este sediul simbolic al egoismului. Deposedat, fără slujbă, fără perspective, rănit în orgoliu sau în mândrie, egoistul se pedepsește uneori somatizând frustrarea într-o afecțiune a urechii drepte. Cel mai interesant lucru constă în a-i observa

pe indivizii care-și palpează lobul urechii drepte de îndată ce li se cere un efort benevol. Acest tic gestual este o marcă a egoistului patentat.

Ceea ce aude urechea dreaptă este filtrat prin emisfera stângă, numită și rațională. Această parte nu ia în considerație decât ceea ce o interesează.

Urechea stângă este unul dintre sediile psihoanatomice al revendicării. A fi spoliat, castrat, privat de o satisfacție legitimă sau considerată ca atare, a fi exclus, respins, neubit, victimă a indiferenței, toate aceste situații generează uneori și patologii ale urechii stângi, afecțiuni de tipul supraproducției de sebum, dureri atipice ale urechii interne, abcese în interiorul conductului auditiv sau formarea repetată a dopurilor de cerumen. Contextul psihogen al acestui tip de afecțiune nu este niciodată luat în considerație de către specialiști. Este adevărat că nu există nici o soluție de tip psihologic pentru a destupa o ureche. Palparea lobului stângi este un semnal distinct de frustrare, pe care am avut ocazia s-o observ la multe persoane revendicate a căror insatisfacție transpira prin toți porii.

Urechea dreaptă filtrează emoțiile provenite de la mediu, subiectul observat revendică o calitate relațională mai afectivă decât oferă emisfera stângă. Ne măsurăm lobul sau ne tragem de el atunci când suntem indeciși și când nu mai avem nimic de zis.

În materie de seducție, simbolismul urechilor este dominat de sexualitate. Urechea stângă este sediul fantasmelor. Urechea dreaptă se metamorfozează în sediu al erotismului. Lobii

dau un sens mai precis fiecărei urechi. Lobul stâng reprezintă fantasmemele, dar și „deliciosul“ sentiment al culpabilității.

Un singur inel la urechea stângă este revelator pentru un subiect fantasmatic și ambiguu. Lobul drept este sinonim cu erotismul și cu oportunismul, un cuplu de criterii care se potrivesc de minune. Un inel la urechea dreaptă îl trădează pe libertin.

Lobii, luați împreună, sunt sediul întregii sensibilități, mergând până la, și incluzând, excitabilitatea erotică, evident.

La rândul său, Desmond Morris nota că a înregistrat cazuri de bărbați și de femei care au ajuns la orgasm doar în urma stimulării lobului urechii. Este adevărat că, în timpul momentelor de excitare intensă, lobii se umflă și se umplu de sânge. Are loc un aflus sanguin care-i face foarte sensibili la atins. Conform faimosului raport Kinsey, există cazuri rare când bărbatul sau femeia au atins orgasmul prin stimularea urechilor. Însă nu doar lobul este sensibil în plan erotic, ci și restul urechii care, mângâiată și sărutată cu o anumită măiestrie, poate să ne ducă în pragul orgasmului.

Urechile perfecte în plan estetic sunt relativ rare. Totuși, dacă aveți urechi frumoase, vă sfătuiesc să vă tundeți cât să le eliberați și să le expuneți vederii admiratorilor. Alegeți și cercei care să atragă atenția asupra lor, fără a le supraîncărca!

Frumusețea unei părți a corpului este un cadou făcut de genotipul dumneavoastră. O întâlnire genetică perfectă. Un lucru frumos trebuie arătat sau pus în valoare, căci un

asemenea detaliu plastic face cât o operă de artă. Vă puteți imagina un tablou de maestru atârnat pe ușa unei debarale?

Urechile încadrează fața cu mai mult sau mai puțin succes, dar, cu siguranță, nu aparțin trăsăturilor ce confirmă frumusețea feței. Adesea ascunse sub păr, când forma lor deranjează, ele fac, totuși, parte din limbajul gestual, fără a deține locul principal. Urechea, în calitate de organ auditiv, ocupă un loc esențial printre pozițiile corpului. Poate părea ciudat, dar cel care a stabilit acest lucru nu era un oarecare. Este vorba despre Alfred Tomatis, pe care-l citez: „...Faptul că auzul depinde de o poziție a corpului poate părea, pentru majoritatea contemporanilor, ceva incomprehensibil. Uităm că urechea nu se mulțumește cu decodificarea sunetelor, precum capul de citire al unui magnetofon. Ea dispune de un aparat, vestibulul, care face ca subiectul să-și așeze capul într-o poziție potrivită pentru a putea răspunde. Vestibulul este sediul echilibrului, dar de el depind și tonusul muscular, stabilirea valorilor relative ale mușchilor și, mai ales, conștiința imaginii corpului. Un timp îndelungat de latență (timpul necesar urechii pentru a începe să asculte), cum se întâmplă la slavi, consolidează conștiința imaginii corpului, de unde și latura epidermică a popoarelor slave în plan sexual. În anumite condiții, acești indivizi sunt mai degrabă fizici, bine înfiți pe picioarele lor, în armonie cu întregul lor corp. Dispun de o mare abilitate a gesturilor și degajă o impresie de trăire pleneră a situațiilor cărora trebuie să le facă față.“ Mai mult, cercetătorul face următoarea remarcă: „Să ne amintim că fiecare etnie are poziția limbajului său, consecință a modului său de a asculta“.

Din această perspectivă, să-ți înțelegi corpul, adică să conștientizezi mișcările lui, pozițiile sau gesturile, este un mod de a deveni mai seducător.

GĂURILE ÎN URECHI

Urechile sunt, de departe, locul cel mai comun pe care-l putem găuri după bunul plac. Găurim urechile fetițelor pentru a face plăcere bunicilor sau mătușilor cu avere și care au oferit faimoșii cercei din aur, în general destul de kitsch; cercei pe care fetele se grăbesc să îi piardă, de altfel! A fost un timp în care piercingul ne ajuta să

deosebim o persoană bogată de una săracă, dar nu mai e cazul. Marinarii își făceau găuri în urechi odinioară. Se bănuia că acest obicei le ameliorea vederea. Romanii asociau piercingul cu bogăția și cu luxul.

Să ne amintim că un revendicator își atinge întotdeauna, mașinal, urechea stângă, și că egoistul o atinge pe cea dreaptă. Putem fi, deopotrivă, revendicator și egoist! Căci există și revendicatori sociali, care intervin pentru păstrarea drepturilor comunității. Sunt numiți sindicaliști!

V

VANITOS

Interlocutorul, în picioare, își așază încheieturile în scobitura șalelor, cu mâinile deschise către spate.

Atitudine uimitoare, dar destul de frecventă la cumetrele din piețe („Ce, peștele meu nu-i proaspăt?“), este specifică unui subiect pasionat de un subiect pasionant: propria persoană.

Mâna dreaptă așezată pe șoldul corespondent semnalează o ambiție temperată de vanitate sau de orgoliu. Șoldul drept este și sediul simbolic al nerăbdării. Vanitatea este un virus care-i atinge până și pe cei mai buni dintre noi, atunci când se încearcă minimalizarea sau anihilarea calităților lor.

De ce are lanțul purtat la gât un succes atât de mare?

Lanțul din aur sau din argint este purtat de foarte mulți indivizi, bărbați sau femei, ca și cum acest tip de podoabă i-ar putea diferenția de semenii lor. La origine, lanțul

din jurul gâtului era o distincție sub forma unei decorații pentru serviciile aduse (Lâna de Aur). S-a transformat într-un semn de reușită, pentru toate categoriile societății contemporane.

Acul de cravată

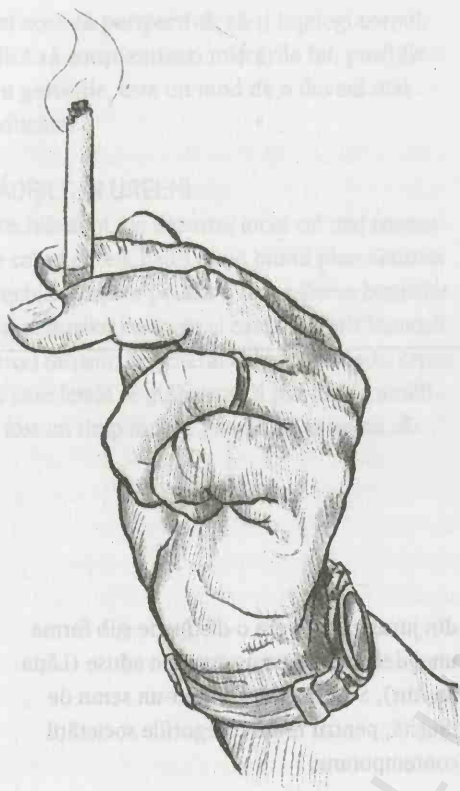
Legiunea de Onoare a vanitosului nu mai este chiar la modă în zilele noastre, dar a fost o vreme când un ac în formă de potcoavă te putea desemna ca făcând parte din clasa amatorilor de călărit... caii, bineînțeles.

Acest accesoriu a căzut în desuetudine.

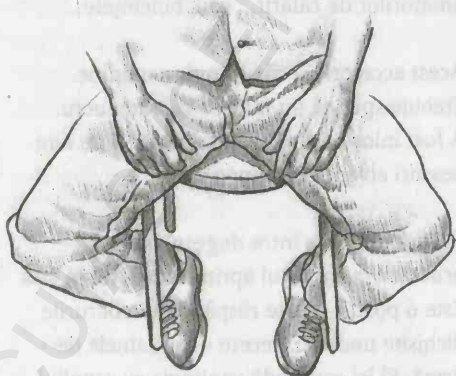
Trebuie spus că nu folosea la mare lucru.

A fost înlocuit de Rolexul din aur și de alte ceasuri elvețiene scumpe.

El își ține țigara între degetul mare și arătător, cu capătul aprins îndreptat în sus. Este o poziție foarte răspândită în barurile dichisite unde au trecut doar hainele de firmă. El își confundă vanitatea cu orgoliul.

Interlocutorul, așezat, își trece picioarele pe după barele de susținere a scaunului.

„Cât de plăcute sunt complimentele pe care mi le face interlocutorul meu, o miere care-mi unge sufletul! Picioarele mi se agață de picioarele scaunului.“ Această atitudine apare atunci când spiritul are tendința să plutească peste nivelul mării. Este un semnal din partea subconștientului care vă avertizează că cineva încearcă să vă manipuleze, trimițându-vă egoul să graviteze în jurul propriului buric. Vanitatea riscă să vă orbească.

VELEITAR

Amicul dumneavoastră își prinde inelarul drept cu mâna stângă.

Individ veleitar, chiar abulic. De obicei, conjugă verbul „a vrea“ la condițional, însoțit de adverbe pe cât de redundante, pe atât de inutile.

Candidatul se scarpină regulat deasupra antebrațului.

Reflex de descurajare al unui individ veleitar, care are tendința să se dezumfle la prima adiere de vânt. Dacă vă surprindeți scărpinându-vă sub antebraț în timpul unui interviu de angajare, gestul ar putea explica și de ce resimțiți o vagă impresie de exasperare sau o lipsă subită de entuziasm față de postul propus.

VERIGHETĂ

Verigheta este un semn al iubirii și al fidelității, iar bărbații mai flușturatici și-o scot atunci când vor să facă pe celibatarii. Și femeile fac la fel? Să fim serioși!

În mod tradițional, verigheta este purtată pe inelarul mâinii stângi, degetul afectelor. Deoarece verigheta reprezintă și dovada că

vă investiți în cuplul pe care îl formați cu partenerul.

Simbolismul inelului este asemănător cu cel al cercului, din care nimeni nu poate scăpa: un cerc al inițiaților. Căci formarea unui cuplu este o inițiere în societate. Verigheta tinerilor căsătoriți este dreptul de a trece la inițierea în cuplu. Nu contează dacă ea stă pe inelarul stâng (degetul investirii afective) sau pe cel drept (degetul perseverenței și al schemelor voluntare). Ambele degete inelare reprezintă două energii fundamentale și complementare: voința și iubirea de care aveți nevoie pentru a supraviețui într-o lume din ce în ce mai distructivă.

VERSATIL

Frumoasa necunoscută își încrucișează picioarele în X...

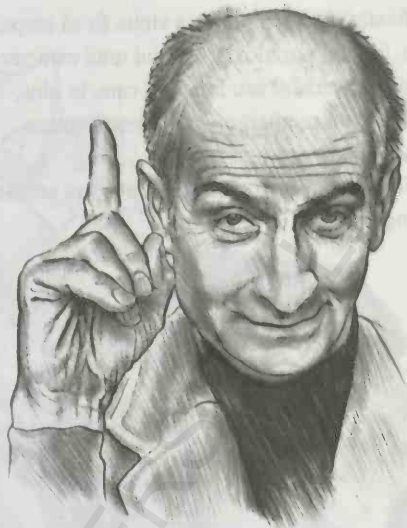
Dacă partea stângă prevalează asupra drepteii, aveți de-a face cu o persoană perfect versatilă, deci cu o dispoziție schimbătoare, precum este și climatul sentimentelor sale. Totuși, această lateralitate marchează o deschidere a fortăreței în fața unei acțiuni de seducție, dacă știți să acționați cu abilitate.

Se poate întâmpla ca subiectul observat să schimbe modul de încrucișare. Indiferent de caz, dacă se întâmplă așa, ea nu știe pe ce picior dansează (literalmente!).

Un bărbat care preferă această poziție se comportă ca un „adulescent“. Este și un semn de timiditate constituțională a personalității.

Tribunul ridică indexul drept către tavan pentru a-și sprijini argumentele.

Din experiență, aș spune că este vorba despre un individ cu un temperament versatil, chiar

ciclotimic. Se poate dovedi și violent (în discurs), schimbându-și părerea după cum bate vântul, făcându-și o regulă din a nu-și asuma decât riscuri fără pericol și certându-se cu toată lumea. În măsura în care acest lucru îi servește interesele, se va revolta împotriva sistemului, a regulilor și a tabuurilor pe care se bazează echilibrul structurii sociale din care face parte.

Apreciați părul strâns în coadă de cal, cu fruntea liberă.

O coafură practică, a cărei semnificație variază în funcție de adoptarea ei permanentă sau ocazională.

Coadă de cal este o coafură specifică pentru o femeie temperamentală, fără îndoială. Fruntea eliberată dă anturajului impresia că are de-a face cu o femeie pragmatică și deschizătoare de drumuri. Majoritatea femeilor care-și eliberează fruntea sunt foarte deschise la abordare, în măsura în care își dezvăluie sincer frumusețea trăsăturilor feței. Coafură practică pe timp călduros, coadă de cal permanentă și foarte strânsă, cu părul pieptănat (și uneori chiar dat

cu fixativ) pe spate, fără ca vreun fir să scape, este, în mod paradoxal, semnul unui caracter neglijent, versatil sau infidel și care, în plus, trădează un temperament de dezertoare.

Își freacă ceafa cu mâna dreaptă sau cu cea stângă.

Acest gest indică o schimbare de tactică, o schimbare de atitudine mentală sau o reanalizare a situației.

Invitatul își pune mâinile, cu degetele pe jumătate indoite, pe marginea mesei.

Semn de versatilitate. Este indecis, încă neștiind cum va pune capăt întrevederii.

Mă scoate din minți cum se joacă întruna cu bricheta.

Acest gest indică un temperament versatil. Persoana în cauză se joacă cu focul, la modul virtual. Un semn de iresponsabilitate.

VICLEAN

Mâna stângă sau dreaptă mângâie dosul palmei opuse, în poziție așezat sau cu mâinile sprijinite pe un suport oarecare. Atitudine de jubilație a vulpoiului șiret, care își lasă timp să-și potcovească victima. Era gestul preferat al președintelui Mitterrand. În mod paradoxal, gestul acesta înseamnă și că ideile pe care le expuneți îl interesează foarte tare pe interlocutor, dar că acesta nu este pregătit să le recunoască în mod deschis valoarea.

Vă scărpinăți adesea dosul palmei drepte.

Mult mai mult decât stânga, mâna dreaptă este sediul simbolic al malițiozității. Am observat deseori politicieni versați, unși cu toate alifiile, care își scărpinau dosul mâinii drepte înainte de a le răspunde detractorilor. Ei recurgeau de multe ori la acest gest pe platourile de televiziune, în timpul dezbaterilor polemice. Trebuie să spunem că naivii nu fac niciodată cariera în politică, iar intelectualii, nici atât. Iar asta mă face să mă gândesc că aceste două categorii sunt, de fapt, una și aceeași. Persoanele viclene au succes în politică și/sau afaceri, iar intelectualii sunt campioni ai naivității. Fiecare cu religia lui! Gestul este tipic și pentru un simulant.

VICTIMĂ

Cu coatele sprijinite pe birou, cu o mină exasperată și o privire răutăcioasă, își lipește palmele una de alta, cu degetele împletite în spic, orientate în sus.

Gestul este remarcabil, în sensul că trădează un țap ispășitor. Vă va oferi impresia că este generos, demn de încredere și de o loialitate fără greș. Ar putea fi adevărat, dacă nu intrați în conflict cu el. Căci, în acest caz, se poate metamorfoza chiar sub ochii dumneavoastră neîncrezători într-o viespe arțăgoasă. Un mic detaliu care ar putea avea o mare importanță! Această atitudine este specifică unor indivizi care obțin o plăcere îndoită de pe urma suferințelor lor. Or, suferința are ceva miraculos, faptul că permite sublimarea și înlesnește transformarea peste noapte a unui individ mediocru într-unul genial.

Se împiedică, simbolic, să-și strige suferința [sau bucuria], ducându-și mâna la gură. Dreptacii care-și duc mâna dreaptă la gură atunci când sunt surprinși sunt mai degrabă

pasivi și gregari. Se înscriu în categoria victimelor. Mâna dreaptă a unui dreptaci este mâna agresivă, deci trebuie să rămână liberă să acționeze. Pentru stângaci, trebuie să inversăm, evident.

Și cel care-și duce ambele mâini la gură?

Se privează de orice capacitate de a reacționa. Această reacție gestuală corespunde unei surprize letale. Se întâlnește mai ales la supraviețuitorii unor catastrofe sau ai unor atentate în masă.

Zvonul a fost confirmat de presă. S-a stabilit planul social. Își trece arătătorul de-a curmezișul mărunții lui Adam; la 50 de ani bătuți pe muchie, are toate șansele să prindă următorul tren.

Secretarul de stat schițează un gest ca și cum și-ar tăia gâtul. Gestul dezvăluie că se teme de succesiunea evenimentelor.

Ce folos că îmbătrânim, dacă nu ne simțim bătrâni?

Îmbătrânirea structurii anatomice este un fenomen natural. Nu la fel stau lucrurile și cu îmbătrânirea prematură a aspectului exterior al corpului, în timp ce progresele medicinei permit, în zilele noastre, prelungirea vieții. La ce bun această prelungire, dacă are loc declinul ce induce un handicap al funcțiilor motrice ale omului și dacă se instalează senectutea ce alterează trupul. Pielea se ridează, mușchii își pierd tonusul, oasele devin fragile, iar corpul anchilozat se scindează în două atunci când mintea se vede încă cu 20 de ani mai tânără, dacă nu cu mai mult.

„La 70 de ani, mi se pare uneori că am încă 40“, îmi mărturisea un scriitor! Această distorsiune între vârsta introspectivă și vârsta psihologică este o experiență pe care o trăim

cu toții, fără excepție, cu același sentiment de amărăciune. Ar trebui să spun că o îndurăm cu toții, căci acest sentiment năruiește imaginea ideală de sine pe care o păstrăm în noi. Când suntem mici, ne visăm mari, iar când, în sfârșit, ajungem mari, visăm să ne întoarcem la izvorul eternei tinereți. A încetini curgerea timpului înseamnă să învățăm să trăim în „ritmul bioritmurilor noastre“. Nu sunt niciodată identice cu ale celui de lângă noi, cu ale copiilor sau cu ale vecinilor. Pentru a atinge ritmul ideal, este necesar să conștientizăm volumul pe care-l reprezintă corpul nostru, în funcție de mișcarea extremităților, mâinile și picioarele. Acest volum, care ne atrage atenția atunci când ne îmbolnăvim, trebuie luat în considerație și împlinit, dincolo de suferințele sale. Căci, în general, corpul este ignorat sau descalificat, decorat ca un lampadar, tatuat sau chinuit cu *piercing*-uri, ascuns, dar niciodată considerat un înveliș vital.

O plantă pe care uităm s-o udăm, și asta în mod regulat, sfârșește prin a se usca și a muri. Un corp desconsiderat sau ignorat îmbătrânește prematur. Planta și corpul au în comun faptul că trebuie întreținute, mângâiate, respectate. Mai ales respectate!

POVARA ANILOR

„Evoluția adeseori diferită a fețelor gemenilor dovedește că îmbătrânirea nu depinde doar de ereditate, ci și de ceea ce a trebuit să suporte fața respectivă: soare, poluare, lipsă de hidratare sau de vitamine, tabagism etc. Să adaug și istoria psihică personală, căci ridurile de expresie sunt săpate pe obrajii noștri de emoții. În plus, volumele sunt afectate de mulțimea regimurilor de slăbire, de stresul cronic și de șocurile emotive.“

PROGRAMUL DE ÎMBĂTRÂNIRE

30–40 de ani: debutează fenomenul slăbirii pleoapelor superioare, apar riduri în jurul ochilor și se schițează șanțurile nazogeniene, chiar și în absența surâsului.

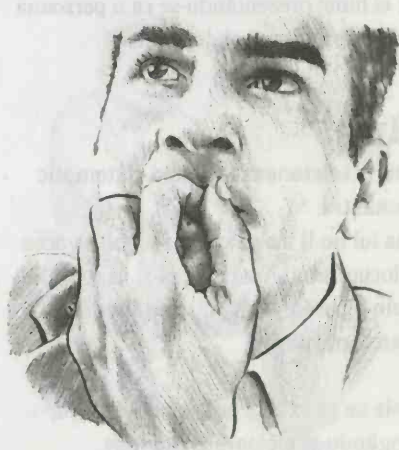
40–50 de ani: se lasă pleoapele inferioare și superioare, ridurile „labă de gâscă“ și șanțurile se accentuează, apar ridurile.

50–60 de ani: se instalează pungile de sub ochi, bărbia se îngroașă, lăsarea frunții o antrenează și pe cea a sprâncenelor, apare gușa, iar vârful nasului se înclină. Învelișul de țesut adipos amplifică efectele de masivitate a contururilor.

Peste 60 de ani: pielea își pierde elasticitatea, apar ridurile din jurul gurii, pielea de pe gât se încrețește și gușa se lasă...

VINDICATIV

Portărelul își mușcă pielea de la colțul unghiilor.

Atenție! Temperament răzbunător.

Ea îi adresează un surâs subțire, așezându-și bărbia pe unul dintre arătătoare întins într-o manieră afectată.

Arătătorul plantat în bărbie este o deviație de la un gest convențional. Înșurubarea indexului sub bărbie denotă o stare de spirit vindicativă.

Combinăție de inele pe auricularul stâng și pe arătătorul drept.

Domnișoara are o fire răzbunătoare. Dacă vă dă mâna să-i fiți infidel sau s-o aruncați ca pe-o șosetă veche, va trebui să vă așteptați la răsplată, mai devreme sau mai târziu. Își înșală mica ei lume prezentându-se ca o persoană mai degrabă supusă și dependentă.

VISĂTOR

Visătorul telefonează privind sistematic pe fereastră.

Slujba lui nu îl incită sau nu suportă vocea interlocutorului. Are poftă să-și ia zborul, precum o pasăre, ca să nu mai suporte apăsarea gravitației.

Femeia se așază pe sofa sau în fotoliu, strângându-și picioarele sub fese.

Atitudine puțin obișnuită într-un cadru profesional, exprimând, totuși, lipsa totală

de ascendant asupra realității sau refuzul de a o înfrunța.

Tânăra frumoasă pe care tocmai ați întâlnit-o își răsucesce o buclă în jurul arătătorului.

Secvență gestuală de seducție, care dezvăluie că interlocutoarea a părăsit prezentul pentru a se proiecta într-un eventual viitor din care dumneavoastră nu faceți neapărat parte. Sau... cine știe!

VOCAȚIE

Ești un bărbat sau o femeie de vocație?

Indexul stâng este dominant în evaluarea gradului de energie motrice, la testul cântarului.

Bărbat sau femeie cu vocație, predispozițiile dumneavoastră sunt motorul destinului. Dacă activitatea pe care o exercitați nu vă satisface decât pe jumătate sau deloc, să fiți siguri

că mergeți pe o pistă falsă. O reanalizare a situației, chiar o reorientare, sunt absolut indispensabile. Să facem un bilanț al carierei! Merită osteneala! O diferență de peste 10 puncte sau mai mult între cele două arătătoare poate dezvălui o lipsă de maturitate (punctuală sau cronică), indiferent de vârstă. Apariția unei vocații nu depinde de vârsta subiectului, ci de calitatea investiției personale într-o activitate ce i se potrivește. Dacă faci ceea ce ești, ești ceea ce faci. Uneori, maturitatea depinde de alegerea unei vocații. Un individ va fi „adulescent“ până la treizeci și ceva de ani și va deveni brusc adult, pentru că va lua, în sfârșit, decizia de a se responsabiliza, acceptând să se concentreze asupra vocației sale.

Lungimea auriculelor

Sunt întotdeauna mai scurte decât celelalte degete de la mâini, deși nu sunt aproape niciodată egale între ele. O veche legendă evreiască spune că această diferență 'de lungime nu este lipsită de sens.

AVEȚI O VOCAȚIE CARE VĂ CĂLĂUZEȘTE ȘI VĂ GUVERNEAZĂ DESTINUL?

Dacă auricularul drept este mai scurt decât cel stâng...

Ereditatea este hotărâtoare în accesul la talentele al căror depozitar suntem. Mai clar, ar putea însemna că patrimoniul nostru genetic ne duce de nas. O ereditate este responsabilă sau dominantă atunci când mulți dintre strămoșii noștri ne-au lăsat moștenire o experiență împărtășită, fie culturală, fie comportamentală, de talent sau de altă natură. Ne vom simți atrași de o forță peste puterea noastră de înțelegere către o vocație căreia nu ne putem sustrage. Ipoteza că această programare ar fi înscrisă în lungimea auriculelor nu a fost dovedită, dar rămâne interesant s-o testăm individual.

A VEDEA SAU A PRIVI?

Funcția ochilor constă în a informa creierul; servesc drept principal instrument al inteligenței logice și al simțului critic care-i este asociat. Ei permit omului să evalueze, în lumea ostilă în care trăiește, și să-i evalueze pericolele, din câteva clipiri. Ochiul ne permite să observăm inteligent lumea din jur. Dar vai, cei mai mulți dintre noi se mulțumesc să vadă lucrurile și oamenii fără să-i privească cu adevărat. „Zapează“ fără a-și oferi răgazul de a observa lumea exterioară, lăsându-se cu totul copleșiți de egoul lor. M-am amuzat întrebând câteva zeci de persoane dacă știu ce culoare au ochii colegilor. Marja de eroare a fost înspăimântătoare. Mai puțin de 10% dintre acești subiecți au răspuns corect. Înseamnă că nu privim niciodată ceea ce vedem. Ceea ce vedem depășește simpla înfățișare a lucrurilor din jur.

VOLUNTAR

Picioarele depărtate la 90° și bine înfipite în pământ.

Tipul vă spune că voința lui de a se realiza ar trebui să fie vizibilă din avion. Este postura clasică a țăranului șiret, care nu-și încrucișează niciodată picioarele, pentru că știe foarte bine de unde vine și unde se duce.

SUNTEȚI O PERSOANĂ VOLUNTARĂ?

Care dintre cele două inelare are greutatea cea mai mare (grad de energie motrice) în testul cântarului?

INELARUL DREPT ESTE MAI ENERGIC?

Înseamnă că aveți un temperament foarte voluntar, însă o anumită timiditate v-ar putea bloca modul de comportare în societate; totuși,

este de bănuț că hotărârea de care dați dovadă vă salvează adesea. Sunteți mai degrabă voluntar decât pasionat. Dacă diferența de greutate dintre cele două inelare este în favoarea inelarului drept, veți putea fi catalogat ca plin de voluntarism ori de perseverență. Dacă diferența între dreapta și stânga este foarte mare (de mai multe kilograme), înseamnă că sunteți prea voluntarist și nu suficient de pasionat. Atenție să nu alunecați într-un voluntarism militant, pentru că o să vă blocați automatismele. Dacă diferența nu este mai mare de două, trei kilograme, sunteți o persoană care își investește întreaga voință în îndeplinirea obiectivelor propuse.

VISĂTOR

Visătorul este o persoană care are o imaginație foarte bogată și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

Visătorul este o persoană care are o imaginație foarte bogată și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

Visătorul este o persoană care are o imaginație foarte bogată și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

Visătorul este o persoană care are o imaginație foarte bogată și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

Visătorul este o persoană care are o imaginație foarte bogată și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

Visătorul este o persoană care are o imaginație foarte bogată și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

VOCALIZ

Vocalizatorul este o persoană care are o voce puternică și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

Vocalizatorul este o persoană care are o voce puternică și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

Vocalizatorul este o persoană care are o voce puternică și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

Vocalizatorul este o persoană care are o voce puternică și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

Vocalizatorul este o persoană care are o voce puternică și este capabil să se concentreze pe o singură idee sau pe o singură acțiune.

W, Z

WORKAHOLIC

Mobilul este înșepenit între umăr și ureche pentru ca mâinile să rămână libere. După toate aparențele, are nevoie să-și lase mâinile libere pentru a nu pierde nici o fărâmbă de timp și pentru a lăsa eficiența să pătrundă până și în cele mai îndepărtate părți ale ființei sale. Acest comportament este tipic pentru workaholici. De cele mai multe ori simt că le lipsește o a treia mână, ca să poată face și mai mult. Sunt anxioși din fire. Indivizii care au recurs la această poziție sunt, de regulă, mai puțin eficienți decât cred ei, dintr-un motiv foarte simplu: trăiesc în proiecția viitorului. Își irosesc prezentul, fiind absenți, din punct de vedere mental, din această tranșă de timp. Cu adevărat suverană este doar concentrarea asupra prezentului, fără referire la desăvârșirea vreunei acțiuni.

ZEN

Stați jos, cu picioarele depărtate, și tălpile lipite de sol.

Semnificația acestei posturi mi se pare evidentă. Sunteți perfect zen, chiar dacă nu vă dați seama. Depărtarea picioarelor, cu picioarele bine înfipite în pământ, este un semn de echilibru emoțional. Gleznele sau picioarele se vor încrucișa sistematic, la cea mai mică adiere de vânt. În schimb, dacă poziția este una firească, atunci aveți noroc, căci vă veți face ascultați fără să vă chinuiți prea mult.

TABEL DE INTRĂRI

Avertisment		Animator	62	Bârfă	96
Introducere		Antebraț	63	Biceps	96
A		Antipatie	63	Bijuterii (limbajul)	97
Abandon (sindromul)	43	Antistres	64	Binevoitor	98
Abandonicul	45	Anxietate	65	Boltele plantare	98
Abdomen	45	Apatic	66	Bovarism	98
Adaptare		Apărare		Brațe	99
(facultatea de)	46	(comportamente de)	67	Brățara gourmette	104
Administrator	49	Aplaudare	67	Brățară	104
Adolescentă	49	Arătătoare (degete)	70	Brichetă	104
Adulescent	50	Argumentație	74	Buric	105
Afaceristă	50	Arivist	74	Burice ale degetelor	107
Afemeiat	50	Aroanță	74	Bust	108
Afirmare de sine	50	Ascultare		Buze	108
Agasare	51	(activă sau pasivă)	75	Buzunare	111
Agățare de tinerețe	51	Așezat	77		
Agorafobie	52	Atrăgător sau		C	
Agresiv	52	respingător	78	Calculat	114
Alarmist	54	Autodidact	81	Cap	114
Amărăciune	54	Autonom	81	Capricios	117
Ambiguu	54	Autoritate	82	Carență afectivă	117
Ambițios	56	Autoscopie corporală	83	Carierist	118
Amenințător	58	Autosuficiență	85	Cartezian (profilul)	119
Amigdală (un circuit		B		Castrare	120
emoțional)	59	Babord sau tribord?	86	Căscat	121
Anarhist	60	Barbă	91	Cântar (testul	
Ancorări (prinderi cu		Barieră (semnalele-)	94	cântarului)	122
mâna)	60	Bărbie	94	Cârcotaș	127
				Ceafă	128

Cenzură	130	Culpabilitate	162	Disperare	201
Cerebel	130	Cuplu	163	Dispersie	202
Cerebral	131			Disponibil	202
Challenger (profilul)	131	D		Dispreț	203
Charismă	133	Datorie	167	Distragerea atenției	205
Ciclotimic	136	Decalate (gesturi)	168	Doliu	206
Cinism	136	Decepție	168	Dureri de șale	206
(a) Clătina din cap	137	Decizie (factor de)	169		
Climat mental	137	Decompensare	170	E	
Coapse	139	Defensiv	170	Egocentrism	207
Coate	139	Defensivă (în)	172	Egotist	209
Coleric	139	Defetist	172	Ejaculator precoce	209
Coloană vertebrală	140	Degete mari	173	Elitism	210
Combativ	144	Degete de la picioare	176	Emisferele cerebrale	211
Compasional	144	Degete inelare	177	Emitător/receptor (corpul)	211
Complice	145	Degete ale inspirației	178	Emoții	211
Compulsiv	146	Degete împreunate (limbajul)	180	Empatie	219
Concentrare	146	Degete mici	181	Energii câștigătoare	223
Conflictual	147	Degete mijlocii	184	Entuziasm	223
Conformist	147	Degete simbolice	186	Epicureu	223
Confuzie	147	Degete superstițioase	187	Ergonomie gestuală	224
Consensual	149	Degete-suzetă	187	Erotism	224
Conservator	150	Demagog	188	Escroc	227
Constrângere	150	Demisionar	188	Eșarfă	228
Consumerist	151	Demobilizare	189	Eșarfă de damă	228
Contemplativ	151	Demotivare	189	Eșec	230
Contestatar	152	Dependent	192	Euforie	236
Contradictoriu	153	Depresie	193	Evaluare	237
Contrariat	154	Descurajare	195	Exaltare	239
Control	154	Despot	196	Examen (situație de)	239
Coordonator	155	Destin	196	Exasperare	239
Corp (când corpul se deplasează)	155	Destindere	197	Excitare	240
Cravată	155	Dezgust	198	Excludere	240
Creativ (profilul)	156	Deziluzie	198	Executant	242
Creativitate	159	Dificil (caracter)	198	Exhibiționist	242
Credulitate	159	Dinamism	199	Exigență	243
Critic (simț)	160	Dinți	200	Explicit	244
Cronofag	161	Discreție	201	Extravertit	245
Cruzime	161	Disimulare	201	Extremism	245
Culcate (pozițiile)	162				

Extravagant	246	Gestică (regula	Indiferență	318
Ezoterist	246	elementară a	Indiscreție	319
		semioticii)	Indisponibil	320
		Gesticulări	Inel	323
F		Ghinionist	Inerție	342
(a) Face cu ochiul	247	Glezne	Inferioritate	343
Falsul sine	248	Gregar	Inflexibil	347
Față	249	Grimasă	Influență	348
Fanatic	251	Gură	Inhibiție	352
Fanfaron	251	Guru	Inițiator	352
Fantezist	252		Însatisfacție	353
Fatalism	252		Insecuritate	353
Fese	253	H	Insensibil	353
Filosofie de cârciumă	256	Hărțuire	Insignifiant	354
Flancuri	256	Hedonist	Insolență	354
Fler	258	Hiperemotivitate	Inspirație	354
Fraudă	258	Hotărâre	Instabilitate	354
Frumusețe			Instinct de	
(gesturile)	260		supraviețuire	355
Frunte	261	I	Instinctiv	355
Frustrare		Idealist (profilul)	Integrism	355
(rezistența la)	263	Identificare	Intelectual	355
Fugă	268	Ideomotricitate	Inteligență emoțională	356
Funcțional	269	Iezuit	Inteligență intuitivă	358
Furie	270	Ignoranță	Inteligență practică	359
Fustă	270	Imaginativ	Intenție (coduri de)	360
Fuzional	272	Imagine publică	Intoleranță	360
		Imatur	Intransigent	361
		Implicare	Introspectiv	361
G		Implicit	Introvertit sau	
Gânditor	273	Impostor	extravertit?	362
Gât	274	Imprevizibil	Intuiție	364
Gât/gâtlej	276	Improvizatie	Invadator	365
Geantă	276	Impulsiv	Invazie	365
Gelos	278	Inadaptare	Invidios	366
GEM grilă de evaluare		Incompatibilitate	Ipocrit	369
psihooanatomică	126	Incompetent	Irațional	371
Gene	280	Inconștient	Iresponsabil	371
Generos	281	Incredul	Ironie	372
Genuflexiune	281	Indecis	Isteric	374
Genunchi	282	Independent	Istorice (gesturi)	374

Î		Măncărimi	418	Olfactiv	463
Îmbrățișare	377	(a) Măzgăli	420	Omoplați	464
Încălțăminte (limbajul)	378	Mediator	420	Oportunism	465
Încheieturi ale mâinilor	378	Megalomanie	420	Optimist	467
Încredere în sine	379	Mers	421	Orbire	469
(a) Încrucia	380	Militant	422	Orgoliu	469
Îndoială	381	Minciună	422	Ostil	470
Înșelător	381	Misogin	432	Ovații	471
Învins	382	Mitoman	432		
		Motivație	432	P	
		Mustață	433	Palme	474
J				Panică	474
Jenă	384	N		Paranoic	474
Jucător de cărți		Narcisic	435	Parfumuri hipnotice	475
(gesturi rituale ale)	384	Nas	439	Paria	475
		Nasturi	444	Pasiune	475
		Nări	446	Păr	476
L		Nebunatic	447	Paternalist	483
Lacrimi	388	Nechibzuit	447	Penalizator	483
Lambada	390	Neglijent	447	Perplex	484
Lanț la gât	390	Neîncredere	447	Pervers	485
Lateralități	391	Neîndemânatic	450	Pesimist	485
Laureat	391	Neliniștit	451	Pește-pilot	486
Libertate de a alege	392	Nemilos	451	Picioare	486
Limbă	392	Nerăbdare	452	Picior (laba)	488
Limbă de lemn	394	Nerealizare	452	Picior peste picior	489
Limitare	394	Nestatornic	452	Piele	500
Lingușitor	394	Nevroză de angoasă	453	Piercing	501
Logică	394	Nombrilism	453	Pierde-vară	501
Lolita	395	Normativ	454	Plecăciune	502
		Nostalgie	454	Pleoape	503
M				Plictis	504
Machiaj	397	O		Polemist	505
Machiavelic	398	Obiecte intime	456	Politicii (gesturile)	505
Manipulator	399	Oboseală	456	Posesiune	507
(a) Masa	404	Obraji	457	Pozițională	508
Masa musculară	404	Obsesie	459	(Elemente de reprogramare)	508
Masochism	405	Ochelari	459	Pragmatic	508
Maxilare	405	Ochi	460	Prădător	509
Mâini	406				

Predictiv	510	Reanalizare	547	Snobism	586
Prejudecăți	511	Recul	548	Sociabil	587
Premoniție	512	Refractar	548	Solidar	588
Preocupat	513	Regresiune	549	Spate	589
Pretenție	513	Relațional	549	Spațiu personal	591
Preventiv	514	Reprimare	551	Speculativ	592
Previzibil	514	Reproș	551	Spirit de inițiativă	593
Privire	514	Repulsiv	551	Sprâncene	594
Proactiv	516	Resemnare	552	Stângacii	598
Prodigialitate	517	Respingere	552	Stern	598
Profil stâng sau drept	517	Revelator	553	Stilou	599
Profilare gestuală	517	Revendicativ	553	Stimă de sine	599
Profitor	520	Revizionist	554	Stinghereală	600
Progresist	521	Revoltă	555	Strateg	601
Promisiune	521	Ridicol		Stres (gesturile anti)	601
Promotor	522	(teama de)	555	Subaltern	606
Provocare	522	Riguros	555	Succes (gesturile care induc)	606
Provocator	524	Romantic	556	Sugerea degetelor	608
Proxemic	525	Ruptură	557	Superstiție	609
Prudență	526	Rușine	557	Supraeu	613
Psihoflexibil	526			Supunere	
Psihopat	527	S		(comportament de)	613
Psihorigid	527	Sabotor	559	Surâs	617
Psihotic	529	Saluturi	561	Surmenaj	622
Pudic	529	Sărut	561	Susceptibil	624
Pueril	530	Sâni	565	Suspicios	625
Pulpe	530	Sâni (cuta dintre)	566	Suzeran	625
Pumni	530	Scepticism	568	Simpatie	626
Pupile	531	Scrupule (fără)	570		
Putere (gesturile)	532	Secretos	571	Ș	
Puteri vindecătoare ale corpului	532	Sectar	571	Șale	628
		Seduție	571	Șolduri	630
		Semnale-barieră	578		
R		Sentimental	579		
Rațional	534	Senzitiv	579	T, Ț	
Râs	535	Senzual	581	Tactician	635
Rea-credință	542	Siguranță		Talie	635
Rea-voință	545	(lipsă de)	584	Tatuaje	636
Reactiv	545	Simulare	584	Tâmpole	637
Realist	546	Sincer	586		

Teamă	637	Tristețe	650	Veleitar	662
Telefonului (gesturile)	638	Țigară	650	Verighetă	662
Temător	639	(a) Țopăi	651	Versatil	663
Tenacitate	639			Viclean	664
Teritoriu	640			Victimă	664
Teritoriul mental	642	U		Vindicativ	667
Timid	642	Umeri	652	Visător	668
Timp (sensul)	644	Unghii	653	Vocație	668
Tiran	644	Unificator	657	Voluntar	669
Trac	644	Urechi	658		
Transfer	646				
Transpirație	646			W, Z	
Tribal (profilul)	647	V		Workaholic	671
Trișor	649	Vanitos	661	Zen	671

INDICELE CORESPONDENȚELOR PSIHOANATOMICE

A

ADEVĂR – pupilele
AFIRMARE DE SINE – arătătorul drept
AGRESIVITATE – genunchiul drept, testiculele
AMBIȚIE – degetul mic de la mâna dreaptă,
umărul drept
ANXIETATE – glezna stângă
AUTONOMIE – picioarele

C

CAPACITATEA DE FINALIZARE – cotul drept
CHARISMĂ – privirea
COMBATIVITATE – pulpele
COMPASIUNE – palmele, genele
COMUNICARE – mâinile
CONTESTARE – capul
CONVINGERE – vocea
CREATIVITATE – degetele
CREDINȚĂ – cotul stâng
CRITIC (spirit) – zona inghinală
CULPABILITATE – vertebre dorsale, mușchii
gambei stângi
CUPIDITATE – buza de jos
CURAJ – obrazul drept

D

DECIZIE (centru de) – călcâiul drept
DECIZIE (mod emoțional de decizie) –
încheietura mâinii stângi
DECIZIE (mod rațional de decizie) – încheietura
mâinii drepte
DINAMISM – bicepsul drept
DISCIPLINĂ – unghiile
DOLIU – zona parietală

E

ECHILIBRU PSIHOAFECTIV – spatele
EGOISM – urechea stângă
EMPATIE – umărul stâng
ENTUZIASM – coccisul
EROTISM – lobul drept al urechii, sfârcurile
EȘEC – cotul drept, glezna dreaptă
EXASPERARE – zona lombară

F

FANTASMĂ – lobul stâng al urechii
FATALISM – talia
FECUNDITATE – bazinul
FERICIRE (sensul) – pleoapele

FLER – nasul
FRICĂ – plexul solar, gâtul
FRUSTRARE – degetele de la picioare

G–H

GÂNDURIPARAZITE – abdomenul inferior
GELOZIE – gura
GENEROZITATE – obrazul stâng, nara stângă
HOTĂRÂRE – inelarul drept

I-Î

IMAGINAȚIE – degetul mare stâng
IMAGINE DE SINE – fața
IMAGINE MATERNĂ – pleoapa stângă
IMAGINE PATERNĂ – pleoapa dreaptă
IMPLICARE – umărul stâng
IMPROVIZAȚIE – dosul palmei stângi, mustața
INDIVIDUALISM – buricul
INSPIRAȚIE – sprâncenele
INSTINCTUL DE CONSERVARE – limba
INSTINCTUL DE SUPRAVIEȚUIRE – bicepsul stâng,
osul sacrum, firele de păr
INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ – buricele
degetelor
INTOLERANȚĂ – coapsa dreaptă
INTUIȚIE – omoplați (adâncitura dintre)
IUBIRE – sânii
ÎNCĂPĂȚÂNARE – zona lombară
ÎNCREDERE ÎN SINE – zona cervicală, ceafa,
mijlociul drept
ÎNDOIALĂ – cotul stâng, occipitalul
ÎNDRĂZNEALĂ – plexul solar
ÎNȚELEGERE – nara dreaptă
ÎNȚELEPCIUNE – coloana vertebrală

L

LIBERTATE – laba piciorului drept
LIBERTATEA DE A ACȚIONA – brațul drept
LIBERTATEA DE A GÂNDI SAU DE A CREDE – brațul
stâng
LIBIDO – sexul

M

MÂNIE – buza superioară, maxilarul
inferior
MEMORIE – degetul mic de la mâna
stângă
MINCIUNĂ – buza superioară
MISTER – vaginul
MOTIVAȚIE – gleznele, degetul mare
de la mâna dreaptă

N

NARCISISM – părul, linia nasului
NARCISISM SOCIAL – perciunii
NERĂBDARE – șoldul drept

O

OPTIMISM – subsuoara stângă
ORGASM – clitorisul
ORGOLIU – penisul

P

PASIUNI – inelarul stâng, fenta dintre fese
PENALIZARE – mușchiul gambei drepte
PESIMISM – subsuoara dreaptă
PLĂCERE – buzele
PREZENT (sens al) – fruntea
PRICEPERE – nasul
PROVOCARE – fesele
PULSIUNI – perineul

R

RĂUTATE – dosul palmei drepte
REALISM – bolta plantară dreaptă
REANALIZARE – barba, pubisul
RESPONSABILITĂȚI – umerii
REUȘITĂ (simț al) – călcăiele
REVENDICARE – urechea dreaptă
REVOLTĂ – piciorul stâng
REZISTENȚĂ LA FRUSTRARE – antebrațul drept,
dinții
RUȘINE – anusul

S

SENINĂTATE – bolta plantară stângă
 SENSIBILITATE – pielea
 SENZUALITATE – cambrura labei piciorului
 SFIDARE – bărbia
 SIGURANȚĂ – pieptul
 SIMȚ CRITIC – sternul
 SIMILARE – ochii
 SPAȚIU – mâna stângă
 SPERANȚĂ – abdomenul
 SPIRITUALITATE – nara stângă
 STĂPÂNIRE DE SINE – picioarele
 STĂPÂNIRE EMOȚIONALĂ – piciorul stâng
 STĂPÂNIRE INTELCTUALĂ – piciorul drept
 STIMĂ DE SINE – mijlociul stâng
 STRES (gestiunea) – bustul
 SUBTILITATE – nara stângă

SUPERSTIȚIE – creștetul capului,
 antebrațul drept
 SUPUNERE – genunchiul stâng

T-U

TANDREȚE – obrajii, palmele
 TENACITATE – maxilarele
 TIMP – mâna dreaptă
 TOLERANȚĂ – coapsa stângă
 UCENICIE – nara dreaptă
 UMOR – abdomenul

V

VANITATE – șoldul stâng, părțile laterale
 VERSATILITATE – zona lombară
 VOCAȚIE – arătătorul stâng
 VOINȚĂ – inelarul drept, călcâiul stâng

INDICE ANATOMIC

ABDOMEN 21, 45, 46, 67, 106, 107, 120, 189, 234, 285, 367, 432, 466, 484, 552

AMIGDALĂ 17, 59, 60, 212, 216, 219, 220, 305, 359, 428, 464, 489

ANTEBRAȚ 22, 53, 60, 63, 104, 145, 150, 151, 159, 164, 170, 172, 197, 232, 264, 265, 267, 272, 291, 299, 310, 314, 348, 349, 353, 366, 368, 398, 409, 427, 447, 450, 452, 454, 455, 470, 471, 474, 489, 527, 549, 578, 593, 609, 610, 611, 617, 622, 626, 662

ARĂTĂTOR 11, 25, 29, 45, 50, 52, 58, 62, 64, 66-72, 82, 98, 114, 119, 122, 123, 124, 127, 130, 139, 140, 147, 148, 153, 169, 170, 178, 179, 182, 187, 188, 190, 191, 196, 200, 201, 204, 205, 209, 227, 231, 237, 238, 243, 246, 251, 252, 258, 259, 264, 276, 278, 289, 293, 295-297, 309, 312, 313, 316, 319, 320, 324, 325, 326, 334, 338, 341, 342, 344, 345, 348, 355, 360, 367, 368, 370, 372, 373, 382, 383, 391, 402, 413, 419, 420, 426, 428, 431, 444, 449, 450, 459, 467, 469, 470, 473, 483, 485, 502, 505, 509, 511-518, 521, 524, 540, 544, 545, 551, 552, 555, 559, 561, 569, 570, 574, 575, 583, 585, 587, 609, 612, 620, 625, 654-656, 661, 666, 668

BĂRBIE 49, 51, 63, 75, 92, 94-96, 116, 118, 140, 204, 229, 240, 320, 372, 395, 458, 459, 471, 510, 512, 513, 570, 620, 668

BRAȚ 13, 16, 19, 22, 23, 31, 35-40, 44, 46-48, 50, 52-55, 57, 58, 60, 62, 63, 64-67, 70, 81, 84, 88, 94, 96, 99, 100, 101-104, 121, 131, 139, 144, 149, 154, 155, 156, 164, 168, 171, 172, 176, 188, 193, 194, 196, 197, 199, 205, 211, 224, 231, 232, 234, 239, 241, 242, 258, 267, 278, 279, 285, 286, 295, 300, 301, 305, 310, 314, 315, 318, 323, 346, 352, 353, 355, 366, 367, 373, 375, 380, 382, 385, 390, 398, 403, 410, 414, 416, 417, 418, 420, 427, 429, 435, 445, 447, 449, 450, 454, 463, 466, 468, 472, 473, 481, 492, 493, 494, 495, 500, 505, 516, 522, 523, 528, 529, 547, 548, 553, 560, 568, 572, 578, 579, 582-584, 590, 600, 602, 605, 610, 612, 613, 622, 626, 640, 647, 657

BUST 23, 31, 67, 77, 94, 104, 108, 118, 141, 206, 231, 249, 260, 365, 396, 465, 536, 575, 578

BUZĂ 23, 55, 84, 93, 108, 109, 110, 111, 118, 130, 146, 161, 170, 178, 179, 186, 198, 203, 205, 215, 226, 227, 228, 237, 238,

- 239, 240, 243, 250, 256, 259, 266, 267, 287, 288, 292, 293, 296, 297, 312, 319, 320, 348, 361, 367, 369, 370, 374, 382, 383, 394, 398, 400, 402, 412, 423, 428-430, 433, 450, 451, 458, 459, 474, 484, 485, 501, 505, 512, 518, 521, 528, 529, 534, 542, 561, 562, 565, 569, 574, 583, 631, 650
- CAP** 10, 19, 24, 25, 39, 58, 66, 67, 74, 82, 91, 114-117, 127, 137, 139, 148, 168, 169, 190, 194, 203, 209, 218, 231, 234, 244, 270, 275, 276, 382, 406, 426, 427, 431, 447, 448, 449, 452, 462, 466, 471, 481, 483, 484, 507, 522, 523, 526, 528, 556, 561, 573, 574, 579, 590, 606, 610, 615, 616, 617, 637, 643, 652, 653
- CEAFĂ** 28, 64, 65, 128, 129, 165, 172, 237, 274, 276, 427, 447, 483, 589, 590, 604, 664
- COAPSĂ** 24, 46, 49, 52, 79, 96, 121, 139, 151, 163, 169, 194, 197, 204, 225, 233, 241, 242, 260, 279, 295, 310, 321, 353, 354, 360, 361, 448, 487, 491, 492, 513, 538, 552, 575, 588, 610, 614, 615, 622, 636
- COCCIS** 24, 141, 143
- COLOANĂ VERTEBRALĂ** 19, 24, 128, 140, 141, 171, 177, 274, 591, 629
- CORP** 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 25, 26, 30, 44, 46, 53, 59-62, 64, 67, 77, 79, 83, 85, 94, 96, 98, 100, 102-104, 108, 115, 116, 125, 128, 129, 135, 138, 141, 143, 145, 151, 155, 162, 168-170, 172, 202, 206, 208, 211, 213-219, 224, 233, 249, 254, 255, 260, 261, 274, 281-286, 305, 315, 353, 361, 366, 385, 404, 412, 416, 419, 426, 431, 432, 440, 448, 459, 482, 484, 489, 504, 510, 523, 527, 529, 532, 567, 578, 590, 601-604, 607, 609, 644
- COT** 24, 50, 55, 58, 60, 63, 84, 101, 139, 147, 148, 159, 162, 205, 231, 233, 237, 262, 278, 291, 310, 319, 342, 365, 398, 416, 449, 450, 457, 484, 501, 534, 610
- CREIER** 17, 29, 59, 72, 75, 79, 85, 88, 118, 120, 133, 159, 212, 214, 237, 261, 282, 354, 401, 444, 448, 462, 518, 563, 669
- DEGET MARE** 25, 36-40, 50, 62, 81, 104, 119, 121, 124, 144, 146, 152-156, 165, 167, 170, 174, 178-180-182, 184, 188, 191, 209, 217, 219, 223, 225, 227, 231, 237, 259, 264, 265, 266, 268, 269, 296, 301, 309, 316, 324, 325, 329, 332, 334, 338, 341, 342, 348-353, 458, 459, 367, 368, 372, 373, 382, 392, 394, 420, 426, 428, 431, 435, 449, 450, 452-454, 467, 470, 485, 505, 508, 511, 512, 521-524, 532, 540, 546, 549, 608, 609, 639
- DEGET MIJLOCIU** 11, 26, 45, 71, 97, 122, 123, 127, 148, 169, 179, 180, 184, 185, 186, 187, 188, 231, 235, 237, 293, 309, 324, 326, 329, 334, 338, 353, 354, 367, 379, 380, 394, 419, 420, 426, 438, 455, 473, 511, 557, 569, 654-656
- DEGETUL MIC** 26, 57, 98, 123, 147, 170, 177-184, 187, 196, 199, 217, 238, 278, 309, 310, 324-326, 329, 338, 346, 374, 395, 419, 453, 455, 467, 505, 521, 530, 555, 574, 587, 608, 612
- DINȚI** 16, 26, 58, 94, 190, 200, 201, 242, 287, 288, 403, 405, 457, 514, 545, 584, 608, 618-622
- FAȚĂ** 26, 70, 93, 119, 163, 170, 200, 249-251, 437, 457, 469, 513, 534, 611, 618, 620, 626, 627, 667

FESE 25, 26, 27, 164, 199, 225-227, 253-256,
318, 365, 371, 390, 421, 422, 531, 558,
572, 590, 629, 633, 668

FRUNTE 25, 27, 33, 147, 159, 169, 237, 261-263,
305, 394, 420, 429, 485, 511, 513, 595, 663

GĂT 27, 28, 67, 91, 116, 128, 164, 210, 228,
229, 237, 274, 275, 276, 308, 381, 383, 390,
439, 469, 500, 509, 613, 652, 661, 666

GENE 27, 280, 281, 397

GENUNCHI 27, 60, 65, 148, 151, 161, 190, 271,
282, 306, 314, 323, 353, 365, 413, 440,
470, 486, 504, 549, 586, 602, 616, 617

GLEZNE 15, 27, 60, 64, 65, 84, 197, 271, 285,
286, 345, 405, 457, 491, 526-529, 602, 615

GURĂ 28, 52, 63, 227, 287, 288, 309, 316, 317,
320, 379, 397, 401, 402, 403, 561, 564,
568, 577, 578

INELAR 25, 57, 66, 71, 72, 122-125, 131, 148,
170, 175, 177-187, 196, 225, 238, 245, 265,
266, 300, 309, 324-342, 354, 372, 394, 419,
420, 428, 475, 530, 574, 608, 657

ÎNCHEIETURĂ 28, 60, 61, 63, 147, 217, 278,
304, 353, 365, 378, 516, 545, 569, 617

LABA PICIORULUI 22, 28, 491

LIMBĂ 55, 136, 137, 146, 201, 204, 226, 361,
372, 392, 393, 394

MÂNĂ 16, 18, 21, 24, 26, 28, 29, 30, 35, 36,
37-40, 50, 53, 54, 56, 57, 60, 61-66, 70-73,
74, 81, 82, 84, 90, 94, 110, 119, 121, 131,
136, 137, 146-151, 155, 159, 160-164, 170,
172, 180-185, 189, 201, 203, 204-207, 209,

217, 231-233, 235-246, 257, 263, 306, 309,
310, 381, 384 346, 349, 353, 354, 364-370,
374, 376, 381, 382, 394, 401, 406, 408-422,
426, 430, 432, 436, 445, 446, 450, 455,
466, 467, 469, 470, 471, 474, 485, 501,
506, 508, 509, 510, 514, 526, 534, 536,
541, 543, 547, 548, 552, 555, 557, 558,
568, 569, 570, 574, 578, 581, 582, 584,
586, 587, 588, 599, 600, 601, 602, 604,
609, 611, 614, 623, 625, 626, 647

MUSTAȚĂ 29, 114, 202, 247, 296, 433, 434,
478, 512, 540, 570, 632

NAS 29, 45, 62, 63, 64, 108, 111, 114, 118,
127, 128, 142, 146, 198, 202, 203, 215,
235, 240, 258, 266, 269, 287, 316, 320,
355, 371, 425, 432, 433, 439-444, 452,
463, 504, 515, 540, 541, 551, 557, 561,
570, 572, 583

OBRAZ 17, 29, 34, 146, 170, 238, 259, 291,
310, 372, 398, 401, 440, 456, 457, 458,
459, 525, 528, 529, 556, 562, 563, 574,
582, 612

OCHI 27, 29, 30, 32, 65, 67, 75, 76, 134-136,
145, 146, 153, 192, 193, 201, 202, 211,
217, 218, 239, 240, 247, 248, 253, 280,
291, 292, 298, 299, 316, 320, 321, 356,
374, 388, 389, 398, 426, 430, 431, 452,
460-462, 557, 568, 604

PALMĂ 26, 30, 58, 64, 95, 98, 103, 128, 130,
147, 162, 163, 169, 202, 231, 235, 246,
259, 272, 279, 281, 281, 299, 305, 310,
352, 364, 394, 406, 409, 412, 415, 416,
417, 419, 420, 426, 450, 474, 543

PĂR 30, 31, 50, 51, 128, 279, 381, 438, 476-
483, 555, 575, 585

- PICIOR 22, 28, 31, 76, 79, 80, 96, 116, 121, 151, 176, 195, 212, 219, 233, 235, 265, 286, 310, 313, 315, 348, 366, 371, 391, 424, 449, 465, 470, 485, 488, 489–500, 551
- PLEOAPĂ 31, 460, 503
- PUMN 55, 67, 68, 82, 83, 103, 138, 144, 160, 170, 185, 190, 200, 202, 235, 297, 314, 348, 365, 371, 413, 440, 452, 471, 507, 509, 510, 530, 531
- SEX 20, 32, 71, 104, 107, 108, 120, 175, 176, 188, 209, 210, 213, 226, 286, 342, 390, 420, 445, 453, 478, 540, 565, 566, 582
- SPATE 16, 32, 34, 51, 54, 58, 67, 79, 84, 114, 117, 141, 142, 148, 150, 154, 160, 189, 194, 203, 205, 209, 223, 240, 249, 258, 267, 271, 299, 318, 320, 390, 427, 464, 504, 543, 589
- SUBSUOARĂ 33, 43, 373, 420, 463
- ȘOLD 21, 33, 46, 51, 74, 227, 271, 272, 346, 507, 524, 576, 630
- TÂMPLE 25, 150, 637
- UMĂR 33, 58, 163, 164, 168, 191, 229, 272, 277, 291, 373, 398, 420, 449, 467, 485, 574, 588, 611, 625, 652
- URECHE 30, 34–40, 47, 48, 81, 119, 131, 147, 149, 220, 269, 290, 291, 301, 318, 343, 359, 363–365, 400, 435, 449, 549, 570, 579, 587, 589, 623, 658

BIBLIOGRAFIE

1. ANDRÉ, Christophe, *Vivre heureux*, ed. Odile Jacob, 2003
2. AUROUX, Maurice, *L'Ambiguïté humaine*, ed. Buchet Chastel, 1985
3. BRACONNIER, Alain, *Le Sexe des émotions*, col. Poches, Odile Jacob, 2000
4. CRICHTON, Michael, *Frica*, Editura Polirom, 2005
5. CYRULNIK, Boris, *Un merveilleux malheur*, ed. Odile Jacob, 1996
6. DAMASIO, Antonio, *The Feeling of What Happens: Body and Emotion in the Making of Consciousness*, Mariner Books, 2000
7. DENIAU, Jean-François, *La Désirade*, ed. Olivier Orban, 1988
8. DUBOIS, Jean-Paul, *Une vie française*, ed. l'Olivier, 2004
9. DUBOIS, R., *Fondements d'une éthiologie psychosomatique de l'arthrite rhumatoïde*, teză de doctorat, Geneva, 1969
10. EY, Henri, *Manuel de psychiatrie*, Masson, ediția a V-a, 1978
11. FROMM, ERICH, *Arta de a iubi*, Editura Anima, 1995
12. GOLEMAN, Daniel, *Inteligența emoțională*, ed. a III-a, Curtea Veche Publishing, 2008
13. HAMBURGER, Jean, *L'homme et les hommes, essai sur l'originalité biologique de l'individu*, Flammarion, 1976
14. LACOTTE, Daniel, *Le Pourquoi du comment ?*, Albin Michel, 2004
15. LENZ, Serge, *La Stratégie du buffon*, Laffont, 2007
16. LUMLEY, Henry de, *La Grande Histoire des premiers hommes européens*, ed. Odile Jacob, 2007
17. MAUPASSANT, Guy de, *Pierre și Jean*, Editura Eminescu, 1979
18. MESSINGER, Joseph, *Interpretarea gesturilor. Cum să descifrezi limbajul trupului*, Editura Litera, 2010
19. MESSINGER, Joseph, *Ces gestes qui vous séduisent*, First Éditions, 2004
20. MESSINGER, Joseph, *Le Langage psy du corps*, First Éditions, 2004
21. MESSINGER, Joseph, *Ces gestes qui manipulent, ces mots qui influencent: décidez les gestes et les mots de la manipulation*, col. Pocket Evolution, Pocket, 2007
22. MESSINGER, Joseph, *Ces gestes qui vous trahissent: découvrez le sens caché de vos gestes*, First Édition, 2008
23. MESSINGER, Joseph și Caroline, *Les mots qui polluent, les mots qui guérissent*, col. Bien-être Développement personnel, ed. J'ai lu, 2007
24. MONOD, Jacques, *Le Hasard et la nécessité*, Seuil, 1970
25. MORRIS, Desmond, *The Naked Ape: A Zoologist's Study of the Human Animal*, McGraw-Hill Book Company, 1967
26. MORRIS, Desmond, *Bodytalk: The Meaning of Human Gestures*, Crown, 1995
27. PANCOL, Katherine, *La Valse lente des tortues*, Albin Michel, 2008

28. PEASE, Allan și Barbara, *De ce bărbații se uită la meci și femeile se uită în oglindă? De ce suntem diferiți și ce-ar fi de făcut*, Curtea Veche Publishing, 2009
29. SANDER, David, SCHERER, Klaus, *Traité de psychologie des émotions*, Dunod, 2009
30. SERVAN-SCHREIBER, David, *Guérir le stress, l'anxiété, la dépression sans médicament ni psychanalyse*, Robert Laffont, 2003
31. TOMATIS, Alfred, *Nous sommes tous nés polyglottes*, ed. Fixot, 1991
32. VINCENT, Jean-Didier, *La Biologie des passions*, ed. Odile Jacob, 1986
33. VINCENT, Jean-Didier, *Le Cœur des autres*, ed. Plon, 2003
34. *Ça m'intéresse*, nr. 8
35. *Cerveau et Psycho*, nr. 2, iunie 2003
36. *The Economist*, Londra, 27 iulie 2005

*Le dico illustré des gestes –
plus de 1000 gestes et postures analysés*
Joseph Messinger

Copyright © 2009 Flammarion, Paris
Ilustrații © Sylvain Lallouet

Editura Litera

O. P. 53; C. P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90, 031 425 1619; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

 www.litera.ro

Dicționarul ilustrat al gesturilor
Joseph Messinger

Traducere: Cătălin Simion

Copyright © 2013 Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Coordonare proiect: Ilieș Câmpeanu
Copertă: Vladimir Zmeev, Vlad Panfilov
Tehnoredactare și prepress: Vlad Panfilov

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MESSINGER, JOSEPH

Dicționarul ilustrat al gesturilor / Joseph Messinger;
trad.: Cătălin Simion. - București: Litera, 2013
ISBN 978-606-686-016-1

I. Simion, Cătălin (trad.)
81'374.3:159.925=135.1

B.C.U. „M. EMINESCU” IAȘI

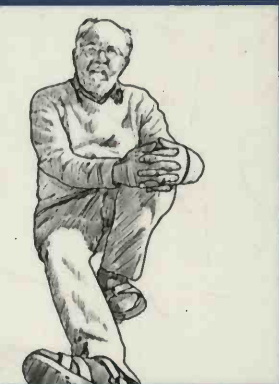
Tipărit la R.A. „Monitorul Oficial”

Joseph Messinger
(2 iulie 1945–17 august
2012) a fost un scriitor

belgian de cărți destinate
marelui public. A fost căsătorit
cu Carole Messinger, cu care
a avut șapte copii. Din 1992
a trăit în Franța. Împreună cu
soția sa a inițiat publicarea
unei colecții de lucrări pe
tema comunicării nonverbale.
Literat, psiholog și specialist
în comunicarea verbală și
nonverbală, în hipnoterapie
și psihometrie, este autorul,
destul de controversat, a
numeroase lucrări de succes
despre limbajul gesturilor
și despre interpretarea lor,
printre care: *Ces gestes qui
vous trahissent* (ediția I, 1994;
vândută în circa 350 000 de
exemplare în Franța), *Ces gestes
qui manipulent, ces mots qui
influencent* (2003), *Ces gestes
qui vous séduisent* (2004).

Dintre lucrările lui Joseph
Messinger, la Editura Litera
au apărut:

- *Interpretarea gesturilor. Cum
să descifrați limbajul trupului*
- *Gesturile care vă vor schimba
viața*
- *Gesturile care îi trădează
pe politicieni*

Această lucrare de o mare originalitate vă permite decodificarea cu ușurință a peste 1 000 de gesturi ale vieții cotidiene. Vă explică în cuvinte simple compatibilitățile între indivizi în dragoste sau la locul de muncă, precum și motivația eșecurilor și a succeselor fiecăruia.

Află mai mult pe:

 www.litera.ro

ISBN 978-606-686-016-1

9 786066 860161